

JOHN le CARRÉ

PRIETENIE ABSOLUTĂ

JOHN LE CARRÉ

PRIETENIE ABSOLUTĂ

Traducere din limba engleză și note
GABRIEL STOIAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CARRÉ, JOHN LE

Prietenie absolută / John Le Carré; trad.: Gabriel Stoian.

București: RAO International Publishing Company, 2005

ISBN 973-576-696-5

I. Stoian, Gabriel (trad.)

821.111-31 = 135.1

RAO International Publishing Company

Grupul Editorial RAO

Str. Turda nr. 117-119, București, România

JOHN LE CARRÉ

Absolute Friends

© 2003 by David Cornwell

© RAO International Publishing Company, 2005

pentru versiunea în limba română

Tiparul executat de

R.A. „Monitorul Oficial“

București, România

2005

ISBN 973-576-696-5

CAPITOLUL 1

În ziua în care soarta s-a întors împotriva lui și și-a cerut obolul, Ted Mundy purta cu oarece mîndrie un melon și se legăna precar pe o tribună improvizată într-unul dintre castelele construite în Bavaria de Ludwig, „Regele Nebun“. Nu era un melon clasic, ci mai curînd o pălărie dintre acelea purtate de Stan și Bran, nefiind cumpărată de la Savile Row¹. În ciuda drapelului Albionului², brodat cu mătase orientală pe buzunarul pentru batistă al hainei destul de ponosite, din tweed, nu arăta ca o pălărie purtată în Anglia. Eticheta, pătată de grăsime și aflată pe banda interioară, susținea că producătoare era firma Steinmatzky & Sons din Viena.

Și întrucît pălăria nu-i aparținea – după cum se grăbea el să explice tuturor persoanelor necunoscute care aveau neșansa să-i iasă în cale, de preferință femeii, acestea căzînd pradă nemărginitei lui înclinații spre conversație –, ea nu putea constitui un obiect de vestimentație capabil să sugereze autocritica.

– Doamnă, aceasta este o pălărie de serviciu, ținea el să precizeze, cerîndu-și iertare într-o mie de cuvinte – o adevărată scenetă pe care o stăpînea la perfecțiune. Este o piesă de mare valoare istorică, încredințată mie de generații întregi de foști deținători ai acestei funcții – erudiți rătăcitori, poeți, visători, oameni ai bisericii –, precum și de alți nătărăi care l-au slujit cu supușenie pe regretatul rege Ludwig – ha-ha!

¹ Lanț de magazine de lux, în materie de îmbrăcăminte, electronice etc. (n.tr.)

² Denumire dată în antichitate Marii Britanii (pe atunci *Britannia*) datorită falezelor sale albe. (n.red)

Acel *ha-ha* era, pesemne, un soi de recul care îl azvîrlea înapoi, spre copilăria petrecută între oameni ai armelor.

– Așadar, stimată doamnă, care ar fi alternativa, dacă-mi pot permite să vă întreb? Doar nu îi veți cere unui englez pursînge să țină *umbrela* ca un ghid de origine japoneză, corect? Aici cu siguranță nu, mai ales în Bavaria, ferească Dumnezeu. Și în nici un caz la mai puțin de o sută de kilometri de locul în care scumpul nostru Neville Chamberlain a încheiat pactul cu diavolul! *Înțelegeți*, scumpă doamnă?

Iar dacă publicul lui, cum se întîmpla de cele mai multe ori, era alcătuit din femei prea frumoase și tinere ca să fi auzit de Neville Chamberlain sau să-și dea seama la care diavol făcea el trimitere, atunci, într-un acces de generozitate, englezul – bine crescut – le pune la dispoziție versiunea pentru începători a rușinosului Acord de la München din 1938, în prezentarea căruia nu se sfia să remarce modul în care iubita monarhie britanică, ca să nu mai aducă vorba și de aristocrație, și de Partidul Conservator, a acceptat practic *orice* condiție impusă de Hitler, numai pentru a evita războiul.

– Conducerea Marii Britanii, îngrozită de bolșevism, înțelegeți, constată el, în stilul telegrafic și amalgamat care, la fel ca și acel *ha-ha!*, îl copleșește cînd se trezește în plin avînt. Marea putere în devenire, America, procedează identic. *Toți, dar toți*, doreau să-l asmută pe Hitler împotriva Pericolului Roșu. Modul în care, în ochii germanilor, Neville Chamberlain și-a strîns umbrela rămîne, *pînă în ziua de azi, scumpă doamnă*, rușinoasa îngăduință a britanicilor față de *Dragul nostru Führer*, pe numele său adevărat Adolf Hitler. Credeți-mă că vorbesc serios cînd spun că în *această* țară, *ca englez*, prefer să stau în ploaie fără a folosi umbrela. Și totuși, nu de *asta* vă aflați aici, nu-i așa? Ați venit să vizitați castelul preferat al lui Ludwig cel Nebun, nu să ascultați bîguielile unui individ nesuferit despre Neville Chamberlain. Poftim? Aud? A, plăcerea e de partea mea, doamnă – iar în acest punct își scoate pălăria de clovn, parcă autoironizîndu-se, lăsînd astfel la iveală o buclă rebelă de păr pe jumătate încăruntit, care îi stă pe frunte și scapă din strînsoarea pălăriei precum un ogar care este eliberat pentru a țîșni în cursă – Ted Mundy, măscărici la curtea lui Ludwig, la dispoziția dumneavoastră.

Și ce cred oare acești clienți – sau *fraieri*, cum preferă să-i numească operatorii britanici de turism – dacă posedă cumva capacitatea de a gândi? Cine este pentru ei acest Ted Mundy, dacă nu o amintire trecătoare? Un soi de artist comic, evident. Un ratat într-un domeniu sau altul – un bufon profesionist de origine engleză, care poartă melon și se afișează cu steagul Albionului, bun la toate pentru toți, dar sieși nu-și este de nici un folos, avînd cel puțin cincizeci de ani, un tip cumsecade altfel, dar în care tot n-aș avea încredere să-l las singur cu fiică-mea. Iar ridurile acelea verticale deasupra sprîncenelor, ca niște tăieturi fine făcute de bisturiu, ar putea sugera furia, dar la fel de bine și coșmaruri. Acesta e Ted Mundy, ghid turistic.

* * *

Mai sînt trei minute pînă la cinci după-amiaza, spre sfîrșit de mai, ora la care urmează a începe ultimul tur al zilei. Aerul a devenit răcoros, iar soarele roșiatic coboară, parcă ascunzîndu-se, între fagii tineri. Ca un cosaș gigantic, Ted Mundy stă cocoțat pe balcon, cu genunchii ridicați și pălăria trasă pe ochi, pentru a și-i feri de strălucirea ultimelor raze ale soarelui. Frunzărește un exemplar morfolit din *Süddeutsche Zeitung* pe care îl ține rulat ca pe un ciolan într-un buzunar interior al hainei, special pentru asemenea momente de respiro dintre grupuri. Oficial, războiul din Irak s-a încheiat cu mai bine de o lună în urmă. Mundy, adversar neclintit al acestui război, trece în revistă articolele mai puțin importante: prim-ministrul Tony Blair va întreprinde o călătorie în Kuwait pentru a adresa mulțumiri poporului kuwaitian pentru cooperarea în conflictul încheiat recent cu un succes militar.

– Hmm, zice Mundy, cam tare și încruntîndu-se.

În cursul turneului său, domnul Blair va face o scurtă escală în Irak. Accentul se va pune pe reconstrucție, nu pe aspectul triumfal al problemei.

– *Sper* că așa se va întîmpla, mormăie Mundy, iritat, iar încruntarea i se adîncește.

Domnul Blair nici nu se îndoiește că armele de distrugere în masă deținute de Irak vor fi descoperite foarte curînd. Rumsfeld, ministrul Apărării al SUA, crede că irakienii le-au distrus înainte de izbucnirea războiului.

– Păi de ce nu vă puneți de acord, nătărăilor? bolborosește Mundy.

Pînă acum, ca de obicei, ziua lui a fost complicată și imprevizibilă. La ora șase fix se ridică din patul pe care îl împarte cu tînăra turcoaică pe care o cheamă Zara. Pornește în vîrfurile picioarelor pe coridor ca să-l trezească pe fiul lui de unsprezece ani, Mustafa, care trebuie să se spele pe dinți, să-și rostească rugăciunea de dimineată, să ia dejunul alcătuit din pîine, măsline și ciocolată tartinabilă pe care Mundy l-a pregătit deja. Toate acestea se desfășoară pe furiș. Zara lucrează în ultimul schimb la o cafenea care servește kebab, situată în apropiere de gara principală din München, și nu trebuie trezită cu nici un chip. De cînd a început să lucreze de noapte sosește acasă în jur de ora trei dimineată, adusă de un taximetrist amabil de origine kurdă, care locuiește în același bloc. Ritualul musulman trebuie să-i îngăduie Zarei să rostească o scurtă rugăciune înainte de răsăritul soarelui și să se bucure de opt ore de somn sănătos, fiindcă trebuie să se odihnească. Ziua lui Mustafa începe însă la ora șapte, tot cu o rugăciune. Mundy și Mustafa s-au văzut siliți să folosească toată puterea lor de convingere ca să o asigure pe Zara că Mundy e în stare să supravegheze rugăciunea lui Mustafa, pentru ca ea să-și continue somnul netulburată. Mustafa e un copil tăcut, discret ca un pisoi, cu păr negru și des, ochi căprui și speriați și voce spartă, greu de controlat.

Pornind din apartament – o cutie sordidă din beton igrasios și cu firele electrice în exteriorul clădirii –, Mundy și băiatul traversează un teren viran pînă la stația de autobuz ai cărei pereți sînt acoperiți de graffiti, majoritatea triviale. Blocul este ceea ce în prezent se cheamă un sat etnic: kurzi, yemeniți și turci locuiesc în el claie peste grămadă. În stație se adunaseră deja și alți copii, unii însoțiți de mame, alții singuri. Mundy l-ar putea lăsa pe Mustafa alături de aceștia, însă preferă să-l conducă pînă la școală pentru a-i strînge mîna la poartă, uneori chiar sărutîndu-l, cu un aer țeapăn, pe ambii obraji. În momentele mai dificile ale existenței lui, înainte ca Mundy să apară în viața sa, Mustafa a avut de îndurat tot felul de umilințe și a trăit de multe ori cu spaima în suflet. De aceea trebuie să-și recapete treptat încrederea în viață.

La pașii uriași pe care îi face, drumul de la școală pînă la apartament îi ia lui Mundy douăzeci de minute. Întorcîndu-se acasă, trăiește un sentiment straniu: o parte din el speră ca Zara să doarmă

încă, iar cealaltă jumătate își dorește ca ea să se fi trezit și să facă dragoste cu el, la început semiadormită, apoi din ce în ce mai pătimașă; iar apoi el va sări în bătrîiorul Volkswagen broscuță și va intra în traficul spre sud, conducînd mai bine de o oră, pentru a ajunge la locul de muncă din Linderhof.

Deplasarea este enervantă, dar necesară. În urmă cu un an, cei trei membri ai actualei familii își trăiau, independent, propria disperare. Acum au ajuns o forță de luptă, avînd intenția de a-și croi împreună o viață mai bună. Felul în care s-a petrecut acest miracol constituie o adevărată poveste, pe care Mundy și-o amintește ori de cîte ori traficul amenință să-l înnebunească.

Ajuns la capătul puterilor.

Și nu pentru prima oară.

Practic pus pe fugă.

Egon, partenerul lui de afaceri și coproprietar al afacerii lor care abia supraviețuia, Academia de Engleză Profesională, a fugit cu mai tot ce era de valoare. Mundy s-a văzut nevoit s-o șteargă englezește din Heidelberg la miez de noapte, cu ceea ce a putut îngrămădi în Volkswagen, plus 704 euro în bancnote de valoare mică, pe care Egon, neglijent și grăbit, a uitat să-i fure din seif.

Sosit la München în zori de zi, a lăsat mașina, cu plăcuțele de înmatriculare de Heidelberg, într-un colț discret dintr-o parcare etajată, în eventualitatea în care creditorii lui puseseră sechestru și pe aceasta. Apoi a procedat exact cum a făcut mereu cînd s-a simțit încolțit de soartă: a umblat pe jos.

Iar pentru că toată viața, din motive ce ar putea avea originea în frageda lui copilărie, a manifestat o atracție naturală către diversitatea etnică, picioarele îl duc aproape fără să-și dea seama tocmai pe o stradă plină de magazine și cafenele turcești, unde totul abia începe să prindă viață. Ziua e însorită, lui i s-a făcut foame, așa că alege o cafenea la întîmplare, își lasă cu grijă trupul deșirat pe un scaun din plastic ce refuză să stea locului pe pavajul vâlurit și îi cere chelnerului o cafea turcească mare, potrivit de dulce și două chifle cu mac unse cu gem și unt. Nici n-a apucat să muște din prima chiflă, că o femeie tînără se așază pe scaunul de alături și, acoperindu-și gura pe jumătate cu palma, îl întreabă, într-o germană bavareză, stîlcită de accentul turcesc, dacă n-ar vrea să se culce cu ea pe bani.

Avînd spre treizeci de ani, Zara este tulburător și imposibil de frumoasă. Poartă o bluză subțire și sutien negru, la care se adaugă o fustă neagră cam sărăcuță, care îi lasă pulpele aproape goale. E pri-mejdios de suplă. Înșelîndu-se, Mundy presupune că e vorba de droguri. Apoi, spre rușinea pe care a simțit-o ulterior, se simte tentat, chiar mai mult decît e dispus să recunoască, să accepte oferta ei. E nedormit, fără slujbă, n-a avut nici o femeie de o grămadă de vreme și a ajuns aproape fără bani.

Cînd se uită însă mai atent la tînăra cu care ar fi gata să se culce, își dă seama nu numai de cumplita disperare și de inteligența ce i se citesc în ochi, dar și de lipsa de încredere în propriile forțe, astfel că se răzgîndește și, în schimb, îi oferă un mic dejun, pe care ea îl acceptă temătoare, punînd însă condiția să ducă jumătate din porție acasă, pentru mama ei, bolnavă. Simțindu-se extrem de recunoscător să se apropie de o altă ființă umană care a ajuns la ananghie, Mundy are o propunere și mai bună: ea să mănînce tot, apoi vor cumpăra împreună mîncare pentru mama ei de la unul dintre magazinele pentru musulmani, care ticsesc strada.

Ea îl ascultă fără să trădeze nici o trăire, rămînînd cu ochii plecați. Simțind parcă la unison cu ea, Mundy bănuiește că ea se întreabă dacă a dat peste un nebun sau peste vreun excentric. El se chinuiește să nu pară nici una, nici alta, numai că, bineînțeles, eșuează lamentabil. Cu un gest care lui îi merge drept la inimă, Zara trage mîncarea cu ambele mîini spre partea ei de masă, pentru ca nu cumva el să se răzgîndească și să o ia înapoi.

În timp ce face asta, Zara își ia mîna de la gura ce-i rămăsese deschisă. Cei patru dinți din față îi sînt retezați de la rădăcină. În vreme ce ea mănîncă, Mundy privește cercetător de-a lungul străzii, căutînd din ochi peștele ei. Se pare că nu are așa ceva. Probabil că a ajuns sclavă a cafenelei. Nu-și dă încă seama de asta, dar instinctul îi spune să o protejeze. Cînd se ridică să plece, Zara se lămurește că nu-i ajunge lui Mundy nici pînă la umăr, motiv pentru care, oarecum speriată, se îndepărtează de el. Mundy adoptă o poziție ușor adusă de spate, dar ea păstrează distanța, temătoare. Ea a devenit însă prima grijă a lui Mundy. Problemele lui personale sînt neînsemnate în comparație cu necazurile tinerei. La rugămintea ei precipitată, din magazinul pentru musulmani cumpără o bucată de carne de miel, ceai de mere, cușcuș, miere, legume, halva și o tabletă uriașă de ciocolată Toblerone care e la ofertă specială.

– Dar cîte mame ai, de fapt? o întreabă el amuzat, deși gluma lui nu e împărtășită de Zara.

În timp ce face cumpărăturile, ea continuă să rămînă încordată și suspect de tăcută, tocmindu-se în turcește, ducînd mereu mîna la gură cînd vorbește, apoi împungînd cu degetul spre fructe – nu acela, celălalt. Iuțeala și priceperea cu care calculează îl impresionează profund pe Mundy. Se simte în stare de multe lucruri, dar nu să negocieze. Cînd încearcă să ducă sacoșele cu toate cumpărăturile – au ajuns să fie deja două, ambele destul de grele –, ea i le smulge din mîna cu gesturi speriate.

– Vrei să te culci cu mine? îl întreabă ea grăbită, semn că și-a pierdut răbdarea, după ce se asigură că sacoșele i-au rămas în mîini.

Mesajul ei e fără echivoc: „Ai plătit pentru mine, așa că s-o facem și lasă-mă în pace!”

– Nu, răspunde el.

– Dar ce vrei?

– Să te conduc acasă.

Ea clatină din cap cu îndîrjire.

– Nu acasă. Hotel.

El încearcă să-i explice că are intenții mai curînd amicale decît sexuale, dar ea e prea obosită ca să-l asculte și începe să plîngă fără ca expresia de pe chip să i se schimbe.

El alege o altă cafenea și se așază amîndoi la o masă. Lacrimile continuă să-i curgă pe obraji, dar ea nu le ia în seamă. El o îndeamnă să vorbească despre sine, iar ea se supune fără să manifeste vreun interes deosebit față de subiect. S-ar părea că nimic n-o mai inhibă. E o fată de la țară, din cîmpia Adana, cea mai mare fiică a unor țărani, îi destăinuiește ea într-o germană șovăielnică, în tot acest timp rămînînd cu privirea ațintită spre masă. Tatăl a promis că o dă în căsătorie fiului unui țăran din vecini. Băiatul era considerat un geniu în computere, care cîștigă bine în Germania. Cînd el a venit în vizită la familia din Adana, au făcut nunta conform tradiției, cele două gospodării s-au unit, iar Zara a plecat cu soțul ei la München, unde a constatat că el nu era nici pe departe mare geniu în computere, ci un bandit înarmat, aflat mereu pe drumuri. El avea douăzeci și patru de ani, ea, șaptesprezece, și aștepta deja un copil.

– Făcea parte dintr-o bandă, afirmă ea fără ocolișuri. Toți băieții erau niște ticăloși. Nebuni. Furau mașini, vindeau droguri, stăteau pe lângă cluburi de noapte și trimiteau la produs prostituate. Numai lucruri rele. Acum e în închisoare. Dacă n-ar fi acolo, frații mei l-ar ucide.

Soțul îi fusese închis în urmă cu nouă luni, dar mai apucase să-și înspăimînte de moarte copilul și să-i spargă dinții soției înainte de a fi ridicat de poliție. Fusese condamnat la șapte ani, la care se adăugau și alte acuzații, ce urmau a fi probate. Unul dintre membrii bandei devenise martor al poliției. În timp ce merg prin oraș, istorisirea ei continuă, ca o revărsare monotonă, ba în germană, ba în frînturi de turcă, atunci cînd cunoștințele de germană n-o ajută. Există momente în care Mundy se întreabă dacă mai e sigură că el merge alături de ea. *Mustafa*, spune ea, cînd el o întreabă cum îl cheamă pe băiat. Ea nu l-a întrebat încă nimic despre el. Continuă să care sacoșele, iar el nu a mai făcut nici o încercare de a o ajuta. Zara poartă mărgelile albastre, și el își aduce aminte, ca prin vis, dintr-o viață aproape uitată, că pentru musulmanii superstițioși mărgelile de acea culoare feresc de deochi. Ea își trage nasul, dar lacrimile au încetat să i se rostogolească pe față. Mundy crede că își impune să arate mai bine dispusă înainte de a se întîlni cu cineva care nu trebuie să știe că a plîns. Se află în zona de vest a Munchenului, care nu se compară nicidecum cu elegantul său omolog londonez¹: clădiri cu apartamente sărăcăcioase, construite înainte de război, vopsite în culori terne; rufe spălate atîrnă la geamuri, iar copiii se joacă pe cîte un petic de iarbă veștejită. Un băiat îi vede apropiindu-se, brusc se desparte de prieteni, ridică o piatră și înaintează amenințător spre ei. Zara strigă la el în turcește.

– Ce vrei? răcnește copilul.

– O bucată de ciocolată din porția ta de Toblerone, Mustafa, îi răspunde Mundy.

Băiatul se holbează la el, vorbește din nou cu mama, apoi mai înaintează puțin, rămînînd cu piatra în mîna dreaptă, în timp ce cotrobăiește cu stînga într-o sacoșă. Ca și mama lui, e slăbănog, cu ochii adînciți în orbite. Tot asemenea ei, pare să nu se exteriorizeze mai deloc.

¹ Aluzie la West End, zonă situată între Hyde Park și Charing Cross, renumită pentru magazine de modă, teatre, restaurante și reședințe scumpe în cartierele Soho și Mayfair. (n.tr.)

– Și o ceașcă de ceai de mere, adaugă Mundy. Împreună cu tine și amicii tăi.

Conduși de Mustafa, care a preluat sacoșele, și sub escorta a trei băieți robuști, cu ochii negri, Mundy o urmează pe Zara pe scările mizere pînă la etajul trei. Ajung la o ușă dublată cu tablă de oțel, Mustafa se scotocește prin buzunarul cămășii și, cu un aer de mare senior, scoate o cheie aflată pe un lanț. Intră primul, însoțit de prieteni. Zara pășește înăuntru abia după aceea. Mundy așteaptă să fie poftit.

– Te rog să intri, îl anunță Mustafa, exprimîndu-se corect în germana vorbită în Bavaria. Ești bine venit. Dar dacă te atingi de mama, o să te omorîm.

* * *

În următoarele zece săptămîni, Mundy s-a chinuit să doarmă pe canapeaua extensibilă a lui Mustafa, aflată în camera de zi, cu picioarele atîrnîndu-i afară din pat, iar Mustafa a dormit cu mama lui, avînd pregătută o bîta de base-ball, pentru cazul în care Mundy ar încerca vreo prostie. La început, Mustafa refuză să mai meargă la școală, așa că Mundy îl duce la grădina zoologică și tot bate mingea cu el pe iarba ofilită, în vreme ce Zara stă acasă și trece printr-o stare de convalescență – așa speră Mundy. Încetul cu încetul, își asumă rolul de tată al unui copil musulman și de paznic platonice al unei femei traumatizate, care suferă de rușinea ce-și are cauza în credința ei religioasă. La început arătîndu-se bănuitori față de englezul deșirat care parcă rîde prea mult, apoi încep treptat să-l accepte, în vreme ce Mundy, pe de altă parte, face tot ce poate pentru a șterge reputația Zarei de colonialistă detestată a țării sale. Drept fonduri, se slujesc de ce-a mai rămas din cei șapte sute de euro și de suma derizorie pe care Zara o primește din partea familiei și de la asigurările sociale din Germania. Ei îi place să gătească spre seară, iar Mundy face pe ajutorul de bucătar. La început, ea se opune, apoi, cu mare greutate, acceptă. Pregătirea mesei împreună devine principalul eveniment al zilei. Puținele momente în care ea își îngăduie să rîdă sînt ca niște daruri dumnezeiești pentru el, în ciuda dinților ei spărți. Ambiția ei de o viață, află el, este de a urma o școală de asistente medicale.

Vine și dimineața în care Mustafa anunță că va merge la școală. Mundy îl însoțește și este prezentat cu mândrie de către Mustafa drept noul lui tată. În aceeași săptămână, toți trei își fac apariția la moschee. Așteptându-se să vadă o cupolă aurită și un minaret, Mundy rămîne deconcertat, trezindu-se într-o încăpere cu gresie pe jos, situată la etajul unei case ca vai de ea, îngrămădită între croitorii care vînd rochii de mireasă, dughene cu alimente pentru musulmani și magazine second-hand de obiecte electrocasnice. Din ceea ce învățase demult, își aduce aminte că nu trebuie să îndrepte picioarele către nimeni și nici să dea mîna cu femei, ci să-și țină mîna dreaptă în dreptul inimii și să plece capul în semn de respect. Cum Zara se oprește în încăperea destinată femeilor, Mustafa îl ia de mîna și-l conduce alături de bărbații care se roagă și-l dăscălește cînd să se ridice, cînd să facă plecăciuni și cînd să îngenuncheze și să-și lipească fruntea de rogojina care servește drept pămînt.

Recunoștința lui Mustafa nu cunoaște margini. Pînă în acel moment a fost obligat să rămîna sus, cu mama și copiii mai mici. Grație lui Mundy, acum stă jos, printre bărbați. Cînd rugăciunea se încheie, Mustafa și Mundy pot da mîna cu bărbații din cameră și fiecare își exprimă speranța că rugăciunile au fost bine primite în Cer.

– Studiul și Allah îți vor aduce înțelepciunea, îl asigură la plecare tînărul și luminatul imam. Dacă nu studiezi, devii negreșit victima ideologiilor primejdioase. Ești căsătorit cu Zara, presupun.

Mundy are bunul-simț să roșească și bîiguie ceva despre faptul că, da, speră să o facă într-o bună zi.

– Nu formalitatea este importantă, îl asigură tînărul imam. Răspunderea contează. Fii responsabil, și Allah te va răsplăti.

La o săptămînă după aceea, Zara își găsește o slujbă de noapte la cafeneaua care vinde kebab, în apropiere de gară. Dacă tot nu a reușit să se culce cu ea, patronul hotărăște să îi acorde încredere. Zara își prinde părul cu o eșarfă și devine angajata lui de bază, căreia i se permite să se ocupe de bani, pentru că are ca protector un englez. După alte cîteva săptămîni își găsește și Mundy rostul pe lume: se transformă în ghid turistic la Linderhof. În ziua următoare, singură, Zara îi face o vizită tînărului și luminatului imam și soției acestuia. După ce revine acasă, se închide vreme de o oră cu Mustafa. În aceeași noapte, Mustafa și Mundy fac schimb de paturi.

Mundy a trecut prin schimbări și mai ciudate ale sortii, dar nici una dintre ele, și e convins de asta, nu i-a oferit o asemenea

satisfacție. Iubirea lui pentru Zara nu cunoaște limite. Îl iubește mult și pe Mustafa, dar ține și mai mult la el pentru că își iubește mama.

* * *

Țarul pentru vorbitorii de engleză se deschide, iar obișnuita amestecătură multiculturală de turiști înaintează tîrșîindu-și pașii. Canadieni care au frunza roșie de arțar imprimată pe rucsacuri, finlandezi cu hanorace și șepci de golf, femei indiene în sariuri, crescători australieni de oi însoțiți de soții stafidite de arșiță, japonezi bătrîni care se strîmbă la el, parcă trădînd o suferință a cărei sursă n-a reușit niciodată să și-o explice: Mundy îi știe pe toți, pe de rost, începînd de la culoarea autocarelor turistice, pînă la numele mici ale nesătuilor ghizi de tur care nu vor decît să-i ademenească în magazinele cu suvenire, spre sporirea comisionului pe care îl încasează de la patronii acestora. Din adunătura de astă-seară nu lipsesc decît detașamentele de adolescenți din Vestul Mijlociu american, care poartă proteze dentare corective, însă, spre disperarea operatorilor din industria de turism germană, America sărbătorește acasă marea Victorie împotriva Răului.

Scotîndu-și melonul și fluturîndu-l deasupra capului, Mundy se așază în fruntea turmei sale, pe care o conduce în marș către intrarea principală. În cealaltă mînă ține strîns o micuță tribună improvizată din placaj rezistent la umezeală pe care și-a încropit-o în sala cazanului de la subsolul blocului în care locuiește. Alți ghizi transformă scara castelului în tribună pentru a le vorbi turiștilor. Însă Ted Mundy, trecut prin colțul oratorilor din Hyde Park, nu procedează așa. După ce trîntește cutia la picioare, se urcă vioi pe ea, pîrînd mai înalt decît auditoriul cu aproape jumătate de metru, ținînd din nou melonul în aer.

– Vorbitorii de engleză, la *mine*, vă rog, *mulțumesc*. Ar trebui să spun mai curînd *ascultătorii* de engleză, deși, la această oră din zi, mi-aș dori ca dumneavoastră să fiți vorbitorii. Ha-ha! Nu este adevărat, serios...

Își menține glasul scăzut în mod deliberat, pentru ca turiștii să se vadă siliți să se domolească pentru a-l auzi.

– Nu, încă nu mi-am pierdut suflul, vă asigur. Aparatele de fotografiat sînt binevenite, dar fără cele video, vă rog – și la

dumneavoastră mă refer, domnule, vă rog, mulțumesc – să nu mă întrebați de ce, dar șefii mei mă asigură că doar *fîșîitul* unei camere video ne trimite direct la tribunalul care judecă procesele de proprietate intelectuală.

La replica aceasta nu rîde nimeni, dar Mundy nici măcar nu se așteaptă la așa ceva din partea unor turiști care și-au petrecut ultimele patru ore înțepeniți în autocar, plus încă o oră stînd la coadă în bătaia soarelui.

– Strîngeți-vă în jurul meu, *vă rog*, doamnelor și domnilor, ceva mai aproape, dacă *binevoîți*. E suficient loc aici, în fața mea, doamnelor – spune el, adresîndu-se unui grup de profesoare foarte alerte din Suedia. Mă auziți de acolo, tineri domni? – asta către un grupușor de adolescenți ciolănoși care au trecut granița invizibilă, ajungînd în Saxonia, deci au venit, din greșeală, în altă turmă, dar au hotărît să rămînă pentru a lua parte la o lecție gratuită de engleză – da, puteți. Bine. Iar dumneavoastră, domnule, mă vedeți? – către un chinez scund – Da, puteți. O rugăminte *personală*, dacă nu vă deranjează, doamnelor și domnilor. *Mobilele*, cum le spunem noi în Germania, cunoscute de altfel sub numele de telefoane mobile. Vă rog să verificați dacă sînt închise. S-a făcut? Atunci l-aș ruga pe ultimul dintre dumneavoastră să închidă ușa, da, domnule, și vom începe. Vă mulțumesc.

Lumina naturală a dispărut, iar amurgul artificial este iluminat de nenumăratele becuri ale candelabrelor, a căror lumină este reflectată de oglinzile cu rame aurite. Momentul de glorie al lui Mundy – unul dintre cele opt de care are parte în fiecare zi – e pe punctul de a începe.

– După cum și-au dat seama cei cu spirit de observație mai acut, ne aflăm în holul de la intrare, destul de modest, la *Linderhof*. Nu *Palatul* Linderhof, vă rog să rețineți, deoarece *hof* înseamnă *fermă*, iar palatul în care ne găsim a fost construit pe terenul pe care se întindea cîndva ferma Linderhof. Dar de ce *Linder*? ne-am putea întreba. Avem vreun filolog printre noi? Un profesor de vorbe? Un expert în sensurile vechi ale cuvintelor?

Nu există printre turiști așa ceva, ceea ce este cît se poate de bine, fiindcă Mundy a ajuns pe punctul de a se lansa într-una dintre improvizațiile lui care ies din tipicul programului. Din motive care îi rămîn confuze, nu reușește mai niciodată să se concentreze asupra lucrurilor esențiale pe care trebuie să le prezinte turiștilor.

Uneori rămîne surprins de propriile reacții, lucru ce constituie o parte a terapiei prin care luptă împotriva altor gânduri, mai îndărăt-nice, cum ar fi cel referitor la Irak sau la scrisoarea amenințătoare primită de la banca lui din Heidelberg, sosită în acea dimineață împreună cu invitația companiei de asigurări de a-și plăti rata.

– Așadar, avem cuvîntul german *Linde*, care înseamnă „tei”. Dar cum explicăm acel R final, mă întreb eu?

Mundy a început să capete aripi.

– Să nu uităm, s-ar putea ca ferma să îi fi aparținut domnului Linder, și cu asta am găsit soluția. Eu însă prefer altă explicație, adică, avem verbul *lindern*, ce semnifică „a ușura, a domoli, a despovăra, a alina”. Și aș dori să cred că aceasta este explicația care i-a surîs mai mult sărmanului nostru rege Ludwig. Pentru el, Linderhof era *locul alinării*. Da, sigur, toți avem nevoie de puțină alinare, nu-i așa, mai ales în vremurile de azi. Ludwig trecuse printr-o situație grea, dacă vă amintiți. Avea nouăsprezece ani cînd s-a urcat pe tron, era tiranizat de tatăl său, persecutat de instructori, terorizat de Bismark, chinuit de politicieni corupți, îi fusese știrbită autoritatea de rege și abia dacă-și cunoștea mama.

Nu cumva și Mundy a fost tratat cu aceeași monedă? Judecînd după tremurul din glasul lui, așa s-ar crede.

– Prin urmare, ce *a făcut* acest tînăr atrăgător, extrem de înalt, sensibil, jignit, *mîndru*, care credea că a fost ales de Dumnezeu pentru a domni? Întreabă Mundy, cu autoritatea îndurerată a bărbatului foarte înalt care simpatizează cu altul aflat în aceeași situație. Ce *face* el dacă este despuiat în mod sistematic de puterea pe care o dobîndește prin naștere? Răspunsul este: își construiește un șir de castele fanteziste. Și cine n-ar proceda la fel? – iar Mundy începe să intre tot mai bine în rol.

– Palate impunătoare. Iluzii ale puterii. Cu cît are mai puțină putere, cu atît își făurește iluzii mai mari și aici seamănă cu galantul meu prim-ministru, domnul Blair, dacă vreți să vă mărturisesc părerea mea, dar să nu mă citați – tăcere oarecum amuzată. Și tocmai din acest motiv eu, personal, nu l-aș numi pe Ludwig *nebun*. Prefer să-l botez Regele Viselor. Regele Artiștilor Escapiști, dacă vreți. Un vizionar însingurat într-o lume infectă. A trăit cu precădere noaptea, după cum cred că știți. Nu-i plăceau oamenii, în general, iar femeile, nici atît. Da, Dumnezeuule, nu-i plăceau!

De astă dată hohotele de rîs se aud dinspre un grup de ruși care își trec unul altuia o sticlă, dar Mundy se face că nu aude. Coccoțat pe cutia făcută chiar de el, trăgîndu-și melonul ușor pe frunte, ceea ce-l face să semene cu un soldat dintr-un regiment de gardă, intenționînd, de fapt, a-și cumînți smocul de păr rebel care dă să iasă la iveală, Mundy a pătruns într-o atmosferă la fel de rarefiată ca aceea în care a trăit Ludwig. Doar din cînd în cînd le mai acordă atenție celor din jurul lui, care au capetele înălțate, sau vreunui copil care se trezește vorbind, sau unui grup de italieni care au de soluționat o dispută.

– Cînd Ludwig se retrăgea în propria minte, devenea stăpînul universului. Nimeni, dar *nimeni* nu-i putea da ordine. Aici, la Linderhof era reîncarnarea Regelui Soare, acel gentleman călare, pe care îl vedeți pe masa de acolo: în franceză, Louis este totuna cu Ludwig din germană. Iar la Herrenchiemsee, la cîtiva kilometri de aici, Ludwig și-a construit propriul Versailles. La Neuschwanstein, ceva mai spre munți, devenea Siegfried, marele rege războinic german, imortalizat într-o operă de Richard Wagner, idolul lui Ludwig. Iar sus în munți, dacă vă permite pregătirea fizică să ajungeți, Ludwig a ridicat Palatul Schachen, unde, bineînțeles, s-a încoronat rege al Marocului. Dacă ar fi putut, ar fi devenit un Michael Jackson, numai că, din nefericire, nu auzise de el.

Acum rîsetele se aud de peste tot, dar, din nou, Mundy nu le ia în seamă.

– Da, Maiestatea sa avea *capriciile sale*. Cerea să-i fie servită mîncarea așezată pe o masă din aur, care i se trimitea printr-o deschizătură în podea – o veți vedea peste cîteva minute –, astfel ca nimeni să nu-l urmărească mîncînd. Își ținea servitorii treji toată noaptea, iar dacă îl iritau, porunca să fie jupuiți de vii. Dacă îl apuca vreuna dintre toanele antisociale, vorbea cu toată lumea de după un paravan. Și vă rog să rețineți că toate acestea se petreceau în secolul al XIX-lea, nu în Evul Mediu. În lumea reală se construiau căi ferate, nave din oțel, motoare cu aburi, mitraliere și aparate de fotografiat. Așadar, să nu ne amăgim că vorbim despre o istorie de genul „a fost odată“. Doar Ludwig se autoamăgea. El se îndrepta înapoi spre rădăcinile istoriei cît de repede putea să-l țină punga. Ceea ce era, într-adevăr, o problemă, fiindcă el cheltuia banii Bavariei.

O căutătură discretă în jos, spre ceas. Au trecut trei minute și jumătate. Acum trebuie să urce scara cu vizitatorii după el. Așa și face. Prin pereții despărțitori aude glasurile colegilor, crescând la fel ca și al lui: energica *Frau Doktor* Blankenheim, profesoară pensionară, convertită recent la budism și decană a cercului literar, palidul *Herr* Stettler, ciclist și erotoman, Michel Delarge din Alsacia, preot răspopit. Și, în urma lui, urcând scările, val după val, infanteriști japonezi conduși de o regină japoneză a frumuseții, care calcă foarte mărunț și leagănă o umbreluță ce nu seamănă nici pe departe cu aceea a lui Chamberlain.

Și, undeva aproape de el, și nu pentru prima oară în viața lui, fantoma lui Sasha.

* * *

Oare pe casa scărilor simte gîdilătura bine cunoscută pe șira spinării? Sau în sala tronului? Ori în dormitorul regal? În Sala Oglinzilor? De unde se strecoară senzația aceea, ca o presimțire veche? O sală a oglinzilor este un bastion creat în mod deliberat în calea realității. Multiplicate la nesfîrșit, în drumul lor spre infinit, imaginile realității își pierd vigoarea. O siluetă care, văzută față în față, ar putea transmite groaza sau plăcerea perfectă, devine, în nenumăratele ei reflectări, o simplă premisă, doar prezumția unei forme.

Pe de altă parte, Mundy este, de nevoie și prin instruire, un om foarte vigilent. Aici, în Linderhof, nu face nici cel mai neînsemnat gest fără să-și asigure spatele, fața și toate unghiurile, pentru a se apăra de amintirile nedorite ale unor existențe anterioare sau de oamenii ciudați ai acestei vieți, cum ar fi hoți de obiecte de artă, vandali, hoți de buzunare, creditor, portarei de la Heidelberg, turiști senili care ar putea suferi vreun atac de inimă, copii care pot vomita pe covoare neprețuite, doamne cu căței ascunși în poșete și, mai recent – la ordinul expres al conducerii –, teroriști care întreprind acțiuni sinucigașe. Nu trebuie să excludă însă de pe lista de onoare bine venita încîntare, chiar pentru un bărbat care și-a găsit perechea și se simte fericit, de a vedea o fată cu forme frumoase, ale cărei calități trebuie apreciate doar în mod indirect.

Pentru a avea ajutoare în această veghe, Mundy a numit în secret anumite puncte strategice sau posturi fixe: ici o pictură afumată,

care este acoperită cu geam și îi oferă o imagine a scării, dincolo o urnă din bronz care îi dă o imagine cu unghi foarte larg a persoanelor care stau alături de el, iar acum, chiar Sala Oglinzilor, în care o puzderie de Sasha multiplicați par a pluti de-a lungul a kilometri de coridor aurit.

Ori poate nu.

Oare a ajuns altceva decît un Sasha al minții, un miraj de vineri noaptea? De-a lungul anilor trecuți de cînd și-au luat rămas-bun, Mundy a văzut pe săturate oameni ca Sasha și de aceea se grăbește să se atenționeze: tipi ca Sasha, ajunși la ultimul bănuț, care îl fixează de pe trotuarul de vizavi și, precipitați de foame și entuziasm, traversează primejdios printre mașini pentru a-l îmbrățișa; mulți Sasha supli, cu gulere îmblănite la paltoane, care așteaptă secretoși în intrînduri pentru a-i sări în cale sau coboară tropăind scări publice, urlînd: *Teddy, Teddy, sînt eu, vechiul tău prieten, Sasha!* Și totuși, nici nu se oprește bine ca să se întoarcă, avînd un surîs de superioritate, că apariția se mistuie sau, metamorfozîndu-se într-o cu totul altă persoană, se îndepărtează și se pierde în mulțime.

În căutarea unei confirmări de neclintit, Mundy schimbă pe nesimțite punctul de observație, întîi ridicînd brațul cu un gest retoric, apoi răsucindu-se pe cutia lui pentru a le atrage atenția turiștilor către priveliște, splendida, magnifica priveliște ce se poate admira pe căpățiul patului regal – „Urmăriți-mi brațul, doamnelor și domnilor” – înfățișînd o cascadă italiană rostogolindu-se pe versanții nordici de la Hennenkopf.

– Imaginați-vă că vă aflați acolo – îi îndeamnă el pe vizitatori, cu o izbucnire exuberantă care face cinste torentului spectaculos – cu cineva iubit! Da, pesemne că *nu*, în cazul lui Ludwig – rafale de rîsete isterice din partea rușilor –, dar măcar stînd întinși acolo, înconjurați de atîta aur și albastru regal de Bavaria! Iar cînd vă treziți într-o dimineată însorită și deschideți ochii, vă uitați pe fereastră și – bum!

Și pronunțînd cuvîntul *bum* rămîne crucificat: *Sasha, mîi omule, unde naiba ai fost?* Numai că Mundy nu rostește nici una dintre aceste vorbe și nici nu dă de bănuț așa ceva, nici măcar printr-o tresărire a pleoapelor, fiindcă Sasha, în spiritul wagnerian al locului, și-a pus pe cap pălăria care îl face invizibil, acea *Tarnkappe*, cum se numea ea în povești, bereta neagră din Țara Bascilor, purtată

peste ochi, care te ferește de orice indiscreție, mai ales la vreme de război.

În plus – ca nu cumva Mundy să fi uitat cum trebuie să se poarte în clandestinitate – Sasha a dus la buze degetul arătător, îndoit și sugerînd reveria, nu drept semn de avertisment, ci, mai curînd, în poza visătoare a omului care găsește plăcere în experiența altuia de a se trezi într-o dimineată însorită și de a privi pe fereastră către cascada ce se azvîrle de pe Hennenkopf. Gestul rămîne de prisos. Nici cel mai vigilant ochi, nici cea mai sofisticată cameră secretă de supraveghere din lume nu ar fi reușit să surprindă măcar o aluzie la reîntîlnirea celor doi.

Iar Sasha, la fel: Sasha, santinela pitică, plin de viață chiar și cînd nu face nici o mișcare, detașat de orice persoană din apropierea lui, pentru a nu se putea face comparație între propria statură și a altuia, ținîndu-și coatele ridicate pe lîngă trunchi, de parcă ar fi gata să-și ia zborul, cu ochii căprui și aprigi care țintesc la mai puțin de un centimetru deasupra liniei ochilor tăi – fără a ține seama că, la fel ca Mundy, tu ești cu un cap și jumătate mai înalt decît Sasha –, ochi lipicioși, acuzatori, cercetători, provocatori, gata să te stîrneasă la acțiune, să te interogheze și să te descumpănească. Sasha e cît se poate de adevărat, jur.

Turul e pe sfîrșite. Regulamentul interior le interzice ghizilor să ceară bacșiș, dar le permite să stea în dreptul ușii, să salute din cap turiștii care pleacă spre lumina soarelui și să le ureze o vacanță *absolut minunată* și fără incidente. Recolta de bacșișuri nu-i nicio dată la fel, dar războiul a făcut-o să sece aproape de tot. Uneori Mundy rămîne cu buza umflată pînă la sfîrșit, ținîndu-și melonul așezat pe capul vreunui bust aflat la îndemînă, pentru a nu fi luat drept o pălărie oarecare, destinată cerșitului. Alteori se întîmplă că un cuplu de vîrsta a doua sau vreo profesoară care are sarcini mai puțin ortodoxe țîșnește cu sfiiciune spre el și insistă ca Mundy să primească o bancnotă, după care se grăbește să se piardă în ciurdă. În seara asta, un constructor amabil din Melbourne și soția lui, Darlene, țin să-i explice lui Mundy că Tracy, fiica lor, a fost în *exact același tur* în cursul iernii, *cu exact aceeași companie de turism*, să nu-ți vină a crede, nu? Iar Tracey se simțise minunat tot timpul cît se aflate la castel – poate Mundy își mai aduce aminte de ea, fiindcă ea sigur nu l-a uitat pe bărbatul înalt cu melon! O fată blondă cu pistrui și coadă de cal, prietenul ei, student la Medicină

la Perth, joacă rugby în echipa universității? Și, în timp ce Mundy se preface a căuta prin memorie fața acelei fete – apropo, prietenul ei se numește Keith, mărturisește omul de afaceri din construcții, în caz că asta l-ar ajuta –, simte mîna mică și fermă prinzîndu-l de încheietură, răsucindu-i-o cu palma în sus, așezînd o bancnotă și strîngîndu-i degetele în jurul ei. În același moment, preț de cîteva clipe, zărește bereta lui Sasha dispărînd în mulțime.

– Data viitoare cînd vii la Melbourne, ne cauți, da? strigă australianul, vîrîndu-i o carte de vizită în buzunarul de sub drapelul Albionului.

– Negreșit! aprobă Mundy cu un hohot înveselit și, cu un gest expert, palmează bancnota în buzunarul lateral al hainei.

* * *

Înțelept e să te așezi înainte de a porni în călătorie, de preferință pe propria valiză. Superstiția e rusească, însă axioma s-a născut o dată cu Nick Amory, care e mentorul lui Mundy în probleme de supraviețuire – „Edward, dacă plutește ceva spectaculos în aer, iar asta te poate afecta, atunci, pentru numele cui vrei tu, domolește-ți furia firească și îngăduie-ți un moment de gîndire înainte de a face saltul.“

La Linderhof ziua s-a încheiat, iar personalul și turiștii se grăbesc spre parcare. Ca o gazdă binevoitoare, Mundy rămîne pe trepte, adresîndu-le binecuvîntări multilingve colegilor care pleacă: *Auf Wiedersehen, Frau Meierhof! Încă nu le-au găsit!* Face referire la armele irakiene de distrugere în masă. *Fritz, Tschüss! Respectele mele soției! Seara trecută la Poltergeist a ținut o cuvîntare grozavă!* Se referă la clubul local unde au loc dezbateri literare și sociale, la care Mundy merge din cînd în cînd pentru a se mai detensiona politic. Apoi, către colegii vorbitori de franceză și spaniolă, doi bărbați căsătoriți unul cu altul – *Pablo, Marcel, o să suferim alături și săptămîna viitoare. Buenas noches, bonsoir amîndurora!* Ultimii rătăciți dispar în lumina crepusculară, iar el se retrage în umbra aripii vestice a palatului, scufundîndu-se în bezna de sub o scară.

A nimerit în acel loc din întîmplare, la scurt timp după ce a primit slujba.

Într-o seară, pe cînd explora interiorul castelului – în grădină urmează a se ține un concert la lumina lunii și, dacă Mustafa îi

permite, ar dori să mai rămână pentru a-l asculta – descoperă o scară de subsol care nu duce nicăieri. Coborînd treptele, dă de o uşă din fier, ruginită, care are cheia în broască. Bate şi, cum nu primeşte nici un răspuns, răsuceşte cheia şi păşeşte înăuntru. Pentru oricine în afară de Mundy, spaţiul în care pătrunde nu e decît un soi de seră murdară, loc unde se abandonează stropitori, furtunuri nefolositoare şi plante bolnăvicioase. Fără ferestre, doar cu un grilaj situat sus şi fixat în peretele din piatră. Aerul greu şi stătut de zambile în putrefacţie şi duduital unui cazan răzbat din camera alăturată. Dar pentru Mundy ea reprezintă ceea ce Ludwig cel Nebun căuta cînd a construit Linderhof: un sanctuar, un refugiu în fuga lui de alte locuri în care şi-ar putea găsi scăparea. Face un pas înapoi, încuie uşa şi bagă cheia în buzunar, apoi, vreme de şapte zile lucrătoare, o ia încetişor şi face o recunoaştere amănunţită a ţintei sale. La ora zece dimineaţa, cînd porţile castelului se deschid, toate plantele sănătoase din camerele deschise publicului sînt udate, iar plantele bolnave au dispărut. Furgoneta firmei care se ocupă de flori, un minibus pe a cărui caroserie sînt pictate flori, iese cel tîrziu la zece şi jumătate, oră la care plantele ofilite se află deja în camera aceea sau chiar în maşină, pentru a fi tratate în altă parte. Dispariţia cheii nu a stîrnit mirarea nimănui. Încuietoarea nu a fost schimbată. Asta înseamnă că, începînd cu ora unsprezece dimineaţa, încăperea devine proprietatea lui personală.

Aşa se întîmplă şi în această seară.

Stînd drept ca un băţ sub lampa sărăcăcioasă ce atîrnă din tavan, Mundy scoate din buzunar o lanternă-stilou, despătoreşte înştiinţarea, pînă cînd aceasta devine un dreptunghi de hîrtie albă, şi vede ceea ce era de aşteptat: scrisul lui Sasha, aşa cum a fost şi va rămîne mereu – aceleaşi împunsături ale E-urilor şi R-urilor germanice, aceleaşi implacabile linii coborîtoare care îl caracterizează drept bărbat. Expresia ce apare pe faţa lui Mundy în momentul în care citeşte mesajul e greu de descifrat. Resemnarea, îngrijorarea şi plăcerea apar şi dispar. Dominantă rămîne o senzaţie de amărăciune. „Treizeci şi patru de ani, gîndeşte el. O întîlnire pe deceniu. Ne cunoaştem, ducem un război, ne despărţim timp de zece ani. Ne întîlnim din nou şi, vreme de un deceniu, nu ne putem lipsi unul de altul, purtînd o altă luptă. Ne despărţim pentru totdeauna, iar un deceniu mai tîrziu, tu revii.“

Scotocindu-se prin buzunarele hainei, scoate un plic de chibrituri cam jerpelit care provine de la cafeneaua la care lucrează Zara. Detașează un chibrit, îl aprinde și apucă hîrtia de un colț, apoi de celălalt, ținîndu-o deasupra flăcării, pînă cînd aceasta devine un solz răsucit de cenușă. Îi dă drumul să cadă pe pardoseala din piatră și, precauție necesară, strivește rămășițele sub călcîi, transformîndu-le într-un praf negricios. Se uită la ceas și face repede un calcul. Mai are de pierdut vremea o oră și jumătate. N-are rost să o sune de pe acum. Probabil că abia și-a început tura. Patronul ei turbează cînd angajații lui primesc telefon în interes personal la oră de vîrf. Iar Mustafa e aproape sigur acasă la Dina, împreună cu Kamal. Mustafa și Kamal sînt prieteni la cataramă, stelele ligii naționale de crichet din West End-ul turcesc, avîndu-l ca președinte pe domnul Edward Mundy. Dina e verișoara Zarei și bună prietenă a lui Mundy. Căutînd prin agenda mobilului demodat, găsește numărul și îl formează.

– Dina. Te salut. Conducerea vrea să țină în seara asta o ședință cu ghizii de tur. Am uitat cu desăvîrșire. Poți să-l ții pe Mustafa să doarmă la tine dacă eu întîrzii prea mult?

– Ted? Se aude glasul puțin spart al lui Mustafa.

– *Bună seara, Mustafa! Ce mai faci?* întreabă Mundy, rar și apăsător.

Discută în engleză, Mundy fiind profesorul.

– *Îmi... merge... foarte, foarte... bine,* Ted!

– Cine e Don Bradman?

– Don... Bradman... este... mai cel grozav... jucător... la bătaie... din lume, Ted!

– În seara asta rămîi la Dina. Bine?

– Ted?

– M-ai înțeles? Am o întîlnire. O să vin tîrziu.

– Și... eu dorm... la Dina.

– Exact. Ai înțeles. Dormi la Dina.

– Ted?

– Da?

Mustafa rîde atît de nestăpînit încît abia poate vorbi:

– Tu... om foarte... rău, Ted!

– De ce sînt rău?

– Tu... iubești... altă femeie! Spun... Zara!

– Cum de-ai ghicit marele meu secret?

Trebuie să repete această replică.

– Știu eu! Am... ochi... mari, mari!

– Vrei să ți-o descriu pe cealaltă femeie pe care o iubesc? Ca să-i spui Zarei?

– Te rog.

– Așa, cealaltă femeie. Să-ți spun cum arată?

– Da, da! Spune-mi! Om... rău... ce ești!

Alte hohote de râs.

– Are picioare foarte frumoase...

– Da, da!

– Are, de fapt, *patru* picioare... foarte *păroase*... și o coadă lungă și aurie... și o cheamă?

– Mo! O iubești pe Mo! O să-i spun Zarei că o iubești mai mult pe Mo!

Mo e o cățea labrador găsită, numită astfel de Mustafa în cinstea lui însuși. Cîinele s-a instalat la ei de Crăciun, la început spre oroarea Zarei, care știa din copilărie că, dacă atingi un cîine, te pîngărești și nu te mai poți ruga. Cu toate astea, la insistențele sincronizate ale amîndurora, Zarei i s-a înmuiat inima, iar acum Mo nu mai e văzută ca un semn rău.

Sună apoi acasă și-și aude propria voce pe robot. Zarei îi place vocea lui Mundy. Uneori, cînd îi este dor de el în cursul zilei, rulează banda pentru a-i ține de urît, așa zice ea. „Draga mea, s-ar putea să vin tîrziu, o previne el în germana comună. În seara asta are loc o ședință a personalului și am uitat cu totul.” Minciuni de acest fel, rostite din inimă și pe un ton protector, își păstrează integritatea, se liniștește el, întrebîndu-se în același timp dacă tînărul și prealuminatul imam ar fi de acord cu asta. „Și te iubesc la fel de mult ca azi-dimineață, adaugă el cu severitate, așa că să nu te ducă gîndul la altceva.”

Își aruncă ochii spre ceas – mai are o oră și zece minute. Se apropie de un scaun aurit și mîncat de cîri și-l așază în fața unui garderob dărăpănat în stil Biedermeier. Ținîndu-și echilibrul pe scaunul care se leagănă, pipăie în spatele frontonului garderobului și scoate o geantă kaki de cînd lumea, plină de praf. Bate cu palma în ea să se scuture praful, se lasă pe scaun, ia geanta în brațe, scoate baretele scorjite din cataramele pline de rugină, ridică atent partea de deasupra și se uită bănuitor înăuntru, de parcă n-ar ști sigur la ce să se aștepte.

Cu mișcări delicate, desface conținutul și-l pune pe o masă din bambus: o fotografie veche înfățișând o familie anglo-indiană, inclusiv numeroșii servitori stînd pe scările unei masive clădiri în stil colonial; un dosar din piele de bivol pe care stă scris de mînă cu majuscule agresive DOSAR; o legătură de scrisori pline de greșeli, datînd din aceeași perioadă; o buclă din părul unei femei, castaniu închis, înfășurată în jurul unei mlădițe de iarbă neagră.

Aceste obiecte nu-l stîrnesc decît pentru o privire aruncată în grabă de confirmare a existenței lor. Ceea ce caută, și probabil că de aceea l-a lăsat la urmă, este un dosar copertat în plastic în care stau libere, parcă plutind, vreo douăzeci de scrisori nedeschise adresate domnului Teddy Mundy, primite prin intermediul băncii din Heidelberg, scrise cu aceeași cerneală neagră, de aceeași mînă precipitată ca și înștiințarea pe care a ars-o ceva mai devreme. Nu reiese numele expeditorului, dar nu are nevoie de asta.

Scrisori greoaie, strivite de vreme.

Sosite din țări ale lumii a treia, plicuri din hîrtie aspră, cu granulație mare, întărite cu bandă adezivă și împopoțonate cu timbre sclipitoare ca păsările tropicale, călătorind din locuri situate la anti-pozi, precum Damasc, Jakarta și Havana.

Întîi le pune în ordine cronologică, după ștampilele poștei. Apoi le deschide, unul cîte unul, cu un cuțit vechi din cositor, aflat tot în geantă. Începe să citească. La ce bun? *Domnule Mundy, cînd citești ceva, întîi să te întrebi de ce o faci.* Parcă aude glasul apăsător al fostului său profesor de germană, Dr. Mandelbaum, în urmă cu patruzeci de ani. *Citești ceva pentru a te informa? Trebuie să ai un motiv. Sau citești pentru a cunoaște? Informarea e doar calea, domnule Mundy. Scopul este cunoașterea.*

„O să aleg cunoașterea, socotește el. Și promit că n-o să mă las sedus de false ideologii, adaugă el, salutîndu-l în gînd pe imam. Mă voi mulțumi să cunosc ceea ce n-am vrut să cunosc, despre care nu știu încă sigur că vreau să știu. Sasha, cum de m-ai găsit? De ce trebuie să nu te recunosc? Pe cine eviți de data asta și de ce?”

Printre scrisori se găsesc, împăturite, extrase din ziare, rupte în grabă și purtînd semnătura lui Sasha. Pasajele ce merită remarcate sînt semnalate pe text cu o carioca sau cu mai multe semne de exclamare.

Citește vreme de o oră, pune scrisorile și tăieturile din ziare la loc în geantă, iar geanta în ascunzătoare. „Același amestec previzibil,

își spune el calm. Nici o iertare. Războiul de unul singur merge înainte, conform planului. Vîrsta nu reprezintă o scuză. N-a fost și nici nu va fi vreodată.“

Aranjează scaunul poleit așa cum l-a găsit, se așază din nou și-și aduce aminte că a rămas cu pălăria pe cap. Și-o scoate, o răstoarnă și privește absent interiorul ei – un gest pe care îl face mereu în momente de concentrare. Numele mic al proprietarului firmei Steinmatzky & Sons este Joseph. Proprietar împreună cu fiii, nu fiicele. Adresa firmei este Viena, *Dürerstrasse nr. 19, deasupra brutăriei*. Chiar așa era, fiindcă bătrînul Joseph Steinmatzky ține să-și dateze lucrările, iar acest exemplar se laudă cu un an de mare glorie: 1938.

Cu privirea lipită de fundul pălăriei, urmărește desfășurarea scenei. O alee pietruită, un magazinaș deasupra brutăriei. Geamuri sparte cu violență, sînge între pietrele de rîu, în vreme ce Joseph Steinmatzky, soția și numeroșii lui fii sînt tîrîți din casă în vacarmul aprobator al proverbialilor martori nevinovați din Viena.

Se ridică, își îndreaptă umerii, apoi se gheboșează și-și freacă mîinile pentru a se elibera de acea imagine. Iese pe casa scărilor, încuie ușa la loc, urcă treptele din piatră. Deasupra peluzelor îngrijite ale palatului plutește, în valuri, boarea care va deveni rouă. Aerul proaspăt miroase a iarbă cosită și a teren de crichet umed. „Sasha, ticălosule, acum ce mai vrei?“

* * *

Îndemnîndu-și Volkswagen-ul broscuță să treacă peste culmea dintre porțile poleite ale castelului lui Ludwig cel Nebun, Mundy cotește pe drumul spre Murnau. Ca și stăpînul, mașina a trecut cu mult de prima tinerețe. Motorul gîjîie, ștergătoarele obosite au trasat semiluni pe parbriz. Inscricția confecționată artizanal și lipită pe lunetă, scrisă chiar de Mundy în germană, sună cam așa: *Șoferul acestui automobil nu mai emite pretenții teritoriale asupra Arabiei*. Trece fără probleme prin două intersecții și, așa cum i s-a promis, întîlnește un Audi albastru cu numere de München care iese dintr-o alee laterală chiar în fața lui, avînd la volan o siluetă purtînd beretă ca a lui Sasha.

Cale de cincisprezece kilometri, conform kilometrajului nu tocmai de încredere al automobilului, Mundy se ține scai de Audi.

Drumul coboară, pătrunde într-o pădure și se bifurcă. Fără a semnaliza, Sasha face la stînga, iar Mundy, în Volkswagen-ul lui, coțeste după el. Șirurile de copaci întunecați conduc în jos, către un lac. Ce lac? După Sasha, singurul lucru pe care Mundy îl are în comun cu Lev Troțki este ceea ce marele bărbat numea cretinism topografic. Ajuns în apropierea unui semn de parcare, Audi-ul coboară o rampă și oprește, derapînd puțin. Mundy îl imită, aruncînd în același timp o privire în oglinda retrovizoare să vadă dacă e urmărit cumva sau dacă pe drum trece încet vreo mașină, fără să oprească. Nimic. Cu o valiză în mîină, Sasha coboară cu pași iuți și ezitanți scările acoperite cu pavele.

Sasha crede că înainte de naștere, în pîntecele mamei, nu a avut suficient oxigen.

Dinspre potecă urcă pînă la el un zgomot, un fel de muzică zdrăngănită, de bîlci. Luminile ca de basm sclipesc printre copaci. E vorba de o sărbătoare sătească în plină desfășurare, iar Sasha se grăbește într-acolo. Temător că l-ar putea pierde din ochi, Mundy mărește pasul, reducînd distanța dintre ei. Avîndu-l pe Sasha cam la cincisprezece metri în față, se prăbușesc amîndoi într-un tărăboi uman asurzitor. Călușeii se rotesc în muzică de carnaval, un mator suit pe o căruță cu fîn se unduiește în fața unui taur din carton decupat și bolborosește în germana sileziană despre *amor*. Petrecăreți îmbuibați de bere, nesimțitori la războiul ce bîntuie, suflă în niște jucării, înfățișînd șerpi cu pene. Nimeni nu pare nelalocul lui, nici Sasha, nici eu. Toți sîntem cetățenii acestui loc măcar pentru o zi, iar Sasha nu și-a pierdut îndemînarea.

Aflat pe un vas cu aburi împodobit cu drapele și folosind o portavoce, un *Grossadmiral* le ordonă celor din preajmă să se prezinte *imediat* pe punte pentru o croazieră romantică. Deasupra lacului explodează o rachetă. Stelele multicolore coboară în cascadă deasupra apei. Vin sau pleacă? Să-i întrebăm pe Bush și Blair, marii noștri lideri războinici, dintre care nici unul n-a auzit vreun glonț suierîndu-le pe la ureche.

Sasha a dispărut. Mundy ridică privirea și, spre ușurarea lui, îl vede urcînd, împreună cu valiza, spre Cer, pe o scară din fier în spirală, lipită de o vilă în stil edwardian, ai cărei pereți sînt vîrgați. Pașii lui trădează disperarea. Întotdeauna au fost așa. Inconfundabil felul în care își lasă capul în jos de fiecare dată cînd pășește cu dreptul. O fi grea valiza aceea? Nu, iar Sasha are grijă să o protejeze

cînd dă colțul. O bombă, oare? Nu, Sasha nu se ocupă niciodată de așa ceva.

După ce mai aruncă o privire nepăsătoare în jur pentru a vedea cine mai participă la această petrecere sătască, Mundy urcă după Sasha. „ÎNCHIRIERE MINIMUM O SĂPTĂMÎNĂ“, îl avertizează o plăcuță. „O săptămînă? Cine are nevoie de o săptămînă? Jocurile acestea s-au isprăvit acum paisprezece ani.“ Privește în jos. Nu-l urmează nimeni. Urcînd destul de greu, vede că ușa fiecărui apartament este vopsită în mov și iluminată de o dungă fluorescentă. Pe semipalier, o femeie cu obraji scofilciți și purtînd o haină de șerpaș și mănuși se scotocește prin poșetă. Precipitat, el îi adresează un *Grüss Gott*¹. Ea nu-l ia în seamă ori e surdă. „Scoate-ți mănușile, femeie, și poate o să găsești cheia.“ Continuînd să urce, aruncă o privire visătoare spre ea, de parcă ar reprezenta pămîntul pentru un naufragiat. Și-a pierdut cheia! Iar nepotul e încuiat înăuntru. „Coboară și ajut-o! Fii cavaler, apoi întoarce-te acasă la Zara, Mustafa și Mo!“

Continuă să urce. Scara mai dă un colț. Pe vîrfurile munților din jur, pășunile etern înzăpezite se desfășoară în lumina lunii. Dedesubt, lacul, bîlciul, hărmălaia – și încă nici un urmăritor, din cîte își dă seama. Iar în față, o ultimă ușa vopsită în mov, întredeschisă crăpată. O împinge ușor. Se deschide puțin, dar bezna dinăuntru îl face să se oprească. Dă să strige *Sasha!*, dar amintirea beretei îl face să se abțină.

Trage cu urechea și nu aude decît zgomotul petrecerii. Pășește înăuntru și închide ușa. În semiîntuneric, îl vede pe Sasha stînd chinuit în poziție de drepti, avînd valiza la picioare. Brațele îi stau întinse, atît cît se poate, pe lîngă corp, iar degetele mari împung înainte, în cea mai autentică poziție respectată de un funcționar al Partidului Comunist la o paradă. Însă chipul, amintind de cel al lui Schiller, ochii pătrunzători, poziția ușor înclinată în față, sugerînd disponibilitatea de a trece la acțiune imediat, chiar și în întunericul punctat de licăriri de lumină, niciodată nu i s-a părut atît de viu sau alert.

– Aș spune că ai ajuns să rostești o groază de prostii, Teddy, remarcă Sasha.

¹ „Bună!“ (n.red.)

Același accent saxon reținut, observă Teddy. Aceeași voce pedantă, tăioasă ca briciul, depășind cu mult statura lui. Aceeași capacitate de a adresa reproșuri fără a sta mult pe gânduri.

– Divagațiile tale filologice sînt de rahat, iar portretul făcut lui Ludwig cel Nebun e o prostie! Ludwig a fost un ticălos de fascist. La fel și Bismarck. Ca și tine, de altfel, căci, în caz contrar, mi-ai fi răspuns la scrisori.

Pînă să termine fraza, amîndoi se grăbesc unul către celălalt spre îmbrățișarea atît de mult amînată.

CAPITOLUL DOI

Tumultuosul fluviu care se unduiește de la nașterea lui Mundy pînă la reîncarnarea lui Sasha, la Linderhof, nu-și trage izvorul dintr-un comitat al Angliei, ci în blestematele lanțuri muntoase și ravene din Hindu Kush care, după trei secole de administrație colonială britanică, au devenit Provincia Frontierei de Nord-Vest.

– Acest tînăr *sahib* al meu pe care-l vedeți aici – obișnuia să afirme maiorul de infanterie în retragere, care era și tatăl lui Mundy, în bodega Golden Swan¹ din Weybridge, către cei care nu avuseseră nefericirea de a mai fi ascultat povestea sau către cei care o auziseră de cel puțin zece ori, dar erau prea politicoși ca să o spună – e pe cale de a deveni o *raritate* istorică, nu-i așa, băiete?

Și, spunînd asta, își petrece plin de afecțiune brațul pe după umărul adolescentului Mundy, îi ciufulește părul, după care îl întoarce cu fața spre lumină pentru ca auditoriul să-l poată vedea mai bine. Maiorul e scund, agitat și pătimaș. Gesturile lui, chiar și cînd vrea să-și demonstreze iubirea, sînt mai curînd pugilistice. Fiul e ca un vrej, deja mai înalt cu un cap decît tatăl.

– Și vă voi spune *de ce* tînărul Edward e o raritate, dacă-mi îngădui, domnule, urmează el, înviorîndu-se tot mai mult, pe măsură ce se adresează tuturor domnilor din apropiere, dar și doamnelor, pentru că ele încă se mai simt atrase de el, iar el nu s-ar da înapoi. În dimineața în care servitorul m-a anunțat că doamna era pe cale să-mi facă onoarea de a-mi oferi un copil – chiar acesta din fața ta, domnule – deasupra infirmeriei regimentului răsărise un soare indian absolut *firesc*.

¹ „Lebăda de aur“ (n.tr.)

Urmează o pauză studiată, de felul celor pe care, într-o bună zi, le va deprinde și Mundy, timp în care maiorul ridică paharul cu un gest mistic, iar capul i se înclină pentru a saluta.

– *Și totuși*, domnule, reia el firul întrerupt al relatării. *Și totuși*. Când acest tânăr urma să apară pe terenul de paradă – iar aici se răsucesc acuzator spre Mundy, dar privirea pătimașă din ochii albaștri e la fel de iubitoare ca întotdeauna –, fără caschetă, domnule, paisprezece zile de arest, după cum obișnuiam să spunem – soarele acela nu mai era indian. Aparținea dominionului autogovernat al Pakistanului. Nu-i așa, băiete? Nu?

La care băiatul roșea de cele mai multe ori și rostea ceva, bîlbîindu-se: „Da, așa mi-ai spus tu, tată“, ceea ce e de ajuns pentru a-i aduce drept recompensă un hohot aprobator de rîs, iar maiorului probabil încă un pahar pe cheltuiala altcuiva, precum și prilejul de a insista asupra moralei pe care o are povestea lui.

– Doamna Istorie, o femeie foarte schimbătoare, domnule – zice el în limbajul telegrafic pe care fiul îl va moșteni –, poți mărșălui pentru ea zile și nopți. Transpiri pentru ea. Cureți, freci, te razi, te aranjezi pentru ea. Dar nu contează nici cît negru sub unghie. În ziua în care nu te mai vrea – *afară*. Liber. Deșeu. De ajuns. Un pahar încă plin își începe urcușul spre gură. În sănătatea dumitale, domnule. Atîta generozitate... Pentru Regina-împărat. Dumnezeu s-o binecuvînteze. Dar alături de un luptător din Punjab. Cel mai bun soldat care a existat vreodată, fără excepție. Cu o singură condiție: să aibă conducători, domnule. Aici e buba.

Plus o bere cu ghimbir pentru tânărul *sahib*, dacă are noroc, în timp ce maiorul, cuprins de un acces de emoție, scoate o batistă kaki din mîneca hainei militare deja puțin zdrențuite și, după ce-și tamponează cu ea mustăcioara îngrijită, își șterge obrazii, după care o pune înapoi de unde a luat-o.

Maiorul are motiv să verse lacrimi. În ziua nașterii Pakistanului, după cum știu prea bine clienții de la Golden Swan, el și-a pierdut nu numai cariera militară, ci și soția, care, după ce și-a privit îndelung întîrziatul fiu, asemenea Imperiului, și-a dat duhul.

– Domnule, ce femeie...

S-a făcut ora băuturicii de seară, iar maiorul începe să devină sentimental.

– Un singur cuvînt o poate descrie: *calitatea*. Prima oară cînd am văzut-o, era îmbrăcată de călărie, ieșită la o plimbare liniștită în

zori, însoțită de câțiva servitori. Făcuse deja cinci curse în galop pe câmp și arăta ca și cum ar fi ieșit de la Colegiul Cheltenham pentru doamne, după ce mîncase o porție de căpsune cu frișcă. Cunoștea fauna și flora mai bine decît localnicii. Ar fi fost și astăzi printre noi, Dumnezeu s-o binecuvînteze, dacă dobitocul acela de doctor al regimentului ar fi fost treaz măcar pe jumătate. În amintirea ei, domnule. Pentru regretata doamnă Mundy. Înainte, marș!

Ochii înlăcrimați rămîn fixați asupra fiului, de a cărui prezență pare să fi uitat vreme de cîteva momente.

– Tînărul Edward, explică el. Deschide sezonul de bowling pentru școala lui. Cîți ani ai, băiete?

Iar băiatul, așteptînd să-și conducă tatăl acasă, recunoaște că are șaisprezece ani.

Cu toate acestea, după cum îi asigură el pe toți, pe maior nu l-a doborît tragedia dublei pierderi. A rămas la post, domnule. A rezistat. Văduv, cu un copil de care trebuia să aibă grijă, cînd puterea britanică se năruia ca un castel de nisip, s-ar putea crede că maiorul va proceda la fel ca atîția alții: va coborî drapelul Albionului de pe catarg, va suna stingerea și va reveni acasă pentru a deveni un oarecine. Dar maiorul era plămădit din alt aluat, domnule. Nu, nici vorbă. El prefera să curețe latrinele servitorilor decît să pupe în fund vreun profitor de război lipsit de vlagă, un civil care habar nu are ce e aceea armata, păi treabă e asta, domnule?

– Mi-am chemat servitorii și le-am zis: „*Derzi*, scoateți însemnele de maior al coroanei de pe uniforma mea kaki și înlocuiți-le cu semiluna Pakistanului – *juldi*“. Iar eu mi-am oferit serviciile – atîta vreme cît vor fi apreciate – corpului celui mai bun de luptători din lume, *punînd condiția* – iar cu degetul arătător împunge aerul în semn de avertisment serios –, domnule, punînd condiția să aibă *comandanți*. Aici e problema.

Și, ajuns în acest punct, spre ușurarea tuturor, clopoțelul care anunță ultimele comenzi sună, astfel că băiatul își strecoară palma cu pricepere pe sub brațul tatălui și îl conduce pînă acasă – The Vale, la numărul doi –, pentru a termina porția de curry care a rămas de seara trecută.

Dar originea lui Mundy nu poate fi definită chiar atît de ușor pe cît sugerează aceste prelegeri ținute într-un bar. Maiorul, foarte dărnice atunci cînd se discută o problemă în linii mari, devine reticent cînd vine vorba de amănunte, iar, drept urmare, amintirile lui Mundy despre propria copilărie cuprind un lanț de tabere militare, barăci, depozite de muniții și posturi în munți, care se derulează cu atît mai repede cu cît cariera maiorului se scufundă mai aprig. La un moment dat, mîndrul fiu al imperiului domnește suveran asupra unui cantonament mereu proaspăt vărut în alb, căruia nu-i lipsesc clubul, terenul de polo, bazinul de înot, jocurile pentru copii și piesele de teatru de Crăciun, inclusiv o istorică punere în scenă a piesei *Albă-ca-Zăpada*, în care el deține rolul lui Dopey. La scurt timp după aceea, aleargă desculț prin noroiul ulițelor unei așezări pe jumătate părăsite, la zeci de kilometri de cel mai apropiat oraș, cu căruțe trase de bivoli în loc de automobile, o sală de cinematograf din tablă ondulată drept club și budincă de Crăciun gata mucegăită, servită la o popotă de regiment.

Puține lucruri de preț supraviețuiesc atîtor mutări. Pieile de tigru ale maiorului, cuferele lui militare și prețioasele sculpturi în fildeș sînt pierdute de poștă. Pînă și amintirea regretatei soții a fost furată, jurnalele, scrisorile, precum și o cutie cu inegalabile bijuterii de familie. Maiorul l-ar biciui pe acel hoț și ticălos de diriginte al poștei din Lahore, la fel și pe toți acei *chaprassis*¹ din subordinea lui. Iar într-o seară, amețit bine după mai multe pahare, i se destăinuiește lui Mundy, care l-a adus în pragul disperării cu întrebările lui insistente și neroade.

– *Mormîntul* ei, băiete? O să-ți spun unde e mormîntul ei! A dispărut! Făcut fărîme de triburile nomade! Nici o piatră n-a rămas în picioare. Tot ce ne-a rămas e *aici*!

Și își duce pumnii minusculi la piept și-și mai toarnă un pahar de *chota peg*.

– Femeia aceea a avut clasă, nici nu-ți închipui ce clasă, băiete. De fiecare dată cînd mă uit la tine, o văd pe ea. Din nobilimea anglo-irlandeză. Proprietăți necuprinse, făcute una cu pămîntul în timpul tulburărilor sociale din Irlanda. Întîi irlandezii, iar acum dervișii ăia nenorociți. Aproape tot clanul, dispărut sau împrăștiat în cele patru vînturi.

¹ Funcționari de poștă (hindi, n.tr.)

Ajung să-și mai tragă sufletul în orașul-garnizoană Murree, situat pe un deal. În vreme ce maiorul vegetează într-o cazarmă din chirpici și fumează Craven A spre bucuria gîtlejului și mîrîie din cauza sumelor reduse pentru cheltuieli, a listelor cu bolnavi și a programărilor de permisie, Mundy este dat în grija unei *ayah*¹ din Madras, foarte grasă, care a venit spre nord o dată cu dobîndirea independenței, iar acum nu mai are alt nume în afară de Ayah și recită alături de el versuri în engleză și punjabi, și-l învață pe furiș Zicerile Sfinte din Coran, și-i povestește despre un zeu pe nume Allah, care iubește dreptatea, și pe toți oamenii din lume, și pe profeții lor, chiar creștini și hinduși, dar cel mai mult, spune ea, îi iubește pe copii. Cu chiu, cu vai, după multe presiuni din partea lui Mundy, Ayah îi mărturisește că nu mai are soț, copii, părinți, surori sau frați în viață. Toți au murit, Edward. Sînt alături de Allah, toți. N-ai nevoie să știi mai mult. Iar acum, dormi.

Supusă unui interogatoriu și mai hotărît, ea recunoaște că au fost cu toții uciși în masacrul care a urmat Separației. Uciși de hinduși. Uciși în gări, în moschei și în piețe.

– Și tu cum de-ai rămas în viață, Ayah?

– Așa a fost voia Domnului. Tu ești binecuvîntarea mea. Acum dormi.

Cînd coboară seara, înconjurat de un cor de behăituri de capre, urlete de șacali, sunete de trîmbițe și bubuit insistent de tobe punjabi, stînd sub un arbore *neem* de pe marginea fluviului, maiorul se gîndește la viața trecătoare și pufăie din havane cărora le spune „birmaneze“ și pe care le taie de-a lungul cu un briceag din cositor. Din cînd în cînd, se tratează din bidonașul din tablă cositorită pe care-l ține la sold, în vreme ce fiul lui, crescut peste măsură de înalt, se zbenguie în apă cu alți copii localnici de vîrsta lui și, punînd în scenă nesfîrșitele istorii de măceluri săvîrșite pretutindeni de adulți, se joacă de-a hindușii contra musulmanilor și toți fac pe mortul cu rîndul. La patruzeci de ani distanță, Mundy nu trebuie decît să închidă ochii pentru a simți răcoarea fermecată a aerului care se naște imediat după apusul soarelui și să perceapă în nări mirosurile care se trezesc la viață o dată cu crepusculul, sau să contemple zorile care cresc peste dealurile ce sclipesc în verde după trecerea musonului, sau să audă țipetele ascuțite ale tovarășilor de

¹ Doică (hindi, n.tr.)

joacă stingîndu-se și făcînd loc altui glas, al muezinului, și răcnelor nocturne ale tatălui care își face albie de porci băiatul acela al lui care și-a ucis mama – *Ei, nu asta ai făcut, nu asta? Vino aici, juldi, vino cînd îți poruncesc!* Dar băiatul, *juldi* sau nu, refuză sau, ca alternativă, preferă să o lase pe Ayah să-l țină strîns alături de ea pînă cînd băutura își face efectul și tatăl adoarme.

Din cînd în cînd, băiatul trebuie să îndure sărbătorirea zilei de naștere, iar din clipa în care aceasta apare la orizont, el cade pradă unei întregi armate de boli: crampe la stomac, dureri de cap și febră, diaree, simptome de malarie sau temeri că ar fi fost mușcat de un liliac veninos. Ziua însă sosește oricum, iar servitorii de la bucătărie fac un curry de sărbătoare și un tort uriaș pe care scrie *La mulți ani, Edward*, dar nu sînt invitați și alți copii, obloanele stau trase, masa e pregătită pentru trei persoane, lumînările se aprind, iar servitorii se înșiruie tăcuți pe lîngă pereți, în timp ce maiorul, îmbrăcat în uniformă de paradă, cu toate decorațiile prinse în piept, pune gramofonul să cînte aceleași și aceleași balade irlandeze, iar Mundy se întreabă cum să scape fără a mîncă prea mult curry. Cu un aer solemn, suflă în lumînări, taie trei felii din tortul lui aniversar și pune una pe farfuria mamei. Dacă maiorul e pe jumătate treaz, tatăl și fiul se vor război în tăcere cu piesele de șah din fildeș roșu și alb, care fac parte dintr-un set ce vede lumina doar de sărbători. Partidele se încheie întotdeauna înainte de final. Tabla cu piese e pusă deoparte pentru a doua zi, dar acea zi nu vine niciodată.

Mai sînt însă alte seri, foarte rare – și nici nu trebuie să fie multe –, cînd maiorul, cu o strîmbătură mai fîroasă decît de obicei, se apropie pe furiș de un birou aflat într-un colț al camerei, îl descuie cu o cheie de pe lanțul ce-l poartă asupra lui și, îndeplinind un adevărat ceremonial, scoate din el un volum vechi, legat în pînză roșie, numit *Lecturi alese din Operele lui Rudyard Kipling*. Își scoate apoi ochelarii de citit din tocul metalic și ciobit și-și așază paharul de whisky într-o scobitură a scaunului din trestie indiană, după care citește cu glas lătrător fraze despre Mowgli, băiatul junglei, și despre alt băiat pe nume Kim, care a devenit spion în serviciul Reginei și al Împăratului, deși fragmentul nu dezvăluie ceea ce se întîmplă cu el după ce devine spion și nici dacă învinge sau e prins. Ore în șir, maiorul soarbe din pahar și citește și iar soarbe la fel de solemn, de parcă ar oficia singur serviciul împărtășaniei, pînă într-un tîrziu, cînd adoarme, iar Ayah

apare tăcută din umbrele unde a așteptat ghemuită tot acest timp și, luându-l de mână pe Mundy, îl duce la culcare. Antologia Kipling, îl anunță maiorul, este singura carte care a supraviețuit unei uriașe biblioteci ce a aparținut cîndva mamei.

– Femeia aceea avea în cap mai multe cărți decît am avut eu parte de mese calde, se minunează el în felul lui cazon.

Cu toate acestea, în timp, faptul că o cititoare atît de ilustră precum mama lui i-a lăsat doar un terfelog cu povești arhicunoscute devine un soi de enigmă pentru Mundy, dar și un motiv de frustrare. El preferă istorisirile despre faptele eroice ale Profetului Mahomed.

Drept simulacru de educație, băiatul urmează o școală colonială muribundă, care funcționează pentru orfani și pentru copiii ofițerilor britanici lefteri, joacă în spectacole de pantomimă și îi face vizite săptămînale unui misionar anglican cu fața fără nici un rid, care îi dă lecții de religie și pian și ține să dirijeze degetele băieților cu propriile lui degete. Dar aceste izbucniri aleatorii de creștinism reprezintă doar întreruperi plictisitoare în zborul însoțit al fiecărei zile de păgînism. Orele cele mai plăcute sînt cele în care, îndîrjit, joacă crichet cu Ahmed, Omar și Ali pe un petic de pămînt uscat din spatele moscheii sau cînd privește băltoacele ca sticla dintre stînci, în care se zăresc bucăți de sidef, în timp ce șoptește vorbe copilărești de iubire către Rani, o frumusețe desculță a satului, în vîrstă de nouă ani, pe care, după ce se fac toate aranjamentele necesare, dorește să o ia de soție pentru totdeauna; sau răcnește imnuri patriotice în punjabi atunci cînd noul și sclipitorul drapel al Republicii Islamice Pakistan este înălțat deasupra terenului de crichet al regimentului.

Mundy și-ar fi petrecut restul tinereții în acest mod care nu-l solicita prea mult, la fel și restul vieții, dacă n-ar fi sosit seara în care servitorii și chiar și Ayah au fugit, iar obloanele casei au fost din nou bătute în cuie, în vreme ce tatăl și fiul, grăbindu-se în tăcere, își încarcă puținele bunuri lumești în vreo două valize ce au colțurile întărite cu cleme alămite. Cînd se crapă de zori, se trezesc în partea din spate a unui vechi camion de poliție militară care iese hurducăindu-se din tabără și sînt păziți de doi soldați punjabi cu fețe sumbre. Ghemuit alături de Mundy, degradat, fostul maior din infanteria pakistaneză poartă o pălărie civilă și vechea lui cravată de școală, întrucît cravata regimentului nu mai este demnă de un

renegat care s-a făcut vinovat de violență față de un frate ofițer. Ce a făcut cu mâna când a ridicat-o nu se spune, dar dacă experiența nu-l înșela pe Mundy, maiorul nu o înălțase doar ca să o strecoare, nefolosită, în buzunar. Ajunși la porțile garnizoanei, soldatul care pînă atunci îl primea pe Mundy cu un zîmbet pînă la urechi, în semn de salut, are fața împietrită, iar Ayah stă albă ca toate fantele de care se teme în nenorocirea, furia și dezgustul ei. Ahmed, Omar și Ali răcnesc și aleargă după camion, însă Rani nu se află printre ei. Purtînd o tunică de cercetaș, cu părul negru proaspăt împletit în codițe lăsate pe spate, stă aplecată pe marginea drumului, cu picioarele strînse, și suspină în pumni.

Vasul iese din portul Karachi pe întuneric și rămîn amîndoi în beznă tot drumul pînă în Anglia, fiindcă maiorului i s-a făcut rușine de propriul chip după ce și l-a văzut în presa locală. Pentru a și-l ascunde altor priviri, bea whisky în cabină și mănîncă doar ceea ce băiatul îi vîră cu forța în gură. Tot băiatul devine și paznicul lui, veghind, executînd raiduri pe navă, verificînd cotidianul tipărit la bord pentru a nu conține materiale neplăcute, scoțîndu-l pe furiș pe punte pentru a se plimba puțin înainte de răsăritul soarelui, la fel și seara, în vreme ce lumea se schimbă pentru a coborî la cină. Stînd întins pe spate în celălalt pat îngust, fumînd fără să vrea din havanele tatălui și numărînd capetele de șuruburi din grinzile de tec ce se arcuiesc pe deasupra capului și trăgînd cu urechea ba la bîguielile maiorului, ba la duduital infundat al motoarelor navei, ba încercînd să facă oarece lumină în lecturile din Rudyard Kipling, visează la Rani și se vede înotînd spre casă — țara aceea pe care tatăl lui o numește India.

Iar în durerea lui, maiorul are multe de spus pe tema adoratei și abandonatei India, unele lucruri surprinzîndu-l pe tînărul Mundy. Simțînd că nu mai are nimic de cîștigat prefăcîndu-se, maiorul se declară dezgustat la culme de îngăduința tacită dovedită de țara lui față de dezastruoasa Separație. Îi face albie de porci pe ticăloșii și dobitocii de la Westminster. Se fac vinovați de toate, pînă și de cele ce i s-au întîmplat familiei lui Ayah. E ca și cum maiorul trebuie să se descarce de propria vină ce îl apasă. Băile de sînge și migrațiile forțate, prăbușirea legii și a ordinii, dar și a administrației centrale nu sînt consecința intransigenței localnicilor, ci a lipsei de respect, a manipulării, a lăcomiei, a corupției și a lașității coloniale britanice. Lordul Mountbatten, ultimul vicerege, împotriva căruia maiorul

nici nu voise să audă vreo vorbă urită, devine, în atmosfera îmbibată de fum a cabinei minuscule, Marele Nătărău. „Dacă Nătărăul s-ar fi mișcat mai încet cu Separația și mai rapid pentru a pune capăt masacrelor, ar fi salvat milioane de vieți. Două milioane.“ Attlee și Sir Stafford Cripps nu se bucurau de vorbe mai blânde. Se dădeau drept socialiști, dar erau, de fapt, niște snobi ca atîția alții.

– Iar în ce-l privește pe Winston Churchill, dacă *lui* i s-ar fi permis să acționeze, ar fi făcut mai mult rău decît toți ceilalți nenorociți puși laolaltă. Și știi de ce, băiete? Știi *de ce*?

– Nu, domnule.

– El îi consideră pe indieni drept o gloată de negrișori, de aceea. Bate-i cu biciul, spînzură-i și predică-le Biblia. Să nu cumva să aud vreo vorbă bună despre individul ăsta, m-ai înțeles, băiete?

– Da, domnule.

– Dă-mi niște whisky!

S-ar putea ca explozia eretică a maiorului să fi prezentat unele limite intelectuale, însă efectul ei asupra impresionabilului Mundy, în acele momente cruciale ale vieții lui, a venit ca un trăsnet. Într-o străfulgerare o vede pe Ayah stînd cu palmele strînse laolaltă în semn de groază, avînd toată familia măcelărită la picioarele ei. Își aduce aminte de fiecare zvon confuz privind tot felul de crime colective, urmate de răzbunare în masă. Deci și britanicii – nu numai hindușii – au fost niște brute! Retrăiește împunsăturile pe care, ca englez creștin, trebuise să le sufere din partea lui Ahmed, Omar și Ali. Prea tîrziu, le mulțumește totuși pentru înțelegerea de care au dat dovadă. O revede pe Rani și se minunează că a fost în stare să treacă peste toate și să-l iubească. Respins de țara pe care o iubește, surprins în perioada de sfîrșit a pubertății, tîrît zi și noapte către o țară vinovată pe care nu a văzut-o niciodată, dar pe care trebuie de acum încolo să o numească patrie, Mundy se vede pentru prima oară expus unei reconsiderări radicale a istoriei coloniale.

* * *

Anglia care îl așteaptă pe tînărul Mundy este un cimitir cotropit de ploaie pentru morții vii, puși în mișcare de un bec de patruzeci de wați. Școala cu internat, din piatră cenușie și cu aspect medieval, duhnește a dezinfectant și este dominată de colaboraționiști în pantaloni scurți și de ciudați despoți adulți. Casa de la numărul doi,

The Vale, lăcrimează și putrezește, în vreme ce tatăl gătește la ne-sfârșit curry necomestibil și-și urmează neclintit alunecarea spre degradarea totală. Cum în Weybridge nu există casă cu felinar roșu, tatăl angajează o menajeră scoțiană fîșneată, pe numele ei doamna McKechnie, care, rămînînd cu încăpăținare la vîrsta de douăzeci și nouă de ani, împarte în dispreț patul cu maiorul și lustruiește mereu tacîmurile de argint din ultima cutie rămasă a colecției aduse din India, pînă cînd, unul după altul, obiectele din argint dispar în mod inexplicabil. Iar flușturatica doamnă nu-l mîngîie niciodată pe obraz pe Mundy, așa cum făcea Ayah, și nici nu-i spune povești eroice despre Mahomed, și nici nu-i încălzește mîna între palmele ei pînă cînd adoarme, și nici nu-i înlocuiește talismanul pierdut, o piele de tigru, pentru a-l păzi de fantasmele nopții.

Trimis la o școală-internat pe baza unei moșteniri primite de la o mătușă îndepărtată și al unui stipendiu pentru fiii de ofițeri, Mundy este întîi uimit, apoi cu adevărat îngrozit. Cuvintele de adio ale maiorului, deși bine intenționate, nu l-au pregătit pentru confruntarea dură cu noua lui viață.

– Să ții minte că mama te urmărește tot timpul, băiete, iar dacă se piaptănă cineva în public, să fugi de el ca de diavol, îl îndeamnă tatăl cu glas dogit, cînd îl îmbrățișează.

În trenul care îl duce spre școală, încercînd cu disperare să aibă permanent în minte că mama îl veghează, Mundy privește zadarnic afară după copii cerșetori care să se agațe de ferestre, sau după diverse peroane gemînd de șiruri de oameni cu capetele acoperite și cu picioarele ieșind de sub cearșaf, sau după băieți care se piaptănă în văzul lumii. În locul peisajului maroniu ca balega și a șirurilor albastrui ale munților, vede doar cîmpuri îmbibate de apă și împrejurimi misterioase, care îi spun că este binevenit în puternica patrie.

După sosirea la locul de încarcerare, fostul zeușor alb și *baba-log*¹ este redus fără multă vorbă la rangul de intangibil. Spre sfîrșitul primului trimestru este ales prin vot drept ciudat colonial, iar după aceea adoptă un accent aparte pentru a trage foloasele din această distincție primită. Spre disperarea colegilor, stă tot timpul cu ochii după șerpi. Cînd aude uruitul demodatei instalații sanitare a școlii, se aruncă sub bancă și răcnește: „Cutremur!“ În zilele de baie, se

¹ Termen care în hindi înseamnă „copil răsfățat“ și se aplică membrului unui grup social preocupat de aspect, bunuri materiale și de latura superficială a vieții. (n.tr.)

înarmează cu o rachetă veche de tenis pentru a se feri de liliicii care ar putea cădea de pe tavan, iar când sună clopotul pentru a merge la capelă, se întreabă în gura mare dacă îl cheamă muezinul. Trimis la alergări dis-de-dimineată pentru a-și mai domoli libidoul, simte dorința de a se întreba dacă ciorile de Dorset, care dau roată prin aer, nu sînt cumva zmeie.

Pedepsele cu care se alege nu-l sperie. În cursul orelor preparatoare de seară el bolborosește pasaje din Coran aproape uitate, pe care le învățase cîndva de la Ayah, iar cînd bate clopotul de stingere, e prins în halat aplecat asupra unei oglinzi sparte din spălător, strîmbîndu-se și căutînd înfrigurat semne de înnegrire a pielii și de cearcane în jurul ochilor care să-i confirme convingerea intimă că este mai curînd *un om de nimic*, nu moștenitorul demnității ce a aparținut aristocratei lui mame. Nu are un asemenea noroc: el este Cel Disprețuit, condamnat la închisoare pe viață din cauza statutului său – domn britanic, individ care mîine-poimîine ar putea face parte din clasa conducătoare.

Singurul lui aliat spiritual e un proscris asemenea lui: un refugiat cu părul alb, temător și fără vîrstă, care poartă ochelari ce nu au rame și un costum sărăcăcios, dă lecții de germană și violoncel și locuiește singur într-o pensiune din cărămidă roșie, lîngă piațeta de pe Bristol Road. Îl cheamă Mallory. Mundy îl descoperă citind într-o ceainărie de pe High Street. Tocmai se desfășoară marea întîlnire dintre maestri, dar oare de ce domnul Mallory pare a nu fi prezent?

– Fiindcă nu-s chiar *maestru*, domnule Mundy, explică el, închizînd cartea și luînd o ținută dreaptă și bătoasă. Poate voi deveni așa ceva într-o bună zi, cînd o să mai cresc. Deocamdată sînt *maestru temporar*. Temporar în mod permanent. Vrei o felie de tort? Ești invitatul meu, domnule Mundy.

În mai puțin de o săptămînă, Mundy se înscrie la cursurile de violoncel care se țin de două ori pe săptămînă și începe să ia lecții de germană avansată și germană vorbită.

„Am ales calea aceasta deoarece iubesc nespus muzica, iar germana reprezintă un fel de versiune literară a muzicii“, îi scrie el maiorului fără să se gîndească prea mult, într-o scrisoare prin care îi cere permisiunea de a suplimenta cheltuielile anuale cu cincisprezece lire.

Răspunsul maiorului e la fel de impulsiv. Sosește telegrafic sau, după cum ar spune chiar el, ca semnal. „Cererea ta e aprobată din

inimă. Mama ta e geniu muzical. Dacă e rudă cu Mallory care a participat la asaltul Everestului, e material uman de primă clasă. Roagă-l să răspundă. Mundy.“

Dar vai, domnul Mallory nu e material uman de primă clasă sau nu e de genul la care s-a gândit maiorul. Cu regret, dar numele lui real este Hugo Mandelbaum, provine din Leipzig și nu suportă înălțimile.

– Dar te rog să nu le spui asta băieților, domnule Mundy. Cu un nume ca Mandelbaum, m-ar lua peste picior.

Apoi râde și-și clatină capul încărunit cu resemnarea celui care a constituit deja subiect de batjocură.

Lecțiile de violoncel nu sînt chiar un succes. La început, domnul Mandelbaum insistă asupra mînuirii arcușului. Spre deosebire de misionarul anglican din Murree, tratează degetele lui Mundy de parcă ar fi niște fire electrice de înaltă tensiune, așezîndu-le gingaș pe capătul arcușului, după care sare și se refugiază în siguranța oferită de celălalt capăt al încăperii. Spre sfîrșitul celei de-a cincea lecții, expresia lui trece de la cea de preocupare tehnică, la una de amărăciune nedezmîntită față de altă ființă umană. Cocoțat pe taburetul de pian, își împreunează palmele și se apleacă asupra lor.

– Domnule Mundy, muzica nu este refugiul tău, rostește el într-un tîrziu, cu un aer deosebit de solemn. Poate mai tîrziu, după ce vei fi trăit emoțiile pe care le descrie muzica, ea va deveni un refugiu pentru tine. Dar nu putem băga mîna în foc. Prin urmare, deocamdată ar fi preferabil să-ți cauți refugiul în *limbă*. A cunoaște altă limbă, ne spune Carol de Mare, înseamnă să mai ai un suflet. Germana este exact acest fel de limbă. După ce o ai în minte, te poți retrage acolo oricînd, poți închide ușa și ți-ai găsit refugiul. Îmi permiți să-ți citesc o mică poezie de Goethe? Uneori, el e foarte pur. A fost pur cînd era de vîrsta ta. Cînd a ajuns bătrîn ca mine, a redevenit pur. De aceea îți recit doar o dată în germană o poezie foarte frumoasă, apoi îți voi spune ce înseamnă. Iar cînd ne vedem data viitoare, o să înveți această poezie. Așadar...

Așadar domnul Mandelbaum recită cea mai frumoasă și scurtă poezie din limba germană, apoi îi dă traducerea proprie: *Dincolo de munții toți, găsi-vei pacea... Dar mai adastă, și tu ți-o vei afla curînd*. Iar violoncelul se întoarce în dulapul domnului Mandelbaum, unde își păstrează el și costumul ponosit. Iar Mundy, care a învățat să deteste violoncelul și nu e deprins să plîngă, varsă multe

lacrimi de rușinea de a-l vedea cum dispare, în vreme ce domnul Mandelbaum stă jos la celălalt capăt al încăperii, lângă fereastra cu perdele din dantelă, și citește concentrat dintr-o carte cu caractere țepoase în gotică.

Și totuși miracolul se produce. După câteva trimestre, domnul Mandelbaum s-a ales cu un elev scriitor, iar Mundy și-a găsit refugiul. Goethe, Heine, Schiller, Eichendorff și Mörike devin prietenii lui cei mai apropiați. Îi citește pe furiș în timpul orelor de meditații și ia cărțile lor în pat, pentru a le reciti sub pătură, la lumina lanternei.

– Așadar, domnule Mundy, afirmă doctorul Mandelbaum cu mândrie, avînd în față tort de ciocolată pe care l-a cumpărat pentru a sărbători succesul lui Mundy în cadrul unui examen public. De azi, am devenit amîndoi refugiați. Atîta vreme cît omenirea rămîne în lanțuri, probabil că toți oamenii buni de pe acest pămînt sînt refugiați.

Doar cînd vorbește în germană, ca acum, își permite să deplîngă sclavia în care au căzut clasele defavorizate.

– Nu putem trăi fiecare într-un balon, domnule Mundy. Adoptarea unei atitudini confortabile de ignoranță nu reprezintă soluția. În societățile studentești germane în care am fost primit, se utiliza frecvent toastul: „Mai bine să fii salamandră și să trăiești în foc“.

După care îi citește un pasaj din *Nathan der Weise*¹ de Lessing, iar Mundy ascultă cu mare atenție, dînd din cap în cadența vocii frumoase a doctorului, ca și cînd aceea ar fi o muzică de vis pe care într-o bună zi o va pricepe.

– Iar acum spune-mi ceva despre *India*, îl roagă domnul Mandelbaum și, la rîndul lui, închide ochii de plăcere auzind poveștile simple spuse de Ayah.

În mod periodic, cuprins de dorința de a-și îndeplini obligațiile părintești, maiorul apare neanunțat la școală și, sprijinindu-se în bastonul din lemn de cireș, inspectează totul ca pe front și răcnește. Dacă Mundy joacă rugby, urlă la el să-i rupă picioarele adversarului; dacă e vorba de crichet, să-i arunce pe prăpădiți dincolo de cortul rezervat spectatorilor. Vizitele lui se încheie intempestiv cînd, înfuriat de înfrîngere, îl acuză pe instructorul sportiv că e un fătălău nenorocit și, nu pentru prima oară în viața lui, este scos sub escortă

¹ *Nathan înțeleptul*, operă a scriitorului Gotthold Ephraim Lessing, 1779. (n.tr.)

de pe teren. Dincolo de zidurile școlii, anii șaizeci și muzica swing au ajuns la modă, însă înăuntru continuă să cînte fanfara Imperiului. De două ori pe zi, slujbele ținute în capelă slăvesc foștii elevi căzuți în război, uitîndu-i pe cei vii, prețuiesc omul alb în defavoarea celorlalte rase nedemne și îndeamnă la castitate băieții, care pot găsi o stimulare sexuală într-un articol de fond din *Times*.

Și deși opresiunile pe care le îndură din partea temnicerilor săi înrădăcinează ura lui Mundy față de ei, nu poate totuși scăpa de blestemul de a trebui să-i accepte. Adevăratul lui dușman e propria bunătate și nedomolita nevoie de a fi acceptat. Pesemne că doar cei lipsiți de mamă pot înțelege golul pe care el trebuie să-l umple. Schimbarea atitudinii oficiale apare în mod subtil și insidios. Unul după altul, gesturile de insubordonare trec neobservate. Fumează în locurile cele mai primejdioase, dar nimeni nu-l surprinde și nici nu-i miroase răsufierea. Își citește lecțiile în capelă, amețit după ce a dat peste cap o halbă de bere la ușa din spate a unei crîșme din apropiere, însă, în loc să primească pedeapsa obligatorie – biciul – i se dă cu forța gradul de monitor, cu asigurarea că postul de șef de clasă îi este accesibil. Dar răul abia acum vine. În ciuda staturii deloc atrăgătoare, este ales în echipa de rugby, promovat în primul unsprezece al celei de crichet pentru serviciul rapid al mingii, apoi numit eroul momentului. Peste noapte, practicile lui păgîne și înclinațiile subversive sînt uitate. În cadrul unei plicticoase și mohorîte puneri în scenă a piesei *Everyman*¹, i se încredințează rolul principal. Părăsește școala plin de o glorie pe care nu și-o dorise și, grație domnului Mandelbaum, cu o recomandare pentru catedra de limbi moderne a Universității din Oxford.

– Dragă băiete.

– Tată.

Mundy îi lasă timp maiorului să-și adune gîndurile. Stau în sera vilei din Surrey și, ca de obicei, plouă. Pînzele ploii estompează pinii albaștri din grădina lăsată în paragină, se strecoară pe lîngă ramele ruginite ale ferestrelor-uși și picăturile cad cu sunet delicat pe dalele crăpate ale pardoselii. Mereu schimbătoarea doamnă McKechnie a plecat în „permisie“ la Aberdeen. Este după-amiază devreme, iar maiorul trece printr-o perioadă de luciditate situată

¹ Scriere anonimă didactică și moralizatoare datînd din 1500, pe care poetul T.S. Eliot a versificat-o într-o dramă în 1936. (n.tr.)

între ultimul păhărel luat la masa de prînz și prima dușcă a serii. Un cîine de vînătoare, plin de gîlci, scapă vînturi și mîrîie înfundat într-un coș aflat la picioarele lui. Sera are și cîteva geamuri lipsă, dar asta vine în sprijinul maiorului, fiindcă a început să se teamă de spațiile închise. În conformitate cu noile ordine regimentare, în casă nici ușile, nici ferestrele nu se încuie. „Dacă ticăloșii îl vor“, ține el să se confeseze insistent față de publicul tot mai rarefiat de la Golden Swan, „vor ști de unde să-l ia“; apoi arată cu degetul spre bastonul din lemn de cireș care i-a devenit deja tovarăș nedespărțit.

– Ești pornit pe ideea asta, băiete? Chestia asta cu germana? întrebă el, trăgînd cu pricepere din havană.

– Eu așa zic, tată.

Maiorul și cîinele rămîn tăcuți o vreme, căzînd parcă pe gînduri. Apoi maiorul sparge tăcerea:

– Ar mai fi unele locuri bune în armată, să știi. Nu s-a dus chiar totul naibii.

– Totuna, domnule.

O nouă amîinare a vorbelor hotărîtoare.

– Cred că hunii se vor repezi din nou asupra noastră, tu ce părere ai? Au trecut douăzeci de ani de la ultima lor zvîrcolire. Și tot douăzeci de ani trecuseră înainte de ultimul spectacol. A cam sosit vremea pentru următorul, te asigur.

Urmează încă o perioadă de gîndire, după care maiorul se luminează brusc.

– În fine, atunci asta e, băiete. Maică-ta e de vină.

Nu e pentru prima oară în ultimele luni cînd Mundy se teme pentru sănătatea mintală a tatălui. Oare mama decedată să fie vinovată de următorul război cu Germania?

– Cum se poate asta, domnule?

– Femeia aceea era în stare să învețe limbi străine cu aceeași ușurință cu care eu sau tu apucăm paharul ăsta. Hindi, punjabi, urdu, telegu, tamila, germana.

Mundy rămîne ca trăsniț.

– Germana?

– Și franceza. Scria, vorbea și cînta în limba asta. Avea o ureche ca de myna¹. Toți cei din neamul Stanhope erau la fel.

¹ Specie de graur din India, capabil să imite glasul uman și să învețe cuvinte. (n.tr.)

Mundy se simte încântat să audă asta. Datorită doctorului Mandelbaum, a beneficiat o vreme de informația secretă că limba germană este frumoasă, poetică, muzicală, logică, avînd un umor aparte, precum și un suflet romantic de neînțeles pentru cel care nu este capabil să-l descifreze. Cu excepția unui anunț pe ușă, care să spună „NU PĂTRUNDEȚI“, ea posedă tot ceea ce ar fi putut întreba politicianul un lup de stepă de nouăsprezece ani¹ pornit în căutarea unui refugiu cultural. Acum s-a ales și cu genealogie. Soarta îi risipește curînd pînă și ultimele îndoieli pe care le-ar mai putea avea. Dacă n-ar fi existat doctorul Mandelbaum, n-ar fi ajuns să învețe germana. Fără cunoștințe de germană n-ar fi participat la cursurile săptămînale pe tema traducerii Bibliei în germană de către episcopul Wulfila, nu s-ar fi trezit, în cea de-a treia zi din primul semestru la universitate, stînd lipit, pe canapeaua îmbrăcată în creton de la North Oxford, de formele unei diminutive și poliglote unguroaice pe nume Ilse, care își asumă sarcina de a duce un virgin orfan, de aproape doi metri, spre lumina sexualității. Asemenea lui Mundy, interesul lui Ilse față de Wulfila reprezintă o pură întîmplare. După un adevărat safari academic prin Europa, ea a ajuns la Oxford pentru a-și îmbogăți cunoștințele privind rădăcinile anarhismului contemporan. Iar Wulfila s-a strecurat, vrînd-nevrînd, în programa ei de studiu.

* * *

Chemat la vreme de noapte să se întoarcă la vila din Surrey, îndurerat, Mundy strînge între palme fruntea transpirată a tatălui și îl veghează pînă ce acesta scuipă și ultimele rămășițe din viața lui nenorocită, în vreme ce doamna McKechnie se tratează cu o țigară pe palier. Printre îndoliații participanți la înmormîntare se numără un tovarăș de pahar care e și avocat, un agent de pariuri neplătit, proprietarul de la Golden Swan și o mînă de clienți ai barului. Rămasă de neclintit la douăzeci și nouă de ani, doamna McKechnie stă dreaptă alături de mormîntul abia săpat, aducînd perfect a văduvă scoțiancă plină de curaj. E vară, de aceea poartă o rochie

¹ Aluzie la chinuitoare căutarea a eului, fără putința salvării de sine și prin sine, tema romanului *Lupul de stepă* (1927) de Hermann Hesse, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1946. (n.tr.)

neagră din șifon. Briza domoală îi mîngîie rochia, lipindu-i-o de trup și scoțînd în evidență sînii frumoși și un desen clar al celorlalte calități pe care încă le mai posedă. Acoperindu-și puțin gura cu baltista, murmură către Mundy, apropiindu-se atît de mult încît îi gîdilă perișorii fini din ureche.

– Uite ce-ai fi putut avea dacă m-ai fi rugat frumos, zice ea cu accentul provincial din Aberdeen și, spre dezgustul lui, ea își trece mîna peste partea din față a pantalonilor lui.

Revenit în siguranța camerei de la colegiu, tremurînd, Mundy își evaluează umila moștenire: un set de piese de șah sculptate din fildeș alb și roșu; o geantă militară de culoare kaki, în care se află șase cămăși lucrate manual de Ranken & Company Limited, Est. Calcutta 1770, furnizor al regelui George al V-lea, cu filiale la Delhi, Madras, Lahore și Murree; un recipient din metal cositorit pentru păstrat băutura la șold, foarte ciobit, bun de folosit atunci cînd stai la apusul soarelui sub ramurile unui arbore *neem*; un cuțitaș din staniu, pentru tăiat havanele; un *kukri*¹ pentru ceremonii, pe care stă gravat textul: *Pentru un prieten viteaz*; o haină din tweed purtată de multe generații, fără însemnele producătorului; un exemplar din *Lecturi Alese din Operele lui Rudyard Kipling*, cu toate colțurile paginilor răsucite și ajuns aproape un terfelog; plus o valiză grea din piele ce are colțurile din metal, pe care a găsit-o în garderobul din dormitorul maiorului, ascunsă sau uitată sub un maldăr de sticle goale.

Încuiată.

Cheia nu mai există.

Vreme de cîteva zile, ține valiza sub pat. A devenit posesorul exclusiv al propriului destin, singura persoană din lume care știe de existența ei. Oare va deveni nemăsurat de bogat? A moștenit firma British American Tobacco? Este unicul deținător al secretelor dispărutei familii Stanhope? Cu un ferăstrău luat cu împrumut de la chelarul colegiului își pierde o seară întreagă încercînd să taie lacătul. Ajuns la disperare, așază valiza pe pat, scoate *kukri*-ul de ceremonie din teacă și, bizuindu-se pe puterea lui, face o gaură perfect rotundă în capac. După ce ridică porțiunea tăiată, e năpădit de

¹ Sabie curbată, ascuțită pe partea concavă, folosită pentru vînătoare sau luptă în Nepal. (n.tr.)

mirosul apusului la Murree și al sudorii de pe gîtul lui Rani, cînd ea se apleacă alături de el pentru a privi în adîncul unui iaz.

Dosare de armată, britanice, indiene, pakistaneze.

Acte decolorate și pergamentoase prin care Arthur Henry George Mundy este înaintat la gradul și drepturile de sublocotenent, locotenent, căpitan în regimentul cutare, apoi, într-unul mai puțin important, apoi în altul și mai obscur.

Un program de spectacol îngălbenit, tipărit artizanal, prezentînd producția piesei *Albă-ca-Zăpada*, dat de Peshawar Players, în care E.A. Mundy deține rolul lui Dopey.

Scrisori de la nefericiți directori de bancă, privind note de plată pentru hrană și nenumărate alte datorii care nu mai pot fi acoperite de contul existent.

Hotărîrea, minunat scrisă de mîină, luată de curtea marțială convocată la Murree în septembrie 1956, semnată de subofițerul J.R. Singh, aprod de ședință. Declarații ale martorilor, declarația unui prieten al acuzatului, hotărîrea tribunalului. Reținutul își recunoaște fapta, nu solicită apărător. Declarația prietenului acuzatului: *Maiorul Mundy era în stare de ebrietate. Nu s-a mai putut controla. Regretă sincer fapta comisă și se lasă la mila tribunalului.*

Ia stai puțin. Regretul nu ajunge. Ce faptă? Milă, pentru ce?

Nu s-a dat citire rechizitoriului prezentat instanței în scris.

Acuzarea își susține pledoaria, iar acuzatul recunoaște că maiorul Mundy, în timp ce se relaxa în popota ofițerilor, *s-a simțit ofensat de anumite cuvinte rostite în glumă de căpitanul Grey, ofițer din corpul tehnic, cetățean britanic onorabil, detașat temporar din Lahore. Apucîndu-l pe respectivul căpitan de gulerul uniformei într-o manieră care contravine flagrant ordinii și disciplinei militare, l-a lovit de trei ori cu capul în figură cu mare precizie, provocîndu-i sîngerări faciale, l-a izbit cu genunchiul în vîntre, opunîndu-se eforturilor camarazilor scandalizați de a-l opri, l-a tîrît pe căpitan pînă pe verandă și i-a administrat o îngrozitoare ploaie de lovituri cu pumnii și picioarele, care ar fi putut periclita grav viața și ființa căpitanului, fără a mai menționa că a pus în primejdie perspectivele maritale și distinsa carieră militară a acestuia.*

Nu se face nici o aluzie la cuvintele rostite de căpitan în glumă. Întrucît acuzatul nu se oferă să le rostească pentru a se apăra, instanța nu consideră de cuviință să le repete. *Era în stare de ebrietate.*

Regretă sincer fapta comisă. Încheierea apărării, încheierea carierei. Capăt de drum. Cu excepția misterului.

Un dosar gros din piele, cu buzunare, purtînd, scris de mîna maiorului, titlul de DOSAR. De ce? Scrii „CARTE“ pe o carte? Da, pesemne că da. Mundy împrășteie conținutul dosarului pe cuvertura zdrențuită. O fotografie în sepia, format mare, pe hîrtie groasă și elegantă, cu marginile poleite. O familie anglo-indiană și numeroșii ei servitori îngrămădiți într-un grup compact pe treptele unui conac colonial cu multe turnulețe, plasat la poalele dealurilor din India superioară, înconjurată de peluze și tufișuri. La fiecare turnuleț flutură cîte un drapel al Albionului. În centrul grupului stă drept un bărbat alb cu gulerul țeapăn, alături de el, soția albă, cu un aer la fel de grav, cu jachetă și bluză de aceeași culoare și fustă dreaptă. Cei doi băieți mici, albi și ei, stau de-a dreapta și de-a stînga lor, îmbrăcați în uniforma de la Eton. Alături de băieți se află copii albi și adulți de diferite vîrste. Ar putea fi mătuși, unchi și veri. Pe treptele de mai jos stau servitorii cu livrea ai casei, culoarea arătînd și rangul lor, cele deschise la centru, iar cele mai întunecate spre margini. Inscripția tipărită spune: *Familia Stanhope la domiciliu, ziua victoriei în Europa, 1945. DUMNEZEU SĂ-L APERE PE REGE.*

Conștient că se află în prezența Spiritului Matern, Mundy duce fotografia mai aproape de lumina de la capătul patului, înclinînd-o într-o parte și în alta, și trece în revistă rîndurile de femei membre ale familiei, căutînd-o pe înalta aristocrată poliglotă de origine anglo-irlandeză care se va dovedi a fi mama lui. Caută în mod deosebit semnele demnității și ale erudiției. Vede în schimb matroane cu ochi pătrunzători. Vede doamne necăsătorite care au trecut bine de tot de vîrsta maternității. Vede adolescente plinuțe, cu părul prins în codițe. Nu descoperă însă nici o potențială mamă. Ajuns pe punctul de a pune fotografia deoparte, o întoarce pe dos și remarcă ceva scris cu cerneală cenușie, dar nu de mîna maiorului. E scrisul unei fete semialfabetizate – probabil una dintre adolescentele care se holbează la aparatul de fotografiat – cu înflorituri și tremurat din cauza emoției. *Uite-mă și pe mine cu ochi închiși, așas eu!!*

Fără semnătură, însă exuberanța este molipsitoare. Revenind la fotografie, Mundy cercetează grupul, căutînd o pereche de ochi închiși, fie ei englezi sau indieni. Numai că prea mulți sînt închiși din cauza soarelui. Lasă fotografia cu fața în sus pe cuvertură,

scotocește printre celelalte lucruri aflate în dosar și alege, la întâmplare, deși nu tocmai, un maldăr de scrisori legate cu sfoară. Întoarce din nou fotografia pe dos și compară scrisul. Împrăștiind scrisorile pe cuvertură ca pe niște cărți de joc, Mundy elimină șase. Cea mai lungă are opt pagini, nenumerate. Toate sînt parcă mîzgălite, cu ortografie chinuită, deformată îngrozitor. Semnele de erudiție și demnitate lipsesc cu desăvîrșire. Cronologic, prima începe cu *Scumpul meu* sau *Of Arthur*, dar curînd tonul se degradează:

Arthur, ce dracu', pentru numele lu' Dumnezeu, ascultă la mine!

Ticalosu' care mia facut asta e același ticălos că Nell a ta sa dat de bună voie și de slabă ce-a fost, să mă pedepsească Dumnezeu dac mințesc, Arthur, să nu spui nu. Dacă mă duc în halul ăsta acasă, tăticu' o să mă omoar. O să fiu o tîrfă de felinar roșu, cu un copil de hrănit șio să mă dea la maici și mi ia copilu' ca am auzit ca așa le face pentru căință. Dacă rămîn în India o să ajung ca prostituatele alea de la piața mare Dumnezeu să mă ajute da mai degrab marunc în Gange. Și dacă mărturisesc tot nu ajută, deloc, fincă jegosu' acela de Părinte M'Graw mă și spune la Lady Stanhope da își bagă și mîna sub fusta ta, și menajera șefă se belește la mine de parcă iaș fi luat farfuria cu mîncare de dinainte. Doică Nellie, nu cumva ești gravidă? Doamne Dumnezeule, doamnă Ormond, ce vă face să credeți așa ceva, e de la mîncarea bună care neo dați la toți servitorii. Dar cîtă vreme o să creadă asta Arthur cînd eu sînt în șase luni și tot ma umflu în burtă? Și eu care fac pe Fecioara Maria în fotografea cu servitorii de Crăciun, pentru numele lu Cristos, Arthur! Doar nu mi-a facto Sfînt Duh, nu? TU ești acela!

ȘI MAI SÎNT ȘI GEMENI NAIBII ARTHUR LE SIMT INIMILE BĂTÎND ÎN MINE MAUZI?

Mundy are nevoie de o lupă. O împrumută de la un student din primul an care stă pe aceeași scară și care este colecționar de timbre.

- Scuză-mă, Sammy, trebuie să văd ceva mai de aproape.
- Și te-a apucat asta chiar la miezul nopții?
- Și ce dacă? face Mundy.

Și-a concentrat atenția asupra treptei de mai jos și caută o fată înaltă în uniformă de doică și cu ochii închiși; nu e greu de găsit. O copilă voioasă, supradezvoltată, numai cîrlionți negri și cu ochii

închiși, exact cum spune, iar dacă Mundy și-ar pune uniformă de doică și o perucă neagră și și-ar miji ochii ca să nu-l orbească soarele torid, tot așa ar arăta, fiindcă „ea are aceeași vîrstă ca mine acum și e la fel de înaltă“, consideră el. „Și are același zîmbet, la bine și la rău, ca al meu de acum, cînd mă holbez la ea prin lupă, fiindcă niciodată nu voi putea fi mai aproape de ea decît în felul acesta.“

„Stai puțin“, gîndește el.

„Poate că tu zîmbești din timiditate, pentru că ești prea înalt.

Și ai și tu ceva din spiritul acela neastîmpărat, dacă mă uit mai atent la tine.

Ceva spontan, care îți dă încredere și te înveselește, ca o Rani albă, matură și înaltă.

Ceva ce e, la o adică, mult mai pe gustul meu decît aristocrata rigidă, înțepată, plină de erudiție și demnitate ce mi s-a vîrît pe gît din ziua în care am fost îndeajuns de mare ca să fiu mințit.“

* * *

Personal și confidențial numai pentru dumneata

Stimate Căpitan Mundy,

Lady Stanhope mi-a cerut să vă atrag atenția cu privire la obligațiile ce le aveți față de domnișoara Nellie O'Connor, o cameristă din serviciul său. Doamna mă roagă să vă transmit că, dacă situația domnișoarei O'Connor nu se rezolvă neîntîrziat de o manieră care să facă cinste unui ofițer și gentleman, nu va avea de ales decît să îl înștiințeze pe colonel, comandantul regimentului.

Cu deosebit respect, al dumneavoastră,
secretarul particular al doamnei Stanhope

Un certificat de căsătorie semnat de vicarul anglican din Delhi în mare grabă, după cum se pare.

Un certificat de deces, datat trei luni mai tîrziu.

Un certificat de naștere, eliberat în aceeași zi: prin prezentul, Edward Arthur Mundy este bine venit pe lume. Spre uimirea lui, s-a născut nu la Murree, ci în Lahore, unde mama și sora lui mai mică au fost declarate decedate.

Deja devenit expert, Mundy completează ecuația. Caracterul vorbelor rostite de căpitanul Gray în glumă nu mai este pus la îndoială.

Mundy? Mundy? Nu ești tu tipul care a lăsat gravidă o cameristă de-a familiei Stanhope?

Refuzînd să pună la dispoziția instanței acele vorbe, pentru a fi repetate, maiorul a declarat embargo asupra lor. Dar numai în instanță. Se prea poate ca scrisoarea secretarului către maior să fi fost personală și confidențială – dar la fel a fost și pentru tot personalul familiei Stanhope și pentru alte garnizoane. Mundy simte că prin minte i se învîrtesc amețitor imagini ale maiorului care și-a ieșit din minți și dezlănțuie o ploaie de lovituri asupra nefericitului căpitan Gray și caută în inimă furia, revolta și acuzele cărora își spune că ar trebui să le dea cep, însă nu simte decît un sentiment de milă neputincioasă față de două suflete încă neîmplinite, prinse fără scăpare în roțile convențiilor vremii lor.

„De ce m-a mințit în toți acești ani?

Fiindcă știa că el însuși nu era suficient.

Deoarece credea că nici ea nu era de ajuns.

Fiindcă regreta și se simțea vinovat.

Fiindcă dorea ca eu să mă bucur de demnitate.

Asta se cheamă iubire.“

Valiza cu marginile din alamă mai are un secret nedezevăluit: o cutie veche legată în piele pe care este imprimată o coroană de aur, conținînd o citație din partea Ministerului de Război al Pakistanului, datată la șase luni după nașterea copilului Mundy. Comandînd un atac al plutonului său și neprecupețindu-și viața, dovedind un curaj ieșit din comun și fiind înarmat doar cu pistolul Bren din dotare, maiorul Arthur Henry George Mundy a doborât douăzeci de călăreți și, drept recunoaștere a vitejiei sale, i se acordă Nu-Știu-Ce Medalie de Onoare pakistaneză. Medalia, dacă i-a fost vreodată înmînată, lipsește, fiind probabil schimbată contra băutură.

S-a crăpat de ziuă. Cu lacrimi curgîndu-i neostoite pe obraji, Mundy prinde citația în cuie pe un perete, deasupra patului, iar alături de ea, fotografia de grup a victorioșilor Stanhope și a slujbașilor lor, apoi, slujindu-se de tocul pantofului, le bate pe amîndouă pînă rămîn fixate.

* * *

La fel ca trupul său delicat și plin de nenumărate dorințe, principiile radicale ale lui Ilse nu pot fi zdruncinate ușor, iar

Mundy, în emoția celui abia inițiat, poate fi iertat că nu observă deosebirea. De ce să se sinchisească de faptul că știe mai puține lucruri despre Mihail Bakunin decât despre anatomia feminină? Ilse face cu el un curs rapid și intensiv, atingând ambele subiecte, și ar fi de-a dreptul bădăran dacă ar accepta una fără cealaltă. Dacă ea se dezlănțuie împotriva statului ca instrument al tiraniei, Mundy dovedește patimă în a o aproba, deși statul e cam ultima lui grijă pe lumea asta. Iar dacă ea îi vorbește despre *individualizare*, preamărește *reabilitarea eului* și *supremația individului* și îi promite lui Mundy că-l va elibera de eul dispus să se supună, el o imploră să procedeze întocmai. Faptul că ea vorbește în aceeași frază despre colectivismul radical nu-l deranjează cîtuși de puțin. Va reuși el să facă legătura cumva. Dacă ea îi citează cu voce tare din Laing¹ și Cooper², în vreme ce el moțăie satisfăcut o vreme cu capul pe pîntecele ei, o simplă clătinare din cap drept aprobare nu prea are cum să fie considerată un lucru dificil. Iar dacă o atrage mai mult amorul decât războiul – fiindcă în momentele în care își ia vacanța de la anarhism și individualism Ilse devine o pacifistă care evanghelizează –, își pune și el oricînd muscheta în cui pentru ea, atîta vreme cît ea îl lovește ritmic cu călcîiele în coapse cînd se află amîndoi pe covorașul din frunze de palmier al chiliei ei de pustnic – domnii vizitatori sînt tolerați între orele 4 și 6 după-amiaza, doar pentru a aduce ceai Earl Grey și sandvișuri și numai dacă ușa este deschisă. Și, în calmul luminos al poftei carnale potolite temporar, ce poate fi mai liniștitor decât să împărtășești viziunea unui paradis social în care ordinea e impusă prin acordul liber al tuturor componentelor grupului?

Și totuși, nimic din toate acestea nu dau de înțeles că Ted Mundy n-ar fi, grație predispoziției lui, fidel concepțiilor Noului Ierusalim³ pe care Ilse i le-a dezvăluit. În radicalismul ei însetat, el a descoperit nu numai ecouri ale ideilor expuse de venerabilul domn Mandelbaum, ci o dovadă a propriilor încercări slabe de

¹ Ronald David Laing (1927-1989), psihanalist scoțian care a emis teoria socială a bolii mintale, aceasta fiind determinată de presiunea exercitată asupra persoanelor pentru a se conforma unor standarde străine firii lor. (n.tr.)

² Thomas Cooper (1805-1892), scriitor și promotor al principiilor cartiste și al mișcării naționale a clasei muncitoare. (n.tr.)

³ Noul Ierusalim, sectă religioasă înființată în 1784, care are la bază doctrina filozofului suedez Emanuel Swedenborg. (n.tr.)

revoltă împotriva majorității lucrurilor pe care le reprezintă Anglia pentru el. Cauzele ei drepte devin, prin adopție, și ale lui. El este un hibrid, un nomad, un om lipsit de teritoriu, de părinți, de proprietăți sau de exemple. Este un copil înghețat care a început să se dezghețe. Uneori, când se grăbește către o prelegere sau spre vreo bibliotecă, trece pe lângă vreun fost coleg purtând haină sport, pantaloni de cavalerie și pantofi lustruiți, cu bombeurile întărite. Schimbă cu acesta câteva cuvinte stîngace, după care fiecare își vede precipitat de drumul lui. *Iisuse, Mundy asta*, își închipuie el că le trece acelor foști colegi prin minte, *a luat-o razna rău de tot*. Și au dreptate. Într-o mare măsură, a cam pornit-o pe arătură. Nu face parte nici din Gridiron, nici din Bullingdon, nici din Canning¹ și nici din Sindicat. Chiar dacă participă la întrunirile politice cu un aer mohorît, îi plac încăierările cu detestații adepți ai dreptei. În ciuda staturii foarte înalte, poziția lui preferată, atunci când nu stă în brațele lui Ilse, este cu picioarele încrucișate și cu genunchii în dreptul urechilor, când se află în camera vreunui propovăduitor cu vederi de stînga din gura căruia ascultă evanghelia după Thoreau, Hegel, Marx și Lukács².

Faptul că nu-l convinge argumentația intelectuală, că ascultă totul mai curînd ca pe o muzică pe care nu o poate cînta decît ca pe o logică de fier, cum se pretinde a fi, nu-l afectează nicicum. Nu se teme să aparțină unui grupușor de camarazi galanți. Când Ilse participă la vreun marș, Mundy, care se alătură entuziast tuturor cauzelor, își dedică întreaga ființă credințelor ei, luînd autobuzul împreună cu ea de la Gloucester Green înainte de răsăritul soarelui, înarmat cu batoane de ciocolată Mars, care ei îi plac foarte mult, și cu sandvișuri cu ouă și creson cumpărate de la piață, plus un termos cu supă de roșii de la conservă, toate cărate în geanta militară care i-a aparținut maiorului. Umăr la umăr și adesea mîna în mîna, mărșăluiesc pentru a protesta împotriva premierului Harold Wilson, care sprijină războiul din Vietnam și – fiindcă sînt privați de șansa de a-și exprima nemulțumirea printr-o procedură parlamentară – se proclamă membri ai opoziției extraparlamentare. Participă la demonstrația din Trafalgar Square pentru a protesta împotriva segregăției rasiale și dau declarații pătimașe de sprijin în favoarea

¹ Cluburi exclusiviste de la Oxford (n.tr.)

² György Lukács, filozof marxist, estetician și istoric literar maghiar (n.tr.)

studenților americani care își ard citațiile de chemare sub arme. Se adună în Hyde Park, sînt dispersați cu amabilitate de poliție și se simt răzbunați, chiar dacă trăiesc și o senzație de cîini alungați. Cu toate astea, în fiecare zi mor sute de vietnamezi sub bombe, arși și azvîrliți din elicoptere în numele democrației, iar inima lui Mundy este alături de ei, la fel ca și sufletul lui Ilse.

Pentru a protesta împotriva preluării puterii la Atena de către coloneii sprijiniți de CIA și împotriva torturării și uciderii a nenumărați greci cu vederi de stînga, zăbovesc inutil în fața Hotelului Claridge din Londra, unde se crede că sînt cazați coloneii în cursul unei vizite întreprinse pe furiș în Marea Britanie. Nici unul dintre ei nu apare pentru a fi huiduit. Neînfricați, se duc la Ambasada Greciei purtînd pancarte pe care scrie *Salvați Grecia*. Trăiesc o clipă de maximă satisfacție cînd un atașat iese la fereastra hotelului și strigă la ei: „În Grecia ați fi împușcați!“ Ajunși nevătămați la Oxford, încă mai simt adierea acelui glonț imaginar.

Adevărat, în cursul iernii, Mundy își găsește timp să pună în scenă o versiune în germană a piesei *Woyzeck* de Büchner, dar sentimentele ei radicale sînt fără cusur. Iar în cursul verii, chiar dacă destul de sfios, deschide sezonul de bowling al colegiului și este cît pe ce să tragă o beție cu băieții, însă își aduce aminte de angajamentul pe care și l-a luat.

Părinții lui Ilse locuiesc în Hendon, într-o vilă cu acoperiș verde și pitici din ipsos care pescuiesc în bazinul din grădină. Tatăl ei este chirurg cu vederi marxiste, cu frunte lată, care îi trădează originea slavă, și păr bogat, iar mama, psihoterapeut pacifist și discipol al lui Rudolf Steiner¹. Mundy n-a mai întîlnit pînă acum o pereche atît de inteligentă și receptivă. Inspirat de exemplul lor, se trezește într-o dimineată în propria încăpere hotărît să le ceară fiica în căsătorie. Argumentele în favoarea acestei hotărîri i se par copleșitoare. Plictisită de moarte de ceea ce ea percepe drept un lînced protest britanic, Ilse tînjește după un campus precum cele din Paris, Berkeley sau Milano, unde studenții nu se dau înapoi de la nimic. După îndelungi căutări, ochii i-au căzut pe Universitatea Liberă din Berlin, punct nodal al noii ordini mondiale, iar Mundy jură că o va însoți acolo măcar în anul în care își întrerupe el studiile.

¹ Rudolf Steiner (1861-1925), filozof austriac, la origini teozof, care și-a creat propria antropozofie, menită să contribuie la dezvoltarea ființei umane prin artă. (n.tr.)

„Și ce-ar putea fi mai firesc, se autoliniștește el, decît să meargă acolo ca soț și soție?”

Momentul ales pentru cererea în căsătorie nu este probabil cel mai potrivit, cel puțin așa își închipuie, însă Mundy, devenit sclav al mărețului său plan, nu-și pregătește o tactică. Tocmai a predat eseul săptămînal pe tema simbolisticii culorilor la minnesingeri și se simte stăpîn pe situație și sigur pe sine. Pe de altă parte, Ilse este epuizată după două zile de mărșăluit prin Glasgow în tovărășia lui Fergus, student la istorie provenit din sînul clasei muncitoare scoțiene, despre care ea pretinde că este un homosexual iremediabil. Reacția ei la declarația lui Mundy este tăcerea, dacă nu chiar disprețul. *Căsătorie?* Asta nu apăsă ca opțiune posibilă cînd dezbăteau scrierile lui Laing și Cooper. *Căsătoria?* O căsătorie în înțelesul mic burghez, la asta se referă el? O *ceremonie civilă* ordonată de *stat*? Oare Mundy a regresat atît de mult în ceea ce privește educația sa radicală încît tînjește după binecuvîntarea unei instituții religioase? Deși nu e furioasă, îl măsoară cu o mîhnire profundă. Ridică din umeri, nu fără oarecare eleganță. Îi cere timp de gîndire pentru a stabili dacă un pas atît de nesăbuit se împacă oarecum cu principiile ei.

O zi mai tîrziu, Mundy capătă răspunsul. Dezbrăcată pușcă, însă purtînd șosete, micuța unguroaică angelică stă ghemuită și cu picioarele desfăcute larg în singurul colț al cămăruței ei de unde nu poate fi zărită de peste drum. Filantropia ei pacifist-anarhisto-umanist-radicală s-a epuizat. Stă cu pumnii încleștați, iar lacrimile îi curg șiroaie pe obrajii încinși.

– Teddy, ai o inimă de burghez pursînge! strigă ea printre scîncete, cu inconfundabilul accent englezesc.

Iar apoi nu uită să adauge:

– Vrei o căsătorie ridicolă și, cînd colo, tu ești total infantil în chestiuni de sex!

CAPITOLUL TREI

Studentul cu suflet german și plin de speranțe care coboară din tren în atmosfera trepidantă a Berlinului aduce cu sine șase dintre cămășile defunctului său tată, care au mânecile prea scurte pentru el, dar care, în chip misterios, sînt suficient de lungi în rest, o sută de lire sterline și cincizeci și șase de mărci pe care, plîngînd, Ilse le-a descoperit într-un sertar. După cum a aflat, prea tîrziu însă, bursa care l-a ajutat să nu se scufunde de tot la Oxford nu se oferă studenților care își continuă educația în străinătate.

– Sasha *și mai cum*, și *unde*, pentru numele lui Dumnezeu? se răstește Mundy la Ilse, pe peronul gării Waterloo, în timp ce ea, zguduită de remușcări tipice nației, ar dori pentru a nu știu cîta oară să se răzgîndească și să urce în tren alături de el, numai că a uitat să-și ia pașaportul.

– Să-i spui că eu te-am trimis, îl imploră ea cînd, spre ușurarea lui, trenul se pune în mișcare. Să-i dai scrisoarea mea. A terminat facultatea, dar e democrat. La Berlin, toată lumea îl cunoaște pe Sasha, ceea ce pentru Mundy sună la fel de convingător ca și afirmația că la Bombay toată lumea îl știe pe Gupta.

Ne aflăm în 1969, moda Beatles a trecut deja de apogeu, dar nimeni nu s-a deranjat să-l anunțe și pe Mundy de asta. Pe lîngă părul castaniu ca de călugăr, ce îi cade peste urechi și îl împiedică să vadă prea bine, are cu sine geanta din piele crăpată a tatălui său, parcă pentru a da de înțeles că acum, după ce viața și-a pierdut înțelesul pentru el, dorește să devină un rătăcitor dezrădăcinat.

A lăsat în urmă ruinele unei mari iubiri și are în față modelul lui Christopher Isherwood¹, memorialist lipsit de iluzii al Berlinului aflat la răscruce. Ca și Isherwood, din partea vieții nu așteaptă nimic în afară de viață. Va fi ca un aparat de fotografiat cu inima sfărîmată. Iar dacă, printr-o șansă nesperată, se va dovedi că mai este în stare să iubească – însă Ilse s-a îngrijit și de asta, desigur –, atunci, poate, în vreo cafenea decadentă, unde femei frumoase, purtînd pălării ca niște clopoței, bînd absint și cîntîndu-și cu glas senzual dezamăgirea, o va găsi și el pe Sally Bowles a lui. Este anarhist? Se va vedea. Pentru a fi așa ceva, trebuie să întrevezi o licărire de speranță. Pe acest proaspăt uns mizantrop l-am putea descrie mai curînd drept nihilist. Și atunci, s-ar putea întreba el, de ce iuțesc pașii aventurîndu-mă să-l caut pe Sasha, Marele Militant? Cum se explică sentimentul că sosesc într-o lume mai proaspătă, mai veselă, cînd totul e pierdut fără putință de tăgadă?

– Te duci la Kreuzberg, răcnește Ilse, pe cînd el, cu un aer tragic, face semne de la fereastra compartimentului. Să întrebîi acolo de el! *Și să ai grijă de el, Teddy!* îi poruncește ea, ca un ultim gînd ce nu poate fi ignorat și pe care el nu are vreme să-l analizeze mai adînc, ci poate mai tîrziu, cînd trenul îl va purta spre următoarea etapă a vieții.

* * *

Kreuzberg nu seamănă cu Oxfordul, bagă Mundy de seamă, oarecum ușurat.

Nu-l întîmpină nici o doamnă amabilă cu zulufi albaștri de la Delegația Universitară pentru Cazare, care să fie înarmată cu liste rotative de adrese unde trebuie să se poarte politicos. Alungați din zonele mai bune de prețurile mari, studenții scandalagii din Berlinul

¹ Christopher Isherwood, scriitor american de origine engleză (1904-1986), a trăit în Germania în perioada ascensiunii la putere a lui Hitler, epocă despre care a scris în *Domnul Norris schimbă trenul* și *Adio, Berlin*, al căror personaj principal, Sally Bowles, o are ca model pe prietena sa, Jean Ross, cîntăreață de cabaret. Aceasta i-a permis lui Isherwood să se slujească de experiența ei din Berlin, identitatea fiindu-i dezvăluită abia după moarte, în 1975. Romanul *Adio, Berlin* a devenit subiectul unei piese de teatru, *Sînt un aparat de fotografiat* (1951), ceea ce explică și aluzia din romanul de față, și a musicalului *Cabaret* (în regia lui Bob Fosse, cu Liza Minelli și Michael York) în anii '60, care a cucerit opt Premii Oscar. (n.tr.)

de Vest s-au instalat în fabrici bombardate, gări abandonate și blocuri de locuințe prea apropiate de Zid pentru a satisface sensibilitățile celor care au afaceri în domeniul imobiliar. Cartierele turcești, adevărate orășele alcătuite din cocioabe construite din plăci de azbest și tablă ondulată, care-i amintesc atît de mult de copilărie, nu vînd nici cărți academice, nici rachete de *squash*, ci curmale, tigăi din aramă, halva, sandale din piele sau șiruri de rățuște din plastic galben. Aromele de *jeera*, mangal și miel fript reprezintă un soi de bun venit pentru fiul rătăcit al Pakistanului. Fluturașii răspîndiți prin oraș și graffitiurile de pe ziduri și ferestre nu anunță producții universitare ale dramaturgilor elisabetani minori, ci varsă invective asupra Șahului, Pentagonului, asupra lui Henry Kissinger, a președintelui Lyndon Johnson și asupra cultului bombelor cu napalm propovăduit de agresiunea imperialistă americană în Vietnam.

Și totuși, sfatul lui Ilse nu a fost zadarnic. Încetul cu încetul, prin cafenele, cluburi improvizate, la colțuri de stradă unde studenții taie frunză la cîini, fumează și se revoltă, numele lui Sasha stîrnește cîte-un surîs ciudat, face să sune cîte un clopoțel îndepărtat.

– Sasha? Vrei să spui Sasha, Marele Revoluționar – *acel* Sasha? Ei, băiete, avem unele probleme, înțelegi? Nu ne mai dăm adresele oricui ne apare în cale. *Schweinesystem*-ul stă cu urechile ciulite. Cel mai bine e să-ți lași numele la Studenții pentru Socialism Democratic și o să vezi dacă vrea și el să te cunoască.

Schweinesystem, repetă imberbul Mundy în gînd. Trebuie să țină minte expresia. „Sistemul porcesc.“ Simte un val trecător de resentiment împotriva lui Ilse pentru că l-a azvîrlit în miezul furunii radicale fără hărți și busolă? Tot ce se poate. Dar sosește seara, a pornit-o pe drumul acesta și, în ciuda doliului, are mare poftă să înceapă o nouă viață.

– Încearcă la Anita, Comuna Șase, îl îndeamnă un revoluționar somnolent, întîlnit într-o pivniță împîclită de fum de droguri și doldora de drapele ale luptătorilor din Vietcong, în care e o hăr-mălaie de nedescris.

– Poate Brigitte îți spune unde e, îi sugerează altul, printre acordurile unei chitariste purtînd keffiyeh¹ și oferind propria versiune a unui cîntec compus de Joan Baez.

¹ Broboadă arabă (n.tr.)

La picioarele ei stă un copil, iar un bărbat masiv, cu sombrero, alături de ea.

Într-o fostă fabrică, cu ziduri ciuruite de gloanțe, înaltă cît gara Paddington, își fac veacul imitatori ai lui Castro, Mao și Ho Și Min. Un portret al regretatului Che Guevara este împodobit cu franjuri negre. Sloganuri scrise de mînă pe cearșafuri îl previn pe Mundy că *Este interzis să interzici* ori îl îndeamnă *Fii realist, cere imposibilul* sau *Nu accepta nici zei, nici stăpîni*. Râsfirați pe dușumea ca niște supraviețuitori ai unui naufragiu, studenții și studentele moțâie, fumează, hrănesc sugari la sîn, ascultă muzică rock, se drăgălesc și se ceartă.

– Anita? A plecat, hmm, de ore bune, zice un consilier.

– Brigitte? Încearcă la Comuna Doi și ducă-se dracului America, spune altul.

Cînd întreabă unde este toaleta, un suedez milos îl conduce pînă la un șir de șase toalete, ale căror uși sînt doborîte.

– Tovarășe, intimitatea personală e o barieră burgheză în calea integrării în comună, explică suedezul într-o engleză vioaie. E mai bine ca bărbații și femeile să-și facă nevoile alături decît să bombardeze copiii vietnamezi. *Sasha?* repetă el, după ce Mundy i-a respins politicos avansurile. S-ar putea să-l găsești la Clubul trogloditilor, numai că acum l-au botezat Motanul Ras.

Scoate apoi hîrtie de țigarete dintr-un pachet și, slujindu-se de spinarea lui Mundy, desenează o hartă.

Aceasta îl duce pînă la un canal. Cu geanta lovindu-l peste coapsă, pornește de-a lungul căii de edec. Turnuri pentru santinele, apoi un vas de patrulare înțesat de tunuri și mitraliere lunecă pe lîngă el. Ale noastre sau ale lor? Irelevant. Ale nimănui. Sînt componente ale impasului de care va scăpa; de aceea a venit aici. Pătrunde pe o stradă lăturalnică, pavată cu piatră de rîu, și încremenește. Un zid din blocuri de beton înalt de șase metri, avînd coama acoperită de țepii sîrmei ghimpate și înveșmîntat în haloul bolnăvicios al luminii reflectoarelor îi blochează calea. La început refuză să-l recunoască. Ești o închipuire, un decor de film, un șantier de construcții. Doi polițiști vest-berlinezi îi fac semn să se apropie.

– Fugi de înrolare?

– Englez, le răspunde el, prezentîndu-le pașaportul.

Îl trag mai la lumină, îi examinează pașaportul, apoi îi cercețează chipul.

– Ai mai văzut Zidul Berlinului?

– Nu.

– Ei, atunci privește-l acum, apoi du-te la culcare, englezule! Și ferește-te de necazuri!

Bate în retragere și găsește altă stradă lăturalnică. Pe o ușă metalică și ruginită, între porumbei ai păcii desenați de Picasso și lozinci de genul „Interziceți bomba atomică“, un motan lipsit de păr stă în două picioare, etalându-și sexul. Din interior răzbat muzică și glasuri certărețe, amestecându-se într-un vacarm sălbatic.

– Încearcă Centrul pentru Pace, tovarășe, la ultimul etaj, îl sfătuiește o fată frumoasă, făcându-și palmele căuș.

– Unde e Centrul pentru Pace?

– Sus, blegule.

Urcă, iar pașii lui răsună pe treptele acoperite cu gresie. S-a făcut aproape de miezul nopții. La fiecare etaj descoperă câte un alt tablou al libertății. La primul, studenți și sugari stau într-un cerc asemănător celor de la școlile duminicale, în vreme ce o femeie corpolentă îi dăscălește asupra efectelor paralizante pe care le exercită părinții. La al doilea, peste trupurile înnodate ale cuplurilor, domnește o liniște tipică celei de după o partidă de sex. *Sprijiniți bomba cu neutroni!* îi îndeamnă un afiș scris de mână. *Omorîți-vă soacra! Televizorul va continua să funcționeze!* La al treilea, Mundy simte o emoție văzînd o repetiție teatrală în plină desfășurare. La al patrulea, septembriști pletoși violentează mașini de scris, se consultă, bagă hîrtie în instalațiile manuale de tipărire și răcnesc ordine în radio-telefoane.

A ajuns la ultimul etaj. O scară este proptită de o ușă-trapă aflată în tavan. De la aceasta pornește un pasaj ca un puț de mină. La capătul acestuia, doi bărbați și două femei stau aplecați deasupra unei mese luminate de flacăra unei lumînări și presărată cu hărți și sticle de bere. Una dintre fete are părul negru și chipul sumbru, cealaltă e blondă, cu oase lungi. Bărbatul aflat mai aproape de Mundy e la fel de înalt ca el: un viking cu barbă aurie și un smoc de păr blond legat cu o eșarfă ca de pirat. Celălalt e scund, alert și cu ochii negri, avînd umerii diformi, slăbănogi, prea înguști față de capul mare. Poartă o beretă neagră de tipul celor purtate în Țara Bascilor, trasă pînă puțin deasupra sprîncenelor deschise la culoare; deci el este Sasha. Cum de și-a dat seama? Fiindcă a știut tot

timpul, în mod intuitiv, că Ilse vorbea despre cineva la fel de scund ca și ea.

Prea bine crescut ca să-i întrerupă, își face de lucru prin dreptul puțului de mină, strângând scrisoarea lui Ilse în mână. Aude frânturi dintr-o discuție războinică, condusă exclusiv de Sasha. Vocea e mai puternică decât ar sugera trupul acela și nu pare deloc forțată. E însoțită de gesturi imperioase din mâini și antebrate... *să nu-i lăsați pe porci să ne îngrămădească în străzi laterale, m-ați auzit?... Să-i înfrunțați în locuri deschise, unde camerele pot înregistra ce ne fac...* Mundy se pregătește deja să o pornească înapoi tiptil pe scară și să apară altă dată, când grupul se destramă. Fata cu păr negru împăturește hărțile. Vikingul se ridică și se întinde. Blonda îl strânge la piept, ținându-l de fese. Se ridică și Sasha, dar nu a devenit mai înalt decât atunci când ședea. În clipa în care Mundy înaintează pentru a se prezenta, ceilalți fac instantaneu un scut pentru a-l proteja pe micul împărat aflat între ei.

– Bună seara. Mă cheamă Ted Mundy. Am o scrisoare pentru tine de la Ilse, spune el cu glasul care îi sună cel mai potrivit.

Însă cum nu primește nici o licărire de răspuns din ochii mari și întunecați, continuă:

– Ilse, studenta ungueroaică la filozofie politică. A fost aici vara trecută și a avut plăcerea de a te cunoaște.

Pesemne politețea lui Mundy e aceea care îi ia pe nepregătite, fiindcă între ei apare un moment de suspiciune. Cine-i acesta, cine-i prostovanul acesta englez și curtenitor, cu tunsoare à la Beatles? Vikingul înalt răspunde primul. Așezându-se între Mundy și ceilalți, primește plicul în numele lui Sasha și îl examinează grăbit. Ilse a lipit plicul cu bandă adezivă. Scrisul dezlinat, dar autoritar, *Secret, strict personal!*, subliniat cu două linii, reprezintă o cerere evidentă de respectare a intimității. Vikingul întinde plicul lui Sasha, care îl desface și scoate din el două pagini pline cu scrisul îndesat al lui Ilse, având tot felul de adăugiri pe margini. Citește primele rînduri, apoi întoarce scrisoarea pentru a găsi semnătura. Apoi zîmbește, întâi către sine, iar apoi către Mundy. De astă dată Mundy e cel luat prin surprindere, deoarece ochii mari și negri strălucesc foarte tare, iar zîmbetul trădează tinerețea.

– Bravo! *Ilse!* își amintește el cu nostalgie. Grozavă fată, nu? spune el și strecoară scrisoarea într-un buzunar lateral al hainei uzate de tăietor de lemne.

– N-am greși dacă am spune asta, îl aprobă Mundy în germana cea mai literară.

– Unguroaică..., repetă Sasha, ca și cum ar dori să re trăiască ceva. Iar tu ești *Teddy*.

– Da. De fapt, Ted.

– De la Oxford.

– Exact.

– Iubitul ei? întrebarea vine fără ocolișuri. Aici toți sîntem amanți, adaugă el, iar vorbele sînt însoțite de hohotele celorlalți.

– Am fost, pînă acum cîteva săptămîni.

– Acum cîteva săptămîni! Asta înseamnă o viață în Berlin! Ești englez?

– Da. A, nu pe deplin. Născut în străinătate, dar din sînge englezesc. A, îți trimite o sticlă de scotch. Și-a amintit că îți place.

– Scotch! Ce memorie, Dumnezeu! Memoria femeilor ne va duce pe toți la spînzurătoare. Și ce cauți la Berlin, Teddy? Ești turist revoluționar?

Mundy își cîntărește răspunsul, cînd fata cu părul negru și chip întunecat i-o ia înainte.

– Adică, vrei să participi sincer la mișcarea noastră sau ai venit doar ca să studiezi zoologia umană? întreabă ea cu un accent străin, pe care Mundy nu reușește să-l identifice.

– Am participat la Oxford. De ce nu și aici?

– Fiindcă aici nu ne aflăm la Oxford, îl repede ea. Aici avem o generație Auschwitz. La Oxford nu există așa ceva. La Berlin ne putem apleca peste fereastră să strigăm „porci naziști“, iar dacă pîmpălăul de pe trotuar are mai mult de patruzeci de ani, nu greșim deloc.

– Și ce ți-ai propus să studiezi la Berlin, Teddy? întreabă Sasha, pe un ton mai domolit.

– Germanistica.

Fata cu păr negru se detașează imediat de această idee:

– Atunci ai avut noroc, tovarășe. Profesorii care predau rahatul acesta arhaic sînt atît de speriați încît nici nu vor să iasă din bucărele lor. Iar înlocuitorii lor în vîrstă de douăzeci de ani sînt atît de speriați că ni se alătură.

Acum vine rîndul blondei:

– Tovarășe, ai bani?

– Nu prea mulți. Îmi pare rău.

– Ai venit fără *bani*? Atunci n-ai nici o valoare! Cum o să mănânci cotlet în fiecare zi? Cum o să-ți poți cumpăra pălărie nouă?

– O să muncesc, presupun, zice Mundy, făcînd toate eforturile, ca un băiat bun care e gata să împărtășească același stil de umor.

– Pentru sistemul porcesc?

Fata cu păr negru a revenit. Și-l poartă acum împins peste urechi. Are falca puternică, ușor deformată.

– Care e scopul revoluției, tovarășe?

Mundy nu s-a așteptat la un examen oral, însă după ce a petrecut șase luni cu Ilse nu este cu totul nepregătit.

– Opoziția față de războiul din Vietnam prin orice mijloace... Stoparea imperialismului militar... Respingerea statului consumatorist... Destabilizarea burgheziei... Trezirea acesteia și educarea ei. Crearea unei societăți noi și echitabile... și opoziția față de orice autoritate irațională.

– *Irațională*? Ce înseamnă autoritate *irațională*? Orice autoritate este *irațională*, netotule! Ai părinți?

– Nu.

– Împărtășești părerea lui Marcuse că pozitivismul logic este un rahat?

– Nu sînt chiar filozof, îmi pare foarte rău.

– Într-un stat privativ de libertate, nimeni nu are conștiința liberă. Ești de acord cu asta?

– Mi se pare că ideea se susține.

– Sigur că da, prostane! La Berlin, studenții acționează permanent împotriva forțelor contrarevoluționare. Orașul spartachiștilor¹ și capitala celui de-al Treilea Reich și-au redescoperit destinul revoluționar. L-ai citit pe Horkheimer? Dacă nu ai citit *Crepusculul* de Horkheimer, ești în plus.

– Întreabă-l dacă este *eigenblät*, sugerează blonda, folosind un cuvînt pe care Mundy nu l-a mai auzit – la care toți rîd, cu excepția lui Sasha care, urmărind acest schimb în tăcere, dar fără să-i scape nici un amănunt, hotărăște să sară în ajutorul lui Mundy.

– Gata, tovarăși. E băiat de treabă. Dați-i pace! Poate ne-ntîlnim cu toții mai tîrziu, la Clubul republican.

¹ Membru al unei grupări socialiste extremiste înființate în jurul anului 1918. (n.tr.)

Urmăriți de Sasha, adjuncții lui coboară scara unul după altul. După aceea, lasă jos trapa după ei, o încuie și, spre uimirea lui Mundy, se înalță pe vîrfuri și-l bate pe umăr.

– Ai whisky-ul la tine, Teddy?

– În geantă.

– N-o lua în seamă pe Christina. Grecoaicele au gura cam mare. În ziua în care o să aibă un orgasm, n-o să mai scoată nici o vorbă.

Deschide o ușiță mascată în panourile de lambriu.

– Iar aici sîntem pînă la ultimul niște prostani. Cuvîntul arată afecțiunea, la fel ca „tovarășe“. Revoluției nu-i plac oculișurile.

Oare Sasha zîmbește în timp ce-i spune toate astea? Mundy nu-și dă seama.

– Iar *eigenbläut* ce înseamnă?

– Te întreba dacă ai fost deja bătut de porci. Vrea să te vadă cu cîteva vînatăi dragălașe de la bastoanele poliției.

Îndoindu-se pînă aproape de pămînt, Mundy îl urmează pe Sasha într-o încăpere ce amintește de o peșteră care, la prima vedere, îl duce cu gîndul la cala unei nave. Deasupra lor apar două lumina-toare care se umplu treptat de stele. Sasha își ia bereta de pe cap și scoate la iveală un smoc de păr rebel, ca al unui adevărat revoluționar. Scapără un băț de chibrit și aprinde o lampă. Pe măsură ce flacăra fitilului crește în intensitate, Mundy distinge un birou *bombé*¹ cu intarsii din alamă, iar pe el stau îngrămădite pamflete și o mașină de scris. Un pat dublu cu tăbliile din fier pe care stau împrăștiate perne decorative uzate, îmbrăcate în satin și brocart se găsește de-a lungul peretelui. Iar pe podea, ca niște pietre pe care treci un pîrîu, stive de cărți.

– Furate în numele revoluției, explică Sasha, făcînd un gest către ele. Nu le citește nimeni, nimeni n-are habar de titlurile lor. Tot ce știu ei este că proprietatea intelectuală aparține maselor, nu editorilor și vînzătorilor de carte care-ți sug și sîngele cu prețurile. Săptămîna trecută am organizat un concurs. Cel care aduce cele mai multe cărți dă cea mai mare lovitură moralității mic burgheze. Ai mîncat ceva pe ziua de azi?

– Nu prea.

– *Nu prea* să însemne nimic în engleză? Atunci mănîncă.

¹ Cu forme curbate (n.tr.)

Sasha îl împinge pe Mundy către un fotoliu vechi din piele și-i pune în față două cani goale, o bucată de cînat și o franzelă. Umărul lui stîng, ciolănos, se ridică mai sus decît tovarășul lui. În timp ce el țîșnește de colo-colo, își tîrăște piciorul drept. Mundy desface cataramele genții de călătorie și, dintre cămășile maiorului, scoate sticla de St Hugh's Buttery Scotch trimisă de Ilse și toarnă în cani. Sasha se cocoată pe un taburet, față în față cu el, își scoate o pereche de ochelari cu rame negre și groase și se apucă să citească atent scrisoarea de la Ilse, în vreme ce Mundy își taie cîte o felie de pîne și cînat.

– *Teddy nu te va dezamăgi niciodată*, anunță el, citind cu voce tare. E o apreciere subiectivă, aș zice eu. Ce vrea să însemne? Că trebuie să am încredere totală în tine? De ce ar face o asemenea afirmație?

Lui Mundy nu-i vine în minte nici un răspuns, dar Sasha pare că nici nu așteaptă unul. Germana lui are un accent regional, dar Mundy încă nu are cunoștințele necesare pentru a-i descoperi sursa.

– Ce ți-a povestit despre mine?

– Nu prea mult. Că ai absolvit și că ești democrat. Că te cunoaște toată lumea.

Sasha lasă impresia că nu a auzit.

– *Un tovarăș bun, credincios în orice situație, care nu știe ce-i înșelătoria – nu aparține nici unui grup* – trebuie să te admir pentru asta? – *burghez, în mintea lui, dar cu o inimă socialistă*. Poate cu un suflet capitalist și un penis comunist ai fi un om complet. De ce-mi scrie așa? Apropo, te-a părăsit cumva?

– Cam așa ceva, recunoaște Mundy.

– Acum se leagă toate. Te-a părăsit și se simte vinovată – și ce-i cu asta? Nu-mi vine a crede: *A vrut să mă căsătoresc cu el*. Ești nebun?

– De ce nu? întreabă Mundy sfios.

– Întrebarea este *de ce*, nu *de ce nu*. Așa-i obiceiul la englezi, să se însoare cu orice fată cu care se culcă de cîteva ori? Am avut obiceiul acesta și în Germania cîndva. A fost un dezastru.

Nemaiștiind ce răspuns ar trebui să dea, Mundy mai ia o îmbucătură din cînat și face ca totul să alunece mai ușor pe gîtlej cu o gură de whisky, în timp ce Sasha revine la lectură.

– *Teddy iubește pacea la fel de mult ca noi, dar e un soldat de nădejde*. Iisuse! Ce vrea să insinueze cu asta? Că Teddy respectă

ordinele fără să le pună la îndoială? Împuști pe oricine la ordin? Asta nu-i o virtute, ci motiv de proces pentru crimă. Ilse ar trebui să-și aleagă mai atent complimentele.

Mundy își drege glasul, oarecum de jenă.

– Păi de ce spune că ești un bun soldat? insistă Sasha. Bun soldat, așa cum eu sînt un bun democrat? Ori vrea să lase de înțeles că ești un mare erou la pat?

– Nu cred, spune cel care e un începător în materie de sex.

Numai că Sasha nu vrea să lase lucrurile astfel.

– Te-ai bătut cu cineva pentru ea? De asta ești un soldat de treabă?

– E o expresie. Am participat împreună la niște demonstrații. Am protejat-o. Am făcut ceva sport. Ce naiba?

Se ridică și-și așază geanta pe umăr.

– Mulțumesc pentru whisky.

– Stai că nu l-am terminat.

– Ție ți l-a trimis, nu mie.

– Dar tu l-ai adus. Nu l-ai păstrat și nici nu l-ai băut. Ai fost un bun soldat. Unde ți-ai propus să dormi la noapte?

– Găsesc eu undeva.

– Așteaptă! Stai! Lasă jos geanta aia ridicolă!

Convins de insistența din glasul lui Sasha, Mundy se oprește, dar nu pune geanta jos. Sasha aruncă deoparte scrisoarea și-l privește lung.

– Spune-mi adevărul, dar fără prostii, clar? Noi devenim cam paranoici aici. Cine te-a trimis?

– Ilse.

– Nu altcineva? Porcii, spionii, ziarele, mai știu eu ce isteți? Orașul acesta e plin de isteți.

– Eu nu-s unul dintre ei.

– Deci ești cine zice ea. Asta vrei să spui? Un novice în ale politicii, care studiază germanistica, un bun soldat cu inimă socialistă sau mai știe ce naiba? Asta-i tot?

– Da.

– Și spui întotdeauna adevărul.

– De cele mai multe ori.

– Dar ești homo.

– Nu. Nu-s.

– Nici eu. Și-atunci, ce facem?

Privind în jos spre Sasha, neștiind ce să răspundă, Mundy e din nou izbit de fragilitatea gazdei lui. E ca și cum fiecare oscior din trupul lui a fost frînt și lipit de un nepriceput.

Sasha ia o gură de whisky și, fără să-l privească pe Mundy, îi întinde paharul ca să bea din el.

– Bine, zice el cu jumătate de gură.

– Bine ce? se miră Mundy.

– Lasă naibii geanta aceea!

Mundy se supune.

– Există o fată care-mi place, înțelegi? Uneori urcă ea la mine. S-ar putea să vină și în seara asta. E tânără. O burgheză. Timidă, la fel ca tine. Dacă apare, dormi pe acoperiș. Dacă plouă, îți dau o prelată. Atît de sfioasă e. Bun? Dacă va fi nevoie, o să fac la fel pentru tine.

– Ce vrei să spui?

– Poate că am nevoie de un bun soldat. S-ar putea să-mi fii de folos. La dracu', de ce nu?

Ia paharul înapoi, îl golește și-l reumple din sticlă, ce pare prea grea pentru încheietura lui.

– Iar dacă ea nu apare, dormi aici. Am un pat liber. De companie. Nu spun asta oricui. Îl putem așeza la celălalt capăt al camerei. Iar mâine îți găsesc un birou pentru germanistica ta, îl așezăm acolo, sub fereastră. În felul acesta, ai lumină naturală. Dacă scapi prea multe vînturi, dacă nu te plac, o să-ți cer frumos să te cari. De acord?

Continuă, fără să se mai sinchisească dacă Mundy are ceva de spus:

– Iar mâine dimineață te pun la vot pentru comună. Purtăm o discuție, apoi votăm, nu-i mare scofală. S-ar putea să te trezești cu niște întrebări puse de Christina în legătură cu originea ta burgheză. Ea e cea mai mare burgheză dintre noi. Tatăl ei e un armator grec care-i iubește pe colonei și plătește pentru jumătate din mîncarea noastră.

Mai ia o înghițitură de whisky, apoi îi întinde din nou paharul lui Mundy.

– Unele locuințe asemănătoare acesteia sînt legale. Asta nu e. Nu ne plac proprietarii naziști. Cînd te înscrii la universitate, să nu dai adresa de aici, îți facem noi rost de o scrisoare frumoasă de la un tip din Charlottenburg. O să spună că locuiești cu el, ceea ce nu

va fi adevărat, că ești un luteran de treabă, ceea ce nu-i adevărat, că te culci în fiecare seară la zece și că te însori cu oricine te culci.

Acesta este modul în care Mundy află că urmează a deveni coleg de cameră cu Sasha.

* * *

O epocă de aur a răsărit pe neașteptate în viața lui Ted Mundy. Are casă, un prieten, ambele fiind concepte noi pentru el. Face parte dintr-o familie nouă și curajoasă, hotărâtă să reconstruiască lumea. Cîte-o noapte de exil sub stele nu reprezintă o dramă pentru fiul soldatului, care slujește revoluția în linia întâi. Nu se simte jignit cînd o fundă roșie așezată pe clanța ușii de la pod îl anunță că generalul nu primește vizitatori. Deși relațiile lui Sasha cu femeile sînt iuți și cu un scop clar, Mundy rămîne fidel jurămîntului de abstenență. Din cînd în cînd, se vede silit să schimbe cîte-o vorbă platonicească cu una sau două dintre indecent de numeroasele fete frumoase din locuința ilegală, dar asta doar pentru că, după cîteva ore de la acceptarea lui, a început să dea pe gratis lecții de conversație în engleză de trei ori pe săptămîină oricărui tovarăș de comună care dorește să-și perfecționeze cunoștințele.

Iar salamandra trăiește în flăcări. Domnul Mandelbaum s-ar mîndri cu el. Conștiința că se află într-o zonă de luptă, ideea că poate fi chemat în orice clipă să se alătore pe baricade tovarășilor săi partizani, dezbaterile în care se discută cum se poate îndepărta putrezi-ciunea lumii și înlocui cu ceva nou și viu, acționează mereu asupra lui ca un stimulent. Dacă la sosirea în Berlin era un nepriceput, sub îndrumarea lui Sasha și a tovarășilor a devenit un moștenitor entuziast al nobilei istorii a Mișcării. Numele eroilor și ale ticăloșilor îi sînt la fel de familiare ca și cele ale marilor jucători de crichet.

Exilatul iranian Bahman Nirumand a fost acela care, în preajma vizitei șahului Iranului în Berlinul de Vest, a informat studenții – care au umplut la refuz amfiteatrul Auditorium Maximum al Universității Libere – despre adevărurile respingătorului regim al șahului, sprijinit de americani.

Benno Ohnesorg a demonstrat împotriva vizitei șahului în oraș și, în ziua următoare, a fost împușcat direct în cap de un inspector de poliție în civil în fața clădirii Operei din Berlin.

Înmormîntarea lui Benno și negarea de către poliție și primar că s-ar fi comis o crimă i-au făcut pe studenți să devină militanți și mai înfocați, și acest lucru a grăbit ascensiunea lui Rudi Dutschke, fondator al Opoziției Extraparlamentare a studenților.

Apoi, retorica fascistă a baronului presei, Axel Springer, și a odioasei sale reviste *Bild Zeitung* a incitat un muncitor cu probleme neurologice și cu fantezii de extremă dreaptă să-l împuște pe Rudi Dutschke în Kurfürstendamm din Berlin. Dutschke a supraviețuit o vreme. Martin Luther King, împușcat în aceeași lună, nu a avut aceeași șansă.

Mundy știe datele și locurile marilor ședințe și ale confruntărilor din trecutul apropiat. Știe că revolta studențească se înăsprește în întreaga lume, pe mii de cîmpuri de bătălie, și că studenții din America s-au dovedit la fel de curajoși precum cei din alte părți și au suferit în cursul unor acțiuni de reprimare la fel de sălbatice.

Știe că publicația cea mai grozavă din lume este *Konkret*, înființată de marea preoteasă a Mișcării, imaculata Ulrike Meinhof. Cei mai renumiți scriitori revoluționari ai momentului se numesc Langhans și Teufel.

Atît de mulți frați și surori pretutindeni! Atîția tovarăși care împărtășesc visul! Chiar dacă visul în sine nu-i este cu totul limpede, dar va ajunge și la asta, indiferent cît de greu va fi drumul.

* * *

Așa începe viața. Primul lucru pe care îl face neprihănitul băiat de școală engleză cu internat și recrutul în favoarea cauzei eliberării lumii, scăpat deocamdată de vînătăi, este să sară din patul de campanie, în timp ce Sasha doarme, extenuat de mărețele discuții din cursul nopții. După un duș la comun înviorat oarecum de fetele pe care le ignoră cu un aer studiat, își ia locul în bucătăria casei și taie mărunt cîrnații și legumele furate pentru pregătirea supei zilei, apoi dă fuga pentru a umbla prin atrăgătoarele parcuri ale Berlinului de Vest și prin spații deschise, pentru a cutreiera bibliotecile și a participa la prelegerile care au mai supraviețuit în viața studențească după ce s-a emis edictul împotriva îndoctrînării fasciste. Ceva mai tîrziu, se oferă ca învățăcel la imprimerie pentru a ajuta la transcrierea pasajelor interesante din lucrările revoluționarilor la modă și, băgînd exemplarele în geanta maiorului, se așază la colțuri de

stradă și le oferă cu forța reprezentanților burgheziei, care se îndreaptă spre căminele lor, pentru a-și continua viața somnolentă.

Și nu este vorba de a distribui ziare gratuite. Activitatea prezintă riscuri. Burghezia Berlinului nu numai că refuză să se trezească la realitate, dar a avut parte și de studenți cît pentru mai multe generații. La mai puțin de cinci ani după dispariția lui Hitler, cetățenii de treabă nu sînt deloc încîntați să-și vadă străzile mișunînd de polițiști antidemonstrație, înarmați cu bastoane, și mulțimi de radicali spurcați la gură azvîrlind cu pietre în ei. Studenții berlinezi care beneficiază de burse de stat și sînt scutiți de înrolare ar face bine să-și plătească taxele, să se supună și să-și țină gura. Ei nu trebuie să spargă geamuri, să susțină ideea actelor sexuale în public, să provoace blocarea circulației și să-i insulte pe salvatorii noștri americani. Mulți cetățeni onorabili ridică pumnul spre Mundy. Nu puține sînt doamnele bătrîne, din generația Auschwitz, care îi răcnesc în față să-și ducă pamfletele tîmpite *nach drüben*, unde pot fi folosite ca hîrtie igienică – adică, în accepțiunea lor, dincolo de Zidul Berlinului –, sau se reped să-l apuce de părul lung, numai că el se dovedește prea înalt pentru ele. Tot astfel, unii șoferi de taxi aparținînd forțelor reacționare trec peste bordură, făcîndu-l pe Mundy să se refugieze din calea mașinilor și să scape fluturașii și revistele, care se risipesc pe jos. Însă bunul soldat nu se dă bătut. În orice caz, nu pentru mult timp. Spre seară, în aceeași zi, imediat ce termină lecțiile de conversație, poate fi găsit relaxîndu-se cu o bere în față la Motanul Ras sau la Clubul republican, sau degustînd cafea turcească și un păhărel de *arak*¹ în vreuna dintre numeroasele cafenele improvizate din Kreuzberg, unde romancierului în devenire îi place să-și deschidă larg carnetul de impresii și să se creadă Isherwood.

Există totuși momente cînd, în ciuda hotărîtei lui bune dispoziții, Mundy se simte mînjit de irealitatea orașului divizat, a umorului negru și a atmosferei sumbre ce degajă nesiguranța zilei de mîine. Înconjurat de explozii de furie care sînt noi pentru el și deseori îi rămîn străine, în clipele de totală deprimare se întreabă dacă tovarășii lui sînt într-adevăr căutători și dezlegători de enigme la fel ca el, extrăgîndu-și forța mai curînd din convingerile vecinilor decît din propriile lor inimi și dacă nu cumva, în încercarea lui de a

¹ Băutură alcoolică fabricată în Orient și în Orientul Apropiat din grîu sau orez. (n.tr.)

descifra adevărurile profunde ale vieții, a ajuns să trăiască în ceea ce domnul Mandelbaum numea gogoasă. Când ține de un băț al panoului la o demonstrație stradală, când protestează la ultimele acte de despotism comise de autoritățile universitare înspăimântate, când așteaptă bărbătește pe baricade un asalt al forțelor de poliție care nu reușește să se materializeze, fiul expatriat al maiorului britanic se întreabă uneori în ce război luptă: ultimul sau următorul.

Și totuși, căutarea unei legături continuă. Apare o seară când, inspirat de vremea binevoitoare și de un pahar de *arak*, improvizează un joc de crichet pentru numeroșii copii turci care bîntuie prin preajma cocioabelor. O porțiune prăfoasă slujește drept teren, un morman de cutii goale de bere devin poartă. Mundy pune mîna pe un ferăstrău de mînă și pe o scîndură de la Faisal, proprietarul cafenelei lui preferate, și încropește un fel de crosă. Din lumina soarelui de seară nu apare nici o Rani care să-l întîmpine, dar strigătele de încurajare și disperare, fețele agitate și brațele și picioarele măslinii îi bucură sufletul. Așa se naște clubul de crichet din Kreuzberg.

În expediții neliniștite prin umbra Zidului, Mundy descoperă vizitatori străini și-i încîntă cu povestiri sugestive despre evadări. În cazul în care îi scapă vreun amănunt, inventează el ceva și se simte recompensat de recunoștința lor. Iar dacă aceste remedii nu sînt suficiente pentru a-l salva atunci când îl lasă curajul, îl are pe Sasha, la care se poate întoarce oricînd.

* * *

La început sînt circumspecți unul față de celălalt. Ca o pereche ce s-a grăbit să ajungă în fața altarului fără să fi trecut prin etapa flirtului și a curtării, fiecare dintre ei este înclinat să bată în retragere pînă se lămurește ce a căpătat. Mundy e chiar un soldat destoinic, așa cum îl consideră Sasha? Sasha este cu adevărat spiridușul șchiop și charismatic ce are nevoie de protecția lui Mundy? Deși împart același teritoriu, viețile lor curg în paralel, întîlnindu-se doar în momente convenite reciproc. Mundy nu știe nimic despre biografia lui Sasha, iar, din cîte se aude prin clădire, subiectul rămîne tabu. Are origini luterane și saxone, un refugiat din Germania de Est, un dușman declarat al oricărei religii și, ca și Mundy, e orfan – deși asta a prins-o cumva din zbor. Asta e tot ce trebuie să se știe. Cei doi trăiesc unul dintre acele momente de revelație de sine din care nu

se mai poate găsi cale de întoarcere decît la Crăciun sau, potrivit tradiției germane, în Noaptea Sfîntă.

Pe douăzeci și trei decembrie clădirea este deja pe trei sferturi pustie, deoarece comunarzii își abandonează principiile și se furișează spre căminele lor pentru a sărbători în sînul familiilor reacționare. Cei care nu au unde să meargă rămîn acolo, ca niște copii uitați de părinți într-o școală cu internat. Ninge neîncetat, iar Kreuzberg devine un vis sentimental amintind de arderea buștea-nului în ajunul Crăciunului. Trezindu-se devreme a doua zi, Mundy se emoționează văzînd luminatoarele de deasupra capului albite, însă cînd îl invită pe Sasha să privească, se alege doar cu un geamăt și cu îndemnul de a o șterge naibii de acolo. Fără să se descurajeze, pune pe el toate hainele pe care le are și merge prin zăpada groasă pînă în așezarea turcească și înalță un om de zăpadă, și coace kebab cu Faisal și puștii de la clubul de crichet. Revenind în pod pe la apusul soarelui, găsește aparatul de radio deschis și difuzînd colinde și pe Sasha arătînd ca Charlie Chaplin din *Tîmpuri noi*, purtînd beretă și șorț de bucătărie și stînd aplecat deasupra unui castron.

Biroul este aranjat ca masă de cină pentru doi. În mijlocul lui, o lumînare de ajun stă aprinsă alături de o sticlă de vin grecesc de la tatăl Christinei. Alte cîteva lumînări sînt așezate în echilibru pe maldărele de cărți furate. O bucată de carne roșie, nu tocmai apertisantă, se găsește pe un fund de lemn.

– Unde naiba ai fost? întreabă Sasha, fără să ridice ochii din castron.

– M-am plimbat. De ce? S-a întîmplat ceva?

– Doar e Crăciunul, nu? Cînd se adună toată familia la masă. Ar fi trebuit să fii acasă.

– Noi *n-avem* familii. Părinții noștri au murit și *n-avem* surori sau frați. Am încercat să te trezesc, dar mi-ai spus să o șterg.

Sasha încă *n-a* ridicat privirea. În castron sînt niște boabe roșii. Pregătește un fel de sos.

– Ce carne e asta?

– Căprioară. Vrei s-o duc înapoi la magazin și s-o schimb pe eternul șnițel vienez?

– E bună și căprioara. Bambi pentru Crăciun. Ceea ce bei e cumva whisky?

– Probabil.

Mundy tot pălăvrăgește, dar Sasha nu abandonează mina serioasă. La masă, încercînd să-l înveselească, Mundy îi relatează grăbit istoria aristocratei lui mame care s-a dovedit a fi o came-ristă de origine irlandeză. A ales un ton vesel, menit să-l asigure pe ascultător că s-a împăcat de mult cu amuzantele capcane ale istoriei familiei sale. Sasha îl ascultă cu o nerăbdare nu prea bine ascunsă.

– De ce-mi spui toate prostiile astea? Vrei să vârs lacrimi pentru tine fiindcă nu ești lord?

– Nici vorbă. Credeam că o să rîzi.

– Mă interesează doar eliberarea ta personală. Vine un moment pentru noi toți cînd copilăria încetează să mai servească drept scuză. În situația ta, aș spune că, la fel ca la mulți alți englezi, momentul e oarecum tardiv.

– Am înțeles. Dar ce-i cu părinții *tăi* morți? Ce a trebuit să depășești ca să ajungi la starea perfectă în care te găsesc?

Se va risipi tabuul din jurul istoriei de familie a lui Sasha? Se pare că da, pentru că Sasha dă ușurel din cap, lucru care îi amintește de Schiller, ca și cum și-ar înfrînge reținerile una după alta. Iar Mundy bagă de seamă că ochii adînciți în orbite parcă îmbătrînesc și par mai curînd să absoarbă lumina lumînării decît să o reflecte.

– Prea bine. Ești prietenul meu și am încredere în tine. În ciuda penibilelor tale preocupări legate de ducese și cameriste.

– Mulțumesc.

– Fostul meu tată nu este chiar atît de mort precum aș dori eu. Dacă ar fi să-l judecăm după criterii medicale normale, este, de fapt, jignitor de viu.

Mundy are înțelepciunea să rămînă tăcut ori e prea uimit pentru a spune ceva.

– El n-a atacat un frate ofițer. N-a cedat băuturii, deși încearcă din cînd în cînd. E un *Wendehals*¹ religios și politic – un dezertor a cărui existență este atît de intolerabilă pentru mine încît nici măcar azi, cînd mă vîd silit să mă gîndesc la el, nu reușesc decît să-l numesc *Herr* Pastor, dar nicidecum *tată*. Pari plictisit.

– Nici vorbă! Toți mi-au spus că viața ta particulară e teren sfînt. Cum mi-aș putea imagina că e *atît* de sfîntă?

¹ Numele unei păsări, „capîntorsură“ (*Junx torquilla torquilla*), aici cu semnificația de duplicitar (n.tr.).

– Încă din fragedă copilărie, *Herr* Pastor a crezut necondiționat în Dumnezeu. Părinții lui au fost religioși, însă el i-a depășit, un luteran fanatic și puritan de soiul cel mai greu de corijat, născut în 1910. Când Dragul Nostru Führer a ajuns la putere – expresie pe care o folosește în mod invariabil pentru Hitler –, *Herr* Pastor era deja un entuziast membru a Partidului Nazist, la douăzeci și trei de ani și proaspăt hirotonisit. Credința lui în Dragul Nostru Führer a fost chiar mai mare decît aceea în Dumnezeu. El avea să-i redea demnitatea Germaniei, să ardă Tratatul de la Versailles, să ne scape de comuniști și de evrei și să construiască un rai arian pe pămînt. Chiar nu te-am plictisit?

– Ce rost are să mă întrebi? Sînt fascinat!

– Dar nu chiar atît de fascinat încît să dai fuga după aceea ca să le povestești celor mai buni zece prieteni ai tăi că, la urma urmei, am totuși un tată, sper. *Herr* Pastor și frații lui, luteranii naziști, s-au autointitulat *Deutsche Christen*. Mi-e neclar cum de-a supraviețuit ultimilor ani ai războiului, fiindcă a refuzat să discute asemenea chestiuni pînă în ziua de astăzi. Într-un moment de extremă disperare, a fost trimis pe frontul rusesc și a căzut prizonier. Faptul că rușii nu l-au împușcat e o lipsă de bun-simț pe care n-o să le-o iert prea curînd. În schimb, l-au trimis în închisoare în Siberia, iar cînd a fost eliberat și înapoiat Germaniei de Est, *Herr* Pastor nazistul creștin devenise *Herr* Pastor bolșevicul creștin. Drept urmare a acestei convertiri, Biserica Luterană din Germania de Est i-a încredințat slujba de a mîntui sufletele comuniste din Leipzig. Îți mărturisesc că am resentimente față de întoarcerea lui din prizonierat. Nu avea dreptul să-mi răpească mama. A fost un străin, un violator. Alți copii nu aveau tată; eu de ce să am? Acest individ laș, mic la suflet, suspinînd întruna, predicînd nemăsurat de mult pentru statura lui morală, folosind cuvintele lui Iisus și ale lui Lenin, mi-a stîrnit repulsia. Pentru a-i face mamei pe plac, am fost obligat să mă declar convertit. Adevărat că erau momente cînd mă simteam debusolat de legătura dintre cele două zeități, dar, cum amîndoi purtau barbă, am reușit să presupun existența unei simbioze. Totuși, în 1960, Dumnezeu a fost suficient de milostiv să i se arate lui *Herr* Pastor în vis și să îi poruncească să-și ia familia și tot ce posedă și să plece în Vest, cît se mai putea. Așa că ne-am vîrît Bibliile în buzunare și am fugit peste graniță, lăsîndu-l pe Lenin în urma noastră.

- Ai avut frați și surori? Dar e *de-a dreptul* înfiorător, Sasha.
- Un frate mai mare, care era favoritul părinților mei. A murit.
- La ce vîrstă?
- La șaisprezece ani.
- De ce?

– Pneumonie, complicată cu probleme respiratorii. L-am invidiat mereu pe Rolf că era preferatul mamei și totodată l-am iubit, deoarece mi-a fost un frate bun. Vreme de șapte luni l-am vizitat la spital și am stat lîngă el cînd a murit. N-a fost o veghe pe care să mi-o amintesc cu plăcere.

– Sînt convins.

Apoi riscă:

– Dar ce s-a întîmplat cu trupul tău?

– Se pare că am fost conceput cît tata era în permisie și m-am născut într-un șanț, cînd mama încerca să fugă din calea înaintării rusești. Ulterior a aflat, probabil inexact, că am fost privat de oxigen în pîntecele ei. Nu-mi pot decît imagina de ce a fost privată mama. N-a fost un șanț prea curat.

Apoi își reia povestirea:

– *Herr* Pastor a făcut trecerea spirituală de la Est la Vest cu agilitatea lui obișnuită. Atrăgînd atenția unei organizații misionare din Missouri cu legături dubioase, a fost trimis cu avionul în St Louis la un curs de pregătire religioasă. A absolvit cu *summa cum laude* și s-a înapoiat în Germania de Vest ca un înfocat creștin conservator al secolului al XVII-lea și devotat al capitalismului creștin de piață liberă. În mod corespunzător, i s-a găsit și o parohie în vechiul leagăn al nazismului din Schleswig-Holstein unde, în fiecare duminică, spre încîntarea enoriașilor, putea fi auzit la amvon înălțînd laude lui Martin Luther și Wall Street-ului.

– Sasha, mi se pare groaznic. Groaznic și fantastic deopotrivă. Putem merge pînă în Schleswig-Holstein să-l ascultăm?

– Niciodată. L-am renegat total. În ceea ce-i privește pe tovarășii mei, el e mort cu desăvîrșire. E un punct asupra căruia eu și *Herr* Pastor avem aceeași idee. El nu vrea să recunoască drept fiu un militant ateu și radical, iar eu nu țin să recunosc drept tată un dezertor religios, ipocrit și agresiv. De aceea, cu acordul secret al lui *Herr* Pastor, l-am eliminat din trecutul meu. Nu-i cer decît să moară înainte de a avea eu șansa să-i spun cît de mult îl urăsc.

– Iar mama?

– Trăiește, dar nu e vie. Spre deosebire de camerista ta irlandeză, ea n-a avut norocul să moară la nașterea mea. Umblă pe câmpiile din Schleswig-Holstein încețoșată la minte de durere și tulburare după copiii ei și spune întruna că vrea să-și pună capăt zilelor. Ca tinăra mamă, a fost violată mereu de victorioșii noștri eliberatori ruși.

Cu paharul gol în față, Sasha stă la birou țeapăn ca un condamnat. În timp ce-l urmărește și-i ascultă autoironiile, Mundy trăiește una dintre acele izbucniri de generozitate spirituală care îi limpezește totul. Așa se face că pragmaticul englez, care nu vrea să iasă cu nimic în evidență, este acela care umple ambele pahare și propune un toast simplu de Crăciun, și nu îndureratul german care caută adevărurile vieții de apoi.

– Hmm, pentru noi, murmură el, cu reținerea care îl caracterizează. *Prosit!* Crăciun fericit și tot ce îți dorești!

Încă încruntat, Sasha ridică paharul și bea amândoi după moda germană: ridici paharul, privești în ochii celuilalt, bei, îl ridici încă o dată, îl mai privești o dată și lași să treacă o clipă de tăcere, după care așezi paharul pe masă și trăiești respectuos momentul.

* * *

Relațiile trebuie să se adâncească, altfel pier. Mai târziu, când Mundy trece în revistă totul, constată că acea noapte de Crăciun a contribuit la adâncirea relației lor, când ea și-a găsit o lejeritate fără ocolișuri. După aceea, Sasha nu se mai duce la Clubul republican sau la Motanul Ras fără să-l întrebe scurt pe Mundy dacă merge și el. În barurile studențești, în timpul plimbărilor alene, în salturi de-a lungul căilor de edec înghețate și a malurilor fluviului, Mundy joacă rolul lui Boswell, Sasha fiind Johnson², apoi devine Sancho Panza pentru un Sasha transformat în Don Quijote. Când comuna lor se îmbogățește cu o turmă de biciclete furate de la burghezie, Sasha insistă ca el și Mundy să-și extindă orizontul explorând împrejurimile acelei jumătăți de oraș. Mundy, care este oricând dispus, pregătește un picnic – pui, pâine, o sticlă de vin de Burgundia, toate cumpărate cinstit, din cîștigurile lui ca ghid de tur al Zidului

¹ „Noroc“ (n.tr.)

² Samuel Johnson (1709-1784), autor de dicționare, critic și scriitor englez. Boswell, biograf al lui Samuel Johnson, a devenit prototip al devoțiunii pentru subiectul tratat. (n.tr.)

Berlinului. Pornesc, dar Sasha insistă ca mai întâi să meargă pe jos, fiindcă are ceva de spus, și o poate face mai bine astfel decât din șa. Ajung deja la o distanță sigură de clădire, după care Sasha spune despre ce este vorba.

– Teddy, dacă mă gândesc mai bine, nu-s convins că am mers vreodată pe vreo chestie din asta, mărturisește el cu o detașare monumentală.

Temîndu-se că s-ar putea ca picioarele lui Sasha să nu se ridice la înălțimea misiunii și blestemîndu-se pentru că nu i-a trecut asta prin minte mai devreme, Mundy îl conduce spre Tiergarten și caută din ochi o pantă lină și acoperită de iarbă, unde să nu-i vadă nici un copil. Ține de șaua bicicletei lui Sasha, dar el îi poruncește să-l lase liber. Cade, înjură birjărește, cu chinuri, urcă din nou panta, mai încearcă o dată, se prăbușește iar și înjură și mai abitir. Cu toate acestea, la a treia coborîre, a deprins cum să-și țină corpul diform, astfel că rămîne călare, iar cîteva ore mai tîrziu, îmbujorat de mîndrie, infofolindu-se cu paltonul mare pe o bancă, mîncînd pui și, cu respirația scoțînd aburi, comentează spusele marelui Marcuse.

* * *

Cu toate acestea, Crăciunul, așa cum se obișnuiește la vremuri de război, reprezintă doar o întrerupere de moment a ostilităților. Nici nu s-a topit bine zăpada, că încordările dintre studenți și oraș revin la punctul de explozie. Din pură întîmplare, toate universitățile din Germania de Vest colcăie de nemulțumiri; tot astfel, dinspre Hamburg, Bremen, Göttingen, Frankfurt, Tübingen, Saarbrücken, Bochum și Bonn sosesc știri despre greve, demisii în masă ale profesorilor șefi de catedră și marșul triumfător al organizațiilor radicale. Berlinul are probleme mai mari, mai vechi și mai încurcate de soluționat decât toate celelalte orașe luate laolaltă. La adăpostul furtunii care se apropie, Sasha dă o fugă pînă la Köln, unde se zvoneste că un nou teoretician împinge pînă la extrem limitele gândirii radicale. Cînd se întoarce, îl găsește pe Mundy pregătit de acțiune și într-o dispoziție cît se poate de bună.

– Dar Oracolul a spus cum trebuie să se poarte oamenii păcii în confruntarea ce va urma? vrea el să știe, anticipînd măcar una dintre tiradele lui Sasha împotriva toleranței represive a pseudoliberalismului sau a cancerului reprezentat de colonialismul militar-industrial.

Roșii, grenade cu gaze asfixiante și explozii de lumină orbitoare, poate chiar puști automate Uzi?

– Vrem să *dezvăluim geneza socială a cunoașterii umane*, îi răspunde Sasha, îndesîndu-și în gură pîine și cîrnați, fiindcă se grăbește să ajungă la o întrunire.

– Ce înseamnă asta cînd se întîmplă acasă la tine? întreabă Mundy, strecurîndu-se discret în rolul lui obișnuit de spectator.

– Starea de dinaintea nașterii omului, acea stare *de început*. Prima zi înseamnă deja prea tîrziu. Trebuie să începem în ziua zero. Asta-i toată problema.

– Trebuie să-mi explici pe îndelete, îl previne Mundy, ținîndu-și sprîncenele încruntate, așa cum se cuvine. Iar ideea este, într-adevăr, nouă pentru el, fiindcă Sasha a susținut pînă acum că ei trebuie să se ocupe de realitățile politice brutale și mai puțin de viziunile elegante ale utopiei.

– În prima etapă, trebuie să ștergem totul din mintea oamenilor. O să le detoxificăm creierul, o să-l curățăm de prejudecăți, inhibiții și pofte moștenite. Îl vom goli de tot ce este depășit și putred – și mai ia o bucată de cîrnat –, americanism, lăcomie, clasă, invidie, rasism, sentimentalism burghez, ură, agresiune, superstiție și dorința neroadă după proprietate și putere.

– Și *unde* am ajunge în felul acesta?

– Nu prea înțeleg întrebarea ta.

– E destul de simplă. Faci curățenie totală. Sînt imparțial: nu-s american, rasist, burghez sau materialist. Nu mi-au rămas gînduri rele, nici instincte moștenite și dăunătoare. Ce primesc în schimb, în afară de lovitura de bocanc a unui polițist în boase?

Rămas nerăbdător la ușă, Sasha nu mai este dispus să accepte cu ușurință întrebările inchizitoriale.

– Primești tot ce-i trebuie unei societăți armonizate și nimic altceva. Iubire frățească, participare și respect reciproc. Avea dreptate Napoleon. Voi, englezii, sînteți foarte materialști.

Și totuși, aceasta rămîne o teorie despre care Mundy nu va mai avea prilejul să audă.

CAPITOLUL PATRU

– Fetele acelea sînt cu adevărat lesbiene, insistă vikingul, acum cunoscut mai bine lui Mundy pe numele lui de comună drept Peter the Great¹.

Acesta e un pacifist din Stuttgart. A venit la Berlin pentru a scăpa de serviciul militar. Se șoptește că bogații lui părinți sînt *Sympis*², membri ai burgheziei de sus, nutrind sentimente de vinovăție, care le acordă ajutor în secret celor porniți să-i distrugă.

– O cauză pierdută, îl aprobă Sasha oarecum distrat, deoarece e absorbit de chestiuni mai importante de strategie revoluționară. Nu-ți pierde timpul cu ele, Teddy. Amîndouă sînt niște ciudate.

Se referă la Judith Lege și Karen Lege, poreclite astfel, fiindcă studiază jurisprudența. Faptul că, întîmplător, sînt două dintre cele mai atrăgătoare fete din clădire nu face decît să se adauge la o asemenea jignire. În opinia celor doi mari eliberatori, libertatea sexuală pentru femei nu include refuzul acestora de a se culca cu activiștii importanți ai mișcării. „Uitați-vă numai la fustele din pînză de sac pe care le poartă, spune Peter. Și pantofii ăia bărbătești ce parc-ar fi bocanci de soldat! Unde-și închipuie c-o să pornească în marș? Și felul în care-și strîng părul în coc și umblă prin clădire amintind de o pereche de burghezi din Calais³, bolnavi de dragoste!”

¹ Petru cel Mare (n.red.)

² Simpatizanți ai unei mișcări politice (germ., argou, n.tr.)

³ Aluzie la un episod din istoria Franței: asediat de englezi, orașul Calais a trebuit să predea șase notabilități silite să iasă din cetate cu ștreangul de gît; ei au fost grațiați de regina Angliei. Povestea relatată de Froissart a fost ilustrată de Auguste Rodin într-un grup statuar numit *Burghezii din Calais*. (n.tr.)

Peter susține că fetele iau cîte o singură carte de drept de la bibliotecă doar ca să aibă ce să citească împreună în pat. „Karen își plimbă degetul de-a lungul rîndului, zice Peter, iar Judith citește cu voce tare.“

Singura persoană cu care conviețuiesc, în afară de ele însele, este inchizitorul de cîtva timp în urmă, Christina, despre care se bănuiește că împărtășește preferințele lor sexuale. Pînă acum, Mundy nu s-a confruntat cu fenomenul lesbianismului, dar trebuie să admită că toate dovezile pledează în favoarea zvonului. Cele două refuză să facă duș la comun. Încă de la sosirea în clădire au insistat să aibă propria lor cameră și au pus lacăt pe ușă, însoțit de un afiș pe care au scris „SCUTIȚI-NE“. Acesta încă există. Mundy s-a dus special ca să-l vadă. Dacă dorește vreo dovadă suplimentară, să-și încerce norocul și să vadă cu ce se alege, în afară de o falcă ruptă – asta e părerea lui Peter.

Și, în ciuda acestor pronosticuri sumbre, Judith Lege exercită presiuni serioase asupra jurămîntului făcut de Mundy să rămînă detașat, la fel ca Isherwood. Eforturile ei de a-și masca frumusețea sînt inutile. Karen are obiceiul de a-și gheboșa umerii și se poartă țințos, Judith e ca o adiere, aproape diafană. La întrunirile de protest, Karen se zbîrlește ca un bulldog, însă la furie, Judith abia dacă își clatină capul cu plete aurii. Iar imediat ce întrunirea se sfîrșește, redevin amîndouă ceea ce au fost mai devreme: Judith Lege și Karen Lege, fete bine crescute din Germania de Nord, primite în saloanele elitei radicale din Berlin, pășind mîna în mîna pe țărmurile insulei Lesbos.

„Atunci fă-o uitată, își poruncește Mundy de fiecare dată cînd se surprinde sperînd. În timpul orelor de conversație în engleză îți aruncă ochadele acelea directe, fiindcă ești ciudat, înalt și de la Oxford. Flirturile noastre verbale – la inițiativa lui Judith, trebuie să recunoască – sînt prilejuri căutate de ea pentru a-și testa engleza, nimic altceva.“

– Am rostit propoziția aceea corect, Teddy? întreabă ea, cu un zîmbet care ar putea topi și ghețarii.

– Minunat, Judith! Nici o silabă n-a căzut alături.

– *Alături?*

– Nelalocul ei. A fost o scăpare. Ești imaculată. Ia-o ca pe o părere oficială.

– Dar nu suferă pronunția din cauza accentului american, Teddy? Dacă vreodată constăți asta, te rog să mă corectezi *imediat!*

– Nici *urmă*, pe cuvîntul meu de cercetaș! Engleză pînă la ultima suflare. Serios, pufnește Mundy torturat de frustrări.

Iar ochii de un albastru metalic nu-l cred, de aceea zăbovesc asupra lui ca ai unui copil, pînă îi repetă, așa cum trebuie să procedezi cu cei mici.

– Mulțumesc, Teddy. Atunci îți doresc o zi plăcută. Nu o zi *bună*, fiindcă așa zic americanii. Corect?

– Absolut. Și ție la fel, Judith. Și ție, Karen.

Fiindcă ea nu e niciodată singură. Karen Lege stă alături de ea, ca lipită, învățînd despre ocluziunile glotale împreună cu ea, respirînd la fel cînd încearcă amîndouă să pronunțe ceva în care consoana fricativă nu trebuie să se împiedice la mijloc. Cel puțin așa stau lucrurile pînă în ziua în care, fără nici un eveniment prevestitor, se recunoaște în mod tacit că nu se știe unde a dispărut, dar Karen Lege a părăsit clădirea comunei. La început se spune că s-a îmbolnăvit, apoi că a plecat la mama ei care e pe moarte, asta pînă cînd cineva își aduce aminte că părinții i-au murit în ultima zi a războiului. Dar după un raid al poliției la o cooperativă din apropiere, începe să se răspîndească un alt zvon. Karen Lege a devenit ilegală, ceea ce înseamnă că a urmat-o pe Ulrike Meinhof în călătoria ei subterană. Ulrike, îngerul nostru moral, stîngista noastră de frunte, mare preoteasă a Vieții Alternative, Ioana d'Arc a Mișcării, care a anunțat recent lumii radicale că se poate trece la atacuri cu arma în mînă. Se mai zvonește că a însoțit-o și Christina, lipsind-o pe Judith, dintr-o lovitură, de tovarășa ei de viață și privînd lumea din clădire de jumătate din venituri. Însă Mundy abia de poate îndura imaginea lui Judith, care alunecă pe coridoarele comunei ca Ofelia. Și cu atît e mai surprinzător cînd, într-o seară, ea pune palma fragilă pe antebrațul lui și-l întreabă dacă n-ar dori să o însoțească într-o plimbare înainte de culcare.

– Plimbare înainte de culcare, Judith? Dumnezeu! Dar mă plimb oriunde cu tine!

Vrea să adauge că ar dormi oriunde cu ea, dar se răzgîndește exact la vreme.

– Serios, ce vrei să spui? Cum se spune în germană, dacă nu te superi?

Ea îi explică:

– *Nachtwandlung*. E o acțiune de importanță politică, absolut secretă. Are rolul de a sili berlinezii să dea ochii cu trecutul lor fascist. Vrei să mergi?

– Vine și Sasha?

– Din păcate pleacă la Köln să discute cu niște profesori. Și nici nu se descurcă prea bine pe bicicletă.

Credinciosul Mundy se grăbește să protesteze:

– Sasha merge bine pe bicicletă. Ar trebui să-l vezi. Fuge ca un iepure.

Dar Judith nu se dă bătută.

E deja început de primăvară, dar vremea pare să nu știe asta. Stropi de zăpadă umedă îl însoțesc prin beznă când se îndreaptă spre o școală părăsită din apropierea canalului. Peter cel Mare și prietena sa, Magda, se află înaintea lui. Tot astfel și un suedez pe nume Torkil și o amazoană bavareză pe care o cheamă Hilde. La ordinul lui Judith, fiecare conspirator s-a înarmat cu câte o lanternă, un spray de vopsea roșie și un bidon de apă tare – o soluție misterioasă despre care se spune că intră atât de adânc în sticlă încât, pentru a o îndepărta, trebuie înlocuită toată fereastra. Peter the Great, fiind considerat organizator, a procurat fiecărui combatant câte o bicicletă furată. Mundy poartă trei dintre cămășile tatălui său, un fular și un hanorac vechi. Ține lanterna, apa tare și vopseaua în geanta de umăr. Torkil și Peter the Great au adus căciulițe tricotate care au găuri în dreptul ochilor. Hilde se fălește cu o mască imitând fața președintelui Mao. Așezată în fața unui plan al orașului, Judith își instruiește trupa într-o germană precisă. Și-a abandonat fusta din pânză de sac în favoarea unui pullover de pescar și ciorapi albi, extrem de lungi, din lână. Nu se vede dacă mai poartă și fustă.

– Țintele noastre în această noapte sînt fostele clădiri, ministere și sedii ale celui de Al Treilea Reich, care se dau în prezent drept clădiri nevinovate, anunță ea. Scopul operațiunii noastre este educativ. Trebuie să alungăm amnezia burgheziei din oraș arătînd funcția pe care a avut-o fiecare clădire în perioada nazistă. Experiența noastră din trecut a dovedit că porcii din Berlin se înfurie văzînd astfel de însemne și acordă o atenție specială acțiunii de înlocuire a ferestrelor și de ștergere a inscripțiilor de pe ziduri. Prin urmare, o să înregistrăm o dublă victorie: împotriva dragostei burgheze față de proprietate și împotriva eforturilor „sistemului

porcesc“ de a nega trecutul nazist. Obiectivele principale – și le indică pe hartă – vor cuprinde Tiergartenstrasse nr. 4, sediul Programului Euthanasia, iar după aceea sediul lui Adolf Eichmann din Kurfürstenstrasse, în prezent aproape demolat pentru a face loc unui hotel sclipitor; de asemenea, sediul lui Heinrich Himmler de pe Wilhelmstrasse colț cu Prinz Albrechtstrasse, din nefericire devenit o victimă a Zidului Berlinului, dar vom face tot ce putem în situația de față. Sub rezerva condițiilor operative, vom ataca și punctul de triere unde evreii din Berlin erau adunați pentru a fi duși în lagărele de exterminare, inclusiv la gara Grunewald, unde încă mai există rampa de atunci, apoi vechiul tribunal militar cu intrarea din Witzlebenstrasse, unde sînt comemorați cu mîndrie puținii curajoși care au complotat împotriva lui Hitler, în contrast cu milioanele care l-au sprijinit pînă la capăt și care sînt uitați cu nepăsare. Inscripția pe care o vom face la Schlosspark va avea în vedere această nedreptate.

S-a discutat și posibilitatea de a merge tocmai pînă în Wannsee, unde s-a convenit asupra soluției finale a lui Hitler în privința evreilor, dar condițiile atmosferice nu permit aventura pînă acolo. Prin urmare, Wannsee va deveni ținta unei acțiuni separate. Obiectivele secundare ale nopții vor cuprinde totuși mult admirații stîlpi de iluminat public, proiectați de Albert Speer, arhitectul personal al lui Hitler. Peter este răspunzător de lipirea de afișe prin care toți naziștii de treabă sînt invitați să se alătore genocidului declanșat de americani în Vietnam.

Judith va merge în față, Teddy și Torkil vor alcătui eșalonul secund, iar Peter și Hilde vor fi imediat în spate. Magda va rămîne în urmă, cu ochii în patru după porci, și îi va atrage cu tactici de diversiune dacă vor încerca să le zădărnicească operațiunea. Rîsete. Magda e frumoasă și lipsită de rușine. Pentru a cîștiga bani fără a-și compromite principiile revoluționare, ea e mîndră să se ofere ca prostituată de ocazie. Chiar se gîndește să poarte copilul vreunui cuplu infertil de mic burghezi drept șansă de a scoate bani pentru a-și continua studiile.

Echipa pornește, Mundy țîșnind înainte datorită picioarelor lui lungi, apoi frînînd brusc pentru a o lăsa pe Judith să-l depășească, ceea ce ea face cu avînt. Cu capul plecat mîndră, gonește pe lîngă el fluierînd *Internaționala*. El o urmează, parcă fugărind-o, se abandonează orice disciplină, strigăte de veselie îi însoțesc prin

aerul înghețat, iar *Internaționala* devine strigătul lor de luptă. Cu părul lung și blond fluturându-i liber în timp ce se leagănă în ritmul cântecului, Judith înfrumusețează o vitrină, iar Mundy, tovarășul ei de armă, o alta. Pe nerăsuflete, un mesaj se transmite de la unul la altul: porci, care se apropie la patruzeci de grade. Cei din ariergardă se îndepărtează, dar Judith continuă să scrie, întâi în germană, apoi, spre beneficiul cititorilor englezi și americani, în engleză. Mundy, arogându-și calitatea de protector al ei, o privește atent în timp ce ea își vede de treabă. După ce toți gonesc nebunește pe alei lăturalnice, pietruite, echipa se regrupează, se face apelul, iar Peter the Great, drept recompensă, scoate un termos cu vin de masă burghez, după care se îndreaptă cu toții spre următoarea țintă. Când, epuizată, trupa victorioasă revine la bază, printre norii de ninsoare care se fugăresc pe cer răzbat razele portocalii ale răsăritului. Înviorat de frig și de emoția aventurii, Mundy o escortează pe Judith pînă la ușa ei.

– Mă întrebam dacă n-ai vrea să mai facem conversație în engleză, asta dacă nu ești prea obosită, îi propune el nonșalant, numai că vede cum ușa, cu anunțul care îi alungă pe toți, i se închide în față.

Stă întins în pat, fără să doarmă, iar timpul trece greu. A avut dreptate Sasha, lua-l-ar naiba: cu toate că a rămas singură și neconsolată, Judith reprezintă o cauză pierdută dinainte. Spre frustrarea lui crescîndă, e vizitat întâi de Ilse, apoi de doamna McKechnie, îmbrăcată cu o bluză neagră străvezie. Plictisit, le convinge să plece. Apoi sosește Judith Lege în persoană, cu cascada ei de păr blond, care se rostogolește pe umeri, însă, în rest, goală.

– Teddy, îți cer să te trezești, te rog, spune ea, și își mișcă un umăr cu nemulțumire crescîndă.

„Sigur că îmi ceri“, gîndește el acrit. Încearcă să deschidă ochii, apoi îi închide la loc, dar mirajul refuză să dispară, în ciuda luminii neplăcute a dimineții. Iritat, face un gest larg din brațe și palma lui nu trece prin aer, așa cum s-a așteptat, ci atinge fundul gol-goluț al lui Judith Lege. La început crede, ca prostul, că, asemenea Christinei și lui Karen Lege, fuge de cineva și își caută o ascunzătoare.

– Ce s-a întîmplat? A venit poliția? întreabă el în engleză, deoarece aceasta este limba lor comună.

– De ce? Ai prefera să faci dragoste cu poliția?

– Nu, bineînțeles că nu.

– Ai vreo rezervare astăzi? Poate cu altă fată?

– Nu. N-am. Absolut nimic. Nu am altă fată.

– Te rog, nu vreau să ne grăbim. Vei fi primul meu bărbat. Te descurajează această informație? Sau, poate, ești prea englez? Prea respectabil?

– Sigur că nu. Adică, *nu* mă descurajează informația. Și nu sînt deloc respectabil.

– Atunci avem noroc. A trebuit să aștept să adoarmă toată lumea ca să vin la tine. Asta ca să fiu sigură. După aceea, te rog să nu spui nimănui că am făcut dragoste, pentru că altfel toți bărbații din comună vor solicita să se culce cu mine, ceea ce nu e convenabil. Ești de acord cu această condiție?

– De acord. Aprob orice. Nici nu ești aici. Dorm. Nu s-a întîmplat nimic. O să țin totul sub pălărie.

– Pălărie?

Și așa se întîmplă că Ted Mundy, infantil în ale sexului, devine triumfătorul amant al lui Judith Lege, fata indiscutabil lesbiană.

* * *

Ardoarea cu care fac dragoste îi unește, transformîndu-i într-o forță rebelă unică. După ce primele patimi se domolesc, trec în bîrlogul lui Judith. Biletul pe care scrie „SCUTIȚI-NE“ rămîne, dar spre seară dormitorul redevine cuibușorul iubirii lor. Insistența ei asupra măsurilor de precauție, plus conversația doar în engleză chiar în momentele de extaz, îi asigură că trăiesc într-o sferă deosebită decît cea pămînteană. El nu știe nimic despre ea, nici ea despre el. A pune întrebări banale ar însemna să comită păcatul mortal al conformismului. Doar din cînd în cînd mai scapă cîte-un răspuns printre rînduri.

Încă n-a ajuns să fie *eigenbläut*, dar e încredințată că, după începerea marșurilor de primăvară, va trăi și experiența asta.

Ca și Troțki sau Bakunin, se așteaptă să-și petreacă restul vieții ca revoluționar de profesie, probabil jumătate din acest timp în vreo închisoare din Siberia.

Judith consideră exilul în frig, munca silnică și privațiunile drept etape necesare pe drumul spre perfecțiunea radicală.

Studiază Dreptul, fiindcă acesta este dușmanul justiției naturale și vrea să-și cunoască adversarul. „Toți avocații sînt niște netrebnici“,

proclamă ea cu un aer satisfăcut, citîndu-l pe gurul său preferat. Mundy nu descoperă nimic nelalocul său în dorința ei de a-și alege o profesiune înțesată de netrebnici.

Ea abia așteaptă să înlătore toate structurile sociale represive și consideră că Mișcarea va reuși să forțeze sistemul porcesc să-și lepede masca democrației liberale și să-și arate adevăratul chip doar printr-o luptă neîncetată.

Forma precisă pe care avea să o capete această luptă a constituit totuși obstacolul cel mai mare dintre ea și Karen. Asemenea lui Karen, Judith acceptă teza lui Regis Debray și Che Guevara că, dacă proletariatul nu este pregătit sau maturizat, atunci avangarda revoluționară trebuie să ia locul maselor. Mai este de acord că într-o asemenea situație avangarda capătă dreptul de a acționa în numele proletariatului. Le deosebește doar metoda. Sau, după cum se exprimă Judith, metoda și moralitatea.

– Dacă torn nisip în rezervorul mașinii unui porc, crezi că acțiunea mea este acceptabilă din punct de vedere moral sau nu? ține ea să știe.

– Acceptabilă. Absolut. Exact ce merită porcul, o asigură Mundy cu un gest galant.

Dezbaterea se desfășoară, ca de obicei, în patul lui Judith. Primăvara și-a anunțat prezența. Razele soarelui pătrund pe fereastră, iar amanții sînt învăluiți în ele. Mundy i-a răsfirat părul auriu peste propria față, ca pe un vâl. Glasul ei îi parvine printr-o ceață, amintind de un vis.

– Dar dacă îi pun porcului o grenadă în rezervor, fapta mai rămîne acceptabilă din punct de vedere moral sau nu?

Mundy nu se cutremură, dar, pînă și în acea stare de permanent extaz, simte că inima i-a stat o clipă în loc, apoi se ridică în capul oaselor și-i răspunde:

– Păi, la o adică, *nu*, spune el oarecum șocat de ușurința cu care cuvîntul englezesc pentru grenadă apare pe buzele iubitei. Absolut sigur *nu*. Nu merge. Nici în rezervor, nici în altă parte. Moțiunea se *respinge*. Întreabă-l și pe Sasha. Va fi de acord cu mine.

– Pentru Karen, grenada nu numai că e acceptabilă moral, ci e dorită. Împotriva tiraniei și împotriva minciunilor, toate metodele sînt legitime pentru ea. Dacă ucizi un exploatator, înseamnă că faci un serviciu umanității. Pentru a-i apăra pe cei oprimați. Asta e

logic. Pentru Karen, un terorist este cineva care are bombă, dar nu are avion. Nu trebuie să avem *Hemmungen* burgheze.

– Inhibiții, traduce Mundy îndatoritor, făcînd tot posibilul să ignore tonul didactic ce și-a făcut apariția în glasul ei.

– Karen subscrie trup și suflet cuvintelor lui Frantz Fanon, care afirmă că violența exercitată de cei oprimați este fără discuție legitimă, adaugă ea drept concluzie sfidătoare.

– Ei bine, eu nu, îi răspunde Mundy, lăsîndu-se înapoi pe pat. Și nici Sasha, adaugă el, ca și cum prin asta a pus punct discuției.

Urmează o tăcere lungă.

– Teddy, vrei să știi ceva?

– Ce, iubirea mea?

– Ești un netrebnic englez, imperialist și extrem de limitat.

* * *

„Consider-o doar un fel de joacă“, își face Mundy curaj în vreme ce îmbracă iarăși una dintre cămășile tatălui său, de astă dată drept armură. Demonstrațiile sînt lupte înscenate, nicidecum chestii serioase. Toți știu unde se desfășoară, cînd și de ce. Nimeni nu e rănit grav. A, decît dacă și-o caută singur cu lumînarea. Nici măcar într-o zi în care se îngroașă gluma.

Și chiar așa, pentru numele cerului, de cîte ori nu am stat umăr la umăr cu Ilse, doar că umărul ei îmi venea pe la cot, și ne-am ciocnit în mijlocul mulțimii agitate tocmai pînă la Whitehall, avînd polițiști care mergeau aproape de coloană, de o parte și de alta, ca să nu fie siliți să-și folosească bastoanele? Și ce s-a întîmplat? Cîteva împunsături ici și colo, vreun picior în coaste, dar nici pe jumătate din ce pățești cînd joci rugby pe post de înaintaș și ai meci în deplasare. Adevărat, printr-un act de răutate sau milă divină, nici el nu este sigur, nu s-a aflat printre demonstranții de la marele marș din Grosvenor Square. Dar a fost la demonstrațiile de aici, din Berlin, a ocupat clădiri ale universității, a participat la greve în amfiteatre, a ridicat baricade și, grație priceperii de aruncător rapid, și-a cîștigat un renume deosebit pentru felul în care azvîrle bombe cu gaze asfixiante și pietre, de obicei în mașinile blindate ale poliției, întîrziind înaintarea fascismului cu cel puțin o sutime de secundă.

De acord, Berlinul nu e Hyde Park, nici Whitehall. Mai puțin sportiv, tratamentul pare mai aspru. A, bineînțeles, șansele nu sînt tocmai egale, dacă ține seama că una dintre echipe e înzestrată cu puști, bastoane, cătușe, scuturi, căști, măști de gaze, tunuri cu apă și autobuze pline de întăriri chiar după colț; în vreme ce a doua echipă – dacă te gîndești mai bine – nu are prea multe, în afară de cîteva lăzi cu roșii semiputrezite și ouă stricate, cîteva grămezi de pietre, o mulțime de fete frumoase și un mesaj strălucitor pentru omenire.

Dar să nu uităm că sîntem civilizați – corect sau nu? Chiar în ziua specială a lui Sasha: Sasha, oratorul nostru fermecător, candidatul nostru la tronul de conducător, Quasimodo al genezei sociale a cunoașterii care, potrivit bîrfelor ce s-au răspîndit peste tot, ar putea umple aula universității cu fetele pe care le-a avut la pat. Fiindcă același Sasha – potrivit unor informații culese în secret de Magda cea omniprezentă în timp ce se afla în pat cu un polițist – a fost ales azi pentru a i se acorda o atenție deosebită, motiv pentru care Mundy, Judith, Peter the Great și alți membri ai grupului de suporteri stau strîns uniți în jurul lui pe treptele universității. Tot de aceea au apărut și porcii în număr spectaculos de mare ca să se familiarizeze, probabil, mai în detaliu cu doctrinele Școlii de la Frankfurt, după care îl vor invita pe Sasha să urce într-o *grüne Minna*, după cum i se zice dubei în germană, ca să meargă sub escortă pînă la cea mai apropiată secție de poliție, unde i se va cere cu tot respectul convenit pentru drepturile constituționale în baza legii să dea din proprie inițiativă o declarație în care să înșire nume și adrese ale camarazilor lui, precum și planurile lor de a provoca haos și tulburări în semiorașul extrem de inflamabil și în general pentru a readuce lumea unde se afla înainte de a sucomba în fața multiplelor boli, precum fascism, capitalism, militarism, consumatorism, nazism, colonizare prin Coca-Cola, imperialism și pseudodemocrație.

Tocmai aceste aspecte apar în textul prediciei pe care Sasha o va ține astăzi pe sfînta peluză a Universității Libere, iar imaginea cordonului polițienesc strîngîndu-se în jurul lui îl îndeamnă să ducă subiectele alese pînă la apogeu. A improșcat cu dispreț și ură America pentru bombardarea intensivă a orașelor vietnameze, otrăvirea recoltelor și arderea cu napalm a junglei. A cerut reînființarea Tribunalului de la Nürnberg și aducerea în fața acestuia a conducerii

americane sub acuzația de genocid și crime împotriva umanității. I-a acuzat pe lacheii americani, degenerați moral, care formează așa-zisul guvern de la Bonn, de cosmetizarea trecutului nazist al Germaniei prin consumatorism și de transformarea generației de la Auschwitz într-o turmă de oi grase, prin mintea cărora nu trec alte gânduri decât să-și cumpere frigidere noi, televizoare și automobile Mercedes. Și-a vărsat amarul împotriva șahului și a poliției secrete a acestuia, sprijinită de CIA, împotriva Savak¹, apoi s-a năpustit asupra coloneilor greci sponsorizați de americani și asupra statului Israel, marionetă americană. A enumerat războaiele de agresiune purtate de America, începând cu Hiroshima, Coreea, America Centrală, America de Sud, Africa și Vietnam. Le-a transmis felicitări frățești prietenilor noștri activiști de la Paris, Roma și Madrid și i-a salutat pe curajoșii studenți de la Berkeley și Washington DC, „care au deschis calea pe care acum mărșăluim cu toții“. S-a repezit biciuitor la un grup de politicieni de dreapta înfuriați, care țipă la el, cerându-i să-și țină gura aceea mare și să-și vadă de studiu.

– Să închidem gura? răcnește el către ei. Voi, care ați tăcut sub tirania nazistă, ne porunciți să răbdăm sub tirania *voastră*? Sîntem copii curați! Ne-am învățat prea bine lecția! De la voi, netrebnicilor! De la părinții noștri, naziști care și-au ținut gura! Noi doar atît vă promitem. Copiii generației Auschwitz nu vor tăcea niciodată, NICIODATĂ!

Pentru a spune toate acestea, este ridicat pe o tribună improvizată, ideea lui Mundy, care a încropit-o pe bancul de lucru din spatele cafenelei lui Faisal. Judith stă alături de Mundy, purtînd o cască de pompier și un batic petrecut și legat pe sub bărbie. Jacheta ei cu imaginea președintelui Mao stă umflată, fiindcă are pe dedesubt puloverul de crichet al lui Mundy. Dar secretul cel mai bine păstrat este trupul ei fără pereche, pe care și-l ține ascuns sub toate boarfele acelea lălîi, iar aceasta este o taină pe care Mundy o împarte cu ea. Îl cunoaște mai bine decât își știe propriul corp, orice cută și orice contur. Fiecare explozie de plăcere indignată pe care i-o stîrnește este un țipăt din inima lui. În politică, la fel ca în dragoste, ea nu se mulțumește niciodată decât dacă pătrund împreună pe tărîmul sălbatic al anarhiei.

¹ Ministerul Securității din Iran, în perioada dictaturii șahului Reza Pahlavi, instituție considerată simbol al torturii și al cenzurii. (n.tr.)

Brusc, nu se întâmplă absolut nimic. Sau nimic de care Mundy să-și dea seama. E ca și cum filmul și sonorul au murit simultan, apoi au pornit la fel de brusc. Sasha încă perorează de pe cutia de săpun, însă figuranții urlă. Șirurile de polițiști înarmați se strâng în jurul protestatarilor, loviturile de bastoane în scuturi au devenit tunete asurzitoare, s-au aruncat deja primele grenade lacrimogene, care nu-i tulbură pe polițiști, fiindcă ei, lucru înțelept, și-au pus măștile de gaze pe față. În mijlocul ceții fumurii și a tunurilor cu apă, studenții își caută scăparea cu fuga în toate direcțiile, răcnind și gemînd din cauza gazului. Mundy simte că urechile, nasul și gîtlejul i se dizolvă de arșiță, lacrimile îl orbesc, dar știe că nu trebuie să și le șteargă. Jeturi de apă îl izbesc în față, vede bastoanele parcă zburînd și aude copitele cailor tropotind apăsate pe pietriș, dar și scîncetele celor răniți. În vîlmășagul de răcnete, trupuri care se zbat în jurul lui, doar un participant își dovedește clasa, iar acesta este Judith. Spre uimirea lui, ea a scos o bîtă de base-ball de sub haina cu Mao și, neluînd în seamă îndemnurile lui Sasha de a opune rezistență pasivă, izbește un polițist cu atîta forță într-o parte a căștii lui nou-nouțe, încît, în timp ce polițistul se prăbușește zîmbind prosteste în genunchi, casca alunecă în brațele lui Mundy precum un dar din cer.

– Teddy, *du gibst bitte Acht auf Sasha!* îl sfătuiește ea politicoasă pe Mundy, vorbind, în sfîrșit, în delicioasa limbă a lui Thomas Mann, nu în engleza pasiunii. Apoi dispare sub un morman de uniforme maronii și albastre, colcăitor ca un cuib de șerpi încolăciți, iar el nu poate face absolut nimic pentru a ajunge la ea. Ultima imagine care-i rămîne întipărită în minte i-o arată fără casca de pompier și însîngerată la cap, însă îndemnul ei îi arde în urechi: „Teddy, te rog să ai grijă de Sasha!“ și își aduce aminte că și Ilse l-a rugat același lucru, iar el și-a poruncit la fel.

Tunurile cu apă se apropie, dar cele două armate sînt atît de învîlmășit amestecate încît porcii se fîresc să-și ude propriii oameni, iar Sasha încă își răcnește mesajul de pe tribuna improvizată. Porcii au ajuns în apropierea lui și l-ar putea atinge cu bastoanele, iar un sergent foarte gras strigă: „Aduceți-l la mine pe piticul acela otrăvit, cu față de căcat“, și Mundy face brusc ceva ce nici măcar n-ar fi visat, iar dacă ar fi gîndit asta, n-ar fi avut curajul să pună ideea în aplicare. Fiul maiorului Arthur Mundy, deținător al nu-știu-cărei medalii pakistaneze de onoare, doborîtorul a

douăzeci de inamici din şa, se năpusteşte împotriva atacatorilor. Supunându-se orbeşte poruncii pe care i-a adresat-o Judith Lege, precum şi propriilor impulsuri, l-a înşfăcat pe Sasha de pe tribună şi l-a aruncat pe umăr. Cu o mână îi ţine picioarele care se zbat şi cu cealaltă îşi croieşte drum prin gazele lacrimogene şi masa de trupuri sîngerînde, fără să simtă bastoanele care cad ploaie asupra lui şi fără să audă nimic, în afară de ţipetele de protest şi nemulţumire ale lui Sasha – „Dă-mi drumul, tembelule, fugi, fugi de aici, o să te omoare porcii!” – pînă cînd parcă răsare soarele, iar Mundy se simte ca şi cum i s-ar fi ridicat piatra de moară de pe umeri, fiindcă pînă acum a îndeplinit ordinul lui Judith cît a putut de bine, iar Sasha i-a alunecat de pe umăr şi a şters-o traversînd piaţa liberă şi aşa se face că Mundy este acela, nu Sasha, care stă în duba poliţiei cu mîinile încătuşate prinse de o bară deasupra capului, în vreme ce doi poliţişti îl bat cu rîndul, parcă pentru a-l termina. Ted Mundy este *eingebläut* şi nu mai are nevoie de traducerea lui Sasha pentru a afla ce înseamnă asta.

* * *

Ulterior, lui Mundy i-a fost aproape imposibil să-şi amintească tot ce a urmat. Întîi duba, apoi secţia de poliţie. Apoi celula care duhnea a ceea ce trebuie să domine acolo: excremente, lacrimi, vomă şi, ocazional, sînge cald. O vreme a împărţit celula cu un polonez chel, care se proclama ucigaş multiplu, îşi dădea mai mereu ochii peste cap şi chicotea. În camera de interogatorii nu era nici un polonez. Doar domeniul personal al lui Mundy şi al aceloraşi doi poliţişti care îi administraseră prima bătaie în dubă, iar acum îi mai serveau una, avînd falsa impresie că el era Peter the Great care îşi dăduse jos barba, prefăcîndu-se a fi supus britanic. El avea o legitimaţie studentască în perfectă ordine, la care ei ar fi putut să se uite, chiar dacă adresa era greşită, fără a mai vorbi de paşaportul britanic, numai că, din nefericire, le lăsase în pod, de teamă să nu le piardă în încăierare. S-a oferit să meargă pentru a le aduce, însă evident că nu le putea spune inchizitorilor săi unde să le găsească şi singuri, fiindcă, procedînd astfel, i-ar fi îndrumat drept la Sasha şi la locuinţa ilegală. Îndărătnicia lui asupra acestui aspect stîrnea noi izbucniri de furie ale poliţiştilor. Nici n-au mai vrut să-l asculte şi l-au bătut de dragul artei, lovindu-l în vîntre, rinichi, tălpi, din nou

în vintre, dar, din motive de aparență, i-au lăsat fața relativ întreagă, deși, în ultimă instanță, nu chiar atât de intactă cum și-ar fi dorit. Periodic, Mundy leșina. Tot periodic, îl cărau înapoi în celulă, ca să se mai odihnească și ei. Numărul acestor proceduri a rămas o necunoscută pentru el, la fel ca și sfârșitul tuturor bătăilor și călătoria pînă la Spitalul Militar Britanic. Avea impresia unor lumini albastrui care-i palpitau în minte, în loc să clipească pe stradă, unde le era locul, apoi cearșafuri curate, care miroseau a dezinfectant. Plus impresia unui salon de spital sclipitor unde era șefă o asistentă cu un ceas cronometru placat cu argint fixat la pieptul halatului alb.

– Mundy? Mundy? Nu e cumva rudă cu un căcățel pe nume maior *Arthur* Mundy, nu-i așa, din fosta armată indiană? Nu se poate, se miră medicul șef bănuitor, măsurîndu-l, bandajat cum e, din cap pînă în picioare.

– Regret, domnule, nu.

– Lasă regretele, băiete. Să te socotești fericit, asta e tot ce pot spune. Cîte degete țin ridicate? Ai văzut bine. Bravo.

* * *

Zace în cabina vasului, dar lipsit de confortul țigărilor birmaneze ale maiorului. Stă ghemuit alături de Rani pe marginea iazului, dar nu se poate ridica. Își ține capul într-un lighean și se agață de robinetele din spălătorul școlii, în vreme ce monitorii îl bat cu rîndul pentru lipsa lui de umilință creștină. Nu se încadrează nicăieri, e un ciumat. Chiar și numai la vederea lui s-ar putea să se infecteze cineva. Nu trebuie atins, iar pentru a dovedi acest lucru, de cealaltă parte a ușii se află un bilet scris cu litere îngroșate:

ACCES PERMIS NUMAI PERSONALULUI MILITAR AUTORIZAT

Sau, după cum ar spune Judith, scutiți-ne. Pentru a întări cele scrise pe ușă, în fața ei stă un sergent din poliția militară, cu chipiu roșu, care veghează asupra stării lui. Sergentul își face clare sentimentele cu prima ocazie cînd Mundy s-a înzdrăvenit suficient pentru se tîrî pe coridor ca să meargă la baie.

– Dacă ai nimeri la *noi*, te-am învăța să te porți, fiule, îl asigură el. Ai fi mort și recunoscător pe deasupra.

Îl vizitează apoi un funcționar britanic. E domnul Amory, care îi întinde o carte de vizită, pentru a se convinge: domnul Nicholas Amory, viceconsul, Înalta Comisie Britanică, Berlin. Are doar câțiva ani mai mult decât Mundy și, cu toate că e un burghez britanic fără leac, aparținând claselor oprimante, se arată uimitor de amabil. Poartă un costum elegant din tweed, dar are părul mare, ceea ce îl mai liniștește pe Mundy. Pantofii din piele de căprioară sînt din cale afară de respingători. De umăr i se leagănă gentuța maiorului.

– Cine ți-a trimis strugurii ăștia, Edward? vrea el să știe, pipăindu-i și în același timp surîzînd.

– Poliția din Berlin.

– Chiar așa, Doamne? Iar crizantemele?

– Poliția din Berlin.

– Mda, mi se pare foarte elegant din partea lor, avînd în vedere încordarea prin care au trecut sărmanii în ultima vreme, nu crezi?

Apoi așază gentuța la picioarele patului.

– Aici ne aflăm în linia întâi, înțelegi? Nimeni nu poate fi acuzat că-și mai pierde cumpătul din cînd în cînd. Mai ales cînd sînt provocați de o adunătură de studenți cu burse de stat, care nu-și deosebesc fundurile radicale de coate – la fel ca tine, presupun.

Și-a tras un scaun și-i examinează de aproape fața.

– Edward, cine-i dragălașul tău prieten?

– Care dintre ei?

– Amărîtul acela mititel care s-a năpustit ca o furtună în biroul nostru ca un SS-ist pursînge, îi răspunde el și se servește cu un strugure. A sărit peste rînd, ți-a trîntit pașaportul pe birou și s-a răs-tit la funcționarul nostru german să asigure eliberarea ta imediată de la poliția vest-berlineză, altfel... Apoi a ieșit la fel cum intrase, așa că nimeni n-a apucat să-i ia numele și adresa. Bietul funcționar s-a speriat de moarte. Avea un accent saxon, a zis el. Perceptibil, dar nu caraghios. Doar un saxon s-ar purta atît de brutal. Ai mulți amici ca el, Edward? Est-germani furioși care nu-și spun numele?

– Nu.

– De cît timp ești la Berlin?

– Nouă luni.

– Și unde ai locuit?

– Mi s-a terminat bursa.

– Dar unde-ai locuit?

– La Charlottenburg.

– Cineva mi-a spus că la Kreuzberg.

Tăcere.

– Ar fi trebuit să vii să te înscrii. Ne pricepem de minune să le rezolvăm necazurile studenților britanici.

– N-am avut necazuri.

– Mda, dar acum ai. Ai candidat la școli publice, nu?

– De cîteva ori.

– Avem relații foarte bune aici. Acum e prea târziu. Păcat. Cum îl cheamă, de curiozitate?

– Pe cine?

– Pe cavalerul tău saxon care mătură pămîntul cu fundul și schioapătă. Fața lui urîță i s-a părut cunoscută funcționarului nostru. Crede că i-a văzut mutra într-un ziar.

– Nu știu.

Amory pare amuzat de răspuns, dar n-o arată. Își examinează dizgrațioșii pantofi din piele de căprioară.

– Ei, lasă. Edward, întrebarea este ce facem cu tine.

Mundy nu oferă nici o sugestie. Se întreabă dacă Amory e vreunul dintre monitorii care l-au smotocit în spălător.

– Ai putea face un scandal monstru, cred. Chemi și șase avocați. Îți putem da o listă cu ei. Poliția va pregăti acuzațiile proprii, desigur. Tulburarea liniștii publice, de pildă. Încălcarea statutului de vizitator străin. Prezentarea unei adrese false. Am face tot ce se poate pentru tine, bineînțeles. Te-am hrăni doar cu pâine albă printre gratii. Ai auzit ceva?

Mundy n-a scos nici o vorbă, iar Amory îl poate pocni cît pofteste.

– În ceea ce îi privește pe polițiști, reprezinți un caz de identificare eronată. Dacă ai fi fost persoana potrivită, ar fi primit felicitări în fața frontului. Ei susțin că un polonez nebun, ucigaș în serie, ți-a făcut toate astea. E posibil?

– Nu.

– Cu toate astea, ei *sînt* pregătiți să încheie un tîrg, dacă și noi sîntem de acord. *Nu* te pun sub acuzare, iar *tu* nu depui reclamație pentru micile necazuri pe care le-ai avut sau nu în perioada petrecută la zdup. Iar *noi* ne salvăm obrazul subțire de gentlemeni britanici în această perioadă delicată de criză internațională și te scoatem ilegal din Berlin, deghizat ca sclav nubian. S-a făcut?

Asistenta din tura de noapte e la fel de grasă ca Ayah, dar nu-i spune povești despre profetul Mohamed.

* * *

Sosește ca doctor, așa cum procedează eroii deștepți în filme: la crăpatul zorilor, în timp ce omul sergentului moțâie pe scaunul de veghe, iar Mundy zace pe spate și transmite mesaje către Judith. Haina medicală are trei trese pe fiecare umăr și e de câteva ori măsura lui. Stetoscopul se bălângâne neinspirat la gât, iar o pereche de pantofi chirurgicali, enormi, îi acoperă pantofii scîlciați. Pesemne că tot Berlinul îl caută pe piticul acela înveninat și hidos, dar asta nu-l împiedică absolut deloc, căci e plin de idei. S-a strecurat ori le-a dus cu vorba pe santinelele de la poartă și, odată ajuns în spital, s-a dus glonț la camera doctorilor militari și a forțat un dulăpior. În jurul ochilor are o paloare gălbuie și bolnăvicioasă. Smocul de păr căzut pe frunte îl arată prea tânăr, iar strîmbăturii de revoluționar i-a luat locul o profundă nesiguranță. În rest, e mai scund și mai mototolit ca niciodată.

– Teddy, n-am cuvinte. Ce-ai făcut pentru mine – salvîndu-mi viața, nici mai mult, nici mai puțin – a fost gestul unui prieten pe care nu-l merit. Cum să te răsplătesc? Nimeni n-a făcut un asemenea sacrificiu pentru mine. Ești englez, iar pentru tine întreaga viață reprezintă un accident. Însă eu sînt german, și pentru mine, dacă viața nu are logică, rămîne fără sens.

Ochii căprui i-au fost brusc scăldați în lacrimi. Glasul supradimensionat a devenit discret, venind din piept. Vorbele par să fi fost pregătite cu multă grijă.

– Ce face Judith? întreabă Mundy.

– Judith? Judith Lege? Parcă îi vine greu să-și amintească numele. Judith, a, bine, e în mare formă, mulțumesc, Teddy. Afectată, ca noi toți, de altfel, dar, lucru de așteptat din partea ei, nu a cedat. S-a ales cu o mică rană la cap și a inspirat prea mult gaz. E *eingeläut* la fel ca tine, dar s-a înzdrăvenit. Și vrea să-ți aduci aminte de ea – ca și cum asta ar rezolva problema – cu multă căldură, Teddy. Te admiră pentru ce-ai făcut.

– Unde e acum?

– La noi în clădire. A purtat un mic bandaj vreme de câteva zile. Apoi nimic.

Acel *nimic*, apoi tăcerea ce urmează îl îndeamnă pe Mundy să arboreze un surîs lipsit de veselie. *Fata care n-are nimic pe ea*, pronunță el prosteste în engleză, citînd un vers dintr-o poezioară pe care maiorul ținea să o recite cînd era afumat binișor.

– Știe că mă expulzează, nu? întreabă el.

– Judith? Sigur. O acțiune total anticonstituțională. Avocatul din ea este scandalizat. Primul ei impuls a fost să se adreseze unui tribunal. A trebuit să-mi folosesc toată forța de persuasiune ca să o conving că statutul tău legal nu e chiar atît de puternic precum și-ar dori ea.

– Dar ai reușit.

– Doar cu mare greutate. Ca multe alte femei, Judith nu acceptă ușor argumentele logice. Trebuie totuși să te mîndrești cu ea. Mulțumită ție, acum e pe deplin liberă.

După aceea, ca un bun prieten, Sasha stă pe marginea patului, ținîndu-l de încheietură, fiindcă mîna lui Mundy e prea sfărîmată, dar reușește cumva să evite a-l privi drept în ochi. Mundy rămîne întins privindu-l fix, Sasha stă cu ochii pierduți către perete pînă cînd, din politețe, Mundy se preface în cele din urmă că a adormit. Sasha pleacă, iar ușa pare să se închidă de două ori: o dată pentru Sasha și o dată pentru Judith cea eliberată pe deplin.

CAPITOLUL CINCI

Anii anosti, anii frustranți, anii de rătăcire fără țintă sînt pe punctul de a frîna mersul înainte al lui Ted Mundy, etern ucenic în ale vieții. Mai târziu, îi socotește drept Sfertul Pustiu, deși, ca număr, nu ajung nici la un deceniu.

Fără a păți asta pentru prima oară în scurta lui existență, este gonit din oraș de cum apar primele raze ale soarelui. Nu are un tată căzut în dizgrație, căruia să-i poarte de grijă, iar drumul e lipsit de asperități. Și nu găsește o Rani ghemuită la poarta garnizoanei, de parcă ar fi mutilată, și, deși o caută pretutindeni, nu dă de Judith. Anticul camion militar din Murree a fost înlocuit de un Jeep nou și sclipitor, șoferul poartă jambiere albe și ultimul sfat prietenesc i-l oferă un sergent de poliție militară, nu un războinic punjabi:

– Întoarce-te cînd dorești, fiule. Ne vom aminti de tine și te vom aștepta.

Sergentul nu trebuie să-și facă griji. După ce a studiat tavanul rezervei de spital vreme de trei săptămîni, Mundy nu are în plan o revenire, dar nici vreo destinație anume. Să se întoarcă la Oxford? Drept ce? Sub ce mască? Perspectiva de a relua cursurile alături de o mulțime de copii supereducați, care nu au văzut niciodată cum se trage cu pușca într-un ideal, îl îngreșează. De cum aterizează la Heathrow, pornește impulsiv spre Weybridge, unde avocatul amețit de băutură care a participat la înhumarea tatălui său îl primește într-o casă imitînd stilul Tudor¹, numită The Pines. Plouă, dar cînd n-a plouat acolo?

¹ Tudor, dinastie engleză, originară din Țara Galilor, care între anii 1485 și 1603 i-a dat Angliei cinci suverani: Henry al VII-lea, Henry al VIII-lea, Eduard al VI-lea, Maria I și Elisabeta I. (n.red.)

– Am sperat că vei avea decența de a răspunde la scrisorile mele, se tînguie avocatul.

– Am făcut-o, spune Mundy și-l ajută să găsească documentul lipsă printr-un maldăr de dosare mîncate de vreme.

– Mda, să vedem situația. La urma urmei, a rămas ceva la pușculiță. Regretatul tău tată a semnat un ordin de plată privind fondul de economii, bietul neștiutor. Dacă știa, ar fi trebuit să-l închidă cu ani în urmă. Te supără dacă-mi iau primele cinci sute de lire drept onorariu?

Avocații sînt niște netrebnici, ține să-și reamintească Mundy, cînd trîntește poarta grădinii în urma lui. Merge cu pași mari și dă de silueta iluminată feeric a Lebedei de Aur. Ultimii cheflii ai serii dispar în ploaie. Mundy se imaginează printre ei, alături de tatăl său.

– Ne-am adunat cîțiva în seara asta, băiete, remarcă maiorul, ținîndu-l de braț ca un om care se îneacă. Conversație la nivel înalt. Nu găsești așa ceva la popotă. Acolo, doar de militărie.

– A fost foarte interesant, domnule.

– Dacă vrei să simți inima Angliei, pe ei trebuie să-i asculți. Eu nu spun multe, dar știu să ascult. În special pe Percy. O comoară de cunoștințe. Nu înțeleg ce n-a mers în viața lui.

Casa de la numărul doi, The Vale, a fost rasă pînă la temelie. Tot ce-a rămas, din cîte poate distinge Mundy în lumina lămpii stradale, este un anunț al unui constructor care oferă case familiale cu trei dormitoare și ipotecă de nouăzeci la sută. Ajuns la gară, constată că ultimul tren spre oriunde a plecat deja. Un bătrîn cu un lup alsacian îi oferă un pat și micul dejun contra cinci lire, plata în avans. Spre prînz, Mundy redevine băiatul de altădată, călătorind spre vest cu trenul care îl duce la școală și căutînd din ochi amici care se piaptănă în public.

Abația cu stindardul Sfîntului Gheorghe se înalță sumbru, ca o criptă, deasupra orașului deprimant. La poalele ei se află The Close, iar sus pe deal, vechea școală. Dar Mundy nu suie dealul. Acolo n-a existat nicicînd loc pentru refugiați nevoiași din Germania lui Hitler, care să predea violoncel sau limba lui Goethe. Lor li se asigura un trai mai confortabil deasupra unei cizmării din cărămidă roșie aflate în piațetă. Ușa laterală dă într-o alee. Același anunț decolorat, cu scrisul pedant al lui Mandelbaum, stă fixat de ușă cu piuneze ruginite. *Pentru ore în afara programului, apăsați butonul JOS. Pentru Mallory, apăsați numai butonul SUS și apoi AȘTEPTAȚI,*

vă rog. Mundy sună *numai* pe butonul *SUS* și e încântat să aștepte. Aude pași și dă să zîmbească, după care își dă seama că nu sînt sunetele pe care le dorește. Sună grăbit și precipitat și cea care se apropie de ușa strigă în urmă, în timp ce coboară treptele: *Stai, Billy, mami vine imediat!*

Ușa se deschide cîțiva centimetri și rămîne așa. Aceleiași voci îi scapă un *Drace*. Ușa se închide cu zgomot, apoi se aude zornăitul lanțului care este scos. Ușa se deschide larg.

– Da?!

Mamele tinere n-au niciodată timp. Aceasta are chipul rozaliu, agitat și părul lung, pe care trebuie să și-l îndepărteze cu o mîină – doar astfel o vede.

– Speram să-l găsesc pe domnul Mallory, spune Mundy. Arată cu degetul spre anunț. E profesor la școală. Ultimul etaj.

– Nu e cel care a murit? Întreabă la atelier. Cei de acolo știu mai bine. *Vin imediat, Billy!*

Trebuie să găsească o bancă. Un loc unde se plătesc cecuri de la avocații din Weybridge pentru tineri porniți în căutarea lui Godot¹.

* * *

Zburînd iarăși, Mundy oscilează între vis și realitate. Roma, Atena, Cairo, Bahrain și Karachi îl primesc fără o vorbă și îl împing mai departe. După ce aterizează în Lahore, refuză numeroasele oferte pline de imaginație ale aeroportului privind cazarea peste noapte și se lasă pe mîina unui șofer pe nume Mahmoud, care vorbește engleză și punjabi. Mahmoud are o mustață milităroasă și o mașină marca Wolseley din 1949, cu bordul din mahon și cu garoafe din pînză cerată într-un vas fixat de lunetă. Iar Mahmoud știe drumul către *locul foarte precis, sahib, fără minciuni, exact poziția* în care o cameristă irlandeză de confesiune romano-catolică și fiica ei moartă au fost înhumate *cu pioșenie, să-și afle odihna*. Mahmoud știe asta, fiindcă, printr-o coincidență, e prieten de o viață și văr primar cu un bătrîn copist creștin, care poartă turban alb și susține că-l cheamă Paul, după numele sfîntului, și posedă un registru legat în piele și care, dacă e încurajat de o mică donație,

¹ Aluzie la piesa *Așteptîndu-l pe Godot* (1953) de Samuel Beckett, sugerînd ideea de așteptare zadarnică a izbăvirii. (n.tr.)

poate arăta locul în care sînt înmormîntați cei mai de vază *sahibi* și *memsahibi*¹.

Cimitirul e un oval împrejmuit de terase care coboară, aflat în apropierea unei uzine de gaz lăsate în paragină. Stă presărat de îngeri decapitați, fragmente de mașini vechi și cruci din beton fărîmate, ale căror intestine se cască spre cer. Mormîntul se găsește la poalele unui copac ale cărui ramuri largi aruncă o umbră atît de întunecată sub soarele orbitor încît, în starea lui de semiameteală, Mundy își închipuie că este deschis. Piatra de mormînt e moale ca de cretă, inscripția gravată, atît de ștearsă încît trebuie să ghicească cuvintele urmărind conturul literelor cu buricul degetelor. *În memoria lui Nellie O'Connor din Comitatul Kerry, Irlanda, și a nou-născutei Rose. Regretată de soțul Arthur și de fiul Edward. Odihnească-se în pace!*

„Eu sînt Edward.“

Și-a făcut apariția și o liotă de copii, care au luat flori de pe alte morminte. Neluînd în seamă protestele lui Mahmoud, Mundy îi dă fiecăruia dintre ei bani direct în palmă. Panta dealului roiește de copii care cerșesc, iar englezul deșirat tînjește să fie unul dintre ei.

* * *

Ghemuit pe bancheta din dreapta șoferului, cu genunchii izbindu-i-se de bordul din mahon al anticului Wolseley, Fiul Revenit se contemplă pătrunzînd în aburul prăfos prin care trebuie să treci întotdeauna în India, dacă vrei să ajungi undeva. Iar cînd ajungi, te așteaptă ceața. Pe pantele dealurilor recunoaște distilerile din piatră, acum părăsite, construite cîndva de *Raj*² pentru a ajuta *curry*-ul gătit de maior să se ducă pe gîtlej. „E drumul pe care am coborît cînd ne-au trimis înapoi în Anglia“, are el impresia. „Uite și carele trase de bivoli la care a claxonat șoferul. Iar aceștia sînt copiii care se holbau la noi, dar eu nu am privit îndărăt.“

Curbele au căpătat o anumită ritmicitate. Precum un cal docil de șaretă, Wolseley-ul reacționează prompt. În fața lor se înalță munții cenușii, cu piscurile retezate de aburul prăfos. Spre stînga se află dealurile Hindu Kush, dominate de vîrfurile Nanga Parbat.

¹ *Sahibi* și *memsahibi* (în hindi), „domni“ și „doamne“. (n.tr.)

² Conducătorul englez al Indiei între anii 1858-1947. (n.tr.)

– Exact orașul tău, *sahib!* exclamă Mahmoud.

Și iată-i ajunși – o imagine fugară a caselor cenușii, cocoțate pe o culme, dispărînd din nou la următoarea curbă. Acum relicvele britanicilor de mult plecați capătă o alură militară: un post de santinele prăbușit, o baracă pe ducă, un teren de paradă năpădit de vegetație. Încă un efort al automobilului, alte cîteva curbe. Au pătruns în oraș. Din ghid de tur și șofer, Mahmoud se autoproclamă agent imobiliar, care știe să discute cu oricine are o proprietate bună în Murree și prețul de pornire la care s-ar putea încheia tranzacția.

– Această stradă principală, *sahib*, e în prezent una dintre cele mai la modă din întregul Pakistan: uite ce restaurante elegante, ce chioșcuri cu mîncare și ce magazine de îmbrăcăminte. Pe străzile acestea lăturalnice și izolate poți observa vilele de vacanță ale celor mai bogați și de vază cetățeni ai Islamabadului. Te rog să contempli priveliștile cele mai minunate, *sahib!* Admiră platourile îndepărtate ale Kashmirului! Cît privește clima, e foarte agreabilă. Iar pădurile de pini sînt pline de animale în tot cursul anului! Trage pe nări dulcele miros al aerului de Himalaya! Oo, ce încîntare!

– Te rog să continui la deal, spune Fiul Revenit. Da, pe acolo. Dincolo de baza aeriană pakistaneză și mergi înainte. Mulțumesc, Mahmoud.

Pistele aeroportului Forțelor Aeriene sînt din beton, în loc de iarbă. Cazarmii ofițerilor i s-a adăugat un etaj. *Fetițele acelea în albastru secătuiesc bugetul de fiecare dată*, îl aude Mundy pe maior spumegînd. Acum drumul a devenit denivelat și cotropit de ierburi. Sărăcia prăfuită înlocuiește afluența orașului. După cîteva mile, ajung la o pantă maronie, presărată de instalații militare abandonate și sate sărăcicioase.

– Oprește aici, Mahmoud! Mulțumesc. Da, e bine aici.

Capre, cîini de pripas și eternii sărântoci par să alunece de-a curmezișul terenului de paradă plin de buruieni. Porțiunea de pămînt sterp din apropierea moscheii, unde marii jucători de crichet de mîne își perfecționau loviturile, a devenit un cămin pentru muribunzi. Aceeași mînă care a ras casa de la numărul doi, The Vale, a transformat și conacul maiorului într-o tigră pe jumătate uscată, smulgînd acoperișul din tablă zincată, ușile și balconul, dar lăsînd orbitele goale ale ferestrelor să contemple distrugerea.

– Întreabă tu, Mahmoud! Eu am uitat să vorbesc punjabi.

– *Ayah? Pe toate femeile le cheamă așa, sahib! Cum îi spune?*

– Nu avea alt nume. Era foarte grasă.

Mundy vrea să adauge că avea un fund enorm și că stătea pe un taburet minuscul de pe coridorul din fața camerei lui, dar n-ar vrea să provoace râsul copiilor.

– A muncit la un maior englez care a locuit aici, precizează el. Maiorul a plecat pe neașteptate. Bea prea mult whisky. Îi plăcea să stea sub arborele *neem* de acolo și fuma niște țigări de foi ce se numeau „birmaneze“. Și-a jelit soția, și-a iubit fiul și regreta Separția.

Oare Mahmoud traduce toate astea? Pesemne că nu. Are și el sensibilitățile lui. Îl descoperă pe cel mai bătrîn bărbat de pe uliță.

– *A, mi-aduc aminte de Ayah foarte bine, sahib! Era de neam madras, dacă nu mă înșel. Toți membrii familiei ei au pierit ca niște câini, doar ea a scăpat. Da, domnule, da, asta e, cum zicem noi. După plecarea englezului, nimeni n-a mai vrut-o. Întîi a cerșit, apoi a murit. Spre sfîrșit ajunsese atît de slabă... sahib n-ar mai fi recunoscut-o drept doamna grasă pe care o știa. Rani?*

Face o pauză, gîndindu-se la recompensa pentru efortul făcut.

– *De care Rani e vorba, sahib?*

– Aceea al cărei tată avea o fermă de mirodenii, răspunde Mundy, printr-o iluminare interioară care îl uimește, apoi își amintește cum obișnuia Rani să-i aducă în dar mirodenii în frunze împăturite.

Brusc, cel mai bătrîn om de pe uliță și-o amintește pe Rani întocmai:

– *Domnișoara Rani s-a căsătorit foarte bine, te asigur, sahib. Trebuie să te bucuri auzind ce noroc a avut, mulțumesc, domnule. Cînd avea doar paisprezece ani, tatăl ei a dat-o unui patron de fabrică bogat, care locuia în Lahore, ceea ce noi, de aici, zicem că e o partidă bună. Pînă în prezent, au fost binecuvîntați cu trei fii frumoși și o fiică, ceea ce nu e rău deloc, mulțumesc, domnule. Sînteți extrem de generos, ca toți englezii.*

Se întorc spre Wolseley, dar bătrînul rămîne alături de ei, strîngîndu-l pe Mundy de braț și privindu-l în ochi cu o bunăvoință nepămîntească.

– *Acum vă rog să plecați acasă, domnule, îl sfătuiește bătrînul, cu o bună dispoziție de neînchipuit. Nu ne aduceți comerțul dumneavoastră, vă implorăm. Nu ne mai trimiteți soldați, că avem destui, slavă cerului! Voi, britanicii, ați luat de-aici tot ce v-a trebuit. Aveți destule. A sosit vremea să ne mai dați pace, așa zic eu!*

– Așteaptă aici, îi spune Mundy lui Mahmoud. Ai grijă de mașină!

Calcă ușor în josul potecii de pădure, socotind că e desculț. „Peste o clipă, Ayah o să mă cheme, spunându-mi că nu trebuie să mă îndepărtez prea mult.“ Cele două trunchiuri de copac au rămas la fel de uriașe. Poteca sinuoasă ce trece printre ele duce către marginea pîrîului. Iazul făcut din pietre încă sclipește de sidef. Dar ceea ce vede în oglinda apei e doar propriul chip.

* * *

Prea scumpa mea Judith, scrie Mundy în aceeași seară într-o engleză severă și școlărească, din camera hotelului aflat în zona săracă a orașului Lahore. Îmi ești datoră cu cel puțin un semn despre tine. Simt nevoia de a ști că timpul petrecut împreună a însemnat pentru tine la fel de mult ca pentru mine. Trebuie să cred în tine. Una e să-ți continui căutarea în viață. Alta e să nu simți pămîntul ferm sub picioare. Cred că te-ai îndrăgosti de locul acesta. E populat de ceea ce tu ai denumi adevăratul proletariat. Știu despre Sasha, și nu m-a afectat. Te iubesc, Ted.

„Ceea ce nu spune deloc ceea ce simt, socotește el, dar ce mă mai reprezintă?“ Cutia poștală din holul hotelului poartă încă însemnele reginei Victoria. Să sperăm că Maiestatea sa știe cum să găsească locuința ilegală din Kreuzberg.

* * *

A ajuns din nou în Anglia. Mai devreme sau mai târziu, tot trebuie să te dai bătut. Probabil i-a expirat viza. Poate s-a săturat de propria tovarășie nepotrivită. Profitînd de tradiția sfînțită de timp, fostul monitor al clasei și erou al jocului de crichet semnează un contract cu o școală primară care primește învățători necalificați cu un salariu redus. Îmbrățișînd profesiunea cu vechea devoțiune, se azvîrle cu zelul obișnuit în misterele germanice ale structurilor verb-virgulă-verb, gen și plural. În orele care-i rămîn după corectarea temelor de casă, concepe producția școlară a piesei *Aventurile lui Ambrose Applejohn* și face dragoste pe ascuns cu o înlocuitoare a lui Judith care, din întîmplare, este soția profesorului de științe, în adăpostul arbitrilor de crichet, între primele unsprezece porți. În

timpul vacanțelor școlare se îndeamnă să creadă că a devenit al doilea Evelyn Waugh, părere neîmpărtășită de editori. Între timp, trimite scrisori tot mai disperate pe adresa clădirii ilegale din Berlin. În unele propune căsătoria, în altele susține că este neconsolat, dar toate suferă în mod misterios de tonul prozaic al misivei din Lahore. Știind doar că numele ei de familie este Kaiser și că provine din Hamburg, parcurge cărțile de telefon de la biblioteca locală, asediază serviciile de informații din străinătate și tulbură liniștea Kaiser-ilor din nordul Germaniei, doar-doar o va găsi pe Judith. Eforturile nu-l pun pe drumul cel bun pentru a o găsi pe fosta sa elevă de limbă engleză.

Față de Sasha adoptă o atitudine rezervată. Există prea multe frânturi din fostul coleg de cameră pe care, privind în perspectivă inversă, îi vine greu să le guste cu plăcere. Detestă vraja pe care Sasha a exercitat-o asupra lui câtă vreme au stat față în față. Regretă respectul nemeritat pentru abstracțiunile filozofice deșuchate ale lui Sasha. Îl irită ideea, deși nu recunoaște nicidecum, că Sasha a fost primul amant al lui Ilse, iar după el, al lui Judith. O să-i scriu într-o bună zi. Pînă una-alta, o să-mi scriu romanul.

Prin urmare, e cu atît mai dezorientat, cu cît, la trei ani după ce a fost alungat din Berlin, primește un maldăr de scrisori care au ajuns, în sfîrșit, la el, după ce trecuseră pe la colegiul din Oxford, de unde fuseseră trimise băncii, unde zăcuseră luni bune în ghereta portarului.

* * *

Sînt cel puțin douăsprezece. Unele sînt lungi de douăzeci de pagini bătute la un rînd pe mașina portabilă Olivetti a lui Sasha, cu adăugiri și post-scriptum-uri în grafia lui tăioasă, tipic germanică. Primul gînd, deloc onorant, al lui Mundy este să le încredințeze pe toate coșului de gunoi. Apoi îi trece prin minte să le ascundă într-un loc în care să nu le mai găsească: în spatele scrinului sau între grinzile adăpostului arbitralului de crichet. Însă după zile întregi de mutare din loc în loc, își toarnă un pahar cu țarie și, așezînd scrisorile în ordine cronologică, se străduiește să treacă prin toate.

La început e mișcat, apoi se rușinează.

Toate obsesiile lui legate de plăceri dispar.

Are în față un strigăt de durere adevărată transmis de un prieten fragil, care nu a părăsit câmpul de luptă.

Uitate sînt tonul repezit, declarațiile dogmatice de la înălțimea tronului. În locul lor s-a instalat un apel disperat după o licărire de speranță într-o lume care s-a prăbușit în jurul lui.

Nu cere nimic ce ține de latura materială a vieții. Nevoile lui zilnice sînt puține și ușor de satisfăcut. Își poate găti singur – Mundy se cutremură –, dar femeile nu-i lipsesc – oare s-a întîmplat asta vreodată? Cîteva reviste îi datorează bani; una sau alta vor plăti pînă să se scufunde de tot. Faisal, patronul cafenelei, face *arak* ilegal care poate orbi și un cal. Nu, tragedia vieții lui Sasha e de o natură mai măreață, mai nobilă. Este aceea că stînga radicală din Germania de Vest și-a epuizat forțele, iar Sasha s-a transformat într-un profet fără țară.

Rezistența pasivă a devenit lipsa rezistenței, nesupunerea socială a devenit violență armată. Grupurile maoiste se bat între ele spre amuzamentul CIA, extremiștii le-au luat cu forța locul radicalilor, iar cei care nu rezonază cu reacționarii din Bonn sînt surghiuniți din ceea ce se numește societate. Probabil nu știai că în prezent avem o lege care îi exclude din viața publică pe toți cei care nu jură credință *principiilor de bază ale democrației liberale*? Doar o cincime dintre angajații vest-germani, începînd cu mecanici de locomotivă și terminînd cu profesori și cu mine însumi, trebuie să fie considerați nonpersoane de către fasciști! Teddy, gîndește-te! Nu mi se permite să conduc un tren decît dacă sînt de acord să beau Coca-Cola, să bombardez barajul de pe Rîul Roșu și să arunc napalm asupra copiilor vietnamezi! Curînd o să fiu silit să port un S galben, ca să se știe că sînt socialist!

Mundy a început deja să caute cu aviditate vreun cuvînt referitor la Judith. Îl găsește înecat într-o notă de subsol dedicată chestiunilor ce nu au legătură cu tema principală a scrisorii, lucru obișnuit pentru Sasha.

Oamenii părăsesc Berlinul la vreme de noapte, deseori nu pot spune încotro merg. Peter the Great, am auzit, a plecat în Cuba. Va lupta pentru Fidel Castro. Dacă aș avea picioarele întregi și umerii lui Peter, pesemne că m-aș oferi și eu aceleiași cauze mărețe. Despre Christina am primit știri deprimante cum că, grație influenței tatălui ei, i s-a permis să revină la Atena. Cu generosul

consimțămînt al dictaturii militaro-fasciste sprijinite de America, va lucra în cadrul companiei de navigație care îi aparține familiei. Judith, ignorîndu-mi sfaturile, s-a alăturat lui Karen la Beirut. Mă tem pentru ea, Teddy. Calea pe care a apucat-o este eroică, dar greșită. Pînă și între revoluționari există prea multe diferențe culturale pentru a fi rezolvate pînă la ultima. Potrivit unui prieten care s-a întors recent din zona aceea, nici măcar cei mai radicali arabi nu acceptă ușor revoluția noastră sexuală, respingînd-o drept decadență occidentală. Astfel de prejudecăți nu fac casă bună cu poftele libertine ale lui Judith. Din păcate, la data plecării ei exercitam prea puțină influență asupra acțiunilor sale. E o femeie încăpățînată, condusă de simțuri, și nu se lasă convinsă ușor de îndemnuri la moderație.

Acest portret nedrept făcut adevăratei iubiri a lui Mundy reaprinde dorurile lui romanțioase: *Du-te la ea! Zboară la Beirut! Scotocește taberele palestinienne de instruire! Alătură-te luptei, rupe-o de Karen, adu-o înapoi la viață!* Descoperind că încă nu s-a ridicat de pe scaun, continuă să citească.

Teddy, m-am săturat de *teorie*. Mi-e greață cum nu-ți închipui de burghezii care pozează drept revoluționari, pentru care ideea de revoluție înseamnă să fumeze hașis în loc de tutun în fața propriilor copii! Detestatul luteran din mine nu doarme, recunosc, recunosc. În momentele în care îți scriu sînt gata să renunț la jumătate dintre credințele mele în schimbul unei viziuni clarificatoare. Ceea ce visez mai presus de toate este un mare adevăr rațional care să sclipească la orizont, să mă îndrept spre el, indiferent de prețul plătit, indiferent de ceea ce trebuie să las în urmă. Visez ceva dincolo de toate. Oare ziua de mîine mă va schimba? Nimic nu mă schimbă. Doar lumea se transformă. Iar aici, în Germania, nu se întrevede ziua de mîine. Există doar ziua de ieri sau surghiunul, sau sclavia față de forțele imperialismului.

Mundy începe să simtă vechea confuzie coborînd asupra lui. Dacă i-ar fi dat ascultare, s-ar fi oprit deja din lectură. Pînă la urmă, continuă să citească.

Orice acțiuni de protest desfășurate în prezent de stînga legitimează doar conspirația dreptei pe care ne vedem siliți să o numim democrație. Însăși existența noastră ca radicali susține autoritatea inamicilor noștri. Junta militaro-industrială de la Bonn

a remorcat Germania de Vest atît de straşnic la carul de război ame-rican încît nu vom putea niciodată să ridicăm măcar un deget împotriva atrocităţilor comise de ea.

Şi Sasha tună şi fulgeră în continuare. Mundy a ajuns deja să citească în diagonală.

Vocile noastre, tolerate în mod oficial, sînt singurele ce ne-au rămas pentru a lupta împotriva tiraniei generale... adevăratele idealuri socialiste au devenit eunuci de curte la Panteonul de la Bonn...

Dar Panteonul ţinea eunuci? Mundy, profesorul pedant, are îndoieli. Îşi linge un deget şi răsfoieşte alte cîteva pagini, apoi altele. Veşti grozave. Sasha a rămas biciclist. *Am mai căzut din ziua aceea în care m-ai învăţat tu, la Tiergarten.* Veştile despre fostul lui mentor din Köln sînt mai puţin bune: *Ticălosul şi-a retractat jumătate din scrieri şi a plecat la căldurică, în Noua Zeelandă!*

Mundy împinge scrisoarea deoparte şi o ia pe ultima dintre toate. Începe cu un anunţ ameninţător: *Aici se începe a doua sticlă de arak.* Exprimarea e mai liberă şi, în ciuda stilului exaltat, mai personală.

Teddy, nu te acuz pentru tăcerea asta. Nu te judec pentru nimic. Mi-ai salvat viaţa, eu ţi-am furat femeia. Dacă mai eşti supărat pe mine, te rog să rămîi aşa. Fără furie nu sîntem nimic, nimic.

Frumos să afle aşa ceva. „Dar *asta* ce mai e?”

Dacă-ţi păzeşti muza literară cu tăcerea, păzeşte-o bine, scrie bine, dezvoltă-ţi talentul. N-o să te mai iau în serios. Cînd îţi vorbesc, mă adresez urechii întregi care a auzit atîtea prostii de-ale mele, încît roşesc.

„Ei, da, ţi-ai dat seama.”

Mai e trează? Eu aşa cred. Nu te simţi împovărat ideologic. Eşti confesorul meu burghez, în faţa căruia îmi urmez odiseea metamorfozei logice. Doar faţă de tine pot gîndi cu voce tare. Aşadar, îţi voi şopti printre gratii că sînt ca poetul persan care,

ascultînd toate marile dispute ale lumii, iese pe aceeași ușa pe care a intrat¹. Acum vîd în fața doar ușa întunecată. E deschisă, așteptîndu-mă să intru.

„Ușa întunecată? Despre ce naiba bîlguie – sinucidere? Pentru numele lui Dumnezeu, Sasha, controlează-te“, gîndește Mundy, dar e de fapt foarte alarmat.

Pagină neterminată. Trece la următoarea. Scrisul a devenit dezlînat, un mesaj în sticlă aruncat în mare de un naufragiat care se gîndește să se arunce de pe stînci.

Prin urmare, Teddy, bagi de seamă că prietenul tău se află la răscrucea vieții lui.

„O răscruce sau o ușa persană întunecată? Lămurește-te, netrebnicule!“

Ce cuvinte vîd pe stîlpul indicator? Ceața e atît de deasă că abia de le pot descifra. Așadar, răspunde-mi la asta, prieten drag. Sau, mai curînd, răspunde-le noilor mei seducători. Dacă dușmanul nostru de clasă este imperialismul capitalist – și cine se mai îndoiește că așa stau lucrurile? –, cine este prietenul nostru de clasă? Te aud avertizîndu-mă că mă aventurez în nisipuri mișcătoare? A, am priceput, ușa ta întunecată dă spre plajă, bineînțeles. Ai dreptate, Teddy! Ca întotdeauna, ai dreptate! Și totuși, de cîte ori nu m-ai auzit spunînd sus și tare că datoria oricărui revoluționar este de a acționa acolo unde este mai util Cauzei?

Mundy nu-și amintește așa ceva, dar probabil că nu a ascultat cu atenție.

Da, Teddy, acum constăți și singur ce frumos m-am înfipt în logica imperfectă a propriilor mele convingeri. Rămîi cu bine, dragul meu Teddy. Tu ești prietenul meu devotat! Dacă hotărîsc așa cum mă tem că am decis deja, voi purta cu mine inima ta devotată!

¹ „În tinerețe, între vraci și sfinți eram / Și ale lor dispute ascultam, rod de înalte minți, / Despre-ale lumii toate, dar mereu plecam / Pe-aceeași ușa pe care intram.“ Omar Khayyam, rubaiatul XXVI (n.tr.)

Gemînd teatral, Mundy împinge scrisoarea departe de el, dar mai are o pagină de parcurs.

Scrie-mi pe adresa lui Faisal, la Cafeneaua Istanbul. O să aranjez ca scrisorile tale să-mi parvină, indiferent de circumstanțele improbabile în care mă voi găsi. Te-ai ales cu un schiopătat de la bătaia pe care ți-au tras-o porcii? O, ce ticăloși sînt indivizii! Mai poți întemeia o dinastie? Sper că da; cu cît mai mulți Teddy, cu atît lumea va fi un loc mai bun. Asta e tot ce vreau să aflu. Al tău întru Hristos, petreceri, prietenie, disperare, Sasha.

* * *

Încolțit de vinovăție și îngrijorare, precum și de un soi de neliniște normală, care apare ori de cîte ori umbra lui Sasha îi taie calea, Mundy înșfacă un stilou și hîrtie, își asumă sarcina de a-și explica tăcerea și jură totodată fidelitate eternă. Nu a uitat cît de precară a fost legătura lui Sasha cu viața; și nici senzația, ori de cîte ori, cu trupul lui firav, ieșea din încăpere, că s-ar putea să nu se mai întoarcă. Își aduce aminte de umerii inegali, capul cu aspect dramatic, mersul șontic, aiurit și lipsit de coordonare, pe bicicletă sau pe jos. Și-l amintește pe Sasha în lumina lumînării, monologînd despre *Herr* Pastor. N-a uitat ochii căprui, peste măsură de afectați, căutînd cu înfocare o lume mai bună, incapabil să accepte compromisul sau diversiunea. Îl iartă cu tărie pentru Judith. O iartă și pe Judith. Nici nu vrea să se mai gîndească de cîtă vreme a iertat-o, dar gîndul îi revine mereu la asta.

Scrisoarea începe bine, dar ideile se sting.

„O s-o fac mîine dimineață, cînd o să fiu proaspăt“, își zice el.

Dar dimineața nu se dovedește mai propice decît seara precedentă.

Încearcă într-un moment de leneveală, după o întîlnire deosebit de satisfăcătoare în cabina arbitrilor de crichet, însă scrisoarea iubitoare, ușor umoristică, pe care o plănuieste, refuză cu încăpăținare să se materializeze.

Își caută scuzele de rigoare, dar ele nu-l conving nici măcar pe el. Au trecut trei ani, pentru numele lui Dumnezeu. Poate chiar patru. Pesemne că Faisal a închis deja cafeneaua, doar făcea economii pentru a-și cumpăra un taxi.

În orice caz, ar accepta orice aventură i-ar trece prin minte lui Sasha, indiferent cît de trăsniță ar fi. „Și, pe de altă parte, mai am și

de corectat maldărul acesta de compuneri în germană ale elevilor dintr-a cincea, care parcă mă privește cu reproș.“

Mundy continuă să ocolească adevărul în fel și chip, când, pe neașteptate, soția profesorului de științe, cedînd unui impuls de căință, greu de înțeles, își mărturisește păcatele față de soț. Trioul este convocat în biroul directorului, unde, fără prea multe vorbe, se găsește soluția. Depunîndu-și semnăturile pe un document pe care directorul l-a pregătit dinainte, toate părțile se angajează să-și stăpînească pornirile pînă după examenele de an.

— N-ai vrea să o iei în concediu cu tine, amice? îl întreabă, printre dinți, profesorul de științe, când se află în bodega satului, iar soția lui se preface că nu aude. Mi s-a oferit o slujbă cu program redus la aeroportul Heathrow.

Mundy regretă, dar și-a făcut deja planurile de concediu. Iar în vreme ce analizează planurile acestea, oricare ar fi ele — și nu doar pentru perioada de vacanță școlară —, se simte eliberat din inhibiția de scriitor. În cîteva fraze pornite din căldura inimii întărește angajamentul de credință nețarmurită făcut de Sasha, îl îndeamnă să aibă curaj și să nu ia chiar totul în serios — îi vine în minte expresia domnului Mandelbaum, *devoțiune prostească*, pe care o și așterne pe hîrtie. Recomandă calea de mijloc. *Nu te mai omori atît, domnule, mai oferă-ți și o relaxare! Viața-i ca o ghicitoare, și n-o poți rezolva de unul singur, nimeni n-ar fi în stare, mai ales noii tăi seducători, oricine mama dracului ar fi ei!* Iar spre amuzamentul lectorului, dar și pentru a demonstra, într-un fel, că lasă gelozia masculină deoparte, realizează o relatare rabelaisiană, deși nu tocmai precisă, a recenteii relații amoroase cu soția profesorului de științe.

„Fiindcă *sigur* le-am făcut uitate“, socotește el. Judith și Sasha au avut parte de puțină dragoste neîngrădită, iar eu am plătit pentru asta. Și după cum bine spune Sasha, fără puțină furie, nu reprezentăm nimic.

* * *

Lansîndu-se într-o carieră jurnalistică pe care o consideră cea mai potrivită cale pentru a atinge nemurirea literară, Mundy se înscrie la un curs prin corespondență și se angajează ca reporter începător la un ziar provincial muribund din estul regiunii Midlands. La început, totul îi surîde. Reportajul lui despre declinul flotei

locale de pescuit hering este admirat; descrierile sale, făcute cu multă precizie, privind şmecheriile din sînul primăriei, sînt considerate amuzante, dar nu i se oferă nici o soţie a vreunui coleg drept substitut al lui Judith. Numai că, în timp ce un editor era plecat în concediu, Mundy scrie un articol demascator privind mîna de lucru asiatică, prost plătită, din fabrica de conserve locală, iar idila se încheie brusc. Întîmplător, proprietarul fabricii deţine şi ziarul.

Transferîndu-şi talentul la un post de radio pirat, le ia interviuri unor celebrităţi locale şi difuzează cîntece de altădată pentru Mami şi Tati la aniversarea a nu-ştiu-cîţi ani de căsătorie, pînă cînd, într-o vineri seara, producătorul îi sugerează să meargă pînă la bodega din colţ să deguste ceva.

– Ted, e chestia de clasă, îi explică producătorul. Cei care se pricep spun că exprimarea ta aduce cu a unui îmbuibat din Camera Lorzilor.

Urmează luni de nefericire. BBC-ul îi respinge piesa radiofonică. O poveste pentru copii despre un artist ambulant care realizează o capodoperă cu cretă colorată şi recrutează o bandă de copii ai străzii pentru a scoate piatra de pe trotuar nu este primită favorabil de editori, unul chiar răspunzîndu-i cu o franchise care pică foarte prost: *Considerăm că acţiunile poliţiştilor germani sînt violente, iar limbajul lor, jignitor. Nu reuşim să înţelegem de ce aţi plasat povestirea la Berlin, un oraş care are conotaţii neplăcute pentru mulţi dintre cititorii englezi.*

Însă din adîncimile deprimante, Mundy caută, ca întotdeauna, o licărire de lumină. Într-o revistă cu apariţie trimestrială dedicată cititorilor cu ambiţii literare, o fundaţie americană oferă burse în străinătate scriitorilor sub treizeci de ani care caută inspiraţie în Lumea Nouă. Fără a se teme de perspectiva de a se aventura în castelul uriaşului, la un ceai cu prăjiturele dintr-un hotel londonez din Russell Square, Mundy îşi foloseşte farmecul personal pentru a cuceri trei doamne corpolente din Carolina de Nord. Şase săptămîni mai tîrziu se trezeşte încă o dată la bordul unui vapor, de astă dată îndreptîndu-se către „Țara tuturor posibilităţilor”. Stînd pe dunetă şi urmărind peisajul imperial al oraşului Liverpool topindu-se în ploaia mărunţă, are sentimentul, greu de explicat, că în urma lui rămîne Sasha, nu Anglia.

Anii de vagabondaj fără țintă trebuie totuși să se încheie. În Taos, ajuns în cele din urmă scriitor, Mundy închiriază o colibă din chirpici care îi oferă o priveliște mulțumitoare a vegetației sărace de deșert, a stîlpilor de telegraf și a unei haite de cîini fără stăpîn, care au ajuns aici tocmai din Murree. Așezat la fereastră, bea tequila și rimează rapsodii despre îndelunga agonie violetă a fiecărei zile. Sînt multe astfel de zile și tot atîtea sticle de tequila. Însă tot așa au trecut și pentru Malcolm Lowry¹ sau D.H. Lawrence. Băștinașii nu numai că se arată prietenoși, dar sînt toropiți de soare, deseori îmbibați de băutură și inofensivi. Nu mai are față de ei sentimentul de colonizatori nemiloși ai lumii, pe care l-a resimțit atît de acut la Berlin. Eforturile lui de a crea o trupă locală de teatru sînt zădărnicate, nu de agresiunea greu de ținut în frîu, ci de diferențele de percepție.

Reușind să închege cincizeci de pagini dintr-un roman despre tulburări sociale într-o țară fictivă, situată în Europa, le trimite unui editor cu sugestia ca acesta să-i recomande modul în care ar trebui să-l încheie. Acesta nu este dispus să-i sară în ajutor. Urmează un volumaș de poezioare pentru Judith, tipărit, pe propria-i cheltuială, pe hîrtie fabricată manual și intitulat „Iubire radicală”. Talentele nedescoperite asemenea lui sînt unanime în ceea ce privește admirația, însă costurile sînt duble față de cele anticipate.

Timpul își pierde din consistență. Pășind agale pe străzile prăfuite în pelerinajul lui de seară spre Hanul și Motelul Spaniol, Mundy arborează un surîs strîmb, perpetuu și oarecum rușinat. Veștile despre cauze care îi erau cîndva dragi îi parvin precum lecturile niciodată isprăvite de maior din opera lui Kipling. Războiul din Vietnam este o tragedie ce nu se mai termină. Întregul Taos susține asta. Unii tineri au dat foc ordinilor de recrutare și s-au făcut nevăzuți în Canada. Palestinienii au lansat o campanie de teroare, află el dintr-un exemplar vechi din *Time*, iar Facțiunea Armatei Roșii a lui Ulrike Meinhof le dă o mîna de ajutor. „Să fie Judith chipul din spatele măștii și a armei? Sau Karen?” Ideea îl oripilează, dar ce-ar putea face? *Karen subscrie trup și suflet cuvintelor lui Frantz Fanon că violența exercitată de cei oprimați este fără discuție legitimă.* „Ei bine, eu nu subscriu.

¹ Aluzie la capodopera autorului englez, romanul parțial autobiografic despre un dipsoman din Mexic, *Sub vulcan* (1947). (n.tr.)

Și nici Sasha. Tu însă, da, după cîte se pare. Iar eliberarea ta sexuală nu e compatibilă cu standardele morale ale Arabiei, care indiscutabil respinge așa ceva.“

Dacă simte cîte-o muștrare de conștiință pentru că nu mărșăluiește și nu se alege cu bastoane în spinare, cîteva pahare de tequila rezolvă totul. Într-un paradis în care toată lumea nu trăiește decît pentru artă, políticos e să procedezi la fel. Dar paradisul prezintă și alte chichițe, pe care nu le pot face uitate nici măcar un număr serios de pahare. Îți lași trecutul în pragul ușii, iar el se strecoară pe ușa din dos. Stai pe veranda colibei din chirpici, cu un caiet în poală și urmărești același soare ticălos cum dispare încă o dată dincolo de același pisc blestemat – dai tîrcoale mașinii de scris noapte de noapte, uitîndu-te furios la hîrtia albă sau la fereastra întunecată și-ți stimulezi ideile cu tequila – și *ce auzi*, dacă nu glasul lui Sasha, cu respirația amintind de usturoiul din cîrnați, ținîndu-ți o prelegere despre geneza cunoașterii umane? În drumul spre Hanul și Motelul Spaniol, cînd pustietatea deșertului te izbește cu ultimele raze ale apusului, iar tu începi să-ți numeri vechii prieteni, cine, dacă nu Sasha, șontîcăie alături de tine pe pietrele de pavaj ale Berlinului, cînd vă îndreptați spre Motanul Ras pentru ca Sasha să repună lumea pe un fâgaș normal? Iar cînd te trezești în brațele uneia dintre numeroasele, fie pictorițe, scriitoare, meditatoare transcendente sau căutătoare de adevăr, al căror drum spre iluminare include și o escală în patul tău, al cui trup fără pereche, plus sau minus indispensabilii lungi din lînă, tronează peste strădaniile tale îndatoritoare?

* * *

Iar apoi – așa cum ar spune Hemingway – apare micuțul și sărmanul Bernie Luger, pictorul de acțiune, bărbos, bogat, subdimensionat alături de Nita, modelul lui de origine cubaneză, care nu-i pozează niciodată, cum ar putea, la o adică? Doar Bernie nu mai pictează funduri de femei, a depășit de mult chestiile aste fume, dom'le! Capodoperele lui, înalte de peste doi metri și jumătate, sînt reprezentări ale unor infernuri întunecate ale Zilei de Apoi; lucrarea la care trudește în prezent este un triptic al arderii cu napalm a Minnesotei și e atît de impunătoare că trebuie să se suie cu scara ca

să picteze. Oare toți pictorii realizează pânze de mari dimensiuni? Mundy presupune că da.

Bernie – dacă ar fi să-i dai crezare, și ai face mai bine să-l crezi – este cel mai mare libertin și luptător pentru libertate de la Thoreau încoace, a cărui operă o citește cu voce tare la petrecerile lui, care țin toată noaptea, iar asta în vreme ce se uită peste marginea ca o prăpastie a amvonului pe care susține că l-a primit de la Che Guevara, drept recunoștință pentru servicii despre care nu poate deschide gura. Bernie a dovedit nesupunere civilă în Memphis. A fost bătut de membri ai Gărzii Naționale cu bastoanele pînă și-a pierdut cunoștința de atîtea ori că nici nu-și mai aduce aminte – vezi cicatricea asta? A condus marșuri desfășurate la Washington și s-a copt în închisoare pentru insurecție. Panterele Negre¹ îi spun „Frate“, iar FBI-ul îi interceptează convorbirile telefonice și-i citește corespondența – asta dacă-l crezi, lucru pe care puțini îl fac.

Așadar, cum Dumnezeu de-l înghite Mundy pe acest băiat de bani gata, guraliv și cu ochelari mînjiți de guașe, cu pic-turile lui dezgustătoare și cu sura lui coadă de cal, la care se adaugă pretențiile astea scandaloose? Poate pentru că Mundy înțelege starea de teroare continuă în care trăiește Bernie – și cu un fulg l-ai putea doborî la pămînt. Nita înțelege și ea acest lucru. Cu ochi aprigi, netemătoare și necioplită, ea se culcă cu tot ce poartă pantaloni în Taos în numele libertății, dar îl apără pe copilașul ei, Bernie, ca o leoaică.

– Prostiile alea, pe care le-ai făcut la Berlin, susține Bernie tîrziu într-o noapte, înălțîndu-se într-un cot ca să latre la Mundy peste Nita, care stă lungită între ei.

Scena se petrece în *hacienda* carnavalescă a lui Bernie, un fel de fermă veche, în stil spaniol. La confluența a două râuri ale căror albie sînt numai piatră. În jurul lor stau prăvăliți vreo doisprezece oaspeți, care se bucură de înțelepciunea halucinogenă produsă de *peyote*².

¹ *Black Panthers*, formațiune politică de negri fondată la mijlocul anilor 1960 în Statele Unite (Oakland, California) care lupta pentru a pune capăt controlului politic al albilor, protejînd comunitățile locale de brutalitatea poliției (polițiștilor le spuneau „porci“) și de discriminarea rasială. (n.red.)

² Cactus originar din Mexic, din care se prepară un produs halucinogen numit mescalina. (n.tr.)

– Ce-i cu ele? face Mundy, regretînd deja că, în urmă cu cîteva zile, într-un moment de slăbiciune sau nostalgie, și-a dezvăluit trecutul radical.

– Ai fost comunist, corect?

– Doar cu „c” mic.

– Ce vrea să însemne asta, englezule?

– Comunist din punct de vedere filozofic, poate. Dar nu convins. Asta ar fi o pacoste pentru ambele idei, dacă ne gîndim mai bine.

– Deci ai ales calea de mijloc, spune Luger rînjind și începînd să se înfierbînte, în ciuda acordurilor mîngîietoare ale unei melodii cîntate de Simon & Garfunkel în fundal. Atunci ai fost *liberal* nenorocit care vrea comoditate, cu un „L” mare și cu o sculă mică.

Mundy știe din experiență că în astfel de momente nu e indicat să opună rezistență.

– Da, așa am fost și eu cîndva, urmează Luger, aplecîndu-se acum cu totul peste Nita, dar cu un ton mai potolit. Și eu am mers pe calea de mijloc, calea păcii și a concordiei. Și vreau să-ți spun ceva, domnule. Nu există cale de mijloc. E ori așa, ori așa. După ce s-au făcut jocurile, nu mai ai de ales. Sărim în trenul nenorocit al istoriei ori stăm pe lîngă șine și ne scărpinăm în fundul nostru britanic și ne uităm cum trece trenu’ pe lîngă noi?

Mundy își aduce aminte cum Sasha îi puna aceeași întrebare în scrisori, dar își păstrează gîndurile pentru sine.

– Și, Doamne, omule, eu m-am suit în trenul acesta! Sînt în el așa cum tu nici nu ești în stare să visezi, cum nici n-ai îndrăzni să visezi – m-auzi, tovarășe? M-auzi?

– Cît se poate de bine, prietene. Numai că nu înțeleg ce anume vrei să-mi spui.

– Atunci consideră-te fericit, dom’le, fiindcă ai putea *muri* de știință.

În patima lui, l-a prins pe Mundy de antebraț cu mîna tremurătoare. Acum slăbește strînsoarea și abordează un surîs milog.

– Glumeam și eu, bine? Englezule, țin mult la tine. Iar tu ne iubești. N-am spus nimic, iar tu n-ai auzit. Nici măcar dacă ți se smulg unghiile. Jură-mi, omule! Jură!

– Bernie, am și uitat, insistă Mundy și, în timp ce merge alene spre casă, se gîndește neliniștit că un amant tras pe sfoară e în stare de orice ca să-și deghizeze fragilitatea.

Într-o zi, îi parvine o scrisoare, dar nu de la Sasha. Plicul e de calitate deosebită, iar asta pică bine, deoarece, după ce și-a început călătoria în Canada, a traversat de două ori Atlanticul și, cât a mai rămas pe uscat, a trecut prin multe mâini. Numele expeditorului este înscris cu majuscule cerate în colțul din stînga sus: Epstein, Benjamin & Longford, nu-știu-ce apartament, asta presupunînd un sediu măreț în Toronto. În mod firesc, Mundy presupune, apoi duce gîndul mai departe, că e pe cale de a fi chemat în judecată de vreun soț scandalizat. Lăsînd plicul să se mai dospească vreme de o săptămînă sau două, așteaptă, prin urmare, ca numărul corect de pahare de tequila să-l împingă pînă la gradul potrivit de curiozitate și atunci îl deschide. Scrisoarea dinăuntru are trei pagini și jumătate. Adresa și numărul de telefon, tot din Toronto, nu-i sună cunoscute. Semnătura, pe care, de asemenea, n-a mai văzut-o pînă atunci, reprezintă o mîzgălitură de director, iar numele, indescifrabil.

Dragă Teddy,

În fine, cred că vei rămîne surprins să auzi de mine după atîția ani, dar pămîntul e rotund și ne întoarcem mereu la ceea ce cunoaștem. N-am de gînd să te plictisesc de moarte cu o relatare a călătoriilor (și a chinurilor!) mele după ce ne-am despărțit la Berlin – Iisuse, cine erai tu pe vremea aceea? – decît pentru a-ți spune că am descoperit că în viață, dacă greșești de suficiente ori în alegerea drumului, la o anumită vîrstă ajungi acolo de unde-ai pornit și cred că, într-un fel, asta s-a și întîmplat. Dacă am rămas cu mintea întreagă, ceea ce, în meseria mea, este absolut necesar, în situația asta am ajuns. După Berlin, am crezut că nu puteam aluneca mai jos, dar mă înșelam și probabil că, dacă nu aș fi atins limita decăderii, nu mi-aș fi dat niciodată seama cît de nebunească devenise viața mea și nu m-aș fi dus nicicum la ambasada noastră din Beirut ori nu le-aș fi telefonat părinților mei să le spun să mă scoată naibii de acolo înainte de a ucide pe cineva, altfel aș fi fost făcută bucățele, cum a pătît Karen, în timp ce pregătea nu-știu-ce bombă tîmpită pe o stradă lăturalnică din Nairobi.

Așadar, ce am ajuns? (A) Sînt o membră respectată a Baroului din Ontario, o avocată de succes din Toronto și (B) mama unei fete drăgălașe pe nume Jasmine, care va arăta *exact* ca mine, dacă mai ții minte ce înseamnă asta!!! Și (C) căsătorită cu cel mai dulce, simpatic, *nemaipomenit* tată, care își adoră fetița și pe mama ei, desigur, și este cel mai ticălos, cel mai plicticos și cel mai lunecos

răhăţel din lumea asta. Şi bogat, ceea ce sîntem de fapt amîndoi, conform standardelor clasei medii din Canada, numai că nu e cazul să-ţi închipui că avocaţii din Canada cer onorarii ca aceia din Statele Unite, acesta fiind un subiect pe baza căruia aş putea vorbi aproape la nesfîrşit! (Larry este destul de placid în ceea ce priveşte TCA – asta înseamnă «tendinţa de comparaţie între avocaţi» –, dar ştii cum sînt eu: sînt acolo unde se află şi marii mahări!)

Am lăsat punctul (D) la sfîrşit şi cred că tocmai de aceea îţi scriu toate astea, Teddy. S-ar putea să merg prea departe, dar am o bănuială că nu e chiar aşa. Ştii ceva? Doamne, Teddy, încă te iubesc. Toate cuvintele acelea înfocate pe care le-ai aşternut în scrisori – a, *chiar* m-au atins, şi nu numai superficial, ci şi în unele părţi pe care le ştii prea bine! Într-o bună zi, m-am gîndit eu, o să-i scriu lui Teddy ca să-i spun ce mult ţin la el! Şi uite, la naiba, cred că sînt poate cea mai nefericită autoare de scrisori, care încă nu şi-a primit binemeritul premiu. Aşadar, să spunem că ţi-aş fi declarat-o direct, dacă aş fi avut prilejul. De acord. Adevărat, tu ai fost primul cu care am făcut dragoste pe bune, tu mi-ai luat fecioria, cum se spune, dacă asta mai are vreo semnificaţie în zilele noastre, dar, ce naiba, Teddy, *a fost mai mult de atît*. De ce l-am ales pe Teddy, cînd l-aş fi putut avea pe Peter, cel mai mare armăsar din lume, sau pe Sasha, fascinantul nostru Socrate (care, mai tîrziu, m-a primit în haremul lui, aş putea adăuga, fără a schimba aproape nimic), sau pe oricare dintre băieţii simpatici care-şi făceau veacul pe la Clubul republican? De ce simţeam că mă trec sudorile de fiecare dată cînd te vedeam păşind prin clădire, în timp ce toată lumea întorcea capul şi se holba după tine, iar tu nici măcar nu te sinchiseai să le arunci vreo privire, aşa de distant erai! Iar asta fiindcă erai deosebit, Teddy, şi tot aşa ai şi rămas. Şi dacă m-am repezit uneori la tine, ei bine, am făcut-o fiindcă îmi deschideai mintea, şi nu numai, faţă de normalitatea la care, mulţumită lui Dumnezeu, am ajuns abia acum...

Însă Mundy procedează deja ca atunci cînd a citit scrisorile de la Sasha: dă iama prin restul textului pentru a vedea ce doreşte Judith. Nu trebuie să caute prea mult: îl vrea pe Teddy în locul lui Larry. L-a verificat pe Larry şi i s-a confirmat ceea ce bănuia de mult: o înşală. Divorţurile nu sînt specialitatea ei, însă un partener care se pricepe i-a spus în mod neoficial că, ţinînd seama de toate dovezile pe care ea le are, divorţul i-ar putea aduce în jur de două pînă la două şi jumătate. Iar asta înseamnă milioane, nu apă de ploaie.

Așadar, Teddy, uite ce-ți propun. Așa cum am spus, e aproape irealizabil. Avem o căsuță din lemn lângă lacul Joseph. E a mea. L-am convins pe Larry să facem actele în sensul acesta. El nici măcar nu are cheia. Vreau să mă duci acolo și așa vrea ca acela să devină cel de-al doilea Berlin al nostru. Mai ții minte că-l boteza-seși amor-maraton? Ei bine, să mai încercăm o dată și să ne reluăm viața din acest punct. Am o doică excelentă pentru Jasmine.

Judith

„Pe scurt, încă o dovadă, se gîndește Mundy, dacă mai avea nevoie de așa ceva, că, fără excepție, avocații sînt cu toții niște nemernici.“

* * *

În aceeași noapte, în cursul unei ceremonii secrete, Mundy arde exemplarele ce i-au rămas din „Iubire radicală“. În acest moment, tovarăsa lui de pat este o pictoriță expatriată pe nume Gail care, într-o viață anterioară, a lucrat pentru Consiliul Britanic și care, în opinia lui Gail, face pentru arta britanică același lucru ca Ministerul de Externe, doar că puțin mai bine. Îndemnată de Mundy, ea apelează imediat la fostul ei șef, un bărbat căsătorit, care este cauza exilului ei. Printr-o recomandată, sosește un formular de cerere, însoțit de o scrisoare în cîteva rînduri, care îl sfătuiește pe Mundy să completeze ceea ce găsește în plic și să nu spună nimănui de la cine l-a primit. Oferindu-și serviciile către Consiliul Britanic, Mundy uită să menționeze că nu deține, în adevăratul înțeles al cuvîntului, o diplomă universitară. Rezemat de balustrada vasului cu care se întoarce agale în Anglia, urmărește cum țărmul nămolos al orașului Liverpool îi apare în față, cerînd ceea ce i se cuvine. „Mai curînd sau mai tîrziu, gîndește el pentru a doua oară, trebuia să mă predau.“

* * *

Toți cei de la Consiliul Britanic îl plac încă din prima zi, iar Mundy ține la tot ce înseamnă Consiliul Britanic și la cei care lucrează acolo: oameni degajați, deschiși la minte, iubitori de artă și dornici să răspîndească vorbe frumoase și, mai presus de toate, detașați de politică.

Îi place să se trezească dimineața în camera închiriată din Hampstead și să prindă autobuzul spre Trafalgar Square. Îi place cum arată cecul lunar și să-și piardă timpul pe coridor, mergînd spre bufet, la o cafea și o șuetă. Îi place pînă și costumul pe care este obligat să-l poarte. Și-l place și pe Crispin, a cărui slujbă din cadrul secției Primiri o va prelua el, ca modalitate de a fi întărcat, iar asta imediat ce Crispin va împlini șaiszeci de ani – „deși, tinere, dar să nu suflă o vorbă către cei de la Personal, e vorba de șaptezeci, au înțeles ei greșit“ – după cum se confesează el lui Mundy în timp ce iau prînzul într-un local italian din apropierea Consiliului. Pentru a cinsti ocazia, Crispin s-a gătit de sus pînă jos în costumația celui care întîmpină pe cineva de vază: melon negru și garoafă la reverul din catifea al hainei.

– E cea mai grozavă slujbă din lume, tinere. Cea mai grea chestie e să eviți promovarea și schimbarea locului de muncă. N-ai altceva de făcut decît să bați mereu drumul pînă la Heathrow cu limuzina aceea oficială, cam lentă, adevărat, dar sigură – poți să-l întrebi și pe Henry, șoferul, o bomboană de băiat –, *fluturi* legitimația pe sub nasul băieților de la barieră și faci un tapaj *gigantic* primindu-l pe distinsul oaspete al guvernului Maiestății sale, după care îl lepezi la hotelul cu preț redus din King's Cross. *Te rogi* ca avionul să întîrzie, ca să poți bea un păhărel de ceva binevenit în salonul oficialităților cît timp aștepți. Apoi, *te rogi* ca atunci cînd ajungi la hotel camera oaspetelui să nu fie pregătită, ca să ai prilejul să-i oferi ceva de băut la bar. *Fugi* după aceea la sediu ca să completezi fișa de cheltuieli și *te agiți* atît cît trebuie în timp ce faci asta, și gata ziua, fără dureri de cap. Ascultă, *chiar* vrei să plătești tu toată nota? Oho, o să ajungi *departe*.

Și Mundy îi împlinește profetia. Aproape peste noapte, devine cel mai bun om al secției Primiri.

– Vai, *ce onoare*, domnule – sau *señor, monsieur, madame*, ori *Herr Doktor*, exclamă el, uneori chiar de două ori în aceeași zi, ieșind din spatele biroului la care stă funcționarul de la Imigrări și ridicînd un braț cu vioiciune. Nu, nu, pentru *noi*, nu pentru *dumneavoastră!* – nici n-am *visat* că veți accepta invitația noastră – ministrul e *topit* de încîntare – și țin să vă spun că admir *enorm* (se completează în funcție de situație) – stați, lăsați-mă pe mine să car asta – mă numesc Mundy, apropo, și sînt umilul emisar al ministrului – nu, nu, simplu *domnule*, regret – eu răspund de confortul

dumneavoastră cît vă aflați în Anglia și sper să fac totul pentru a face șederea domniei voastre aici cît mai plăcută, poftiți cartea mea de vizită. Telefonul este chiar pe biroul meu. Și știu să rezolv orice situație de urgență.

Ori același lucru în germană sau într-o franceză acceptabilă. Plus garoafa de la butonieră, ca a lui Crispin, asta pentru a impresiona plăcut.

Numai că viața la Consiliul Britanic nu înseamnă doar Primiri. Spre deosebire de Crispin, Mundy țintește ceva mai sus. Pentru persoana potrivită se găsesc posturi grase din belșug, după cum îl lămurește, încă de la prima discuție, simpatica doamnă de la Personal, care pare să fie binișor atrasă de el. Există trupe britanice de balet și de teatru care trebuie însoțite în locuri îndepărtate, fără a mai vorbi de pictori, scriitori, muzicieni, dansatori și savanți de toate felurile. Sub încurajarea ei maternă, Mundy începe să se imagineze un soi de ambasador cultural itinerant, cocoloșind talentele artiștilor consacrați, dar cultivîndu-le și pe ale lui în același timp. Imediat ce se aude de vreun post care, după aprecierea celor de la Personal, i-ar putea servi drept trambulină, el îl solicită – motiv pentru care, în doar cîteva luni, avansează de la Primiri, ajungînd pe pajiștile mai suculente de la Relații, avînd delicata sarcină de a făuri legături culturale între comunitățile britanice conservatoare și omologii lor mai entuziaști din tărîmul foștilor dușmani.

O dată cu postul, se alege și cu un birou propriu și cu o hartă a Marii Britanii, pe care sînt marcate cele mai încăpățînate enclave de rezistență antigermană. În cursul unor vizite-fulger prin diverse comitate, vorbește cu bătrînii și înțelepții satelor, primari și maeștri de vînătoare. Merge însoțit și de un reprezentant al fostului inamic, o reticentă, dar amabilă *Frau Doktor* de la Institutul Goethe. Și școlile britanice constituie o țintă predilectă a acestor vizite. Așa se întîmplă că, fără surle și trîmbițe, o cunoaște pe Kate, drăguță și purtînd ochelari, directoare adjunctă la o școală din North London, unde predă matematica și care își dedică serile libere Partidului Laburist St Pancras, unde lipește plicurile înainte de expediție.

Kate e blondă și înzestrată cu simț practic. E înaltă și dă mereu să se aplece în față cînd pășește – un amănunt care îl mișcă pe Mundy într-un mod inexplicabil, asta pînă își aduce aminte de doica irlandeză ca un vrej de fasole din fotografia de grup a victorioasei familii Stanhope. Are tenul de un alb ca smîntîna și întotdeauna

oarecum nepotrivit. Zîmbetul ei înșelător pare să-i rămînă în minte chiar și după ce ea își schimbă expresia. Soarele coborît spre asfințit pătrunde prin ferestrele din secolul al XIX-lea ale biroului ei de la marginea străzii Hampstead Heath¹, iar Mundy își prezintă misiunea. Aflată alături de el, *Frau Doktor* clatină din cap cu gravitate.

– Ideea este să găsești *partenerul potrivit*, insistă el: n-are rost să împerechezi o rață greoaie cu o pasăre zburătoare. Iar *această* școală minunată, domnișoară Andrews, dacă nu te deranjează comparația, e o zburătoare admirabilă cum n-am mai văzut. Scuze, sper că nu te-am răpit de la vreo oră ori așa e? exclamă el alarmat, după ce pune în aceste vorbe o doză dublă de farmec personal. Bine, uite ce e – dacă te *frământă* ceva, *oricît de neînsemnat*, să mă suni la numărul acesta. Iar aici e numărul *de acasă*, pentru orice eventualitate – apoi chiar întrece măsura – da, *probabil* că ar fi mai simplu să intri pe strada asta, faci la stînga la semafor, la numărul șapte, soneria de sus!

– Pofțiți și cartea *mea* de vizită, domnișoară Andrews, murmură *Frau Doktor*, pentru a le aminti cumva de prezența ei.

* * *

Relația lor depăși, curînd, stadiul de simplu flirt. Vineri seara, Mundy o ia pe Kate de la școală, sosind mai devreme pentru a nu se lipsi de plăcerea de a o urmări cum se descurcă în roiurile de copii de diferite etnii. La cinematograful Hampstead Everyman, Kate ține să-și plătească biletul. La cinele cu mîncare olandeză de la taverna grecească numită Bacchus, rîd împreună cînd Mundy povestește intrigile de la Consiliu, iar Kate descrie fricțiunile aprinse din sînul Partidului Laburist St Pancras. Mundy o admiră pentru că e matematician și recunoaște că nu mai știe nici tabla înmulțirii. Kate respectă interesul lui pentru tot ce e german, deși trebuie să se confeseze că, vorbind din punct de vedere pur practic, consideră limbile străine drept o investiție nu tocmai fericită, dat fiind că în curînd întreaga planetă va vorbi engleza. Mundy îi împărtășește visul lui de a ajunge la secția „Dramă și artă străină“. Kate socoțește că Mundy e făcut pentru așa ceva. La sfîrșit de săptămînă se plimbă prin Hampstead Heath. Cînd școala lui Kate organizează o

¹ Landă, zonă cu vegetație arboricolă mărunță și tufișuri. (n.tr.)

expoziție cu lucrări artistice ale elevilor, Mundy este primul care o vizitează. Solidele ei valori socialiste – în căminul ei nici nu se admit altele – se potrivesc perfect cu rămășițele de socialism pe care le mai păstrează Mundy și nu trece multă vreme că renunță și el la câteva ore pe săptămână pentru a lipi plicuri pentru laburiști. Purtarea și modul lui elegant de-a vorbi constituie la început un handicap pentru noii lui tovarăși, dar curînd îi face să rîdă de ceea ce spune, nu de propria-i persoană. Departe de sediul partidului, Kate deplînge infiltrarea troțkiștilor și a altor militanți în partidul pe care îl iubește. Mundy socotește că încă nu e momentul propice pentru a mărturisi că a fost coleg de cameră și apărător al unui anarhist revoluționar care i-a furat iubita.

Trebuie să mai treacă alte câteva luni pînă cînd reușesc să ajungă împreună în pat. Kate este cea care preia inițiativa. Lucru ciudat, Mundy simte o sfială. Ea alege apartamentul lui, nu al ei, și o sîmbătă după-amiaza, cînd cei de la etajul de dedesubt se uită la un meci internațional de fotbal ce se transmite la televizor. Este o zi în care Hampstead se scaldă în nuanțe tomnatice de aur și cafeniu. Plimbarea lor prin landă a fost o expediție printre raze de soare parfumate cu miros de fum de lemn ars. După ce închide ușa de la intrare în locul lui și pune lanțul de siguranță, Kate își scoate pardesiul, apoi continuă să se dezbrace pînă la piele. După aceea își îngroapă fața în umărul lui Mundy și îl ajută și pe el să se dezbrace. De atunci, rămîne o glumă între ei că au cîștigat primul meci cu trei la zero. Și, da, sigur că se va căsători cu el. Spera ca el să o ceară. Apoi convin că și *Frau Doktor* trebuie să vină la nuntă.

După ce fac marele pas, restul lucrurilor, așa cum se întîmplă adesea în viață, se aștern ușor la locurile lor. Tatăl lui Kate, Des, le pune la dispoziție avansul pentru o casă în stil victorian, nemo-dernizată, din Estelle Road. Fost boxer trecut prin multe, Des a devenit constructor și e un om cu opinii de nezdruncinat, toate rebele. Casa e o locuință din cărămidă, modestă, ca pentru muncitori, nimic ieșit din comun, una dintr-un șir lung de pe o stradă unde tătici de toate culorile își învață copiii să dea cu piciorul în minge printre mașini ieftine. Dar, după cum remarcă Des cînd, împreună, aruncă prima privire prin cartier, are de toate, ba chiar ceva pe deasupra: landa și o stațiune de odihnă peste pasarelă, un teren de fotbal, leagăne și călușei și chiar un teren de joacă – o adevărată aventură!

Kate face doar zece minute pe jos pînă la școală și mai e și gara de la Gospel Oak, dacă au chef să petreacă o zi la Kew. „Iar dacă veni vorba de bani, casa asta e un chilipir, Ted, crede-mă. Nu mai departe de săptămîna trecută, casa de la numărul șaisprezece, de peste drum, s-a vîndut cu douăzeci de miare mai mult decît a voastră și are și un dormitor mai puțin, ceea ce e o prostie, jumătate din soarele de aici și un salon în care abia te miști, știi?”

* * *

A existat oare vreo perioadă în care viața să i se pară atît de senină lui Mundy? Refuză să creadă așa ceva. Îi place totul, fără excepție, slujba, familia, casa și sentimentul că și-a găsit locul. Iar cînd Kate sosește de la doctor zîmbind precum copilul despre care a auzit că-l va avea curînd, Mundy știe că i s-a umplut cupa fericii. Iar la nuntă, nu a reușit să aducă pe nimeni despre care să afirme că-i este rudă. „Ei, așteaptă pînă la botez!”

Iar ca o încununare, la cîteva zile după aceea, zîna cea bună de la Personal apare în fața lui cu o veste minunată. Drept recunoaștere a activității bune la departamentul Relații, domnul E.A. Mundy este avansat în funcția de asistent adjunct de teren la secția Teatru și arte străine, cu intrare în vigoare la data emiterii prezentului. Va lipsi mai mult de acasă, ceea ce nu le convine nici unuia, mai ales lui Kate, care acum este gravidă. Dar, dacă ține socoteli mai atente și nu se aruncă la cheltuieli mari, poate contribui la plata ipotecii.

Și, ca și cum *toate astea* n-ar fi fost de ajuns, spre încîntarea lor comună, Mundy va răspunde în special de partea de Tineret. În cele din urmă, zilele de rătăcirii fără țintă s-au încheiat pentru Mundy.

CAPITOLUL ȘASE

„Ai naibii îngeri!“, spune Mundy. „Nu, zău, draga mea, vorbesc serios. Ei bine, nu chiar niște îngeri, ci felul de copii pentru care ți-ai da și ultima lețcaie“, se confesează el cu entuziasm către Kate, în cursul unei discuții telefonice purtate în grabă înaintea îmbarcării în portul Harwick. Face aluzie la Sweet Dole Company, o trupă de puști zăpăciți și șmecheri, alcătuind un amestec etnic gălăgios și gata de orice, și albi, și negri, unii tocmai din nordul Angliei, sau din zonele miniere, sau din Manchester, iar câțiva chiar din Doncaster, unde a crescut Kate. Aceștia alcătuiesc primul grup teatral cu actori sub douăzeci și cinci de ani pe care trebuie să-l însoțească și, încă din prima zi în care autobuzul cu etaj British Leyland, pictat cu diverse desene ciudate, urcă pe feribotul care îi va duce pînă în Olanda, puștii îl botează Tăticu’.

Între ei, cea mai în vîrstă e un soi de haimana pistruiată pe nume Spike, care e și regizoarea trupei și lasă impresia că a trecut prin toate, deși are doar douăzeci și doi de ani. Cel mai tînăr e Lexham, un Hamlet brunet și sufletist, care bate spre șaisprezece ani; costumele sînt opera lui Sally Ac-Iscusit, o ființă micuță de origine portugheză. Specialitatea lor e Shakespeare, cam prins după ureche și din mers, iar în scurta lor existență împreună ca trupă teatrală au jucat prin adăposturi pentru vagabonzi, în fața pichetelor de greviști, a săracilor aflați la coadă pentru un castron de supă, la porți de uzine și cantine muncitorești în pauza de masă, iar ei vor deveni familia de nomazi a lui Mundy în următoarele patruzeci de zile și de nopți de reprezentații, recepții de primire și de rămas-bun, de încurcături sentimentale și încăierări explozive care izbucnesc și se

consumă cu atîta repeziciune încît el nici nu apucă să afle că s-au petrecut decît dacă vede pe vreunul dintre băieți că-și șterge sîngele de pe față cu batista celui cu care a avut altercația.

Oficial vorbind, Mundy e reprezentantul și conducătorul lor de turneu. Neoficial, joacă rol de copilot, recuziter, electrician, interpret, sufleur, dublură, figurant, consilier pe probleme personale și, cînd Spike e trimisă acasă cu fața înlăcrimată din cauza unei mononucleoze infecțioase, în cea de-a noua zi, vrînd-nevrînd, trebuie să îi ia locul. Autobuzul tractează o remorcă de uz agricol cu două roți, pentru articolele de recuzită pe care nu le pot îngrămădi în mașină, și mai există și un stelaj care ține cît toată lungimea acoperișului autobuzului, de care pot lega decorul de fundal, rulat.

Turneul prin Olanda, Germania de Vest și Austria se transformă într-un marș al unor eroi insomniaci. Publicul din Amsterdam și Haga îi adoră, apoi trupa încîntă lumea din Köln, cîștigă premiul întîi la un *Dramafest* din Frankfurt și e ovaționată la nesfîrșit în München și Viena, după care trebuie să devină serioși și să încerce să-și țină gura – astfel le cuvîntează apăsător Mundy în ultima lor seară petrecută în Occident –, pentru că vor trece dincolo de Cortina de Fier, ca să-și continue peregrinarea prin Europa Răsăriteană.

În trupă încep să apară conflicte, iar restricțiile puritane ale societății socialiste nu-i ajută pe tineri să-și îmbunătățească purtarea. În Budapesta, Mundy se vede silit să-l scoată cu binișorul din închisoare pe Polonius, care e beat criță, iar la Praga trebuie să îl însoțească pe Falstaff la doctor, ca să afle că băiatul are o boală venerică. La Cracovia, trebuie să se interpună într-o bătaie între Malvolio și doi polițiști în civil, iar la Varșovia se alege cu destăinuirea făcută printre lacrimi de Ofelia, care și-a dat seama că e însărcinată, probabil cu Shylock.

Și totuși, pentru ochiul atent al lui Mundy, nici măcar toate aceste necazuri nu explică aerul mohorît de nemulțumire de care sînt apăsători membrii trupei cînd autobuzul oprește în fața adunăturii de steaguri, gherete, turnuri pentru santinele, polițiști de frontieră și vameși care marchează punctul de trecere din Polonia în Germania de Est, iar lor li se ordonă din nou să coboare și să se alinieze de-a lungul șoselei, cu pașapoarte și bagaje personale, în vreme ce autobuzul este supus verificării metodice și plicticoase cu care s-au obișnuit deja.

„Bine, dar ce i-a apucat pe toți? se întreabă Mundy, aproape indispus de propria oboseală. Stau drepti ca niște deținuți, merg la spălător câte unul, revin și rămân cu privirea ațintită în pământ. Abia de-și adresează câte-un cuvânt unul altuia, iar de discutat cu Tăticu’, nici gând. Ce i-a speriat atât de tare?” Are o bănuială extrem de sumbră. Au procurat droguri din Varșovia. Iar acum așteaptă strigătul triumfător al vreunui vameș care le va descoperi, ceea ce îi va face să fie azvîrliți în închisoare.

Lucru ce depășește orice închipuire: nici nu bagă de seamă că li s-a schimbat garda. Iubitul lor interpret și însoțitor – poreclit Spartacus, datorită staturii firave și dezlănate – trece de la unul la altul, tîrîndu-și picioarele și lăcrimînd de emoție, luîndu-și adio. Pînă acum l-au tratat pe Spartacus ca pe un prinț. Au flirtat cu el, l-au adoptat, l-au învățat cele mai odioase injurături în engleză, l-au bombardat cu țigări și invitații la Huddersfield. Acum însă nu-s în stare decît de niște îmbrățișări lipsite de vlagă și convingere și câte-un „La revedere, Sparts“, la care se adaugă bătaia amicală pe ume-rii firavi, ca de pasăre. Înlocuitorul lui din Germania de Est este o femeie blondă, impozantă prin greutate, care poartă un taior negru dintr-o stofă lucioasă și, cu toate astea, membrilor trupei nu le scapă nici o ironie sau vreo vorbă în *sotto voce* în legătură cu înfățișarea ei. Femeia are ochii mici și vioi, care contrastează vădit cu obrajii mari și albi, iar părul și-l ține strîns într-o coadă groasă. Femeia îi asaltează cu engleza ei sacadată, parcă pentru a scăpa cît mai repede de o asemenea corvoadă.

– Bună dimineata, domnule Mundy – și-i strînge mîna, gata să i-o strivească –, mă numesc Erna. Sînt din Leipzig. Sînt însoțitoarea dumneavoastră pe durata vizitei. Bun venit în Republica Democrată Germană.

După care, ca un general sosit în inspecție, cere să fie prezentată fiecărui component al grupului, în timp ce Spartacus, uitat undeva pe margine, privește cu un aer plîngăcios. Iar ei se supun ritualului. Nici unul nu se dovedește bădăran. Nimeni nu protestează, scornindu-i vreo poreclă caraghioasă. Nici urmă de inventivitate spontană a unei reprezentatii tipic shakespeariene.

Și în timp ce ei îndură toate astea, controlorii vamali de frontieră, purtînd salopete, le iau cu asalt autobuzul, scormonesc prin remorcă, urcă pe acoperiș și pășesc de-a lungul lui, călcînd peste decorul de fundal care se întinde cît ține vehiculul. Iar după aceea,

ca niște vulturi, se năpustesc să răvășească lucrurile din valize și rucsacuri, ajungînd chiar să scuture iepurașul de jucărie al Ofeliei-celei-gravide, ca să vadă dacă nu cumva zdrăngăne ceva suspect înăuntrul lui. Cu toate acestea, nimeni nu protestează, nici măcar Lexham, cînd i se acordă ceva mai multă atenție, iar asta pentru că e negru. Se supun cu toții. Fără să crîcnească. Doar aruncînd priviri furișe. Cînd sînt mînați înapoi în autobuz, iar bariera se ridică și pătrund pe teritoriul noii lor gazde, nu se aude nici măcar o exclamație de bucurie, lucru care, din cîte-și amintește Mundy, nu s-a mai întîmplat pînă acum. A ajuns deja să se îngrijoreze serios. Weimar este locul ultimei lor escale, a celei mai mărețe reprezentatii, spectacolul care va marca apogeul turului. La Weimar, giuvaierul cultural al Germaniei, se desfășoară săptămîna Shakespeare, iar Sweet Dole Company este singura trupă britanică invitată. Vor juca în fața studenților, a școlarilor și a spectatorilor care vin la respectabilul Teatru Național, după care își vor continua drumul spre Berlinul de Vest și apoi se vor întoarce acasă.

Atunci de ce nu arată deloc bucuroși? De ce nu se aude nici un cîntec din acordeonul lui Sally Ac-Iscusit? De ce nu încearcă, cli-pind ștregărește, să stoarcă măcar un zîmbet de pe trăsăturile înghețate ale Ernei care stă impunătoare alături de Mundy, pe scaunul rabatabil aflat alături de șofer și privește neclintită înainte, spre autostrada plină de gropi. În orice altă împrejurare, Lexham ar fi scornit deja o poreclă pentru ea: Moby Dick, Femeia-fără-Sex sau Zîna Codoașelor. Dar nu astăzi.

Abia foarte tîrziu, în aceeași noapte, după cazarea într-un cămin sordid pentru tineret de pe Humboldstrasse din Weimar, după ce au mîncat carne și tăitei la cantină și au îndurat cuvîntarea de un plictis sublim rostită de un reprezentant al Societății Shakespeare din Weimar pe tema „Armonia socialistă și puterile tămăduitoare ale moștenirii literare comune”, Mundy reușește să o surprindă din colțul ochilor pe Viola ascunzînd discret o bucată de carne, două felii de pîine și un măr în geanta ei tibetană.

* * *

Pentru ce? Pe cine hrănește? Deja i s-a dus vestea că nu mîncă mai nimic.

Pune deoparte rații suplimentare pentru Ofelia care, asemenea lui Kate, hrănește două ființe?

Ori Viola, care se dă în vînt după animale, a reușit să-și găsească vreun prieten patruped? Nu se poate. N-a avut vreme de așa ceva.

Regulile căminului impun ca băieții să stea separat de fete. Patul lui Mundy se află într-o cămăruță de pe coridorul dintre dormitoare. La miezul nopții se trezește din somn, și așa superficial, fiindcă aude lipăit de picioare desculțe pe scările din lemn.

Viola.

Îi lasă un avans, apoi o urmărește în jos pe scări către curtea din spate, unde se află autobuzul pictat cu desene ciudate. Stele mari, luna ce pare să dea căldură, miros de flori. Ajunge exact la vreme ca s-o vadă pe Viola, care poartă doar o cămășuță subțire de noapte și bine cunoscuta ei geantă, pășind în autobuz și urcînd scările în spirală care duc spre puntea de sus. Mundy așteaptă. Viola nu iese imediat. Se suie și el tiptil și o descoperă cu fundul în sus, întinsă pe un maldăr de costume de scenă. Cînd se uită mai bine, vede că printre costume se ascunde un tînăr actor polonez, frumos și gol pușcă, pe nume Jan, care s-a lipit de trupă la Varșovia și a insistat să o însoțească zi și noapte, indiferent unde mergeau.

Cu șoapte întrerupte de suspine și lacrimi, Viola recunoaște totul. E îndrăgostită fără speranță și pe veci de Jan, iar el, la fel. Însă Jan nu are pașaport. Are curaj, prin urmare e detestat de forțele polițienești din Polonia. În loc să se despartă de el pentru totdeauna, a preferat să-l ascundă în dulapul pentru costume și, cu ajutorul celorlalți membri ai trupei, l-a trecut fraudulos frontiera din Polonia în Germania de Est. Nu regretă nimic. Jan îi aparține – fugarul și marea ei iubire. O să-l ducă la Berlin, în Anglia, oriunde ar trebui să-l care cu ea. N-o să renunțe la el. „Nu, niciodată, Tăticule, și nu-mi pasă ce-o să-mi faci, jur.“

Jan știe vreo trei cuvinte în germană, iar engleza îi e străină de tot. E micuț și plin de viață și se pare că e un bun amant. Mundy nu l-a prea plăcut la Varșovia, însă acum nici nu vrea să-l vadă în ochi.

* * *

Mundy trebuie să aștepte pînă la repetiția de dimineață. După-amiază vor da un spectacol în aer liber pentru elevii cîtorva școli. Vor avea drept scenă o porțiune din pajiștea aflată în fața ruinei

Turnului Stăpînilor Templului din parcul istoric ce se întinde pe ambele maluri ale râului Ilm. Soarele le surîde vesel, iar parcul e inundat de flori. Erna, care încă nu are poreclă, stă cu un aer implacabil pe o bancă din fier, cu genunchii desfăcuți, urmărind atent oamenii care i-au fost încredințați. Drept ajutor îl are pe același funcționar care, prin cuvîntarea lui, i-a plictisit de moarte pe actori seara trecută, dar mai sînt și alți doi tineri cu fețe gâlbejite și purtînd haine din piele care nu-și dezvăluie sentimentele prin expresiile feței. Banca pe care stau ei se găsește la douăzeci de metri de scena improvizată. Mundy strînge trupa în jurul lui, în interiorul turnului ruinat, și speră că rămîne nevăzut și neauzit.

După cum stau lucrurile în acest moment, îi informează el pe puști, socotește că vor căpăta fiecare cîte douăzeci de ani de muncă silnică; zece pentru că l-au trecut granița fraudulos pe Jan și zece pentru încercarea de a-l duce în Germania de Est. Așa că, dacă are cineva sugestii inteligente pentru ce vor face de aici înainte, Mundy e dispus să-l asculte și-i va fi recunoscător.

Se așteaptă la resentimente din partea lor, însă a uitat cum reacționează actorii. Într-o tăcere teatrală care trezește sentimente de groază, toți întorc capul spre Viola, care nu-i dezamăgește. Cu degetele încleștate sub bărbie, ea înalță curajos ochii spre cerul albastru al lui Goethe. Se va sinucide dacă e despărțită de Jan. Iar el a asigurat-o că va proceda la fel. Nu așteaptă ajutor din partea prietenilor ei. Dacă și-au pierdut credința, să plece fără mine, iar ea și Jan se vor lăsa pe mîna autorităților est-germane. Dumnezeu știe, cineva din țara asta trebuie să aibă un pic de inimă.

Mundy se cam îndoiește.

– În plus, nu te lași la mila est-germanilor singură, îi spune el Violei. Aceeași soartă ne paște și pe noi. Prin urmare, poate cineva să vină cu vreo idee?

Deocamdată, nici unul nu poate sugera ceva. Viola și-a jucat scena cea mare pînă la capăt, și ar fi nevoie de un actor și mai curajos care să o urmeze. În primul rînd, are Mundy o bănuială, puștii sînt speriați de moarte de ceea ce au făcut, însă nu mai pot schimba lucrurile. Totul cade pe umerii avocatului lor din oficiu, un băiat roșcovan de optsprezece ani, pe nume Len, care supune moțiunea la vot. De nevoie, vorbește pe un ton scăzut, și probabil că bravura lui e la același nivel.

– Haideți, prieteni. Ce alegem? Părăsim un camarad de scenă ajuns la ananghie? Lăsați chestia cu iubirea pentru moment. În țara lui are necazuri cu autoritățile, corect? Și atunci, noi ce-ar trebuie să facem? Îl ajutăm să scape sau îl trimitem înapoi ca să fie chinuit? Cîți sînteți de acord să-l ajutăm? Supunem la vot.

Votează în unanimitate pentru, chiar dacă se simte o anumită nesiguranță, singura abținere venind din partea lui Mundy. Acum chiar că este într-o situație fără ieșire. Ar dori să analizeze totul cu Kate, dar fără să fie ascultat de poliția secretă est-germană. Nu-i nevoie să i se spună că șansele de a trece pe cineva ilegal, fie el actor polonez ori altă persoană, dincolo de Zidul Berlinului, sînt aproape nule. Pe de altă parte, șansele de a da cu zece ani înapoi relațiile culturale dintre Marea Britanie și Germania de Est sînt excelente.

– Din clipa asta, redevenim veseli și fericiți, le poruncește el membrilor trupei. Sîntem mîndri de noi, sîntem stele, am cîștigat un premiu și ne pregătim să ne întoarcem acasă. Vom vedea ce urmează. Ați priceput?

– Am priceput, Tăticu'!

Matineul pentru școlari se bucură de un succes nebun. Puștii tunși aproape chilug și îngrămădiți în șiruri pe iarbă lasă deoparte orice aer de seriozitate și se topesc de rîs isteric la scîlîmbăielile lui Lexham, care interpretează rolul lui Malvolio îndrăgostit. Pînă și Ernei îi scapă un chicot. Spectacolul din aceeași seară de la Clubul Tineretului Walter Ulbricht e demential, iar a doua zi dimineată, sub ochii vulturești ai Ernei și ai celor doi flăcăi cu chipuri palide și pămîntii, întreaga trupă, inclusiv Mundy, vizitează casa lui Goethe, iar de acolo merg să admire Monumentul Eroilor Armatei Roșii, pe poarta căruia tronează ciocanul de un roșu sîngeriu și secera.

Nimeni nu-și dă în petic, toți sînt cît se poate de potoliți. Pozează în fața statuii lui Shakespeare. Fac schimb de ciorne de roluri cu ruși, vietnamezi, palestinieni și cubanezi. Joacă șah și beau pentru prietenia dintre popoare într-un bar studentesc, aflat într-un turn din zona istorică a orașului.

Prin vizite dese și scurte, timp în care restul trupei îi acoperă absența, Viola îi duce lui Jan hrană și mîngîiere, însă Mundy îi cronometrează plimbările pînă acolo și insistă ca ele să nu dureze mult. Ziua marelui spectacol se apropie implacabil. Astă-seară joacă la Teatrul Național, mîine vor merge la Berlin, apoi acasă.

Nu vor mai face nici o repetiție. Trupa își va petrece dimineața în cadrul unei discuții în grup cu artiști ai altor națiuni, dar Mundy ține morțiș să-și petreacă ziua așa cum a plănuțit de un amar de vreme. Pentru el, Weimar este un oraș sfânt, altarul iubitei lui muze germane. Își va oferi un tur al comorilor orașului, chiar dacă Erna insistă ca el să facă acest lucru în tovarășia unui profesor de istoria artei din Leipzig care, întâmplător, printr-o extraordinară coincidență, se află la Weimar.

Profesorul se dovedește a fi un bărbat elegant, cu păr argintiu, în jur de șaizeci de ani, care e hotărât să-și demonstreze cunoștințele nefiresc de bune de engleză. Purtarea lui e așa decentă încât Mundy își scormonește mintea pentru a descoperi unde, în cursul peregrinărilor lui, l-ar fi putut întâlni – poate la Praga, sau la București, sau în vreunul dintre zecile de orașe prin care a trecut în ultimele cinci săptămîni. Iar Profesorul o are ca însoțitoare pe atrăgătoarea tovarășă Inge, care susține că reprezintă Institutul Goethe.

– Iar dumneata ești *Ted*, adevărat? întreabă Profesorul, cu un suris amuzat care apare mereu pe fața lui.

– Ted. Da.

– Iar eu sînt Wolfgang. *Tovarășe* e prea burghez, nu găsești?

– Da, bineînțeles, spune Mundy cu un aer mirat, în vreme ce privirea din ochii Profesorului continuă să transmită ciudate semnale de familiaritate.

Avînd-o într-o parte pe tovarășa Inge și în cealaltă pe Profesor, Mundy aspiră aerul ca de cavou al minusculei case de vară a lui Goethe și chiar atinge pupitrul pe care a scris poetul. Vizitează cu un aer pios camerele în care Liszt și-a compus muzica, mănîncă apoi cîrnați într-un bar din subsolul Hotelului Elephant și ciocnește cu un grup de editori chinezi beți, chinuindu-se în același timp să evoce spiritul lui Thomas Mann. Însă ticălosul acela de polonez îi apare mereu în minte, derutîndu-l.

După-amiază se deplasează cu o limuzină fără amortizoare pînă la Ilmenau pentru a aduce un omagiu la altarul celei mai frumoase și scurte poezii din limba germană. Profesorul stă în față, alături de șofer, tovarășa Inge se ciocnește mereu nepăsătoare de Mundy pe bancheta din spate. Drumul e plin de gropi și, pe alocuri, chiar inundat. Case dărăpănate de țară coexistă alături de blocurile de locuințe din panouri, îngrămădite pînă la marginea tarlalelor înverzite. Depășesc un grup masiv de bicicliști, apoi un altul de soldați

sovietici în maiouri cenușii, care își fac alergarea de după-amiază. Aerul e umed și îmbibat de particule de funingine, fumul negru se ridică în vâlâtuci din coșurile fabricilor de pe marginea șoselei, copacii care o mărginesc au o culoare gălbejită și bolnăvicioasă, iar pancarte gigantice îi aduc mereu aminte că se află în Țara Păcii și a Progresului. Cerul se mai luminează, fiindcă au ajuns la marginea pădurii Turingiei. De jur-împrejur se văluresc dealuri împădurite. Urcă pe un drum șerpuitor și trag pe marginea lui. Șoferul, un tânăr deșirat, cu cizme de cow-boy texan, sare imediat să le deschidă portierele. Lăsându-l să aibă grijă de mașină, cei trei încep să urce o potecă presărată cu stînci ce se strecoară printre pini, avîndu-l pe Profesor în frunte.

– Ești fericit? îl întreabă tovarășa Inge molcom.

– Chiar încîntat, mulțumesc de întrebare.

– Poate îi duci dorul soției.

„De fapt, nu-s mulțumit, Inge. Sînt îngrijorat, fiindcă nu știu cum o să strecor un actor polonez dincolo de Zidul Berlinului.“ Au ajuns pe culme. În fața lor, șirurile de munți împăduriți se topesc în depărtare. Faimoasa colibă e încuiată. O placă veche din fier scrisă cu litere gotice constituie singura dovadă a gîndurilor unui poet care privește spre eternitate. Vreme de o clipă, adevărat, ca prin vis, Mundy aude glasul pierdut și melodios al domnului Mandelbaum intonînd versurile sacre: *Dincolo de munții toți, găsi-vei pacea... Dar mai adastă, și tu ți-o vei afla curînd.*

– Ești mișcat, Teddy? îl întreabă tovarășa Inge, așezîndu-și palma pe antebrațul lui.

– Nespus de mișcat, răspunde Mundy pe un ton sumbru.

Coboară dealul, avîndu-l tot pe Profesor în frunte. Tovarășa Inge vrea să știe dacă socialismul ar fi posibil vreodată în Anglia fără izbucnirea unei revoluții. Mundy spune că așa speră. Limuzina fără amortizoare îi așteaptă. Șoferul cel deșirat se plimbă pe lîngă ea și își termină țigara. În timp ce le deschide portierele, un Trabant mînjit de noroi apare hurducîndu-se dinspre umbra copacilor și trece pe lîngă ei încet, după care capătă viteză pe măsură ce coboară dealul. Doar șoferul, probabil, dar nu absolut sigur, un bărbat, bagă Mundy de seamă. Purtînd o căciuliță din lînă trasă peste ochi.

– Cred că era custodele muzeului nostru, remarcă Profesorul în engleza lui fermecătoare, după ce observă interesul lui Mundy. Sărmanul domn Studmann e mai tot timpul îngrijorat. Știe că avem

un oaspete deosebit astăzi, de aceea vrea să se asigure că totul e în ordine pentru tine.

– Atunci de ce n-a oprit ca să se prezinte?

– Sărmanul domn Studmann e sfios. Un tip studios. Contactele sociale sînt un calvar pentru el. Mai e și puțin excentric, lucru pe care voi, englezii, îl apreciați.

Mundy se simte ridicol. Nu s-a întîmplat nimic, nu era nimeni. Pînă la urmă, ziua se scurge, iar asta contează cel mai mult. La înapoiere, Profesorul îi ține o disertație despre legătura lui Goethe cu natura.

– Dacă ai să treci prin Weimar, *te rog* să mă suni la birou, insistă tovarășa Inge, întinzîndu-i lui Mundy cartea ei de vizită.

Profesorul recunoaște distrat că nu are carte de vizită. Pare să dea de înțeles că e prea bine cunoscut ca să-și bată capul cu așa ceva. Convin să rămînă prieteni pe viață.

* * *

În spatele scenei de la Teatrul Național din Weimar, la doar o aruncătură de băț de căminul pentru tineri și de autobuzul pictat, Sweet Dole Company se pregătește pentru ultima reprezentație a acestui tur, iar Mundy a hotărît să uite de toate împachetînd decouri și costume în subsolul teatrului, pentru plecarea cît mai devreme de a doua zi. Bunul-simț îl îndeamnă insistent să îl arunce peste bord pe polonez, însă fiul maiorului nu este în stare de o asemenea ispravă. Și nici tatăl copilului său încă nenăscut, nici soțul lui Kate nu pot face așa ceva.

Subsolul slujește și drept sală de conferințe. Mijlocul încăperii e dominat de o masă de culoarea mierii. De o parte și de alta a mesei sînt aranjate scaune cu spătarul îmbrăcat în piele, ce seamănă cu niște tronuri. Pardoseala e din plăci de lemn de tec tropical, iar ușile din fier dau spre o curte. Ridicînd coroana lui Hamlet, Mundy aude venind de deasupra lui vocea lui Lexham, Macbeth-ul nostru jamaican, dominînd tunetele din scena în care apar vrăjitoarele. Împachetează coroana în fîșii de pînză și o îndeasă într-o cutie. Însă cînd dă să facă același lucru cu lanțul de șambelan al lui Polonius, îl surprinde pe Banquo privindu-l fix pe după una dintre arcadele din stînga, iar Banquo este interpretat în seara asta de Sasha, îmbrăcat în haine moderne.

Fără fum, fără orgă de lumini. Pur și simplu un Sasha foarte zvelt, foarte scund, cu părul tuns scurt și cu ochii lui adânciți în orbite mai mari ca niciodată, purtând un costum negru ca de antreprenor de pompe funebre și o cravată cafenie de cercetaș și avînd în mîna stîngă o mapă din imitație de piele, din acelea oferite de Partidul Unic și, rămas în poziție de drepti în arcadă, își ține mîna dreaptă lipită de pulpă. Așadar, producătorul i-a spus, neîndoielnic: „Exact așa să ții mîna dreaptă, în timp ce duci în stînga mapa, după care îi arunci amicului tău, Teddy, o otheadă care să-l facă să se cutremure.“

Lada este pe podea, iar Mundy stă aplecat deasupra ei, avînd lanțul lui Polonius așezat pe antebrate, de parcă ar urma să-l ofere cuiva în mod ceremonios. Aflat în exact acea poziție, se simte îndemnat să respingă orice dovadă i-ar fi adusă de simțuri. „Nu ești Banquo, nu ești Sasha, nu ești nimeni. Cum ai putea fi Sasha într-un costum atît de ridicol?“

Apoi, împotriva voinței lui, trebuie să admită că silueta, care nu este nicidecum a lui Sasha, i se adresează. Și nimeni, nici măcar Mundy, nu poate imita vocea lui Sasha.

* * *

– Dumnezeu te are în paza lui, Teddy. Trebuie să vorbim repede și discret. Te simți bine?

– Înfloritor. Tu, la fel?

În vis, în loc să spui ce gîndești, rostești ceva totalmente absurd.

– Și căsătorit, din cîte-am auzit. Pregătit să întemeiezi o dinastie, în ciuda eforturilor poliției din Berlinul de Vest. Te felicit.

– Mulțumesc.

Vreme de o clipă, cei doi re trăiesc tăcerea încremenită a doi spadasi afați față în față. Sasha nu se aventurează din adăpostul arcadei. Mundy rămîne pe vine în fața lăzii cu recuzită, avînd lanțul de șambelan pe palme. Din locul în care stă, distanța pînă la Sasha e cît aceea a unui teren de crichet, poate chiar mai mare.

– Teddy, te rog să fii foarte atent la ce spun și să te abții să faci prea multe comentarii. Îți va veni greu, dar trebuie să încerci. În Berlinul de Vest eram partizani, dar în această grădiniță mic burheză sîntem infractori.

Mundy aşază lanţul în ladă şi se ridică în picioare. Când se întoarce, îl găseşte pe Sasha alături, măsurându-l de jos; are o serie de riduri fine în jurul ochilor negri şi rotunzi, la fel de încrezători, însă în rest chipul i-a rămas la fel, fără elemente de prisos.

– Ted, mă asculţi?

Îl ascultă.

– Primul act al ciudatei voastre reprezentaţii se încheie peste cincisprezece minute. Trebuie să revin pe scaunul meu de spectator la vreme ca să pot aplauda extaziat. La recepţia oficială de după spectacol eu şi tu ne vom recunoaşte în mod spontan de cum ne vom vedea, vom exprima uimirea şi neîncrederea de rigoare, apoi ne vom îmbrăţişa ca nişte vechi amici. Eşti atent?

Da, este.

– Reîntîlnirea noastră în public va fi caracterizată de o anumită jenă. O să te simţi puţin deconcertat, nu te vei aştepta să ţi se aducă aminte atît de elocvent de trecutul tău radical, mai ales aici, în paradisul Germaniei Democrate. Şi eu o să mă arăt ceva mai încîntat decît ar trebui, dar voi manifesta o oarecare reţinere, fiind destul de evaziv. Lucru normal pentru o societate în care orice cuvînt are mai multe înţelesuri şi nenumăraţi ascultători. Ce-ţi propui să faci cu ameţitul acela de actor polonez?

– Să-l strecur în Berlinul de Vest.

Chiar spune asta? Oare Sasha îl aude? Uneori, cînd visezi, în afară de tine, toată lumea aude ce spui.

– Cum? întreabă Sasha.

– Pe acoperişul autobuzului. Îl înfăşurăm în decorul de fundal.

– Să procedezi întocmai cum spui. Vameşii de frontieră au ordin să nu-l descopere. Tovarăşa Erna e şcolită bine şi va avea grijă ca oamenii să nu fie prea zeloşi şi să greşească. Chestia cu băiatul a fost bine pusă la cale: rezultatul unei operaţiuni comune cu amicii polonezi de a străpunge bastioanele corupte ale Occidentului. Când soseşti în Berlinul de Vest, te duci direct la biroul consilierului politic de la Ambasada Britanică. Ceri să discuţi cu domnul Arnold, care e numele de cod al şefului rezident al Serviciului Secret Britanic. Dacă încearcă cineva să-ţi spună că se află la Londra sau Bonn, răspunde-i că ştii că a sosit la Tempelhof direct de la Londra în seara asta, la ora cinci. După ce vorbeşti cu el, o să i-l predai pe polonez. Lucrezi deja pentru Serviciul de Informaţii Britanic?

– Nu.

– Dar vei lucra. Îl vei informa pe domnul Arnold că polonezul e o provocare, dar că nu trebuie să dea curs informației, altfel compromite o excelentă sursă potențială. O să priceapă el logica acestor instrucțiuni. Ai băgat de seamă cât de tare pute țara asta?

– Cred că da.

– Fiecare colțișor duhnește. A țigări ieftine, a sudoare ieftină, a deodorante ieftine și a brichete din cărbune inferior care te gazează fără să-ți dea pic de căldură. Ne-am împotmolit în clisa birocrăției de stat. Societatea începe de la gradul de căpitan, iar orice chelner și șofer de taxi devine un despot. Te-ai culcat cu vreo femeie aici?

– Din câte-mi aduc aminte, nu.

– Nu-ți recomand să ai o asemenea experiență decât dacă mai întâi te obișnuiești. Și să eviți vinul, cu orice preț. Ungurii ne otrăvesc cu o chestie pe care-o numesc „Sînge de taur“. Intră în categoria rarităților, dar eu cred că reprezintă un mod de răzbunare pentru înăbușirea contrarevoluției lor din 1956. Am inaugurat cel de-al doilea război rece. În răsărit, îl avem pe tovarășul Brejnev și Afghanistanul, în partea de vest avem rachete Pershing și Cruise. Te rog frumos să-i comunici domnului Arnold să aleagă Germania de Est drept primă țintă.

În timp ce îi vorbește astfel, Sasha desface mapa și pune conținutul ei pe masă în perfectă ordine. În ultimele săptămîni, lui Mundy i s-au servit aceleași porcării ca și acum: un album cu fotografii mișcate ale Baletului Teatrului Balșoi, o statueta cromată reprezentînd un muncitor viril cu o șapcă mototolită și cu o salopetă ai cărui pantaloni sînt strîmtați la genunchi, o cutie din porțelan de Meissen, de culoare alb cu albastru și cu un capac ce nu i se potrivește, dar fixat de rest cu bandă adezivă transparentă. Și ceva care iese din tiparele obișnuite: un pachet sigilat de filme Kodak Tri-X, de 35 mm, nefolosite, exact tipul utilizat de Mundy la aparatul cu care face toate fotografiile pe care i le va arăta lui Kate cînd o să ajungă acasă.

– Aceste prețioase daruri sînt toate pentru tine, Teddy, cu cele mai profunde sentimente din partea vechiului tău prieten. Cu toate astea, cînd ajungi în Berlinul de Vest, ele devin ale domnului Arnold. Printre altele, conțin termenii și condițiile recrutării mele de către organizația lui. În cutia din porțelan o să găsești niște nuci. Sub nici o formă să nu încerci să mănînci vreuna în cursul călătoriei,

nici măcar dacă ești lihnit de foame. Să pui filmele împreună cu restul accesoriilor foto. Nu le folosești tu, ci i le dai domnului Arnold. Pe întâi iunie, la Praga va avea loc un festival de vară al dansului. Consiliul Britanic te-a propus să mergi acolo?

– Din câte știu, nu. Iar întâi iunie este, își amintește el parcă din altă viață, peste numai șase săptămîni.

– Atunci te va trimite. Domnul Arnold trebuie să se îngrijească să însoțești un grup de dansatori englezi. O să vin și eu acolo. La fel ca tine, îmi voi descoperi o pasiune tîrzie pentru diplomatie. Teddy, o să lucrez exclusiv cu tine. În spionaj, sînt ceea ce se numește cîinele unui singur stăpîn, iar atîta vreme cît voi putea lătra, tu vei fi stăpînul meu. L-am informat pe domnul Arnold că nu am încredere în altcineva. Mă jenez să-ți impun această condiție, dar tu ești șovin prin naștere, așa că o să te încînte ideea de a-ți sluji patria aceea ridicolă.

– Ce se întîmplă dacă la verificarea de la frontieră se descoperă chestiile astea? O să ajungă direct la tine.

– Verificarea autobuzului și a efectelor voastre va fi supărătoare, dar nu va evidenția nimic compromițător. Pentru asta trebuie să-i mulțumim lui Jan, eroul nostru.

Mundy și-a regăsit glasul sau, în orice caz, ceva care aduce cu glasul lui:

– Sasha, ce-ai de gînd? Asta-i nebunie curată!

– După dramatica noastră întîlnire la recepția de astă-seară, caracterul fostei noastre relații va deveni versiunea oficială pentru șefii mei. Ți-a plăcut profesorul Wolfgang?

– Aveam prea multe pe cap.

– La Ilmenau, cînd m-am uitat pe fereastra mașinii, am avut impresia că te descurcai de minune. L-ai cucerit pe simpaticul profesor. Te consideră un subiect excelent pentru a fi cultivat în continuare. L-am prevenit că nu vei fi ușor de cucerit. Trebuie să apeleze la toate subterfugiile ca să te curteze și să te atragă de partea lor, iar el a fost de acord să mi te încredințeze mie, ca vechi prieten și fost mentor ideologic. La Praga, dacă voi socoti că e momentul potrivit, o să fac primul pas. Tu o să te arăți rezervat, ba chiar puțin șocat. Lucru firesc. Ești Teddy, prietenul meu din studenție, care probabil încă are o părere critică despre valorile capitaliste, dar s-a integrat perfect în societatea consumatoristă. După o perioadă de gîndire, vei descoperi totuși că vechile

răbufniri de răzvrătire încă mai găsesc ecou în tine și vei ceda avansurilor noastre. Ești, ca de obicei, în pană de bani?

– A, știi cum e, mă descurc.

În vis nu e nevoie să explice nimănui că, din salariile de profesoară într-o școală de stat și din cel de funcționar guvernamental la început de carieră, chiar însumate, nu rămîne prea mult de cheltuit după plata lunară destul de consistentă a ipotecii. Dar Sasha înțelege oricum.

– Atunci banii vor juca un rol secundar în ceea ce privește motivația ta. Șefii mei vor răsufli ușurați. Ideologia lipsită de lăcomie îi face bănuitori. Jinduiiești după frumoasa tovarășă pe care ți-am oferit-o astăzi sau te încapățînezi să-i rămîi fidel soției?

Pesemne că Mundy o fi susținut valorile mariajului, fiindcă Sasha a renunțat deja să i-o mai ofere pe frumoasa traducătoare.

– Oricum n-are prea multă importanță. O mică hîrjoană te-ar arunca mai sigur în brațele șefilor mei, dar ne putem lipsi de asta. Teddy, o să insiști totuși că vrei să lucrezi doar cu mine. O să fii și tu un cîine cu un singur stăpîn. Unul dintre scriitorii voștri a spus că în cazul agenților dubli nu se știe niciodată dacă te alegi cu carnea sau cu osul. Eu o să-i pun la dispoziție numai carne domnului Arnold. În schimb, tu și el îi veți da tovarășului Sasha doar ciolane goale.

– Sasha, cum Dumnezeu ai ajuns aici? De ce au încredere în tine?

În vis, îți pui întrebările prea tîrziu, fără să te aștepți la vreun răspuns.

– În cursul șederii tale la Weimar ai avut ocazia să vizitezi lagărul de concentrare de la Buchenwald?

– Mi s-a oferit prilejul, dar nu am avut timp.

– Și nu-i decît la opt kilometri depărtare. Mare păcat. Pe lîngă fagul mult lăudat al lui Goethe, crematoriul din lagăr merită mai multă atenție. Nici nu era nevoie să fii mort ca să te ardă în el. Știai că rușii au ținut lagărul în funcțiune și după ce l-au eliberat de fascism?

– N-am știut.

– Bineînțeles. Și ne-au dat un exemplu elocvent de realism socialist, fiindcă tot veni vorba. Noi i-am spus Buchenwald Doi. Și-au adus propriii prizonieri și i-au tratat la fel cum au procedat și predecesorii lor. A, victimele n-au fost doar naziști. Majoritatea

erau social-democrați și alte elemente cu vederi opuse Partidului Unic, oameni care doreau să reînvie capitalismul și să readucă burghezia la putere. Tirania seamănă cu instalația electrică dintr-o casă veche. Moare tiranul, dar noul tiran devine proprietar și nu trebuie decît să apese pe comutator. Nu mă aprobi?

Mundy crede că ar fi cazul.

– Consiliul Britanic e un focar de propagandă antisocialistă, așa am auzit, o fabrică de minciuni contrarevoluționare. Mă mir că te-ai dat cu ei.

Cînd visezi, orice protest devine inutil, dar noi nu ne dezmințim.

– Asta-i o gogoriță! Cum ar putea fi contrarevoluționară o prezentare a operei shakespeariene?

– Nu subestima paranoia, Teddy. Curînd vei deveni o unealtă esențială în lupta neîncetată a poporului împotriva subversiunii ideologice. Puțină imaginație din partea domnului Arnold, iar tu îți vei da seama că sârmanul consiliu există doar pentru a asigura acoperirea pentru cei care se ocupă de sabotarea proletariatului. Am auzit că bietul Macbeth a plîns seara trecută. Ne vedem la recepție. Sper că n-ai uitat că trebuie să mimezi uimirea, da?

* * *

Anticul autobuz londonez care gonește hurducîndu-se prin pașnicul peisaj rural al țării comuniste, din care se revarsă urletele decadentei muzici rock, fum de motorină, fișii de hîrtie care flutură nebunește și baloane colorate, parcă dorindu-și cu încăpăținare să fie oprit, chiar dacă pe banchetă, alături de tine, stă o valchirie¹ de aproape nouăzeci de kilograme, cu părul răsucit într-un soi de coc. În fiecare sat prin care trec, bătrînii se uită urît și-și duc mîinile la urechi, iar puștimea face semne cu mîna și ȝopăie, de parcă ar fi sosit circul. Pesemne s-a spart ȝeava de eșapament sau s-a întîmplat ceva cu toba, deoarece hărmălaia făcută de motor a crescut cu cîțiva decibeli – ceea ce explică de ce o mașină de poliție cu luminile aprinse urmărește autobuzul de vreo jumătate de oră, iar polițistul călare pe motocicletă conduce cam în dorul lelii. „S-ar

¹ În mitologia scandinavă, una dintre cele douăsprezece mesagere ale lui Odin (zeul suprem, „stăpînul cerului și al pămîntului“, zeu al războiului, dar și al magiei și al inspirației) care însoțeau sufletele eroilor căzuți în război în Walhalla. (n.red.)

putea să fim trași pe dreapta dintr-un moment în altul, gîndește Mundy, ca să ni se pună în cîrcă vreo zece contravenții, în conformitate cu prevederile Legii circulației pe drumurile publice din Paradisul Muncitoresc, inclusiv transportarea ilegală a unui actor polonez bolnav de iubire, aflat pe acoperiș, înfășurat într-un decor, a unei cutii din porțelan pline cu nuci ce nu trebuie desfăcute și un a unui pachet de filme Kodak neexpuse, ce trebuie predate Serviciului de Informații Britanic imediat după sosirea în Berlinul de Vest.

Șoseaua trece prin dreptul unor cîmpuri de un galben ofilit. Singurele pete în peisaj sînt pîlcurile de case țărănești căzute în paragină, biserici coșcovite sau cîte-un pilon așezat astfel încît să rănească ochiul cît mai mult. Steve, șoferul fără dinți, se află la volan, Mundy stă alături, pe locul lui obișnuit de pe bancheta rigidă, avînd pregătite pașapoartele, vizele, avizele și documentele de asigurare într-o geantă diplomat pe care o ține strîns între genunchi. O are alături pe Erna. Din fundul autobuzului răzbat frînturi de cîntece vesele care se sting inexplicabil, asta pînă cînd Sally Ac-Iscusit începe să țină ritmul cu bașii acordeonului ca să-i mobilizeze pe toți la cîntat. În oglinda retrovizoare de deasupra capului Mundy poate urmări o bucată albastră din decorul de fundal care fîlfiie nebunește, izbindu-se de geamul din spate, precum și remorca hurducîndu-se. Iar la o sută de metri în spatele remorcii vede mașina de poliție menținînd mereu aceeași distanță față de autobuz, încetinind, cînd acesta reduce viteza, și accelerînd, cînd autobuzul prinde viteză pe cîte-o porțiune dreaptă și fără gropi a șoselei. De fiecare dată cînd autobuzul ia cîte-o curbă, aude scîrîitul produs de frecarea decorului făcut sul de frînghiile cu care este legat de acoperiș. Cînd urcă tropăind la etajul autobuzului pentru a verifica dacă totul e în ordine, se străduiește să nu privească prea insistent la pachetele învelite în hîrtie maronie de pe polițele pentru bagaje și la brațul statuetei reprezentînd muncitorul socialist, care a străpuns ambalajul și a ieșit la iveală.

– Toată lumea beneficiază de escorta poliției? o întreabă el pe Erna, cînd revine alături de ea.

– Numai dacă sînt oaspeți deosebiți, Ted.

* * *

Mundy și-a găsit refugiul în propriile gânduri. Revederea celor doi vechi prieteni de la recepția oficială de rămas-bun s-a desfășurat exact cum a anticipat Sasha. Se zăresc unul pe celălalt, în aceeași clipă, și fac ochii mari de uimire. Sasha e primul care-și găsește cuvintele pentru a-și exprima surprinderea: „Doamne Dumnezeu, *Teddy!*, scumpul meu prieten, amicul care mi-a salvat viața, ce cauți tocmai la Weimar?” Iar Mundy, arătând oarecum descumpănit, ceea ce în situația de față nu-i creează probleme deosebite, îi răspunde: „Sasha, vechiul meu tovarăș de celulă, nici nu mi-aș fi închipuit, e de-a dreptul fantastic, explică-mi și mie!” După îmbrățișări și bătăi pe umăr, despărțirea lor, atît de dureroasă, pare firească; apoi, în mod ostentativ, fac schimb de adrese și de numere de telefon și discută vag despre intenția de a se revedea în viitorul apropiat la un pahar de vorbă. Apoi fuga înapoi la cămin cu trupa teatrală, doar ca să se perpelească de pe o parte pe alta în pat, să tragă cu urechea prin pereții subțiri la șoaptele celor pe care-i are în grijă și să spere din inimă că nimeni altcineva nu mai aude ce vorbesc, fiindcă le-a zis de nenumărate ori că vorbele aruncate la întîmplare costă vieți omenești.

Rămîne treaz toată noaptea, răsucind pe față și pe dos întrebări la care nu se poate răspunde. Cînd încearcă să adoarmă, îl visează pe Jan strecurînd o grenadă în rezervorul autobuzului. Cînd stă treaz, coșmarurile sînt și mai cumplite. Dacă e să-i dea crezare lui Sasha, fugarul polonez și pachetele vor trece prin vamă și cu asta totul s-a terminat. Dar chiar *trebuie* să-l creadă? Iar presupunînd că-l ia în serios, va reuși jocul pe care-l face? La ora șase, deși e încă întuneric, Mundy se ridică în capul oaselor și bate cu palma în pereții despărțitori dintr-o parte în alta a cămăruței lui și răcnește cu glas milităros și poruncitor la care în mod normal n-ar apela: *Gata, băieți și fete, deșteptareaaa! Ducă-se naibii dejunul, s-o luăm din loc!* Dar le este tuturor limpede ce se subînțelege prin asta: doar îl trecem fraudulos pe ticălosul acela mic, așa cum am plănuțit, și-o s-o facem acum, ca să scăpăm de chin. Drept membri ai echipei operative i-a ales pe Lexham, Viola și Sally Ac-Iscusit.

– Ceilalți, vedeți-vă de treabă, ca de obicei, prostiți-vă și încercați să lăsați impresia că n-aveți nici o grijă, le-a spus el, pe un ton nu tocmai amabil.

– Cum spui tu, Tăticu’.

La crăpatul zorilor, avînd-o pe Viola în frunte, Mundy, Sally și Lexham traversează curtea, urcă la etajul autobuzului și-l trezesc pe Jan din somn. Îl dezbracă în pielea goală și-l mînjesc din cap pînă în picioare cu vaselină de lagăre. Asta are menirea de a deruta cîinii polițiști.

– Viola, tu faci treaba în părțile mai delicate.

După aceea, îl împachetează pe Jan în cortine de scenă îmbibate în miros de substanțe care alungă moliile și îi așază bucăți de capoc peste inimă și peste alte locuri în care pulsul e mai puternic. Mundy și-a adus aminte că la trecerea frontierei în Germania de Est i-a văzut pe vameși înarmați cu căști și stetoscoape de dimensiuni impresionante pentru a examina obiecte suspecte. După ce îl ambalează la loc, Mundy își lipește urechea de locul în care ar trebui să se afle inima lui Jan și nu aude nimic.

– Poate că nici n-are, spune el în șoaptă către Sally.

Acum, fugarul ascuns de ei arată ca o mumie egipteană. I-au lăsat o deschizătură pentru a respira, însă, ca să evite riscul sufoării prin astuparea ei întîmplătoare, Mundy îi vîră lui Jan o bucată de țeavă metalică în gură, după care îl învelesc într-un covor prăfuit.

Se află tot la etaj, iar Jan nu mai e Jan, ci un covor ținut în picioare. Pe jumătate răsturnat, mai tîrîș, mai cărat, îl coboară pe scărița îngustă și curbată pînă în curte, unde stă desfăcut pe asfalt, așteptîndu-i, decorul albastru de fundal. Încă are dîre de apă de ploaie, iar duhoarea ca de vas de pescuit, a apret și a clei de oase, îi izbește în nări încă de la distanță. Erna nu a sosit încă. I-au spus că pleacă la șapte și jumătate, și e doar și un sfert. În timp ce Viola rămîne de veghe, Mundy și Lexham dau drumul covorului la o margine a decorului și încep să-l ruleze. Și-l rulează fără să se oprească, pînă cînd Jan și covorul se găsesc într-un cîmat de vreo zece metri pe care, în strigăte de „Hai, băieți, acum“ sau „Ridică, flăcău, nu te lăsa“, Mundy și cîțiva binevoitori reușesc să-l urce pe acoperiș, apoi îl fixează de niște vergi, lăsîndu-i un capăt să atîrne peste geamul din spate al autobuzului.

* * *

O dată cu scrișnetul de frîne și sfîrșitul de pneuri uzate, fumul negru se ridică, acoperind geamul din stînga lui Mundy. Autobuzul

ca un car alegoric oprește la mai puțin de zece metri de stîlpul vopsit în roșu și alb. Au ajuns la primul punct de trecere a frontierei. Nu e reprezentăția care să-ți aducă premiul cel mare, ci versiunea tipică țării: vreo șase militari înarmați, un cîine polițist, o *grüne Minna*, un polițist pe motocicletă, cel care pînă nu de mult mersese în fața lor, și mașina de poliție cu girofarurile aprinse care i-a urmat de la Weimar. Mundy coboară săltăreț din autobuz, cu geanta diplomat în mînă. Erna, senină pe bancheta mașinii, rămîne distanțată, parcă nepăsătoare la tot ce se petrece.

– Domnilor, colonele, tovarăși, vă doresc tuturor o zi bună! strigă Mundy în glumă.

Nu se apropie însă prea mult de ei, întrucît colonelul, în realitate doar căpitan, este scund, la fel ca Sasha, iar Mundy n-ar dori să-i stîrnească acestuia senzația de nesiguranță dominîndu-l prin statură.

Vameșii urcă în autobuz, o salută morocănoși pe Erna și se uită cu severitate la fetele dichisite ca de sărbătoare cu pălării fistichii, după care le ordonă tuturor să coboare, în vreme ce ei dau deoparte prelata de pe remorcă, scotocesc prin valize și lasă totul vraiste, pentru ca detestații occidentali să facă ordine în urma lor. Cu un aer gînditor, căpitanul verifică pașapoartele, vîinînd eventuale nereguli, și-l bombardează pe Mundy cu întrebări rostite în germană cu un pronunțat accent silezian. „Cît ați stat la Weimar, tovarășe?“, „Cînd ați sosit în RDG, tovarășe?“, „Cît timp ați petrecut în Cehoslovacia, Ungaria, România, Polonia?“ Compară răspunsurile lui Mundy cu ștampilele din pașapoarte, măsoară din ochi autobuzul deșucheat și, cu un aer ceva mai critic, fetele care arată ca niște vampe. Se uită încruntat la cîrnatul albastru de pe acoperișul împodobit cu baloane și fișii de hîrtie, apoi la umflătura care a apărut la mijlocul decorului, ceea ce îl duce pe Mundy cu gîndul la un șoarece înghițit de un boa constrictor care este împins spre stomac. În cele din urmă, ofițerul face gestul pe care Mundy a ajuns să-l recunoască imediat: o înclinare disprețuitoare și posacă a capului, o grimasă trădînd un amestec de ură, avertisment și invidie.

– *Treceți, lua-v-ar dracii.*

Mundy și trupa se grăbesc să urce în autobuz, Sally își ia acordeonul și dă tonul la *It's a long way to Tipperary* și – ce mama naibii – pornesc la drum.

Erna lasă impresia că n-a văzut nimic. Privește pe fereastră cu ochi mici și rotunzi.

– Ați avut vreo problemă? îl întreabă ea pe Mundy.

– Totul a fost în ordine. Băieți de treabă, o asigură Mundy.

Cu unele diferențe între peisaje, scena se joacă de încă trei ori. La fiecare verificare, încordarea crește cu un grad, iar la ultima dintre ele nimeni nu mai are forța de a cînta sau de a scoate vreo vorbă. Faceți ce vreți cu noi, nu mai suportăm, ne dăm bătăuți. Brusc, Erna se ridică în picioare, le face tuturor un semn jovial cu mîna, coboară din autobuz și continuă să fluture brațul pînă o pierd din ochi. I-a răspuns cineva la salut? Mundy are îndoieli că s-a ostenit careva. Trec apoi printr-un loc foarte îngust, iar Mundy privește în jos. Niște soldați americani le rînjesc prin ferestre, cîțiva oameni se holbează la uriașul bidiviu pictat carnavalesc apărut de *dincolo*, o serie de aparate fotografice îi orbesc cu flash-urile și de pe pietrele ude ale pavajului sclipesc spre ei toate luminile Las Vegas-ului. Au ajuns cu bine în Berlinul Occidental, dar nimeni din autobuz nu scoate o vorbă. Cu excepția lui Lexham, probabil, care înjură fără nici o jenă, folosind cele mai cumplite cuvinte, ca de obicei, dar lipsite de vigoarea ce ar fi de așteptat. Iar Viola suspină să-i sară inima din piept, dar fără să se smiorcăie, și rostește:

– Vă mulțumesc tuturor, mulțumescu-ți ție Doamne.

La etaj, unul dintre băieți, Polonius, după toate probabilitățile, slobozește un hohot isteric de rîs.

* * *

Diplomatul britanic, extrem de înalt, cu barba nerasă de aproape o zi și jumătate, care intră cu pași mari în biroul consilierului politic al Ambasadei Britanice, situate în apropiere de fostul stadion olimpic al Scumpului Nostru Führer, înarmat cu două sacoșe doldora și o geantă diplomat, arată ca un marinar care abia a coborît de pe navă și parcă are încă senzația că puntea i se leagănă sub picioare, ceea ce, avînd în vedere cum se simte, nu e tocmai departe de adevăr. Receptionera este o englezoaică între două vîrste cu păr ce dă să încărunțească și cu o purtare politicoasă, dar fermă. Asemenea lui Kate, ar putea avea pregătire de profesoară.

– Trebuie să discut cu domnul Arnold, spune Mundy precipitat, trîntind pașaportul pe tejghea, împreună cu cartea de vizită pe care scrie „British Council“. În curtea dumneavoastră am un autobuz cu

douăzeci de actori tineri foarte obosiți, iar santinelele de aici îi spun șoferului să plece.

– La *care* domn Arnold vă referiți, domnule? întreabă recepționera în timp ce răsfoiește pașaportul lui Mundy.

– Cel care a sosit la Tempelhof seara trecută.

– A, la acela, deci? Mulțumesc. Sergentul vă va conduce în sala de așteptare, iar noi vom vedea ce putem face pentru bieții dumneavoastră actori. Sacoșele acelea îi vor fi de folos domnului Arnold sau doriți să le lăsați la mine? A apăsător deja pe un buton și vorbește la un telefon de interior. Pentru domnul Arnold, te rog, Jack. Imediat ce poate, ar fi perfect. A, și ar trebui să ne ocupăm de autobuzul din curte, care e plin cu actori neliniștiți. Așa e mereu luni dimineața, nu?

„Sergentul este o versiune nevinovată a celui care l-a păzit pe Mundy în spitalul militar în urmă cu zece ani. Poartă o jachetă sport, pantaloni gri din flanel și ghete lustruite lună. Sala de așteptare seamănă cu rezerva personală a lui Mundy, lipsindu-i doar patul: pereți zugrăviți în alb, geam mat la ferestre, aceeași fotogra-fie a scumpei noastre regine pe vremea când era tânără. Și aceleași crizanteme, cu dedicație din partea poliției din Berlinul de Vest. Prin urmare, Mundy nu se arată defel surprins când în cameră intră același viceconsul – elegantul Nick Amory, purtând aceiași pantofi din piele de căprioară și costumul din tweed pe care îl păstrează pentru vizitele la spital și același surîs inteligent, ușor dezaprobat fața de sine. E mai bătrîn cu zece ani, dar, într-o lumină mai scăzută, ar putea crea impresia că și-a păstrat, la fel ca Sasha, vîrsta la care i s-a întipărit lui Mundy în memorie. Ceva mai bronzat, poate fruntea mai lată, fiindcă părul a început să-i cadă. O idee de păr cărunt la perciunii de culoarea ghimbirului. O nouă autoritate, intangibilă. Lui Mundy îi trebuie cîteva clipe ca să-și dea seama că Amory procedează la o evaluare similară a vizitatorului.

– Mda, arăți mult mai bine decît la ultima noastră întîlnire, spune Amory nepăsător. Care-i treaba?

– Avem un fugar polonez pe acoperișul autobuzului.

– Cine l-a plasat acolo?

– Noi, toți.

– Prin *toți* să înțeleg grupul de actori?

– Exact.

– Când?

– Azi-dimineată. La Weimar. Am avut un spectacol acolo.

Amory se duce la fereastră și, prudent, dă perdeaua puțin într-o parte.

– Stă cam nemișcat pentru un fugar. Ești sigur că mai trăiește?

– I-am spus să-și țină gura și să stea liniștit pînă îl anunțăm noi că poate ieși în siguranță.

– *Tu* i-ai spus asta.

– Da.

– Înseamnă că ții bine frîiele.

– Trebuia s-o facă cineva.

O vreme, singurele lucruri perceptibile sînt zîmbetul strîmb al lui Amory și zgomotele făcute de manevrele autobuzului în curte.

– Nu prea te încîntă ideea, remarcă el într-un tîrziu. De ce stăm aici, înăuntru? De ce nu ieșim în stradă să dansăm și să celebrăm cu șampanie?

– Băiatul susține că familia lui va avea de suferit dacă i se face publică identitatea. Am fost cu toții de acord să ne ținem gura.

– Cine ți-a spus să ceri cu Arnold?

– Sasha.

„Zîmbetul nu e zîmbet, își dă Mundy seama. Dacă așa ar fi stat lucrurile, ar fi trebuit să dispară deja. Zîmbetul acela e doar masca pe care o poartă cînt te urmărește și plănuieste următorul pas.“

– Sasha, repetă Amory, parcă după un veac de tăcere. Tipul cu care ai stat în cameră pe vremea cînd te jucai de-a comuniștii. *Acel* Sasha. Care a venit aici în ziua aceea și a făcut tărăboi.

– Acum e în Est. Un fel de spion.

– Da, am auzit asta, ca să fiu sincer. Știi cumva *ce fel* de spion?

– Nu.

– Ți-a spus și că am sosit cu avionul seara trecută la Tempelhof?

– Da. De ce?

– E un fel de cod idiot pe care-l avem atunci cînd una dintre părți are de comunicat celeilalte ceva deosebit de important. Ce ai în sacose?

– Secrete, dacă e să-l cred. A mai spus că polonezul e o provocare, dar că n-ar fi inteligent să ne ocupăm de el.

– Fiindcă altfel l-am compromite pe tovarășul Sasha?

– A spus că verificările făcute de poliție în autobuz vor fi de formă, ca să-i permită băiatului să treacă. În acest fel, chestiile din sacoșe vor fi mai în siguranță.

– Da, ceea ce demonstrează multă inteligență, corect? Asta e tot ce ne oferă sau examinăm mostrele, în ideea de a-i încredința o comandă mai serioasă?

– A zis că mai are multe.

– Iar tu să fii omul de legătură?

– A zis că ți-a scris. Găsești între lucrurile din sacoșe.

– Vrea bani?

– N-a precizat. Cel puțin, nu față de mine. Ar face-o pentru prima oară.

– Tu ești?

– Nu, sigur nu-s.

– Și care e următoarea ta mișcare? Acum, în clipa asta?

– Plec spre țară.

– Chiar în după-amiaza asta?

– Da.

– Cu actorii tăi?

– Da.

– Te deranjează dacă îmi desfac darul? O să-ți spun Edward, dacă nu ai nimic împotrivă. Cred c-am mai făcut-o cândva, am dreptate? Am un unchi pe nume Ted, și nu-l pot înghiți deloc.

Încă surîzînd, Amory golește sacoșele pe măsuta de cafea: muncitorul cel viril, pliantul despre Balșoi, pachetul de filme Kodak și cutia albastră din porțelan. Examinează marginile lipite ale statuei, miroase pliantul, întoarce pachetul cu filme între degete, studiază data de expirare, timbrele obișnuite de accize, apropie cutia din porțelan de ureche și o scutură ușor, dar nu trage de banda adezivă care prinde capacul de cutie.

– Iar înăuntru sînt nuci?

– Așa mi-a spus.

– Da, sigur. S-a mai procedat așa, desigur. Dar multe lucruri se repetă, nu?

După ce lasă cutia pe masă, alături de celelalte lucruri, își pune palma pe creștet și admiră întreaga colecție.

– Cred că ai tremurat de moarte.

– Și nu numai eu.

– Da, dar mai mult pentru polonez. Sper că nu le-ai povestit actorilor despre *astea* – își îndreaptă ochii alene către măsută. N-au habar de mina asta de aur?

– Nu. Ei știu doar de tânărul polonez. Cred că fac deja un târâboi...

– Nu-ți face griji. Laura îi hrănește cu niște cornuri și răcoritoare. Ai avut impresia că polițiștii de dincolo l-au căutat în mod serios? Sau a fost doar de ochii lumii, așa cum a promis Sasha?

– Nu știu. Am încercat să nu mă uit.

– Cu câini?

– Da, dar nu l-au simțit. L-am mînjit cu vaselină ca să-i derutăm.

– A fost ideea lui Edward?

– Așa cred.

– Nu v-au pus la dispoziție și interpret însoțitor?

– Ba da. Dar și ea a făcut parte din tot aranjamentul.

– Ca să ne pună băiatul în brațe?

– Da, după cum susținea Sasha. Își spunea Erna. O tipă blondă. Cîntărea aproape nouăzeci de kilograme.

Zîmbetul de pe fața lui Amory se lățește, semn că a recunoscut stilul.

– Și mai avem convingeri comuniste sau am renunțat la copilării?

În așteptarea răspunsului, care întîrzie, Amory pune pachetul cu filme înapoi pe masă și, fără a renunța la zîmbet, îl împinge pînă îl aliniază perfect cu celelalte obiecte care alcătuiesc mina lui de aur.

– Și unde locuim?

– Hampstead.

– Și lucrăm normă întreagă pentru Consiliul Britanic?

– Da.

– Și mergem cu autobuzul douăzeci și patru spre Trafalgar Square?

– Da.

– Ai pe cineva? Soție, prietenă, ceva de genul acesta?

– Soție. Gravidă.

– Cum o cheamă?

– Kate. Prescurtare de la Catherine.

– Cu C?

– Da.

– Iar numele de fată?

– Andrews.

– Cetățean britanic?

– Da. Profesoară.

– Născută la?

– Doncaster.

– Știi cumva când?

– Cu doi ani înaintea mea. Cincisprezece aprilie.

„De ce mă las supus acestui interogatoriu? De ce nu-i spun lui Amory să-și vadă de treburile lui?”

– Da, bravo, face Amory, încă evaluînd comoara. *Foarte* bravo, asta pentru cazul că aș uita să ți-o spun mai tîrziu. Pentru stil, mai precis. O să bag chestiile astea în frigider, dacă nu te superi, apoi o să mergem să-i vedem pe actorii tăi. Pentru ei sînt un șmecher de la Externe, așa că să nu mă lauzi, că strici poza.

* * *

Din cîte își mai amintește Mundy, secția de poliție din Berlinul de Vest este aceeași la care a fost bătut măr, dar în starea de nepăsare și confuzie în care se află, abia dacă se sinchisește. Amory a telefonat deja ca să aranjeze lucrurile, apoi s-a așezat, împreună cu sergentul, pe bancheta ocupată în mod obișnuit de Mundy, alături de Steve, șoferul, rugîndu-l pe Mundy să stea în spatele lor, după care tot Amory, nu Mundy, este cel care îi roagă pe actori să coboare în hangarul fără ferestre în care autobuzul a fost parcat fără să prindă cineva de veste. După aceea, tot Amory, cu ajutorul sergentului, îi strînge pe actori în cerc, rămînînd în mijlocul lor, și li se adresează pe un ton care îmbină perfect o arogantă lipsă de respect cu avertismentul.

Au făcut o treabă extraordinară, le spune el. Au toate motivele să se felicite.

– Dar există un secret. Mai precis, două. Unul dintre ele se află pe acoperișul autobuzului, fiindcă n-am dori ca mama, tatăl, frații și surorile lui din Polonia să aibă de suferit. Iar cel de-al doilea este Edward, fiindcă, în cazul în care domnii de la Consiliul Britanic află din întîmplare ce a reușit el să pună la cale, birocrația de acolo va dovedi cine-i mai tare, iar Edward se va trezi fără slujbă. Din cîte se știe, Consiliul nu se ocupă cu traficul de refugiați. Prin urmare, ceea ce vă cerem reprezintă ceva *extrem* de greu pentru

orice actor, mai precis, să nu vorbești despre cele întâmplate. Nici în seara asta, nici în vecii vecilor, amin.

Iar după ce sergentul citește cu voce tare o declarație oficială în baza Legii păstrării secretului și fiecare dintre puști semnează câte un formular impresionant, Amory rostește cu dezinvoltură: *Also los, bitte, meine Herren!* către grupul de polițiști în blugi aflat pe partea cealaltă a hangarului și, fără să mai piardă vremea, aceștia reazemă câteva scări de autobuzul British Leyland și urcă pe acoperiș lătrînd ordine unul către altul pînă cînd, cu precauție infinită, decorul de fundal este coborît, depus, ca o descoperire arheologică neprețuită, pe podeaua din beton și apoi derulat. Într-o explozie de aplauze, copilul gol și mînjit de vaselină se ridică precum Adonis dintre zdrențele și bucățile de capoc și, euforic, se repede la salvatorii lui și-i îmbrățișează pe rînd, zăbovind ceva mai mult în brațele iubitei sale. După aceea, totul se desfășoară cu rapiditate și precizie militară. Polițiștii îl înfășoară într-o pătură și-l duc de acolo. Viola aleargă după el. Dar nu i se permite mai mult de un semn cu mîna din pragul ușii. Rămas în apropierea autobuzului, Amory le adresează câteva ultime cuvinte:

– Acum o să vă dau vestea *cu adevărat* proastă – trebuie să-l reținem pe Edward la Berlin vreme de o zi sau două. Regret, dar va trebui să vă luați rămas-bun de la el și să-l lăsați aici, ca să rezolve treburile neplăcute.

După îmbrățișări, bocete și smiorcăieli teatrale care se transformă în lacrimi adevărate, autobuzul iese pufnind din hangar, lăsîndu-l pe Tăticu' să rezolve treburile murdare.

* * *

Revenit în Estelle Road patru zile mai tîrziu decît anticipaseră el și Kate, Mundy joacă fără nici o dificultate rolul de angajat nemulțumit. Nu are nici o importanță că i-a telefonat deja în fiecare dintre cele patru zile, transmițîndu-i același mesaj de revoltă. Enervarea simțită la Berlin încă nu i-a trecut.

– Cum adică, de ce nu s-au gîndit și ei de la început? spune el apăsător, nu pentru prima oară – *ei* fiind, ca de obicei, nefericiții lui șefi. *Incompetența* asta strigătoare la cer mă omoară. Cum poți fi atît de *uituc*? întrebă el retoric și, trădînd o oarecare lipsă de loialitate, o imită batjocoritor pe zîna lui cea bună de la serviciul

Personal. „*O, ce bine!* Scumpul de Ted Mundy tocmai se află la *Berlin*. Ce bine s-a nimerit. Să-i prelungim delegația cu cîteva zile ca să se poată vedea cu toți cei de acolo.“ A naibii, doar știa de trei luni că o să merg la Berlin. Iar dintr-o dată, hop, se trezește și ea.

După cinci săptămîni de absență, Kate a făcut planuri serioase pentru a transforma revenirea lui acasă într-un succes. Îl așteaptă cu mașina la aeroport și, în timp ce conduce, ascultă cu un zîmbet răbdător toată tirada lui. Însă odată ajunși în Estelle Road, ea îi pune ușor palma peste buze și-l împinge drept în patul de la etaj, oprindu-se doar cît să aprindă o lumînare parfumată, pe care a pregătit-o pentru această ocazie. După o oră, convin că ar fi vremea să mănînce și Mundy o mîină pe Kate spre bucătărie și insistă să scoată chiar el din cuptor vițelul à la Burgundy și să o încurce prin încercările lui de a o scuti de orice efort inutil. S-ar putea ca gesturile lui, la fel ca modul său de exprimare, să i se pară lui Kate cam teatrale, dar la ce ar trebui să se aștepte după ce a stat atîta vreme printre oameni de teatru?

În timpul mesei, cu aceeași conștiinciozitate, Mundy este informat cu privire la mersul sarcinii, la familia ei și la frămîntările din sînul Partidului Laburist St Pancras. Însă, în timp ce ea îi povestește despre toate cu un aer îndatoritor, Mundy se trezește cu privirea rătăcindu-i prin bucătărie, prețuind fiecare amănunt ca pe o comoară, de parcă ar fi revenit după o ședere îndelungată în spital: dulapul din pin pe care, cu puțin ajutor din partea tatălui ei, l-a făcut în perfectă conformitate cu specificația stabilită de Kate, fiindcă, așa cum îi place lui Des să spună, Ted ar putea deveni un tîmplar de artă dacă și-ar pune mintea; tigăile și cratițele de teflon pe care le-au primit de la fratele ei, Reg, și de la soția lui, Jenny, drept cadou de nuntă; mașina ultramodernă de spălat rufe cu uscător, de producție germană, pe care Kate a cumpărat-o din propriile ei economii, fiindcă e de modă veche, susține ea, și nu o deranjează să recunoască asta, copilul lor o să aibă scutece adevărate, nu chestii din acelea din hîrtie absorbantă și chiloței din plastic.

Iar după ce ea îi relatează fiecare minut petrecut în ultimele cinci săptămîni, Mundy ocolește masa și o sărută, și o mîngîie, și nu mai au încotro decît să urce din nou la etaj ca să facă dragoste pînă cînd, încetul cu încetul, el riscă să-i prezinte o versiune cenzurată a aventurilor lui cu puștii, întrerupîndu-și povestirea cu hohote serioase de rîs pentru a-și oferi cîte o pauză de gîndire, apoi imită

glasurile principalilor actori pînă cînd Kate jură că ar fi în stare să-l recunoască pe Lexham de îndată ce l-ar vedea.

– Și, slavă Cerului, nu mai trebuie să trec prin așa ceva decît în iunie, încheie el cu un oftat lejer de ușurare.

– Cum? Ce ai în iunie?

– A, vor să mă trimită la *Praga* – și spune asta de parcă plecarea la Praga ar fi un eveniment deprimant.

– Cum adică? întreabă Kate ciudat amuzată din nou. Praga e un oraș minunat.

– Un festival internațional de dans. O să mă ocup de participanții britanici. Diurnă completă, plus indemnizație de risc.

– Cîte zile?

– Zece zile, din nefericire. Douăsprezece, dacă punem și drumul.

Ea rămîne tăcută vreme de cîteva momente, apoi se lovește ușor cu palma peste pîntece.

– A, nu-i nimic, sper. Asta dacă nu cumva asta mic hotărăște să apară mai devreme.

– Dacă așa decide micuța, o să ajung aici înaintea ei, jură Mundy.

Asta este parte din jocul pe care-l fac amîndoi. Ea spune că va avea băiat, Mundy susține că va fi fată. Uneori, pentru a da altă sa-voare jocului, el și Kate schimbă rolurile.

CAPITOLUL ȘAPTE

Autobuzul cu aspect ciudat s-a făcut nevăzut, iar ultimele răcnete de un tragic rămas-bun s-au topit în hărmălaia traficului. Mundy și Amory stau față în față în cămăruța izolată fonic situată vizavi de biroul pustiu al lui Amory, iar pe masa din plută dintre ei se află un magnetofon ale cărui role se rotesc alene.

– Cît noi discutăm aici, spune Amory, pepitele zboară spre Londra. Analistii abia așteaptă să pună ghearele hoțesti pe ele. Pînă una-alta, uite ce vor de la noi, începînd de ieri, precizează Amory: un autoportret din partea lui Edward, care să cuprindă tot-tot; o relatare pas cu pas a iubirii dintre Sasha și Mundy, începînd cu primii fiori simțiți la Weimar; plus o descriere a bărbatului care-și spune profesor Wolfgang, fără a omite nici cel mai neînsemnat amănunt.

Obosit mort, dar, în același timp, suprastimulat, Mundy răspunde în mod sclipitor la întrebările lui Amory vreme de o oră, iar în următoarea, chinuit și cu opinteli; după care începe să ațipească din lipsă de aer, sufocîndu-se ca un prunc în pîntecele mamei. Reveniți în sala de așteptare, unde așteaptă pînă cînd Amory scoate banda și o pune la păstrare, Mundy adoarme buștean și nu e pe deplin treaz nici cînd fac o scurtă deplasare cu mașina pînă într-un loc știut doar de Amory, după care se trezește de-a binelea și constată că e bărbierit și curat și ține un pahar cu whisky în mînă, apoi se găsește în fața unei ferestre cu perdele din dantelă dintr-un apartament elegant care dă spre Kleistpark, pe unde se plimbă reprezentanți bine așezați ai micii burghezii berlineze, inclusiv numeroase mame care, încă adormite, împing cărucioare, în

atmosfera plăcută a serii. Țintă a curiozității lui Amory, Mundy a devenit un mister pentru el însuși. Încordarea, sentimentul că a dezlănțuit ceva important, la care se adaugă o mulțime de griji acumulate, pe care a reușit să le ignore pînă acum, îl fac să se simtă perplex și fără nici o vlagă.

– Cred că ar fi vremea să-i telefonezi lui Kate a ta, cît mă duc și eu pînă la baie, îi sugerează Amory, cu zîmbetul acela care nu se dezlipește de pe fața lui.

Ideea pe care Mundy o acceptă cu oarecare ezitare, fiindcă, de fapt, chiar asta îl frămînta: ce anume să-i spună.

– E simplu de tot, îl încurajează Amory cu un aer amuzat. Discuția voastră va fi ascultată de cel puțin șase servicii de informații, așa că ideal ar fi să o scalzi.

– Cum adică?

– Ești reținut aici de cei de la Consiliul Britanic, motivele urmează să le afli. „Sînt reținut, scumpo – necazuri la slujbă –, domnii și stăpînii mei mă roagă să mai rămîn pînă resolv. Pupături, Edward.” Doar e fată deșteaptă. O să priceapă ea.

– Și unde locuiesc?

– Aici. Spune-i că e un cămin pentru funcționari necăsătoriți, asta are s-o liniștească. Numărul e cel scris chiar pe telefon. Nu înflori prea mult lucrurile și o să te creadă.

Așa se și întîmplă. Cît Amory stă la baie, Kate îl crede pe Mundy cu o convingere care îl face să aibă un sentiment insuportabil de vinovăție. Cu toate acestea, după cîteva minute e din nou în mașina lui Amory și schimbă două-trei glume cu sergentul Cliff, aflat la volan, iar apoi se trezește în noul restaurant specializat în produse de pescărie din Grunewald despre care, slavă Cerului, mulți încă n-au aflat, fiindcă Berlinul a ajuns foarte depravat. Iar la masă, pe care o servesc într-un separeu lambrizat, cufundat în semiîntunericul prielnic îndrăgostiților și, din fericire, bombardat de zgomotul specific dintr-un local și de acordurile unei orchestre care cîntă în direct, ca prin minune, Mundy își recapătă vioiciunea minții – ba chiar în așa măsură încît, întrebând în glumă de Amory dacă, ținînd seama de vederile lui vădit de stînga, regretă că a abandonat adăpostul Europei comuniste în favoarea decadenței Occidentului capitalist, Mundy îl uimește pe Amory, surprinzîndu-se chiar și pe sine, rostind cu toată convingerea o condamnare a comunismului sovietic și a tot ce reprezintă acesta.

Și probabil că așa simte cu adevărat, însă are o tresărire îngrozită când își dă seama ce prostie a comis. Oricum ar sta lucrurile, Amory nu vrea să-i scape un asemenea moment.

– Dacă vrei să știi părerea mea sinceră, ești născut pentru a fi unul dintre noi, spune el. Tot înainte și tot mai sus. Prin urmare, mulțumesc și bun venit printre noi. Felicitări!

Și din acel punct – ulterior, Mundy nu este deloc sigur de ce, dar în momentele acelea i s-a părut cât se poate de firesc – discuția alunecă spre întrebarea strict teoretică privind ceea ce trebuie cineva să-i destăinuie soției *într-o astfel de situație*, fără ca acel cineva să definească precis situația la care se face referire. Iar părerea lui Amory, care îi este oferită la modul general, fără pretenția de rețetă imbatabilă, dar în baza unei experiențe destul de vaste, este că împovărarea persoanelor iubite cu informații și situații inutile, pe care oricum nu le pot rezolva, poate deveni la fel de dureroasă – și comodă pentru cel care se destăinuiește – ca și păstrarea unei discreții totale față de ele, ceea ce scutește ambele părți de suferință. Însă aceasta este doar părerea personală a lui Amory, iar Edward are dreptul să gândească altfel.

De exemplu, Amory ar proceda cu delicatețe dacă persoana căreia cineva vrea să i se destăinuie este gravidă.

Sau dacă persoana este din fire deschisă și increzătoare în oricine și nu posedă tăria și puterea de a păstra ceva foarte important ascuns în sine.

Sau dacă e vorba de cineva cu principii morale deosebit de severe, să spunem, care n-ar reuși să împace crezurile politice cu, în fine, anumite activități îndreptate împotriva unui dușman sau a unei ideologii pe care nu o percep în aceeași lumină ca noi.

În concluzie, dacă e vorba de Kate și dacă și așa sînt destule probleme, ținînd seama de catedra pe care o conduce, de treburile casei și de un soț căruia trebuie să-i poarte de grijă, de primul copil pe care îl așteaptă, plus un grup de troțkiști ce trebuie eliminați din Partidul Laburist St Pancras... – fiindcă în relatarea lui, Mundy sigur i-a menționat toate aceste amănunte.

Apartamentul de lîngă parc nu este al lui Amory. Și nici cămin pentru funcționari burlaci nu este. Reprezintă un spațiu pe care îl păstrează pentru vechi prieteni, după cum spune el, care sosesc în oraș și nu țin să-și anunțe prezența cu surle și trîmbițe. Și, oricum,

Amory trebuie să treacă vreo oră pe la birou pentru a vedea dacă n-a mai primit instrucțiuni de la Londra.

– Însă Cliff o să rămână în camera alăturată, în caz că ai nevoie de ceva. Iar Cliff știe unde să mă găsească. Și dacă te gîndești la o plimbare mai pe seară, lucru la care ții foarte mult, din cîte am înțeles, sînt gata să te însoțesc. Pînă atunci însă dormi puțin. Și te felicit încă o dată.

– O să încerc.

* * *

Mundy stă treaz – la fel ca noaptea trecută, petrecută la Weimar – numărînd sferturile și jumătățile de oră ale ceasurilor perfect sincronizate din Berlinul de Vest.

„Șterge-o și nu te mai întoarce, își zice el. N-ai nevoie de durerea asta de cap. O ai pe Kate, copilul, slujba, casa. Nu mai ești un amărît purtat de colo-colo de valurile vieții, ai ieșit din mocirlă. Ești Ted Mundy, diplomat cultural și viitor tată. Ia-ți geanta, strecoară-te pînă jos, fără să-l trezești pe Cliff, și întinde-o la aeroport.“

Însă în timp ce-și dă aceste sfaturi își aduce aminte, și, de fapt, în altă parte a minții știuse asta tot timpul, că pașaportul lui se află la Nick Amory – „Doar o formalitate, Edward, o să ți-l înapoiez mîine dimineață.“

Știe, de asemenea, că, predîndu-și pașaportul, era conștient de semnificația gestului, la fel ca Amory, de altfel.

Se înrola. Cel-Născut-pentru-A-Fi-Unul-dintre-Noi semna în acest fel angajamentul.

Ceda, era forțat de împrejurări. Afirmă: „Sînt al vostru“, la fel cum susținea la masa de seară povestind însuflețit despre mizeria vieții sub dictatura comunistă. Se oferea ca jucător al echipei lui Amory, fiindcă așa se vedea pe sine după succesul repurtat, fiind perceput la fel și de Amory.

„Ia fă bine și adu-ți aminte în primul rînd cum ai nimerit în încurcătura asta, te rog. Nu Amory m-a recrutat, ci Sasha. Amory nu mi-a aruncat în brațe o sumedenie de secrete, spunînd: «Poftim, ia toate astea și transmite-le Serviciului Secret Britanic.»

Sasha a făcut-o.

Și atunci am ales calea asta de dragul Mamei Anglia sau pentru un antiluteran care se autoflagelează și fuge de Dumnezeu?

Răspuns: N-o fac deloc. Schimb stăpînul.

De acord, Sasha mi-e prieten. Nu unul după care să mă omor cu firea, dar prieten, credincios și vechi, un prieten care are nevoie de protecția mea. Și Dumnezeu mi-e martor că a beneficiat de ea. Un prieten care, întîmplător, e dependent de haos, ducînd un război de unul singur împotriva tuturor formelor de ordine socială.

Acum și-a găsit un alt templu pe care vrea să-l dărîme, așa că-i urez noroc. Dar n-o să mă tragă după el.

Și nici pe Kate.

Sau copilul.

Sau casa. Sau slujba.“

Exact asta o să-i spună lui Amory peste cîteva ore, cînd vor merge la plimbarea aceea la care se referise mai devreme. „Nick, o să spun eu, ești un profesionist de mare clasă, respect Londra și, bineînțeles, aprob întru totul – comunismul de tip sovietic reprezintă un dușman legitim și îți doresc succes în efortul tău de a-l zădărnici. De aceea, te-aș ruga să fii amabil să-mi înapoiezi pașaportul și, eventual, să-mi faci rost de o mașină ca să ajung la aeroport, și tu poți aranja totul direct cu Sasha, iar eu o să-ți strîng mînă și pun punct la toate astea.“

Numai că plimbarea de seară nu mai are loc. Se trezește în lumina nesigură a zorilor și-l găsește pe Nick Amory învîrtindu-se prin cameră și spunîndu-i să se îmbrace *imediat*.

– De ce? Unde mergem?

– Acasă. Pe cea mai scurtă rută.

– De ce?

– Analistii ți-au acordat nota dublu alfa plus.

– Asta ce naiba mai înseamnă?

– Cel mai bun calificativ. Vital pentru securitatea națională. Cred că amicul tău a adunat ani în șir toate informațiile acelea. Ești întrebant dacă vrei medalia Crucea Victoriei sau un titlu nobiliar.

* * *

Purtat de evenimente.

Incapabil să iei hotărîri.

Să stai împietrit și să asisti inert la desfășurarea propriei vieți. După cîte se pare, asta e soarta spionului.

Din nou la Tempelhof, cu un Jeep imediat după crăpatul zorilor, dar condus de alt sergent.

– La revedere, Cliff.

– La revedere, Ted, și mult noroc.

Avionul Forțelor Aeriene Regale, cu elicele mergînd, Amory fiind singurul tovarăș de călătorie.

– Ține-te bine, decolăm. Piloții nu au treabă cu noi. Sînt instruiți în sensul acesta. Aterizează pe aeroportul Northolt, coboară din avion direct într-o furgonetă cu oglinzi retrovizoare mult scoase în afara caroseriei și două geamuri opace la ușile din spate.

Kate probabil că a plecat deja la școală. Cred că e pe la jumătatea potecii betonate dintre Hampstead și apartamentele elegante. Copiii mai mari sar să-i vorbească, cei mici i se înghesuie în urmă, iar ea își închipuie că eu stau de vorbă cu oamenii de la Consiliul Britanic din Berlin despre baletul clasic.

* * *

Prin geamurile din spatele furgonetei, Mundy începe să recunoască drumul spre Oxford. A primit dublu alfa plus, deci îi vor acorda un titlu universitar. Ilse stă în cămăruța ei de pustnic și-i spune că în probleme de sex a rămas infantil. Pătrund între dealurile cu forme rotunjite și trec printre stîlpi de poartă pe vîrfurile cărora tronează grifoni din gresie. Lumina soarelui scade și crește intermitent, după cum o rețin coroanele fagilor ce se întind deasupra șoselei. Furgoneta oprește, dar numai o clipă, după care șoferului i se face semn să continue. Fagii au rămas în urmă, apărînd în schimb padocuri cu garduri văruiate, un teren de crichet și un iaz rotund. Furgoneta frînează, ușile din spate se deschid brusc, un majordom cu haină albă și pantofi ușori din pînză cere bagajele lui Mundy și-l escortează pe lîngă o serie de automobile parcate, apoi pe o alee pietruită, după care urcă o scară din spatele clădirii și intră pe ușa rezervată servitorilor.

– Oaspetele meu va fi cazat în apartamentul nupțial, Staff, îi spune Amory majordomului.

– Am înțeles, domnule. O să duc bagajul direct acolo.

Apartamentul nupțial are un singur pat îngust, un lavoar, o carafă pentru apă și o fereastră minusculă ce dă spre un zid acoperit de iederă cățărătoare. În ultimul an de școală, cînd a fost monitor al

clasei, Mundy a beneficiat de o încăpere la fel ca asta. Au mai sosit câteva automobile. Aude un zvon reținut de glasuri și scîrțîit de pași pe pietriș. Curînd se va petrece marea schimbare din viața lui. Îndărătul unor uși închise, după patru zile care i-au părut tot atîtea veacuri, Cel-Născut-pentru-A-Fi-Unul-dintre-Noi își cunoaște familia.

* * *

Cei pe care îi vede nu reprezintă familia la care se aștepta, dar asta nu e o noutate pentru el.

Nu descoperă bărbați cu chipuri sumbre și priviri secretoase dornici să afle dacă e pregătit pentru lansarea în spatele liniilor inamice. Nu descoperă nici femei superinteligente în taier și purtînd perle, încercînd să-l încuie cu întrebări avocățești. Toți cei prezenți abia așteaptă să-l cunoască, sînt mîndri, impresionați de el, vor să-i strîngă mîna și chiar o fac. La prima vedere, oameni normali, politicoși, destinși – fără nume, fără aere, fețe agreabile, pantofi de calitate și genți diplomat care au patină și numai de serviciu nu par, femeile, începînd de la cele împrăștiate – „Unde *Dumnezeu* mi-am lăsat poșeta?” – și terminînd cu cele cu aspect matern, cu ochi visători și umezi, care îl ascultă îngăduitor ore în șir, pentru ca după aceea să pună o întrebare despre ceva ce el ar fi uitat cu desăvîrșire dacă n-ar fi fost ele atente.

Cît privește bărbații, aceștia sînt foarte diferiți ca aspect și statură, dar formează o clasă aparte. Profesori universitari în floarea vîrstei, s-ar putea zice. Arheologi care lucrează cu dezinvoltură pe același șantier. Medici, cu o detașare calmă, dar hotărîtă, care par să spună că pe ei îi interesează boala, nu pacientul. Tineri slabi și ciolănoși, purtînd costume nepotrivite și a căror privire e visătoare – Mundy și-i imaginează ca aparținînd școlii clasice a exploratorilor arabi, care traversează Sahara pe cămilă, avînd doar stelele drept călăuză, o sticlă cu limonadă și un baton de fructe și alune drept hrană.

Și atunci ce anume îi face să semene între ei, în afară de obsesia, măgulitoare pentru Mundy, de a-l cunoaște? Probabil hohotele neașteptate din adîncul ființei, gesturile libere, entuziasmul pe care îl trăiesc laolaltă, privirea mai ageră și modul de exprimare. Intenția aproape ascunsă de a se furișa. E sentimentul apartenenței la ceva.

Derulează din nou trecutul lui Mundy, întâi prezentarea sa la biroul lui Amory pentru a avea un punct de reper, pentru a ajunge apoi la momentul de față. Întreaga-i viață personală stă expusă în fața lui ca un cadavru și, în cel mai pedant stil englezesc, este disecată. Pe Mundy nu-l tulbură acest lucru. El face parte dintre chirurghi, un jucător dublu alfa plus care luptă pentru Anglia.

Conexiuni pe care nu le-a făcut niciodată privind propria-i viață, dezgropate din străfundurile memoriei și răsucite pe o parte și pe alta spre examinare și analiză: *Da, Doamne, cred că e adevărat* sau *Dacă stai să te gîndești, așa e, de fapt*. Iar Amory se află tot timpul alături de el, gata să-l prindă de mîna dacă se împletește, gata să cadă, să limpezească mici neclarități în caz că Edward se jenează, lucru care chiar se întîmplă, deoarece unele întrebări zgîndăresc rani considerate închise și uitate. Nici nu au susținut că-i va veni ușor să răspundă, ci dimpotrivă. Așa sînt oamenii dintr-o familie.

– Ted, dintre cei care au realizat o treabă atît de importantă, nimeni nu poate trece prin chinurile astea fără să roșească măcar o dată sau de două ori, îl previne cu amabilitate o femeie cu aer matern.

– De acord. Bineînțeles. Următoarea întrebare, doamnă.

Oare femeia e psiholog? De unde să știe? Ar dori să i se adreseze cu Flora, sau Betty, sau pe adevăratul ei nume, dacă i l-ar cunoaște, dar în starea de agitație prin care trece acum nu se poate gîndi decît la modul de adresare față de regină, ceea ce stîrnește un val de hohote amicale din partea celor așezați la masa din lemn de mahon.

Așa trece prima zi, iar cînd totul se termină și se retrag cu toții, în afară de cîțiva care mai rămîn în bar, au stabilit acea versiune a lui Ted Mundy pe care el o numește ulterior Mundy Unu – eroul de la Weimar, unicul și fidelul fiu al maiorului, fost căpitan al echipei de crichet din școala generală, plinuțul atacant din linia a doua din echipa de rugby care a început să aibă vederi ușor de stînga pe vremea studenției – și cine nu trece prin așa ceva? Însă acum trîmbița familiei a sunat chemarea, iar el s-a alăturat regimentului familial alături de cei mai buni.

Din nefericire, acesta e doar Mundy Unu. În spionaj, există întotdeauna încă o fațetă.

Schizofrenia poate fi provocată?

Bineînțeles! Condiția este ca pacientul să coopereze.

La Weimar, Sasha i-a dat lui Mundy doar să guste din ceea ce îl așteaptă. La Oxford, grație unor instrucțiuni microfilmate transmise domnului Arnold în diferite dispozitive de disimulare, acum i se oferă tot festinul, care nu e tocmai plăcut. Dacă Mundy Unu, descoperit ieri, reprezenta modelul către care trebuie să aspire, Mundy Doi, scos la iveală astăzi, este o caricatură a tot ceea ce se temea că va deveni în urmă cu câțiva ani.

Un fost școlar bolșevic și un student ratat de la Oxford, cu vederi de stînga, dar devenit anarhist și scandalagiu berlinez care, după o bătaie binemeritată, a fost gonit din cetate la crăpatul zorilor, un profesor suplinitor fără calificarea necesară, pus pe fugă din cauza poftelor carnale, care a dat greș la un ziar provincial ca să devină ziarist fără nici un viitor în New Mexico, pentru ca apoi să se strecoare înapoi în Anglia și să se piardă în subteranele lipsite de speranță ale birocrăției artelor, un ratat pînă în vîrfurile unghiilor.

Propria imagine, reflectată de această oglindă deformantă, îi este la început atît de cunoscută încît abia o poate contempla fără să-și strîmbe fața în expresii ridicole, trăgîndu-se de păr, roșind, gemînd și făcînd gesturi dezlîinate din mîini. Nu are cum să știe cît anume din acest portret provine din confesiunile făcute lui Amory și cît este rezultatul verificărilor făcute la Londra în ultimele patruzeci și opt de ore. Dar nu încapă nici un dubiu: Mundy Doi este surprins extrem de fidel, fie că l-au schițat doamnele cu ochi visători, fie că l-au creionat neiertătorii profesori universitari între două vîrste.

* * *

Un bărbat cu aspect de pastor, purtînd o pălărie moale din fetru negru, a sosit adus de un elicopter. Prin fereastra boltită a sălii de conferințe, Mundy îl urmărește cum se furișează de-a latul peluzei apăsîndu-și pălăria pe cap și ținînd geanta diplomat depărtată de corp, ca și cum ar încerca să-și păstreze echilibrul. După ce intră, bărbații se ridică și-l salută discret. El se așază la mijlocul mesei. Ceilalți păstrează o tăcere respectuoasă cînd bărbatul scoate un dosar din geantă și îl examinează, după care zîmbește imperceptibil, întîi către adunare în general, apoi spre Mundy.

– Ted, spune bărbatul. E deja după-amiază, iar Mundy e terminat – își ține ambele coate pe masă, cu degetele lungi trecute prin părul răvășit. Am o întrebare, dragul meu.

– Orice, răspunde Mundy.

– Kate ți-a spus cumva că socrul tău, Des, a fost membru cotizant al Partidului Comunist Britanic pînă în '56? Bărbatul rostește totul de parcă ar întreba: „Lui Kate îi place grădinăritul?”

– Nu, sigur nu mi-a spus.

– Dar Des?

– Nu.

– Nici măcar la partidele voastre de biliard de sîmbătă seara?

Surîsul e mai pregnant acum.

– Chiar mă mir.

– Nici în cursul partidelor de biliard, nici cu altă ocazie. „Și sînt și eu șocat“, dar Mundy îi este prea credincios lui Des ca să afirme asta în public.

– Invadarea Ungariei de către sovietici l-a îndepărtat de comunism, desigur, la fel ca pe mulți alții, se lamentează pastorul, consultînd încă o dată conținutul dosarului. Cu toate astea, nimeni nu părăsește partidul *cu totul*, nu-i așa? Rămîne *în tine*, în sînge, într-un fel, adaugă el înveselit.

– Cred că da, îl aprobă Mundy.

Dar dosarul e plin de lucruri plăcute, sugerează zîmbetul pastorului cînd acesta revine asupra dosarului. Des e doar începutul.

– Și Ilse. Ce știi despre orientarea ei politică – oficial vorbind?

– Era cîte puțin din toate. Anarhistă, troțkistă, pacifistă – nu mi-am putut da seama.

– Ea s-a hotărît de atunci. În 1972, sub influența succesorului tău, a devenit membră cu drepturi depline a filialei Leith a Partidului Comunist Scoțian.

– Bravo ei!

– Ești prea modest. Influența ta a fost hotărîtoare, jur că așa stau lucrurile. Începutul tu l-ai făcut, iar succesorul tău a desăvîrșit convertirea. Te consider răspunzător pentru faptul de a o fi condus spre lumină.

Mundy se mulțumește să clatine din cap, dar pastorul rămîne neclintit.

– În ce-l privește pe domnul Mandelbaum, pe numele său mic Hugo, refugiat și inspirator al tău la școala cu internat, continuă

pastorul, lipindu-și degetele ambelor mâini și închipuind o arcadă. Ce *anume* te-a învățat?

– Germana.

– Bine, dar ce *fel* de germană?

– Literatură și limbă.

– Nimic altceva?

– Ce altceva mai putea fi?

– Dar puțină filozofie? Hegel, Herder, Marx, Engels?

– O, Doamne, nu!

– De ce „Doamne“? face pastorul și ridică din sprâncene cu amabilitate.

– Nu eram pregătit pentru filozofie, de aceea. În nici un caz la acea vîrstă. Și mai ales în germană – n-aș fi înțeles o boabă. Lucru valabil și în prezent. Întreabă-l pe Sasha.

Și spunînd asta, duce dosul palmei la gură și scoate un hohot slab de rîs neconvîngător.

– Atunci dă-mi voie să exprim lucrurile *altfel*. Știu că te contrazic, dar fii atent la vorbele mele. Aș avea dreptate să afirm că domnul Mandelbaum te-a învățat filozofie? Dacă ar fi dorit. Dacă ai fi fost precoce.

– Ei, la naiba! În felul acesta m-ar fi putut învăța orice. M-ai întrebat și am zis „Nu“. Acum pui întrebarea la modul ipotetic și ar trebui să spun da.

Pastorul consideră că vorbele lui Mundy exprimă un haz nebun.

– Prin urmare, noi afirmăm, desigur, că domnul Mandelbaum *ar fi putut* să te intoxice cu Marx, Engels sau orice filozof ar fi vrut și, atîta vreme cît nu te scăpai față de prietenii de vîrsta ta sau față de restul personalului, nimeni n-ar fi bănuț absolut nimic.

– Iar eu vă *spun* că nu s-a întîmplat așa. N-a făcut altceva – și totul în mod indirect, firesc și cu profesionalism, nici vorbă de ceva în plus – decît să-mi insuflă un soi de vag sentiment revoluționar...

Nu știe cum să continue și se apucă din nou să-și maseze pielea capului cu degetele.

– Ted, dragul meu.

– Poftim.

– Profesiunea aceasta – prin adopție – nu aparține lumii reale. Abia dacă o atinge. Totuși, în cazul de față, realitatea ne avantajează. Tot clanul Mandelbaum a avut vederi de stînga ce nu se pot contesta și, pentru asta, cinste lor. Trei dintre ei au luptat în Spania,

în brigada lui Thälmann în cursul Războiului Civil. Fratele mai mare al lui Hugo a făcut parte din Comintern. Pentru strădania lui, Stalin l-a spînzurat. Chiar și Hugo al tău s-a înscris în Partidul Comunist din Leipzig în 1934 și și-a făcut datoria pînă s-a dus să-și primească recompensa, patruzeci de ani mai târziu, la Spitalul General Bath.

– Și ce înseamnă asta?

– Asta înseamnă că șefii lui Sasha nu sînt proști. Pe unul l-ai cunoscut. Amabilul profesor. S-ar putea să pară cam trăsnit, dar prost nu e. El vrea să fie convins că a prins un pește mare. Sau Sasha vrea asta. Iar primul lucru pe care-l va face va fi să te întoarcă pe toate fețele. Și va descoperi – iar nenumărații lui tovarăși vor scotoci peste tot în acest scop – un fir roșu ce dovedește contactele tale cu radicali, începînd cu domnul Hugo Mandelbaum, continuînd fără nici o întrerupere cu Ilse, Oxford și Sasha în prezent. Da, sigur că nu te-ai înscris în partid! De ce-ai face-o? N-ai vrut să-ți periclitizezi cariera. Dar educatorul tău era comunist, prima ta iubită este comunistă, ești membru al Partidului Laburist St Pancras, care sigur are orientare de stînga, te-ai căsătorit cu o femeie cu vederi de stînga și al cărei tată a fost un tovarăș care își plătea cotizația la zi pînă s-a dezis, în 1956. Ești un miracol, dragul meu! Dacă ar fi trebuit să te inventăm, n-ai fi fost nici pe jumătate atît de convingător. Pentru ei vei fi un dar dumnezeiesc. După cum, trebuie s-o spun, ești și pentru noi.

Această remarcă stîrnește rîsul tuturor, mai puțin al lui Mundy. Încet, se îndreaptă de spate, își duce palmele peste păr pentru a și-l aranja, după care le pune delicat pe masă. Zîmbește, e un flăcău fericit. Treptat, a început să prindă sensul acestui joc de familie. Scriitorul ratat nu e chiar un ratat, la urma urmei. E un creator, ca și ceilalți. Se hrănește din realitate, asemenea celorlalți, și și-o apropie de dragul artei.

– Ai uitat de Ayah, spune pastorul cu reproș în glas.

Se privesc cercetător. Aia? Există vreun asemenea nume în dosar?

– Aceea a fost mama adoptivă pe care am avut-o în India, continuă Mundy. Apoi se corectează: în Pakistan.

„Aha, de *ayah* era vorba, și fețele li se luminează a ușurare. Da, desigur. Te referi la *doică*.“

– Ce ne poți spune despre ea, Ted? îl întreabă pastorul, încurajator.

– Întreaga ei familie a fost măcelărită în cursul masacrelor petrecute după Separație. Tatăl meu a dat vina pe erorile comise de Marea Britanie colonială. Și-a sfârșit zilele cerșind pe străzile din Murree.

Acum a sosit rîndul pastorului și a echipei sale să se lumineze.

– *Minunat*, Ted, se declară ei de acord. O poveste lacrimogenă ca asta îi va da gata!

Ayah capătă valoare de stea. Și curînd se apucă să trudească împreună la subiectul Ayah la capitolul „Influențe timpurii“, stimulîndu-se unul pe altul cu idei, în timp ce creionează toată povestea: cum copilul Mundy a fost o minciună socială, născut dintr-o mamă aparținînd clasei muncitoare, dar a trecut drept fiu de aristocrat; cum a fost adoptat de această localnică de origine țărănească – „Era grasă, Ted? Grozav, s-o umflăm ca pe un balon!“ – cine spunea că originile lui nu contează? – și cum această femeie enorm de grasă pe nume Ayah – o doică *la fel ca mama ta, pentru numele lui Dumnezeu!* – a căzut victimă colonialismului. Fără Ted n-ar fi ajuns nicicînd așa departe, convin cu toții mai tîrziu, la un pahar servit în bar – elementele acestea suplimentare constituie diferența dintre ceva *simțit* cu adevărat și un element banal inventat.

– Sînt niște carmeliți, anunță Amory, fără să se sfiască, în timp ce el și Mundy fac un tur al proprietății, după ce au luat cina. Nu putem vorbi despre ceea ce facem, nu sîntem promovați în vîzul lumii, viața normală se desfășoară firesc. Soțiile noastre trebuie să susțină că s-au căsătorit cu niște bărbați care nu au reușit în viață, iar unele chiar cred asta. Dar după ce căpitani și artiștii de duzină dispar, noi vom fi cei care au adus schimbarea. Iar după cum se desfășoară lucrurile, tu te vei număra printre ei.

Dar cine este Mundy Trei, cînd Mundy Unu și Doi se duc la culcare? Cine este cea de-a treia persoană care nu e nici una din cele două, care stă trează cînd celelalte dorm și ascultă dangătul clopotelor patriei, pe care el nu le aude? El rămîne un spectator mut. E membru al publicului care nu aplaudă realizările celor doi cunoscuți ai săi. E alcătuit din toate acele fragmente desperecheate de viață ce rămîn după ce a renunțat la toate celelalte.

Au existat vreodată atît de multe ore pline în viața unui tînăr soț?

Fie că trudește la sediul Consiliului Britanic din Trafalgar Square ca să-și redacteze raportul privind triumfătorul turneu al trupei teatrale Sweet Dole Company sau ca să-și pregătească terenul pentru Festivalul de dans de la Praga, pînă la începerea căruia mai sînt doar patru săptămîni, fie că fuge acasă ca să participe la un curs pentru tați în devenire ce se ține la Maternitatea South End Green, fie că dă o mînă de ajutor la pregătirea piesei *Pirații din Penzance*¹, jură că niciodată n-a făcut atît de multe lucruri în același timp și – abia dacă îndrăznește să recunoască – atît de utile.

Iar dacă-și găsește vreun moment liber, atunci se ascunde cu Des în magazie pentru a mai lucra puțin la leagănul copilului pe care amîndoi îl pregătesc drept surpriză pentru Kate, leagăn pentru care Bess, mama lui Kate, tricotează o păturică. Des a găsit niște scîndură din lemn de măr, nici nu-ți vine a crede ce desen și ce culoare. Leagănul a devenit un obiect magic în lista priorităților lui Mundy, un amestec ce îmbină calități de talisman și scop al vieții: pentru Kate, pentru copil și pentru a păstra mersul normal al lucrurilor. Ca întotdeauna, lui Des îi place să discute despre politica înaltă.

– Ce-ai face tu – da, Ted, tu – dacă ai pune mîna pe ea – în afară de ceea ce știe orice bărbat – cu acea Margaret Thatcher? întrea-bă el visător, în timp ce lucrează.

Dar Mundy știe că nu trebuie să răspundă, fiindcă asta e treaba lui Des.

– Știi ce-aș face?

– Ia spune.

– Aș trimite-o pe o insulă pustie împreună cu Arthur Scargill și i-aș lăsa să trăiască împreună.

Iar ideea ca Margaret Thatcher să suporte o căsătorie forțată cu detestatul lider al minerilor îl face să rîdă cu atîta poftă încît lucrul la leagăn întîrzie cîteva minute bune.

Mundy a ținut mereu la Des, dar, după recenta vizită la Oxford, relația dintre ei a căpătat o savoare specială. „Cum Dumnezeu ar reacționa fostul comunist, se întrea-bă Mundy, dacă ar afla că gine-rele lui spionează vasalul cel mai supus al Mamei Rusia?” Din cîte

¹ Operetă (1879) de Sir William S. Gilbert și Sir Arthur Sullivan. (n.tr.)

își dă Mundy seama, Des și-ar scoate politicos șapca și i-ar strînge mîna fără multă vorbărie.

Copilul nu este singura emoție ce se profilează la orizont. În urmă cu cîteva zile, Partidul Laburist a luat o trînteală sănătoasă în cadrul alegerilor generale, iar Kate dă vina pentru acest eșec pe militanții și extremiștii care s-au infiltrat în organizație. Pentru a salva partidul pe care-l iubește, are intenția să se lanseze drept candidat oficial sprijinit de aripa moderată pentru alegerile municipale, intrînd în competiție directă cu troțkiștii, comuniștii și anarhiștii de doi bani care au devenit pecinginea din St Pancras. Îi trebuie trei zile pînă să-i dea vestea lui Mundy. Se teme că el se va *îngrijora*. Însă a subapreciat generozitatea lui. În mai puțin de o săptămînă, la întrunirea din fața primăriei, Mundy stă în unul dintre primele rînduri și o încurajează cînd ea își declară candidatura în propoziții seci, bine gîndite, care îi aduc aminte de Sasha.

* * *

Zîna cea bună de la serviciul Personal al Consiliului Britanic ar dori să discute ceva cu Mundy, dacă și cînd acesta are o clipă liberă. Ea sugerează spre sfîrșitul programului, cînd lumea începe să plece acasă. Își ține palmele lipite de tăblia biroului, amintind de cineva care a promis să-și păstreze calmul. Își rostește frazele cu multă atenție. Se vede clar că le-a repetat dinainte.

- Cum merge scrisul?
- Ce să spun. Știi cum e. Merge.
- Parcă aveai un roman în pregătire.
- Adevărat. În fine, îmi pare nespus de rău, dar a rămas în aceeași fază.

Gata cu introducerea. Femeia inspiră adînc.

- Cînd am fost informată de un șef de-ai noștri că prezența ta este necesară la Berlin pentru rezolvarea unor chestiuni de securitate privind turneul, am fost îngrijorată, și nu fără motiv – expirație –, deoarece s-au mai întîmplat astfel de lucruri. Experiența ne-a învățat să nu ne băgăm nasul și să așteptăm ca ele să treacă. Totuși...

Nepregătit pentru această discuție, Mundy așteaptă urmarea la acel *totuși*.

– Când am fost informată de aceeași autoritate că trebuie să ți se încredințeze Praga, am ajuns la concluzia, greșită, după câte îmi dau seama acum, că ai tras niște sfori. De aceea am refuzat să dau curs cererii – inspirație – pentru a primi ordin de la o autoritate și mai mare, nu numai să procedez cum mi s-a recomandat, ci practic să respect fără rezerve orice instrucțiuni privind viitorul tău, cu excepția cazului în care ele contravin atât de flagrant reglementărilor noastre de personal încât acest lucru ar fi *batător la ochi chiar și pentru cineva din afara Consiliului*. O pauză mai lungă. Cu excepția demisiei, măsură ce pare extremă, avînd în vedere faptul că ceea ce faci este evident în interes public, nu am de ales decît să cedez în fața a ceea ce consider drept un amestec impardonabil și de netolerat în problemele Consiliului.

„Gata. S-a descărcat“, gîndește Mundy.

– Pot să-ți pun o întrebare?

– Desigur, se declară Mundy de acord, fără să manifeste verva lui obișnuită. Chiar te rog.

Fă pe prostul, l-a îndrumat Amory în mod insistent. Are o gură cît o șură. Nu are dreptul să știe absolut nimic.

– Evident, nu ești obligat să-mi răspunzi. Mi-e la fel de clar că nici n-ar trebui să te întreb. Ești cumva un Cal troian?

– Un ce?

– La data la care ai fost angajat la noi, erai deja – nu știu care e titulatura potrivită și, sînt convinsă, chiar dacă aș ști-o, nu mi s-ar permite s-o folosesc – cred că expresia e: *ai mai făcut chestii dintr-astea pentru ei?*

– Nu. N-am făcut. Pentru nimeni.

– Și ce s-a întîmplat de atunci încoace – indiferent despre ce este vorba, lucru pe care n-am de unde să-l știu și nici nu vreau – s-a petrecut întîmplător sau a fost premeditat, mi-ai putea spune?

– Pură întîmplare, se scapă Mundy, ținînd capul plecat pentru a-și examina mîinile. Meandrele vieții. O șansă dintr-un milion. Îmi pare extrem de rău.

– Și ai vrea – te rog să nu-mi răspunzi dacă e prea dureros –, în sine ta ai dori să nu se fi întîmplat deloc?

– Da, uneori.

– Atunci îmi pare și mie rău, Ted. Credeam că te ajut trecînd cu vederea faptul că nu ai studii. Acum s-ar părea că ți-am creat

necazuri. Cu toate acestea, socotesc că toți slujim aceeași regină. Deși, în cazul tău, ea nu are cum să afle, nu-i așa?

– Cred că da.

– Îmi pare foarte rău că nu-ți pot oferi decît o funcție oarecare. E mare *păcat*. Ai putea – dar sînt *convinsă* că nu-mi poți spune – să obții promovarea din altă parte?

Întorcîndu-se acasă pe drumul cel mai lung, Mundy se gîndește la costul mare pe care îl resimte ducînd o viață dublă pentru patria lui. Ține la femeia de la Personal și a ajuns să se bizuie pe bunăvoința ei. Acum începe să înțeleagă la ce se referea Amory cînd spunea că viața normală merge înainte. Cu toate acestea, pînă acasă i-a revenit buna dispoziție.

Dar cine Dumnezeu vrea să ducă o viață normală?

* * *

Adresă a Consiliului Britanic din partea șefului serviciului Personal către E.A. Mundy, purtînd însemnele „personal” și „confidențial”:

Sîntem informați că se impune prezența dumneavoastră la Convenția Organizatorilor Festivalurilor Artistice de la McCullough Hall, Edinburgh, în perioada 9-16 mai, care are drept scop pregătirea dumneavoastră pentru participarea la Festivalul dansului de la Praga. Ni s-a comunicat că organizatorii suportă cheltuielile de călătorie, cazare și masă. Drepturile salariale și celelalte drepturi de deplasare urmează a vă fi comunicate.

– Noi îi spunem „Școala de bune maniere”, explică Amory, în timp ce merg prin Hyde Park molfăind sandvișuri cu somon afumat în automobilul negru condus de Cliff, sergentul. Îți vor spune cele zece lucruri indicate la Praga în caz de ploaie, plus o serie de lucruri despre felul în care să traversezi strada cînd ești singur.

– Vei veni și tu acolo?

– Dragul meu, te-aș abandona eu în asemenea momente?

Kate manifestă mai puțin entuziasm.

– Cum, o săptămînă întreagă pentru a discuta despre festivaluri? se miră ea, oprindu-se o clipă din redactarea cuvîntării pe tema „Promisiuni personale față de sprijinatorii mei”. Voi, birocratii artei, sînteți mai răi decît Națiunile Unite!

* * *

O după-amiază de la mijlocul săptămînii, o zi frumoasă de primăvară, în ajunul plecării lui Mundy spre Scoția. Numirea oficială a lui Kate a sosit prin poștă chiar în această dimineață. Ea îl sună pe Mundy la birou. E extrem de calmă, dar are nevoie de el imediat. El își lasă baltă o întâlnire și se grăbește spre casă, unde o găsește în picioare, cu fața albă ca varul, dar reținută, pe aleea ce duce spre ușa de la intrare. El o ia de braț și o convinge să meargă pînă în pridvor, unde se oprește brusc, la fel ca un cal ce refuză a sări peste un obstacol. Își ține degetul arătător al mîinii drepte în gură și nu-i dă drumul.

– I-am deranjat. Nu se așteptau să vin acasă. Trebuia să am ore toată ziua, spune ea fără nici o expresie pe chip. Numai că una dintre elevele mele a cîștigat o bursă la Leeds, așa că directorul a anunțat că vom avea o jumătate de zi liberă pe data de șase.

Mundy își trece brațul în jurul taliei ei, pentru a o susține mai ferm.

– Am mers pe jos pînă acasă. Am deschis poarta și atunci am văzut niște umbre la fereastră.

– Prin perdelele tip plasă?

– Lăsaseră deschisă ușa de la bucătărie. Au trecut prin dreptul ei de cîteva ori.

– Deci n-a fost doar unul.

– Doi. Poate chiar trei. Umblau iute.

– Ca niște *umbre*?

– Iute de picior. Ea m-a văzut. O femeie. Tînără. Purta un fel de salopetă. Am văzut cînd a întors capul, apoi cred că s-a lăsat brusc la podea și s-a strecurat în bucătărie. Ușa dinspre grădină era deschisă.

Kate ar fi putut depune mărturie în fața tribunalului, atît de precisă era.

– Am fugit prin dosul casei, ca să-i văd mai bine. Am reușit să văd doar furgoneta care se îndepărta, dar n-am zărit numărul.

– Ce fel de furgonetă?

– Verde. Cu geamuri mate la ușile din spate.

– Oglinzi?

– Nu m-am uitat. Ce importanță au oglinzile? Abia de-am zărit-o, ce Dumnezeu? Poate că nici nu avea vreo legătură cu cei dinăuntru.

– Furgoneta era nouă sau veche?

– Ted, nu mă mai interoga, te rog. Dacă aş fi remarcat, ți-aş fi spus. Nu era nici veche, nici nouă.

– Şi poliția ce-a spus?

– Mi-au făcut legătura cu un sergent de la Constatări care m-a întrebat dacă a dispărut ceva. Am spus că nu. Mi-a promis că vor veni când o să poată.

Intră în salon. Biroul e o piesă veche pe care au cumpărat-o aproape pe degeaba de la un hoțoman din Camden Town. Des afirmă că se vede de la o poştă că e furat şi se miră că nu i-a căutat nimeni pînă acum. Are tăblia îmbrăcată în imitație de piele şi cîte un turn de sertare de fiecare parte. În stînga sînt sertarele lui Mundy, în dreapta, ale lui Kate. Deschide trei sertare, unul după altul.

Ciorne vechi, unele avînd chiar bilețele lipite cu însemnarea de a fi distruse.

Idei creionate fugar pentru o piesă pe care ar dori să o scrie.

Dosarul pe care scrie „DOSAR“, care conține scrisorile mamei lui către maior şi nota grefierului de la procesul acestuia în fața curții marțiale, precum şi fotografia de grup a victorioasei familii Stanhope.

Mișcate toate.

Mutate din loc, dar nu lăsate în dezordine. Sau nu tocmai.

Împinse la loc, *aproape* în ordinea corectă, de cineva care a vrut să le lase ca şi cum nici n-ar fi fost atinse.

Kate îl urmăreşte şi aşteaptă ca el să spună ceva.

– Pot? întreabă el.

Ea clatină din cap. Mundy deschide primul sertar de sus, din partea ei. Ea respiră precipitat. Mundy se teme că ar putea leşina. Ar trebui să-şi dea seama totuşi: e furioasă.

– Ticăloşii le-au pus cu sus-n jos, constată ea.

– Caietele de exerciții ale elevilor din clasa a şasea stau în sertarul de jos, fiindcă e cel mai încăpător, explică ea cu propoziții trunchiate. Lucrările ce trebuie corectate pînă miercuri stau deasupra celor care trebuie corectate pînă vineri. De aceea le dau caiete de exerciții colorate diferit. Dacă sînt galbene, ai ora miercuri. Dacă e roşu, o ai vineri. Ticăloşii ăştia de spărgători le-au pus invers.

– Dar ce interes ar avea o mîna de troţkişti să citească eseurile elevilor tăi? filozofează Mundy.

– Nici unul. Au căutat chestii de partid.

La ora zece seara sosesc și polițiștii, dar nici ei nu îi ajută prea mult.

– Domnule, știți ce face soția mea când e gravidă? întreabă sergentul la ceaiul făcut și oferit de Mundy, în timp ce Kate se află la etaj ca să-și țină picioarele umflate pe ceva înalt.

– Îmi pare rău, de unde să știu?

– Mănîncă săpun fin. Trebuie să-l ascund, altfel ar face baloane toată noaptea. Ca să revenim, i-am putea reține pe toți cei care au furgonete verzi cu geamuri mate la ușile din spate. Doar așa am putea demara o anchetă.

În timp ce urmărește mașina poliției îndepărtîndu-se, Mundy se întreabă dacă ar fi cazul să folosească numărul de urgență pe care i l-a dat Amory. Dar ce poate spera să lămurească? Deși cinic, sergentul a avut dreptate. Mii de oameni au furgonete vopsite în verde.

Kate are dreptate. Au fost troțkiști.

Sau vreo bandă de puști, iar ea i-a speriat înainte ca ei să apuce să fure ceva.

„Un incident firesc într-o viață normală, iar eu sînt singurul lucru care nu se încadrează în această normalitate.“

CAPITOLUL OPT

– Ai obosit, Teddy? întreabă Lothar, care e gras și are părul de culoarea ghimbirului, după care mai comandă un rînd de bere.

– A, sînt doar puțin suprasolicitat, Lothar, dar n-o să mor din asta, recunoaște Mundy. Am dansat cam mult astăzi, adaugă el, ceea ce stîrnește un hohot de rîsete în semn de apreciere a umorului său.

– Obosit, dar fericit, sugerează delicat *Frau Doktor* Bahr din capul mesei, iar tînărul ei vecin de scaun, intelectualul Horst, aprobă cu o mișcare din cap.

Sasha tace. Ținîndu-și bărbia în palmă, stă încruntat, privind în gol. Și-a tras bereta peste frunte, probabil în semn de ironie. Aceasta este a doua ieșire de seară în aceeași componentă, așa că Mundy s-a obișnuit cu ordinea de bătaie. Lothar e rezidentul lui Sasha. Horst, intelectualul blond, e rezidentul lui Lothar. Severa *Frau Doktor* Bahr, de la Ambasada Germaniei de Est la Praga, îi are pe toți trei în legătură. Iar toți patru se ocupă de Mundy.

Tocmai s-a încheiat cea de-a treia zi a Festivalului dansului de la Praga. Acum se află într-un bar situat la subsolul unui hotel de la marginea orașului, un monstru din sticlă și oțel construit în stil sovietic, dar subsolul ține să recreeze vremurile habsburgice, cu stîlpi groși din piatră și fresce înfățișînd cavaleri și fecioare. Cîțiva băutori întîrziați stau la alte mese, iar cîteva fete beau cola cu paiul, încă sperînd să mai prindă vreun străin. În colțul îndepărtat stă un cuplu între două vîrste, amîndoi bînd ceai, și beau ceaiul acela în aceeași atmosferă tandră de mai bine de jumătate de oră.

Vei fi urmărit, iar asta face parte din tacîm, Edward. Mă refer la supravegherea făcută de profesioniști. Deci important e să nu fii

mereu conștient de asta. Îți vor percheziționa camera, așa că nu-ți ține lucrurile prea ordonate, altfel o să creadă că îi pui la încercare și ai ceva de ascuns. Dacă privirile vi se încrucișează din întâmplare, e preferabil să surîzi absent și să te gîndești că te-ai ciocnit de ei la vreo petrecere oarecare. Arma ta cea mai convingătoare este inocența. Ai înțeles ce spun?

Am înțeles, Nick.

* * *

În ultimele șaptezeci și două de ore Mundy a asistat la spectacole plicticoase de moarte de dansuri cu săbii, dansuri populare, dansuri tribale, dansuri țărănești și dans clasic. A aplaudat cazaci, georgieni, palestinieni care dansau *dabke* și nenumărate interpretări ale scenelor celebre din *Lacul lebedelor*, *Coppélia* și *Spărgătorul de nuci* într-un teatru în stil baroc, plin de spectatori și lipsit de ventilație. A băut vin alb cald în cel puțin șase pavilioane naționale, iar în pavilionul britanic a flecărit cu aceiași băieți buni și cu soțiile lor iubitoare, inclusiv cu un prim-secretar bucălat, cu ochelari rotunzi, care susține că, demult, el a fost primul la bătaie pentru Harrow, iar Mundy l-a scos din joc din prima, ceea ce reprezenta semnalul convenit de recunoaștere. A fost terorizat de sistemele de amplificare ce nu funcționează cum trebuie, chinuit de faptul că decorurile au ajuns la alt teatru decît cel la care trebuia și perpelit de stele care au refuzat să-și interpreteze rolul, deoarece nu au apă caldă la hotel. Iar în timpul ce i-a rămas liber după toate acestea, s-a lăsat curtat de Sasha și de cei care îl mîna pe el. Seara trecută au vrut să-l ducă în oraș la o petrecere privată, iar cînd Mundy a refuzat, spunînd că trebuie să-și îngrijească turma, Lothar a sugerat un club de noapte. Mundy a refuzat și acea ofertă.

Fă-i pe ticăloși să transpire ca să-ți intre în grații, Edward. Singurul motiv care i-a împins să vină la Praga e să ți se vîre în suflet. Dar tu nu știi asta. Nu știi decît că Sasha e vechiul tău prieten. Nu-ți prea găsești locul, ești nefericit, bei mai mult decît s-ar cuveni, ești un singuratic. Așa te-a prezentat Sasha și așa vrea să le apari.

Așa i-a vorbit Nick Amory, profesorul de teatru al lui Ted Mundy, la „Școala de bune maniere“ din Edinburgh, folosind indicațiile de regie transmise de Sasha, producătorul nostru.

* * *

Lothar, sprijinit de *Frau Doktor* Bahr, se străduiește să-l scoată pe Mundy din muțenie. Au încercat asta și seara trecută, chiar la aceeași masă și la aceeași oră, în aceeași atmosferă falsă de amabilitate sastisită. În momentele lui de minim al curbei ce reprezintă băutura consumată, Mundy s-a exprimat monosilabic. În momentele de oarecare euforie, i-a răsplatit cu relatări înflorite ale trecutului său anticolonialist și, spre nemăsurata distracție a spectatorilor și spre propria rușine, a vorbit despre fundul enorm al lui Ayah. A descris ororile educației burgheze din Anglia și a lăsat să-i scape numele magic al domnului Hugo Mandelbaum, omul care l-a făcut să gândească pentru prima oară, dar nimeni n-a reacționat imediat. Nici nu era cazul. Doar sînt spioni, nu?

– Și ce părere ai despre tendințele pronunțate spre dreapta care se manifestă în Anglia, Teddy? Tipul de capitalism belicos promovată de doamna Thatcher nu te alarmează puțin sau ești un prieten firesc al economiei de piață?

Întrebarea e atît de greoaie, iar încordarea lui Lothar e atît de insinuantă încît lui Mundy îi vine lehamite să dea un răspuns argumentat.

– Nu-i *tendință*, domnule. Nu-i nici măcar o tresărire în acea direcție. Au schimbat doar firma, doar atît s-a întîmplat.

Frau Doktor Bahr se descurcă mai bine la exprimat banalități.

– Dar dacă America capătă o orientare de dreapta, la fel și Anglia, iar dreapta cîștigă teren în întreaga Europă, nu te cutremuri puțin cînd te gîndești la pacea lumii?

Horst, care-și închipuie că este expert în tot ce ține de Marea Britanie, simte nevoia să facă paradă de cunoștințele lui:

– Teddy, închiderea minelor n-ar putea declanșa chiar o *revoluție*? Ceva de genul marșurilor foamei din anii '30, poate, apoi fenomene care ar putea scăpa de sub control? Ne poți spune cum reacționează omul de pe stradă în momentul de față?

În felul acesta cei trei nu vor ajunge nicăieri, și sigur sînt conștienți de asta. Mundy cascadează, iar Lothar se pregătește să mai comande un rînd de băutură cînd, ca un hopa-mitică, Sasha iese din starea de stupeoare de pînă atunci.

– Teddy.

– Da.

– Mare prostie, dacă vrei părerea mea.

– Ce anume?

– Ți-ai adus bicicletă?

– Cum să-mi aduc?

Deodată, Sasha se ridică în picioare, cu brațele desfăcute în lături, adresându-se tuturor:

– E mare ciclist, știți? Nebun după asta. Știți ce-a făcut acest dement în Berlinul de Vest? Mergeam cu bicicleta pe străzi. Scriam cu vopsea din spray pe casele naziștilor, apoi pedalam ca tembelii, ca să scăpăm de porci. Iar eu trebuia să merg cu el – eu, cu picioarele mele scurte, pe bicicletă! – ca să-i port de grijă. Teddy organiza totul. Era un geniu. Nu-i așa, Teddy? Încerci să te prefaci că ai uitat?

Mundy ridică palma pentru a ascunde un surîs șmecheresc.

– Sigur că n-am uitat. Nu mai fi ridicol. Cea mai mare distracție, afirmă el, participând în mod deliberat la distorsionarea realității istorice.

Misiunea cea mai grea a lui Sasha va fi să te pună pe picioarele tale, spune Amory. Se va strădui, dar va trebui să-l ajuți. Nu-ți găsești mai niciodată locul. Vrei mereu să te plimbi, să alergi prin parc, să încaleci o bicicletă...

– Teddy, mâine ne dăm întâlnire, îl anunță Sasha pe un ton agitat. La ora trei în fața hotelului. În Berlin mergeam noaptea. Aici o s-o facem ziua.

– Sasha. Serios, pentru numele lui Dumnezeu. Am o sută șase artiști nevrotici pe cap. Nu pot nici la trei, nici la altă oră. Doar știi asta.

– Artiștii supraviețuiesc. Noi, nu. Ieșim din oraș, doar noi doi. Eu fur bicicletele, tu vîi cu whisky-ul. O să vorbim despre Dumnezeu și despre lume, cum făceam odată. Ce naiba...

– Sasha... ascultă-mă.

– Ce mai e?

Mundy vine cu argumente. A devenit singura persoană de la masă care nu zîmbește.

– Am balet modern toată după-amiaza. Iar seara am recepția de la Ambasada Britanică și dansatori cu pretenții nonstop. Pur și simplu, nu pot...

– Ai rămas același neisprăvit. Baletul modern e o porcărie exagerată. Sari peste el! Te aduc eu înapoi la vreme ca să-ți servești regina. Nu te mai plînge atît.

Sasha i-a fermecat pe cei prezenți. *Frau Doktor* Bahr binecuvîntează ideea cu un surîs generos. Lothar chicotește, Horst spune că va veni și el, dar Lothar îl avertizează părintește cu degetul și spune că băieții merită să petreacă puțin timp împreună.

Și, Edward, bicicletele prezintă marele avantaj că sînt al naibii de greu de urmărit.

* * *

Camerele de hotel nu sînt sanctuare, Edward. Sînt niște cuști din sticlă. Acolo te urmăresc, te verifică, te ascultă și te miros.

Nici căsătoria nu reprezintă un sanctuar sau cel puțin nu pentru angajatul Consiliului Britanic, pentru radicalul de doi bani și pentru scriitorul ratat și plin de resentimente care bîntuie prin subsolurile birocrăției artelor. Telefoanele pe care i le dă lui Kate sigur reflectă acest aspect. În această dimineață, la recepția hotelului, a completat un formular complicat: numărul din străinătate apelat, persoana cu care se discută, scopul convorbirii, durata anticipată, practic, conținutul discuției – ceea ce i se pare o dobitocie, dacă tot va fi ascultat și operatoarele sînt gata să-i întrerupă convorbirea dacă discuția devine vulgară. Ghemuit pe pat, cu telefonul mut alături, constată că a început să tremure. Cînd telefonul sună într-un tîrziu, țîrîitul e un urlet atît de puternic încît își imaginează că e pe punctul de a se sinucide sărind din pat. Cînd vorbește în microfon, observă că vocea îi este mai pițigăiată și mai lentă. Kate bagă și ea de seamă și-l întreabă dacă e bolnav.

– Nu, mă simt foarte bine. Sînt doar ceva mai obosit. Miranda m-a torturat cu pretențiile ei, ca de obicei.

Miranda e șefa lui, supervizorul regional. Întreabă apoi de copil.

– Se mișcă în pîntece, spune Kate. Destul de tare; s-ar putea ca într-o bună zi să joace în echipa de fotbal Doncaster.

– Dacă vor face echipă feminină, o aprobă el, cu glas monoton, însă gluma, la fel ca Mundy la acea oră, sună fals. Și cum se descurcă regii și reginele de la St Pancras? întreabă el.

– Toți sînt bine, mulțumesc, răspunde ea, iritată de deprimarea lui. Iar Ted a cunoscut pe cineva *simpatic*, întreabă ea cu subînțeles, sau a făcut ceva *interesant*?

– Păi, nu. Serios.

Să nu rostești NICIODATĂ numele lui Sasha în prezența ei, îl previne Amory. Sasha aparține inimii tale secrete. Poate că ții la el, poate că vrei să-l păstrezi doar pentru tine. Poate gîndești exact ceea ce speră ei: că vrei să sari Zidul și să semnezi contractul cu ei.

Mundy închide și se așază la masă cu capul între palme. Rostește teatral: „Iisuse, e groaznic“, dar, de fapt, acesta e adevărul. O iubește pe Kate. Și își iubește familia în devenire.

„Fac asta pentru ca atît copilul nostru încă nenăscut, precum și copiii nenăscuți ai altora să poată dormi netulburați noaptea“, își spune el ca să se convingă.

Se culcă, dar nu doarme. Nici nu se așteaptă la asta.

Ora cinci. Fruntea sus. Mai există speranță pe undeva. Peste cîteva ore, prima noastră balerină o să-și azvîrle tutuul din pătuc pentru că nu-i funcționează uscătorul de păr.

* * *

Sasha a făcut rost pentru Mundy de o bicicletă de dimensiuni uriașe, destinată polițiștilor englezi, neagră și cu un coș montat în față ghidonului. Pentru el, a găsit o versiune pentru copii a aceleiași model. Pedalează alături printre liniile de tramvai către o gară suburbană de la marginea orașului. Sasha poartă bereta lui obișnuită, Mundy, un hanorac peste singurul lui costum bun, și și-a băgat manșetele pantalonilor pe sub șosete.

Ziua e frumoasă, orașul, curajos și ros de griji, și gloria lui habsburgică se macină sub razele soarelui. Pe străzi se văd puține mașini. Oamenii pășesc prudent, evitînd să se privească unii pe alții. Ajunși în gară, cei doi prieteni iau un tren local care are doar trei vagoane. Sasha insistă să stea cu bicicletele în porțiunea rezervată conductorului. Paiele miros a bălegar de vite. Sasha a rămas cu bereta pe cap. Își desface nasturii de la jachetă și-i arată un casetofon pe care-l ține în buzunarul interior. Mundy dă afirmativ din cap, pentru a spune că a înțeles. Sasha se lansează în discuții pe teme banale: despre Berlin, fete, vremurile de altădată, vechi prieteni. Trenul pare să oprească la fiecare stîlp. Pătrund mai adînc în peisajul rural. Casetofonul pomește doar cînd discută. Ledul de funcționare se stinge cînd rămîn tăcuți.

Ajunși la un sat cu nume imposibil de pronunțat, își coboară bicicletele pe un peron. Mundy practic nu trebuie să facă nici un

efort, în timp ce Sasha trebuie să pedaleze din răspuțeri; așa intră pe un drum denivelat, trec prin dreptul unor căruțe cu cai și a unor câmpuri netede punctate de hambare vopsite în roșu. Arareori îi depășește câte-o motocicletă sau un camion. Opresc pe marginea drumului, iar Sasha consultă o hartă. Un drumeag drept, marcat cu galben, seamănă cu o autostradă ce trece printre brazi înalți. Merg în șir indian, Sasha, cu bereta lui, în frunte. Pătrund într-un luminiș pătat de câteva grote unde s-au făcut prospecțiuni miniere, năpădite acum de mușchi, bușteni tăiați la diferite dimensiuni și unde se găseau acum ruinele unor clădiri din cărămidă. În briza ușoară se leagănă iriși mari. După ce descalecă, Sasha își plimbă bicicleta de colo-colo prin iarbă pînă găsește o movilă care să-i convină, așază vehiculul pe iarbă și așteaptă pînă ce Mundy procedează la fel. Băgînd mîna în buzunarul interior, Sasha scoate casetofonul și-l ține în palmă. Discuția pornită de el capătă un ton de nerăbdare și de ușoară batjocură.

– Deci, Teddy, ești mulțumit de soartă, spune el urmărind ledul care se aprinde imediat. Asta e o veste bună, recunosc. Te-ai ales cu o ipotecă, ai o soție și un mic burghez pe țeavă, așa că ne lași pe noi să ducem revoluția mai departe. Era o vreme cînd amîndoi disprețuiam asemenea oameni. Acum ești unul dintre ei.

Mundy, actor începător, se prinde imediat care ar fi replica potrivită:

– Nu-i prea fericită descrierea pe care mi-o faci, Sasha, și ești convins că am dreptate! protestează el, aproape furios.

– Bun, atunci ce ești? îl întreabă Sasha, fără să cedeze. Spune-mi ce ești, domnule, nu ceea ce nu ești!

– Sînt cel dintotdeauna, îi răspunde Mundy înfierbîntat, iar banda înregistrează înainte. Nici mai mult, nici mai puțin. Ceea ce vezi nu e ceea ce obții. Nici în cazul tău, nici în al meu. Nici măcar în cazul nenorocitului tău de Partid Comunist.

Asta e o piesă radiofonică. Lui Mundy, propriile replici îi sună ca niște improvizații neinspirate, dar Sasha pare mulțumit de ele. Ledul s-a stins, banda s-a oprit, dar, ca măsură de precauție, Sasha scoate caseta, îi dă drumul într-un buzunar și pune casetofonul în altul. Abia după aceea își dă jos bereta, scoate un răcnet eliberator *Teddy!* și-și ridică brațele pentru o îmbrățișare între „inegali”.

Etica „Școlii de bune maniere” de la Edinburgh îi impune acum lui Mundy să-i adreseze o serie de întrebări de rutină agentului său

de legătură, după care să rezolve problemele apărute, iar Mundy are întrebările gata pregătite în minte:

Care e legenda pentru această întâlnire?

Care e soluția de rezervă dacă sîntem întrerupți?

Ai unele temeri imediate?

Cînd va fi următoarea noastră întâlnire?

Te simți liniștit sau ai văzut oameni pe care-i recunoști și care te-au urmărit pînă aici?

Dar „Școala de bune maniere“ se poate duce de-a dura. Monologul necenzurat al lui Sasha alungă cît acolo astfel de considerații banale. Privește atent dincolo de luminișul denivelat, către pinii albaștrui din depărtare, fără a vedea nimic. Pornite din revoltă și din disperare, confesiunile și revelațiile lui capătă proporții torențiale.

* * *

– În lunile și anii ce au trecut de la plecarea ta din Berlinul de Vest am pătruns într-o beznă totală. La ce bun să incendiezi cîteva automobile sau să spargi geamuri? Mișcarea noastră a fost inspirată nu de voința claselor oprimăte, ci de sentimentul de vinovăție al celor care aveau de toate. În furtuna ce m-a cuprins, am analizat puținele alternative pe care le aveam la dispoziție. Potrivit scriitorilor anarhiști, conflictul mondial trebuie să conducă spre un haos creator. Dacă un astfel de haos este exploatat în mod inteligent, va rezulta o societate liberă. Dar cînd am privit în jur, am fost silit să recunosc că nu existau condițiile prealabile ale haosului creator și nici oameni care să îl exploateze inteligent. Haosul presupune o lipsă a puterii, și totuși puterea burgheză se întărea pretutindeni, la fel și puterea militară a Americii, pentru care Germania de Vest devenise deja un arsenal și un aliat dorit în războiul mondial ce părea inevitabil. Cît îi privește pe cei care ar fi putut exploata totul cu inteligență; aceștia erau prea ocupați să obțină profituri, să conducă mașini de lux și să se slujească de portite pe care le deschiseserăm noi pentru ei. În aceeași perioadă, *Herr* Pastor a urcat în ierarhie, căpătînd influență în rîndul elitei fasciste din Schleswig-Holstein. De la politica promovată din amvon trecuse la politica votului pseudoliberal. S-a înscris în societăți secrete de extremă dreapta și a fost primit în cîteva comitete masonice foarte exclusiviste.

Se vorbea chiar de alegerea lui în Parlamentul de la Bonn. Succesul lui a aprins în mine ura față de fascism. Adorația lui față de „Dumnezeul bogăției“, de inspirație americană, m-a dus pînă în pragul nebuniei. Viitorul meu, dacă aveam să rămîn în Germania stăpînită de America, devenea un deșert de compromisuri și frustrări. „Dacă vrem să construim o lume mai bună decît asta, m-am întrebat eu, ce alegem, ce acțiuni sprijinim, cum zădărniciim marșul neîncetat al agresiunii imperialist-capitaliste?“ Știi că sînt urmărit de blestemul luteran. Convingerea fără acțiune nu are nici un sens pentru mine. Dar care convingere? Cum o identificăm? Cum putem ști că trebuie să ne lăsăm călăuziți de ea? O găsim în inimă sau în intelect? Și ce se întîmplă dacă o descoperim într-un loc și e absentă în celălalt? Mi-am dedicat mult timp analizînd exemplul bunului meu amic Teddy. Tu ai devenit virtutea mea. Imaginează-ți. La fel ca tine, nu aveam o convingere în care să cred conștient, dar dacă acționam, atunci credința sigur avea să apară. După aceea, voi crede, fiindcă am acționat. Pesemne că așa se naște credința, m-am gîndit: prin acțiune, nu prin contemplație. Merita să încerc. Orice era de preferat stării de indecizie. Tu te-ai sacrificat pentru mine fără să te gîndești la recompensă. Cei care mă curtează – l-ai întîlnit pe unul dintre ei – au fost îndeajuns de înțelepți să mă abordeze în aceiași termeni. Nici o ispită nu m-ar fi convins. Dar oferă-mi un drum lung și pietruit, la capătul căruia să lucească o lumină și dă-mi șansa de a repara faptele ipocrite ale lui *Herr* Pastor și probabil că-ți voi da ascultare.

Sasha a coborît de pe moviliță și umblă agitat în jurul ei cu mersul lui ciudat, inconstant, pășind peste cadrele bicicletelor, gesticulînd cu palmele desfăcute în timp ce vorbește lipindu-și coatele de corp, de parcă nu ar avea loc să le ridice. Descrie întîlnirile secrete desfășurate în apartamente din Berlinul de Vest, traversări pe furiș ale graniței către case conspirative din Est și week-end-uri solitare petrecute în mansarda din Kreuzberg, unde se chinuiește să ia marea hotărîre, iar foștii săi camarazi alunecă treptat spre cătușele permanente din închisorile deschise ale materialismului.

– După multe zile și nopți de gîndire și analiză, și cu ajutorul seducătorilor mei neobosiți, care nu-s defel proști, ca să nu mai vorbim de cîteva sticle de votcă bună, redusesem dilema la două întrebări simple. Ți le-am descris într-una dintre scrisorile mele.

Prima întrebare: „Cine este supremul dușman de clasă?” Răspuns, fără nici o ezitare: „Imperialismul militar și corporativ american”. A doua întrebare: „Cum ne putem opune în mod realist acestui inamic? Sperînd ca inamicul să se distrugă pe sine, dar numai după ce a distrus lumea? Sau renunțînd la obiecțiile pe care le avem față de anumite tendințe negative ale comunismului internaționalist și aliindu-ne cu singura mare mișcare socialistă care, în ciuda lipsurilor ei, este capabilă să ne aducă victoria?” (Urmează o lungă tăcere, pe care Mundy nu se simte îndemnat să o întrerupă. Teoria, după cum chiar Sasha a remarcat, nu e specialitatea lui.) Știi de ce mă cheamă Sasha?

– Nu.

– Fiindcă e prescurtarea în rusă de la Aleksander. Cînd *Herr* Pastor m-a adus în Vest, din motive de respectabilitate, a vrut să mă reboteze Alexander. Eu am refuzat. Păstrîndu-mi numele de Sasha, puteam să-mi demonstrez că-mi lăsasem inima în Est. Într-o noapte, după îndelungi discuții avute cu acești corupători ai mei, am convenit să fac aceeași demonstrație cu picioarele.

– Profesorul?

– Unul dintre ei, confirmă Sasha.

– Profesor de ce?

– Corupție, spune tăios Sasha.

– De ce te voiau atît de mult?

Întrebarea nu vine din partea lui Amory; acesta e Mundy, care vrea să știe cum au ajuns amîndoi aici.

– De ce prezinți atîta importanță? De ce să se ostenească atîta doar pentru Sasha?

– Crezi că eu nu i-am întregat? spune el, cuprins din nou de deprimare. Îți închipui că sînt chiar atît de vanitos să cred că duc lumea cu mine cînd trec o frontieră de doi bani? La început m-au mîgult. A cîștiga de partea lor un intelect atît de mîreț ca al meu ar însemna o însemnată victorie morală pentru forțele progresiste. Am fost un cadru universitar vest-german fără șanse de a fi acceptat de o universitate mare. Nu însemnam o victorie pentru nimeni. După aceea, m-au acceptat să fiu pîrtaș la ceea ce descriau roșind drept un mic secret. Dezertarea mea ar zădărnici activitățile contrarevoluționare ale lui *Herr* Pastor, care devenise tot mai influent, și ale amicilor lui conspiratori din Schleswig-Holstein. Milioane de dolari americani se scurgeau prin intermediul bisericii

în seifurile agitatorilor anticomuniști din nordul Germaniei. În ziarele locale, în radio și-n televiziune se infiltraseră spioni și provocatori capitaliști. Întoarcerea, de bunăvoie și în văzul lumii, a singurului fiu al lui *Herr* Pastor le-ar da o lovitură sabotajului imperialiști și i-ar submina poziția acestuia. Asta poate ar determina CIA să stopeze finanțarea în secret a unor elemente contrarevoluționare din Germania de Vest. Nu-ți ascund faptul că acest argument m-a convins mai mult decât oricare altul.

Se oprește brusc și-l țintuiește pe Mundy cu o privire implorătoare.

– Înțelegi că în afară de tine nu mai e nimeni pe pământ căruia să-i pot destăinui toate astea? Că restul, toți, sînt dușmani ai bărbaților, ai femeilor – mincinoși, trădători, informatori, oameni care trăiesc într-o duplicitate permanentă, ca mine?

– Da, cred că înțeleg.

* * *

– N-am fost atît de nătîng să mă aștept la o primire caldă din partea RDG. Familia mea comisese păcatul de a fugi de pe teritoriul Republicii. Seducătorii mei știau că nu eram comunist din convingere și am anticipat – mă pregătiseră pentru asta – o perioadă umilitoare de reeducare. Doar timpul avea să arate dacă am vreun viitor sau nu. În cel mai bun caz primeam un loc onorabil în marea luptă împotriva capitalismului. Și, în cel mai rău caz, viață pașnică de felul celei trăite de Rousseau, probabil la o gospodărie agricolă colectivă. De ce rîzi?

Mundy nu rîde, dar și-a îngăduit totuși un surîs nevinovat, uitînd vreme de o clipă că glumele care îl au ca subiect pe Sasha sînt de prost gust.

– Nu te vîd mulgînd vaci, de aceea. Nici măcar la o asemenea gospodărie.

– N-are importanță. Ce contează este că, într-o criză de nebunie vinovată pe care o voi regreta tot restul vieții, am luat metroul spre Friedrichstrasse și, la recomandarea corupătorilor mei, m-am predat gărzilor est-germane de frontieră.

Nu mai vorbește. A sosit ora rugăciunii. Mîinile lui delicate s-au găsit una pe alta și s-au împreunat sub bărbie. Privirea plină de devoțiune e îndreptată dincolo de luminiș, ușor spre cer.

– Niște tîrfe, șoptește el.

– Gărzile de frontieră?

– Fugarii. Noi, toți. Cît sîntem prospături, ne pasează de ici-colo și ne folosesc. După ce se știe totul despre noi și am trecut de prima tinerețe, sîntem aruncați la gunoi. După sosire, în primele săptămîni m-au cazat într-un apartament plăcut de la marginile orașului Potsdam și m-au supus unui interogatoriu amănunțit, dar nevinovat despre viața mea, despre amintirile din copilăria petrecută în Est și despre întoarcerea lui *Herr* Pastor din Uniunea Sovietică, unde stătuse o vreme în pușcărie.

– Cine? Profesorul?

– El și lacheii lui. La cererea lor, am întocmit o declarație pătimașă menită să provoace maximă consternare printre fasciștii și conspiratorii din cercul apropiaților lui *Herr* Pastor. Am simțit o mare satisfacție ducînd la bun sfîrșit acea misiune. Am proclamat inutilitatea anarhismului în fața realităților moderne, precum și bucuria mea fără margini pentru că mă reîntorsesem la sînul RDG. „Anarhismul distruge, însă comunismul construiește“, am scris eu. Era speranța mea, chiar dacă nu și convingerea mea la acea dată. Dar acționasem. Credința avea să urmeze. Mi-am exprimat și disprețul față de acei membri ai mișcării luterane din Germania de Vest care, deși se dădeau drept mesageri ai lui Hristos, acceptau banii lui Iuda de la stăpînii lor din America. Declarația mea, am fost asigurat, fusese difuzată peste tot în mijloacele de informare occidentale. Profesorul Wolfgang a mers chiar mai departe, susținînd că ea crease senzație în întreaga lume, deși nu mi s-a arătat nici o dovadă în sprijinul acestei afirmații. Înainte de a trece granița, fusesem făcut să cred că imediat după sosirea mea în Berlinul de Est voi avea ocazia să țin o conferință de presă internațională. De asemenea, la solicitarea gazdelor mele, am pozat pentru un fotograf și am făcut toate eforturile să apar cît mai fericit și împăcat cu situația, atît cît se putea. Mi-au făcut poze și pe treptele din fața casei din Leipzig, unde crescusem, pentru a se oferi dovezi concludente că fiul rătăcitor revenise la rădăcinile lui socialiste. Am așteptat însă în zadar să particip la acea conferință de presă și cînd l-am întrebat, în cursul uneia dintre rarele lui vizite la apartamentul meu, profesorul Wolfgang s-a arătat evaziv. „Conferințele de presă trebuie să fie bine puse la punct și adecvate momentului“, a zis el. Probabil că se pierduse momentul cel mai

prielnic, însă declarația mea, împreună cu fotografiile, își realizaseră scopul. Am întrebat din nou: „Unde mi-a apărut declarația, vă rog? În *Spiegel*? *Stern*? *Welt*? *Tagesspiegel*? *Berliner Morgenpost*?” Mi-a răspuns scurt că nu studia dezinformarea reacționară și mi-a recomandat să fiu mai modest. I-am spus că ascultam zilnic știrile transmise de posturile de radio din Germania de Vest și din Berlin, ceea ce era adevărat, și că nu auzisem nici o vorbă de trădarea mea. Mi-a răspuns că, dacă preferam să mă scufund în propaganda fascistă, era puțin probabil că voi reuși să înțeleg în mod pozitiv marxism-leninismul. O săptămână mai apoi am fost transferat într-o tabără sigură, undeva la țară, spre granița cu Polonia. Era un iad, parțial loc de refugiu pentru rătăcitori politici, parțial penitenciar, parțial centru de interogare. Dar întâi de toate era un loc unde te trimiteau pentru a fi uitat. Noi îi spuneam Hotelul Alb. Nu i-aș acorda multe stele de confort. Teddy, ai auzit de închisoarea est-germană denumită Submarinul?

– Nu, regret.

A încetat de mult să mai fie surprins de schimbările de temperament ale lui Sasha.

– Submarinul e un semn distinctiv al gulagului nostru est-german. Trei dintre tovarășii mei găzduiți la Hotelul Alb vorbeau cu entuziasm despre facilitățile de acolo. Numele lui oficial este închisoarea Hohenschönhausen din Berlinul de Est. A fost construită de poliția secretă sovietică în 1945. Pentru a-i menține în stare alertă pe deținuți, arhitectura prevede ca ei să stea în picioare, nu întinși. Pentru păstrarea curățeniei, celulele sînt inundate cu apă rece ca gheața pînă la pieptul deținuților, iar pentru buna lor dispoziție sînt difuzate prin sistemul de amplificare sunete pătrunzătoare, la diferite volume. Ai auzit de Boul Roșu?

Nu, Mundy n-a auzit nici de Boul Roșu.

– Boul Roșu este situat în vechiul oraș Halle. E închisoarea soră cu Submarinul. Misiunea ei este de a asigura o terapie constructivă pentru protestatarii politici și pentru reînvierea conștiinței lor partinice. Hotelul Alb din Prusia Orientală se lăuda cu cîțiva dintre absolvenții de acolo. Mi-amintesc de unul, un muzician. Conștiința îi fusese modificată atît de minuțios încît nici nu mai era în stare să țină lingura în mînă pentru a se hrăni. Ai putea afirma că, după cîteva luni petrecute la Hotelul Alb, pînă și ultimele false iluzii privind caracterul paradisului democratic german îmi fuseseră

extirpate cu forța. Într-o zi, fără nici o explicație, mi s-a ordonat să-mi strâng lucrurile și să mă prezint la camera de gardă. Recunosc, nu fusesem tot timpul un oaspete model. Izolarea mea inexplicabilă, existența mea lipsită de orizont și poveștile de groază relatate de alți deținuți nu-mi îmbunătățiseră modul de comportare. Și nici interogatoriile epuizante despre opiniile mele privind orice subiect – politică, filozofie, sex. Când l-am întrebat pe distinsul director de hotel unde aveam să fiu dus, el mi-a răspuns: „Într-un loc unde te vor învăța să-ți ții închisă gura aceea păcătoasă.” Călătoria de cinci ore, într-o cușcă din plasă de sîrmă așezată în spatele unei furgonete, nu m-a pregătit deloc pentru ceea ce mă aștepta.

A rămas cu privirea încremenită înaintea, apoi, ca o marionetă căreia i se dă drumul sforilor, se prăbușește moale alături de Mundy pe movila acoperită de iarbă.

– Teddy, ticălosule, șoptește el. Hai să bem din whisky-ul acela, pentru numele lui Dumnezeu.

Mundy a uitat cu totul de băutură. Dezgropînd din tainițele hanoracului butelca metalică ce i-a aparținut tatălui său, i-o întinde lui Sasha, apoi trage și el o dușcă. Sasha își reia povestirea. Pe chip i s-a întipărit o expresie înspăimîntătoare. Pare a se teme că va pierde respectul unui prieten.

* * *

– Profesorul Wolfgang are o grădină frumoasă, anunță el.

Și-a ridicat genunchii firavi și își odihnește antebrațele pe ei.

– Iar Potsdam e un oraș grozav. Ai văzut casele vechi, prusace, unde familia Hohenzollern își instala funcționarii?

S-ar putea ca Mundy să le fi văzut, dar numai din goana autobuzului cînd au trecut dinspre Weimar, cînd interesul lui față de arhitectura secolului al XIX-lea era redus.

– Foarte mulți trandafiri. Am stat în grădină. Mi-a oferit ceai, tort și un pahar de Obstler foarte fin. Își cerea scuze că mă abandonase și mă felicita pentru comportarea mea în circumstanțe atît de stresante. Mă descurcasem excelent în fața anchetatorilor, mi-a comunicat. Își formaseră părerea despre sinceritatea mea. Cum le recomandasem celor care mă interogaseră de multe ori să se ducă dracului, îți dai seama că mi-am pus întrebarea încotro bat toate astea. M-a întrebat dacă doream să fac baie după aceea

călătorie lungă. Am răspuns că, de vreme ce fusesem tratat ca un câine, era mai potrivit să mă arunc în baltă ca să mă spăl. A zis că aveam simțul umorului asemănător cu acela al tatei. I-am răspuns că nu consideram asta un compliment, fiindcă *Herr* Pastor era un ticălos, iar eu nu-l văzusem niciodată rîzînd. „Ei, Sasha, nu l-ai înțeles. Consider că tatăl tău are un simț deosebit al umorului, mi-a răspuns el. Numai că nu se exteriorizează. Cele mai bune glume din viață sînt cele la care putem rîde cînd rămînem singuri. Nu crezi?” Nu prea. Nu știam la ce se referă și i-am și spus-o. Atunci m-a întrebat dacă mă gîndisem vreodată să uit de cearta mea cu tata, fie și numai de dragul mamei mele. I-am răspuns că un asemenea gînd nu-mi trecuse niciodată prin minte, indiferent de împrejurări. Convingerea mea era că *Herr* Pastor nu merita afecțiunea filială. Dimpotrivă, am spus eu, el reprezenta tot ce era oportunist, reacționar și amoral din punct de vedere politic în societate. S-ar cuveni să adaug că, în momentele acelea, profesorul Wolfgang încetase să mă mai impresioneze din punct de vedere intelectual. Întrebîndu-l cînd anticipa el, potrivit credinței sale marxiste, că statul german de Est va dispărea treptat pentru a-i face loc unui stat cu adevărat socialist, mi-a răspuns că, atîta vreme cît revoluția socialistă e amenințată de forțele reacționare, o astfel de posibilitate era îndepărtată.

Sasha își trece o mîină prin părul negru, tuns scurt, de parcă ar dori să se asigure că nu are bereta pe cap.

– Oricum, nu mai era subiectul de discuție care să prezinte interes pentru mine. Era vorba acum de modul în care se purta. Mai precis, insinuarea – manifestată prin bunăvoința pe care el o revărsa asupra mea, prin vinul de Obstler, grădina și caracterul politicos al conversației – că într-un fel pe care-l simțeam, dar nu-l puteam defini, îi aparțineam de drept. Între noi exista o legătură, cunoscută doar lui. Ca o legătură de familie. Am mers pînă acolo încît am presupus că gazda mea avea manifestări homosexuale și intenționa să-și îndrepte atenția asupra mea. În același fel am interpretat și misterioasa lui îngăduință față de *Herr* Pastor. Amestecîndu-se în sentimentele mele filiale, socoteam eu, se oferea, prin implicare, drept substitut de tată și, în cele din urmă, drept protector și amant. Bănuielile mele s-au dovedit eronate. Explicația intimității pe care o dovedea profesorul era mult mai înspăimîntătoare.

Se oprește. A rămas fără suflare sau i-a pierit curajul? Mundy nu îndrăznește să scoată nici o vorbă, dar pesemne că tăcerea lui îi aduce alinarea, fiindcă, treptat, Sasha își revine.

– Curînd mi-a fost clar că *Herr* Pastor avea să devină singurul subiect al discuției noastre din grădină. În Hotelul Alb nu mă atinsesem de alcool, cu excepția unei sticle de Chateau Moonshine, care era cît pe ce să mă ucidă. Acum profesorul mă răsfața cu Obstler de calitate și, simultan, mă asalta cu întrebări insinuante despre *Herr* Pastor. Aș îndrăzni să spun că erau chiar respectuoase. A făcut aluzie la *micile obiceiuri* ale tatălui meu. Tata obișnuia să bea? „De unde să știu?” am răspuns eu – doar nu-l văzusem de aproape douăzeci de ani. Îmi amintesc dacă vorbea acasă despre chestiuni politice? Aici, în RDG, înainte de a fugi, de exemplu? Sau după aceea, în Germania de Vest, cînd s-a întors de la cursul de îndoctrinare din America? Tata se certa cu sărmana mea mamă? A avut relații cu alte femei, s-a culcat cu soțiile colegilor lui? Lua droguri, mergea la bordel, paria la cursele de cai? De ce mă interoga Profesorul în felul acesta despre un tată pe care nu-l cunoșteam?

„Acum nu mai e vorba de *Herr* Pastor, remarcă Mundy. De tatăl meu. Sasha nu mai are unde să se ascundă. Trebuie să-și vadă tatăl ca om, nu ca un concept.”

– S-a lăsat întunericul și ne-am retras în casă. Decorul nu era chiar proletar: mobilier în stil imperial, picturi de valoare, tot ce era mai bun. „Un prost s-ar simți jenat, a spus el. Nu există nici o vorbă în Manifestul Partidului Comunist care să le interzică puțin lux celor care îl merită. De ce numai diavolul să poarte costume bune?” În sufrageria care avea tavanul ornamentat, servitori docili ne-au servit pui prăjit și vinuri occidentale. După ce aceștia s-au retras, Profesorul m-a dus în salon și mi-a făcut semn să mă așez alături de el pe canapea, ceea ce mi-a reînviat imediat temerile privind preferințele lui sexuale. Mi-a explicat că avea să-mi spună un secret deosebit și, deși casa îi era verificată mereu pentru depistarea microfoanelor, personalul nu trebuie să audă nici un cuvînt din discuția noastră. Mi-a mai spus că trebuie să ascult în deplină liniște și să-mi păstrez comentariile pînă ce termină el de vorbit. Îți voi reproduce exact cuvintele lui, fiindcă mi s-au imprimat în memorie.

Sasha închide ochii o clipă, ca și cum s-ar pregăti pentru un salt în gol. Apoi reîncepe, vorbind exact ca Profesorul:

– „După cum ți-ai dat seama și singur, colegii mei din Securitatea statului au păreri împărțite referitor la modul în care ar trebui să te tratăm, ceea ce explică inconsecvențele regretabile în ce privește tratamentul de care ai beneficiat. Ai devenit mingea pe care și-o dispută două echipe și, de aceea, personal, îți cer iertare. Dar poți fi convins că de acum înainte vei intra pe mâini sigure. Îți voi adresa acum o anumită întrebare, deși e retorică. Ce fel de tată preferi? Un *Wendehals*, un fals preot, un ipocrit corupt care conviețuiește cu agitatori contrarevoluționari sau un bărbat așa de dăruit unui ideal, atît de atașat marii cauze a revoluției și înaltelor principii leniniste încît este pregătit să îndure chiar și disprețul propriului fiu? Sasha, răspunsul este evident, așa că nu-i nevoie să-l dai. Acum îți voi pune a doua întrebare. Dacă un astfel de om, din ziua încarcerării lui providențiale în Uniunea Sovietică, a fost ales de organele de partid pentru o viață de sacrificiu suprem, și dacă acum s-ar afla pe patul de moarte departe, în spatele liniilor dușmane, ai dori, ca unic și iubit fiu, să-i oferi consolare în ultimele ceasuri de viață sau l-ai lăsa la cheremul celor ale căror acțiuni conspirative s-a străduit din răputeri toată viața să le zădărnicească?” Procedase bine interzicîndu-mi să vorbesc, fiindcă am rămas mut. Am rămas nemișcat. L-am privit lung. Am ascultat ca în transă cînd mi-a zis că îl cunoscuse și îl iubise pe tatăl meu vreme de patruzeci de ani, că dorința cea mai mare a tatălui meu fusese să mă întorc în RDG și să preiau spada lui atunci cînd nu va mai putea să o mînuiască.

Sasha se întrerupe. Îl privește pe Mundy cu ochi mari, parcă invitîndu-l să vorbească.

– *Patruzeci de ani*, repetă el nevenindu-i să creadă. Teddy, știi ce înseamnă asta? *Se cunoșteau încă de pe vremea cînd erau amîndoi naziști de treabă.*

Vocea lui își recapătă forța.

– Nu i-am declarat Profesorului că revenisem în RDG din dorința de a-mi distruge tatăl și că, prin urmare, mă surprindea invitația de a-l venera. Probabil că, după intransigența dovedită de mine la Hotelul Alb, învățasem să-mi ascund emoțiile. Nu am spus nimic nici cînd profesorul Wolfgang mi-a explicat că, deși tata visase să moară în Republica Democrată, imperativele misiunii lui îi cereau să rămînă în exil pînă la sfîrșit.

Adoptă din nou glasul Profesorului:

– „Cea mai mare bucurie din viața iubitului tău tată a fost declarația ta prin care renunțai la anarhism și îmbrățișai Partidul Reînnoirii Sociale și al Justiției.“

Sasha pare să adoarmă o clipă, apoi se trezește cu o tresărire și redevine Profesorul:

– „Nici nu se poate descrie încântarea lui când a văzut fotografia iubitului său fiu pe treptele vechii sale case. Când i-a fost arătată de către un intermediar de încredere, tatăl tău a fost profund mișcat. A fost dorința lui, dar și a mea, să folosim prima ocazie pentru a te trece dincolo, ca să stai la căpâtiul lui și să-i strângi mâna, însă ideea a fost respinsă cu părere de rău de către cele mai înalte autorități, din motive de securitate. Drept compromis, s-a convenit să ți se comunice adevărul în privința vieții lui, înainte ca el să moară, pentru a-i putea trimite o scrisoare prin care să-ți exprimi sentimentele corespunzătoare. Vei adopta un ton conciliant și umil, cerându-i iertare și asigurându-l de respectul și admirația ta pentru integritatea ideologică. Nimic altceva nu-i va face mai ușoară trecerea dincolo.“ Nici nu-mi aduc aminte cum am parcurs distanța dintre salon și pupitrul din biroul lui, unde mi-a pus la dispoziție hîrtie și stilou. Mi se învîrtea mintea de atîtea revelații care apăreau simultan. *Din ziua încarcerării lui în Uniunea Sovietică* – știi ce au însemnat acele cuvinte pentru mine? Că la sosirea în lagărul rusesc, tatăl meu a devenit imediat informator și a obținut astfel protecția comisarilor politici, care l-au recrutat ca spion și l-au pregătit pentru a fi folosit în viitor de Securitatea de Stat est-germană. Că la revenirea în RDG, când s-a stabilit ca preot la Leipzig, orice membru al turmei lui care avea orientări contrare politicii oficiale s-a simțit tentat să i se confeseze, fără a ști că el era un Iuda profesionist. Pînă în acel moment am crezut că descoperisem toată josnicia tatălui meu. Atunci mi-am dat seama că trăisem într-un fals paradis. Dacă a existat vreun moment în care am analizat la rece idioția hotărîrii de a-mi lega soarta de cauza comunismului, atunci acela a fost. Dacă dorința de a fi pedepsit se naște într-un anumit moment, atunci acela a fost. Nu-mi aduc aminte ce cuvinte de adorare josnică am scris printre lacrimile secrete de furie și ură. Țin minte mâna Profesorului pe umărul meu drept consolare, în timp ce el mă informa că din acel moment eram purtătorul unui important secret de stat. Partidul, zicea el, avea prin urmare de ales între a mă

retrimite la Hotelul Alb pe o perioadă nedefinită și a-mi permite să pătrund printre colonadele Securității de Stat cu o funcție mărunță, astfel încât activitățile mele să poată fi observate în orice clipă. Pe termen scurt, se accepta ideea că voi prezenta o însemnătate trecătoare ca autoritate în privința grupurilor maoiste și anarhiste din Berlinul de Vest, grupuri ce începuseră a se dezintegra. În perspectivă, spera că voi aspira să devin un cekist de nădejde, dovedind calitățile tatălui meu de conspirator și arătându-mă la fel de bun ca el. Aceasta era ambiția Profesorului în ceea ce mă privea. Acela era modul de acțiune pe care, în calitate de prieten extrem de loial și de om de legătură al tatălui meu, îl recomandase, în numele meu, iluștrilor lui tovarăși, pe care îi și convinsese în acest sens. „Acum totul depinde de tine, Sasha, mi-a zis, ca să le demonstrezi că am avut dreptate.” M-a asigurat că viitoarea mea carieră în Stasi va fi lungă și anevoioasă și că multe vor depinde de măsura în care aveam să-mi supun personalitatea mea temperamentală voinței partidului. Ultimele lui cuvinte au fost cele mai veninoase: „Să ții minte mereu, Sasha, că de azi înainte ești copilul preferat al tovarășului Profesor.”

* * *

Relatarea se încheie aici? Deocamdată, așa se pare, fiindcă Sasha, aerian ca întotdeauna, s-a uitat la ceas și, cu o exclamație, a sărit în picioare.

– Teddy. Trebuie să ne grăbim. Ceilalți nu vor mai întârzia mult.

– Ca să facem ce?

Acum îi venise rîndul lui Mundy să se rătăcească.

– Trebuie să te seduc. Să te atrag de partea cauzei păcii și a progresului. Nu imediat, ci după o propunere irezistibilă din partea mea și o respingere nu prea categorică, venită din partea ta, a avansurilor mele. Iar în seara asta vei fi morocănos, s-a înțeles, da?

Da, astă-seară s-a stabilit să fii morocănos.

Și te îmbeți puțin, da?

Și-o să mă îmbăt puțin, deși nu chiar atît pe cît o să par.

Sasha scoate casetofonul din buzunar, apoi o casetă goală, pe care o flutură prin fața lui Mundy, drept avertisment. Vîră caseta în locașul ei, apasă butonul de pornire, repune casetofonul în buzunarul interior al jachetei, își pune bereta pe cap și, o dată cu ea,

capătă privirea încruntată și impasibilă a activistului care își subordonează voinței partidului personalitatea temperamentală. Vocea lui capătă tărie și dobîndește un ton doctoral.

– Teddy, te întreb deschis. Vrei să spui că ai întors spatele tuturor idealurilor pentru care am luptat împreună în Berlin? Că lași revoluția să-și poarte singură de grijă? Ba chiar *subminînd-o*? Adică ești îndrăgostit de contul tău din bancă și de frumoasa ta căsuță și ai trimis *la culcare* conștiința ta socială? Ai dreptate, atunci n-am putut schimba lumea! Eram niște mucoși, ne jucam de-a soldații revoluției. Dar ce-ar fi să te alături *adevăratei* revoluții? Țara ta a ajuns sub blestemul unui ațîțător la război cu tendințe fasciste – *dar ție nu-ți pasă!* Ai ajuns lacheul plătit al unei mașini de propagandă antidemocratice *și te doare undeva!* Ce-o să-i spui micului tău burghez cînd va crește? *M-a durut undeva?* Teddy, avem nevoie de tine! Mi se face silă să văd, și-au trecut deja două seri, cum flirtezi cu noi – acum ne arăți o țîță, apoi o vîri înapoi sub cămașă, după care ne-o arăți pe cealaltă! Rînjind, cînd, de fapt, tu stai cu fundu-n două luntre!

Intensitatea vocii scade:

– Teddy, știi ceva? Vrei să-ți spun ceva drept dovadă de mare încredere, care să rămîna doar între noi doi și, eventual, „iepuri“? Nu ne mîndrim cu asta. Înțelegem natura umană. Dacă este nevoie, sîntem în stare să-i *plătim* pe oameni ca să asculte glasul conștiinței lor politice.

* * *

Toată lumea este încîntată de înfățișarea englezului deșirat sosind călare pe o bicicletă de polițist la poarta Ambasadei Britanice, îmbrăcat cu un costum de culoare închisă, cravată și cleme de prins pantalonii. Iar Mundy, ca întotdeauna cînd i se cere, își joacă rolul pînă la capăt. Folosește soneria argintie de pe ghidon, se strecoară periculos printre mașini parcate și în mișcare și strigă: „Iertați-mă, doamnă“ către o pereche de diplomați pe care este cît pe ce să-i doboare, își azvîrle un braț în aer ca și cum ar vrea să suplimenteze procesul de frînare, apoi scoate o exclamație de căruțaș: „Ptrr, fata mea!“ cînd își oprește bidiviul și-și ocupă locul în amestecătura de oaspeți – funcționari cehi, reprezentanți culturali britanici, maeștri și maestre de dans, organizatori și artiști.

Ducîndu-și bicicleta de coarne către ghereta santinelei, flecărește cu cine se întîmplă să-i fie prin preajmă, iar cînd îi vine rîndul să prezinte pașaportul și invitația, face un tapaj exagerat cînd primește sugestia de a-și lăsa bicicleta în stradă în loc să o ducă în curtea ambasadei.

– Nici nu mă gîndesc, domnule! Bravii dumneavoastră cetățeni ar șterpeli-o în mai puțin de cinci minute. Ce-ar fi s-o las în colțul acela?

Are noroc. Protestele lui au fost auzite de un funcționar al ambasadei care, întîmplător, își face de lucru prin fața pasajului acoperit cu prelată care duce către ușa principală a clădirii.

– Aveți probleme? întrebă el cu un aer amabil, aruncînd o privire către pașaportul lui Mundy.

E bărbatul cu fața bucălată care s-a plîns că Mundy l-a scos din joc încă din prima fază.

– A, nu tocmai, domnule, spune Mundy cu emfază. Aș avea nevoie de un loc în care să-mi parchez bicicleta.

– A, o iau eu. O duc în spatele clădirii. Să înțeleg că vrei să mergi pe ea pînă acasă, nu?

– Bineînțeles, dacă nu mă îmbăt. Trebuie să-mi iau înapoi banii de garanție.

– Bun, mă cauți cînd te hotărăști să pleci. Dacă sînt plecat fără adresă, cere să vorbești cu Giles. Ai avut ceva necazuri pe drum?

– Nici unul.

* * *

Se plimbă. Așa cred că se simt prostituatele. Cine ești, ce dorești și cît ești dispus să dai? Se află în Praga, e noapte cu lună plină și cer senin și pășește pe o alee pietruită. E cherchelit, dar atît cît trebuie. Ar putea bea de două ori mai mult fără să se îmbete. A amețit, dar din cauza povestirii lui Sasha, nu a alcoolului. Are aceeași senzație de imponderabilitate pe care a simțit-o la Berlin în noaptea de Crăciun, cînd Sasha i-a povestit pentru prima oară despre *Herr* Pastor. Simte rușinea care îl cuprinde cînd se confruntă cu dureri pe care și le poate doar imagina, nu împărtăși. Merge în stilul lui Sasha, împingînd cîte un picior în față și trăgînd nesigur trupul după el. Mintea îi este pretutindeni, cînd alături de Kate, acasă, cînd alături de Sasha, la Hotelul Alb. Strázile sînt iluminate

de lămpi din fier forjat. Șiruri întunecate de rufe întinse la uscat le trec pe deasupra capului. Casele ornamentate au un aspect neîngrijit, ușile încuiate și ferestrele cu storurile trase. Tăcerea elocventă a orașului îl acuză, atmosfera de revoltă suprimată e aproape palpabilă. În vreme ce noi, studenții curajoși ai Berlinului, ridicam drapelul roșii deasupra acoperișurilor, voi, sărmani nenorociți, le coborați pe ale voastre și pentru toată osteneala voastră vă trezeți striviți sub șenilele tancurilor sovietice.

„Oare sînt urmărit?” *În primul rînd bănuiești, apoi confirmi, după aceea te relaxezi.* „Sînt suficient de morocănos și de amărît? Mă zbat să iau marea hotărîre, sînt furios pe Sasha că m-a băgat în situația asta?” El nici nu mai știe ce și cît să mimeze. Pesemne că se prefăce în totalitate. Ba poate că s-a prefăcut tot timpul. Are un dar înnăscut. Un dar înnăscut de a se da drept altul.

La recepția de la ambasadă s-a purtat și el firesc, fiind numai spirit. Consiliul Britanic ar trebui să se mîndrească cu el, dar știe că adevărul e altul. *Atunci îmi pare și mie rău*, spune șefa de personal, zîna bună pe care n-a avut-o nicicînd.

De la ambasadă, a pedalat triumfător pe bicicleta de polițist pînă la hotel și a lăsat-o undeva în față, pentru a fi recuperată de Sasha. Părea cumva diferită după ce Giles a extras ce conținea — era cumva mai ușoară? Nu, dar eu m-am simțit mai ușurat. I-a telefonat din nou lui Kate din camera de hotel și de data asta s-a descurcat mai bine, chiar dacă, rememorînd cele spuse, sfîrșitul de conversație suna ca o scrisoare trimisă acasă de un școlar.

Draga mea, orașul acesta e mai frumos decît îți închipui... Aș vrea să fi fost lîngă mine, draga mea... Nici nu mi-am imaginat că-mi place dansul atît de mult... Să-ți spun ceva, mi-a venit o idee grozavă! — Asta în timp ce vorbea. Pînă atunci nu se gîndise la așa ceva. Cînd ajung acasă, vreau să ne cumpărăm un abonament la Baletul Regal. Poate obțin o subvenție de la Consiliu. La urma urmelor, e vina lor că am ajuns dependent de dans. A, și încă ceva: cehii sînt nemaipomeniți. Așa se întîmplă întotdeauna, nu? Cînd oamenii trebuie să se descurce fără prea mulți bani... Și tu la fel, scumpo. Din inimă, serios... Și copilul nostru. Somn ușor. Tschüss.

Este urmărit. A bănuit, i s-a confirmat bănuiala, dar nu s-a relaxat. Pe partea cealaltă a străzii a recunoscut perechea de amanți tomnatici care stăteau într-un colț al barului seara trecută. În spatele lui, doi bărbați mici și îndesați, cu pălării mototolite și haine de

ploaie se joacă cu el de-a v-ați ascunselea la vreo treizeci de metri depărtare. Făcînd uitate regulile deprinse la „Școala de bune maniere“ din Edinburgh, se oprește, se proțăpește în mijlocul trotuarului, răsucindu-se, și duce palmele la gură răcnind din răspuțeri către urmăritori:

– Nu-mi mai călcați pe urme! Lăsați-mă dracului în pace, cu toții!

Vorbele îi sînt purtate de ecou de-a lungul străzii. Se deschid cîteva ferestre, iar perdelele sînt trase discret în lături.

– Ștergeți-o, piticaniilor! *Imediat!*

Apoi se trîntește pe o bancă de pe vremea habsburgilor care se află la îndemîină și, în mod demonstrativ, își încrucișează brațele la piept.

– V-am spus ce să faceți, acum să vă văd, executarea!

Sunetul pașilor s-a stins. Perechea de amorezi de pe celălalt trotuar a dispărut pe o stradă lăturalnică. Peste mai puțin de un minut, cei doi vor apărea din nou, prefăcîndu-se că sînt alții. Să ne prefacem cu toții că sîntem altcineva, și poate astfel descoperim cine sîntem cu adevărat. În piață pătrunde un automobil mare, dar Mundy refuză să-l bage în seamă. Trece pe lîngă el, oprește, apoi se deplasează în marșarier. Bine și așa. A rămas cu brațele încrucișate. Stă cu bărbia în piept și cu ochii plecați. Se gîndește la copilul care are să vină, la noul lui roman, la concursul de dans de mîine. Se gîndește la orice, numai la ceea ce-l frămîntă nu.

Automobilul a tras lîngă el. Aude o portieră deschizîndu-se. Și rămînînd deschisă. Sunet de pași care se apropie. Piața e în pantă, iar el e în partea de la deal, motiv pentru care persoana are de urcat puțin, apoi străbate o porțiune dreaptă, o platformă cu pietriș, după care se oprește la mai puțin de un metru. Dar Mundy e prea sătul de toate, prea debusolat ca să mai ridice privirea.

Pantofi nemțești scumpi. Din piele de culoare cenușie, cu bombeuri rotunjite. Pantaloni maro cu manșete. Bărbatul își așază mîna pe umărul lui și îl scutură ușor. Vocea pe care refuză să o recunoască i se adresează într-o germană elegantă.

– Ted. Tu ești, Ted?

După o vreme, Mundy ridică încet capul și vede o limuzină lungă parcată lîngă trotuar, avîndu-l pe Lothar la volan; aflat pe bancheta din spate, Sasha îl privește cercetător. Mai înalță puțin privirea și vede trăsăturile elegante ale Profesorului cu părul

argintiu, care îl măsoară din cap pînă-n picioare cu o grijă părintească.

– Ted. Prietenul meu drag. Sper că nu m-ai uitat. Wolfgang. Slavă Cerului că te-am găsit. Pari doborît. Am înțeles că ai avut o discuție extrem de interesantă cu Sasha în această după-amiază. Nu e purtarea pe care o așteptăm din partea unui discipol al marelui și regretatului domn Mandelbaum. Ce-ar fi să mergem undeva să discutăm în tihnă despre Dumnezeu și despre lume?

Mundy îi privește cîteva clipe dînd impresia că nu știe unde se află. Treptat, se preface că s-a dezmeticit.

– Dar ce-ar fi să trimiți acasă umbrele acelea? sugerează el și rămîne așezat, cu fața îngropată între palme, pînă cînd, cu ajutorul lui Sasha, Profesorul îl ridică grijuliu în picioare și-l îndrumă spre automobil.

Trădătorii sînt stele de operă, Edward. Au căderi nervoase, crize de conștiință și dorințe scandaloase. Orice Wolfgang de pe lumea asta știe măcar atîta lucru. Dacă nu îi faci să transpire puțin, nu vor crede că a meritat să te cumpere.

* * *

Operațiunea clasică pentru perioada războiului rece, aceea de recrutare a unui agent dublu, parcurge cu precauție ultimii pași. Iar dacă atragerea se desfășoară dureros de încet, asta e din cauză că Ted Mundy, interpretînd pe rînd diverse roluri, se dovedește un maestru al amînării.

La conferința internațională a egiptologilor de la București, el scoate la iveală o mostră amăgitoare a unui fel de material pe care consideră că-l poate procura: un plan ultrasecret de a tulbura desfășurarea Congresului Mondial al Sindicatelor, care urmează a se desfășura la Varșovia – dar are el inimă să-și înșele colegii? Cei care l-au racolat se grăbesc să-l liniștească. În serviciul adevăratei democrații asemenea scrupule nu-și au rostul.

La un tîrg de carte ținut la Budapesta, el pune la dispoziție un raport extrem de interesant, chiar dacă depășit, privind modul în care presa din lumea a treia este dezinformată și alimentată cu propagandă anticomunistă. Dar riscul asumat încă îl sperie. Va trebui să se mai gîndească. Cei care îl curtează se întreabă cu voce

tare dacă cincizeci de mii de dolari capitaliști l-ar ajuta în procesul de convingere.

La Festivalul cîntecului și al păcii de la Leningrad, exact în momentul în care Profesorul și oamenii lui îndrăznesc să-și închipuie că au prins în sfîrșit peștele cel mare, Mundy face o scenă convingătoare, de mare artă, privind condițiile propuse pentru remunerarea sa. Cum pot ei să-l asigure că, peste cinci ani, cînd se va prezenta la banca Julius Bär din Geneva și va rosti cuvintele magice, casierul îi va da banii și nu va chema poliția? Detaliile definitive se stabilesc abia în cursul celor cinci zile cît durează un seminar internațional al oncologilor, organizat la Sofia. O masă discretă, dar elegantă, servită în camera unui mare hotel ale cărui ferestre dau spre lacul Iskur marchează acest pas înainte.

Prefăcîndu-se bolnav față de Kate și față de așa-zișii lui șefi de la Consiliul Britanic, Mundy se lasă plimbat de la Sofia pînă în Berlinul de Est. În vila Profesorului, unde lui Sasha i s-a spus pentru prima oară că tatăl lui a spionat în slujba Stasi, cei prezenți ridică paharul în cinstea noului și scripitorului agent plasat chiar în inima distrugătoarei mașini de propagandă britanică și lîngă recrutorul său, Sasha. Așezați umăr la umăr la mijlocul mesei luminate cu lumînări, cei doi prieteni îl ascultă cu mîndrie pe Profesor, care citește cu voce tare o telegramă de felicitare din partea superiorilor lui de la Moscova.

Triumful din afară este egalat de succesul înregistrat în patrie. I se pune la dispoziție o casă cît se poate de sigură în Londra, în Bedford Square, la care se adaugă o echipă pregătită special pentru a duce la bun sfîrșit misiunea de a prelucra materialul dublu alfa plus furnizat de Sasha și pentru a realiza materiale dezinformatoare inventive și plauzibile – dar și suficient de alarmante – pentru a potoli poftele paranoide ale superiorilor lui Mundy pentru cel puțin o sută de ani, deoarece ambele tabere știu că războiul rece nu se va încheia prea curînd.

Cei în cunoștință de cauză, inclusiv Mundy, se obișnuiesc cu denumirea ce i se dă locuinței lor – Fabrica de broboade –, broboade fiind ceea ce ei își propun să tragă peste ochii celor din Stasi.

* * *

Dubla victorie are un efect aproape ciudat asupra lui Mundy. La vîrsta de treizeci și doi de ani, pseudoartistul, pseudoradicalul,

pseudoratatul și pseudo-orice altceva de care se acuză și-a descoperit în cele din urmă forma de artă care să-i vină ca o mânășă. Pe de altă parte, apar și unele încurcături. Este bine cunoscută starea de încordare pe care o presupun două cariere de succes în sînul unei familii; iar stresul provocat de trei cariere încă nu se poate cuantifica – mai ales cînd una dintre ele se referă la misiuni ultra-secrete și vitale pentru securitatea patriei, clasificate drept dublu alfa plus și imposibil de discutat cu partenerul de viață.

CAPITOLUL NOUĂ

Kate se descurcă minunat.

La fel și tânărul Jake, acum în vîrstă de opt ani.

Jake e gălăgios și necizelat și, pentru a respecta tradiția familială, nu seamănă cu nici unul din părinți, fiind replica fidelă a bunicului Des: îndesat, direct, inimos, dar supărăcios și nu prea înclinat spre eleganță, subtilități. Spre deosebire de Mundy sau de Sasha, el nu a venit pe lume fără a fi dorit. După o copilărie vje-lioasă, a terminat primul an de școală cu rezultate spectaculoase, spre ușurarea părinților, care începuseră să se teamă că ar putea să aibă nevoie de îngrijire specială. Îngrijorarea cea mare e cum va trece hopul mutării la Doncaster, orașul natal al lui Kate, unde, dacă vrea să aibă șanse să răstoarne preferința pentru conservatori a electoratului din circumscripția în care candidează, ea trebuie să-și afirme apartenența.

În ultimii ani, Kate a făcut progrese impresionante în ceea ce privește ambițiile politice. Între politicienii în ascensiune ai Partidului Laburist, este caracterizată drept membru cu vederi moderne. Critica usturătoare adusă celor care au distrus St Pancras – O PROFESOARĂ CURAJOASĂ DENUNȚĂ „DUȘMANII INTERNI” AI PARTIDULUI, scrie *Hampstead & Highgate Express* – nu a scăpat atenției celor din conducere. Discursul său ambițios ținut cînd și-a lansat candidatura pentru alegerile parlamentare în circumscripția ei din Doncaster, Trent, lăudat pentru realismul nemilos, i-a adus aplauzele celor de orientare moderată. Și deși este distrusă că trebuie să-și ia adio de la elevii și colegii din Hampstead – fără a mai lua în considerație dezrădăcinarea lui Jake, mai ales

după ce s-a mai liniștit și el –, partea bună e că școala secundară cel mai bine cotate din South Yorkshire dorește să o angajeze și, de asemenea, i se oferă și o casă dacă acceptă slujba, iar pentru Jake au găsit o școală primară în apropiere și un centru sportiv pentru copii, unde își poate consuma surplusul de energie.

Cu toate acestea, Ted este acela care, după cum susține toată familia, a traversat întreaga situație ca un soldat disciplinat, potrivit caracterizării pe care a făcut-o Des. Fără sprijinul lui Mundy, Kate n-ar fi scăpat din capcană, e de părere Des, căruia îi plac persoanele pe care te poți baza. El merge chiar mai departe, dînd naștere unei glume de familie care nu prinde prea mult, deși poate că Mundy ar dori-o.

– Să-ți spun o poantă, iar după aceea o să beau în cinstea ei, îl avertizează el, în timp ce Mundy taie carnea de vită pentru masa de duminică, iar Jake se străduiește să-i facă pe toți să cînte „Țăranul e pe cîmp”¹ o dată cu el. Cînd Kate a noastră o să se instaleze în reședința de la numărul zece, lucru care sigur se va întîmpla, fără glumă – *Jake, țineți gura o clipă, te rog!*, iar cînd va fi asta, *Ted* o să facă o treabă mai grozavă decît face Denis Thatcher în zilele noastre – sau mai bine zis *nu* face. *Ted nu* va juca toată ziua golf și *nu* va fi terminat cu baby-sitting-ul pe la ora patru, dacă nu cumva mai devreme – *o clipă, Jake, dragule!* –, *Ted* al nostru, spre deosebire de acest Denis Pericol Public, va fi acolo unde-i este locul, alături de scumpa mea fiică, oferindu-i sprijin moral din toate punctele de vedere, exact – *gura, Jake!* – așa cum a făcut Prințul Albert pentru Regina Victoria. Kate, te rog să nu rîzi, vorbesc cît se poate de serios. El o să fie *consortul* tău, sigur. Și va fi cel mai bun consort care a existat vreodată. De aceea, beau în cinstea ta, *Ted*, fiule, și Dumnezeu să te aibă în pază. Gata, Jake, hai să și cîntăm!

* * *

Mutarea la Doncaster creează complicații pentru întreaga familie, însă Kate și Ted, ca doi oameni care au capul pe umeri, nu se vor lăsa copleșiți de ele. După ce Jake a adormit la etaj, Kate expune elementele invariabile ale situației. Ted a sărit de patruzeci de ani, așa că dacă nu apare vreo slujbă la fel de bună sau, de preferat,

¹ *One Man Went to Mow*, ad litteram „Un om a plecat la coasă” (n.tr.)

ceva mai bun, ar fi o mare prostie să renunțe la pensie și la perspectivele de promovare. Iar asta înseamnă a vedea lucrurile în lumina cea mai favorabilă, e de părere Kate.

– Fiindcă, serios, Ted, la vîrsta și situația ta – și, plină de tact, lasă fraza neisprăvită, la fel cum a procedat și în cuvîntarea ei de mai devreme, pe tema „Căsătoria noastră și lipsurile ei“, între care pe primul loc se situează frecventele absențe ale lui Mundy și comportarea lui cel puțin bizară dinainte și de după aceste plecări, ceea ce ar putea face alte soții să ajungă la concluzia că are *alte interese*, dar, cum el jură că nu e cazul, ea lasă lucrurile să curgă de la sine.

Revenind la perspectivele carierei lui Ted sau mai curînd la absența acestora, Kate conchide fără multe ocolișuri că el a ajuns la o situație staționară în cadrul Consiliului Britanic. Această misiune specială de reprezentant volant pentru Europa de Est ce i s-a încredințat vreme de atîția ani nu s-a dovedit a fi chiar drumul către glorie la care Ted s-ar fi așteptat.

– Ca să nu mai lungim vorba, s-a transformat în ceva fără viitor, ca să nu-i spunem fundătură, continuă ea.

Iar faptul că acum cei de la Consiliu insistă să-l numească reprezentant volant *auxiliar* i se pare ieșit din comun. Ea nu poate decît să-și imagineze că Ted și-a știrbit cumva reputația și refuză să-i spună și ei adevărul. Ori poate, la urma urmelor, cei de la Consiliu au constatat că el nu are studii superioare. Ea ar vrea să le spună cîteva vorbe de la obraz celor de la serviciul Personal care, potrivit lui Ted, îl privesc în prezent ca pe un străin.

– Iar tu, dragul meu, după cum știm cu toții, ești *ultima* persoană care să-și apere drepturile. Asta, adică faptul că nu ești bătos, ți se trage de la școala aceea de stat pe care ai urmat-o. Ei bine, în vremurile astea trebuie să fim *cu toții* obraznici, fiindcă asta ne-a învățat madam Thatcher.

În continuare, Kate își dedică mintea analitică posibilității ca Mundy să locuiască în Doncaster și să facă naveta pînă la Londra. Din nefericire, și ideea aceasta se împotmolește imediat. În afară de costul astronomic al abonamentului Doncaster–King's Cross, nici unul din ei nu-l văd pe Ted petrecînd în tren patru ore pe zi, *ca să nu mai vorbim* de metrou – mai ales dacă Thatcher reușește să-și materializeze amenințarea în ceea ce privește căile ferate. De asemenea, Kate va avea nevoie de o persoană din afară care să aibă

grijă de Jake pentru ca ea să se poată ocupa de circumscripția electorală. Agentul ei politic, și ea mamă, i-a spus că sînt destule femei din Sri Lanka, asta dacă nimerești una bună, dar totul costă.

– În orice caz, vorbind foarte rațional, dacă pui una peste alta week-end-urile, sărbătorile naționale *plus* concediul de odihnă – pe care, din întîmplare, Kate și l-a terminat deja – asta înseamnă cam jumătate de an. Și atunci să vedem lucrurile în lumina asta, de acord? Și trebuie să ținem seama că de cînd ai slujba actuală îți petreci în străinătate nouă săptămîni pe an, grație conferințelor academice și programelor de schimb de experiență între studenți care, din nu-știu-ce motiv *extraordinar*, ți le-au pus în brațe pe lîngă festivalurile culturale.

Asta îl face pe Mundy să se întrebe, și nu pentru prima oară în ultimii ani, cine este de fapt Kate. Femeia pe care o are acum în față pare să nu semene defel cu cea după care tînjește cînd e departe de casă. N-a suferit o transformare, ci pur și simplu a fost înlocuită de altă femeie. N-ar rămîne atît de surprins dacă ar fi vorba de cealaltă fațetă a ei. Pe de altă parte, crede că s-ar putea ca și ea să gîndească exact la fel despre el.

– Ceea ce ridică o altă întrebare, desigur: ne putem permite două case și, ca urmare logică, ce facem cu cea din Estelle Road, mai ales dacă ținem seama că piața locuințelor, după ce a fost umflată în mod deliberat de băncile din City, este acum în cădere liberă? Am putea, de exemplu, să păstrăm casa, dar să închiriem cele două camere libere unor studenți la Medicină, să zicem, sau unor asistente de la Royal Free Hospital? Tu ai putea rămîne în dormitorul mare, sufragerie și bucătărie, iar restul închiriem.

Pe Mundy nu-l încîntă ideea de a-și adăuga și slujba de administrator la numeroasele roluri pe care le are în viața asta, dar nu scoate o vorbă. Convin să discute situația cu Des. Poate că transformarea mansardei ar rezolva problema. Numai că Mundy se simte obligat să-i ceară și lui Amory părerea – acesta, împreună cu Profesorul, deține pachetul majoritar de acțiuni la Mundy Incorporated.

Amory găsește multe de spus în legătură cu ideea a două reședințe. Dacă există probleme financiare, cei din Londra l-ar

putea ajuta. „Iar Londra își poate permite“, ar trebui să adauge el. În calitate de agent Stasi foarte apreciat, Mundy primește o sumă grasă, beneficii și plăți stimulative. Regulile meseriei cer totuși ca el să predea superiorilor lui aceste sume, fiindcă remunerația lor este mai modestă, avînd în vedere că Londra, spre deosebire de Stasi, consideră că el acționează din pură fidelitate pentru țară. Conturile secrete și polițele de asigurare de viață plasate la băncile din City nu-l atrag deloc. Tot ce i se permite este doar un plic de culoare maro, primit lunar, care conține, după cum se exprimă Amory, „bani de joacă“, deoarece o îmbunătățire nefirească a stilului său de viață ar atrage curiozitatea nu numai a celor de la Securitatea Britanică, față de care serviciul lui Amory ține să păstreze o distanță respectuoasă, ci și a lui Kate, contabilul familiei.

– Modalitatea perfectă de a nu amesteca plăcerile, Edward. După ce Jake se obișnuiește, are să se liniștească sigur. Cum se descurcă la crichet?

– Bine. Chiar grozav.

– Și care-i durerea?

– Lui Kate îi place să-și desfășoare campania din ușa în ușa în week-end-uri, cînd alegătorii sînt acasă.

– Spune-i să o facă în cursul săptămîinii, cînd nu ești acolo, îl sfătuiește Amory – pesemne că el chiar are o soție care să-i dea ascultare.

* * *

Din senin, ruptura devine reală. Mundy închiriază o furgonetă, Des și un prieten de-ai lui, pe nume Wilf, ajută la încărcarea ei cu piese de mobilier pe care Kate le-a marcat din vreme cu bucăți de bandă adezivă de culoare roz. Cum el nu aprobă mutarea, Jake se baricadează în propria-i cameră și azvîrle pe fereastră obiectele dinăuntru, inclusiv pilota, păturile, brigada sa de pompieri de jucărie și, final apoteotic, pătuțul pe care Des și Mundy i-l pregătiseră pentru cînd se va naște.

Ținîndu-l pe Jake în partea din spate a mașinii și trebuind să asculte suduielile lui, sosesc la casa foarte nouă de la marginea orașului Doncaster. Caracteristica dominantă a cartierului este o biserică din cărămidă roșie ce are clopotnița separată de rest și pe care Mundy o compară cu un spînzurat care se leagănă în ștreang.

Casa care va fi de acum înainte căminul familiei candidatului seamănă cu o cutie cu acoperișul oranj, cu ferestre panoramice și cu niște pătrățele de peluză în față și în spate care îi amintesc de două morminte relativ recent închise. După două zile de despachetat, cu tot târâboiul de rigoare, marcat de țipetele copiilor din zonă care joacă crichet pe terenul comunității, și după ce Mundy își pune în valoare întregul repertoriu vocal, fără a mai vorbi de mimarea încântării când trebuie să dea mîna cu vecinii și alți membri ai electoratului, conduce furgoneta înapoi la Londra și-și începe noua viață de oaspete săptămînal.

Dis-de-diminează aleargă pe dealurile din apropiere și încearcă să-și șteargă din memorie diminețile când o conducea pe Kate pînă la școală, precum și serile când se amesteca printre mamele elevilor, ca să o aștepte, ieșirea ei de la ore, și cutia cu nisip în care el și Jake reconstituiseră bătălia de la Waterloo, și colțul terenului de joacă, unde aruncau și prindeau discul zburător sau rejucau partida Anglia–Pakistan pînă când Jake dădea clar de înțeles că îi prefera pe semenii lui simpli decît ceea ce Mundy putea să-i ofere.

Ieșirile de furie ale lui Jake sînt acuzatoare. Pare să se manifeste pentru toată familia: pentru Kate care, când se înfurie, se mulțumește să strîngă din buze și pentru Mundy, ale cărui încercări de apărare sînt glume ridicole și hohote stîngace de rîs pînă când trece furtuna. Jake n-a moștenit nici una dintre aceste tactici. Când i se sugerează să tacă, el urlă. Când se simte frustrat, nedumerit sau neglijat, urlă. Pentru Mundy, care își pierde răbdarea și e disperat, mesajul lui Jake este fără echivoc: *Ești un neisprăvit, tati. Ți-am observat clovneriile, ți-am ascultat cu atenție scâlîmbăielile vocale și sunetele chinuite de păsărele. Îți știu toată gama de expresii faciale mincinoase și te-am citit pînă la capăt. Ești un turist revoluționar care a devenit spion capitalist și nu-i nici un pic de sinceritate în tine, oricît ai fi tu de înalt. Dar pentru că vîrsta mă împiedică să exprim aceste sentimente, urlu. Semnat, Jake.*

„Să vedem însă partea cea bună, își face Mundy curaj, brațul său drept țîșnind, parcă de la sine, într-o încercare de-a ajunge la cer. Bine, bine, nu sînt chiar părintele ideal. Dar nici un soldat bețivan expulzat din India, iar Jake are o mamă adevărată, activă și dornică de ascensiune, nu o aristocrată moartă care a devenit o

cameristă oarecare de origine irlandeză. Nu-i vina mea că în mine trăiesc șase persoane diferite.“

* * *

La început, programul zilnic al lui Mundy decurge aproape la fel ca înainte. Toată dimineața stă sau umblă prin biroul lui de la Consiliul Britanic, desfășurându-și activitatea pe care lui Amory îi place s-o denumească „slujbă paravan“, dînd cîte-un telefon, semnînd cînd și cînd cîte-un document referitor la politica de urmat și purtîndu-se cu amabilitate la bufet, unde este privit ca un soi de pierde-vară. Amory i-a sugerat să manifeste, în cazul în care este provocat, o atitudine acrită, de contestare a autorității și, în ciuda afabilității lui, Mundy își intră în rol fără mari dificultăți: s-ar putea ca vechea revoltă rebelă să nu fie explozivă, dar grație doamnei Thatcher, se găsesc destule motive ca nemulțumirea să fie alimentată permanent. Masa de prînz, care vine aproape întotdeauna ca o ușurare, înseamnă cu totul altceva. Dacă are noroc, activitatea lui de acoperire îi va impune să se lase invitat de vreun atașat cultural de la o ambasadă a unei țări de dincolo de Cortina de Fier, cineva despre care se poate considera că are și alte însărcinări. În astfel de ocazii, Mundy adoptă o atitudine și mai protestatară, bănuind, nu fără motiv, că vorbele lui vor ajunge și la urechile Profesorului. Uneori, gazda sa se aventurează și face propuneri mai directe, pe care Mundy le refuză politicos. Nu are cum să-i explice interlocutorului că e deja angajat de ambele părți ce sînt separate de abisul ideologic.

După-amiezele sînt și ele presărate de mese. În baza aranjamentelor secrete pe care le încheie serviciul lui Amory cu cei de la Personal, după-amiezele sînt dedicate, chipurile, unor întâlniri cu artiști și cu reprezentanții acestora. În realitate, de acest timp dispune Amory, dar viața lui Mundy este oricum dezordonată, astfel că se trezește deseori că îi rămîn cîteva ore în care nu are ce să facă. Pentru a și le umple, pînă în prezent a frecventat Galeria Națională, British Museum, Tate Galleries și alte instituții de prestigiu pentru a se autoeduca. În spiritul libertății mai mari de care dispune, acum atenția îi este îndreptată spre cluburile de striptease care apar și dispar precum ciupercile viu colorate pe pășunile fertile din Soho.

Nu desfrînarea îl împinge spre acele locuri. Îl atrage atmosfera de sanctuar, semănînd cu aceea dintr-o biserică, devoțiunea mută a credincioșilor adunați acolo și detașarea dezinteresată a preoteselor care oficiază serviciul. Așezat în semiîntunericul albăstrui din cauza fumului de țigară, el rămîne la fel de suveran și de neatins ca personajele pe care le observă. Nu simte deloc rușine, muștrări de cuget, vinovăție sau alte sentimente care s-ar cuveni să-l tulbure. „Merit asta. Mundy Doi trebuie să fie mîndru de mine. Iar lumea din Doncaster nu are acces aici.“

Iar cînd se face ora patru – mai întîi trebuie să telefoneze de la un telefon public la un anumit număr – se îndreaptă, pe una dintre cele cîteva rute stabilite, către Bedford Square, unde se află o serie de case cu piloni, ocupate de editori, societăți de binefacere sau, în cazul celei de la numărul doisprezece, de Foreign Debenture Ownership Company Limited, care, din cîte știe el, nu deține alte lucruri în afară de plăcuța de alamă plasată la intrare.

După ce face o recunoaștere discretă a pieței, căutînd din ochi chipuri cunoscute sau suspecte – repetatele vizite întreprinse la „Școala de bune maniere“ de la Edinburgh au făcut ca astfel de verificări să-i intre în sînge –, descuie ușa cu propria cheie și intră în cealaltă casă a lui – sau nu tocmai, fiindcă, odată pătruns înăuntru, trebuie să aștepte în fața unei a doua uși pînă cînd o fată simpatcă pe nume Laura, pistruiată și cu un zîmbet de cîntăreață de cabaret, care poartă la un deget al mîinii drepte inelul cu sigiliu al tatălui ei, îi dă drumul să intre în încăperea cunoscută celor care o frecventează drept Fabrica de broboade.

* * *

Aici, în Bedford Square, numeroasele fragmente contradictorii ale lui Ted Mundy – actor, romancier, confesor, fiu al maiorului, inadaptat, visător și duplicitar – se adună laolaltă în sfîrșit, alcătuiind un singur erou.

La Fabrica de broboade este primit cu respectul de care celelalte vieți ale lui duc lipsă. Nici urmă de eumințenia contemplativă de la clubul de strip-tease. Aici se naște Mundy *erectus*.

Aici îi sînt înțelese adevăratele sentimente, iar talentele îi sînt apreciate la justa lor valoare.

Are cineva din lumea de afară idee, de exemplu, că Ted Mundy a devenit un expert în mînuirea aparatelor foto miniaturale, cu un procent de rateuri mai mic de nouă la sută în opt ani și reușind să facă practic mii de fotografii? Ei bine, cei de la Fabrica de broboade știu asta.

Orice operațiune de dezinformare este o chestiune complicată, iar Mundy reprezintă punctul ei nodal, omul de sacrificiu, pilotul de cursă care poate plăti scump pentru orice piuliță prost strînsă sau pentru jocul volanului.

Întîi, într-o catacombă secretă aflată tocmai în Whitehall, o confrerie de mandarini stabilește ce secrete de stat depășite pot fi divulgate fără nici o problemă sau modificate ușor pentru a induce în eroare. Acestora li se adaugă lista de „neadevăruri ispititoare” — informații false care, dacă sînt plasate cu succes, luate în serios și contracarate, îl vor face pe inamic să-și mobilizeze forțele într-o direcție greșită.

Membrii echipei de creație din Bedford Square, denumiți în-deobște „țesători”, se apucă de treabă. Trebuie să falsifice dosare ultrasecrete, procese-verbale disparate, rapoarte interdepartamentale a căror simplă existență este suficientă pentru a declanșa paranoia inamicului. Mai sînt apoi discuții indiscrete surprinse în bufete, camere de baie sau localuri din zona Trafalgar Square, unde complotiștilor le place să-și înece amarul seara, la sfîrșit de săptămînă.

Dar cine sînt aceste pușlamale viclene, acești demolatori și intriganți perfizi ai lumii secrete de la Whitehall? Unde și cînd se întrunesc pentru a-și împlini treburile murdare, cine le sînt conducătorii? Din ce pătură socială provin, ce aptitudini au de etalat? Care le sînt poftetele, rivalitățile, slăbiciunile? Și cum se face că Mundy Doi, acest nemulțumit răzbunător, împiedicat să promoveze, care cutreieră pe coridoarele puterii, ajunge să aibă la îndemînă documentele lor?

* * *

Teoretic, echipa își desfășoară activitatea sub îndrumarea lui Amory, însă Mundy este steaua, forța motoare, mai ales cînd umblă cu degetele înfipite în păr, răsucind idei pe toate părțile, retractîndu-le, probînd tot ce pun la cale ca pe niște haine. Fiindcă atunci

cînd luminile se sting, toată lumea din casă știe – începînd cu Laura, care îi deschide ușa, continuînd cu falsificatorii și cu redactorii, care compun documentele pe care el, chipurile, le fură, și cu tehnicienii din subsol, care îl ajută să fotografieze prada cu doza potrivită de stîngăcie, și încheind cu mesagerii care tot repetă scenariul împreună cu Mundy pînă în momentul în care acesta se îmbarcă în autobuzul care-l duce la aeroport – toți știu că Ted rămîne singur, Ted își va risca pielea dacă iese ceva anapoda, același Ted care și-ar putea petrece următorii zece ani putrezind în vreo înspăimîntătoare închisoare comunistă.

Și Mundy știe asta și paralizează de spaimă. Este nevoie de toate calitățile lui Mundy Unu, monitor de școală animat de patriotism și fiu de maior, fără a mai menționa cele cîteva pahare de tărie băute la barul din sala de așteptare a aeroportului, înainte ca avionul să decoleze, pentru a-și face curaj să se urce. Dacă însoțește vreo delegație, este înduioșător de recunoscător pentru protecția pe care i-o oferă prezența ei; dacă nu, se perpelește singur.

Însă imediat ce ajunge în aer, lucrurile se schimbă. Temerile se topesc și este cuprins de o senzație care seamănă cu un soi de pace binefăcătoare. Curînd, Mundy Doi îi ia locul lui Mundy Unu. Anglia pe care o lasă în urmă devine inamicul său, iar cînd pătrunde prin culoarele sumbre ale aeroportului est-european care îl primește, se amăgește cu atîta convingere că prefăcătoria s-a încheiat, încît aproape că-i vine să strîngă în brațe pe apărătorii cu chipuri rigide ai frontierelor; acum poate respira liber, se simte, în sfîrșit, printre prieteni de nădejde.

Ceea ce e adevărat. În ultima vreme, la aeroport îl așteaptă chiar Sasha, fiindcă relația dintre ei este deja de notorietate. Iar dacă Mundy își face probleme că vreunul dintre compatrioții săi ar putea să se mire de o asemenea amicitie strînsă cu un funcționar est-german, atunci Sasha sau masivul Lothar, sau intelectualul Horst organizează o reuniune mai discretă, într-un hotel sau casă cît se poate de sigură, închiriată pentru această ocazie. Asta nu are însă rolul de a submina prietenia apropiată la care cei doi cîini cu un singur stăpîn țin mult.

Credincios instrucțiunilor primite de la Sasha, iar mai apoi aprobate de Amory, Mundy a refuzat încă din ziua recrutării de către Profesor să discute cu altcineva în afară de Sasha în persoană. Nu vrea, de exemplu, să colaboreze cu nici unul dintre numeroșii

ofițeri operativi detașați la Ambasada Germaniei de Est de la Londra. Nu vrea cu nici un chip să se vînture prin fața magazinului Harrods după căderea întinericului, așteptînd o mașină cu o anumită plăcuță de înmatriculare care să încetinească, pentru ca el să vîre un pachetel prin geamul întredeschis. Nu ține să îngroape microfilme în vreun strat de flori din apropiere de Serpentine, sau să facă semne cu creta pe grilaje, sau să schimbe sacoșe de cumpărături cu vreo doamnă cu pălărie verde în timp ce stau la rînd să cumpere pește de la Waitrose. În cel mai rău caz, acest temperamental și autoritar agent Stasi este dispus să îi predea materialele direct lui Sasha, de fiecare dată cînd îl întâlnește – adică atunci, și numai atunci cînd Consiliul Britanic găsește de cuviință să-l trimită în vreo țară est-europeană.

Prin urmare, doar Sasha este acela care, în primele ore emoționante ale revenirii lui Mundy în sînul comunismului, primește recolta de microfilme ascunse în dispozitivul pus la dispoziție de oamenii Profesorului la precedenta vizită – o cutie de pudră de talc, un tub cu pastă de dinți, un aparat de radio cu tranzistori. Tot Sasha este cel care îl întreabă pe Mundy cum anume a reușit să procure unele dintre cele mai spectaculoase materiale. Nici o deplasare nu este completă dacă cei doi prieteni nu pleacă într-o hoinăreală ca pe vremuri – o plimbare în doi prin pădure, o cursă cu bicicletele sau o masă în vreun han de țară, fără martori indiscreți. Iar Sasha, ca orice bun ofițer de caz care este încîntat de agentul lui, nu uită în astfel de ocazii să-i ofere un semn personal al recunoștinței lui – nimic care să-l jignească, firește, ci poate un exemplar de colecție al vreunui clasic al literaturii germane, pe care să-l adauge bibliotecii tot mai consistente de la Londra, sau o piesă de valoare din porțelan de Dresda, pe care poate a achiziționat-o de la un tîrg de vechituri, sau o cutie de icre negre rusești.

Doar rareori acceptă Sasha, iar asta cu o neplăcere evidentă, să-și ducă mielul cel prețios la Profesor pentru o inspecție. De pildă, la o nouă cină interminabilă organizată la vila din Potsdam a Profesorului. Adresîndu-i-se lui Mundy – avîndu-l cu totul întîmplător pe Sasha alături –, Profesorul expune amănuntele bătătoare la ochi ale spionajului în favoarea unei viziuni grandioase a relațiilor mondiale.

– Ted, va veni ziua – iar voi doi veți trăi să o apucați, vă asigur – cînd zidurile cetății capitaliste se vor dărîma dinăuntru.

Iar cum Profesorul își etalează cunoștințele de engleză, Sasha nu-și poate ascunde plictiseala.

– Societatea consumatoristă se va autodevora. Când producția va scădea, iar industriile de servicii vor fi prea multe, putem vedea deja semnele clare ale prăbușirii. Și nu mă refer la un anumit Zid, aflat nu departe de aici! Glumă riscantă. Tu nu simți, Ted, în propria patrie, că în vreme ce săracii pier de foame, iar bogătașii se sufocă de propria lăcomie, roțile industriei se rotesc tot mai încet și scrișnit, gata să se oprească?

Nu prezintă importanță – ce răspunde Mundy la asemenea banalități. Ceea ce contează este cât de bine se prezintă la examenul oral care urmează, când se simte mult mai relaxat.

– Luna trecută ne-ai dat un raport foarte interesant, privind activitățile clandestine ale Comitetului de Propagandă Defăimătoare. Ne-a fascinat propunerea de a răspîndi zvonuri privind izbucnirea unei epidemii de tifos în România, care să coincidă cu data Conferinței Federației Mondiale a Sindicatelor.

– Da, și eu am fost încântat de ea, se destăinuiește Mundy. Dar, băgare de seamă, e doar un document de lucru. Dacă Ministerul de Externe are vreo legătură cu asta, proiectul nu se va materializa.

– Și cum anume ai procurat planul?

– L-am fotografiat.

Dacă se apucă să-ți pună la îndoială integritatea – ceea ce se va întâmpla în mod periodic – ține-ți gura, l-a prevenit Amory cu multă vreme în urmă. Trădătorilor nu le place defel să fie bănuți de necinste. Nici tu nu faci excepție de la regulă.

– Teddy, închipuie-ți că știu asta. Nu ne sînt prea clare *circumstanțele* în care ai reușit să-l fotografiezi.

– Stătea în tava cu documente a lui Mary Outhwaite.

– Mary Outhwaite, care e...

– Oficial, conduce departamentul care se ocupă de studenții străini. În mod neoficial, conduce Grupul Special de Intervenție, care servește drept paravan pentru Comitetul de Propagandă Defăimătoare.

„După cum știi foarte bine“, aproape că adaugă el.

– Iar Mary are obiceiul să lase la voia întâmplării documente ultrasecrete, preluate sub semnătură și cu destinație precisă pentru ca oricine din alte departamente să treacă pe acolo pentru a le fotografia?

- Nu, răspunde tăios Mundy, burzuluindu-se la cuvîntul *oricine*.
- Atunci căror circumstanțe datorăm acest triumf?
- Mary e îndrăgostită.
- Serios?

– Are fotografia lui pe birou.

– Mulțumesc, dar în poză apare doar jumătate din fața lui. Pare un tip ispititor din cîte am văzut. Probabil că nu e prea dotat intelectual.

„Individ *ispititor*? Cine naiba l-a învățat engleză?” Mundy își imaginează un ciudat pedagog shakespearean închis undeva la școala de limbi străine a Stasi.

– O înșală, răspunde el. Am intrat la ea și am găsit-o stînd la birou și plîngînd de să-i sece ochii nu alta.

– Sub ce pretext ai intrat în biroul ei?

– N-a fost *un pretext*, răspunde Mundy veninos. Mi-a cerut părerea dacă un istoric modern pe care l-am însoțit la Budapesta ar fi o persoană potrivită să facă parte din comitetele ei consultative. Cînd am văzut că plînge, am dat să ies, dar m-a chemat înăuntru. Și-a azvîrlit brațele în jurul meu și a continuat să suspine. După ce s-a calmat, arăta răvășită și trebuia să se aranjeze puțin. Fiind funcționar important, are propria anticameră și baie, iar eu am insistat să o aștept pînă revine, s-o ajut în caz că are o nouă criză de plîns.

– Ce galant din partea ta.

– Am avut noroc.

Profesorul surîde cu gura pînă la urechi.

– Și, așa cum ar fi spus Napoleon, pentru că ești norocos, ai devenit un bun ofițer.

Și, pentru a-și întări spusele, scoate o cutiuță, iar din ea o medalie țipătoare și îl declară erou al luptei pentru democrație, clasa a II-a, care, întîmplător, este aproape echivalentul, în ierarhizarea eroilor, unei medalii ce i s-a conferit cu mai puțin de șase săptămîni mai devreme în cadrul unei ceremonii discrete din Bedford Square oficiate de un demnitar care nu era altul decît șeful lui Amory, cunoscut lui Mundy doar sub numele de Preotul, și – din cîte știe el – a unei alte medalii înmîinate cu o generație mai devreme unui curajos maior britanic pentru că a doborât douăzeci de călăreți.

Acesta nu este singurul interogatoriu la care Mundy trebuie să reziste cu orice preț, fie din partea Profesorului și a subalternilor lui, fie a unui anume Orville J. Rourke – dacă nu are cumva și un nume fals, ar trebui să aibă.

Rourke e american, iar lumea nu-i spune Orville, ci Jay. A apărut la Bedford Square învăluit într-un nor de mister, chipurile detașat de la Agenția Centrală de Informații din Langley, Virginia.

– Atunci poate foarte bine să se și întoarcă de unde a venit, ia foc Mundy când Amory îi spune vestea că de acum înainte Rourke i se alătură echipei.

– N-ai vrea să-mi explici de ce?

Mundy caută un motiv al indignării care l-a cuprins. Abia s-a întors dintr-o delegație epuizantă de la Kiev și în ființa lui a rămas cam mult din Mundy Doi.

– Ce trebuie să-i spun lui Sasha despre asta?

– Nimic. Sînt destule lucruri pe care nu ți le comunicăm, pentru binele tău, dar și al nostru. Despre asta nu-i povestești lui Sasha. Doar nu și-o fi închipuit vreodată că materialele lui nu sînt prezentate și americanilor, dar nu e cazul să-i spui asta de-a dreptul.

– Și care ar fi misiunea lui Rourke?

– Ofițer de legătură. Cercetare. Reducerea cheltuielilor. De unde să știi? Vezi-ți de treaba ta în continuare.

Bineînțeles că Rourke nu-i confirmă deloc așteptările lui Mundy, care și l-a închipuit un soi de robot, tuns periută în părți și la spate, cu o față amintind de un glonț, ca toți cei de la CIA. E de statură potrivită, politicos și atrăgător, un celt cu părul neascultător. E puțin dominator, dînd impresia de lentoare și lene, manifestînd un soi de curiozitate glumeață care te invită să te miri alături de el: „O, Doamne, așa crezi?” murmură el cu pronunția unui irlandez din Boston. „Da, recunosc, ești tare. De ce nu vrei să-mi povestești și mie?” Cînd descoperă că o femeie din echipă e pe jumătate franțuzoaică, vorbește cu ea în franceză fără să se împleticească. Se dovedește că știe și germană la fel de bine. Are o față lată și cinstită, merge puțin cam neglijent, parcă pipăie terenul, ceea ce aduce ceva în plus purtării lui în general plăcute. Poartă costume croite la Dublin și pantofi de la Harvard, fără bombeu și tălpi groase și grele. Se arată ciudat de mofturos cînd e vorba să-și așeze picioarele pe ceva. Spre dezgustul lui Mundy, a lucrat pentru

Agenzie și în Vietnam, o crimă pe care o mărturisește amuzat chiar de la prima lor întâlnire care are loc în biroul lui Amory.

– Ei bine, eu m-am opus acelui război și încă nu mi-a trecut, afirmă Mundy cu emfază.

– Sigur, Ted, fiindcă *ai dreptate*, îl asigură Rourke, cu un zîmbet dezarmant. A fost mult mai grav decît v-ați închipuit voi, ăștia pașnici. Am ucis tot ce a apărut în cale, apoi am negat pînă la Dumnezeu. S-au făcut lucruri atît de groaznice de-mi vine și acum să vărs. Și *de ce*, pentru numele lui Dumnezeu? Nimeni nu ne-a spus. Parcă ar fi uitat cineva să ne spună cînd să ne oprim, așa că am mers orbește înainte.

În fața unei asemenea sincerități rămîi dezarmat: mai ales un om care trăiește o viață solitară în minciună la Londra și are o soție și un fiu doar în week-end-ul petrecut la Doncaster.

– Rourke vrea să iau masa cu el, îl informează el pe Amory, aproape așteptîndu-se la un refuz. Invitația e fără precedent. Protocolul instaurat în sînul echipei și interesele de protecție impun ca doar Amory să aibă drept de a cina cu agentul său.

– Atunci du-te.

– Ce să înțeleg prin asta?

– El te-a invitat. Tu vrei să mergi. Ți-a citit dosarul. Pesemne c-a citit toate dosarele noastre. N-are ce să scoată de la tine în plus față de ceea ce știe deja. Mai descarcă-ți și tu sufletul, dacă simți nevoia.

Gelozie? Indiferență? Mundy n-are cum să afle.

Casa este în Eaton Place, fiind o reședință atrăgătoare cu grajduri și trei etaje. Nu apucă să apese butonul soneriei, că un majordom purtînd un costum negru îi deschide ușa. Aflat într-o sufragerie lungă, absolut nouă, în stil georgian, care constituie căminul ideal al Americii coloniale, Rourke stă aplecat cu grație deasupra unui cărucior metalic pentru băuturi. Înaintînd spre el, Mundy aproape se împiedică în grosimea covorului.

Într-un colț, un balansoar cu o pernă brodată. Pe pereți, picturi despre cucerirea Vestului și reproduceri după Andrew Wyeth¹. Într-un dulap de colț cu vitrină, o colecție de obiecte din sidef și fildeș sculptat din New England.

¹ Pictor american contemporan (n. 1917), renumit pentru portrete și peisaje naturaliste, prezent prin opera sa în multe muzee americane de artă modernă. (n.tr.)

– Martini sec e bine? îl întreabă Rourke, fără să ridice capul.

– E perfect.

– Vrei să arunci o privire la harta aceea? S-ar părea că sîntem oarecum vecini.

Un *Atlas* editat de revista *Times* stă pe reproducerea unui trepied pentru note muzicale. Stă deschis la Irlanda.

– Mergi spre sud-est. Vezi săgeata aceea mică?

– Am găsit-o.

– Acolo a văzut lumina regretata Nellie O'Connor, mama ta, în apropiere de munții Mullaghareirk. Mergi o idee spre sud. Traversază râul Blackwater. La exact douăzeci și cinci de kilometri în zbor întins de cioară, dacă și ciorile din Irlanda sînt în stare de așa ceva, lucru de care mă îndoiesc. Săgeata albă. Ai găsit-o?

Da. A găsit-o.

– Acolo s-a născut ilustrul meu tată. Orville Senior. La poalele munților Boggeragh a jucat prima dată pocher la vîrsta de șapte ani. Să bem în sănătatea noastră.

Rourke îi întinde paharul cu Martini, iar Mundy face eforturi supraomenești ca să alunge sentimentul de rudenie care i se sugerează. Sentimentul persistă, totuși. Și astfel se naște o prietenie, chiar dacă destul de fragilă.

* * *

La fel ca Mundy, Rourke are timp la dispoziție. În după-amiezele în care Mundy e liber, își face și Rourke timp. Seara, cînd Mundy s-ar duce de obicei la cinematograful sau ar umbla prin locurile din Hampstead, Rourke, despărțit de soția sa, care e avocat la Washington, și avînd o fiică studentă la Yale, are toată libertatea să umble. Asemenea lui Mundy, lui Rourke îi plac plimbările. Petrecerea zilei între patru pereți într-o zi frumoasă, se jură el, este o jignire adusă sufletului. Tot așa socotește și Mundy. Lui Rourke îi place Londra, chiar dacă are cîteva rubedenii care ar fi încîntate să facă orașul praf și pulbere. Și Mundy are cîteva astfel de rude pe care nu le-a cunoscut, dar presupune că intențiile lor sînt similare. Majordomul care i-a deschis ușa joacă și rolul de șofer. Îl cheamă Milton. Avîndu-l pe Milton la volan, cutreieră parcuri și docuri, apoi zonele mai deocheate ale orașului. Aduc un omagiu lui Karl Marx la Cimitirul Highgate, dar și tovarășilor lui, ale căror trupuri

neînsuflețite au traversat globul pentru a fi înhumate alături de el. Mundy spune că Profesorul ar fi foarte mîndru de asta. La fel și domnul Mandelbaum – însă el nu mai poate spune nimic.

Discută cîte în lună și în stele, dar tema predilectă este viața și amorurile lui Ted Mundy, începînd din Murree și pînă în Bedford Square. A trecut multă vreme de cînd Mundy nu s-a mai destăinuit unui necunoscut, dacă a făcut-o vreodată cu adevărat. Sfatul lui Amory a fost însă destul de limpede, așa că el nu simte nevoia să i se mai spună o dată. Iar Rourke știe să asculte, fără a emite judecăți. Felul în care privește retrospectiv viața e molipsitor. Pășesc alături. Fără a se privi în ochi, franchețea se instaurează mai ușor. Nu scapă nici căsătoria lui Mundy, deși el se autoacuză pentru orice fleac, se persecută pentru tot soiul de greșeli reale și imaginate. Numele lui Sasha nu este adus deloc în discuție. E „amicul nostru galez“. Berlinul este „Cardiff“. Germania de Est devine „Estul Țării Galilor“. Cel care ar surprinde întîmplător frînturi din discuția lor s-ar îndepărta curînd, plictisit. Cei doi sînt vulpoi bătrîni.

Cînd Rourke își pune rezistența fizică la încercare, vocea îi devine subțirică și miloagă. Pantofii săi Harvard lovesc pavajul cu un plesnet vioi. Mundy se trezește ținînd pasul cu el. Rourke gesticulează mult cu brațele. La fel și Mundy. Văzînd perechea de lungani traversînd Regent Park, făcîndu-și semne unul către celălalt, s-ar putea presupune că sînt niște frați excentrici care pun lumea la cale.

Cinele luate la Eaton Place au un alt fel de intimitate, dar la fel de molipsitoare. Obiceiul nu se schimbă deloc. „Casa mea este «curățată» săptămînal, îl asigură Rourke pe Mundy, și nu mă refer la menajeră.“ După cîteva pahare de Martini – Rourke le numește rînduri – ajung și la amănunte concrete despre operațiunea Sasha–Mundy.

– Hai, Teddy, vreau totul. De data asta nu ne mai învîrtim în jurul cozii.

Rourke își alege o lovitură recentă, o pepită procurată de Sasha. Nu contează conținutul acesteia, deoarece pe Rourke îl interesează strict latura tehnică. De exemplu, relațiile RDG cu China, nimic ieșit din comun, însă de mare folos pentru mediile de informații.

– Mie-mi plac lucrurile clare de genul unu și cu unu fac doi, Ted. Să urmărim drumul marcat prin sistem, dacă nu te superi. Să auzim ce spune Sasha despre modul în care a pus mîna pe asta. Cu

alte cuvinte, să urmărim această bucată de film privind relațiile RDG cu China începînd cu sediul Stasi și pînă a ajuns la Bedford Square. Spune-mi ce modalitate de disimulare a folosit Sasha și de unde a făcut rost de ea. Chiar are acces la secretele operative ale Stasi? *Chiar* poate intra acolo, strecoară o bucată de săpun pregătită dinainte și vîră în ea un rolfilm nedezvoltat fără ca nimeni să exclame: „Hei, ce faci acolo?” Iar apoi să refacem momentul cînd îi predă același rolfilm prietenului său, Teddy. Și, în sfîrșit, să refacem scena în care tu plasezi filmul omului lui Amory de la fața locului. Sau – pentru că au fost situații în care predarea acoperită a materialelor s-a dovedit mai riscantă decît încercarea lui Ted de a strecura personal produsul din Țara Răilor – să vedem ce se întîmplă cînd ajungi la graniță.

Iar Mundy își sfărîmă creierul pentru a-i prezenta lui Rourke pînă și cele mai neînsemnate amănunte. Poate doar din vanitate, dar are sentimentul că transmite cunoștințe ce vor rămîne pentru posteritate. Nu-l are în față pe Profesor, care încearcă să-l încurce. E vorba de oameni tineri, care abia au intrat în acest joc și care, într-o bună zi, vor descoperi relatări despre cuplul Sasha–Mundy, la data respectivă devenit de domeniu public, și se vor minuna de strălucirea acțiunilor, de frumusețea lor simplă. Iar Rourke nu este Profesorul. El poate controla atît fluxul, cît și refluxul, în vreme ce Profesorul – slavă Cerului – poate controla doar refluxul.

– Ted.

Au luat cina împreună. Au ajuns la Calvados. Aceasta este băutura preferată a lui Rourke. Una dintre multele confruntări pe care le-a avut de-a lungul anilor cu unii contabili birocrați de la Agenție a fost cînd a dat cinci sute de dolari pentru o sticlă de Calvados vechi de optzeci de ani.

– A fost nemaipomenită, pe cuvîntul meu! Ce să-i fi oferit bietului om? Apă minerală?

– Ai procedat corect, pronunță sentențios Mundy, ținînd paharul plin în dreptul gurii.

– Ted, cînd te aflai în Taos, în căutarea propriului suflet, îți aduci aminte de vreun prieten de-al meu pe nume Luger? Bernie Luger, mai precis. Tablouri mari, pe diferite suporturi, viziuni ale apocalipsei, cînta la chitară.

Luger? Bernie? Cum să nu-și amintească? Și nu cu prea multă mîndrie, dacă e cinstit față de sine, date fiind după-amiezele

petrecute în pat cu Nita, în vreme ce Bernie stătea cocoțat pe scară, pregătit să intoxice Minnesota. Își revine însă. Nu exclamă și nici nu roșește. E spion, instruit la Edinburgh, poate separa lucrurile.

– Bernie Luger, care se droga cu cocaină și abandonase Universitatea Yale, rostește el rar, încă degustînd băutura. Renunțase la dictatura burgheziei în favoarea unei jumătăți de milion pe an din banii familiei. Cum să uiți așa ceva?

– La vreuna dintre petrecerile date de el ai fost?

– Sigur că da. Și am supraviețuit ca să povestesc și altora.

– Era implicat politic la Taos?

– Cînd își aducea aminte. Dacă nu era drogat sau prea deprimat.

– O luase razna? Devenise violent? *Comunist?*

– A, *nu tocmai* comunist, nu ca atare. Mai degrabă opus oricărei ideologii, aș spune. Dacă făceai o afirmație, Bernie o contesta imediat.

Mundy duce din nou mîna la gură, fiindcă are senzația trecătoare că poate îl trădează pe Bernie.

– Pe amica lui ai cunoscut-o? O cubaneză?

– Nita? Bineînțeles.

„Deci Nita îl interesează“, gîndește Mundy.

– Și ea era comunistă?

– Așa presupun. Dar numai cu „c“ mic, adaugă el.

– Îl iubea pe Fidel Castro?

– Probabil. Iubea mai toți bărbații.

– Bernie sau Nita au încercat vreodată să te pună să *faci* ceva pentru ei? Să te întâlnești cu cineva cunoscut lor, să transmiți vreo scrisoare, să discuți cu cineva cînd vei ajunge în Anglia? De ce rîzi?

– M-am gîndit că o să mă întrebi dacă mi-am făcut valiza.

Așa se face că și Rourke rîde sănătos, în hohote, timp în care reumple și paharele.

– Deci răspunsul e nu, corect? Nu le-ai făcut nici un serviciu? Nici mici comisioane. Mă simt ușurat.

Nu are încotro. Trebuie să întrebe:

– De ce? Au făcut ceva?

– A, încă n-au *făcut*. Dar vor face. Cîte treizeci de ani fiecare pentru spionaj în favoarea sovieticilor. Slavă Cerului că n-au copii. Cel mai rău e pentru copii, întotdeauna.

Mundy îl urmărește pe Rourke cum zîmbește și se joacă neîncetat cu paharul din fața lui. În minte însă o revede pe Nita, întinsă alături de el în *hacienda*, dar și pe Bernie, scund și bărbos, aplecat deasupra ei și lăudîndu-se cu ochi holbați că el s-a îmbarcat în trenul revoluției.

– Dar Bernie fantazează, reușește el să protesteze. E-n stare să spună orice-i trece prin cap numai să se facă remarcat. Ce-ar putea ei ști ca să le fie de folos rușilor? Trebuie să fii nebun să crezi tot ce afirmă el.

– A, n-au ajuns pînă acolo, am avut noi grijă de asta. Bernie a telefonat la consulatul sovietic din Miami, a dat un nume oarecare, a spus că are orientări procubaneze și că ar dori să fie în slujba cauzei. Sovieticii nu l-au luat în serios. Noi, da. Cea mai amuzantă cacealma de care am auzit. Colaborarea a ținut șase luni și abia după aceea Bernie și-a dat seama că lucra pentru Unchiul Sam, nu pentru sovietici.

– Și Nita ce rol are în toată afacerea?

Amintindu-și, Rourke clatină din cap amuzat.

– Culegea informații pentru el. Era cu mult mai deșteaptă decît el. Majoritatea femeilor sînt mai bune.

Apoi trece nepăsător la următoarea întrebare.

– Ted.

– Da, Jay.

– Pot să-ți mai pun o întrebare, după care mă poți face bucăți. Una *urîtă* de tot.

– Dacă trebuie...

– Ai urmat o școală de stat, adevărat?

– Nu am avut de ales.

– Băiat pierdut.

– Pe vremea aceea, da. Probabil.

– Fără părinți.

– Nu tot timpul.

– Dar pînă la data la care ai ajuns în Berlin.

– Da.

– Deci avem un britanic, un german, ambii fără părinți, chiar dacă Sasha vrea să-ți fie, dar nu este. Amîndoi băieți rătăciți, amîndoi – nu știu – *mouvementé*, energici, avizi de viață. Ai adus vorba de Isherwood. Mi-a plăcut. Pot continua?

– Păi, te pot opri? (Ar dori deja să poată.)

– Și vă simțiți apropiați. Împreună creați o societate perfectă. Împărtășiți aceleași vise. Împărtășiți un stil radical de viață. Aceeași cameră. Aceeași fată – stai, de acord, consecutiv, nu în același timp. Există o diferență și trebuie să respectăm adevărul. Dar, Ted, cu mîna pe Biblie, fără tabuuri, fără microfoane, ca de la bărbat la bărbat între zidurile astea inofensive, *chiar* vrei să spui că tu și Sasha nu v-ați dăruit *unul altuia*?

– Nu s-a întîmplat, se scapă Mundy și roșește. Nici pe departe. Nici nu s-a pus problema vreodată. Te satisface răspunsul?

Apoi duce din nou mîna la gură, pentru a-și ascunde rușinea.

* * *

– Ai avut o ședință interesantă cu Jay seara trecută? îl întreabă Amory în următoarea după-amiază.

– Da. A fost grozav.

– N-a afirmat că ești o minunăție de om?

– O dată.

– N-ai scos tot din tine?

– Ba da. Probabil. Vrea să merg la Glyndebourne cu el săptămîna viitoare. Chiar mă gîndeam să obțin aprobarea ta.

– Ai fost vreodată acolo?

– Nu.

– Atunci ți se oferă acum șansa, bine?

Însă nu mai ajunge să plece la Glyndebourne. Cîteva zile mai tîrziu – după un sfîrșit de săptămînă chinuitor rezervat pentru a o convinge pe directoarea lui Jake a-i mai acorda o șansă cîtă vreme Kate își desfășoară activitatea de candidat parlamentar –, Mundy revine la Bedford Square și constată că biroul lui Rourke a dispărut, încăperea e pustie, iar ușa lăsată deschisă parcă în ideea de a se aerisi. Într-o sticlă de lapte din mijlocul podelei goale stă aprins un bețișor parfumat.

Vreme de mai bine de o lună, Amory refuză să facă vreo remarcă în legătură cu dispariția lui Rourke. În sine, asta nu are nici o însemnătate. De-a lungul timpului, din echipă au dispărut și alte persoane, tot fără nici o explicație. În cazul lui Rourke e vorba însă de altceva. Detașat, politicos, ușor de abordat și verificat în ceea ce

privește problemele de securitate, i-a fost în ultimii ani, pe lângă Amory, o persoană apropiată, aproape confident.

– Și-a terminat treaba și a plecat. Asta e tot ce trebuie să știi.

– Bine, dar ce treabă a avut? insistă Mundy, nedorind să renunțe. Putea să-și ia măcar rămas-bun.

– Ai trecut, îi răspunde Amory fără nici o inflexiune în glas. Fii recunoscător și ține-ți gura.

– Ce-am făcut?

– La recomandarea lui Orville J. Rourke, CIA a avut amabilitatea să decreteze că ești un agent britanic fidel, dublu, dar nu triplu, iar Sasha, deși german și nebun, la fel.

Atunci, lucru aproape neobișnuit, se lasă cuprins de furie.

– Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai sta așa de parcă ai fi un copil căruia i s-a furat câțelușul flocos. A fost o întrebare legitimă. Și-a făcut bine treaba. Ești imaculat.

„Atunci ce rost avea bețișorul parfumat?“ se întreabă Mundy.

* * *

Între toți acești Mundy mai este loc pentru încă unul? Din nefericire, răspunsul este că, de vreme ce ușa vieții lui stă dată de perete, invitația de a intra rămîne valabilă pentru oricine, iar nici unul dintre cei care s-au simțit bine acolo nu este alungat.

Pe scenă urcă Ted Mundy, eroul de pe autostrada Helmstedt și al Sicriului din oțel. Îl sperie atît de mult proporțiile pe care le capătă aceste versiuni despre sine, încît de fiecare dată se simte ca la deschiderea competiției de bowling de la Lord pentru școlile de stat, numai că emoțiile sînt însutite.

Asta se poate explica destul de ușor. Uneori nici nu sînt suficiente festivaluri artistice, tîrguri de carte și întruniri academice pentru a face față ritmului în care Sasha procură informații. Uneori, Sasha are cîte o captură importantă în tolă, iar circuitul cultural comunist nu poate organiza întruniri internaționale care să-i satisfacă pe clienții lui Amory de la Londra. Alteori, din prudență, Amory socotește că frecvența vizitelor în Est ale lui Mundy îi ușurează Profesorului prea mult situația și că ar fi momentul ca Mundy să se îmbolnăvească, să se revolte, pentru că nici nu apucă bine să ajungă acasă, că trebuie să-și facă din nou valiza sau să fie

cedat altui departament, mai inofensiv, asta după o reorganizare a spionilor care se ocupă de lansarea zvonurilor.

Dar Sasha nu acceptă înlocuitori. Nu-l vrea decît pe Mundy, fie și numai pentru cîteva clipe, atît cît ar fi necesar pentru a transmite o cutie de chibrituri de la unul la celălalt. Sasha se pretinde cîinele unui singur stăpîn, dar, spre deosebire de Mundy, e mai aproape de acest concept. De aceea, la fiecare cîteva luni, actorii trebuie să realizeze un tip total diferit de întîlnire. Aceste instrucțiuni vin de la Sasha, transmise prin intermediul ultimei recolte de microfilme, dezvoltate cu profesionalismul corespunzător de echipa lui Amory.

Așa se face că Mundy se trezește la miez de noapte, purtînd ochelari de vedere nocturnă și croindu-și drum printr-o porțiune mlăstinoasă a frontierei, care a fost lăsată fără patrule de grăniceri vreme de cîteva ore spre folosul unui necunoscut agent Stasi din Germania de Vest care solicită o întîlnire cu revizorul său – de această situație profitînd doar Sasha, pentru a o exploata spre propriul său folos.

Sau Mundy se transformă în soldat de rînd pentru o zi, devenind în sfîrșit fiu de militar, înfodolit într-o manta de infanterist și călătorind în bena unui camion de o tonă și jumătate ce face parte dintr-un convoi de trupe britanice care se deplasează pe coridorul Helmstedt spre garnizoana din Berlin. Convoiul încetinește, oblonul din spate se lasă jos și, bătîndu-l ușor pe umăr, cineva îl atenționează. Mascat de camioanele din spatele și din fața lui, își scoate mantaua și, îmbrăcat ca orice muncitor est-german, sare din camion și pornește la fugă imediat ce atinge pămîntul – o adevărată tradiție scoțiană. I se aruncă și o bicicletă, apoi pedalează nebunește pe un drum desfundat pînă cînd, dintr-un adăpost pentru vite, vede clipind lumina unei lanterne. Cei doi se îmbrățișează, iar Sasha îi predă pachetul. Lăsînd bicicleta să-și găsească alt stăpîn, Mundy revine, urmînd cîteva poteci bine ascunse, și așteaptă într-un șanț sosirea camionului, a automobilului sau a altui vehicul care, cu documente false și un loc părăsit recent, îl va duce spre un loc sigur.

Însă Sicriul de oțel, camera 101, reprezintă de departe cea mai neplăcută experiență – cel mai groaznic coșmar devenit realitate. La fel ca maiorul spre sfîrșitul vieții, pe Mundy îl îngrozesc spațiile închise. Pesemne că spaima este pe măsura dimensiunilor lui. Urcarea în sicriu și așezarea cu fața în jos, cu gura în dreptul

găurilor de aerisire, în vreme ce oamenii lui Amory strâng șuruburile capacului, îi cer un curaj de care nu se credea în stare. Rămas cu ochii larg deschiși în beznă dinăuntru, în timp ce sicriul este fixat de podeaua unui vagon de cale ferată, își încredințează Cerului sufletul de păcătos și-și aduce aminte de sfatul domnului Mandelbaum de a nu trăi în izolare. Și, deși există un buton de alertă și de renunțare la acțiune și trec doar câteva minute de foc pînă cînd vagonul traversează granița și ajunge în triajul în care Sasha îl va aștepta cu o cheie pentru a desface șuruburile, îi este imposibil să nu simtă că trebuie să existe și alte moduri în care și-ar putea petrece o seară de vară din viața lui atît de amețitoare.

CAPITOLUL ZECE

Cea de-a patruzeci și noua misiune a lui Mundy dincolo de Cortina de Fier este marcată de o atmosferă de sărbătoare discretă, împărtășită de toți cei de la Bedford Square.

– Ted, încă o deplasare acolo și ajungi să faci jumătate de tonă, îi spune dispecerul-șef Paul, în timp ce verifică pentru ultima oară buzunarele, valiza, portofelul și agenda personală a lui Mundy în căutarea indiciului de coșmar care, descoperit, ar putea însemna sfârșitul unei activități de culegere de informații cotate la dublu alfa plus. Iar după aceea, nici n-o să mai vrei să auzi de noi, adevărat?

Ajuns la ușă, fetele îl sărută, iar Amory, ca de obicei, îl previne să-și păzească fundul.

Este ora șase dimineața, iar ziua se anunță frumoasă. Primăvara plutește în aer, la fel și perestroika lui Gorbaciov. Dictaturile carnavalești din Europa de Est sînt grav amenințate. În urmă cu cîteva luni, aflat în vizită la New York, Gorbaciov a anunțat din proprie inițiativă o masivă retragere de tancuri și trupe și a respins hotărît doctrina inițiată de Brejnev privind intervenția în treburile interne ale statelor-satelit. Vechile oligarhii, dă el de înțeles, să procedeze după cum doresc. Deși în aparență relațiile dintre Washington și Imperiul Răului rămîn la fel de reci, frământările de sub pojghița de gheață sînt suficient de puternice pentru a-i convinge pe optimiști că într-o bună zi, dacă nu generația noastră, atunci următoarea va asista la nașterea unei lumi mai sănătoase. Iar Mundy, pornind spre Gara Victoria, de unde va lua trenul către aeroport pentru a zbura la Gdansk, unde va participa la Conferința Internațională a Arheologilor Medievaliști, este unul care speră în

mai bine. „Probabil că eu și Sasha am avut roluri importante, socotește el. Poate că am contribuit la acest dezgheț. Amory susține că așa stau lucrurile, fiindcă n-ar fi normal să afirme contrariul.“

Adevărat, Mundy simte emoția obișnuită dinaintea decolării – dar când a scăpat de ea? Amory și înțelepții din Edinburgh nu-i permit niciodată să uite că în meseria aceasta cu cât activitatea se prelungește, cu atât cresc riscurile și cu atât sînt mai multe de pierdut. Însă imediat ce începe să-și compare soarta cu cea a lui Sasha – lucru pe care îl face de fiecare dată când pornește în călătorie, dar îndeosebi în cazul celei de față – se vede pe sine drept un diletant răsfățat, iar pe Sasha, un autentic agent.

„Cine îl instruiește pe Sasha? se întreabă Mundy. Nimeni. Cine îl educă, cine îl dirijează? Nimeni. Cine îi asigură spatele când fură fotografii? Nimeni.“ Umbra degetelor, tremurătura aparatului foto și focalizarea alături pot apărea în focul bătăliei, în timp ce Sasha așteaptă zgomotul de pași pe coridor – nu e exclus să urmeze chiar și un glonț în ceafă.

Și când se gîndește la nenumăratele informații pe care le-a pus la dispoziție, numai realizări aproape imposibile! „Cum Dumnezeu a ajuns ceea ce este? Cum se poate ca un copil șchiop din Germania de Est, care a devenit anarhist vest-german, să traverseze înapoi granița, transformîndu-se într-un furnizor de informații extraordinare, vitale pentru securitatea națională – a lor, dar și a noastră – și toate, doar într-un interval de cîțiva ani?“

De acord, grație lui *Herr* Pastor, Profesorul l-a adoptat drept fiu preferat și din dragoste față de tatăl lui i-a oferit o șansă nesperată în meseria tradițională a familiei. Dar asta nu include dreptul neîngrădit de a umbla prin arhivele Stasi după cum îl taie capul, alegînd cu precădere ceea ce consideră el că le-ar aduce cele mai mare daune patronilor lui.

* * *

Delegația britanică de medievaliști pe care trebuie să-i însoțească va călători separat pînă la Gdansk. Mundy îi va aștepta mîine la aeroport. În timp ce-și soarbă cocteilul Bloody Mary în sala de așteptare pentru plecări sau așezat în avionul pe jumătate gol și privind pe fereastră la masa opacă a norilor, pune laolaltă atîta cît știe din drumul de pelerin al lui Sasha în ultimul deceniu. E

departe de a avea o imagine cît de cît completă. Sasha nu reacționează prea elegant cînd este luat la întrebări în legătură cu modul în care procură informațiile. Pesemne că iritarea lui evidentă trădează un vag sentiment de rușine.

La început a fost furia. Sasha recunoaște măcar atîta lucru.

Iar sursa furiei lui Sasha a fost revelația că fusese ademenit peste graniță sub un fals pretext și că își urîse tatăl în mod nejustificat.

Iar după furie, ură.

Ura față de birocrăția urît mirositoare și lipsită de inimă care, prin dimensiuni și pondere, îi lăsa și fără ultima suflare pe cetățeni, iar asta în numele democrației.

Ura față de statul polițienesc ce poza drept leagăn al libertății. Față de slugărnicia dezgustătoare în relațiile cu Moscova.

Și, mai presus de toate, față de trădarea sistematică și totală a sacrului vis socialist.

O dată cu furia și ura s-a născut și viclenia. Sasha era deținut într-un stat burghezo-fascist care se dădea drept paradis al muncitorilor. Pentru a-i înfrînge pe temnicerii săi, avea să apeleze la propriile lor arme. Va juca necinstit, va minți și se va ploconi. Pentru a lovi chiar izvorul puterii nelegitime, va fura ceea ce inamicul iubește cel mai mult: secretele.

La început, planul lui era modest.

Va sluji drept martor.

Le va șterpeli secretele și le va transforma într-o arhivă pentru posteritate.

Lucrînd eminamente singur, se va asigura că minciunile, înșelătoriile și ipocrizia, făptuite pretutindeni în jurul lui de către naziștii în cămăși roșii, nu vor putea fi ascunse de ochii generațiilor următoare.

Asta era tot. Singurii beneficiari ai strădaniilor lui vor fi istoricii germani din viitor. La atît se mărginea ambiția lui.

Singura problemă era modul în care să pună mîna pe acele informații. Pentru a se instrui, a făcut rost de publicațiile de uz intern ale Stasi și a studiat o serie de autorități în ceea ce privește lupta de gherilă. *Să te lași dus de curentul general urmat de inamic... să te ascunzi între ostașii lui de rînd... să folosești propria lui inerție pentru a-l doborî.*

După încarcerarea la Hotelul Alb, Sasha a petrecut cîteva săptămîni nesperate de recuperare, lenevind în casa din Potsdam a

Profesorului, plimbînd cîinii alsacieni ai acestuia prin Parcul Poporului, plivind rondurile de flori din grădina Profesorului sau făcînd pe șoferul soției lui cînd aceasta mergea la cumpărături. Fiindcă, bineînțeles, Profesorul, care nu era totuși homosexual, avea o soție, un adevărat balaur de soție, al cărei unic merit era, în opinia lui Sasha, că își detesta temeinic soțul.

Nici măcar ea nu reușea să-l împiedice pe Profesor a-și exercita rolul, asumat din proprie inițiativă, de patron al lui Sasha, oferindu-i deopotrivă putere și protecție. Dacă Sasha promitea să se poarte ca un adevărat tovarăș – potrivit cuvintelor Profesorului – și își ținea gura, respectîndu-i în orice împrejurare pe toți proteguitorii suspuși ai statului, Profesorul se angaja să îi îndrume pașii spre lumină. Pentru că el – iar aceasta era o idee pe care o repeta neobosit – îl iubise pe tatăl lui Sasha ca pe un frate și nu fusese binecuvîntat de Cer cu un fiu.

Prin urmare, Sasha a scrișnit din dinți și a acceptat. S-a purtat frumos. În afară de cea a Profesorului, a dus la cumpărături și alte soții. Le-a cărat sacoșele pînă în apartamente, ba uneori chiar pînă în dormitorul lor. Sasha nu se lăuda niciodată cu vreo cucerire de-a lui. Cuvîntul lui de ordine era discreția. Însă, ca un mire de împrumut, își ținea batista la gură și nu-și striga repulsia. În Paradisul Poporului, tăcerea complice conta enorm.

– Măcar ți-a făcut puțină plăcere sau o făceai pur și simplu din obligație? îl întreabă Mundy, în vreme ce se plimbă amîndoi printr-un parc din Leningrad.

Sasha îl repede plin de furie:

– Teddy, mergi, te rog, în docurile din Smolnîi, explodează el, azvîrlindu-și un braț spre vîlmășagul posomorît și cenușiu al macaralelor și al catargelor de vase. Ia-ți o tîrfă de zece ruble și întreab-o pe ea dacă o face de plăcere sau doar pentru bani.

Sub auspiciile Profesorului, Sasha, fiul preferat, a căpătat o garsonieră minusculă și a fost primit pe postul cel mai de jos al ierarhiei Stasi. La încheierea stagiului de pregătire a ajuns să stăpînească, atît cît îi îngăduia trupul diform, mersul tipic al activistului de partid. Acestuia i s-a adăugat expresia oficială a activistului – privirea oarbă, executată cu bărbia ridicată, spre pavaj, la cincisprezece pași înaintea sa. A adoptat această privire în timp ce împingea căruciorul de servit cafea pe coridoarele dezinfectate ale imperiului pardosit cu linoleum al Profesorului și așeza cești din

porțelan pe birourile protectorilor statului, care erau prea absorbiți de propria măreție pentru a se sinchisi să-i confirme existența.

Și doar întâmplător, când deschidea portiera unei limuzine pentru vreun mare proteguitor sau când livra un pachet la vila somptuoasă a vreunui tovarăș, simțea câte o strângere de mână a cuiva care murmură pe un ton de confesiune:

– Bun venit acasă, Sasha. Tatăl tău a fost un bărbat deosebit.

Asemenea cuvinte îi sunau ca o mângâiere. Ele îi confirmau că devenise unul de-ai lor și reaprindeau vîlvătaia furiei lui ascunse.

* * *

Avansase Sasha în cadrul Stasi? se întrebă Mundy mereu. Iar dacă da, pînă la ce grad sau funcție ajunsese?

E o întrebare pe care Sasha, după toți acești ani, o ignoră cu o doză de iritare. Iar când analiștii din Londra sapă periodic prin ordinele de luptă emise de Stasi pentru a-l găsi printre combatanți, numele lui nu apare nici între cele ale distinșilor șefi de secții, nici printre cele modeste, de arhiviști sau simpli funcționari.

– Teddy, așa spune că promovarea se face invers proporțional față de cunoștințe, susține el cu un aer doctoral. Majordomul știe mai multe decît stăpînul conacului. Iar stăpînul castelului știe mai multe decît Regina. Eu știu mai multe decît toți ăștia luați împreună.

Sasha nu avansează, ci se infiltrează adînc, aceasta fiind probabil calea cea mai sigură pentru un spion. Cum scopul lui nu este dobîndirea puterii, ci cunoașterea, se străduiește sistematic să dobîndească răspunderi înrobitoare, chei, coduri, combinații și acces la soții ale protectorilor. Puse laolaltă, acestea alcătuiesc regatul trădătorului. Sasha face în lumea reală ceea ce Mundy doar mimează că face în lumea virtuală.

Trebuie găsit un spațiu sigur pentru a depozita dosare trecute în rezervă, dar nu sînt încă declarate defuncte? Desigur, tovarășe consilier, ordonați, tovarășe consilier, trei sacoșe pline, tovarășe consilier!

Trebuie aplicat fără întîrziere un program de distrugere a unor materiale delicate de care ar fi fost bine să se debaraseze de mult? Nici o problemă, tovarășe consilier! Sasha renunță la liberul de la sfîrșit de săptămînă, astfel ca protectorii statului,

împovărați de răspunderi mai grele decît ale lui, să se bucure de o binemeritată odihnă.

Doamna Oberst așteaptă un oaspete important de la Moscova și nu are cine să-i tundă gazonul din spatele casei? *Iarba doamnei Oberst va fi cosită neîntîrziat. Sasha, sclav neobosit, apare fercheș și strălucitor în pragul ei cu o mașină de tuns iarba.*

„Și totuși, cum de se poate întîmpla așa ceva, în ciuda existenței unui sistem al Securității de Stat atît de puternic și de vigilant precum Stasi? se întrebă Mundy mereu de-a lungul anilor. Oare Stasi nu reprezintă un model al legendarei eficiențe prusace, de tipul celei care justifică orice rulment, ciot de creion sau dinte din aur?”

La îndemnurile repetate ale Londrei, etern suferindul Mundy i-a adresat întrebarea lui Sasha în zeci de moduri și a primit întotdeauna același răspuns: într-o birocrație-mamut, obsedată de păstrarea secretelor, crăpăturile sînt observate cel mai bine de cei care, în loc să privească de sus în jos, rămîn la bază și privesc în sus.

* * *

Infiltrarea lui Sasha a produs curînd rezultate neașteptate. Unul dintre primele a fost un vechi seif, încuiat și, după toate aparențele, scos din uz, care stătea în anticamera biroului prim-secretarei Profesorului, o supraponderală fără pereche și cucerire de-a lui Sasha. Singurul rol vizibil al acelui seif era de suport pentru o vază cu flori artificiale cu care ea își înfrumusețase ambianța sărăcăcioasă. Secretara spusese că seiful stătea nefolosit de multă vreme și, cînd Sasha a izbit dinadins căruciorul de cafea de el, a sunat convingător a gol. Într-o seară, efectuînd o percheziție discretă a conținutului divers al enormei ei poșete, a descoperit o cheie rătăcită, de care era agățată o bucată de carton. Seiful acela a devenit ascunzătoarea sa de valori, depozitul comorii sale tot mai cuprinzătoare, a cărei existență o putea nega fără probleme.

În absența unui coleg de breaslă care plecase în concediu, lui Sasha i s-a încredințat custodia unei boxe doldora de aparatură operativă care aștepta livrarea către un aliat în lupta comună împotriva inamicului imperialist, o țară din lumea a treia. Pînă la întoarcerea confratelui din concediu, Sasha a devenit posesorul neoficial al unui aparat foto miniatural, a unui manual de întrebuințare și a două cutii mari de rolfilme. Ulterior, în loc să încerce să scoată pe

furiș documentele furate din clădire, Sasha le putea fotografia și apoi distruge sau, dacă era cazul, le înapoia de unde le luase. Plecarea acasă cu rolfilmul miniatural nu prezenta nici o problemă decît dacă era percheziționat amănunțit. Printr-un ordin nescris, fiul preferat al Profesorului nu este supus unei asemenea jigniri.

– Îndoielile pe care le aveam în privința păstrării timp îndelungat a filmelor nedevelopate mi-au fost risipite de cele citite în manual, își amintește Sasha fără nici o emoție. Întîi înfășuram rolfilmele într-un prezervativ, apoi vîram prezervativul într-un cornet de înghețată. Tovarășii care acționează în condiții în care nu există frigidere, înghețată, electricitate sau prezervative trebuie probabil să consulte un alt manual.

Pentru memorarea discuțiilor la care asistă s-a slujit de aceeași tehnică.

– Mi-am transpus gîndurile pe hîrtie în confortul garsonierei mele. Apoi am fotografiat cele scrise folosind aparatul normal de treizeci și cinci de milimetri. Apoi am ars paginile și am adăugat filmul nedevelopat la colecția mea.

* * *

A sosit apoi o vineri de aur, cînd Sasha efectua chinuitoarea activitate de a copia solicitările de viză prezentate de cetățeni ai țărilor nesocialiste care doreau să intre în RDG pentru rezolvarea unor chestiuni oficiale. Așa a descoperit trăsăturile inconfundabile ale lui Mundy, Edward Arthur, născut în Lahore, Pakistan, soțul lui Kate, născută Andrews, ocupația: reprezentant al Consiliului Britanic. Și, anexat la acest document, informațiile pe care le deținea Departamentul Central de Evidență al Stasi.

Între 1968-1969, membru al Clubului Socialist de la Universitatea Oxford și al Societății pentru Relații Culturale cu URSS, activist în lupta pentru pace, participant la diverse marșuri... pe vremea studenției la Universitatea Liberă din Berlinul de Vest, participant la demonstrații anticapitaliste și în favoarea păcii... a fost bătut crunt de poliția din Berlinul de Vest... expulzat ulterior din Berlinul Occidental pentru manifestări anarhice și de tulburare a ordinii publice (evidențele poliției din Berlinul de Vest, sursă CEZAR).

Uimitoarea relatare a lui Sasha privind ceea ce a făcut ulterior va rămîne pe veci în memoria lui Mundy. Stau ghemuiți într-un bar din Dresda, unde Mundy se află la o conferință internațională a specialiștilor în agricultură.

– Teddy, la vederea feței tale nu tocmai atrăgătoare, am avut o revelație comparabilă cu cea trăită de Arhimede. La urma urmelor, filmele mele nedevolate nu vor rămîne înghețate în prezervative vreme de o mie de ani. În acea zi de luni dimineața, cînd i-am dus Profesorului cererea ta de viză, îmi tremurau mîinile. Profesorului nu i-a scăpat acest amănunt. Cum să nu bage de seamă? Îmi dîr-dîiseră tot week-end-ul.

– Sasha, m-a luat el. De ce-ți tremură mîna?

– Tovarășe Profesor, am răspuns eu. Vineri seara pronia cerească mi-a oferit prilejul pe care îl visam. Cu înțelepciunea și cu ajutorul dumneavoastră cred că, în sfîrșit, voi fi în stare să răsplătesc încrederea pe care ați avut-o în mine și voi reuși să-mi asum un rol activ în lupta împotriva celor care vor să zădărnicească mersul înainte al socialismului. Vă implor, tovarășe, vă rog, în calitate de protector al meu și de sfătuitor de o viață și prieten al eroi-cului meu tată, acordați-mi această șansă pentru a dovedi că sînt demn de el. Englezul Mundy este un burghez fără leac, însă se sinchisește de condiția umană și are percepții radicale, chiar dacă nu întotdeauna corecte, după cum o susțin chiar și evidențele noastre. Dacă îmi veți îngădui să-l educ în mod agresiv sub îndrumarea dumneavoastră de neprețuit, jur că nu veți fi dezamăgit.

– Și nu te-a zgîndărit? îl întreabă Mundy neîncrezător.

– Ce anume? face Sasha, pe un ton combativ, ca întotdeauna.

– Păi... eu aveam să le transmit informațiile tale capitaliștilor din Occident pe care îi urai.

– Ești ridicol, Teddy. Trebuie să luptăm împotriva răului, oriunde s-ar afla el. Un rău nu justifică alt rău și nici nu-l anulează pe altul. După cum ți-am spus deja, dacă aș putea face spionaj împotriva Americii, aș face-o cu dragă inimă.

Însoțitoarea de bord îi spune lui Mundy să-și fixeze centura de siguranță. Avionul este pe punctul de a ateriza la Gdansk pentru cea de-a patruzeci și noua întîlnire cu tainicul său confesor.

Ted Mundy a ajuns un specimen învățat cu tot soiul de conferințe. Dacă ar fi azvîrlit legat la ochi în mijlocul unui hol de hotel sau al unei săli de conferință din țările est europene, i s-ar oferi un răgaz de câteva clipe pentru a se obișnui cu fumul de tutun și cu aromele de deodorant și pentru a trage cu urechea la vâlmășagul conversațiilor, ar putea spune cu precizie de o oră a cîta zi este din programul de cinci zile, cine a sosit dintre obișnuiții responsabili culturali sau dintre funcționari și dacă o declarație comună la încheierea lucrărilor va reuși să cîrpăcească disensiunile apărute pe parcurs sau dacă vor apărea o serie de rapoarte întocmite de o minoritate nemulțumită de mersul lucrurilor, precum și alocuțiuni cu nuanțe acide la banchetul de sfîrșit.

Starea de ostilitate din cadrul războiului rece este un element variabil care contează în astfel de situații. Dacă atmosfera politică este încordată, delegații vor căuta cu disperare un teren comun. Dacă ea este detensionată, pot apărea izbucniri și alunecări verbale eliberatoare, care se materializează în cele din urmă în cuplări sexuale turbate între adversari care numai cu o oră mai devreme amenințau să se sfîșie unii pe alții.

Însă în această seară, în cea de-a treia întrunire de la Gdansk a arheologilor medievaliști, atmosfera nu seamănă deloc cu ceea ce știe el, fiind dezlănțuită, veselă, gălăgioasă și rebelă, aducînd cu aceea din ziua în care se dă vacanța școlară. Hotelul rezervat participanților la conferință este o clădire în stil edwardian, cu multe coloane, așezat între dune, pe malul Mării Baltice. Pe treptele de la intrare, sub ochii unor polițiști neputincioși, studenții insistă să înmîneze fițuici clandestine participanților care tocmai sosesc. Barul este ca o seră din geam plasată pe latura dinspre mare a hotelului. Dacă privește printre capetele celor care vorbesc, Mundy poate vedea orizontul întunecat al mării și luminile navelor aflate în larg. Spre uimirea lui, medievaliștii s-au dovedit a fi o adunătură de oameni scilipitori. Gazdele poloneze sînt încîntate pînă la delir de propria ireverență, iar numele mult mediatizate ale lui Lech Walesa și al Solidarității se află pe buzele fiecăruia. Un televizor alb-negru și câteva aparate de radio aduc știri care se bat să ajungă la urechile și la ochii celor prezenți. Din cînd în cînd, în încăpere izbucnesc scandări *Gorbi! Gorbi! Gorbi!*

– Dacă Gorbaciov vorbește serios, răcnește un profesor din Łódz în engleză spre un confrate din Sofia, unde se vor sfîrși

asemenea reforme, mă rog? Cine o să bage diavolii înapoi în Cutia Pandorei? Și, mă rog, unde va ajunge statul monopartinic dacă se va exercita în mod oficial dreptul de alegere?

Iar dacă discuțiile descătuseate dintre delegați dezvăluie doar o fațetă a situației, chipurile îngrijorate ale supraveghetorilor comunică altceva. Dacă erezii ca acestea răsar din senin în jurul lor, ar trebui să treacă de partea ereticilor sau să-i denunțe autorităților? Vor face și una, și alta, desigur.

Pînă acum Mundy nu a stat prea mult de vorbă cu Sasha. O îmbrățișare, cîteva semne amicale cu mîna, o promisiune de a bea ceva împreună. După întîlnirile extaziante din anii de început, bunul-simț le-a impus să-și mai domolească demonstrațiile de afecțiune reciprocă. Nici intelectualul Horst, nici sumbrul Lothar nu se află printre participanți. Au fost înlocuiți în urmă cu șase luni de spectralul Manfred, care nu știe să surîdă. Mîine, în ultima zi plină de activități, simpatica Wendy de la ambasada noastră din Varșovia va apărea pentru a-și stimula contingentul britanic – fără a-l uita, bineînțeles, pe Ted Mundy, reprezentantul etern proaspăt al Consiliului. Numai că e vorba doar de o relație profesională, nimic altceva. Mundy o place pe Wendy, iar Wendy nu-l displace deloc. Cu toate acestea, între ei se ridică interdicția formulată de „Școala de bune maniere” din Edinburgh: fără sex la locul de muncă. Nick Amory, căruia Mundy i-a mărturisit, din imprudență, atracția pe care Wendy o exercită asupra lui, a exprimat prohibiția în cuvinte mai puțin delicate:

– Edward, în meseria ta, sînt destule modalități de a comite harachiri, dar fără îndoială că cea mai bună este să te încurci cu o femeie unde nu trebuie. Wendy lucrează cu jumătate de normă, adaugă el, pentru a face avertismentul mai convingător. E măritată cu un diplomat, are doi copii și face spionaj ca să-și plătească ipoteca.

Cîțiva medievaliști s-au strîns laolaltă pentru a cînta o versiune proprie a *Marseillaisei*. Îi dirijează o suedeză corpulentă și cu un decolteu adînc. Un polonez beat îi acompaniază minunat la pian. Proaspăt după o serie de petreceri, cu ochii strălucind pe sub beretă, Sasha intră prin capătul opus al barului și începe să se bată pe umăr cu toate cunoștințele, să le strîngă mîna și să îmbrățișeze pe oricine are în apropiere. Pe urmele lui pășește fantomaticul Manfred.

Sasha simte nevoia unei plimbări prin nisip pentru a-și limpezi mintea. Vîntul cald al primăverii tulbură imperceptibil apa mării. Cît ține orizontul, luminile vaselor par să alcătuiască un șirag neîntrerupt. Nave pescărești pașnice sau Flota a VI-a sovietică? Nu mai are nici o importanță. Luna plină luminează dunele doar în alb și negru. Pașii li se înfundă în nisipul moale, dar pot merge, deși acesta prezintă din loc în loc adîncituri sau coborîșuri neașteptate. În cîteva rînduri, Sasha se vede silit să se prindă de brațul lui Mundy pentru a nu se prăbuși, dar nu reușește de fiecare dată. La un moment dat, cînd chiar și Mundy abia-și tîrăște picioarele, simte ceva moale căzîndu-i în buzunarul hainei.

– Am impresia că te doare gîtul, Teddy, îl aude pe Sasha rostind cu glas sever. Poate aceste minunate pastile comuniste te vor face să cînți mai bine.

Drept răspuns, Mundy îi transmite lui Sasha un recipient plat din crom, fabricat în Anglia și remodelat într-un atelier al Profesorului, apoi umplut cu documente pregătite în Bedford Square și fotografiate de Mundy Doi. La o sută de metri în urma lor, Manfred, ca o santinelă sumbră, stă la marginea mării, cu mîinile înfipite în buzunare și privește lung spre largul mării.

– Profesorul e îngrozit, șoptește Sasha destul de agitat, profitînd de întărirea vîntului. Spaimă! Spaimă! Are ochii ca niște mărgele, nu se opresc o clipă!

– Cum așa? Ce crede că se va întîmpla?

– Nimic. Tocmai de asta e îngrozit. Dacă totul e iluzie și propagandă, ce se poate întîmpla rău? Marele director al Profesorului a revenit chiar ieri de la Moscova cu asigurări cît se poate de ferme că nu se petrece absolut nimic. *Acum* îți dai seama ce teamă l-a cuprins?

– Mda, sper că are dreptate, spune Mundy neîncrezător, îngrijorat că speranțele nețarmurite ale lui Sasha s-ar putea nărui încă o dată. Amintește-ți doar de Ungaria, în '56, și de Cehoslovacia, în '68, cînd ceasurile au fost date înapoi.

Îl citează pe Amory care, la rîndul lui, își citează stăpînii: *Edward, nu-l lăsa să se agațe de speranțe deșarte. S-ar putea ca Gorbaciov să schimbe fațada, dar n-o să dea toată prăvălia pe degeaba.*

Dar Sasha nu se dă înfrînt:

– Teddy, *trebuie* să existe două Germanii. Cel puțin două. Iubesc Germania atît de mult încît aş vrea să fie zece. Să-i spui asta domnului Arnold.

– Cred că i-am spus-o deja de cîteva ori.

– Nu trebuie să aibă loc anexarea RDG de către Republica Federală. Ca primă condiție de coexistență constructivă, cele două Germanii trebuie să-i expulzeze pe ocupanții străini – americanii și rușii.

– Sasha, te rog să mă ascuți, te rog. „Guvernul Majestății sale consideră că reunificarea Germaniei trebuie să se desfășoare ca parte a soluționării marilor probleme europene.” Asta e versiunea oficială și a rămas aceeași de patruzeci de ani. Neoficial, versiunea e mai limpede: cine vrea o Germanie unită? Thatcher nu vrea, nici Mitterrand, nenumărați germani nu o vor, nici Occidentul, nici Estul. Iar Americii nu-i pasă.

Sasha lasă impresia că nu l-a ascultat.

– Imediat ce pleacă ocupanții, fiecare Germanie trebuie să organizeze alegeri libere și cinstite, continuă el pe nerăsuflăte. O chestiune esențială pentru ambele tabere va fi nașterea unui bloc nealiniat chiar în inima Europei. O federație a celor două Germanii separate este posibilă doar dacă există dezarmare totală de ambele părți. Dacă se realizează asta, vom oferi alianțe Poloniei și Franței în aceleași condiții. După atîtea războaie și rupturi, Europa Centrală va deveni elementul crucial al păcii. Se împiedică în nisip și își recapătă echilibrul. Teddy, nu trebuie să aibă loc un *Anschluss* făcut de Republica Federală. Și nici nașterea unei *Grossdeutschland* sub dominația uneia dintre superputeri. Abia atunci vom putea ridica un pahar în cinstea păcii.

Mundy continuă să caute un răspuns liniștitor, dar Sasha îl cuprinde cu ambele brațe și se uită implorator la el. Cuvintele îi vin în valuri. Corpul i se cutremură cu totul.

– Nu trebuie să se nască un Al Patrulea Reich, Teddy. În nici un caz înainte de a avea loc o dezangajare a ambelor tabere. Pînă atunci însă, cele două jumătăți trebuie să rămînă suverane și separate. Da? Spune ca mine!

Întristat, aproape la capătul puterilor, Mundy clatină din cap.

– Discutăm despre ceva ce nu se întîmplă, zice el, cu blîndețe, dar apăsător. Ghețarul a pornit la vale, dar nu se topește.

– Iar mi-l citezi pe acel ridicol domn Arnold?

– Regret, dar așa e.

– Transmite-i salutări din partea mea și spune-i că-i un neisprăvit. Iar acum du-mă înăuntru și îmbată-mă criță.

* * *

Mundy și Kate au convenit să discute totul ca niște adulți. Măcar atîta lucru își datorează unul altuia după unsprezece ani, e de părere Kate. Mundy își va lua o zi liberă de la slujbă și va face o călătorie specială pînă la Doncaster, iar Kate va căuta cele mai avantajoase trenuri pentru el. Îl va aștepta cu mașina la gară, vor merge să ia masa la Troutstream, care e în afara orașului, deci intim, iar dacă Mundy nu și-a schimbat gusturile în ultima vreme, amîndurora le place păstrăvul. În nici un caz nu țin, spune ea, să dea peste reprezentanți ai presei locale sau, și mai rău, peste cineva de la sediul local al partidului. Mundy nu poate să priceapă de ce se teme ea atît ca nu cumva să fie surprinsă în flagrant cu propriul soț, însă el o crede pe cuvînt.

Iar după ce vor fi discutat și se vor fi pus de acord asupra aspectelor generale, susține ea, ar fi frumos din partea lui Ted dacă ar mai veni pe acolo din cînd în cînd pentru a bate mingea cu Jake în grădină și, probabil, va veni și Philip ca din întîmplare la un pahar, după cum o face destul de des, pentru a analiza chestiuni de politică. „Iar cînd Philip va vedea cum se desfășoară joaca, ar putea să participe și el, spune Kate. În acest fel, Jake se va convinge că nu există o atmosferă ostilă. Pesemne că lucrurile s-au schimbat într-o oarecare măsură, dar noi tot prieteni rămînem, iar Jake a rămas prioritatea noastră. Va avea două cămine fericite în loc de unul, lucru pe care, rațional vorbind, îl va accepta în cele din urmă. Fiindcă principalul lucru asupra căruia sîntem amîndoi de acord, afirmă Kate, este că nu ne vom încăiera pentru a cîștiga afecțiunea lui Jake.“

De fapt, la ora la care ia trenul de la King's Cross, atîtea lucruri au fost stabilite dinainte încît – avînd în vedere toată fierberea din Europa de Est și dorința aprinsă a lui Sasha de a-i furniza informații de două ori mai des decît poate Mundy să-l întîlnească – îi este aproape imposibil să nu se întrebe dacă această călătorie mai este necesară. Spre uimirea lui, chiar este. Analizînd în tren tot ce

au discutat, își dă seama că aprobă fără nici o rezervă fiecare dorință a ei.

În mod implacabil. Cu fervoare.

Dragostea lui Jake pentru mama lui este mai importantă pentru el decît orice altceva pe lume. Va face tot ce va fi necesar pentru a nu distruge asta.

De aceea, imediat ce urcă în mașină, exact asta îi spune lui Kate. Dovedindu-se ca întotdeauna un prost negociator cînd e vorba de interesele proprii, Mundy o roagă, o imploră chiar să-i îngăduie să ia toată vina pentru eșecul căsătoriei lor asupra lui. Dacă o prezență cît mai discretă în primele luni de la separare va ajuta la normalizarea situației, va proceda întocmai. Dacă jocul cu mingea în grădină împreună cu ultimul apostol al noii direcții din cadrul Partidului Laburist va ajuta pentru a-l convinge pe copil că mama a procedat bine în alegerea noii cariere, va alerga și va lovi mingea pînă va cădea lat. Iar asta nu va însemna doar altruism. Asta va însemna supraviețuire. A sa, la fel de mult ca și a lui Jake. Nici nu-i de mirare că, înainte de a se așeza la masă, Mundy are mai curînd senzația că tocmai a terminat o partidă de sex decît o căsnicie.

– Să știi că procedăm foarte înțelept, îl asigură Kate în timp ce mănîncă aperitivul – avocado și crab. Tare aș vrea ca și alți oameni să fie la fel de bine crescuți.

– Și eu, o aprobă Mundy din inimă.

Discută despre educația lui Jake. În cazul lui Jake, dar *exclusiv* al lui, Kate e *pe jumătate* hotărîită să-și învingă obiecțiile privitoare la școlile particulare. A discutat acest aspect cu Philip, desigur, dar și cu alegătorii, și toată lumea a fost de acord că, dacă trebuie neapărat și nu există vreo alternativă locală și dacă nu se face publicitate negativă, situația e suportabilă. Mundy urăște școlile particulare, dar o asigură că, dacă așa vrea Jake, o va ajuta să plătească taxele.

– Mă deranjează cei de la Consiliu, spune ea, cînd ajung la păs-trăv cu migdale și salată verde. Mă supără de-a dreptul că te apreciază atît de puțin.

– Ei, nu le mai găsi vină celor de la Consiliu, exclamă el cu un aer galant. În felul lor, s-au purtat frumos cu mine. Nu e vina lor.

– Dacă ai fi fost în stare să-ți aperi interesele...

– Da, știu, știu, spune Mundy fără vlagă, în vechiul lor spirit de apropiere.

Discută despre ceea ce Kate numește *acces*, idee care pentru Mundy are alt înțeles, dar se adaptează imediat situației.

– În primăvara viitoare Philip va publica o carte, îl anunță ea când ajung la plăcintă de mere și cremă de ou.

– Grozav. Minunat.

– Un studiu, desigur.

– Desigur.

Discută apoi despre *motive* – mai precis Kate face lucrul ăsta. În calitate de candidat parlamentar cu șanse mari, evident că nici nu se gîndește să recunoască adulterul drept motiv de divorț. Dacă Ted consideră că trebuie urmată o asemenea cale, ea nu va avea de ales decît să invoce tortura mintală și părăsirea domiciliului. Ce-ar fi să se oprească la ruptură imposibil de remediat?

– Ruptură imposibil de remediat sună grozav, spune Mundy.

– Ai pe *altcineva*, Ted, nu-i așa? întreabă Kate, ceva mai tăios decît s-ar cuveni. Adică, mi se pare imposibil să fi stat la Londra toți acești ani *singur*.

În mare, cam așa a procedat Mundy, dar e prea bine crescut ca să recunoască. Cad de acord că e mai înțelept să nu aducă în discuție chestiunea banilor. Kate își va găsi un avocat. Ted va proceda la fel.

Toți avocații sînt niște nemernici.

– Iar eu mă gîndeam să așteptăm pînă ce Philip primește confirmare pentru noua lui slujbă, dacă nu te deranjează, spune Kate când ajung la cafeaua de sfîrșit.

– Ca să te căsătorești? întreabă Mundy.

– Ca să divorțăm.

Mundy cere nota de plată și achită din banii dați de Amory într-un plic maroniu. Avînd în vedere ploaia și alte motive, amîndoi sînt de acord că nu e seara potrivită pentru a juca fotbal cu Philip. Pe de altă parte, Mundy vrea să-l vadă pe Jake cum n-a dorit-o niciodată pînă acum, de aceea spune că s-ar putea întoarce acasă și să joace cu el o partidă de dame sau altceva, după care să ia un taxi pînă la gară.

Ajung acasă și, în vreme ce Kate pune un ibric pe foc, Mundy așteaptă în camera de zi, simțindu-se ca un agent de asigurări și cîntărind din ochi locurile unde ar așeza flori dacă ar mai locui

acolo, apoi privind aranjamentul stîngaci al mobilierului, care s-ar rezolva în cel mult cinci minute dacă Jake l-ar ajuta puțin. Apoi se gîndește că îl frămîntă prea multe griji casnice de care Kate se poate lipsi fără absolut nici o părere de rău, dar asta, deoarece Kate a crescut în sînul unei familii, pe cînd el s-a străduit mereu să-și inventeze una. Gîndurile încă i se îndreaptă în direcția asta cînd, brusc, ușa zboară în lături și Jake tropotește înăuntru însoțit de prietena lui, Lorna. Fără să scoată o vorbă, trece valvîrtej pe lîngă Mundy, deschide televizorul și se prăbușește pe canapea, avînd-o pe Lorna alături.

– Ce-i cu tine așa devreme de la școală? îl întreabă Mundy bănuitor.

– Ne-au expediat, îi răspunde Jake sfidător, fără a-și întoarce capul spre el.

– De ce? Ce-ați făcut?

– Profesoara a zis să urmărim istoria în marș, îi explică Lorna cu un aer satisfăcut.

– Așa că asta facem, ai ceva împotrivă? Mamă, ce avem de mîncare? întreabă Jake.

Profesoara are dreptate. Istoria tocmai a pornit în marș. Copiii privesc, Mundy la fel. Pînă și Kate, care nu consideră politica externă un subiect folositor în alegeri, stă în ușa bucătăriei și se uită la televizor. Zidul Berlinului este demolat, iar tinerii hippy de o parte și de alta a lui sar pe moloz și pe ce-a mai rămas din el. „Tinerii hippy din Occident au părul lung“, observă Mundy, deși parcă e anesteziat, iar cei din Est, proaspăt eliberați, îl poartă deocamdată scurt.

* * *

La miezul nopții, trenul îl lasă pe Mundy la Gara King's Cross. De la un telefon public apelează numărul pentru urgențe. Vocea lui Amory îi comunică să lase mesajul acum. Mundy spune că nu are nici un mesaj de transmis, ci doar vrea să știe ce să facă. În realitate, se teme de moarte pentru Sasha, dar e prea bine instruit ca s-o recunoască. Primește un răspuns cînd ajunge la Estelle Road, numai că a fost lăsat pe robot cu șase ore mai devreme: „Edward, mîine nu jucăm *squash*. Terenul a intrat în renovare. Stai liniștit și înghite totul cu multă apă. *Tschüss*.“ Apoi pornește televizorul.

„Berlinul *meu*.

Zidul *Meu*.

Mulțimile *mele* vandalizându-l.

Mulțimile *mele* luînd cu asalt sediul Stasi.

Prietenii *mei* blocați acolo, așteptîndu-se să fie luați drept dușmani.

Mii de dosare Stasi azvîrlite în stradă.

Stați să-l citiți pe-al meu: Ted Mundy, agent secret Stasi, trădător britanic.“

La ora 6 dimineața se duce la un telefon public din Constantine Road și apelează din nou numărul pentru urgențe. Unde sună? La Fabrica de broboade? Cine se mai deranjează acum să păcălească Stasi? Acasă la Amory – unde o fi locuind? Lasă un alt mesaj fără cap și coadă.

Revenit în Estelle Road, stă întins în cadă și ascultă un post de radio din nordul Germaniei. Se bărbierește cu o concentrare enormă, își pregătește un dejun sărbătorească, dar n-are poftă să-l și mănînce, de aceea depune șunca în prag pentru pisica vecinului. Dorind cu disperare să facă mișcare, pornește spre Heath, însă ajunge pînă la urmă în Bedford Square. Cheia de la ușa din față se potrivește, dar, după ce apasă îndelung pe butonul soneriei, nu apare nici o englezoaică atrăgătoare purtînd inelul cu sigiliu al tatălui ei pentru a-l saluta și a-l conduce înăuntru. Într-un acces nemaiîntîlnit de frustrare, zgîlție violent ușa, apoi bate cu pumnii în ea, ceea ce declanșează alarma. Cînd iese, pe terasa de afară se aprinde intermitent un reflector cu lumină albastră, iar hărmălaia alarmei devine asurzitoare.

De la un telefon public din stația de metrou Tottenham Court Road apelează iarăși numărul pentru urgențe și de astă dată îi răspunde Amory în persoană. Din fundal răzbat strigăte în germană, de aceea presupune că apelul este dirijat prin Berlin.

– Ce mama dracului cauți la fabrică? îl întreabă Amory autoritar.

– Unde e? vrea să știe Mundy.

– A dispărut de pe ecranele noastre. Nici la birou, nici la garsonieră.

– De unde știi?

– Am căutat, cum altfel? Dar ce-ți închipui că facem? Am verificat apartamentul și am speriat toți vecinii. Părerea unanimă e

că a simțit încotro bate vîntul și a șters-o înainte de a fi făcut zob pe stradă sau în cine știe ce încăierare.

– Vreau să-l caut.

– Minunat. Chiar te rog. Adu-ți și o chitară ca să cînți la fereastra închisorii pînă îți aude glasul de aur. În caz că ai uitat, pașaportul tău se află la noi. Ted?

– Da.

– Și nouă ne pasă de soarta lui, ai priceput? Așa că nu mai poza în martir.

* * *

Trec cinci luni pînă încep să sosească scrisori de la Sasha. Lui Mundy nu-i este prea limpede cum a traversat această perioadă. După-amieze de fotbal cu Jake, la Doncaster. După-amieze de fotbal cu Jake și Philip. Dezgustătoare cine în trei cu Philip și Kate, la care Jake refuză să participe. Week-end-uri sumbre cu Jake la Londra. Filme pe care Jake trebuie să le vadă și pe care Mundy le detestă. Plimbări primăvăratice pe Heath în cursul cărora Jake se tîrîie la trei pași în urma lui Mundy. Zile întregi de ars gazul la Consiliul Britanic, în vreme ce binecuvîntata zi a pensionării la cerere prin consimțămînt reciproc se apropie.

Același scris pe care îl știe. Hîrtie și plicuri albăstrui, pentru poșta aeriană. Purtînd ștampila orașului Husum, Germania de Nord, trimise în Estelle Road, NW3. „Cum naiba de mi-a știut adresa? A, sigur, doar am depus cererea de viză acum vreo mie de ani.“ Se întreabă de Husum. Îi sună familiar. „A, bineînțeles, Theodor Storm, autorul *Călărețului din negură*¹. Mi-a citit-o domnul Mandelbaum.“

Dragă Teddy,

Am rezervat trei apartamente de lux pe numele tău la Hotelul Dreesen din Bad Godesberg pentru noaptea de 18. Adu tot ce ai pe lumea asta, numai să vii singur. Nu vreau nici să-l salut, nici să-mi iau rămas-bun de la domnul Arnold, care poate să mă pupe undeva. Am venit la Husum ca să mă conving că *Herr* Pastor este

¹ Nuvelă apropiată ca subiect de sfera legendei și a basmului, considerată „grandioasă“ de criticul Fritz Martini în *Istoria literaturii germane*. (n.tr.)

înmormîntat cum se cuvine. Regret foarte mult că nu a trăit să fie martor la înălțătoarea priveriște a Scumpului Nostru Führer anexînd Germania de Est cu ajutorul mărcii germane și a bunului Dumnezeu.

Fratele tău întru Hristos,
Sasha

* * *

Sasha a slăbit, deși nu prea avea de unde pierde în greutate. Superspionul occidental stă ghemuit ca un copil subnutrit în colțul unui fotoliu cu rezemătoare, suficient de mare pentru trei cît el.

– A fost o forță a naturii, spune Mundy apăsător, dorindu-și ca în glas să nu-i transpară nuanța de scuză. Existau toate condițiile, acumulate, gata să explodeze. După ce a fost dărîmat Zidul, nimic nu a mai putut frîna procesul. Nu poți învinui pe nimeni.

– Ba îi învinuiesc pe toți, Teddy. Pe Kohl, Reagan, Thatcher și pe duplicitarul tău domn Arnold, care mi-a făcut promisiuni mincinoase.

– Dar nici n-a fost vorba de așa ceva. Ți-a spus adevărul, așa cum l-a aflat.

– Atunci ar trebui să știe că în profesiunea lui adevărul pe care îl găsește e întotdeauna minciună.

Redevin tăcuți, însă Rinul nu are o clipă de liniște. Deși a căzut noaptea, șirurile de barje trec neconținut prin dreptul ferestrelor și, cu lumina lor scăzută, dau impresia că plutesc chiar prin camera lor. Mundy și Sasha stau pe întuneric, dar Rinul nu este nicicînd întunecat. Lămpile cu vapori de sodiu care mărginesc calea navigabilă își aruncă lumina pe plafonul oval. Luminile ambarcațiilor de agrement săgetează de voie zidurile cu pilaștri. La sosire, Sasha l-a condus pe Mundy spre fereastră și i-a dezvăluit peisajul.

– Dincolo de fluviu, exact în dreptul nostru, poți vedea hotelul de pe culmea unui munte, unde respectatul vostru prim-ministru Neville Chamberlain a fost cazat cînd i-a cedat jumătate din Cehoslovacia lui Hitler. În hotelul în care stăm noi – îndrăznesc a spune că exact în aceste încăperi – Scumpul Nostru Führer și suita lui au catadicsit să primească generosul cadou făcut de domnul Chamberlain. Ce mult i-ar fi plăcut Führer-ului să se afle printre noi în

seara asta, Teddy! Germania de Est anexată, *Grossdeutschland* reunită, Pericolul Roșu pus la respect. Iar mâine, lumea.

– Am pentru tine niște mesaje din partea domnului Arnold, spune Mundy. Să ți le transmit?

– Chiar te rog.

– În limite rezonabile, orice dorești. Reamplasare, o nouă identitate, nu trebuie decît s-o spui. Se pare că le-ai precizat de la început, că nu vrei bani. Nu se vor împiedica de un asemenea amănunt.

– Ce să spun, se arată modele de generozitate!

– Ar dori să te întâlnească și să discutați despre viitor. Am în buzunar un pașaport pentru tine și bilete pentru zborul de mâine dimineață spre Londra. Dacă nu ții să mergi acolo, pot să vină ei oriunde ești pregătit să-i întâlnești.

– Mă simt copleșit. Dar de ce-i interesează atît de mult soarta mea, cînd am devenit o povară?

– Pesemne că au simțul umorului. Poate nu le place să te știe rătăcind ca un nebun după cîte-ai făcut pentru ei. Sau nu țin să-ți citească memoriile.

Urmează încă o tăcere apăsătoare, o altă sugestie, nouă și supărătoare. Sasha și-a pus deoparte paharul de whisky și a luat o ciocolată cu mentă. Slujindu-se de vîrfurile degetelor, desface cu delicatețe folia argintie de pe tabletă.

– Am fost la Paris, măcar de asta sînt sigur, își aduce el aminte, cu tonul rece al cuiva care încearcă să reconstituie un accident. Am eticheta unui hotel lipită pe valiză.

Alege un colț din tabletă și mușcă o bucățică.

– Iar la Roma am fost cu siguranță hamal de noapte. Asta zic și eu meserie pentru spioni scoși la pensie. Să vegheze lumea cît doarme. Să doarmă cîtă vreme ea se duce dracului.

– Cred că îți putem oferi ceva mai de soi decît o asemenea slujbă.

– Iar de la Roma, am luat probabil un tren spre Paris, de acolo, spre Hamburg, iar de la Hamburg spre Husum unde, în ciuda înfățișării mele zdrențaroase, am convins un taximetrist să mă ducă pînă la casa regretatului *Herr* Pastor. Ușa mi-a fost deschisă chiar de mama. Mă aștepta cu pui rece de la frigider și cu un pat încălzit într-o cameră de la etaj. Putem deci să presupunem că i-am

telefonat în cursul peregrinărilor mele și am anunțat-o în legătură cu intenția mea de a o vizita.

– Mi se pare un gest destul de înțelept.

– Am citit că există triburi primitive care cred că cineva trebuie mai întâi să moară pentru ca altcineva să se poată naște. Renașterea mamei confirmă teoria asta. M-a îngrijit cu multă pricepere vreme de patru săptămîni. M-a mișcat.

Un lanț de ancoră scîrțîie, apoi se cufundă în apă cu un plescăit. Sirena unei nave în trecere se aude suficient de tare.

– Dar ce se va întîmpla cu *tine*, Teddy? Domnul Arnold e tot așa darnic și cu băștinașii? Ce-ar fi să te numească valet al reginei?

– Au promis că vor finanța o școală de limbă la care să fiu acționar. Sîntem în tratative.

– Aici, în Germania?

– Probabil.

– Să le predai nemților germana? Ar cam fi timpul. Jumătate din populație vorbește Amideutsch¹, cealaltă, Stasideutsch. Te rog să-ți începi activitatea cît de curînd posibil.

– De fapt, va fi engleză.

– Aha, bineînțeles. Limba stăpînilor noștri. Foarte înțelept. Căsătoria ta s-a destrămat?

– Ce te face să crezi asta?

– Fiindcă altfel te-ai fi retras în sînul familiei.

Dacă Sasha spera să-l ațîțe pe Mundy, a reușit cu siguranță.

– Deci am rămas orfani, se răstește el. Grozav. Terminați. Doi vagabonzi ai războiului rece pe liber. Asta am ajuns, Sasha? Așa e? Atunci, hai să plîngem pe săturate. Să devenim pasivi cu totul, să ne plîngem de milă și să acceptăm că nici unul nu mai are la ce spera. De asta ne-am întîlnit?

– Mama vrea să o însoțesc înapoi la Neubrandenburg, unde s-a născut. Acolo e o instituție pentru bătrîni cu care a ținut legătura. Sper ca domnul Arnold să plătească taxele pînă la moartea ei, care nu poate fi prea departe.

Scoate o carte de vizită din buzunar și o așază pe masă. Mă-năstirea Sfintei Iulia a ursulinelor, citește Mundy.

¹ *Amideutsch*, germană contaminată de engleza americană. (n.tr.)

– S-ar putea ca banii domnului Arnold să fie murdari, însă cei ai lui *Herr* Pastor sînt intangibili și le vor fi dați nenorociților pămîntului. Aș vrea să vii cu mine, Teddy.

Traficul pe fluviu a ajuns atît de intens în acest moment încît Mundy nu reușește să distingă imediat ultimele cuvinte ale lui Sasha. Apoi observă că Sasha a sărit în picioare și s-a așezat în fața lui.

– Despre ce naiba vorbești, Sasha?

– Încă nu ai despachetat nimic. Nici eu. Nu trebuie decît să achităm nota și să plecăm. Întîi o ducem pe mama la Neubrandenburg. E o femeie de treabă. Manierată. Dacă vrei să te dai bine pe lîngă ea, n-o să fiu gelos. Iar după aceea plecăm.

– Încotro?

– Departe de cel de Al Patrulea Reich. Undeva unde mai există speranță.

– Și unde ar putea fi asta?

– Unde oamenilor le-a rămas doar speranța. Crezi că războiul s-a isprăvit doar pentru că o mîină de foști naziști din Germania de Est l-au dat pe Lenin pentru o Coca-Cola? Chiar îți închipui că lumea va deveni un loc sigur și plăcut grație capitalismului american? O va stoarce pînă la ultima picătură!

– Și ce ne propunem să facem în privința asta?

– Ne opunem, Teddy. Ce altceva se poate face?

Mundy nu răspunde. Sasha și-a ridicat valiza. Pe întuneric pare mai mare decît în realitate, dar Mundy nu face nici o mișcare pentru a-l ajuta sau opri. Rămîne așezat și consultă o listă cu mărunțișuri care, dintr-o dată, au devenit foarte importante pentru el. Jake vrea să meargă să schieze pe un ghețar în luna mai. Kate vrea înapoi casa din Estelle Road. Și-a propus să se stabilească la Londra și să facă naveta pînă în circumscripția ei, pentru ca Philip să poată fi mai aproape de scaunele puterii. „Poate găsesc vreun curs rapid și îmi iau și eu o diplomă în ceva.” Din cauza sirenelor și a vuietului de pe fluviu nici măcar nu aude ușa închizîndu-se.

* * *

Și totuși Mundy rămîne acolo, prăbușit în fotoliu, sorbind metodic un pahar întreg de scotch fără sifon, ascultînd tropotul unei lumi din care nu mai face parte, degustînd vidul propriei existențe, întrebîndu-se ce-a mai rămas din sine acum, după ce trecutul

l-a părăsit, și cât din el mai poate fi utilizat sau dacă n-ar fi mai recomandabil să-și șteargă toată porcăria din memorie și să o ia de la început.

Se întreabă, de asemenea, ce a fost pe vremea când făcea toate acele lucruri pe care nu le va mai face. Înșelătoria și mimarea – în numele a ce? Sicriul din oțel și mantaua militară purtată în camionul ce gonia pe autostradă – pentru cine?

Se întreabă dacă ceea ce a făcut merita plătit cu o căsătorie ratată, cu o carieră ruinată și cu un copil pe care nu îndrăznește să-l privească în ochi.

„Tăticule, ai mai proceda la fel și mâine dacă ai auzi sunetul goanei?” Irelevant. Ziua de mâine nu există. În nici un caz, nu seamănătoare celei de ieri.

Își umple din nou paharul și bea în cinstea lui însuși. Mai bine să fie o salamandră și să trăiască în flăcări. Foarte caraghios. Dar ce se întâmplă când focul se stinge?

„Sasha va reveni. Așa face întotdeauna. E bumerangul de care nu te poți debarasa. Mai stai doar câteva minute și o să-l auzi cum bate cu putere în ușă, ca să-mi spună că sînt un neisprăvit și să-i dau și lui niște scotch, iar eu o să-mi mai torn unul, dacă tot am sticla în mînă.”

Și Mundy exact asta face, fără a se mai deranja să-și pună sifon.

„Iar după ce vom bea un rînd sau două, o să trecem la subiect, sărbătorind realizarea noastră, după cum ar spune drăguțul de Jay Rourke: «Războiul rece s-a terminat, comunismul a murit, iar noi sîntem băieții care au contribuit la asta. Gata pe vecie cu spionii, iar toți oamenii speriați de pe pămînt vor putea dormi liniștiți în paturile lor, fiindcă Sasha și Teddy au făcut ca lumea să fie în sfîrșit mai bună, așadar, noroc, băiete, bravo nouă și să închinăm pentru Domnii Salamandre și pentru Doamnele Salamandre și pentru toate salamandrele mici ce o să fie».

Iar mâine dimineată ne vom trezi cu o mahmureală de zile mari și vom întreba: ce naiba înseamnă toate cîntecele, bucuria, aplauzele și claxoanele pe malul fluviului. Și vom deschide larg ferestrele acelea duble și vom ieși pe balcon, iar navele de croazieră și barjele vor fi împodobite cu drapele și vor da drumul la sirene, mulțimea își va flutura brațele și va urla: «O, *mulțumim*, Sasha! *Mulțumesc*, Teddy! E primul somn liniștit de cînd Scumpul Nostru Führer a

mers să-și ia răsplata, iar noi vă datorăm doar vouă totul. Trei urale pentru Teddy și Sasha! Ura-ura-ura!»

Noroc și vouă!“

Mundy se ridică puțin prea în grabă pentru starea în care este, dar totuși reușește să ajungă la ușă și să o deschidă, numai că pe coridor nu se află nimeni. Merge pînă în capul scărilor și răcnește: „*Sasha, ticălosule, întoarce-te!*“ Însă, în locul lui Sasha, apare un bătrîn paznic de noapte care îl îndrumă foarte respectuos înapoi spre apartament. Între timp, ușa s-a încuiat automat, dar portarul are o cheie universală. „Alt spion pensionat, fără îndoială“, gîndește Mundy, și îi dă cincizeci de mărci. Veghează somnul lumii. Lume care doarme în timp ce totul se duce naibii.

CAPITOLUL UNSPREZECE

Undeva dedesubt, la marginea lacului bavarez, călușeii continuă să se rotească, iar muzica de bîlci urlă, în vreme ce matadorul din Silezia încă nu și-a încheiat litania despre *amor*. Cînd și cînd, cîte-o rachetă sol-aer explodează fîsîit printre stele, iar munții înconjurători par să tremure în lumina roșie și aurie. Focul de răspuns nu vine, nici dîra subțire de fum negru scoasă de avionul inamic prăbușindu-se spre pămînt. Cei în care se trag toate aceste rachete dețin supremația aeriană. *Pentru Karen, un terorist e cineva care are o bombă, dar îi lipsește aeroplanul*, o aude Mundy pe Judith șoptindu-i la ureche. A trecut mult timp de cînd i-a îngăduit lui Judith să pătrundă în viața lui, dar cu un pahar de whisky în mîna și cu tavanul mansardei deasupra capului, plus spinarea diformă a lui Sasha la nici trei metri de el, îi vine greu să-și țină în frîu amintirile care i se învîrtesc prin minte.

„La Berlin e seara de Crăciun, socotește el, numai că nu se cîntă colinde și nici nu pîlpîie lumînări bisericești pe maldăre de cărți furate.“ Iar Sasha, în locul bucății de vînat tare ca piatra, gătește șnițel vienez, preferatul lui Mundy, pe care l-a scos din geanta frigorifică adusă cu atîta grijă pe scările în spirală. Apartamentul de la mansardă are grinzi aparente și cărămizi netencuite, plus un luminator, dar similitudinile se opresc aici. O bucătărie modernă, numai gresie și inox, ocupă un colț întreg al încăperii. Fereastra arcuită dă spre munți.

— Apartamentul acesta e al tău, Sasha?

„Cînd a avut Sasha vreo proprietate?” Dar, ca atunci cînd doi prieteni se revăd după mai bine de un deceniu, discuția dintre ei trebuie să depășească nivelul de mică bîrfă.

– Nu, Teddy. A fost obținut pentru noi de niște prieteni de-ai mei.

Pentru *noi*, nu-i scapă lui Mundy.

– Foarte elegant din partea lor.

– Chiar sînt eleganți.

– Și bogați.

– Ai dreptate. Capitaliști care sînt de partea celor oprimați.

– Aceiași care posedă acel Audi elegant?

– Ei mi-au pus mașina la dispoziție.

– Ei, atunci nu strica relația! Avem nevoie de ei.

– Mulțumesc, Teddy, chiar așa voi face.

– Și sînt chiar cei care ți-au spus unde mă poți găsi?

– Tot ce se poate.

Mundy aude cuvintele rostite de Sasha, dar, de fapt, îi ascultă intonația glasului. Pasional ca întotdeauna și la fel de viguros. Dar ceea ce nu reușește niciodată să ascundă este emoția, exact ceea ce detectează Mundy acum în el. Glasul care s-a reflectat din geniul cu care a discutat ultima oară, pregătit să anunțe că împreună sînt pe punctul de a dezvălui geneza socială a cunoașterii umane. E vocea lui Banquo¹ atunci cînd a ieșit din tenebrele unei celule de la Weimar și mi-a poruncit să fiu atent și să comentez cît mai puțin.

– Deci ești un bărbat mulțumit, Teddy, spune el pe un ton alert, în timp ce-și face de lucru la aragaz. Ai o familie, mașină și le vinzi gogoși maselor. Te-ai căsătorit, cum se obișnuiește, cu femeia visurilor tale?

– Mă străduiesc.

– Și nu tînjești după Heidelberg?

– De ce-aș tînji?

– Ai condus școala de limbă engleză acolo pînă acum șase luni, dacă nu mă înșel.

– A fost ultima dintr-o serie mai lungă. „De unde Dumnezeu știe toate astea?”

– Ce necazuri ai avut?

¹ Personaj shakespearian a cărui fantomă îl bîntuie pe regele Macbeth. (n.tr.)

– Cele care apar de obicei. Deschidere măreață. Scrisori de invitație către marile companii. Reclame de câte o pagină. „Trimi-teți-ne oamenii voștri obosiți ca să-i punem pe picioare.“ Singura problemă pe care am avut-o a fost că, cu cât aveam mai mulți cursanți, cu atât mai mulți bani pierdeam. Nu ți-a spus nimeni asta?

– Ai avut un asociat necinstit, așa cred. Egon.

– Exact, Egon. Ai aflat și asta. Acum s-auzim despre tine, Sasha. Unde locuiești? Pe cine ai? Ce faci și cui? Și de ce dracu' mă spionați tu și amicii tăi? Credeam c-am renunțat la toate astea.

Prin ridicarea sprâncenelor și țuguiera buzelor, Sasha alege jumătate dintre întrebări și se preface că n-a auzit restul.

– Mulțumesc, Teddy, aş zice că m-am extins la maximum. S-ar părea că mi-a surîs norocul.

– Era și timpul. Lector radical voiajor prin văgăunile lumii n-ar fi fost deloc amuzant. Și ce te-a făcut să te extinzi?

O nouă ignorare a întrebării.

Masa este aranjată pentru două persoane. Șervețele din hîrtie cu model. O sticlă de vin de Burgundia așezată pe o tavă din lemn sculptat. Sasha aprinde lumînările. Îi tremură mîna, cum spunea că i se întîmplase cînd îi dusesese cererea de viză Profesorului, în urmă cu mai bine de douăzeci de ani. Imaginea declanșează un val de tandrețe protectoare în Mundy, deși și-a jurat că va rămîne nesimțitor. Le-a jurat în gînd Zarei, lui Mustafa și lui însuși, precum și vieții mai bune pe care o duc toți trei. Peste o clipă exact asta îi va spune lui Sasha: *Dacă e vorba de încă una dintre viziunile tale mărețe pe care urmează să o împărtășim, răspunsul este nu, Sasha, nu și iarăși nu, exact în ordinea asta.* După aceea, vor putea discuta detașați despre vremuri apuse, își vor strînge mîinile și-și va vedea fiecare de drumul lui.

– Teddy, îți propun să bem cu măsură, dacă ești de acord. S-ar putea să ne aștepte o noapte lungă, îl previne Sasha.

* * *

Lesne de anticipat, șnițelul vienez a ieșit în sînge. În emoția lui, Sasha n-a așteptat ca grăsimea să se încingă.

– Dar ai primit scrisorile mele, Teddy? Cu toate că nu mi-ai răspuns.

– Sigur că da.

– Pe toate?

– Așa cred.

– Chiar le-ai citit.

– Desigur.

– Și articolele publicate?

– Mișcătoare. Le-am admirat.

– Dar asta nu te-a îndemnat să-mi răspunzi.

– Așa s-ar părea.

– Asta pentru că nu mai eram prieteni când ne-am despărțit la Bad Godesberg?

– A, probabil că rămăsesem prieteni. Dar eram cam obosit. Spionajul te cam stoarce, am zis-o mereu, răspunde Mundy și scoate un hohot scurt de râs, fiindcă Sasha nu recunoaște întotdeauna glumele și, oricum, asta nu i-a prea reușit.

– Beau în sănătatea ta, Teddy. Te salut în aceste vremuri minunate și îngrozitoare.

– În sănătatea ta, prietene.

– În toți anii ăștia, oriunde am fost în lume, predând sau fiind expulzat, sau închis, tu ai rămas confesorul meu secret. Fără tine – au existat locuri, momente când îmi venea să cred că lupta nu avea sorți de izbândă.

– Așa ai spus și în scrisori. Foarte drăguț din partea ta. Deloc necesar, îi răspunde Mundy pe un ton mohorât.

– Sper că ți-a plăcut micul război care s-a purtat recent.

– Nu mi-a scăpat o clipă. Nu mă mai săturam.

– Cel mai necesar din istorie, cel mai moral și mai creștin – și cel mai inegal?

– M-a scîrbit, spune Mundy.

– Și încă te scîrbește, am auzit.

– Da, adevărat.

* * *

„Deci, de aceea a venit, gîndește Mundy. Știe că m-am distanțat de război și vrea să mă înroleze în vreo campanie. Ei, dacă se întreabă ce m-a apucat, n-are decît. Am dormitat. Am stat la cutie. Spionul de ieri plictisindu-și de moarte vizitatorii de la Linderhof cu discursul lui. Stîncile albe de la Dover pierdute în ceață, când, deodată...”

Dintr-o dată, se enervează cumplit, umplînd pereții din apartamentul Zarei cu tăieturi din ziare, telefonîndu-le unor oameni pe care abia de-i cunoaște, zbîrlindu-se la televizor, asediind mult iubitele ziare englezești cu scrisori la care redactorii nici nu se uită, iar de tipărit, nici vorbă.

Și atunci ce lucru neîntîmplat s-a petrecut acum?

Uitase de Thatcher și de războiul din Falkland. Îi urmărise pe școlarii britanici afișînd spiritul tipic lui Churchill și răcnind „Înainte, Britania!” către nave de croazieră pregătite în pripă și distrugătoare ce trebuiau de mult date la fier vechi, scoase de la naftalină și plecînd în cursă pentru a elibera Insulele Falkland. Conducătorii îi ordonaseră să se bucure cînd *Belgrano*¹ fusese scufundată. Aproape că vărsase. Se săturase de toate.

La nouă ani, cînd era școlar, împărtășise emoția delirantă a maiorului la vederea bravelor forțe britanice pornite să elibereze Canalul Suez aflat în pericol – spre a-l vedea revenind ferm în mîinile proprietarilor săi legiuîți, pentru ca apoi să constate că guvernul, la fel ca acum, mințise în legătură cu motivele pentru care tîrîse țara în război.

Minciunile și vorbele ipocrite ale politicienilor nu reprezintă ceva nou pentru el. Au existat dintotdeauna. Și atunci? De ce sare pe cutia lui ca să bîguie inutil împotriva aceluiași lucruri care s-au practicat încă de cînd primul politician de pe pămînt a rostit prima vorbă ipocrită, a mințit, s-a înveșmîntat în drapelul național, a invocat numele Domnului și a susținut că nici n-a afirmat vreodată așa ceva?

Ar putea fi nerăbdarea tipică bătrîneții, care se manifestă mai devreme. Ori furia cînd vede că spectacolul se repetă la nesfîrșit.

E faptul că știe că neghiobii istoriei, care trec drept înțelepți, ne-au trădat mereu, iar el nu suportă să asiste la asta încă o dată.

E constatarea, făcută acum, cînd intră în al șaselea deceniu de viață, că la jumătate de secol după moartea imperiului, țara cumplit de prost condusă, pentru care a făcut și el cîte ceva, este împinsă cu

¹ Cruciașorul *General Belgrano* a fost scufundat la 2 mai 1982, în timpul Războiului Malvinelor (denumirea britanică – Falkland), de submarinul britanic *Conqueror*, producînd moartea a 368 de militari argentinieni. Aceasta a fost o acțiune controversată, considerată act politic, deoarece nava nu se îndrepta spre Insulele Falkland, nu avea la bord rachete sau armament sofisticat și urma să fie transformată în muzeu, fiind o supraviețuitoare a atacului de la Pearl Harbor. (n.tr.)

forța să zdrobească un popor pe baza unor minciuni sfruntate, pentru a-i face pe plac unei hiperputeri lipsite de credință, care își închipuie că poate trata restul lumii drept curtea ei din dos.

Și ce națiuni sînt aliații cei mai zgomotoși ai lui Ted Mundy cînd exprimă aceste păreri inutile față de oricine este suficient de politicos ca să-l asculte?

Bestialii germani.

Perfizii francezi.

Barbarii ruși.

Trei națiuni care au curajul și bunul-simț de a spune *nu*, și să le dea Dumnezeu curajul de a continua tot astfel.

În iritarea lui care produce scînteii, Mundy *redux* îi scrie fostei soții Kate – în prezent, avînd în vedere păcatele ei, propusă pentru o funcție importantă în cadrul următorului guvern. Poate că Mundy nu dă dovadă de tact așa cum s-ar cuveni, dar a fost căsătorit cu femeia aceasta și, Dumnezeule mare, au un copil împreună. Răspunsul ei în patru rînduri, și acelea scrise pe computer și semnate în numele ei, îl previne că a luat notă de situația lui.

Mda, a trecut al naibii de multă vreme de cînd n-a mai făcut-o.

Mundy *redux* apelează apoi la Jake, fiul său, care, după cîteva starturi ratate, își începe anul final la Universitatea din Bristol și căruia îi recomandă să-și scoată prietenii studenți în stradă, să ridice baricade, să boicoteze cursurile și să ocupe locuința vicecancelarului. Însă acum Jake se înțelege mai bine cu Philip și nu prea are vreme pentru un tată la andropauză, aflat în străinătate, care nici măcar nu are vreo adresă de e-mail. Un răspuns scris de mîină îi este peste puteri.

Și iată că Mundy *redux* ajunge să mărșăluiască, așa cum a făcut-o împreună cu Ilse sau cu Sasha la Berlin, dar cu o convingere pe care n-a mai simțit-o, deoarece convingerile de pînă acum erau împrumutate de la alții. Desigur, pare puțin surprinzător că germanii se deranjează să demonstreze împotriva unui război pe care îl condamnă chiar și guvernul, dar, binecuvîntați să fie, oamenii ies în stradă. Pesemne că știu mai bine decît alții cît de ușor este să ademenеști un electorat bun de gură și atît.

Iar Mundy *redux* mărșăluiește cu ei, însoțit de Zara și de Mustafa, la fel procedînd și prietenii de-ai lor, precum și fantomele lui Rani, Ahmed, Omar și Ali, plus membrii clubului de crichet

Kreuzberg. Elevii școlii lui Mustafa organizează propriul marș, astfel că Mustafa mărșăluiește cu școala.

Cei care merg la moschee mărșăluiesc, iar poliția mărșăluiește alături de ei, și pentru Mundy *redux* e ceva nou să vadă polițiști care nu vor război, la fel ca participanții la demonstrație. După meci, merge cu Mustafa și Zara la moschee, iar după aceea, întristați, se așază să bea cafea într-un colțișor al localului care servește kebab, împreună cu imamul cel tânăr care laudă valoarea studiului, pe care îl găsește opus ideologiilor periculoase.

Mundy socotește că asta îl face să redevină real după prea mulți ani în care a jucat teatru. „E momentul să punem capăt autoamăgirii mondiale, așadar să începem cu noi înșine.“

* * *

– Nevolnicul vostru prim-ministru nu e *pudelul* președintelui american, ci, din câte-am auzit, e chiar *cîinele orb* al acestuia, tocmai spune Sasha, de parcă i-ar fi citit gândurile lui Mundy ca pe o carte deschisă. Sprijinit de *mijloacele servile de informare* din Marea Britanie, el i-a conferit *o respectabilitate falsă imperialismului american*. Unii afirmă chiar că voi, englezii, ați dat tonul.

– Nu m-ar surprinde deloc, îi răspunde Mundy, stînd drept și bătos, fiindcă își amintește ceva ce a citit undeva, probabil în *Süddeutsche*, iar acum repetă ideea.

– Iar cum așa-zisa coaliție, declanșînd un atac neprovocat asupra Irakului, a încălcat deja *jumătate din reglementările internaționale și intenționează, prin continuarea ocupației Irakului, să le nesocotească și pe celelalte*, oare n-ar trebui să insistăm ca principalii instigatori să fie siliți să dea socoteală în fața Curții Internaționale de Justiție de la Haga?

– Bună idee, îl aprobă Mundy, parcă în transă.

Chiar dacă ideea nu-i aparține, sigur a sprijinit-o instinctiv și a folosit-o cu efecte uimitoare.

– A, asta în ciuda faptului că America *s-a declarat în mod unilateral imună față de jurisdicția unor astfel de tribunale*.

– Chiar și așa.

Mundy a emis aceeași opinie în fața unei săli pline de la Poltergeist, în urmă cu mai puțin de două săptămîni, după ce ascultase știrile de la BBC World Service.

Și, dintr-o dată, asta îl stîrnește pe Mundy. S-a săturat, și nu începînd cu această seară. Îi este silă de jocuri șmecherești. Nu are habar ce pune Sasha la cale, dar își dă seama că ideea nu-l atrage, după cum nu agreează nici rînjetul superior care însoțește vorbele prietenului său. Tocmai se pregătește să o spună pe ocolite, ba poate chiar de-a dreptul, cînd Sasha i-o ia înainte. Chipurile le sînt apropiate și iluminate de lumînările de Crăciun, luate din podul de la Berlin. Sasha l-a prins de antebrăț. Ochii întunecoși, în ciuda durerii și a disperării, radiază un entuziasm aproape patetic.

– Teddy!

– Ce dracu' mai vrei?

– Doar o întrebare. Deja știu răspunsul, dar vreau să-l aud din gura ta, așa am promis. Ești pregătit?

– Mă-ndoiesc.

– Crezi în ceea ce afirmi? Sau toată vorbăria și pornirea ta sînt doar un mod de autoapărare? Ești englez și te afli în Germania. Poate simți că trebuie să adopți o atitudine, să vorbești mai dur decît o simți? Asta ar fi de înțeles. Nu te critic, ci doar vreau să știu.

– Sasha, pentru *numele* lui Dumnezeu! Ți-ai pus bereta. Mă tîrăști pînă aici. Îmi arunci un zîmbet superior, de parcă ai fi Mata Hari. Îmi trîntești în față propriile cuvinte. N-ar fi mai bine să renunți la ocolișuri și să-mi spui ce dracu' se petrece?

– Teddy, te rog să-mi răspunzi. Ți-aduc o speranță incredibilă. Pentru amîndoi. O șansă atît de măreață că nici nu-ți poți imagina. Pentru tine, rezolvarea tuturor necazurilor materiale. Rolul tău de profesor, recîștigat, dragostea ta pentru comunitatea multiculturală, o realitate. Pentru mine – o platformă mai cuprinzătoare decît am îndrăznit să visez vreodată. Și asta nu presupune decît un ajutor neînsemnat în transformarea lumii. Dar am impresia că ești pe cale să adormi.

– Ba nu, Sasha. Ascultam doar fără să te privesc. Uneori e mai bine așa.

– *Asistăm la un război al minciunilor. Mă aprobi? Politicienii noștri mint presa, își vîd minciunile tipărite, iar apoi le numesc opinie publică.*

– Astea sînt vorbele tale sau le-ai furat de undeva?

– Sînt vorbele unui mare om. Ești de acord cu ele? Da sau nu?

– În regulă, da.

– *Prin repetare, fiecare minciună devine o realitate ireversibilă pe care se întemeiază alte minciuni. Și atunci avem război. Acesta. Aprobi? Te rog, Teddy! Da sau ba?*

– Din nou, da. Și ce-i cu asta?

– *Procesul evoluează exponențial. Pe măsură ce trebuie spuse mai multe minciuni, războaiele sînt tot mai necesare pentru a justifica minciunile. Și cu asta ești de acord.*

Simțind furia gata să erupă, Mundy așteaptă aparent nepăsător următoarea salvă.

– *Stratagama cea mai ieftină și mai la îndemînă pentru orice lider este de a-și împinge țara într-un război bazîndu-se pe înșelătorie. Cel care procedează astfel ar trebui dat jos din funcție pentru totdeauna. Am devenit prea incisiv, Teddy, sau simți și tu la fel?*

Într-un târziu, Mundy explodează:

– *Da, da, da. Înțelegi? Sînt de acord cu retorica mea, a ta și cu retorica ultimului tău guru. Din nefericire, așa cum am învățat pe propria noastră piele, nu retorica pune capăt războaielor. Așa că, noapte bună și mulțumesc. Iar acum lasă-mă să mă întorc acasă!*

– Teddy, la treizeci și cinci de kilometri de aici locuiește un om care și-a dăruit viața și averea Cursei Înmărmării pentru Adevăr. Și expresia asta îi aparține. Cînd îl asculți, îți recapeti speranța. Nimic din ce vei auzi nu te va speria, nimic nu va veni ca amenințare sau ca dezavantaj. S-ar putea să-ți facă o propunere. Una uimitoare, unică, absolut entuziasmantă. Dacă o vei accepta, iar el te place, vei pleca de acolo simțind că ți-ai îmbogățit enorm viața, atît spiritual, cît și material. Vei renaște cu totul. Dacă nu ajungeți la un acord, i-am dat cuvîntul că-i vei păstra secretul cu sfințenie. Strînsura degetelor lui Sasha pe antebrațul lui Mundy se accentuează. Teddy, vrei să te măgulesc? Asta aștepti? Vrei să te curtez așa cum a procedat Profesorul în cazul meu? Ore întregi de preludiu și mese scumpe? Au apus vremurile acelea.

Mundy se simte mai bătrîn decît și-ar dori. „Te rog, gîndește el. Am mai trecut prin asemenea situații. Ne-am mai lăsat o dată înregimentăți. La vîrsta noastră nu mai putem descoperi jocuri noi.“

– Cum îl cheamă? întrebă el plictisit.

– Are mai multe nume.

– Unul mi-ar fi de ajuns.

– E filozof, filantrop, singuratic și geniu.

– Și spion, sugerează Mundy. A venit și m-a ascultat vorbind la Poltergeist, după care ți-a povestit ce-am zis.

Dar nimic nu poate clinti entuziasmul lui Sasha.

– Teddy, nu face spionaj. E un om cu o avere și o putere de neconceput. Informațiile i se oferă drept tribut. Eu doar am rostit numele tău, iar el n-a zis nimic. După o săptămână m-a chemat la el. „Teddy al tău se află la Linderhof și-și varsă amarul în fața turiștilor englezi. Are o soție de origine musulmană și o inimă blândă. Întâi trebuie să descoperi dacă e chiar atât de înțelegător pe cât pretinde. Dacă da, îi explici principiul. După aceea îl aduci la mine.“

Principiul, repetă Mundy în gând. Nu va fi război, dar pentru realizarea principiului nu va rămîne în picioare.

– De cînd te simți atras de oamenii bogați și puternici? întreabă el.

– De cînd l-am cunoscut.

– Cum? Ce s-a întîmplat? A apărut dintr-un tort, cumva?

Iritat de scepticismul lui Mundy, Sasha îi eliberează brațul.

– La o universitate din Orientul Mijlociu. La care nu mi-e prea clar, iar el n-a vrut să mă lămurească. Poate în Aden. Am stat acolo un an. Sau poate în Dubai, sau Yemen, sau Damasc. Ori ceva mai la est, în Penang, unde autoritățile m-au amenințat că-mi rup picioarele dacă nu-mi iau tălpășița pînă a doua zi dimineată. Mi-a spus doar că s-a strecurat în aulă înainte de închiderea ușilor, a rămas în spate și a fost profund impresionat de cuvintele mele. A plecat înainte de a mi se pune întrebări, dar le-a cerut imediat oamenilor lui să facă rost de un exemplar al prelegerii mele.

– Și care era subiectul prelegerii?

Mundy vrea să sugereze geneza socială a cunoașterii, însă, din fericire, instinctul îl face să se abțină.

– Transformarea în sclavi a muncitorilor din întreaga lume de către alianțele militare dintre corporații, afirmă Sasha cu mîndrie. Despre inseparabilitatea dintre expansiunea industrială și cea colonialistă.

– Și eu ți-aș rupe picioarele pentru asta. Și cum a reușit Cel-Ce-Are-Multe-Nume să se îmbogățească?

– Într-un mod respingător. Îi place să citeze din Balzac. „În spatele fiecărei mari averi se ascunde o crimă.“ M-a asigurat că Balzac spune prostii. E nevoie de multe crime. Dimitri le-a comis pe toate.

– Deci acesta îi e numele. Sau măcar unul dintre ele. Dimitri.

– Pentru seara asta, pentru noi, da, așa îl cheamă.

– Dimitri și mai cum?

– Domnul Dimitri.

– Din Rusia? Sau Grecia? De unde mai provin cei cu asemenea nume? Albania?

– Teddy, ai început să bați cîmpii. Omul acesta e cetățean al universului.

– Toți sîntem așa. Din ce colțișor vine?

– Ai fi surprins dacă ți-aș spune că are tot atîtea pașapoarte cît domnul Arnold?

– Sasha, răspunde-mi la întrebare. Cum s-a îmbogățit? Vînzînd arme? Droguri? Făcînd trafic de persoane? Sau ceva din cale afară de rău?

– Bați la uși deschise, Teddy. Orice este posibil. Așa spune și Dimitri.

– Deci ar fi vorba de cîință. Bani păcătoși. A distrus lumea, iar acum vrea s-o reconstruiască. Să nu-mi spui că-i american.

– Nu-i cîință, Teddy, nici sentimentul vinovăției, iar din cîte știu, nu-i american. E vorba de schimbare. Nu trebuie să fii luteran ca să crezi că oamenii se pot schimba. Cînd m-a ascultat, rătăcea în căutarea credinței, așa cum am făcut și noi doi. Punea totul la îndoială și nu mai credea în nimic. Un animal intelectual, scripitor, sarcastic și needucat. Citise multe cărți pentru a se lumina, însă nu-și găsisse menirea în lumea asta.

– Și-atunci te-a descoperit pe tine. Iar tu i-ai arătat calea, spune Mundy ironic, apoi, lăsîndu-și capul în palmă, închide ochii pentru a căuta liniștea și-și dă seama că trupul îi tremură din creștetul capului pînă la călcîie.

Numai că Sasha nu-i îngăduie să-și găsească liniștea. În zelul lui, se arată neiertător.

– Teddy, de ce ești atît de cinic? Nu ți s-a întîmplat niciodată să stai într-o stație de autobuz și să auzi cîteva cuvinte exprimînd ceva ce aveai în suflet și despre care nici nu știai că există acolo? Eu am fost norocosul care a rostit acele cuvinte. Le-ar fi putut auzi oriunde. Acum e conștient de asta. La vremea cînd le-am spus eu, ele se auzeau deja pe străzile din Seattle, Washington DC și Genova. Aceleași cuvinte se folosesc oriunde ar fi atacată caracatița imperialismului corporativ.

Mundy își amintește că într-o scrisoare către Judith a afirmat ca se simte pe teren nesigur. Așa se întâmplă și acum. „Povestea cu Weimar-ul se repetă. Sînt o abstracție care discută cu altă abstracție despre o a treia abstracție.“

– Prin urmare, domnul Dimitri te-a ascultat, spune el pe tonul cuiva care încearcă reconstituirea unei crime. Se afla în aceeași stație de autobuz. Și l-a dat pe spate elocvența ta. Ca pe toți, de altfel. Iar acum, dă-mi voie să repet întrebarea. *Cum* l-ai cunoscut? Cînd s-a întrupat pentru tine? Sau nu ai voie să spui asta?

– A trimis un emisar. Așa cum m-a trimis pe mine acum să discut cu tine.

– Cînd? Unde? Pe cine a trimis?

– Teddy, nu mai sîntem la Hotelul Alb.

– Și nici nu mai ducem pe cineva de nas. S-a terminat. Putem vorbi ca doi oameni.

– Eram în Viena.

– Ce căutai acolo?

– La o conferință.

– A cui?

– A internaționaliștilor și libertarilor.

– Și?

– Și m-a abordat o femeie.

– Cineva cunoscut nouă?

– N-o mai văzusem pînă atunci. M-a convins că-mi cunoștea activitatea și m-a întrebat dacă n-aș fi dispus să mă întîlnesc cu un ilustru prieten de-al ei, un bărbat distins care evita să apară în public.

– Deci nici ea nu avea nume.

– Ba da, Kolbach. Maria Kolbach.

– Vîrsta?

– N-are importanță. Nu trezea dorințe. Probabil că în jur de patruzeci și cinci de ani.

– Din?

– Nu mi-a spus. Avea însă un accent vienez.

– Și pentru cine lucra?

– Poate pentru Dimitri. Nu știu.

– Participa la conferința aceea?

– Nu mi-a spus, iar numele ei nu figura pe lista delegaților sau a organizatorilor.

– Aha, deci ai verificat?! Căsătorită sau nu?

– Nu mi-am dat seama.

– Nu ți-a dat cartea de vizită?

– Nu, și eu nu i-am cerut-o.

– Nu ți-a arătat măcar permisul de conducere?

– Teddy, cred că ai depășit deja măsura.

– Știi cumva unde locuiește, dacă are o adresă, ceva? Ai căutat în cartea de telefon a Vienei? De ce ne tot lovim de o mulțime de *fantome* nenorocite?

Remarcă expresia jignită a lui Sasha și se domolește.

– Bine, deci te-a acostat. Ți-a aruncat întrebarea. Iar tu zici: „Da, doamnă sau domnișoară Kolbach, aș vrea să-l cunosc pe ilustrul tău prieten.” Ce s-a întâmplat *după*?

– Am fost primit într-o vilă impunătoare aflată într-un cartier select din Viena, dar nu am permisiunea să-ți dezvălui numele lui. Și nici miezul discuției.

– Ea te-a dus acolo, bănuiesc, nu?

– Ne aștepta o mașină în fața sălii de conferințe. Cu șofer. Asta la finalul conferinței. Nu mai aveam alte obligații. Când am sosit la vilă, a sunat la sonerie, m-a prezentat unei secretare și s-a retras. După o scurtă așteptare, am fost condus într-o cameră spațioasă, în care se găsea doar Dimitri. „Sasha, mi-a spus el, posed o uriașă avere ilicită, sînt un artist al vieții ascunse și discipolul tău credincios. Vreau să-ți ofer o misiune de o importanță covârșitoare, dar, dacă povara cunoașterii e prea mare pentru tine, te rog să-mi spui imediat și să pleci.” L-am întrebat dacă misiunea aceasta este legală? Mi-a spus că e mai mult decît justificată, chiar esențială pentru binele omenirii. Apoi am jurat să păstrez secretul. Drept urmare, pe parcursul cîtorva ore, mi-a descris natura viziunii lui.

– Care era...?

Sasha, marele agent dublu, a dispărut. În locul lui a rămas visătorul pătimaș și credul din podul unei clădiri berlineze.

– O viziune pentru care eu și salvatorul și prietenul meu Mundy sîntem perfect pregătiți din toate punctele de vedere. O idee care pare să fi fost elaborată dinadins pentru a ne satisface orice dorință.

– Și asta-i tot ce ai de spus.

– Restul vei afla chiar de la Dimitri. În Viena, m-a întrebat dacă, după ce suferisem atît, mai cred în viață.

– Iar tu, bineînțeles, ai spus că da.

– Ferm convins. Iar acum, după ce mi-a descris viziunea, susțin acest lucru cu patimă.

Mundy s-a ridicat de la masă și, cu spatele către Sasha, s-a așezat în dreptul ferestrei mari. Jos, în depărtare, licăresc ultimele lumini ale bîlciului. Lacul e întunecat și neclintit, iar munții de dincolo de el se înalță ca niște umbre pe cerul înnorat.

– Când l-ai întâlnit ultima oară?

– La Paris.

– Tot într-o vilă?

– Apartament. Era atît de spațios încît aveai nevoie de bicicletă ca să ajungi la baie.

– Și înainte de asta?

– Doar la Viena.

– Și cum ții legătura cu el? Vă lăsați bilețele sub pietre?

Sasha refuză să răspundă la o întrebare atît de ridicolă, de aceea Mundy îi pune alta:

– Știe că am colaborat?

– Știe doar că în Berlin ai fost un radical bătut de fasciști, la fel ca el, de altfel, la vremea lui. Știe că te-ai sacrificat pentru un camarad.

– Iar tu?

– Nu înțeleg.

– Știe că i-ai făcut diverse servicii domnului Arnold?

– Știe numai că toată viața am luptat împotriva tiraniei oriunde am găsit-o, cu armele pe care le-am avut la îndemînă. *Teddy!*

Acum i-a venit rîndul lui Sasha să-și piardă răbdarea. Sărind în picioare, traversează schiopătînd camera și vine alături de Mundy la fereastră, apoi îl privește de jos și întinde mîinile spre el de parcă ar cerși îndurare.

– Ducă-se naibii toate astea, Teddy! Nu pricepi cum i-am vorbit despre tine? Când Dimitri m-a întrebat dacă mai cunosc bărbați și femei capabili din trecutul meu, oameni curajoși, integri, care să gîndească la fel și să aibă bun-simț, la cine crezi că m-am gîndit în primul rînd, dacă nu la Teddy? După ce mi te-a descris în cuvinte sclipitoare și mi-a spus cum am putea să schimbăm lumea împreună, doar pe tine te-am văzut pășind alături de mine!

Se trage înapoi, își lasă brațele să cadă de-a lungul trupului și așteaptă măcar cîteva vorbe, însă Mundy continuă să privească lung spre lacul întunecat și spre umbrele munților.

– Teddy, sîntem de nedespărțit. Asta mi-e convingerea. Am trecut prin atîtea împreună. Acum putem triumfa împreună. Dimitri îți oferă tot ce-ți trebuie: bani, un scop și o viață împlinită. Ce-ai de pierdut dacă vorbești cu el?

„A, nu prea multe, gîndește Mundy. Pe Zara, pe Mustafa, fericirea, datoriile.“

– Teddy, întoarce-te la München, sugerează Sasha pe un ton usturător. Mai bine să-ți fie teamă de necunoscut și să nu întreprinzi nimic. Abia atunci te simți în siguranță.

– Și ce se întîmplă dacă vorbesc cu el și nu sînt de acord?

– L-am asigurat că, la fel ca mine, ești un tip de onoare, capabil să păstrezi secretul. Că poate să-ți ofere și un regat. Și că, dacă refuzi, nu vei vorbi despre asta.

„Doar detaliile contează, socotește Mundy. Sasha are idei mari, eu, mărunte. Așa mergem mai departe. Să ne gîndim cum facem pentru a repara dinții Zarei și să-i cumpărăm lui Mustafa computerul după care tînjește atît de mult. Poate mă-nvață și pe mine cum să-i trimit e-mail-uri lui Jake.“

– Ulei de șarpe, spune el pe neașteptate și izbucnește în rîs, însă constată că Sasha se holbează nedumerit la el. Ulei de șarpe, repetă el în germană, de astă dată. Asta le vindeau farsorii oamenilor creduli, pe care îi duceau cu vorba. Asta i-am servit și eu Profesorului, dacă ne gîndim mai bine.

– Și?

– Și poate că a sosit vremea să mă păcălesc și eu. Cine conduce?

Neîndrăznind să răspundă, Sasha inspiră adînc, își strînge pleoapele, deschide apoi ochii și șontîcăie mai vioi pînă în cealaltă parte a camerei. Ajuns la telefon, tastează un număr din memorie, se îndreaptă de umeri, ca un membru de partid – un fel de preludiu înainte de a se adresa unei personalități.

– La cabană, peste o oră! spune el și închide.

– Trec examenul în felul acesta? întreabă Mundy în glumă, arătînd spre hainele de lucru.

Ca aproape întotdeauna, imun la ironii, Sasha îl măsoară precipitat pe Mundy din cap pînă în picioare. Ochii îi rămîn lipiți de un pătrățel brodat cu drapelul Angliei, lipit cu arici pe buzunarul pentru batistă al hainei sport destul de demodate. Mundy îl desprinde și-l îndeasă în buzunar.

Șofatul îi acaparează toată atenția lui Sasha. Se comportă ca un școlar silitor, stă încordat și abia reușește să privească pe deasupra volanului, de aceea claxonează sau semnalizează cu luminile către orice îl deranjează.

În plus, cunoaște și drumul, ceea ce prinde bine, fiindcă la câteva clipe după ce au ieșit din drumul lăturalnic, Mundy, ca de obicei, debusolat în aer liber, și-a pierdut orice simț al orientării. La început bănuiește că se îndreaptă spre sud, însă curînd urmează un drumeag aproape șters, șerpuind la poalele munților impunători. Luna, care mai devreme îi trădase, a apărut în toată strălucirea ei, luminînd poienițele și transformînd drumurile în dîre alburii. Pătrund în pădure și mașina se tot zdruncină pe o alee desfundată, mărginită de brazi. Cîteva căprioare rămîn încremenite, cu ochii orbiți de faruri, apoi aleargă în zigzag și dispar în bezna dintre copaci. O bufniță cu pîtecele alb ca zăpada planează elegant pe deasupra capotei.

Virează la dreapta, încep să urce și după zece minute ajung într-un luminiș presărat cu stive de bușteni. Mundy își aduce aminte luminișul din pădurea de lîngă Praga, în ziua cînd Sasha i-a spus că tatăl lui era spion Stasi. Urcă o rampă din beton și pătrund într-un hambar suficient de mare ca să adăpostească un zepelin. Cinci sau șase mașini elegante, cu numere de înmatriculare germane sau austriece, sînt parcate frumos una lîngă alta, de parcă ar fi expuse spre vînzare. Oarecum izolat de ele, un Jeep negru. Sasha oprește lîngă el.

Automobilul de teren, mare și tipic american, e nou, iar nenumăratele accesorii cromate sclipesc. La volanul lui stă neclintită o femeie uscățivă, între două vîrste, care poartă o eșarfă pe cap. Mundy are impresia că ar putea fi aceeași femeie îmbrăcată cu haină de șerpaș care se scotocea după cheile de la ușa în urmă cu trei ore, cînd el urca scara în spirală, dar, de dragul lui Sasha, alungă din minte o asemenea asociație. Nici un semn de bun venit. Sasha coboară din Audi și-i face semn lui Mundy să procedeze la fel. Femeia continuă să privească fix înainte prin parbrizul Jeep-ului. Mundy îi adresează femeii un salut, dar ea nu-l ia în seamă.

– Unde mergem? întreabă Mundy.

– Teddy, mai avem puțin de mers. Prietenul nostru preferă ospitalitatea Austriei. Asta nu-i nici o problemă.

– N-am pașaportul la mine.

– Nu e nevoie. Oricum în zona asta granița e o chestiune de amănunt.

Sînt un artist al vieții ascunse.

Cu un efort, Sasha urcă în automobil. Mundy îl urmează. Fără să aprindă farurile, femeia iese din hambar și coboară ușurel rampa. Poartă mănuși de piele. Ca femeia de pe palier. Oprește motorul, trage cu urechea pentru a surprinde un sunet cunoscut doar de ea și, evident, nu-l aude. Apoi, cu faza mare, azvîrle Jeep-ul prin bezna muntelui și, cu o viteză amețitoare, începe urcușul.

Coasta împădurită seamănă cu o vale a morții, iar încercarea femeii de a o urca aduce a nebunie. Mundy se agață precipitat de mînerul aflat în fața lui. Copacii stau prea aproape unul de celălalt. Pare imposibil ca femeia să strecoare automobilul printre ei. Și drumul e prea abrupt, iar ea conduce *prea repede!* Nimeni n-ar putea menține o asemenea viteză, dar ea reușește. E în stare de toate astea. Academicienii din Edinburgh ar fi mîndri de ea. Palma înmănușată trece lejer peste maneta schimbătorului și, ajuns într-o viteză inferioară, motorul nu pierde din putere.

Au escaladat peretele muntelui. În lumina lunii în creștere, Mundy vede la poalele muntelui patru vâi desfăcîndu-se ca spițele unei roți argintii. Femeia face Jeep-ul să șerpuiască printre bolovani împrăștiati pe un platou larg și acoperit de iarbă. Au ajuns deja pe asfalt și coboară o pantă lină către o fermă transformată în reședință înconjurată de hambare și căsuțe. Din coșul casei mari iese un fir de fum. La ferestre se află mușcate. Femeia trage frîna de mînă, coboară, apoi închide portiera cu un zgomot puternic și se îndepărtează cu pași mari. Doi tineri atletici, îmbrăcați cu hanorace, apar imediat să-i întîmpine.

„Pe vremea cînd locuiam în Estelle Road am deschis ușa unei perechi de tineri care semănau cu aceștia, dar s-au dovedit a fi misionari mormoni din Missouri care doreau să-mi salveze sufletul, își aduce aminte Mundy. Ei, nu i-am crezut pe aceia, atunci, și nu îi cred nici pe cei de acum?”

* * *

Încăperea în care sînt lăsați să aștepte este lungă și lambrisată cu lemn care miroase a rășină și a miere. Mobilierul constă din

cîteva canapele și o măsuță de cafea pe care sînt împrăștiate reviste de artă abia apărute. Mundy se așază și se străduiește să se concentreze asupra unui articol despre arhitecți postmoderniști, în vreme ce Sasha umblă agitat prin cameră. „Parcă aș fi cu Mustafa la doctorul de origine turcă, socotește Mundy, peste o clipă-două are să-mi spună că se simte bine și că ar dori să se întoarcă acasă.“

– Ai mai fost aici, Sasha? întreabă el aparent detașat.

Sasha își duce palmele la urechi.

– Nu, șuieră Sasha.

– Deci numai la Viena și Paris?

– Teddy, te rog. Nu e momentul potrivit.

Mundy își amintește un adevăr pe care l-a descoperit în legătură cu persoanele care contestă permanent autoritatea: și lor le place să fie autoritare. O blondă cu un aspect îngrijit, îmbrăcată cu un costum business, apare în cadrul ușii.

– Domnul Mundy?

– În persoană, o aprobă el amuzat, ridicîndu-se în picioare, asta pentru că se află în prezența unei doamne.

– Richard ar dori să discute cu dumneavoastră, vă rog. Vreți să veniți?

– Richard? Cine e Richard?

– Se ocupă de formalități, domnule Mundy.

– Despre ce formalități e vorba?

Mundy vrea să o mai audă vorbind, pentru a o putea cataloga.

– Nimic special, domnule. Sînt convinsă că Richard vă va explica.

„Facultatea Vassar, accent german, decide el. Politețe de stewardesă. Încă o întrebare, domnule, și vă sar la gît.“ Aruncă o privire spre Sasha, gîndind că poate vrea să-l însoțească, însă el stă cu spatele și privește atent o stampă reprezentînd niște țărani purtînd costume tiroleze. Blonda de la Vassar îl conduce de-a lungul unui coridor decorat cu trofee de cerbi, apoi pe o scară îngustă din spatele clădirii. Pe pereți, muschete și farfurii din cositor. În față, o ușă veche din pin stă întredeschisă. Femeia bate, o deschide mai larg și se trage deoparte, lăsîndu-l pe Mundy să treacă pe lîngă ea. „Fac parte dintr-un film, gîndește el, în clipa cînd soldurile li se ating. James Bond vizitează castelul balaurului. Încă o clipă și femeia o să mă injecteze cu un medicament care să mă facă să spun adevărul.“

– Și cum te cheamă, totuși? întreabă el.

– Janet, domnule.

– Ted.

Și Richard e blond și la fel de îngrijit. Părul, tuns foarte scurt. Are umerii unuia care face pregătire la sală, poartă un blazer albastru și o cravată de aceeași culoare, aducînd cu un însoțitor de bord. În camera pătrată, lambrisată, ce nu e mai mare decît o saună, stă așezat la un birou de culoare roșiatică. Strîngerea de mînă trădează exercițiu și sinceritate, ba chiar pregătire athletică. Pesemne că și fata e atletă. Pe birou nu există telefon, nici computer, nici alt aparat care să reprezinte vreo tentație. Doar un dosar, și acela închis. Deocamdată nimeni nu a scris „DOSAR“ pe copertă. Richard își așază vîrfurile degetelor de o parte și de alta a dosarului, de parcă ar vrea să-l ridice în aer prin levitație.

– Îmi dai voie să mă adresez cu Ted? Unii britanici sînt atît de rigizi...

– Nu-s dintre aceia, Richard, te asigur!

A reușit să identifice și accentul lui Richard: ton declamator tipic scandinav, unde orice propoziție aduce a reclamație.

– Ted. Dimitri are obiceiul să plătească un onorariu de prezență tuturor angajaților săi potențiali, indiferent dacă interviul este o reușită sau nu. Onorariul e de o mie de dolari, în numerar, ce se achită prin semnarea unui contract de servicii pentru o zi. Ted, te satisface?

Debusolat ca întotdeauna cînd vine vorba de bani, lui Mundy îi scapă una dintre exclamațiile lui de jenă și-și duce grăbit dosul palmei la gură.

– Cred că pot face efortul, recunoaște el.

Apoi obiceiul îl trădează din nou.

– Contractul e pe termen scurt. Confidențialitatea reprezintă elementul-cheie, precizează Richard care, se vede, și-a învățat replicile la perfecție. În baza prevederilor lui, ți se interzice să divulgi conținutul discuției cu domnul Dimitri și personalul său. Asta înseamnă că discuția nici nu s-a purtat. Clar? Poți respecta condițiile? Te rog să citești atent. Nu semna decît după ce termini. În viața de zi cu zi, noi spunem că asta este o axiomă.

Chiar așa? În fine. *În viață*, dar nu altfel. Hîrtie albă, de calitate deosebită, fără antet, doar data. Trei paragrafe imprimare. Ceva ce poartă numele de Fundația Noua Planetă e pe cale de a-l lua în posesie pe Ted Mundy vreme de o zi. În schimb, Mundy se obligă

să nu discute, scrie, descrie în nici un mod, relateze, transmită, dezvăluie sau divulge – plus orice alt verb nerod prin care avocații, care sînt niște jeguri, cred că pot transforma un sentiment onest într-o porcărie de neînțeles –, indiferent ce se va fi petrecut sau nu între părți în castelul căpcăunului.

Mundy semnează, apoi cei doi își strîng mîinile. Palma lui Richard este uscată și fermă. După ce i-a ținut mîna lui Mundy suficient de mult, Richard bagă mîna în buzunarul interior al blazerului și scoate un plic galben, sigilat. Nu dintr-un sertar, dosar, nu dintr-un seif sau cutie de valori, ci din buzunar, din dreptul inimii. Și nici măcar nu vrea recipisă pentru el.

Richard deschide ușa, își mai strîng mîinile o dată, ca pentru camerele de luat vederi, numai că, din cîte și-a dat Mundy seama, nu există nici una. Pe coridor îl așteaptă doi bărbați cu hanorace. Fețe alburii, hanorace negre, chipuri impenetrabile. Bucățele rupte din paznicii credinței mormone.

– Domnul Dimitri vă așteaptă, îl anunță unul din ei.

* * *

Alți doi paznici cu blazere sînt postați în dreptul celor două uși bogat sculptate, dar aceste blazere, spre deosebire de cel purtat de Richard, sînt verzi. „Cineva s-a ocupat *serios* de garderobă“, gîndește Mundy. Unul din paznici îl percheziționează, iar celălalt umple un coșuleț plat cu obiectele personale ale prizonierului: un recipient plat din cositor, cu aspect ponosit, un ecuson cu arici reprezentînd drapelul britanic, un telefon mobil aproape mucegăit, un pumn de monede de colecție, provenind din diferite țări, pe care le-a primit de la vizitatorii castelului Linderhof, un mănunchi de chei de la apartament, un plic conținînd o mie de dolari.

Ușile sculptate se deschid larg, Mundy pășește înăuntru și așteaptă să fie impresionat de imaginea miliardarului filozof, filantrop, sihastru și genial care și-a închinat viața și averea lui Sasha și Cursei Înarmate pentru Adevăr. Nu vede însă decît un bărbat plinuț, purtînd un trening lăbărțat și pantofi sport, rostogolindu-se spre el, în vreme ce alți doi bărbați în costume îl privesc de pe margine.

– Domnule Mundy, mi s-a spus că părerile tale despre ultimele evenimente mondiale coincid în mod uimitor cu cele ale lui Sasha și ale mele.

Chiar dacă s-ar cuveni să răspundă, Mundy nu trebuie să-și facă griji, fiindcă Dimitri nu-i oferă prilejul. L-a prins de bicepsul brațului stîng și îl conduce în cerc prin încăpere.

– El este Sven, iar el, Angelo, rostește el puternic, mai degrabă ignorîndu-i pe cei doi bărbați decît prezentîndu-i. Ei se ocupă de micile detalii supărătoare. Amănuntele au început să mă plictisească, domnule Mundy. La fel ca Sasha, sînt croit simplu. Războiul din Irak nu are legitimitate, domnule Mundy. A fost o conspirație criminală și imorală. Nici o provocare, nici o legătură cu al-Qaida, fără arme capabile să producă sfîrșitul lumii. Istorioarele privind complicitatea dintre Saddam și Osama au fost prostii convenabile. E vorba doar de vechea luptă colonialistă pentru țitei, deghizată drept cruciadă în favoarea vieții și libertății occidentale și a fost declanșată de o clică iudeo-creștină de fanteziști dornici de război, care au acaparat mijloacele de informare și au exploatat psihoza americană de după atacul din 11 septembrie.

Mundy se întreabă din nou dacă s-ar cuveni să adauge ceva celor spuse, însă Dimitri îl scutește încă o dată de acest efort. Vocea îi este la fel de violentă precum gesturile: hîrîită, sacadată chiar și în timpul pauzelor. Potrivit imaginației lui Mundy, acest Dimitri s-a născut undeva în Orient, s-a pregătit în Balcani și s-a perfecționat în Bronx – cel puțin așa își spune, și se străduiește să se distanțeze mintal de această imagine – ba grec, ba arab, ba evreu american, acum însă un amestec de engleză semieducată, deprinsă pe furate, un cocteil care nu reușește să se omogenizeze. Oare Dimitri are o limbă maternă? Mundy are îndoieli. Regăsește în Dimitri un orfan asemenea lui, simte asta: un copil învățat cu limbajul docurilor, cu șisul, un inventator al propriilor sale reguli.

– Pentru declanșarea unui război e suficient ca o mînă de oameni de treabă să nu intervină deloc, așa spune Sasha. Ei, chiar așa s-a întîmplat. Rămîne de discutat dacă mai pot fi numiți oameni de treabă. Opoziția democrată a încurcat lucrurile și mai și. Rămîneți acasă, cîntați imnuri patriotice pînă puteți ieși în siguranță, asta le-a fost politica. Dumnezeule, ce fel de opoziție mai e și asta? Ce fel de curaj moral? Domnule Mundy, te-am luat prea repede? Unii spun că nu le las timp să se gîndească. Ai nevoie de timp de gîndire?

– A, mulțumesc, fac față.

– Sînt convins. Ești inteligent, ai ochiul format, îmi plăci. Ur-mătoarele luate în vizor sînt Iranul, Siria, Coreea, ai de unde alege. Te rog să mă ierți, nu sînt o gazdă prea bună. Am uitat de rolul vital jucat de prim-ministrul britanic, fără de care nu am fi avut un război.

Dimitri se răsucește scurt, apoi amîndoi își continuă plimbarea grațioasă ca pe holurile unui palat.

– Domnul Mundy dorește ceai, Angelo. E căsătorit cu o turcoaică, pesemne bea ceai de mere sau cafea, însă preferă ceai indian tare cu lapte și un castronel cu zahăr din trestie alături. Turcii au avut un rol onorabil în acest război, domnule Mundy. Ar trebui să fii mîndru de doamna ta, și am convingerea că ești.

– Sînt, mulțumesc.

O nouă răsucire.

– Cu plăcere. Guvernul islamist al Turciei a refuzat să-i sprijine pe agresorii americani, iar militarii turci au rezistat de data asta tentației lor obișnuite de a-i tăvăli pe kurzi.

Încă o jumătate de pas și, slavă Cerului, se mișcă amîndoi către canapea, fiindcă Mundy simte că a amețit, are senzația că participă simultan la trei discuții și abia dacă a scos o vorbă.

– Oamenii trebuie să se informeze, domnule Mundy. Iar eu așa fac, după cum vei băga de seamă. Lumea se scaldă în minciuni. A sosit vremea ca mielul să muște leul. Stai jos, te rog. Aici, în dreapta mea. Am probleme cu urechea stîngă. Cîndva, un ticălos mi-a vîrît în ea un cîrlig de atîrnat carnea și nu mai aud decît un vuiet ca de mare. Asta e, nici nu-mi place marea. Am navigat șapte ani, apoi am cumpărat vasul, am rămas pe uscat și am mai cumpărat și altele, dar în larg n-am mai ieșit.

Aruncînd ocheade în lateral, Mundy a reușit să încropească o imagine a gazdei care să i se potrivească glasului. A împlinit cel puțin șaptezeci de ani. Are un trup lat, rotunjour, și țeasta cheală îi este presărată cu pete maronii, ficatul pesemne, riduri ce se întretaie și cute adînci pe obraji ca niște pernuțe gemene. Are ochi albaștri de copil cuminte, foarte nestatornici și, cu cît se precipită mai mult vorbind, cu atît mai iute se rotesc. Mustafa are o jucărie cu cheie care face la fel, și pesemne că tocmai acesta e motivul pentru care lui Mundy îi vine greu să-l ia în serios pe Dimitri. Are sentimentul că stă prea aproape de scenă și vede imperfecțiunile machiajului de pe fața lui Dimitri, plus agrafele cu care îi este

prinsă peruca, precum și sîrmele trase atunci cînd își desface aripile prea larg.

* * *

Angelo a adus ceai pentru Mundy, iar pentru Dimitri, lapte din soia. Mundy și Dimitri stau parcă în șa, răsuciți ușor unul către celălalt pe canapeaua lungă, la fel ca un moderator TV și invitatul său. Sven se plictisește pe un scaun cu spătar înalt, tapițat cu piele, în afara cîmpului lor vizual. Ține în poală un blocnotes pentru a face procesul-verbal de ședință. Carnetul e neînceput. Instrumentul de scris e un obiect zvelt, negru cu auriu – mîndria oricărui director. La fel ca Angelo, care preferă situațiile pe muchie de cuțit, Sven e sever și de-a dreptul fioros. Lui Dimitri îi place să fie înconjurat de bărbați slăbănogi.

– Așadar, cine ești, domnule Mundy? întreabă Dimitri.

Se reazemă de pernele canapelei și își împreunează degetele plinuțe peste burtă. Vîrfurile pantofilor sport sînt răsucite spre interior, pentru a evita să jignească în vreun fel. Probabil că, la fel ca Mundy, a deprins bunele maniere în Orient.

– Ești un domn englez născut în Pakistan, care a făcut pe studentul anarhist la Berlin, spune el pe un ton cîntat. Iubești sufletul german care l-a vîndut pe Shakespeare în favoarea reginei și ești combinat cu o turcoaică musulmană. Prin urmare, cine naiba ești? Bakunin, Gandhi, regele Richard sau Saladin?

– Ted Mundy, ghid turistic, răspunde Mundy și pufnește în rîs.

Dimitri îl imită, apoi îl bate pe umăr și îl masează ușor, lucru de care Mundy s-ar lipsi bucuros, dar asta e, doar au ajuns amici la cataramă.

– Fiecare război e mai rău decît precedentul, domnule Mundy. Însă războiul acesta e cel mai urît pe care l-am avut, dacă ne referim la minciuni, și tocmai la asta fac trimitere. Întîmplător, sînt aproape specialist în minciuni. Mă irită, poate fiindcă am spus prea multe de-a lungul vieții. N-are nici o importanță că războiul rece s-a terminat. N-are nici o importanță că ne globalizăm sau devenim multinaționali sau mai știu eu ce. Imediat ce răsună tobele și politicienii își lansează minciunile, se trece la arcuri și săgeți, la drapele și programe TV nonstop adresate tuturor cetățenilor fideli. Mai

trebuie trei urale pentru primele salve și cui îi mai pasă după aceea de victime atîta vreme cît sînt din cealaltă tabără?

Lasă impresia că nici nu respiră între fraze.

– A, să nu-mi servești porcăria aceea cu drăgălașa Europă, îl previne el, deși Mundy a rămas pînă acum cu gura încleștată. Să citim cîteva pagini din istoria Americii. Puritani fanatici care măcelăresc sălbatici în numele Domnului – cît de departe să mai mergi? Genocid atunci, tot genocid astăzi, dar cine stăpînește adevărul face și jocurile.

Mundy se gîndește să laude demonstrațiile fără precedent contra războiului, dar îi este deja limpede că întreruperile nu fac parte din discuția cu Dimitri. Glasul lui, chiar dacă are intenții pașnice, domină prin forță. Tonul nici nu urcă, nici nu coboară. Te-ar putea preveni în legătură cu a doua venire a lui Iisus sau cu dispariția iminentă a rasei umane, iar dacă ai pune afirmația la îndoială, ai face-o pe propriul tău risc.

– Dacă mărșăluiești, te alegi cu picioarele umflate. Dacă protestezi, te alegi cu o răgușeală și cu vreun bocanc de polițist în gură. Cei care denunță minciunile sînt niște radicali nemulțumiți. Sau islamiști antisemiți. Ori și una, și alta. Iar dacă te îngrijorează viitorul, mai bine abține-te, fiindcă următorul război pîndește după colț, iar tu nu trebuie să-ți faci nici o grijă, ci doar să deschizi televizorul ca să te delectezi cu încă un război virtual adus pe ecranul din propria cameră prin grija juntei tale preferate și a paraziților ei multinaționali.

Nu apare nici o pauză, ci doar o palmă groasă care lansează și oferă întrebarea:

– Și pînă la urmă, ce dracu' *facem*, domnule Mundy? Cum să împiedicăm țara ta, sau America, sau oricare alta, să împingă lumea spre război doar pe baza unor minciuni sfruntate și fabricate, care în lumina zilei arată la fel de convingătoare ca piticuții de ghips din grădina casei? Cum procedăm pentru a-i apăra pe copiii tăi și pe nepoții mei, ca să nu mai fie tocați în războaie? Domnule Mundy, eu mă refer la statul corporativ și la monopolul său asupra informațiilor. Vorbesc despre trunchierea adevărului obiectiv. Și mă întreb cum naiba s-ar putea răsturna situația asta. Te-ar interesa acest lucru? Sigur că da – răspunde el, luîndu-i-o înaintea lui Mundy – cum mă interesează și pe mine. Alături de orice persoană cu mintea întreagă din lumea asta. De aceea te întreb încă o dată: ce *dracu'*

facem ca să readucem integritatea și rațiunea pe scena politică, asta dacă au ocupat vreodată un asemenea loc?

Mundy se trezește amintindu-și în treacăt despre Clubul republican, unde asemenea discuții se desfășurau furtunos în fiecare seară, toate folosind aceleași epitete. La fel ca atunci, nici de astădată în minte nu-i vine un răspuns instantaneu. Însă acest lucru nu i se întâmplă fiindcă nu găsește cuvintele potrivite. Explicația este că are sentimentul că a nimerit întâmplător în mijlocul unei piese în care toată lumea, în afară de el, cunoaște desfășurarea acțiunii.

– Avem nevoie de electorat? Sigur, ce naiba. Nu e vina oamenilor că nu văd lucrurile clar. Nimeni nu le oferă o asemenea șansă. „Priviți *aici*, nu priviți *într-acolo*. Uitați-vă *în altă parte* și deveniți cetățeni neloiali, antipatrioți, nelegiuiți.“ Avem nevoie de alți politicieni? Sigur că da, dar numai electoratul trebuie să-i descopere. Eu și tu, împreună, putem face asta. Dar cum Dumnezeu își poate face datoria electoratul dacă politicienii refuză să coboare de la tribună pentru a discuta problemele? Alegătorii sînt păcăliți înainte de a intra în cabinele de votare. Asta dacă se prezintă la vot.

Vreme de o clipă Dimitri lasă impresia că nu are la îndemînă soluții nici cît Mundy. Numai că se vadește imediat că face doar o pauză înainte de a urca la un alt nivel. În teatru, asta se numește moment dramatic. Parcă a anunța acest moment, Dimitri a îndreptat un deget butucănos spre fața lui Mundy și privește de-a lungul degetului-țeavă drept în ochii lui.

– Domnule Mundy, eu vorbesc, da' mă refer la ceva mult mai important pentru dezvoltarea societății occidentale decît modul de votare. Mă refer la coruperea deliberată a minților fragede încă din perioada de formare a personalității. La minciunile ce li se vîră pe gît încă din leagăn prin manipularea de către corporații sau stat, dacă mai există vreo diferență între ele, lucru despre care am destule îndoieli. Vorbesc despre răspîndirea puterii corporative asupra oricărui campus universitar, atît în țările dezvoltate, cît și în lumea a doua și a treia. Vorbesc despre colonizarea educativă prin intermediul investițiilor făcute de marile companii la nivel de facultate, punînd condiția respectării afirmațiilor minci-noase care îl avantajează pe investitor și care se dovedesc dăunătoare pentru bietul student.

„Ești grozav, ar dori Mundy să-i comunice lui Dimitri. Ești în rol. Iar acum bagă-ți degetul înapoi la locul lui.“

– Mă refer la încătușarea deliberată a gândirii libere în societatea actuală, domnule Mundy, și la modul în care o putem elibera. Sînt un copil al străzii, domnule Mundy. Așa m-am născut și așa am rămas. Procesele gândirii mele nu sînt educate. Savanții îmi pot rîde în nas. Cu toate astea, am citit multe cărți pe această temă. „Așa mi-a spus și Sasha“, gîndește Mundy. Am în minte gînditori precum canadianca Naomi Klein¹, indianca Arundhati Roy², care pledează pentru o altă modalitate de a vedea lucrurile, conaționali tîi, George Monbiot³ și Mark Curtis⁴, australianul John Pilger⁵, americanul Noam Chomsky⁶, cîștigătorul Premiului Nobel pentru economie, americanul Joseph Stiglitz⁷, și franco-americanca Susan George⁸ de la Forumul Social Mondial din Porto Alegre. I-ai citit pe toți acești scriitori minunați, domnule Mundy?

– Aproape pe toți. „Și aproape tot ce-au scris Adorno⁹, Horkheimer¹⁰ și chiar Marcuse¹¹, se gîndește Mundy, amintindu-și un

¹ Ziaristă cu vederi antirăzboi și autoare a unei cărți de succes, *No Logo*, o critică a corporatismului (n.tr.)

² Autoare a cîtorva cărți, între care *Dumnezeu al lucrurilor mărunte*, care a primit Premiul Booker, și a unor articole critice la adresa războiului din Irak (n.tr.)

³ Ziarist la *Guardian* și autor al cărții *Secolul consimțămîntului* (2003) ce analizează pericolul corporatismului multinațional în Marea Britanie (n.tr.)

⁴ Ziarist și autor al unor cărți: *Rețeaua înșelătoriei – analiză a politicii externe britanice*, *Marea înșelătorie – despre noua ordine mondială și globalizare*. (n.tr.)

⁵ Ziarist și realizator de filme de origine australiană stabilit în Marea Britanie, critic sever al politicii și al implicării britanice în războiul din Irak (n.tr.)

⁶ Profesor de lingvistică, semantică și analist al filozofiei limbajului, care a publicat articole cu nuanțe critice la politica externă a SUA și o serie de cărți: *Noul umanism militarist*, *Profit în dauna oamenilor* etc. (n.tr.)

⁷ Profesor de economie, fost vicepreședinte la Banca Mondială, erou al protestatarilor împotriva globalizării și critic al jafului corporat (n.tr.)

⁸ Sociolog, autoare a unor cărți despre globalizare, între care *Conservarea capitalismului în secolul al XXI-lea* (n.tr.)

⁹ Important sociolog și filozof german (1903-1969), critic al societății occidentale (n.tr.)

¹⁰ Sociolog și filozof dialectician (1895-1973), fondator al Școlii de la Frankfurt. Operă bogată, între care *Eclipsa rațiunii* și *Statul autoritar* (n.tr.)

¹¹ Născut în Germania și emigrat în SUA (1899-1979), filozof care critică atât comunismul, cît și capitalismul pentru lipsa proceselor democratice. Opere importante: *Eros și civilizație*, *Omul unidimensional*. A fost considerat în unele cercuri părinte al noii stîngi, calificativ pe care filozoful l-a respins. (n.tr.)

interogatoriu similar ce a avut loc acum o viață la Berlin. Îi iubesc pînă la ultimul, dar nu-mi aduc aminte nici o vorbă de-a lor.“

– Privind din diverse puncte de vedere, acești scriitori eminenți ne spun același lucru. Caracatița corporatistă sufocă dezvoltarea firească a umanității. Ea răspîndește tirania, sărăcia și sclavia economică. Sfidează orice lege a naturii. Războiul este prelungirea puterii corporative prin alte mijloace. Fiecare prosperă cu ajutorul celeilalte, iar ultimul război este o dovadă elocventă. Acest mesaj urgent îți sună familiar, domnule Mundy, sau port un dialog cu mine însumi?

– Îmi trezește multe gânduri asemănătoare, îl asigură Mundy pe un ton politicos.

Se simte că Dimitri se apropie de punctul culminant al oratoriei, așa cum a făcut-o și cu multe alte ocazii. Chipul i se întunecă, vocea îi crește în intensitate și se înclină încrezător către public.

– Cum reușesc aceste corporații să strîngă atît de bine în gheare societatea noastră? Dacă nu recurg la împușcături, cumpără. Cumpără mințile sănătoase și le înhamă la căruța lor. Cumpără studenți care abia s-au smuls de lîngă mamele lor și le castrează procesele de gîndire. Creează false ortodoxii și impun cenzura sub pretextul corectitudinii politice. Construiesc facilități universitare, dictează conținutul cursurilor, promovează excesiv profesori pupincuriști și-i sperie de moarte pe eretici. *Singurul lor scop este de a perpetua conceptul bolnav de expansiune nelimitată pe o planetă finită, avînd drept rezultat un conflict permanent.* Iar produsul obținut de ele este un robot cu educație zero, cunoscut și sub numele de funcționar al corporației.

A ajuns la apogeu, iar acum începe coborîșul.

– Domnule Mundy, peste douăzeci de ani nu va mai exista nici un locaș de învățămînt în emisfera occidentală care să nu-și fi vîndut sufletul bigotismului corporativ. Va exista doar cîte o părere admisă privind fiecare subiect al cunoașterii, începînd cu grădina raiului și terminînd cu dungile roz ale pastei de dinți. Nu se va mai ridica nici un glas potrivnic care să valoreze măcar cît îmbrățișarea unei tîrfe, decît dacă reușește cineva să răstoarne situația, făcînd fluviile să curgă înapoi spre matca lor. Ei bine, eu sînt unul dintre aceștia, la fel și Sasha, de aceea te invit să ni te alături.

Simpla mențiune a numelui Sasha are darul de a-l trezi pe Mundy din transă. „Unde Dumnezeu o fi Sasha? Încă mai analizează

stampa aceea cu țărani tirolezi ori a avansat deja la arhitectura postmodernistă?” Dimitri și-a intrat perfect în rol. Când își prezintă planurile de reformare a omenirii, alte persoane aflate în poziții de putere își vîntură brațele ca moriștile, însă Dimitri se dovedește un maestru al gesturilor stăpînite. Pasul îi este măsurat, palmele stau împreunate la spate – un spate lat ca de salahor. Doar întîmplător își desface mîinile pentru a accentua vreo idee cu un gest scurt, demonstrativ.

Miezul mărețului său plan este de a crea *zone universitare fără prezența corporațiilor*.

Acela de a da naștere unor *seminarii de păreri necumpărate*, domnule Mundy, accesibile studenților de orice vîrstă, naționalitate și disciplină, care manifestă interes față de reinventarea stimulențelor umane din secolul al XXI-lea.

Nimic mai puțin decît întemeierea unei *piețe raționale a gîndirii libere*, unde pot fi analizate adevăratele cauze ale războiului și mijloacele de a preveni izbucnirea lui.

Și, în fine, planul lui capătă un nume – nu mai multe ca autorul ideii, ci unul răsunător, menit să aibă ecou de-a lungul secolelor:

– Contrauniversitatea, exact așa, o întreprindere globală, domnule Mundy, la fel de multinațională și penetrantă precum corporațiile pe care se străduiește să le combată, neatînsă de interesul îngust, religios al statului sau al corporațiilor și finanțată din resursele imense și tîlhărești ale lui Dimitri.

– Contrauniversitatea nu va funcționa pe baza dogmelor, susține el, răsucindu-se pe un călcîi pentru a i se adresa lui Mundy, aflat la celălalt capăt al încăperii. Noi nu oferim o fațadă doctrinară pe care adversarii corporativi să o poată ataca și mînji. Asemenea lor, vom opera în afara granițelor și nu vom da socoteală nimănui. Vom apela la șiretlicuri. Vom fi niște gherile spirituale. Ne vom instala oriunde inamicul și-a ridicat tabăra, și-i vom submina pozițiile dinăuntru. Ia gîndește-te la minunata voastră Universitate Oxford. Imaginează-ți un student la științe exacte. Iese din laboratorul de biologie. Face cîteva sute de metri pe drum. A avut o zi grea. Vede sigla noastră, Contrauniversitatea. Toată ziua i s-a făcut capul mare cu un test pentru o corporație. Intră, se așază și ascultă. „Sînt invitat eu, ca persoană, să-mi respect îndatoririle ca responsabil cetățean al unei planete periclitată? Ce naiba se petrece cu mine? își spune el nedumerit. Tipii ăștia sînt săriți. Nu pentru asta sînt

sponsorizat de corporație. Nu-s plătit pentru a avea conștiință, sînt plătit să descopăr noi mijloace pentru a distruge planeta.“ Apoi mai ascultă puțin și începe să prindă mișcarea. „Ia te uită. Sînt totuși cineva. Poate că nu va trebui să dovedesc ce tare sînt aducînd daune Pămîntului. Poate ar trebui să-mi schimb atitudinea față de el, ba chiar să-l iubesc.“ Și ai idee ce face în asemenea momente? Acceptă cartea noastră de vizită. Apoi se întoarce acasă. Intră pe un anumit site web din cele pe care i le-am recomandat în mod discret. Acest site îi va trezi în continuare sentimentul descoperirii sinelui. Curînd se va vedea drept pionier al gîndirii ireverențioase. Va avea la dispoziție o duzină de astfel de site-uri, fiecare dintre ele fiind o piatră de hotar către eliberarea spirituală. Site-uri ale Contrauniversității noastre. Pentru Contrabibliotecile noastre. Site-uri pentru dezbateri în cunoștință de cauză a armatei mereu crescînde de renegați.

Se oprește brusc, se răsucește, își înclină corpul, astfel încît Mundy se vede silit să-l privească drept în ochi. „*Am priceput, gîndește Mundy. Ești Erich von Stroheim¹ din Sunset Boulevard.*“

– Cam pute, nu-i așa, domnule Mundy? Un bătrîn trăsnet plin de bani care își închipuie în mintea lui sucită că poate schimba lumea.

– N-am afirmat asta.

– Păi, atunci spune ceva. Îmi dai fiori.

Mundy reușește să îngaime:

– Și care va fi rolul meu?

* * *

– Ai fost pînă mai ieri coacționar la o școală de limbi străine la Heidelberg, dacă nu mă înșel, domnule Mundy.

Aceste vorbe au fost rostite de Sven. Sven, cel care îl scutește pe Dimitri de toate detaliile neplăcute. Stînd cu brațele împreunate, Angelo a rămas în penumbră. Epuizat de efortul cerut de rol, Dimitri s-a prăbușit pe canapea.

– Recunosc totul, îl aprobă Mundy.

¹ Regizor și actor american de origine austriacă (1885-1957), care a avut un rol în drama *Sunset Boulevard* (1950). (n.tr.)

– Iar școala își propusese să le predea o limbă engleză avansată persoanelor din domeniul afacerilor?

– Adevărat, spune Mundy, socotind că Sven vorbește exact ca unul dintre cei mai buni elevi ai săi.

– Iar această școală este în prezent închisă, domnule? Fiind pusă sub urmărire judiciară?

– Absolut corect. În prezent este o fostă școală, explică Mundy pe un ton glumeț, însă vorbele de duh, dacă pot fi numite astfel, nu stîrnesc nici o reacție în ochii necruțători ai lui Sven.

– Dar ești încă coproprietar, împreună cu fostul partener, Egon, nu?

– Din punct de vedere legal, probabil că da. Practic, sînt unic posesor de datorii. Împreună cu banca, șase companii de garanții ipotecare și diverși creditori.

– Domnule, puteți prezenta situația clădirii, în prezent? Sven deschide un dosar care lasă impresia că știe mai multe despre afacerile lui Mundy decît cunoaște el însuși.

„În prezent, parcă poți fi sigur de prezent“, gîndește Mundy cel pedant. Ce-ar fi să gîndească altfel: *în acest moment* sau, pur și simplu, *acum*?

– Încuiată și cu ușile bătute în cuie, răspunde Mundy. Nu poate fi folosită, închiriată sau vîndută.

– Domnule, ați revăzut clădirea în ultima vreme?

– Încerc să nu apar în public. Plouă pretutindeni cu citații. Am trecut cu mașina prin dreptul ei acum o lună, iar grădina devenise o adevărată junglă.

– Ce capacitate are școala, vă rog?

– Ca număr de cursanți? Sau profesori? La ce te referi?

– Cîte persoane pot fi găzduite în sala mare?

– Probabil că vreo șaizeci. Adică în vechea bibliotecă. Cel mult șaizeci și cinci. Dar nu funcționam la o asemenea capacitate. Se mai întîmpla, la cîte-o prelegere. Activitatea se desfășura în clase mici. Trei profesori – eu, Egon și încă o persoană –, șase cursanți în fiecare sală.

– Iar veniturile? Erau în numerar? Cît se cîștiga, dacă îmi permiteți să vă întreb, domnule?

Mundy face o față lungă. Banii nu reprezintă specialitatea lui.

– De partea asta se ocupa Egon. Din cîte îmi amintesc, pe baza orelor predate, douăzeci și cinci de euro pe oră de fiecare cursant, trei profesori care lucrau la cerere – predarea se adapta la necesități,

trebuie să ții seama de asta, unele ore începeau la ora șase dimineața – asta, ca să-i prindem înainte de orele de serviciu...

– Bineînțeles, întărește Sven, readucându-l cu picioarele pe pământ.

– Să zicem trei, trei mii cinci sute pe zi, dacă aveam noroc.

Dimitri capătă viață pe neașteptate.

– Iar cursanții, de unde proveneau, domnule Mundy?

– De unde-i puteam găsi. Ne adresam clasei tinerilor manageri. Unii direct din universități, dar majoritatea proveneau de la firmele locale. Heidelberg e capitala tehnologică a Germaniei. Biochimie, informatică, programe de computer, mijloace de informare, tehnologie a imprimării și cîte altele. Există un oraș-satelit în apropiere care nu face altceva. Plus universitatea, care asigură specialiști.

– Am auzit că sînt oameni de toate naționalitățile acolo.

– Ai auzit corect. Francezi, nemți, italieni, chinezi, spanioli, turci, thailandezi, libanezi, saudiți și africani de culoare, tot tacîmul, și bărbați, și femei. Plus o mulțime de greci.

Dar dacă Mundy încearcă să descopere naționalitatea lui Dimitri, își pierde vremea.

– Deci banii provin din întreaga lume, sugerează Sven, fiindcă Dimitri a recăzut în tăcere.

– Însă nu suficient.

– Au dispărut banii, domnule?

– Ba chiar sînt prea mulți.

– Tot în lume?

– La Egon. Altfel ne achitam notele de plată.

– Școala era deschisă și în week-end?

– Sîmbătă toată ziua, iar duminica numai dimineața.

– Deci cursanții veneau și plecau zilnic, la orice oră? Străini de toate naționalitățile? Chiar așa?

– În vremea noastră de glorie.

– Și cît a ținut asta?

– Cîțiva ani. Pînă cînd Egon a început să se lăcomească.

– Țineți luminile aprinse toată noaptea? Nu se arăta nimeni surprins?

– Doar pînă la miezul nopții.

– Cine cerea asta?

– Poliția.

– Ce treabă are poliția cu chestia asta? intervine imediat Dimitri de pe canapea.

– Are sarcina de a asigura liniștea publică. Școala e într-o zonă rezidențială.

– Aveați, cum s-ar zice, trimestre? reia Sven interogatoriul. De genul, acum e vacanță, acum avem cursuri?

„Mulțumiri pentru că-mi explici ce înseamnă trimestru școlar“, gîndește Mundy.

– Teoretic țineam școala deschisă tot anul. În realitate, urmam programul școlar normal. În toiu verii nu organizam cursuri, fiindcă oamenii voiau să plece în concediu. Tot astfel la Paști și de Crăciun.

Brusc, Dimitri se ridică drept, ca un om care nu mai vrea să asculte așa ceva. Se plesnește cu palma peste coapsă.

– De ajuns, domnule Mundy. Acum ascultă-mă cu atenție, fiindcă îți voi face o propunere.

* * *

Mundy ascultă atent. Aude, urmărește cu privirea și se minunează. Nimeni nu i-ar putea cere să se concentreze mai intens.

– Am nevoie de școala ta, domnule Mundy. Vreau să-și reia activitatea, să funcționeze, cu scaune, pupitre, bibliotecă, toate dotările corespunzătoare. Dacă mobilierul a fost vîndut, cumperi altul nou. Vreau să arate și să meargă la fel ca înainte de a se duce la fund, ba chiar mai bine. Știi ce este acela un *vas fantomă*?

– Nu.

– Am văzut filmul. Un cargou amărît care seamănă cu un tanc petrolier și ruginit, gata să se scufunde. Stă ca o pradă sigură pentru un submarin german. Pe nepregătite, nevolnicul cargou ridică drapelul britanic, lasă paravanul să cadă și scoate la iveală un tun de șaizeci de milimetri ascuns în pîntecele lui. Trage o salvă în submarin, iar nemții se îneacă pînă la unul. Asta trebuie să facă și mica ta școală de limbi străine în ziua în care Contrauniversitatea își înalță drapelul și dă de știre corporațiilor că nu mai conduc lumea după voia lor. Spune-mi o dată, domnule Mundy. Dacă mîine ți-ar apărea în față Moș Nicolae cu sacul plin de aur, cît de curînd ai putea relua activitatea?

– Ar trebui să fie un sac măricel.

– Am auzit că ar fi vorba de trei sute de mii de dolari.
 – Depinde ce dobândă se calculează. Și pe ce perioadă.
 – Doar ești musulman. N-ar trebui să vorbești de dobândă. E împotriva religiei tale.

– Nu-s musulman. Abia învăț obiceiurile.

„De ce mă deranjez să spun asta?”

– Trei sute cincizeci?

– N-am reușit să plătesc personalul timp de trei luni. Dacă-mi arăt mutra în Heidelberg, pe ei trebuie să-i plătesc mai întâi.

– Știi să te tocmești. Deci e vorba de jumătate de milion. Când o deschizi?

– Ai spus pentru activitate.

– Așa am spus.

– Tehnic vorbind, imediat ce facem curățenie. S-ar putea să avem nenorocul să găsim persoane instalate ilegal, cine știe?! Pentru a funcționa într-un mod rezonabil – septembrie. Pe la mijlocul lunii.

– Deci deschidem devreme, la scară mică, de ce nu? Dacă o facem cu fast, o să ne azvîrle afară din campus. Pornim mărunt, cu doar două orașe și-și vor închipui că nu merită să-și bată capul. Inaugurăm la Heidelberg și Sorbona și ne extindem după aceea. Ai firmă la poartă?

– Niște plăcuțe din alamă. Am avut.

– Dacă mai sînt acolo, curăță-le. Dacă au dispărut, fă altele. Să pară aceeași școală, aceeași poveste. În septembrie, când aducem mari conferențieri, lăsăm jos masca și pornim ofensiva. Sven, te îngrijești să se dea un anunț în ziar: „Domnul Edward Mundy își va relua postul de director al școlii cutare începînd cu...”

Ochii albaștri ca de copilaș îl fixează pe Mundy cu o privire îndurerată, aproape miloasă.

– De ce nu mă privești direct, domnule Mundy? De ce nu-ți arunci pălăria în aer? Ești deprimat cumva că un individ pe care nici măcar nu trebuie să-l înșeli te scoate dintr-o belea de jumătate de milion de dolari?

Niciodată nu e ușor cînd ți se spune să-ți schimbi expresia, dar Mundy depune toate eforturile. Senzația că nu-și află locul, pe care a simțit-o cîteva clipe mai devreme, l-a cuprins din nou. Gîndește la fel ca Dimitri: „De ce nu mă bucur?”

– Și ce rol va avea Sasha? face el, fiindcă nu-i vine în minte altă întrebare.

– Contrauniversitatea va organiza serii de conferințe interesante. Oamenii mei din Paris se ocupă acum să alcătuiască o listă cuprinzătoare de universitari incoruptibili, bărbați și femei, care consideră ortodoxismul drept blestem al gândirii neîngrădite. Vreau ca Sasha să dea o mână de ajutor acestui proces, fiind și unul dintre conferențieri. Are o minte strălucită, e un om deosebit, l-am ascultat și cred în el. Va avea funcția de „director de studii“. La Heidelberg va superviza înființarea bibliotecii, va face recomandări privind programa de studiu și te va ajuta să recrutezi oameni.

Dimitri se ridică în picioare cu o iuțeală și o hotărîre care îi fac pe Sven și pe Angelo să sară în sus. Pînă și Mundy se dezmeticește și se ridică. „La fel ca prima experiență în moschee, gîndește el. Cînd se ridică toți, faci la fel. Cînd îngenunchează și-și așază capul pe covorașul de rugăciuni, fac la fel și sper că mă ascultă cineva.“

– Domnule Mundy, noi ne-am încheiat treaba. Sven va discuta cu tine personal chestiunile administrative. Angelo se va ocupa de remunerarea ta. Richard o să-ți prezinte un scurt contract pe care trebuie să-l semnezi. Nu vei primi exemplarul propriu de contract, nici confirmarea în scris a ceea ce am convenit aici astă-seară.

Străduindu-se să facă față strînsorii de fier a lui Dimitri, Mundy are impresia că depistează un semnal ascuns în ochii umezi, care nu clilesc. *Tu ai venit aici, tu ți-ai dorit-o, iar acum ai obținut ce doreai*, pare să îi comunice privirea lui Dimitri. *Nu poți arunca răspunderea pe altcineva*. Se deschide o ușă laterală și Dimitri dispare. Mundy nu aude sunetul pașilor ce se îndepărtează, nici aplauze furtunoase cînd cade cortina de final. Un bărbat cu blazer stă alături de Mundy, așteptînd să-i restituie jucăriile.

* * *

Blonda în costumul business îl conduce din nou. Din umbră, sînt urmăriți de aceiași bărbați cu hanorace. La etaj, Richard stă la birou ca mai devreme. O fi făcut din ceară? Ba nu, surîde. A așteptat aici toată seara, în blazerul lui cel nou și dichisit, cu cravata la gît, cu mîinile răsfirate alături de dosarul îmbrăcat în piele, care se deschide de la mijloc precum o fereastră dublă?

Blonda pleacă. Au rămas din nou singuri doi bărbați despărțiți de un birou. Ar putea schimba secrete, numai că Mundy îl păstrează pe al său.

„Nu cred nimic, dar asta nu înseamnă că n-ar putea fi adevărat.

Mă aflu într-un balamuc, dar jumătate din lume e condusă de nebuni și nimeni nu se plînge.

Dacă regi demenți, președinți nebuni și prim-miniștri dezaxați sînt în stare să arboreze masca normalității și sînt încă în funcții, de ce n-ar proceda astfel și un miliardar?

În bătălia dintre speranță și scepticism ce se duce în mine, mi-e din ce în ce mai limpede că am șansa de a cîștiga totul, fără a pierde nimic.

Dacă această Contrauniversitate se dovedește a fi visul bolnav al cuiva, rămîn ce am fost înainte de a trece pragul: sărac, dar fericit.

Dacă, împotriva tuturor aparențelor, visul se adevărește, îmi voi putea privi creditorii în ochi, redeschid școala, ne mutăm cu toții la Heidelberg, o bag pe Zara la școala de asistente medicale și pe Mustafa îl dau la o școală bună, apoi o să cînt *The Mikado* în fiecare dimineață cînd o să intru în baie.

De cîte ori ți se oferă o șansă oricît de neînsemnată? ne întrebăm. Apare vreodată? Nu. Va mai apărea? Nu.

Iar dacă mai am nevoie de un motiv pentru a spune da, și n-am, mai există Sasha, teoria haosului produs de un singur om.

De ce mă simt răspunzător pentru el e o întrebare la care o să găsesc răspuns în altă viață. Un Sasha fericit e o bucurie pentru mine, iar un Sasha nenorocit devine un bolovan pe conștiința mea.“

* * *

Contractul are șase pagini, iar cînd ajunge cu lectura la sfîrșitul lui, Mundy a și uitat începutul. Cu toate acestea, clauze disparate i-au rămas întipărite în minte, iar în caz că se înșală, Richard se găsește în fața sa și i le poate număra pe degetele lui de atlet:

– Legal, casa îți va aparține, Ted, fără sarcini ipotecare din ziua în care închei primul an de predare. Cheltuielile principale, adică încălzirea, energia electrică, taxele locale, întreținerea casei, vor fi suportate de una dintre numeroasele fundații ale domnului Dimitri. În acest scop se va crea un fond permanent, plătibil în avans, ce se va justifica retroactiv în fiecare trimestru. Aici sînt datele bancare,

așa cum le deținem noi în prezent. Te rog să verifici și să ne confirmi dacă sînt corecte. Vacanțele rămîn la discreția ta, însă domnul Dimitri ține cu orice preț ca toți angajații să beneficieze de odihnă deplină. Mai ai întrebări?

„Acum ți-a surîs șansa, Ted. Acum ori niciodată.“

Mundy semnează. Stiloul are același model ca acela al lui Sven. Își aplică semnătura în partea de jos, dreapta, a fiecărei pagini. Richard împăturește contractul semnat și-l vîră în buzunarul în care a ținut și plicul cu cei o mie de dolari. Mundy se ridică. La fel procedează și Richard. Își strîng din nou mîinile.

– Ted, va dura cinci zile pînă îți parvin banii, îl previne Richard, ca într-o reclamă.

– Toată suma? întreabă Mundy.

– De ce nu, Ted? spune Richard cu un surîs misterios și atoateștiutor. Sînt doar bani. Ce înseamnă banii în comparație cu un ideal măreț?

CAPITOLUL DOISPREZECE

Ted Mundy a pierdut contactul cu sine, iar asta nu i se întâmplă pentru prima oară în viață. Un neghiob credul, prins din nou în mrejele lui Sasha? Ori cel mai norocos om de pe pământ?

Cînd pregătește micul dejun, cînd face dragoste, cînd îl duce pe Mustafa la școală sau merge la Linderhof, joacă rolul servitorului credincios al fostului rege Ludwig, cînd se grăbește spre casă să se bucure de noaptea liberă a Zarei, cînd o adoră, protejînd-o de propria-i vulnerabilitate nemăsurată, însă ușor de înțeles, cînd îi aduce de la bibliotecă manuale destinate asistentelor medicale sau joacă fotbal cu Mustafa și cu amicii lui, retrăiește fără încetare vizita nocturnă pe vîrfurile muntelui, nu spune o vorbă nimănui și așteaptă.

Dacă, ocazional, încearcă să se convingă că întreaga aventură este o născocire a imaginației lui debordante, cum își poate atunci explica, mă rog, existența celor o mie de dolari pe care i-a ascuns sub covorașul din mașina sa, la drumul de întoarcere spre München, și pe care a doua zi i-a transferat în siguranța uzinei termice unde, lucru aproape firesc, stau în tovărășia scrisorilor lui Sasha?

Irealitatea nopții nesfîrșite a debutat cu revenirea fantomatică a lui Sasha și s-a încheiat cu plecarea acestuia. După încă o reluare cu Sven, Angelo și Richard a aspectelor tehnice privind renașterea sa, Mundy îi este înapoiat lui Sasha, care îl felicită cu o bucurie atît de năvalnică încît asta face să pălească orice rezerve ar mai putea nutri. Vestea recrutării lui Mundy în favoarea Cauzei i-a parvenit deja lui Sasha. Cînd îl vede întrînd, Sasha îi prinde mîna între palme și, spre nedumerirea lui Mundy, i-o duce la fruntea umedă

Într-un gest de supunere orientală. Într-o muțenie solemnă, urcă amîndoi în Jeep și, avînd la volan aceeași femeie slăbănoagă, coboară drumul forestier într-o atmosferă neașteptat de maiestuoasă.

După ce ajunge la hambar, femeia parchează și așteaptă pînă cînd cei doi urcă în Audi, unde Sasha trece din nou la volan. Însă nu parcurg decît vreo două sute de metri și automobilul oprește brusc, iar Sasha coboară împleticindu-se pînă pe marginea plină de iarbă a drumului, cu palmele apăsate pe tîmple. Sasha varsă convulsiv, cutremurîndu-se ritmic. Mundy îl atinge pe umăr, dar Sasha clatină din cap. Chinurile se domolesc. Apoi revin la mașină.

– Vrei să conduc eu? întreabă Mundy.

Schimbă locurile.

– Ți-e mai bine?

– Sigur. Probleme de digestie.

– Ce faci în continuare?

– Trebuie să plec imediat la Paris.

– Pentru ce?

– Nu ți-a spus Dimitri că răspund personal de înființarea bibliotecilor universității? Adoptă apoi vocea tipică activistului de partid. La Paris, o comisie de universitari francezi și germani vor alcătui, sub conducerea mea, o listă de lucrări care vor fi deținute de toate bibliotecile din proiect. După ce asigurăm cărțile esențiale, fiecare dintre ele are dreptul de a-și îmbogăți colecția. Bibliotecarii vor ține seama, bineînțeles, de dorințele cititorilor.

– Dimitri face parte din această ilustră comisie?

– A exprimat anumite dorințe, iar acestea ne-au fost prezentate spre analiză. Nu dorește să i se acorde un tratament preferențial.

– Și cine îi alege pe universitari?

– Dimitri a făcut cîteva recomandări. Am fost invitat politicos să adaug și eu o serie de nume.

– Sînt cu toții liberali?

– Nu aparțin nici unei categorii. Contrauniversitatea va fi reunită pentru pragmatismul ei. Mi s-a spus că în cercurile neoconservatoare frumosul cuvînt *liberal* a devenit o jignire.

Cînd ajung la drumul lăturalnic unde se află parcată mașinuța lui Mundy, vocea partinică îi face loc unei noi izbucniri de emoție. În lumina scăzută dinaintea zorilor, chipul agitat al lui Sasha sclipește de broboane de sudoare.

– Teddy. Prietene, sîntem pârtași la o aventură istorică. Nu vom face nimic pentru a produce rău, nimic pentru a distruge. Tot ce-am visat la Berlin ne-a fost oferit de pronie. Vom pune capăt marșului ignoranței și vom aduce iluminare întregii umanități. După ce tu ai semnat acceptul, Dimitri m-a invitat pe balcon ca să identific stelele de pe cer. „Acela e Carul Mare, am spus eu. Iar dincolo se poate zări Calea Lactee. Iar acolo, Orion.“ Dimitri a rîs. „Sasha, în seara asta ai dreptate. Dar de mîine vom trasa noi linii între stele.“

Mundy urcă în vechea sa mașină, Sasha trece la volanul Audi-ului. Un timp, mențin o distanță amicală pe șoseaua pustie, dar cînd Sasha începe să îl lase în urmă, Mundy are, vreme de o clipă, senzația că automobilul din fața sa e gol. Numai că Sasha revine mereu.

* * *

Cotropit iarăși de problemele banale ale vieții de zi cu zi, Mundy se zbate să se vadă în situația posesorului unui bilet la loterie cu care ar putea cîștiga potul cel mare. „Dacă s-ar întîmpla asta, înseamnă că e adevărat. Dacă nu, voi fi dezamăgit doar eu.“ În același timp, evenimentele din noaptea aceea se vîntură prin memoria lui ca un film pe care nu-l poate opri, fie că arată către frumusețile cascadei italiene ce coboară povîrnișurile muntelui Hennenkopf, fie că-i explică lui Mustafa, urmînd exemplul domnului Mandelbaum, că a cunoaște o altă limbă înseamnă a avea încă un suflet.

Femeia cu eșarfă pe cap care a condus Jeep-ul – asta îl frămîntă acum. A condus ca un diavol cînd nici nu știam încotro ne îndreptam, apoi ca un dricar cînd știam unde fusesem. De ce?

„Sau să ne gîndim la mănuși, își spune el. Femeia cu haină de șerpaș care stătea pe scara în spirală și-și căuta cheile în poșetă – și ea purta mănuși. Rezistente, noi, gălbui, pătate, bine mulate pe degete, făcute din piele de porc și avînd cusături solide. Și doamna McKechnie avea o pereche, și ce le detestam.“

Dar femeia care a condus Jeep-ul purta tot o pereche nouă ca ale doamnei McKechnie. Și se arătase la fel de rezervată în a-l privi în ochi ca și femeia de pe scări. Cea de pe scări ținea capul în jos

pentru că privea în poșetă. Femeia din Jeep purta eșarfă fiindcă atunci când conduci nu poți ține capul plecat.

Să fie, deci, aceeași femeie? Același cap, cu sau fără eșarfă? Sau doar aceleași mânuși?

„Ori, de exemplu, covorul din camera lui Richard, gîndește el. Tot ce se afla în bîrlogul lui Richard era nou, inclusiv Richard: o nouă tunsoare, blazer albastru nou, cravată nouă, de însoțitor de zbor. Însă cel mai nou obiect dintre toate era covorul plușat. Era atît de nou că, atunci cînd m-am ridicat să-i strîng mîna lui Richard și am privit în jos, am văzut ghemotoace de puf în locul în care ne ținusem picioarele. Și oricine știe că nu poți aspira un covor nou, ci doar îl perii.

Așadar, covorul a fost cumpărat în onoarea lui Dimitri? Sau a noastră? Și ce e cu blazerul?”

Dacă se gîndește mai bine, prezența covorului, nou sau vechi, îl deconcertează. Sau reprezintă o enigmă pentru Ted Mundy, care se pricepe la asamblarea lucrurilor prefabricate. „Covor plușat gen mochetă într-o cabană veche, care are podele minunate din lemn? Acesta e vandalism pe față. Des ar fi de acord cu mine.”

În fine, să spunem că e o chestiune de gust. Dar asta nu-i alungă sentimentul că tot ce se găsea în cameră, inclusiv Richard, a ieșit dintr-un magazin de prezentare în aceeași zi.

Sau hai să punem problema altfel – senzația că aceea a fost prima seară și că, așa cum se întîmplă de obicei, obiectele de recuzită și costumele abia fuseseră scoase spre folosire.

„Iar dacă aceste semne de întrebare par oarecum ridicole în comparație cu splendoarea marii viziuni a lui Dimitri, asta e pe-semne pentru că încerc să reduc lucrurile la dimensiuni umane. Dacă nu cred chestia cu acel covor – altfel spus –, de ce ar trebui să-i dau crezare lui Dimitri?

Dar *cred* în Dimitri! Cînd nebunul rege Dimitri își construiește castelul în aer, cred orice vorbă poleită. Faptul că am devenit slujitorul lui credincios și că mi se achită datoriile îmi pare un contract încheiat în Cer. Abia cînd Dimitri tace încep și îndoielile să mi se strecoare în suflet.”

Răsucind toate acestea pe o față și pe alta, zi și noapte, Ted Mundy așteaptă să afle dacă a cîștigat lozul cel mare.

Și cît așteaptă, stă de veghe.

De la fuga lipsită de orice demnitate din Heidelberg, a plasat tot soiul de obstacole între corespondența ce-i este destinată și el. Dacă o adresă s-a dovedit vulnerabilă, a schimbat-o. Apartamentul din München rămîne ferm pe lista lui secretă. La Linderhof e mai vulnerabil, dar și-a luat măsuri de prevedere. Căsuțele poștale ale personalului sînt situate în clădirea administrativă. Litera M, plasată în partea de jos, se află sub nivelul ochiului trecătorului precipitat. Este absolut normal ca un ghid turistic, preocupat de slujbă, să treacă pe lîngă cutie, grăbindu-se să liniștească un grup agitat de vizitatori vorbitori de engleză și neglijînd astfel să verifice dacă a primit ceva. Trece chiar și o săptămîină – ba și mai mult – pînă cînd harnica *Frau* Klamt iese din cabina ei și-i vîră în palmă un plic cu aspect amenințător.

Dintr-o dată, procedura s-a schimbat radical. De la defensivă, Mundy a trecut la atac.

Pînă acum a remarcat trecerea furgonetelor poștale prin curtea castelului ca pe niște manevre ale unor vehicule inamice. S-a terminat cu asta. Nici nu trece furgoneta dincolo de porțile castelului, că Mundy dă tîrcoale pe la ușa doamnei Klamt, întrebînd dacă n-a sosit ceva pentru el.

Așa se întîmplă că, la opt zile de la coborîrea de pe culmea muntelui, în perioada de respiro ce i se permite între cel de-al treilea și al patrulea grup de turiști al zilei, Ted Mundy află cu mare emoție că este *invitat* să-i telefoneze responsabilului său de cont de la banca din Heidelberg și să-l anunțe *cînd este disponibil* pentru a aranja o întîlnire în cadrul căreia se va discuta modul de utilizare a plăților de credit primite prin transfer telegrafic și care se ridică la 500 000 dolari.

* * *

Banca a delegat nu mai puțin de trei directori, ceea ce i se pare lui Mundy cam extravagant, dacă ține seama de cîte ori a fost silit să-l asculte pe plicticosul domn Frinck vorbind despre plata oamenilor care își fac de lucru supraveghindu-i pe alții muncind.

Domnul Frinck s-a așezat la mijloc, încadrat de Brandt și Eisner. Dr. Eisner este de la departamentul insolvabilități. Domnul Brandt, fără nici un titlu de glorie, e director la sediul nostru central.

– Uneori, celor de la sediu le place să se implice, afirmă Frinck – sau, după cum preferă să se exprime el, *să participe din proprie inițiativă la nivelul clienților*. Domnul Mundy se opune prezenței acestuia?

Mundy nu mai poate de bucurie că domnul Brandt e prezent. Se simte ca băiatul din pictură care așteaptă să fie întrebat când și-a văzut tatăl ultima oară¹. Și-a pus și costumul pentru această ocazie. Pare cam strîmt și se miră constatînd că i-a rămas mic: mînecele i se ridică mereu spre coate. Îmbrăcat astfel, se simte ridicol, lipicios și agitat, ca întotdeauna cînd banii sînt singurul subiect al discuției. Domnul Frinck îl întreabă cum se simte – și, spunînd asta, surîde generos – *Frau Mundy*. În conformitate cu regulamentul băncii, limba vorbită astăzi este engleza. Cînd trei bancheri nemți stau față în față cu un client englez sărac, se înțelege de la sine că engleza vorbită de ei este superioară germanei cunoscute de el.

– Nici nu s-ar putea mai bine, mulțumesc de întrebare, răspunde Mundy din inimă. Păi, la *vîrsta ei*, la ce te poți aștepta? face el de parcă ar lătra.

Aluzia la faptul că acest client al băncii întreține o soție tînără nelegitimă și neîndoielnic extravagantă nu aduce nici o undă de bucurie pe fețele domnilor Frinck și Eisner. Domnul Brandt, pe de altă parte, pare să considere că e o dovadă de tinerețe a lui Mundy. Domnul Frinck deplînge situația creată de război.

– Profund tulburător, spune el, împingînd cu arătătorul grăsuț în rama ochelarilor. Consecințele lui, total imprevizibile, vai, of, a fost foarte frumos și bine din partea Berlinului să adopte o poziție morală superioară, însă America a declarat că asta va costa, iar acum așteptăm nota de plată.

Mundy spune că, indiferent cît de piperat, prețul merită plătit. Practic el se oferă să achite. Accesul lui de generozitate este remarcat cu oarecare rezervă.

Domnul Frinck a pregătit o listă a numeroșilor creditori ai lui Mundy. Dr. Eisner a analizat-o. Domnul Frinck dorește să facă o declarație, avînd în vedere prezența șiretului domn Brandt de la sediul central. Comportarea domnului Mundy în toată această

¹ Aluzie la un tablou intitulat *Cînd ți-ai văzut tatăl ultima oară?* (1878), al pictorului englez William F. Yeams, înfățișînd interogarea de către puritani a unui băiat purtînd uniforma susținătorilor regelui Charles I (1600-1640), în vremea războiului cu Parlamentul. (n.tr.)

perioadă a fost exemplară. Mundy a avut ocazia, ba chiar a fost încurajat să se declare falit. Spre meritul lui, s-a opus. Acum, toată lumea, inclusiv banca, poate primi integral sumele datorate.

– Asta este extrem de satisfăcător, adaugă domnul Frinck. Admirabil. Dobânda poate fi percepută la rată integrală, o rezolvare extrem de rară în asemenea condiții.

Dr. Eisner susține că domnul Mundy este un adevărat gentleman. Domnul Frinck îl aprobă necondiționat. Mundy spune că, în acest caz, ar fi un exemplar singular al speciei. Gluma ori nu e apreciată, ori rămîne neînțeleasă – cu excepția atrăgătorului domn Brandt, care se simte îndemnat să întrebe, pe tonul cel mai nevinovat cu putință, de unde Dumnezeu a primit domnul Mundy toți acești bani.

– Avem trei transferuri bancare, anunță domnul Brandt.

Le ține printre hîrțiile din fața lui, în trei dosare separate, protejate de folii din plastic transparent, pe care acum le împinge către Mundy pentru a le consulta.

– De la United Chemical din Guernsey, două sute de mii, la ordinul clientului. *Voilà!* De la Crédit Lyonnais din Antigua, două sute de mii, la ordinul clientului. *Voilà!* De la Morgan Guaranty Trust, Isle of Man, o sută de mii, tot la ordinul clientului. Bănci mari, cu sedii în locuri mici. Dar cine sînt clienții, domnule Mundy?

Recunoscător pentru faptul că Sven, Richard și Angelo l-au pregătit pentru o astfel de situație, Mundy abordează un zîmbet plin de regret și, speră el, convingător.

– Nu cred că vă pot lămuri pe deplin, domnule Brandt. Sincer să fiu, negocierile au rămas deocamdată într-un punct delicat.

– A, face domnul Brandt, dezamăgit și-și înclină capul într-o parte. Dar măcar cîteva generalități, poate? Neoficial, sugerează el. Cu un aer cuceritor.

– Banii reprezintă un fel de avans. Pentru demararea afacerii, explică el, folosind chiar vorbele lui Sven.

– Ce fel de afacere, mai precis? domnule Mundy.

– Redeschiderea școlii pentru a scoate profit. Am purtat discuții confidențiale cu o fundație internațională. N-am dorit să anunț banca decît după ce se ajungea la finalizarea tratativelor.

– Minunat. Bine lucrat. Și care este obiectul de activitate al acestei fundații? Acest aspect este *extrem* de important, trebuie să recunosc, adaugă domnul Brandt în particular către cei doi colegi ai

lui, cu entuziasmul corespunzător celui venit de la sediu pentru a-și inspecta trupa.

– Păi, *unul* dintre lucrurile cu care se ocupă este răspîndirea limbii engleze, răspunde Mundy, folosindu-se de ceea ce i s-a spus. Engleza, pe post de esperanto. Să-i oferim lumii un limbaj comun ca mijloc de înțelegere pe plan internațional. Fundația are mulți bani primiți de la diverse instituții.

– Excelent. Sînt impresionat.

Iar Mundy poate spune, judecînd după surîsul însoțit al domnului Brandt, că acesta chiar e impresionat.

– Și au ales școala dumneavoastră pentru a fi extinsă? Ca element al acestui plan?

– Da, între altele.

– Ce progrese ați înregistrat în negocieri, dacă nu sînt indiscret?

Mundy își dă seama că instrucțiunile primite nu prevedeau și aceste aspecte. Cu toate astea, n-a îndurat zece ani de interogatorii din partea Profesorului, fără a mai vorbi de lunile cît a transpirat la „Școala de bune maniere“ din Edinburgh, fără să fi deprins cîteva aptitudini.

– Păi, începe el cu îndrăzneală, aș spune că, una peste alta – deși niciodată nu poți fi sigur de ceva decît după ce semnezi –, am ajuns aproape în faza clarificărilor. Nu vorbim despre ceea ce s-ar putea numi negocieri profesionale, evident, dar pînă și o fundație nonprofit trebuie să respecte anumite criterii.

– Desigur. Și ce criterii avem în vedere în cazul de față, dacă nu sînt prea curios?

„Nu ezita nici o clipă.“

– Păi, pe de o parte, proporția de cursanți albi pe care îi acceptăm. E o fundație internațională, deci este firesc să se dorească diversitatea.

– Bineînțeles. Și ce altceva?

– Criterii, adică?

– Da.

– Programa, evident. Conținutul cultural. Nivelul de perfecționare pe care sperăm să-l atingem după o anumită perioadă de instruire. Performanțele, în general.

– Religia?

– Poftim?

– Nu sînteți o organizație creștină?

– Nu mi-a vorbit nimeni despre religie. În cazul multietnicității, probabil că ne referim și la o diversitate de credințe.

Domnul Brandt deschide unul dintre dosare cu un pocnet ușor și privește atent în el cu o expresie de nedumerire amuzată.

– Ascultați-mă. Să vă spun ce am făcut noi, bine?

Îi aruncă lui Mundy un surîs cuceritor.

– Ne-ați destăinuit secretul dumneavoastră, vi-l destăinuim și noi pe al nostru, de acord? Am organizat un mic exercițiu. Uneori așa procedăm. Am urmărit una dintre aceste plăți pînă la sursă – doar una. Nu-i întotdeauna ușor, înțelegeți? Am parcurs tot drumul, de la o bancă la alta. La început, ne-a trebuit multă imaginație, dar am reușit. Din Guernsey, am ajuns la Paris. De la Paris, la Atena. Iar de acolo, la Beirut. Și de la Beirut, am ajuns la Riad. Capătul de drum e Riad. Acum poate înțelegeți de ce întrebam de religie.

Dacă încearcă să te pună în boxa acuzaților, retează-le-o scurt. Adevărul e ceea ce poate fi demonstrat.

– Nici nu am îndoieli că oamenii aceștia își țin banii în toată lumea, răspunde Mundy cu șiretenie. Din cîte știu, au și finanțatori arabi, de ce nu?

– Finanțatori arabi care să susțină răspîndirea limbii *engleze*?

– Dacă-i interesează dezvoltarea dialogului internațional, de ce nu?

– Și folosind trasee bancare atît de complicate?

– Pesemne se feresc. Nici nu-i poți acuza în zilele noastre, cînd orice musulman e prin definiție considerat un terorist.

Domnul Frinck își drege glasul, iar Dr. Eisner își face de lucru ostentativ cu documentele din fața lui, ca nu cumva domnul Brandt de la sediul central să uite că soția domnului Mundy este turcoaică. Dar surîsul atrăgător al domnului Brandt rezolvă totul.

– Dar aveți contract, nu-i așa, domnule Mundy? întreabă el pe un ton liniștitor.

– V-am spus deja. Încă negociem clauzele minore, răspunde Mundy, ajuns deja în pragul indignării.

– Adevărat. Dar, pînă atunci, aveți un contract pe termen scurt, nu mă îndoiesc de asta. Nici măcar cea mai darnică fundație nu pune la dispoziție atîția bani fără un contract.

– Adevărat.

– Atunci, e vorba de un schimb de scrisori de garanție?

– Nimic concret, ca să vă pot arăta acum.

– Fundația vă plătește un salariu?

– Au prevăzut inițial cincizeci de mii de dolari pentru plata personalului. Eu primesc zece. Plata pe două luni înainte. După ce redeschid școala, voi primi cu cincizeci la sută mai mult.

– Iar numirea se face punându-vi-se condiția să locuiți în casă?

– Evident. După ce se repară.

– Plus cheltuielile?

– Tot ce se poate.

– Și mașină?

– Vom discuta și asta. Dacă va fi nevoie.

– Deci, nu-i un salariu rău pentru un profesor cu experiența financiară pe care o aveți. Vă felicit. Se vede treaba că sînteți un negociator priceput, domnule Mundy.

Brusc toată lumea se ridică în picioare. Fiecare are treburi de rezolvat: cecuri de semnat, garanții de eliberat și gajuri de răscum-părat. Departamentul lui Dr. Eisner a pregătit totul. Strîngîndu-i mîna lui Mundy și privindu-l în ochi respectuos, domnul Brandt ține să întărească prin cuvinte admirația profundă pentru înțelegere. A fost vorba doar de o testare a posibilităților celor de la sediul central, nimic personal; în prezent orice bancă trăiește mereu în pragul tribunalelor. Domnul Frinck ține să confirme acest aspect. La fel și Dr. Eisner. Vorbind ca avocat, Eisner îi mărturisește lui Mundy, în timp ce îl conduce la etaj, că n-a mai pomenit pînă acum ca industria bancară să fie atît de mult pîndită de amenințarea legii.

* * *

Școala e la locul ei. Spre deosebire de casa de la numărul doi, The Vale, n-a dispărut; nici un constructor nu oferă case familiale cu o ipotecă de nouăzeci la sută. A rămas aceeași mătușică bătrînă și credincioasă, parcă privindu-l încruntată prin ferestrele boltite și îmbrăcate în iederă, turnulețele acoperite cu ardezie și turnul cu clopot care nu are însă nici un clopot. Îl așteaptă aceeași ușă arcuită avînd buloane cu capete pătrate, semănînd cu niște nasturi de par-desiu. Înaintează sfios. Întîi trebuie să deschidă lacătul de la poarta principală, unde tronează o arcadă de bun venit. Așa și face, apoi pășește încet pe poteca acoperită cu cărămidă către cele șase trepte care duc spre pridvor, unde se oprește și se întoarce, confirmînd, ca și cum s-ar fi îndoit de asta, că priveliștea fermecată a rămas și ea

neschimbată – pînă dincolo de fluviu, spre orașul vechi, cu turlele lui, apoi mai sus, tot mai sus, spre ruinele castelului ce se întinde de-a lungul șirului de munți Kaiserstuhl.

Casa a reprezentat o alegere tîmpită din capul locului. Acum își dă seama de asta. O știa într-o oarecare măsură și înainte. O *școală* comercială, lipită de coasta unui deal – parcare doar pentru trei mașini – aflată în partea nepotrivită a orașului, cui să-i convină? Și totuși era atrăgătoare și spațioasă. Și nimica toată ca preț, după cum ar spune Des, impunîndu-se totuși condiția să fii pregătit să-ți sufleci mînele, lucru cu care Mundy fusese de acord, chiar dacă Egon prefera să stea în seră, frunzărind cărți. Grădina din fața casei avea patru meri pe rod – bun, dar nu cumperi o casă pentru merii ei. Dar mai e o vie în spate și, după ce școala își va începe activitatea, o să-și facă propriul Chateau Mundy și-i va trimite cîteva sticle bătrînului Jake să le deguste.

Iar dincolo de vie se află „poteca filozofilor” – o vede și acum printre meri. Iar deasupra acesteia, Heiligenberg și cîteva dintre cele mai frumoase păduri din Germania, prin care să te plimbi – asta dacă-ți plac plimbările, ceea ce nu e cazul tuturor cursanților maturi.

N-ar trebui uitate nici asociațiile literare – *acestea* chiar nu valorează nimic? Carl Zuckmayer și Max Weber au locuit la cîteva sute de metri depărtare. Dar strada care poartă numele poetului Hölderlin? Pentru numele lui Dumnezeu, ce altceva și-ar mai putea dori un tînăr nestatornic și în ascensiune de la o școală de limbi străine în zilele noastre?

Din nefericire, răspunsul presupune prea multe lucruri.

* * *

Butucul yalei se răsucește și, după ce se lasă cu greutatea corpului peste ușa, aceasta cedează. Pășește înăuntru și se trezește în mijlocul unui morman de broșuri de reclamă aduse de poștaş. Închide ușa și rămîne pe trei sferturi în întuneric din cauza iederei ce acoperă ferestrele și, pentru prima oară în ultimele luni, își îngăduie să-și aducă aminte cît de mult a ținut la acest loc și cît de mult din el a investit aici doar pentru a asista cum totul se scurge ca printre degete: bani, prietenul în care a avut încredere, visul de a face ceva cum se cuvine.

Pierdut în contemplarea propriei nesăbuiințe, pășește printre resturile trecutului foarte apropiat. În holul central, unde s-a oprit, se adunau cursanții pentru ore și erau împărțiți, potrivit necesităților, în patru săli înalte. Scara splendidă primea lumină de la luminatorul în stil Art Nouveau, iar dacă soarele era la amiază când traversai holul, te trezeai scaldat în raze colorate în roșu, verde și auriu. Sala de curs cea mai veche este pustie: pupitrele, scaunele, cuierile, toate au dispărut, vândute. N-a rămas decît scrisul lui pe tablă; reușește să-și audă propriul glas citind:

În calitate de client prețuit al Căilor Ferate Britanice, am dori să ne cerem scuze pentru prezența unui tip nedorit de zăpadă pe șine.

Întrebare: Cine este clientul?

Întrebare: Care este subiectul frazei?

Întrebare: De ce avem un exemplu nefericit de frază?

S-a cocoțat, parcă atras de un magnet, spre locul lui obișnuit de la pervazul ferestrei boltite. „Are exact înălțimea potrivită pentru un lungan ca mine și, cît aștepti sosirea cursanților, te bucuri puțin și de soarele serii.“

* * *

Dimitri ți-a spus că banii lui put. Așa s-a și întâmplat. Asta îl face să fie un mincinos?

Bine, bine, s-ar putea ca transferul a jumătate de milion de dolari către directorul aproape terminat al unei școli de limbi străine să nu i se pară o practică comercială firească unui funcționar rigid și cu orientări anale de la sediul central al unei bănci. Însă ar putea fi o chestie aproape obișnuită pentru unul care cumpără și vinde nave fără să aibă un ban în buzunar.

Presupunînd că domnul Brandt chiar este director la sediul central, bineînțeles. Privirea care se arăta gata de confesiuni și surîsul prefabricat ar putea proveni din cu totul alte preocupări. Pe durata incomodului cadril, am avut de mai multe ori ocazia să mă întreb dacă n-am ajuns să percep din nou acea Prezență.

Timp de mai bine de douăzeci de minute, Mundy își lasă gândurile să cutreiere neîngrădite prin minte. Multe îl surprind, dar asta i se întâmplă deseori. De exemplu, faptul că, în mod misterios, nu-l

impresionează cum s-ar cuveni recent dobândita bogăție. Dacă s-ar putea proiecta, cu ajutorul unei baghete magice, altundeva în lume, chiar acum, ar fi tot în pat cu Zara în apartamentul actual, ori închis în magazie cu Mustafa, ajutîndu-l să isprăvească un ciudat model al Domului, din pietre, pînă la apropiata aniversare a mamei lui.

* * *

Mundy sare în picioare și se răsucește. În spatele urechii drepte a izbucnit un bubuit asurzitor.

Recăpătîndu-și starea de dinainte, se arată încîntat cînd vede trăsăturile de pitic ale bătrînului Stefan, fostul grădinar și fochist, care se află la jumătate de metru depărtare, de partea cealaltă a geamului. Fereastra se ridică. Într-o fracțiune de secundă, Mundy trage și desface încuietoarea, se apleacă, prinde mînerul din alamă și, luîndu-și avînt, face ca fereastra să zdrăngănească atunci cînd el se ridică. Întinde brațul, bătrînul Stefan îl apucă de mînă și, cu agilitatea unui spiriduș de două ori mai tînăr, face un salt pînă în cameră.

Urmează un tumult de informații schimbate pe nerăsuflete. Da, sigur, Stefan se simte bine, la fel și Elli, soția lui, *Söhnchen* – așa îi spune fiului său de cincizeci de ani, care e mare cît un munte – o duce *excelent* –, dar *unde a fost* domnul Ted, ce face *Jake*, mai studiază la Bristol? Și de ce i-a trebuit lui Ted *atîta* vreme, fiindcă tuturor ne-a fost *dor* de el, nimeni din Heidelberg nu-i poartă pică, pentru numele lui Dumnezeu, mica neînțelegere cu domnul Egon *s-a uitat de mult...*

Și, în vreme ce trec toate acestea în revistă, Mundy își dă seama că bătrînul Stefan nu dădea tîrcoale prin grădină din simplă întîmplare.

– Te-am *așteptat*, domnule Ted. Știam de-acum două săptămîni că te vei întoarce curînd.

– Baliverne, Stefan. Eu am aflat abia acum zece zile.

Numai că bătrînul Stefan se bate ușor, cu degetul îndoit, pe o latură a nasului, ca să demonstreze ce pitic șiret este el.

– Ba acum două săptămîni. Exact două săptămîni! I-am spus și lui Elli: „Elli, am zis eu, domnul Ted se întoarce la Heidelberg. O să-și plătească datoriile, așa cum a promis, și-și va lua vila înapoi,

după care va repune școala pe picioare. Iar eu o să lucrez pentru el. Totul e aranjat.”

Mundy reușește să-și păstreze tonul glumeț:

– Dar cine ți-a strecurat vestea asta, Stefan?

– Inspectorii, bineînțeles.

– Care inspectori? Sînt atîția...

Bătrînul Stefan clatină din cap și strînge din pleoapele ochilor sclipitori, însoțindu-și gestul cu o exclamație de neîncredere.

– De la compania care se ocupă de ipotecă, domnule Ted. Cei care ți-au dat împrumutul, cine alții? În ziua de azi, nimeni nu mai poate păstra vreun secret, se știe.

– Și au fost deja aici? se miră Mundy, reușind să lase impresia că îi aștepta și e probabil puțin iritat că n-a fost de față.

– Ca să vadă ce se mai întîmplă, bineînțeles! Treceam și am văzut cîteva siluete la fereastră, o lumină care se mișca și m-am gîndit: „Vai de mine! S-a întors domnul Ted. Ori poate nu a revenit și sînt spărgători“. Sînt prea bătrîn ca să mor eroic, de aceea am bătut la ușă. Mi-a deschis un tînăr, numai zîmbet, în salopetă. Cu o lanternă în mînă. Și, în fundal, cîțiva tipi pe care nu i-am putut vedea, pesemne o femeie. În vremea noastră, femeile au pătruns peste tot. „Sîntem inspectori, mi-a spus el. Nu-ți face griji, sîntem oameni de treabă.“ „Pentru domnul Teddy? am întrebat eu. Faceți inspectia pentru domnul Teddy?“ „Nu, nu, pentru compania care a garantat ipoteca. În caz că această companie îi împrumută bani, domnul Ted se va întoarce.“

– Și la ce oră au venit? întreabă Mundy, dar persoana pe care o ascultă, de fapt, este Kate, în ziua în care a sosit acasă mai devreme de la școală și a văzut umbre prin fereastra casei din Estelle Road: *„Iuți de picior... se mișcau încoace și încolo prin dreptul ușii.“*

– Dimineața. Pe la opt. Ploua. Eu mergeam pe bicicletă spre grădina doamnei Liebknecht. Iar după-amiază, cînd mă întorceam, la ora cinci, ca acum, erau tot acolo. Iar eu sînt exagerat de băgăcios. Întreab-o și pe Elli. N-am leac. „De ce v-a trebuit atîta vreme?“ am întrebat eu. „E o casă mare, mi-au răspuns. Va costa o mulțime de bani. Cînd e vorba de atîția bani, durează mai mult timp.“

* * *

A mai făcut plimbări ca asta prin Edinburgh. Se desfășurau cam așa:

În regulă, Ted, peste un minut ieși pe ușa casei și te îndreapți spre gara mare. Poți folosi orice mijloc de transport dorești, mai puțin taxiul, fiindcă noi nu luăm niciodată taxiul, clar? Nu primul care apare, nici al doilea, nici al treilea sau al treisprezecelea. Mai ales când stăm cu urechile ciulite. Și, pînă ajungem la gară, vreau să știi dacă sînt urmăriți și de către cine și nu vreau să aflu că ei știu că tu ți-ai dat seama de asta. Am fost destul de explicit? Și aș mai vrea să ajungi la gară în jumătate de oră, fiindcă trebuie să prindem un tren. Așa că te-aș ruga să nu faci turul orașului pe la Grădina Zoologică.

Merge pe jos și se lasă în paza Heidelberg-ului. Revine pe stradală și aruncă o privire nepăsătoare spre automobilele și ferestrele din jur. „Of, ce mult țin la această piațetă, cu vilele ei pline de vegetație și cu grădini secrete! Peste drum, pînă la malul fluviului, oare îndrăgostiții de acolo sînt aceiași pe care i-am văzut pe bancă, mîngîindu-se, cînd am urcat pînă aici?” Apoi traversează „podul vechi“, care a fost făcut fărîme în 1945, în zadarnicul efort de a opri înaintarea armatelor americane, dar toată lumea a uitat asta, ba unii nici măcar nu știu, iar cei mai neștiutori sînt școlarii și grupurile de turiști care se plimbă înapoi și încolo pe el, admirînd barjele și statuile, la fel ca Mundy, cînd se apleacă peste balustradă așteptînd să vadă cine se oprește în spatele lui ca să-și aprindă țigara, să consulte un pliant turistic sau să facă o poză. Ziua e caniculară, iar Hauptstrasse, care le aparține exclusiv pietonilor, este înțesată de lume care se mișcă încet, așa că Mundy zorește pasul ca și cum ar avea de prins un tren, lucru adevărat, deși mai are timp, și stă cu ochii pe vitrine pentru a surprinde pe cineva care s-ar putea să-și fi amintit o obligație uitată și ar începe să se deplaseze la fel de repede. Continuă să pășească grăbit, e depășit de cîțiva bicicliști și probabil că urmăritorii săi au apelat la ei, fiindcă e greu să urmărești pe cineva de peste doi metri care merge cît poate de iute dacă ești cu mult mai scund decît el. Iese din orașul vechi și pătrunde în ghetoul industrial și lipsit de culoare, alcătuit din locuințe tip bloc și cafenele. Cînd ajunge la gară, tot ce poate să le spună absenților instructori de la Edinburgh este că, dacă a fost urmărit, i s-a acordat un tratament special, ceea ce include tot arsenalul, începînd cu măturători și terminînd cu acoliți, ba chiar și

o picătură de fixativ pe umăr care, după cum se exprima un instructor convingător, te face să sclipești ca un licurici pe micile ecrane de televiziune.

Ajuns în gară, se îndreaptă spre o cabină telefonică și, cu capul vîrît sub apărătoarea ce seamănă cu o cască de coafor, sună acasă. Zara a plecat la lucru. Va sosi la cafenea peste o oră. Îl găsește pe Mustafa, care începe să strige: „Ce facem cu Domul din piatră, Ted? Ești foarte rău!”

– O să lucrăm de două ori mai mult mîine seară.

Apoi trece la tonul glumeț:

– Da, sînt grămadă pe prietena mea.

La telefon vine apoi Dina, verișoara Zarei.

– Dina, trebuie să rămîn peste noapte la Heidelberg, și mîine am discuții cu banca. Îi explici tu Zarei, te rog? Îl poți convinge pe Mustafa să se culce înainte de miezul nopții? Nu-l lăsa să folosească Domul drept motiv. Dina, ești grozavă.

Telefonează apoi la Linderhof, îi răspunde robotul, se strînge cu degetele de nas și lasă un mesaj cum că nu va putea veni a doua zi: are gripă.

* * *

Trenul spre München pleacă peste patruzeci de minute. Își cumpără un ziar, se așază pe o bancă și urmărește lumea trecînd pe lîngă el, timp în care se întrebă dacă și lumea îl urmărește.

„Ce-au făcut în casă o zi întreagă? Au măsurat-o pentru a instala mochete plușate?”

Simpatici. Tineri. În salopete. Cu o lanternă în mînă. Nu, noi sîntem doar inspectori.

Trenul vine din altă direcție și stă în gară o veșnicie. Asta îi aduce aminte de trenul personal ce venea de la Praga, atunci cînd a stat cu Sasha în vagonul poștal, avînd cu ei bicicletele. Într-o stație micuță din cîmpie, coboară și se mută cu două vagoane mai spre coada trenului. Cînd ajunge la München, mai sînt șase persoane rămase în tren, iar Mundy coboară ultimul, rămînînd cu cincizeci de pași în urma celorlalți.

Parcarea cu etaj are și lift, dar el preferă să urce pe scări, deși acestea miros cumplit a urină. Cîțiva bărbați îmbrăcați cu haine de piele își fac veacul pe paliere. O prostituată de culoare i se oferă

pentru douăzeci de euro. Își amintește de Zara, care i s-a alăturat la micul dejun la cafeneaua aceea, în ziua în care viața lui a reînceput. *Vă rog, domnule, vreți să vă culcați cu mine pe bani?*

Volkswagen-ul broscuță se află la etajul patru, în colțul unde l-a lăsat azi-dimineață. Îi dă roată, căutînd din ochi urme de unsoare, dar și ștersături, în locul în care petele puteau fi șterse, apoi zgîrieturi fine și proaspete pe la încuietorile ușilor. *Bravo, Ted. Am spus mereu că ai un talent înnăscut și n-am greșit.*

Prefăcîndu-se că se uită după scurgeri de ulei, se apleacă în fața și în spatele mașinii, caută casete, detectori și tot ce mai ține minte că era la modă în urmă cu treisprezece ani. *Încearcă întotdeauna să-ți dirijezi teama, Ted. Dacă nu știi de ce ți-e frică, te va speria orice.*

„Am înțeles, mă concentrez. Mi-e teamă de bancherii care nu-s bancheri, de spălători de bani, de miliardari filantropi și ciudați care îmi trimit jumătate de milion de dolari în care nu am încredere, de arabi bogați care plătesc pentru răspîndirea limbii engleze, de inspectori falși și de propria-mi umbră. Mi-e frică pentru Zara, Mustafa și Mo, cîinele. Și de dragostea mea față de umanitate.“

Descuie mașina și, după ce constată că n-a explodat, întinde mîna cît poate spre bancheta din spate și dezgroapă o vestă de un kaki bolnăvicios, care este și matlasată și are buzunare ca de popă. Scoțîndu-și haina de la costum, se strecoară în vesta aceea și transferă conținutul buzunarelor. Mașina pornește la prima cheie.

Pentru a coborî pe pămînt, trebuie să intre într-un lift diavolesc pentru mașini, care îi amintește de Sicriul de oțel. Pentru jumătate din prețul oficial al parcării, un angajat în vîrstă îi descuie ușile, folosindu-se de niște chei ca de închisoare și îl închide în lumea cealaltă. După ce se trezește din nou în aer liber, virează la dreapta, apoi tot așa, pentru a evita să treacă prin dreptul cafenelei unde lucrează Zara, fiindcă știe că, dacă ar zări-o, ar lua-o de acolo și ar duce-o acasă, provocînd nedumerire în mintea tuturor, inclusiv în a lui.

Ajunge la un sens giratoriu și se îndreaptă spre sud. Verifică în oglinzile retrovizoare, însă nu percepe nimic asupra căruia să-și concentreze teama. „Păi dacă sînt cît de cît pricepuți, nici nu trebuie să-i vîd, nu?“ E miezul nopții. Pe cer, o lună rozalie, drumul este pustiu atît înainte, cît și în urma lui și se vîd și multe stele îndrăznețe. *Dar de mîine vom trasa noi linii între stele. Pesemne că*

Dimitri a jefuit tot globul pentru a avea atîția bani, dar tot și-a găsit vreme să urmeze un curs de kitsch.

Continuă spre sud, pe drumul pe care îl parcurge în fiecare zi, iar după patruzeci de minute va ajunge la prima dintre cele două intersecții și o va lua spre stînga. Așa procedează. Nu zărește nici un Audi albastru cu Sasha ghemuit ca un maimuțoi la volan pentru a-l îndruma, dar nu are nevoie de ghid. Sfidînd nefericitul simț al orientării pe care pare să-l fi moștenit de la Troțki, cunoaște drumul. Cînd a făcut drumul de întoarcere împreună cu Sasha, și-a notat mintal toate curbele, iar acum le parcurge în ordine inversă.

Trece de drumul lăturalnic, unde și-a lăsat mașina pentru a-l urma pe Sasha pe scara în spirală, și continuă să conducă pînă ajunge la poteca abia trasată care mergea pe la poalele muntelui. Rezervorul e plin doar pe sfert, dar asta nu-l va împiedica să ajungă acolo. Curînd merge prin pădure, pe același drumeag plin de gropi, deși gropile par mai adînci, fiindcă luna e mai strălucitoare. Pătrunde în luminișul care semăna cu acela din apropierea Pragăi, însă, în loc să-l traverseze, caută un alt drum printre copaci, descoperă unul dedesubt și, stingînd farurile, iar apoi, oprind motorul, se îndreaptă fără zgomot către el, blestemînd crengile care trosnesc sub roți și păsările care, trezite, stîrnesc un adevărat vacarm.

Lasă mașina să ajungă sub niște brazi, pînă simte greutatea ramurilor acestora pe acoperiș, parchează și pornește apoi pe jos printre bolovani către rampa de beton.

Acum distanțele sînt reale. Pătrunde în Țara Răului, de aceea simte ceva ca un șoarece care îi ronțăie în stomac. Hambarul se înalță amenințător în față. În absența luminii farurilor, acesta pare mai mare decît și-l amintea: cît pentru două zepeline, pe puțin. Ușile îi sînt închise cu lacăte. Se strecoară de-a lungul lui. Spre deosebire de inspectorii cu ziua din Heidelberg, el n-are nici lanternă, nici ajutoare.

Se deplasează de-a lungul hambarului, pipăindu-și drumul cu palmele, folosind marginea fundației din piatră drept potecă, așteptînd să găsească o fereastră sau vreo deschizătură între bîrne. Nu apare nici una. Descoperă o scîndură slăbită și trage de ea. Ar avea nevoie de trusa de scule. Mustafa are așa ceva. Aici ar fi bun Des. „Dar am divorțat.“

Scîndura s-a curbat. O mai curbează și el puțin. Se răsucește, se îndoaie în sus și se desprinde. Mundy privește prin spațiul rămas

liber. Razele de lună îi dezvăluie ceea ce vrea să afle. Nici urmă de Jeep-ul sclipitor, nici urmă de automobile scumpe de vânzare. În locul acestora, trei tractoare destul de murdare, un ferăstrău și un morman din baloturi de fîn.

„Am greșit adresa? Nu, n-am greșit, numai că proprietarul s-a schimbat.“

Se întoarce către capătul hambarului și pornește de-a lungul drumului ce duce spre zidul morții. După aprecierea lui, Jeep-ului i-au trebuit între zece și douăsprezece minute. Pe jos, îi va trebui o oră. Curînd își dorește ca deplasarea să fie mai lungă. Ar voi să țină o viață, împreună cu Zara și Mustafa, chiar și Jake, dacă nu e prea ocupat, fiindcă, în opinia lui Mundy, nimic pe lume nu egalează mersul agale printr-o pădure de pini în lumina lunii, cînd ceața plutește deasupra văii, prima clipire a zorilor îți vine din față, șopotul pîraielor primăvăratice aproape că te asurzește, la care se adaugă mirosul de rășină, care îți aduce lacrimi în ochi, iar căprioarele se joacă de-a v-ați ascunselea nu departe de tine.

* * *

Ferma nu mai e aceeași.

Casa aceea era enormă și primitoare, cu lumini vesele la geamuri și mușcate în ferestre, iar din horn se înălța fum ca în basmul cu Hansel și Gretel.

Ferma asta însă apare micuță, cenușie, are obloanele trase la ferestre și un aer sumbru. E înconjurată de un gard din sîrmă pe care nu l-a observat la precedenta vizită aici și stă rezemată de un perete stîncos, iar aerul degajat de ea – dar mai ales tăblițele vopsite – te avertizează: „Proprietate privată, dotată cu cîini de pază“, îți interzice: „Încă un pas și te trezești în boxa acuzaților, așa că, vezi-ți de drum“. Iar dacă doarme cineva în încăperile de la etaj, o face cu ferestrele cu obloanele lăsate și cu perdelele trase, încuiat, ca să împiedice pătrunderea oricărui intrus.

Gardul nu e nici electric, nici nou, ceea ce inițial îl face să se simtă ridicol. Apoi își spune că nici măcar celui mai deștept absolut de la Edinburgh nu i se poate cere să rețină toate amănuntele de la prima vizită de scurtă durată. Și în nici un caz cînd ajunge acolo cu o viteză nebună, adus de o amazoană înmănușată la miez de noapte și avîndu-l pe Sasha în coastă.

Partea superioară a gardului e din fir tăios ca briciul, în rest, sîrmă ghimpată. Poarta metalică stă încuiată, dar în curte vede două căprioare care tare ar dori să iasă.

„Deci, într-un fel sau altul, au reușit să intre. Poate au sărit gardul. Ba nu, e prea înalt, chiar și pentru ele.“

În realitate – constată Mundy cînd merge de-a lungul gardului și caută semne de viață prin alte hambare și anexe ale fermei, fără a descoperi vreunul –, căprioarele au traversat o porțiune bătătorită de vreun metru și jumătate, pe unde vreun tractor sau alt utilaj agricol a trecut în repetate rînduri, ignorînd tablitele de avertizare și sfărîmînd gardul, iar acum ele nu reușesc să regăsească acest loc.

Dar Mundy e în stare de asta, ba chiar se dovedește mai bun, fiindcă, în starea de agilitate febrilă, observă o cale ușoară de acces, un acoperiș nu prea înalt din ardezic, către o fereastră de la etaj. În plus, înainte de a încerca să urce pe el, are inspirația să se înarmeze cu o piatră. E, de fapt, ardezic, pare să cîntărească o tonă, dar nu are rival cînd vine vorba să fărîme ferestre.

* * *

„De ce am venit aici?

Ca să mă asigur că toate sînt la fel de frumoase și dimineața, nu numai noaptea.

Ca să mai arunc o privire la semnalul secret din ochii albaștri ca de copilăș ai lui Dimitri, acela care mă prevenea: «*Singur ți-ai căutat-o.*»

Pentru a afla, în modul cel mai firesc, ce și-au propus, în acest moment extrem de sensibil din istoria lumii, să realizeze cu banii suspecti care au plecat tocmai de la Riad.

Și ce i-a determinat să desfășoare o inspecție de o zi a școlii mele falite, cu două săptămîni *înainte* de a mă întreba ce suprafață utilă are.

Presupunînd că a fost vorba de o inspecție, lucru de care mă îndoiesc.

Cu alte cuvinte, ne aflăm aici pentru a arunca puțină lumină asupra unei experiențe tot mai tulburătoare, scumpul meu Watson.“

Doar pentru a constata că a sosit prea tîrziu la fața locului. Trupa și-a împachetat bagajele, recuzita și costumele și a dispărut.

Următoarea reprezentație, la Viena. Sau Riad.

* * *

Există o vorbă bine cunoscută, nu numai în lumea spionilor, că poți descoperi multe despre oameni după ceea ce aruncă la gunoi.

Într-un dormitor iluminat de razele lunii, șase paturi simple, folosite și lăsate nefăcute. Lipsesc pernele, cearșafurile și păturile. „Aduceți-vă saci de dormit.“

Împrăștiate în jurul paturilor, lucrurile obișnuite pe care cei înstăriți le lasă pentru menajere – să le folosești, dragă, sau să i le dai cuiva apropiat.

Un spray masculin la modă, pe jumătate plin. Să-i fi aparținut unui mormon? Unuia în hanorac? Ori unuia care purta costum? Sau blazer?

Fixativ unisex. Richard?

O pereche de pantofi de casă italienești care nici măcar nu par comozi. Chiloți, puțin agățați. O bluză de mătase pe gît, lăsată să atîrne într-un dulap. Blonda cea arătoasă? Trusa ei de castitate?

Trei sferturi de litru de scotch de bună calitate. Pentru Dimitri, ca să-l amestece cu laptele din soia?

Un carton de bere Beck's, din care au rămas două nedesfăcute. Un cartuș de Marlboro Light, din care lipsesc cîteva pachete. O scrumieră plină de chiștoace. Angelo? Sven? Richard? Ai fi putut pune pariu că cei trei juraseră pe genunchii mămicii lor că nu se vor atinge de țigară sau de alcool.

Ori se întîmplă ca Ted Mundy, superspionul, să vîneze himere? „Oare de la plecarea celuiilalt grup să se fi instalat altul, iar eu citesc alte semne decît ar trebui?“

* * *

Merge pe pipăite de-a lungul unui coridor, coboară cîteva trepte și ajunge să calce pe o mochetă moale. Aici nu sînt ferestre. Palpează pereții din jur și descoperă un întrerupător electric. Filantropii miliardari nu se deranjează să stingă lumina la plecare. Stă în fața ușii ce dădea în biroul lui Richard. Pășește înăuntru, parcă așteptîndu-se să-l vadă pe Richard cu tunsoarea lui cea nouă, așezat la biroul abia adus de la magazin, îmbrăcat cu blazerul nou-nouț și purtînd cravata de însoțitor de zbor, însă din tot ce-a fost n-a rămas decît biroul.

Trage sertarele. Goale. Se lasă în genunchi pe mocheta plușată și ridică un colț. Nici cuie de prins în podea, nici strat protector –

pur și simplu mochetă groasă, scumpă, tăiată grosier, pentru a acoperi firele de sub ea.

Ce caută firele acolo? Richard nu avea nici telefon, nici computer. Stătea la un birou gol. Capetele firelor sînt izolate cu bandă. Urmărește firele pe sub mochetă și constată că duc pînă la un dulap cu sertare plasat sub fereastră. Îl trage deoparte. Firele continuă în sus pe perete, traversînd pervazul și apoi ieșind printr-o gaură proaspăt făcută în rama ferestrei.

Pentru Mundy, meșterul casei, gaura aceea pare făcută de un nepriceput. Rama ferestrei e din lemn vechi și bine lustruit. „Mai bine trăgeau un glonț prin ea ca să facă gaura.“ Deschide fereastra și se apleacă în afară. Firele coboară peretele cale de aproape doi metri, apoi reintră în casă: *acolo*. Fără să fie fixate cu cleme, desigur, ceea ce i se pare tipic. „Lăsați-le să atîrne acolo, iar primul vînt le va duce pînă în pădure.“

Revine la casa scărilor, coboară un palier și se îndreaptă spre camera de zi, unde filantropul și tovarășii lui l-au primit pe ultimul lor recrut. Lumina scăzută a zorilor licărește la ferestrele dinspre vale. Mundy se oprește în locul în care l-a privit pe Dimitri, îmbrăcat în trening și dominîndu-l. Dimitri a intrat pe ușa aceea și tot pe acolo a ieșit.

Parcurgînd același drum, Mundy ajunge la ușă, o deschide și pătrunde, nu în camera verde, ci într-o bucătărie de vară, lipită de partea de nord a casei. Face parte dintr-un balcon acoperit – același balcon, fără îndoială, unde Dimitri l-a invitat pe Sasha să numească stelele de pe cer.

Firele ce vin de la etaj își ițesc mustățile prin fereastră. De data asta însă, în loc să facă o gaură de glonț prin rama ferestrei, nepricepuții au spart geamul. Capetele firelor sînt și aici izolate.

„Deci aici s-a ascuns Dimitri după ce și-a rostit mărețul monolog. Aici și-a ținut răsufarea și a așteptat pînă am ieșit din încăpere. Ori s-a distrat jucîndu-se cu vreun dispozitiv isteț, ceva care să-l țină în legătură cu Richard, aflat la etaj? Pentru ce, Dumnezeule? De ce s-au pretat să folosească niște biete fire într-un veac al invențiilor electronice?“ *Fiindcă firele simple sînt cu mult mai sigure decît semnalele transmise prin radio, de aceea, Ted, i-ar răspunde înțelepții de la Edinburgh.*

Simțind că zăbovește mai mult decît s-ar cuveni, Mundy revine la etaj și coboară pe acoperișul din plăci de ardezie pînă ajunge pe

sol. Își aduce aminte de cîinii cu aspect fioros și se întreabă de ce nu l-au mușcat încă și de ce le-au dat pace căprioarelor. Probabil că au plecat o dată cu filantropii. La marginea gardului face o încercare neconvingătoare de a îndemna căprioarele să-l urmeze, însă ele își lasă capetele în jos și-l privesc cu o undă de reproș. „Poate după ce dispar eu de aici“, gîndește el.

* * *

Vîntul poartă pe cer zdrențe de nori de culoare oranj. Mundy coboară în salturi drumul abrupt, sperînd că oboseala fizică va declanșa un soi de iluminare interioară. Cu fiecare pas făcut, vocile pe care le aude în minte devin tot mai apăsate: refuză, trimite banii înapoi, spune nu – dar cui? Trebuie să discute cu Sasha, dar nu are cum să dea de el: *Trebuie să plec imediat la Paris... Răspund personal de înființarea bibliotecilor universităţii...* „Da, lua-te-ar naiba, dar ce număr de telefon ai? N-am întrebat.“

– Punct de trece a frontierei, rostește el cu voce tare și parcă simte în burtă un șoarece flămînd.

Un lanț de grăniceri sau polițiști de frontieră – nu-și dă seama exact – stă înșirat de-a latul potecii, la vreo douăzeci de pași de el. I-a și numărat: nouă. Poartă pantaloni cenușiu cu albastru și haine cu șnururi roșii; Mundy presupune că sînt austrieci, nu nemți, căci încă n-a văzut în Germania o asemenea uniformă. Toți țin armele îndreptate spre el. Iar în spatele lor se agită cîțiva bărbați în civil.

Unele dintre arme sînt îndreptate spre cap, restul spre talie, într-o nemișcare ce trădează țintași de elită. Dintr-o portavoce răsună o voce bubuitoare care îi cere în limba germană să ducă mîinile la cap *imediat*. În timp ce dă curs ordinului, vede și alți soldați în stînga și în dreapta lui, probabil cîte doisprezece de fiecare parte. Apoi bagă de seamă că s-au așezat în așa fel încît, dacă ar fi să tragă în el, să nu se împuște unii pe alții. Portavocea este în posesia grupului din față, iar glasul răsună ca un ricoșeu de glonț ce nu vrea să se stingă. Un accent pronunțat bavarez; ar putea fi austriac.

– Ia-ți mîinile de pe cap și întinde brațele în sus!

Face exact ce i se spune.

– Scutură-ți brațele în lături!

Le flutură.

– Scoate-ți ceasul! Dă-i drumul pe pământ! Suflecă-ți mînecele!!
Mai sus! Pînă la umeri!

Își trage mînecele cît de sus poate.

– Rămii cu brațele în aer și întoarce-te! Continuă! Stai pe loc!!
Ce ai în buzunare?

– Pașaportul și niște bani.

– Altceva?

– Nu.

– Și în buzunarele interioare?

– Nimic.

– Armă?

– Nu.

– Bombă?

– Nu.

– Sigur?

– Absolut.

Mundy l-a identificat pe bărbatul care îi poruncește. E cel care e diferit de ceilalți în șirul de nouă soldați. Chipiu și ghetete de munte. Nu are armă, ci doar un binoclu. De fiecare dată cînd i se adresează, trebuie să lase în jos binoclul și să apuce portavocea.

– Înainte de a-ți scoate haina, trebuie să-ți mai spun ceva. Ești pregătit?

– Da.

– Dacă atingi buzunarele hainei sau bagi mîna înăuntru, ești mort. Ai înțeles?

– Înțeles.

– *Folosind doar o mînă*, scoate-ți haina. Încet, ușurel. Să nu faci mișcări bruște, altfel tragem. Nici o problemă. Noi omorîm oameni. Nu ne pasă. Poate că și tu ucizi, nu?

Folosindu-se de mîna stîngă și împungînd cu dreapta rigid în sus, Mundy găsește capătul de la gît al fermoarului și îl trage precaut în jos.

– Bun. *Acum*.

Se strecoară afară din haină și o lasă indiferent să cadă la pământ.

– Palmele pe după cap. Bravo. Acum fă cinci pași mari spre stînga. Stop.

Mundy execută ordinul și observă pe furiș cum un tînăr și brav jandarm se apropie de haină, o împunge cu capătul țevii, apoi o întoarce pe dos.

– N-are nimic, domnule căpitan! raportează el.

Apoi, act de curaj suprem, tânărul își pune arma pe umăr, ridică haina și o duce în josul pantei, către șeful lui, unde îi dă drumul hainei la pământ, de parcă ar fi vreun trofeu de vânătoare.

– Scoate-ți cămașa!

Mundy execută ordinul. Nu poartă maiou. Zara spune că e prea slab. Mustafa susține că e prea gras.

– Acum pantoful stîng. *Ușurel!*

Își scoate pantoful. Încet.

– Dreptul.

Se apleacă și-și scoate și celălalt pantof. Tot încet.

– Acum șosetele. Bravo. Fă cinci pași la dreapta!

S-a întors de unde a plecat și rămîne cu picioarele printre scaieți.

– Desfă-ți cureaua! *Încet!* Pune-o pe pământ! Dezbracă-te în pielea goală – da, și chiloții! Mîinile la ceafă. Cum te numești?

– Mundy. Edward Mundy. Cetățean britanic.

– Născut unde?

Căpitanul ține pașaportul într-o mînă, în cealaltă avînd binoclul și confruntă răspunsurile lui Mundy. Pesemne că l-a extras din buzunarul hainei.

– Cincisprezece august 1947.

– Locul?

– Lahore, Pakistan.

– De ce ai pașaport britanic dacă ești din Pakistan?

Întrebarea e prea grosolană pentru un bărbat gol, neînarmat. „Cînd mama a intrat în chinurile facerii, soarele era încă indian. Cînd a murit, devenise pakistanez, dar tu n-ai fi în stare să pricepi asta.”

– Tatăl meu a fost cetățean britanic, răspunde el. „Iar mama, irlandeză“, ar putea adăuga, însă nu simte nevoia.

Un soldat în vîrstă, cu sprîncene stufoase ca Moș Crăciun, urcă chinuit panta spre el, în timp ce își trage pe mîini o pereche de mănuși din cauciuc. E însoțit de același jandarm tînăr și plin de curaj care de data asta are în mînă o pijama purpurie.

– Apleacă-te, fiule, îi spune individul mai în vîrstă. Dacă faci probleme, ne împușcă pe toți, așa că fii cuminte.

Asta mi s-a întîmplat ultima oară cînd am fost recrutat ca agent secret. Kate a socotit că aveam cancer de prostată, fiindcă mergeam

prea des la toaletă, dar era pe bază nervoasă. Individul cel bătrîn își vîră pînă la cot mîna în fundul lui Mundy, dar nu găsește ce caută, fiindcă strigă „Nix“ către căpitan. Bluza purpurie nu are nasturi, astfel că Mundy trebuie să și-o tragă peste cap. Pantalonii sînt prea largi, chiar după ce strînge toate cataramele la maximum.

Doi bărbați l-au prins de brațe și i le blochează la spate. Aude pocnetul metalic produs de închiderea cătușelor. Un căluș din cauciuc îi este vîrît cu forța în gură. Pe ochi i se pun ochelari negri. Ar vrea să strige, dar nu poate decît să gîngurească. Ar voi să se prăbușească, dar nu poate să facă nici asta, pentru că este luat pe sus și dus cu forța în josul pantei. Simte cum gura i se umple de gaze de eșapament cînd este împins cu fața în jos pe podeaua din oțel, care vibrează, și se trezește înconjurat de călcîie. A revenit în Sicriul din oțel și se îndreaptă spre triaj, dar nu are speranța ca Sasha să apară cu cheia salvatoare. Podeaua face un salt înainte, iar tălpile i se izbesc de ușile din spate. Acest act de nesupunere îl fericește cu ceea ce se dovedește a fi, în ciuda beznei depline ce-l înconjoară, o lovitură peste ochi care îl orbește cu totul. Schimbare a sistemului de referință: acum este Sasha, în furgoneta plină de cuști de cîine, plecat să ia prînzul cu Profesorul. Apoi redevine Mundy, în *grüne Minna*, în drum spre secția de poliție pentru a mai face o declarație, din proprie inițiativă.

O ultimă hurducătură și furgoneta oprește. Urcă chinuit o scară metalică, pe sub paletele rotorului unui elicopter pe care nu-l poate vedea. Este din nou lipit de podea, de data aceasta înlănțuit de punte. Elicopterul se înalță. I se face rău de la stomac. Aparatul zboară, nu-și dă seama cîtă vreme. Aterizează, este coborît din nou pe trepte, pe care nu le mai numără, traversează pista și trece printr-o serie de uși care se închid cu zgomot metalic. Este legat de un scaun, cu fața spre spătar, într-o încăpere din cărămidă cenușie, fără ferestre și cu ușă din oțel, dar îi trebuie ceva timp pînă-și dă seama că poate vedea.

După aceea, își aduce el aminte ulterior, trec doar cîteva ore și cîteva vieți pînă ce redevine un om liber, care poartă hainele proprii și stă pe un fotoliu îmbrăcat într-un material înflorat plasat într-un birou aranjat atrăgător, cu mobilier din lemn de trandafir și cu trofee militare, cu fotografii înfățișînd piloți eroici surprinși făcînd semn cu mîna din carlingile avioanelor și cu un buștean care arde la nesfîrșit, voios, în focul unui șemineu. Cu o mînă ține o compresă

caldă la ochi. În cealaltă are un pahar imens în care i s-a făcut un cocteil cu Martini. Iar de cealaltă parte a camerei stă vechiul său prieten și confident Orville J. Rourke – poți să-mi spui Jay – de la Agenția Centrală de Informații din Langley, Virginia – și, „la naiba, Ted, nu pari să fi îmbătrânit nici cu o zi de când făceam plimbările acelea trăsnite prin Londra acum nu știu câți ani“.

* * *

Acum, când reușește să pună totul cap la cap, revenirea la viață s-a desfășurat în trei etape.

Întîi a fost Mundy-Terroristul-Prizonier, legat cu lanțuri de un scaun, ascultînd o ploaie de întrebări agresive adresate de doi americani tineri și de o doamnă respectabilă care bolborosea mereu în arabă către el, probabil cu speranța că se va da de gol.

Apoi a fost Mundy-Obiect-de-Îngrijorare – la început pentru un tînăr medic, de asemenea american și, după purtare, militar. Acesta fusese însoțit de o ordonanță care a adus hainele lui Mundy pe un umerăș. „Doctorul ar trebui să arunce o privire la ochiul dumneavoastră, dacă nu vă supărați, domnule.“

Și ordonanța i se adresase politicos.

– Domnule, avem o cameră de odihnă alături, găsiți și un aparat de ras, dacă aveți nevoie, a zis el, atîrnînd umerășul de clanța ușii deschise.

Medicul i-a comunicat lui Mundy că nu trebuia să-și facă griji în privința ochiului. Doar să nu-l suprasolicite. Dacă îl deranjează, să pună un plasture peste el. Oricînd dispus să le facă tuturor pe plac, a mulțumit și curînd și-a pus plasturele peste ochi.

Iar după aceea a devenit Mundy-cel-Darnic, ținînd sfat în aceeași încăpere în care se află și acum, fiind îmbiat cu cești de cafea fierbinte, cu prăjiturele și cu țigări Camel pe care însă nu le dorea, timp în care a primit scuzele celor care nu-l recunoscuseră, însă el i-a asigurat că nu le poartă pică, totul e iertat și uitat. Iar tinerii și tinerele care acum se jenează de propria purtare aveau și nume precum Hank, Jeff, Nan sau Art și țineau să-l informeze pe Mundy că șeful operațiunilor tocmai urma să sosească de la Berlin și pînă una-alta – în fine, vai, domnule ce putem spune, regretăm, n-am avut habar cine sînteți și – acum i se adresează Art – *sînt foarte mîndru să vă cunosc, domnule Mundy, la cursul de pregătire*

ne-au prezentat acțiunile dumneavoastră – prin asta voia să spună, a presupus Mundy, că e vorba de activitatea lui de spion pe vremea războiului rece, nu de cea de profesor cu probleme financiare sau de slujitor fidel al regretatului rege Ludwig. Iar modul în care a putut Art să asocieze numele lui Mundy cu un studiu de caz ce se predă la școala de instruire a CIA reprezintă încă un mister, singura explicație fiind că, în revolta lui, Jay Rourke făcuse uz de asta pentru a le da peste nas în legătură cu felul în care procedaseră. „Fiindcă domnul Rourke este supărat rău pe noi, domnule“, și ține ca Mundy să știe asta înainte de sosirea șefului.

– Cred că putem să-i scuzăm pe mucoșii ăștia spunând că au respectat ordinele primite, rezumă Rourke situația o oră mai târziu, clătinând îndurerat din cap.

Mundy spune că știe, știe. „Nici Rourke nu s-a schimbat prea mult“, socotește el. Păcat. Când e vorba de oameni, vezi în ei ceea ce crezi că știi deja despre ei, de aceea Mundy remarcă același ticălos slăbănog din Boston, cu aspect atrăgător, cu vorba înceată, adică așa cum a fost mereu Rourke, purtând costum cumpărat din Dublin și pantofi de la Harvard, călcând apăsător și având un farmec tipic irlandez.

– Mare păcat că nu ne-am putut lua rămas-bun civilizată, își amintește Rourke, ca și cum ar simți că ar trebui să mărturisească și un alt păcat. Nu știu ce criză a izbucnit atunci, atât de subit încât n-am avut timp să-mi recuperez nici periuta de dinți. Și, la naiba, să mă pici cu ceară, Ted, și nu mi-aș putea aduce aminte ce anume a fost, de fapt. Nici măcar în situația asta.

Mundy gândește la fel, de aceea soarbe o gură din paharul cu Martini.

– Noi i-am comunicat omului nostru de legătură din Austria că ne interesează o anumită casă – bănuim că ar avea legătură cu diverse activități teroriste și vrem să fim anunțați primii dacă apare cineva suspect în acel loc – ei bine, cred că asta am cerut și de astfel de chestii trebuie să ne ocupăm în prezent. O îngăduință exagerată din partea amicilor și a aliaților noștri și disprețul față de drepturile umane ale oamenilor nevinovați.

„Iar voi continuați cu aceeași prefăcută atitudine revoltătoare“, bagă Mundy de seamă.

– Ce părere ai de război? îl întreabă Rourke.

– Îl detest, răspunde Mundy, lovind mingea înapoi cât de puternic îi permite starea de imponderabilitate.

– Și eu. Agenția nu i-a încurajat deloc pe evangheliștii ăia nenorociți de la Washington, pe cuvîntul meu.

Mundy spune că îl crede oricum.

– Ted, ce-ar fi să nu ne mai învîrtim în jurul cozii?

– Dacă asta crezi că facem...

– Atunci fă bine și explică-mi, Ted, ce căutai acolo la ora patru dimineața, pentru Dumnezeu, cotrobăind printr-o casă care prezintă un anume interes pentru noi? Serios, asta rămîne între noi, cînd m-am imbarcat și cînt am zburat, mi-a fost imposibil să nu mă întreb dacă nu cumva am procedat bine prinzîndu-te.

CAPITOLUL TREISPREZECE

Mundy s-a gîndit îndelung la modul în care să răspundă la întrebările lui Rourke și a ajuns la concluzia, nu tocmai plăcută, că trebuie să-i spună adevărul. A văzut chestiunea din punctul de vedere al lui Sasha, dar și din propria lui poziție. A analizat atent rugămintea lui Sasha de a păstra confidențialitatea, dar și contractul de o mie de dolari încheiat cu Richard, însă a hotărît că în condițiile de față nici unul din ele nu mai trebuie respectat. Doar în privința marelui plan al lui Dimitri și al războiului declarat de el împotriva puterii corupte a Americii corporative simte îndemnul de a mai îndulci puțin lucrurile. În rest, este dispus să adopte din nou vechiul obicei de a dezvălui totul cu sinceritate.

La urma urmelor, ce înseamnă un bețișor parfumat pentru niște prieteni vechi?

Iar Rourke, exact ca pe vremea cînd se întâlneau în Eaton Place, îl ascultă cu amestecul acela de îngăduință magnanimă și cu o oarecare lipsă de respect față de autoritate, lucru ce face ca discuția cu el să fie o plăcere deosebită. Cînd Mundy își termină relatarea, Rourke rămîne multă vreme nemișcat, cu bărbia în palmă, privind în gol și permițîndu-și doar cîte o ușoară clătinare din cap, apoi strînge sumbru din buze, după care se ridică de pe scaun și, ca un educator, măsoară încăperea cu mîinile vîrîte adînc în buzunarele pantalonilor din gabardină.

— Ted, ai cumva *idee* ce-a făcut Sasha în ultimii zece ani? întreabă el, apăsînd atît de tare pe cuvîntul *idee*, încît Mundy se așteaptă la ce e mai rău. Oamenii cu care a avut relații, locurile nepotrivite în care a călcat?

- Nu prea.
 - Nu ți-a spus Sasha pe unde a fost? Cu cine *și-a făcut de lucru*?
 - N-am discutat foarte mult. Mi-a scris câte ceva cât a umblat haihui. Nimic relevant.
 - Haihui? A folosit el cuvîntul acesta?
 - Nu, e de la mine.
 - Iar acolo, în apartamentul păzit de la marginea lacului, ți-a spus că Dimitri e un om deosebit și măreț?
 - E destul de atras de el.
 - Și tu nu ai constatat nici o *schimbare* la el, după atîția ani de absență – o modificare infinitesimală, vreo senzație că s-a distanțat, că s-a îndepărtat de tine, într-un sens pe care nu-l poți denumi?
 - A rămas același tip ciudat cum era și înainte, din câte mi-am dat seama, spune Mundy stîngaci, simțind că nu-i prea place întorsătura pe care o ia discuția.
 - Ți-a dat Sasha de bănuțat cît de cît ce părere are despre atentatul din 11 septembrie?
 - L-a socotit o acțiune mișelească.
 - Nici măcar o chestie de genul „era de așteptat“?
 - Nici vorbă de așa ceva, ceea ce mi s-a părut uimitor.
 - Uimitor?
 - Păi, avînd în vedere vorbele pe care le arunca la adresa Americii și chestiile pe care le-a văzut cît a umblat de colo-colo, nu m-ar fi surprins dacă ar fi spus: „Ticăloșii aceia și-o merită“.
 - Și chiar n-a făcut-o?
 - Dimpotrivă.
 - Iar asta e dintr-o scrisoare?
 - Sigur.
 - O scrisoare pe un singur subiect – rezervată evenimentului?
 - Au fost mai multe. Asta e doar una dintre ele.
 - Scrisă cînd?
 - La cîteva zile după atentat. Poate a doua zi. Nu cred că am citit-o prea atent.
 - De unde venea?
 - Pesemne că din Sri Lanka. Ținea acolo niște prelegeri.
 - Și ți s-a părut convingătoare? N-ai avut sentimentul că era... cum să spun?
 - Cum anume?
- Rourke ridică din umeri, gest complicat și înșelător.

– Scrisă pentru a fi citită, poate. În cazul în care amicul lui Ted se gîndea să o predea vreuneia dintre legăturile lui din Serviciul de Informații Britanic?

– Nu, nu mi s-a părut, spune Mundy răspicat către Rourke, rămas cu spatele la el, și așteaptă ca acesta să se întoarcă, însă el n-o face.

– Ted, cînd ai stat la Berlin alături de Sasha, acum mulți ani, avea păreri clare privind *acțiunea directă*?

– Se opunea ferm unor asemenea metode. În totalitate.

– Avea și motive?

– Bineînțeles. Violența face jocul reacționarilor. Prin asta te-ai înfrînt singur. O spunea mereu, mereu. În zeci de feluri.

– Deci era un tip practic. Violența nu dă roade, și atunci să alegem o cale care dă. Dacă ar fi mers, alegea soluția asta.

– Poți s-o numești practică. Poți să-i spui morală. Pentru el era un crez esențial. Dacă ar fi crezut în bombe, atunci ar fi aruncat bombe. Țsta e el. Nu credea în ele, așa că cei care apelau la bombe au acaparat mișcarea de protest, iar el a comis greșeala vieții lui sărind Zidul Berlinului de partea nepotrivită.

Mundy protestează prea mult și își dă seama de asta. Însă insinuările lui Rourke au declanșat în mintea lui niște semnale de alarmă care trebuie acoperite prin vociferări.

– Așadar, dacă ți-aș spune că el a sărit *alt* zid, ai fi chiar surprins? îl întreabă Rourke pe un ton apatic.

– Depinde de zidul la care faci trimitere.

– Ba nu. Știi prea bine, Ted Mundy – și mai stăpînit. Vorbim despre alegerea drumului crimei. Vorbim despre un infirm obsedat, care vrea să fie supervedetă, altfel e un nimeni.

Rourke își răsfiră degetele mîinilor și pare să invoce focul etern din șemineu. „*Eu sînt Sasha fundamentalistul. Priviți-mă! Fac rîurile să-și iasă din matcă și mut munții din loc. Stau la picioarele marilor filozofi și transform vorbele lor în fapte.*”

– Știi cine e Dimitri cînd nu este Dimitri?

Mundy își frămîntă fața cu degetele, ascunzînd astfel expresia care pesemne s-a întipărit pe ea.

– Nu. Nu știi? Cine?

Rourke s-a apropiat: atît de aproape încît acum poate să-și pună palmele pe brațele scaunului pe care stă Mundy; se apleacă spre el

și îl privește cu teama respectuoasă față de secretul pe care este pe cale să-l dezvăluie.

– Ted, asta rămîne între noi. Avionul cu care am venit... A fost gol. Nici n-am plecat vreo clipă din biroul meu de la Berlin și am șase martori care pot jura că am fost acolo. Dimitri ți-a spus că e un artist al vieții ascunse?

– Da.

– Aș prefera să-l urmăresc pe Lucifer decît pe Dimitri. Nu folosește telefoane, nici nu se atinge de un mobil. Computere, e-mail, mașini de scris electronice, umila poștă, nici atît.

Mundy își aduce aminte de tehnica rudimentară folosită în fermă.

– E în stare să călătorească opt mii de kilometri ca să rostească o șoaptă în urechea cuiva din mijlocul Saharei. Dacă îți trimite o ilustrată, trebuie să te uiți la imagine, pentru că acolo se află mesajul. Trăiește pe picior mare sau în sărăcie, dar nici nu se sinchisește. Niciodată nu doarme a doua noapte în același pat. Închiriază o casă pe numele altcuiva – la Viena, Paris, în Toscana sau în vîrf de munte –, se instalează, dă impresia că va locui acolo tot restul vieții, iar a doua zi dimineața îl găsești în vreo peșteră nenorocită din Turcia.

– În sprijinul a ce?

– A bombei care explodează în mijlocul vreunei piețe. A folosit bombe pentru anarhiștii spanioli împotriva lui Franco, pentru basci împotriva spaniolilor și pentru Brigăzile Roșii împotriva comunistilor italieni. A luptat cot la cot cu Tupamaros și cu toate facțiunile palestiniene și a colaborat cu ambele părți în conflictul din Irlanda. Îmi dai voie să-ți spun care este acum mesajul lui către bătrîna Europă? Are să-ți placă la nebunie.

Așteptînd deznodămîntul, Mundy se gîndește că Rourke simte o plăcere secretă să pună în contrast obscenitatea vieții cu propria lui eleganță. Cu cît e mai dezgustătoare propunerea, cu atît mai curtenitoare îi este purtarea. Ca și cum ar dori să demonstreze asta, Rourke s-a reînștalat pe fotoliu, și-a întins picioarele în față și s-a recompensat cu încă o înghițitură de Martini sec.

– „Oameni buni, zice Dimitri, la naiba, a venit vremea ca noi, europenii furioși, să nu mai fim atît de pretențioși. Ce-ar fi să dăm dovadă de puțină solidaritate cu cei care au înfăptuit cea mai senzațională acțiune anticapitalistă de la inventarea prafului de pușcă?

N-ar fi mai bine să le întindem o mînă prietenească fraților și surorilor de arme de pe tot globul, în loc să mîriim împotriva micilor imperfecțiuni pe care le descoperim în funcționarea democrației? Oare nu ne unește ura față de dușmanul comun? Băieții ăștia din al-Qaida au realizat tot ce a visat Mihail Bakunin. Dacă antifasciștii nu-s în stare să accepte diversitatea în rîndurile lor, atunci cine altcineva ar putea-o face?”

Își așază paharul, surprinde privirea lui Mundy și surîde.

– Ted, așa e Dimitri. Asta cînd devine el însuși și nu mai este Dimitri, bineînțeles. Deci acesta este ultimul manipulator al lui Sasha. Și atunci putem trece la următoarea întrebare, Ted: „Ce reprezintă Ted Mundy într-o asemenea ecuație?”

– Știi prea bine ce reprezintă, izbucnește Mundy. Luni întregi ai tot adulmecat prin lenjeria mea intimă, ticălos ce ești!

– Ei, *las-o mai moale*, Ted! Asta a fost *atunci*. Acum trăim vremuri în care oricine poate deveni o bombă. Ești cu noi sau împotriva noastră?

* * *

De astă dată e rîndul lui Mundy să se plimbe prin cameră pentru a se calma cît de cît.

– Tot nu înțeleg ce vrea Dimitri, recunoaște el.

– Tu ar trebui să-mi spui asta, Ted. Noi știm totul și, de fapt, habar nu avem. E în legătură cu oameni care au relații cu grupuri anarhiste din întreaga Europă. Chestii mari. Flirtează cu profesori europeni de renume care au scris studii antiamericane. Vorbește foarte înfocat de intenția de a expune Marea Minciună. Are discipoli. Insistă ca aceștia să poarte aceleași haine ca inamicul. Există și o zicală pe care o folosește mereu: fasciștii ezită cînd e vorba să facă o gaură cu pistolul într-un costum scump. Ți-a povestit întîmplarea?

– Nu.

Așezîndu-se mai comod pe fotoliu, Rourke își îngăduie o diversiune.

– Extrem de amuzantă! Odată, a fost surprins într-un schimb de focuri cu poliția greacă și avea pe el un costum de șapte sute de dolari. Rămăsese fără muniție într-o piață din mijlocul Atenei și stătea cu pistolul gol în mînă uitîndu-se exact spre gaura țevii unui

țintaș situat pe un acoperiș care îl avea în vizor. Și-a pus pălăria cu boruri late pe cap și a ieșit din piață, iar țintașul nu a găsit curajul să-i găurească acel costum de șapte sute de dolari. Sigur nu ți-a spus povestea asta?

– De unde are atîția bani? vrea Mundy să știe și privește fix pe fereastra cu geam opac.

– De pretutindeni. Mici pachete, care nu seamănă unul cu altul. Vin din toate părțile. Ne irită la culme: prea mulți bani. În prezent, din Orientul Mijlociu. Data trecută proveneau din America de Sud. Cine îl alimentează? Pentru ce? Ce dracu' vrea să facă cu ei? Chiar vrea toată lumea, așa brusc, să rostească *adevărul*? Ca și cum urșii din pădure s-ar hrăni cu dulciuri. Pe de altă parte, îmbătrînește. Își cere drepturile ce i se datorează din toate părțile. De ce? Care îi este miza? Noi credem că nu vrea să moară înainte de a da marea lovitură.

– Ce fel de lovitură?

– Păi, ce fel? Heidelberg-ul e orașul în care interesele Germaniei se confundă cu cele ale Americii. Un oraș frumos pe care noi nu l-am bombardat în 1945 pentru ca America să-și poată plasa undeva cartierul general după terminarea războiului. Mark Twain era înnebunit după acest oraș; America și-a început existența posthitleristă și antisovietică la Heidelberg. Acolo găsești Satul american Mark Twain și Satul american Patrick Henry, cu o populație de nu-știu-cîte mii de americani. Acolo sînt găzduite cartierul general al Armatei americane pentru Europa și o serie de alte comandamente importante. În 1972, banda Baader-Meinhof a ucis cîțiva soldați americani și a folosit bazooka pentru a arunca în aer automobilul unui general american NATO și era cît pe ce să-l lichideze și pe general. Dacă vrei să învrăjbești America și Germania, Heidelberg-ul ar fi locul potrivit pentru a reuși acest lucru. Îți place orașul.

– Îl ador.

– Atunci poate ne ajută să-l salvăm.

Mundy a descoperit, în cele din urmă, care îi sînt sentimentele față de Rourke. Acesta păstrează ceva fundamental ce nu poate fi schimbat, ceva jignitor de proaspăt. Ridurile pe care pînă acum Mundy le-a confundat cu cele produse de experiențele vieții sînt, de fapt, cele ale unui copil protejat din cale-afară, care nu a fost bătut de poliție, n-a trecut ilegal peste granițe, n-a fost închis în

Hotelul Alb sau legat ca un grăsun și ținut în lanțuri pe podeaua unui elicopter. În această privință, el întruchipează ceea ce Mundy consideră cea mai puțin atrăgătoare trăsătură atât a liderilor occidentali, cât și a purtătorilor lor de cuvânt: o încredere în sine semănând a levitație, care transcende realitatea suferinței umane.

Se trezește la realitate și constată că Rourke îl recrutează. Nu cu disperarea lui Sasha, nici cu aluzii subliminale ca Amory sau fără ocolișuri, ca Profesorul, nici cu flerul mesianic al lui Dimitri. Cu toate astea, în mod convingător.

– Faci același joc pe care l-ai mai făcut, Ted. Devii omul nostru. Te prefaci a fi omul lor. Rămii cu ei. Aștepti. Veghezi și tragi cu urechea. Te porți frumos cu Sasha și Dimitri și cu oricine îți mai apare în viață. Și descoperi ce se pune la cale.

– Poate că Sasha nu știe.

– Ba nu, *știe*, Ted. Sasha e un trădător, nu uita.

– Față de cine?

– Nu și-a spionat propriul popor? Poate găsești tu un cuvânt mai blînd pentru asta. Tatăl lui n-a schimbat tabăra de două ori? Pentru noi, Sasha a fost o persoană intens urmărită în ultimii ani. Nu pierdem din ochi asemenea oameni. Nici măcar cînd o pornesc brambura să caute vreun nou zeu care să le redea scînteia vieții. Face o pauză pentru a-i permite lui Mundy să pună aceste afirmații la îndoială, dar Mundy nu-i face jocul. Iar cînd crezi că ai așteptat destul, mai zăbovești puțin. Fiindcă așa se practică acest joc: urmărindu-l pînă la capăt, pînă cînd vine clipa de magie, și atunci agentul special Ted Mundy sare pe masă, își flutură legitimația și spune: „Gata, băieți, v-ați distrat cît v-ați distrat, dar a sosit vremea să tragem cortina. Așa că, aruncați armele și ridicați mîinile fiindcă sînteți înconjurați“. Ted, vrei să-mi pui o întrebare.

– Și ce garanții mi se oferă?

Rourke afișează zîmbetul ospitalier, potrivit unor asemenea ocazii.

– Dacă treaba se termină așa cum credem noi, protecție totală a martorilor pentru tine și ai tăi, asigurarea unei reședințe, o sumă lichidă de ordinul milioanei și-ți păstrezi proprietatea. Te reprofilezi, deși ești cam bătrîior pentru asta. Vrei să discutăm și cifrele?

– Te cred pe cuvînt.

– Vei salva vieți. Multe, probabil. Vrei să te mai gîndești? Număr pînă la zece.

– În caz contrar?

– Nu văd alternativă, Ted. Încerc, îmi zdrobesc creierii, îmi consult sentimentele. Ai putea merge la poliția germană. Te-ar putea ajuta. Au mai făcut-o. Ești expatriat britanic și fost anarhist din Berlin care trăiește cu o fostă prostituată de origine turcă; sînt convinși că ai atrage atenția lor.

A spus Mundy ceva? Pesemne că nu.

– În esență, eu am bănuiala că poliția germană te va arunca în brațele Serviciilor Secrete, care te vor da pe mîna noastră. Nu cred că-ți va da cineva pace. Doar nu ne-am ales meseria asta ca să ne aflăm în treabă. Preziți prea mult interes, zău.

Își apleacă urechea, așteptînd răspunsul.

– Am auzit da? Am perceput cumva o clătinare afirmativă din cap?

Așa s-ar părea. Dar o aprobare dată cu gîndurile aiurea, fiindcă mintea lui Mundy, cîtă i-a mai rămas, e departe, tocmai la Paris, alături de Sasha și de prietenii lui savanți, care fac parte din comisia de înființare a fondului bibliotecii. *Sîntem de nedespărțit, Teddy. Asta mi-e convingerea. Am îndurat atîtea împreună... Cîndva, m-ai salvat. Oferă-mi măcar ultima șansă de a deveni calea mîntuirii tale.*

* * *

Mundy așteaptă.

Și după ce a așteptat, mai așteaptă puțin.

Imposibil ca două lucruri să se petreacă simultan. Cît așteaptă, totul decurge linear. Așteaptă la Linderhof și acasă plicul de la Sasha, cu scrisul familiar, avînd linii ascuțite, glașul lui Sasha, estompat de linia telefonică.

Face o călătorie de o zi la Heidelberg, o călătorie cu trenul care durează trei ore dus, trei întors, și discută cu cei care fac curățenie, construiesc și decorează, dar nu-l așteaptă nici un mesaj de la Sasha, iar cînd revine acasă la miez de noapte constată că Zara, surprinzător, s-a întors mai devreme.

Ea își dă seama că el știe ceva despre care nu vrea să discute. Bănuiala i-a fost stîmită cînd el a rămas la Heidelberg în acea noapte. Nu crede că Mundy a avut a doua întîlnire cu bancherii în dimineața următoare. Și vînația de la ochi nu poate fi ascunsă.

– M-am lovit de o schelă de construcții, susține el, și nu este pentru prima oară. Mergeam pe o străduță îngustă și n-am văzut bucata de scîndură, așa că am luat-o drept în ochi. Acesta-i prețul pe care trebuie să-l plătesc pentru că sînt înalt. Trebuia să mă uit pe unde merg.

– Dar ce vor de la tine bancherii aceia în care nu cred deloc? Ferește-te de ei! Sînt mai răi decît poliția.

El încearcă să-i explice cîteva dintre pretențiile lor.

– Sînt oameni de treabă, o asigură el. Încearcă să mă ajute. Investește și banca niște bani, iar dacă reușesc să pun școala pe picioare, s-ar putea să mă lase s-o conduc. Cum să spun, merită să fac încercarea.

Cunoștințele ei de germană sînt acceptabile, cele de turcă ale lui Mundy, inexistente. Pot discuta chestiuni generale, dar pot apela la Mustafa, care se simte mîndru să le servească drept interpret. În ceea ce privește sentimentele dintre ei, e suficient să-și consulte reciproc trăsăturile feței, ochii și trupurile. Acum Zara citește pe fața lui dorința de evadare. Iar Mundy îi descoperă teama.

În dimineața următoare pe care o petrece la Linderhof, face o incursiune pînă în centrala termică și dezgroapă cei o mie de dolari primiți de la Richard. În aceeași seară, cu un sentiment de disperare pe care abia reușește să și-l țină sub control, dă banii la o clinică dentară. Dinții rupți ai Zarei trebuie refăcuți. Însă cînd îi arată chitanța, la început Zara nu-și poate stăpîni entuziasmul, apoi recade în starea de amărăciune de dinainte. Prin Mustafa, îl acuză pe Mundy că a furat banii. Face un efort de imaginație epuizant ca să o convingă.

– Mi-au dat o primă, Zara. Asta pentru tururile suplimentare pe care le-am făcut cînd alții erau în concediu, un soi de bacșiș.

Se face de rîs, în ciuda experienței lui în arta minciunii, iar mai apoi, în pat, cînd încearcă să o atingă, ea se trage deoparte.

– *Nu mă mai iubești*, spune ea.

O zi mai tîrziu, Mustafa îl ia peste picior în legătură cu prietena care a existat doar în vorbe și întinde cam mult coarda. Mundy se răstește la el, apoi i se face rușine. În compensație, trudește ca un rob la Domul din piatră și comandă computerul la care Mustafa visează de atîta vreme.

Rourke îl sună pe noul său agent, în fiecare zi, pe jegul lui de mobil exact la ora douăsprezece și jumătate, în pauza de masă a lui

Mundy. În cursul discuției purtate după recrutare, Rourke a încercat din răputeri să-l convingă pe Mundy să accepte ultimul model pus la dispoziție de Agenție, care este extrem de sigur și are o mulțime de facilități, dar Mundy nici nu vrea să audă.

– Sînt ultimul luddit din breasla spionilor, Jay. Îmi pare teribil de rău.

A citit el undeva, dar nu spune asta, că telefoanele mobile, dacă ajung pe mîna cui nu trebuie, pot spulbera capetele oamenilor. Ca de obicei, Rourke îl ia direct, fără *Bună, Ted* sau *Sînt Jay*.

– Michael și prietenii lui aproape că și-au făcut treaba, îl anunță el. Michael este Sasha. S-ar putea să te caute peste vreo două zile.

Prin urmare, trebuie să-l aștepte. Pe Michael.

Cele două zile se fac patru. Rourke îl sfătuiește să nu se agite, Michael a dat peste niște prieteni.

În a cincea zi, trecînd prin dreptul birourilor administrației, Mundy observă un plic alb ce-i este adresat, cu numele imprimat și cu ștampila poștei din Viena. Scrisoarea e scrisă pe hîrtie simplă, cu dată, dar nesemnată. Fără adresa expeditorului. Textul este în engleză.

Stimate domnule Mundy,

Miercuri 11 iunie, între orele 17.00 și 19.00, școlii dumneavoastră îi va fi livrat un transport considerabil de cărți. Vă rog să fiți prezent pentru a le recepționa. Transportul va fi însoțit de reprezentantul nostru.

Nu i se cere să răspundă, nici nu ar putea. Rourke îi spune să stea calm, reprezentantul va fi Michael.

* * *

Stînd sprijinit de fereastra arcuită de la etajul întîi a școlii din Heidelberg și privind către aleea din cărămizi ce se-ntindea pînă la porțile de fier, Mundy simte o adîncă ușurare, pentru că gîndurile și acțiunile au devenit în cele din urmă unul și același lucru.

Se află în locul spre care gîndurile i-au gonit mereu în ultimele două săptămîni. *Michael e pe drum*, i-a confirmat Rourke la telefonul mobil. *Trenul lui Michael a suferit o mică întîrziere, va ajunge la tine peste o jumătate de oră*. Buletinele informative ale lui

Rourke sînt contrafăcute și imperioase. Mundy detestă asta. E îmbrăcat cu o haină veche din piele și pantaloni reiați – pe care nu le-a dat jos de cînd se simte captiv. Bănuiește că e supravegheat excesiv, dar n-are chef să devină un microfon ambulant. E aproape 17.20. Ultimul lucrător a plecat în urmă cu zece minute. Tipii de la Contrauniversitate s-au gîndit la toate.

În zilele cît a trebuit să aștepte, Mundy a analizat din toate punctele de vedere încurcătura în care se găsește, dar n-a reușit să ajungă la vreo rezolvare. Așa cum ar spune domnul Mandelbaum, a asamblat informațiile, însă unde a dispărut cunoașterea? Îmboldit de iminența sosirii lui Sasha, trece în revistă toate posibilitățile, începînd cu cea mai atrăgătoare.

Rourke și Agenția lui se amăgesc, procedînd la fel și cu mine. În tradiția meseriei lor, transformă fanteziile în profeții care se adevăresc de la sine. Dimitri are un trecut misterios, după cum singur recunoaște, dar s-a cumințit, iar intențiile lui nobile sînt întocmai cum le descrie el.

În sprijinul acestei argumentații stau următoarele elemente: Rourke a rămas același tîmpit care și-a pierdut patru luni străduindu-se să demonstreze că el și Sasha lucrau pentru Kremlin.

Argumente contra: caracterul iresponsabil al întregului circ organizat de Dimitri, banii de proveniență stranie, improbabilitatea realizării Viziunii Mărețe pe care și-o propune și presupusul sprijin pe care îl acordă unei alianțe dintre anarhiștii europeni și fundamentalistii islamiști.

Rourke și Agenția au nimerit-o, Dimitri e rău spre foarte rău, iar Sasha e un credul nevinovat.

În sprijinul acestei afirmații: predispoziția lui Sasha spre flecăreală nu mai trebuie dovedită. E inteligent și sensibil, însă de îndată ce vine vorba de idealurile lui, aruncă peste bord capacitatea critică, de altfel foarte dezvoltată, și o ia pe cîmpii.

Împotriva afirmației de mai sus: din păcate, foarte puține elemente.

Dimitri e rău, așa cum susține Rourke și – pentru a-i cita pe înțelepții din Edinburgh – Sasha i-a devenit complice, în mod conștient și deliberat. Împreună, Dimitri și Sasha m-au luat la bord, deoarece, pentru a-și realiza ideile periculoase, au nevoie de școala mea.

Argumente pro: în cei treisprezece ani petrecuți pe pustii, Sasha a ajuns să vadă cu ochii lui raptul și distrugerea culturilor indigene de către industrializarea condusă de Occident. A suferit o umilință personală de nedescris și a avut o tovărășie pe măsură. Teoretic, Sasha ar avea motive întemeiate să aleagă ceea ce Rourke numește drumul întunecat.

Împotrivă: Sasha n-a mințit niciodată.

Mundy a purtat în minte aceste gânduri contradictorii, care se încaieră ca niște copii, timp de două săptămîni, cît a fost treaz, a plimbat cîinele sau l-a ajutat cu dăruire pe Mustafa să-și termine Domul, sau cît s-a străduit să potolească temerile Zarei, sau cît și-a plimbat grupurile vorbitoare de engleză prin castelul regelui Ludwig cel Nebun. Aceste gânduri nu-i dau pace nici acum, cînd urmărește furgoneta albă, fără inscripția vreunei firme, oprind în fața porților.

Nu coboară nimeni. Asemenea lui Mundy, cei dinăuntru așteaptă. Unul s-a cufundat în lectura unei cărți. Celălalt vorbește pe mobil. Cu Dimitri, cu Richard? Sau cu Rourke? Furgoneta are plăcuță de înmatriculare de Viena. Mundy memorează numărul. *Ești extraordinar cînd vine vorba să memorezi, Ted*, îi spune un instructor linguiștor de la Edinburgh, *nu știu cum de reușești, serios*. „Simplu, bătrîne, n-am altceva în minte.“ Prin dreptul porților trece o limuzină elegantă, Mercedes. Condusă de o negresă, cu un pasager alb, pe o aripă flutură un drapel al orașului, un polițist pe motocicletă deschide calea. Vreun ștab local, care-și are probabil locuința undeva pe aceeași stradă. Limuzina e urmată de un taxi, proprietatea unui anume Werner Knau, căruia îi place să-și înscrie numele cu litere gotice. Se deschide ușa din spate și de acolo apare pantoful stîng al lui Sasha, apoi tot piciorul. Degetele de pianist se agață de marginea ușii. Acum Sasha a ieșit cu totul, avînd în mînă servieta de activist de partid. A rămas lîngă mașină, dar, spre deosebire de Mundy, nu trebuie să se bată peste buzunare pentru a descoperi unde-i sînt banii. Are portofel și numără metodic mărunțișul, trecîndu-l dintr-o palmă în cealaltă, așa cum a făcut-o la Berlin sau Weimar, Praga sau Gdansk și în alte orașe în care Estul întîlnește Vestul în spiritul păcii, al prieteniei și al cooperării. Plătește taximetristului și schimbă cîteva cuvinte cu bărbații din furgonetă, indicînd în același timp spre aleea din cărămizi.

Părăsindu-și postul de observație de la fereastră, Mundy coboară ca să-l întâmpine. „E din nou prima noastră zi, gîndește el. Să-l îmbrățișez, ca Iuda? Ori să-i strîng mîna, nemțește? Sau abordez stilul britanic și nu fac nici un pas?”

Deschide ușa. Sasha țopăie fericit pe alee, îndreptîndu-se spre el. Ultimele raze de soare ale zilei îi luminează doar o parte a feței. Mundy rămîne în capul scărilor. Sasha ajunge la un metru. Îi dă drumul servietei la pămînt și își azvîrle brațele în lături, parcă pentru a îmbrățișa întreaga lume, nu numai pe Mundy.

– Dumnezeu, Teddy! exclamă el. Casa ta, locul acesta – sîntem fantastici! Acum Heidelberg va deveni renumit pentru trei lucruri: Martin Luther, Max Weber și Teddy Mundy! Poți rămîne în Heidelberg peste noapte? Putem discuta, bea, juca? Ai timp?

– Dar tu? face Mundy.

– Mîine plec la Hamburg să discut cu niște profesori importanți, separat cu fiecare. În noaptea asta vreau să fiu un student bezmetic din Heidelberg. O să mă îmbăt, te provoc la duel și-o să cînt *Wer soll das Bezahlen*¹, ca să mă trezesc într-o celulă rezervată studenților.

A pus mîna pe umărul lui Mundy și e cît pe ce să-l folosească drept proptea, cînd se lasă brusc în jos și scoate ceva din servietă.

– Uite. Pentru tine. Un cadou din Parisul cel decadent. Nu ești singurul cu salariu bun. Avem frigider? Curent? Avem de toate, sînt convins.

Vîră obiectul cu forța în mîinile lui Mundy: o sticlă de șampanie veche, cea mai bună care se poate găsi. Dar pe Sasha nu-l interesează mulțumirile lui Mundy. Îl dă la o parte și intră în hol pentru a verifica noul regat, timp în care Mundy se detestă pentru gîndurile negre pe care Rourke i le-a vîrît în minte.

* * *

Întîi trebuie să rămînă în hol pentru ca Sasha să-și desfete privirea cu frumusețea tavanelor cu mulură, a scării impunătoare și a rotondei lambrisate în mahon, cu uși boltite ce dau spre fiecare clasă. Iar Mundy trebuie să vadă cum romburile colorate ale

¹ „Cine trebuie să plătească?” (n.tr.)

luminatorului mare, în stil Art Nouveau îl transformă într-un sal-timbanc, însă unul fericit.

Încetul cu încetul, pornesc amîndoi – parcă atrași de un magnet, fiindcă Mundy nu i-a arătat drumul, dar poate că au făcut-o siniștrii inspecitori – către vechea bibliotecă, împărțită inițial în mai multe încăperi, însă acum restaurată în deplina ei strălucire, avînd plăci noi din lemn fixate de pereți pentru aranjarea de rafturi reglabile. Cu umerii trași înapoi, cu capul amintind de cel al lui Schiller, răsucindu-se plin de uimire, Sasha ajunge treptat spre capătul îndepărtat al încăperii și descuie ușa cu geam ce dă spre curte.

– Dumnezeu mare, Teddy! Știam că ești un maestru la asemenea lucruri! Putem adăuga toată suprafața asta la bibliotecă! Facem un acoperiș din sticlă, cîțiva stîlpi din oțel și mai încap o mie de volume. Fă extinderea acum, că nu-i nici o problemă. Mai târziu va deveni un coșmar.

– Motivul numărul unu: cărților nu le priește geamul. Motivul numărul doi: ești în noua bucătărie.

Cu fiecare etaj vizitat, satisfacția lui Sasha crește. Cel mai mult îl încîntă ultimul etaj.

– Teddy, ți-ai propus să locuiești acolo? Cu familia, din cîte-am auzit, nu?

De unde asta?, se miră Mundy.

– Tot ce se poate. E o soluție. Ne mai gîndim.

– E absolut necesar să locuiești aici?

– Pesemne că nu. Să vedem cum evoluează proiectul.

Sasha capătă din nou tonul de activist de partid.

– Cred că te-ai arătat prea îngăduitor, Teddy. Dacă desființăm pereții despărțitori, putem realiza un dormitor numai cu saltele și cazăm pe puțin douăzeci de studenți săraci. Am făcut-o la Berlin, de ce n-am face-o și aici? Important e să creezi impresia că tu ești proprietarul. Dimitri ține foarte mult să creăm aparența unei structuri autoritare. Trebuie să devenim o antiteză a unei universități. Nu s-o imităm.

„Bine, să sperăm că au auzit și pereții asta“, se gîndește Mundy. E scutit de răspuns de chemările ce se aud dinspre casa scărilor. Oamenii care au adus transportul au cărat deja cărțile cu un motostivuitor pînă la ușa și vor să știe unde să le depună.

– Păi unde, în bibliotecă, nu? strigă Sasha înveselit din capul scârilor. În ce alt loc trebuie să stea cărțile, pentru numele lui Dumnezeu? Indivizii ăștia mă irită.

Numai că Mundy și șeful de șantier au convenit deja că locul cel mai bun pentru cărți este holul: se face un morman în centru și se acoperă cu huse contra prafului pînă se finisează biblioteca. Observă că transportatorii sînt în vîrstă și poartă jachete de culoare albă. Pentru Mundy arată mai curînd a arbitri de crichet decît a cărăuși de mobilă. De neoprit, Sasha se lansează într-o descriere gălăgioasă a volumelor aduse.

– Teddy, cînd o să le verifici, vei constata că fiecare cutie are lipit cîte un plic pe capac. În plic e lista titlurilor din cutie și inițialele ambalatorului. Volumele sînt așezate în ordine alfabetică, după autor. Vei observa că fiecare cutie e numerotată în ordinea în care trebuie deschisă, evident. Teddy, m-ascuți? Am mereu impresia că ți-ai pierdut capacitatea de concentrare.

– Am priceput ideea.

– Vorbim *in toto* de o bibliotecă esențială de patru mii de volume. Cărțile care credem că vor fi solicitate masiv sînt livrate în mai multe exemplare. Evident că nu se deschide nici o cutie decît după ce se încheie definitiv lucrările. Cărțile pe care le vom așeza mai devreme pe rafturi se vor prăfui, iar asta înseamnă să le scoatem și să le curățăm – o nouă pierdere de bani și timp.

Mundy promite că va acorda o deosebită atenție acestui aspect. În vreme ce oamenii aduc lăzile în hol, el îl îndrumă pe Sasha către grădină, unde nu poate face nici un rău, și-l face să se așeze pe un balansoar vechi.

– Și ce te-a reținut la Paris? întreabă el într-o doară, socotind că nu i-a afectat stima de sine ceea ce a făcut acolo.

Întrebarea îl încîntă pe Sasha.

– Am avut o mare șansă, Teddy. S-a întîmplat ca o anumită doamnă, pe care am avut prilejul să o cunosc la Beirut, să treacă prin Paris și cred că am reușit să avem un schimb deplin și deschis de idei, după cum s-ar exprima un diplomat.

– În pat?

– Teddy, consider că ești lipsit de orice delicatețe, face Sasha cu un rînjit de satisfacție.

– Cum își câștigă existența?

– A lucrat pînă nu de mult la distribuirea de ajutoare, iar acum e ziaristă independentă.

– Din familia radicalilor?

– Din familia celor care rostesc adevărul.

– Libaneză?

– De fapt, franțuzoaică.

– Lucrează și ea pentru Dimitri?

Sasha strînge din buze, arătîndu-și astfel dezaprobarea.

„Așadar, da, lucrează pentru Dimitri“, gîndește Mundy.

În aceeași clipă aud cum pornește motorul furgonetei. Mundy sare în picioare, dar e prea tîrziu. Arbitrii au plecat, fără a cere nici semnătură, nici bacșiș.

* * *

Pe Sasha îl încîntă ideea lui Mundy. După extenuarea de la Paris, o ieșire este exact ce-i trebuie. Și Mundy simte nevoia unei evadări, dar din alte motive. Vrea pătura din apropierea Pragăi din ziua în care Sasha i-a povestit că *Herr* Pastor a fost spion Stasi. Vrea intimitatea idilică a confesiunilor împărtășite reciproc. A împrumutat bicicletele de la Stefan. Cea mică, a lui Stefan, pentru Sasha, iar cea mare, care îi aparține masivului fiu al lui Stefan, pentru Mundy. A cumpărat cîrnați și ouă fierte tari, roșii, cașcaval și friptură rece de pui, dar și pîine neagră de Westfalia pe care el o urăște, dar după care Sasha se dă în vînt. A mai cumpărat whisky și o sticlă de vin roșu, care-l vor ajuta pe Sasha să-și dezlege limba și, neîndoielnic, și pe el. Au convenit deja ca Mundy să păstreze sticla de șampanie adusă de Sasha pentru ziua inaugurării.

– Dar știi încotro să mergem? întrebă Sasha cînd pleacă la drum, pe un ton de falsă alarmă.

– Sigur că da, caraghiosule. Dar ce credeai c-am făcut toată ziua?

„Să mă cert cu el? Să strig la el?“ Pînă acum, Mundy n-a mai interogat pe nimeni și e sigur că nu se recomandă să începi asta tocmai cu prietenii. „Gîndește-te la Edinburgh“, se îndeamnă singur. *Cele mai bune interogatorii sînt cele despre care suspectul nu are cunoștință.* A ales un locșor izolat situat la cîțiva kilometri de oraș. Spre deosebire de cel de lîngă Praga, nu există hamacuri în care să se relaxeze, dar e un loc liniștit, înfrunzit, așezat pe malul

fluviului și imposibil să-ți scape. Are și o bancă, iar crengile sălciilor atîrnă în apa năvalnică și limpede a Neckar-ului.

* * *

Mundy se comportă ca o adevărată gazdă, toarnă vinul și pregătește picnicul. Sasha, acaparînd banca, s-a întins pe spate, cu piciorul vătămat peste cel sănătos. S-a descheiat la cămașă și și-a dezgolit pieptul pipernicit, expunîndu-și-l la soare. Pe rîu, niște vîslași harnici își croiesc drum contra curentului.

– Și ce altceva ai mai făcut la Paris, pe lîngă alegerea cărților și amor cu ziariste? îl întreabă Mundy, încercînd să deschidă discuția.

– Aș spune că am strîns armata, Teddy, îi răspunde Sasha cu un aer visător. Iar te-a bătut Zara? – asta fiind aluzie la ochi, fiindcă vînătaia nu i-a trecut cu totul.

– Soldați tineri sau bătrîni? Oameni pe care-i cunoști din alte vieți ale tale? Ce fel de oameni?

– Conferențieri, desigur. Conferențieri și intelectuali care vor veni să țină prelegeri. Dar tu ce credeai? Cele mai sclipitoare minți, nepervertite, din domeniile cele mai diverse.

– Și unde i-ai descoperit?

– În principiu, în toată lumea. Practic, în bătrîna Europă. Așa preferă Dimitri.

– Rusia?

– Încercăm și asta. Orice țară care nu a fost membră a „Coaliției voinței” se bucură de un loc de cinste în alegerea lui Dimitri. Din păcate, e greu să recrutezi pe cineva aparținînd stîngii neocompromise din Rusia.

– Așadar, Dimitri alege conferențierii, nu tu.

– Sînt rezultatul unui consens. Sînt avansate unele nume – multe, de mine, dacă nu par lipsit de modestie –, apoi se convine asupra listei care i se prezintă lui Dimitri.

– Sînt și arabi pe lista asta?

– Vor apărea și ei. Nu imediat, ci în a doua sau a treia etapă. Dimitri pare un general înnăscut. Ne declarăm scopul limitat, îl realizăm, ne regroupăm, trecem la următoarea țintă.

– A fost și el la Paris cu tine?

– Teddy, cred că ai început să devii indiscret.

– Cum asta?

– Ce vrei să spui?

Mundy ezită. Prin dreptul lor lunecă tăcut un șlep, siajul parcă strălucind în ultimele raze ale soarelui. În partea din față a punții este amarată o mașină sport de culoare verde.

– Păi, nu ai senzația că totul devine oarecum caraghios – ce-i cu secretele astea legate de ce face fiecare? tatonează el terenul, destul de stîngaci. Înțeleg că nu punem la cale un puci, nu-i așa? Doar edificăm un forum, atîta tot.

– Teddy, cred că ești cam visător, ca de obicei. Instituțiile de învățămînt occidentale ce refuză să recunoască tabuurile vehiculate în prezent sînt subversive prin definiție. Spune-le noilor împătimiți de la Washington că prin crearea Israelului s-a comis o crimă umană monstruoasă și te vor califica drept antisemit. Spune-le că grădina raiului nu a existat și te vor considera un cinic primejdios. Mai spune-le că Dumnezeu a fost inventat de om drept scuză pentru ignoranța lui științifică și te vor eticheta drept comunist. Știi ce-a spus gînditorul american Dresden James?

– N-aș putea spune că știu.

– „După ce le servești maselor o mulțime de minciuni atrăgător colorate timp de multe generații, adevărul va părea de-a dreptul ridicol, iar cel care îl rostește trece drept nebun de legat.“ Dimitri va expune acest citat la intrarea în holul fiecărui colegiu. Îi venise chiar ideea de a-i da proiectului numele de Universitatea Nebunilor de Legat. Doar cumpătarea l-a oprit.

Mundy îi oferă un copan de pui, dar Sasha, întins pe spate, stă cu ochii închiși, de aceea Mundy i-l flutură prin față pînă cînd acesta surîde și deschide ochii. Mundy n-a mai văzut o asemenea expresie de satisfacție pe fața prietenului său nici la Berlin, nici la Weimar, și nici în alte locuri în care s-au întîlnit.

– Și o s-o revezi? întreabă Mundy, străduindu-se să readucă discuția pe un teren neutru.

– Îndoielnic, Teddy. A ajuns la o vîrstă periculoasă și a dovedit semne clare de atașament.

„Deci, nimic nu s-a schimbat în privința asta“, observă Mundy destul de amar, amintindu-și în treacăt de Judith. Mai face o încercare:

– Sasha, în marele tău safari – în anii aceia pierduți, când mi-ai scris...

– Teddy, nu s-au pierdut. Sînt acei *Lehrjahre*¹ ce-mi aparțin, anii mei de educație. Pentru asta.

– În toți acei ani, ți s-a întîmplat – și e cît pe ce să continue „să ai *legături*“, însă asta a fost exprimarea lui Rourke – să cunoști oameni cu vederi extreme, dintre cei care propovăduiesc rezistența armată, fără discriminare, teroarea, dacă pot să spun așa?

– Deseori.

– Te-au influențat – te-ai lăsat convinși de ei?

– Ce insinuezi?

– Am mai discutat despre asta. Amîndoi. Și Judith. Karen, la fel. Era la mare modă la Clubul republican. Cît de departe se poate merge? Cu acțiunea, și așa mai departe. Ce înseamnă un preț firesc, în ce condiții? Cînd devine legitimă folosirea armelor? Obişnuiai să spui că Ulrike și cei de teapa ei făceau de rușine anarhismul. Mă întrebam dacă în mintea ta s-a schimbat ceva.

– Vrei să-mi cunoști părerile pe tema asta, *aici*, *astăzi*, cînd bem un vin roșu excelent? Am impresia că ai devenit cam teuton, Teddy.

– Nu cred.

– Dacă aș fi palestinian și aș trăi în Cisiordania sau în Fîșia Gaza, aș împușca orice soldat ocupant israelian, de cum l-aș vedea. Cu toate astea, eu trag prost și nici n-am pușcă, așa că șansele mele de reușită ar fi mici. Un act deliberat de violență împotriva unor civili nu e admisibil sub nici o formă. Faptul că voi și stăpînii voștri americani aruncați lanțuri de bombe și folosiți alte arme dezgustătoare împotriva populației irakiene lipsite de protecție, care e formată din copii în proporție de șaizeci la sută, nu-mi schimbă vederile. Asta mă întrebi, de fapt?

– Da.

– *De ce?*

¹ „Ani de ucenicie“ (n.tr.)

S-ar părea că situația s-a răsturnat și el a devenit cel interogată. Nu Mundy, ci Sasha își ține furia în frâu, pentru că s-a ridicat în capul oaselor pe iarbă și-l fulgeră cu privirea, cerându-i un răspuns.

– Mi s-a părut pentru o clipă că avem planuri diferite, de aceea.

– În ce sens diferite? La ce te referi, Teddy?

– Dacă tu și Dimitri aveți în vedere mai mult decât să aruncați o *provocare* tendințelor predominante – sau să le contestați prin alte mijloace.

– Ca de pildă?

– Dând naștere unui anumit fel de furtună. Transmițând un semnal adevăratelor forțe antiamericane.

Exprimările lui Rourke îi vin mereu în minte și de data aceasta e incapabil să folosească altele.

– Întinzând o mână prietenească celor care au comis cel mai spectaculos act anticapitalist de la inventarea prafului de pușcă.

O vreme, Sasha pare să nu-și creadă urechilor. Înclină capul întrebător, apoi abordează expresia încruntată a activistului de partid. Întinzându-și palmele mici în față într-un gest care impune tăcere, examinează lucrurile din jurul lui ca pentru a se dumiri: sticla de vin roșu aproape goală, ouăle tari, cașcavalul, pâinea neagră de Westfalia. Abia după aceea își ridică ochii câprui închis, iar Mundy, alarmat, vede că ei sînt plini de lacrimi.

– Teddy, cu cine dracu' ai vorbit?

– Am dreptate, Sasha?

– Greșești atît de grav că mi se face greață. Du-te și redevino englez! Luptă alături de ai tăi în războaiele alea nenorocite.

Tîrîș, Sasha s-a ridicat în picioare și se încheie la cămașă. Respiră sacadat. Probabil că are ulcer sau cine știe ce. „Iar mîncarea de la Hotelul Dreesen, gîndește Mundy, în timp ce Sasha privește în jur, căutîndu-și haina. Rîul continuă să curgă la vale, iar între noi a rămas aceeași prăpastie, imposibil de depășit. Peste o clipă o să dispară pedalînd în amurg și o să mă lase ca pe un nătîng, așa cum am fost mereu.”

– E vorba de nenorocita aia de bancă, Sasha, explică el. Pentru numele lui Dumnezeu, stai jos, mai ia un pahar de vin și nu te mai

purta ca o regină jignită. Trebuie să discutăm ceva. Am nevoie de ajutorul tău.

De fapt, așa și-a propus să trateze problema dacă nu va obține mărturisirea înlăcrimată pe care o aștepta.

* * *

Sasha s-a așezat la loc, dar și-a strâns genunchii la gură și și-a împreunat mâinile în jurul lor, iar încheieturile degetelor i s-au albit de forța strînsorii. Falca i-a înghețat în poziția pe care obișnuia să o adopte când vorbea despre *Herr* Pastor și refuză să-și dezlipească privirea de la fața lui Mundy, indiferent ce ar face acesta. Mîncarea și vinul și-au pierdut orice farmec pentru el. Tot ce contează sînt vorbele lui Mundy și trăsăturile feței în timp ce acesta vorbește. Iar o asemenea privire pătrunzătoare ar fi greu de suportat pentru Mundy dacă n-ar fi trecut prin școala aceea, plus toții anii în care i-a servit minciuni Profesorului și acoliților lui.

– Cei de la bancă nu se lămuresc de unde au venit atîția bani, se tînguie Mundy și, de agitație, își șterge fruntea cu încheietura mîinii. Au tot soiul de reglementări în privința sumelor mari ce apar pe neașteptate. Tot ce depășește cinci mii de euro îi pune în stare de alarmă.

Aproape că fabulează, dar are faptele de partea lui.

– Au mers înapoi pe urma banilor și nu le-a plăcut ce au constatat. Se gîndesc să se adreseze autorităților.

– Care autorități?

– Cele obișnuite. De unde să știu?

Mai mutilează puțin adevărul. Încă puțin, și cusăturile vor plesni.

– A fost de față încă un tip. A spus că e de la sediul central. M-a tot întrebat cine a efectuat plățile. Și dacă nu cumva sînt bani murdari. Am declarat ce mi-au spus oamenii lui Dimitri, dar asta nu l-a satisfăcut. A tot ținut-o că nu le-am prezentat nimic – nici contract, nici corespondență. Nici măcar nu le-am putut da numele binefăcă-

torului meu. Pur și simplu, jumătate de milion de dolari transferați din niște locuri ciudate, reciclați prin bănci de renume.

– Teddy, asta e o provocare fascistă. Ai stat la cheremul ticăloșilor ăstora atît de mult, că nu te lasă să scapi din ghearele lor. Cred că ești cam naiv, de fapt.

– După aceea m-a întrebat dacă am avut vreodată de a face cu anarhiști în viața mea. Sau cu sprijinitori de-ai lor. Se referea la euroanarhiști. Grupări precum Facțiunea Armatei Roșii și Brigăzile Roșii.

Face o pauză, pentru ca această dezinformare să-și facă efectul, însă ea a căzut în gol. Sasha continuă să-l fixeze cu aceeași privire uimită, fără să se clintească, pe care a luat-o din clipa în care Mundy a pornit-o la vale pe acest drum.

– Iar tu? îl întreabă Sasha. Tu ce-ai spus?

– Am întrebat ce legătură are asta cu restul.

– Și el?

– M-a întrebat dacă am fost expulzat din Berlin.

– Și tu?

Mundy ar dori să-i spună lui Sasha să înceteze cu sugestiile, mulțumindu-se să-l asculte. „Încerc să-ți provoc teama, lua-te-ar naiba, să te scot din ale tale, smulgîndu-ți o mărturisire, iar tu nu faci decît să te holbezi la mine de parcă eu aș fi ticălosul în toată afacerea asta, iar tu ești curat ca un crin.”

– Am spus că în tinerețe am fost un rebel, ca toată lumea, dar nu socoteam că asta are vreo legătură cu credibilitatea mea față de bancă sau cu dreptul de a primi bani de la un fond respectabil.

Își continuă perorația:

– De-atunci nu m-au mai lăsat în pace. Mi-au dat un maldăr de formulare de completat, iar ieri am primit un telefon de la o femeie care s-a prezentat drept funcționar de la Anchete Speciale, care mi-a cerut numele unor persoane care să garanteze pentru mine pe următorii zece ani. Sasha, ascultă-mă, te rog...

Parcă ar fi Sasha: ochii larg deschiși, palmele desfăcute, rugător, așa cum procedase și Sasha cînd îl implorase să-l însoțească pînă pe vîrful muntelui.

– Chiar nu-mi poți spune nimic despre Dimitri? La o adică, pînă și numele lui adevărat mi-ar fi de folos, ce Dumnezeu, cîteva lucruri despre trecutul lui, doar aspecte care îl onorează, bineînțelese, o idee, acolo, să știu cine e și de unde are atîția bani, ce orientări politice are?

Și, ca să fie mai convingător:

– Sînt la ananghie, Sasha. Și nu vād ieșire.

Mundy s-a apropiat de Sasha, ghemuit ca un cerșetor, și îl privește drept în ochi. Însă în locul fricii și al vinovăției sau al lacrimilor, descoperă ochii plini de milă ai unui prieten.

– Teddy. Cred că ai dreptate. Ar trebui să te retragi înainte de a fi prea tîrziu.

– De ce?

– Te-am întrebat înainte de a merge la Dimitri. Te mai întreb și acum. Crezi cu adevărat în propriile afirmații? Ești pregătit să revii pe baricadele intelectuale? Ori ești ca micii cimpoieri, atunci cînd merg la război? Nici nu aud primele salve, și deja vor să fugă acasă.

– Atîta vreme cît baricadele sînt intelectuale și nimic altceva. Ce le spun celor de la bancă?

– Nimic. Rupe formularele în bucăți, nu le răspunde la telefoane. Lasă-i cu fanteziile lor. Primești bani de la o organizație de binefacere arabă, și cînd erai un imberb făceai pe militantul la Berlin. Pentru mințile lor bolnave asta e chiar prea mult. Se vede de la o poștă că ești un euroterorist cu simpatii proislamiste. Au spus cumva că ai fost camarad cu renumitul scandalagiu Sasha?

– Nu.

– Sînt chiar dezamăgit. Credeam că mă bucur de o distribuție de vedetă în scenariul lor ridicol. Haide, Teddy.

Își face de lucru și strînge mîncarea, punînd-o înapoi în cutiile din plastic.

– Ne-am săturat de glume proaste.

– Ne întoarcem la frumoasa ta școală, bem pe săturate și dormim în pod, ca pe vremuri. Iar mîine dimineață, înainte de a pleca la Hamburg, o să-mi spui dacă vrei să găsesc pe altcineva care să

facă treaba, fără nici o supărare. Sau poate că pînă atunci ne revine curajul, bine?

Și cu acest *bine*, Sasha își trece brațul pe după umerii lui Mundy pentru a-l încuraja.

* * *

Merg pe biciclete alături, așa cum s-au obișnuit: Mundy pedalînd alene, iar Sasha nesigur cînd prinde viteză. Începe să cadă roua serii. Rîul curge în apropierea lor, castelul roșiatic pare să îi scruteze cu un aer întunecat în lumina care scade.

– Știi ce e urît la bancherii ăștia – aş zice chiar pervers? întreabă Sasha pe nerăsuflăte, cotind brusc spre Mundy și redresîndu-se în ultima clipă.

– Lăcomia, sugerează Mundy.

– Mai grav. Mult mai grav.

– Puterea.

– Ba mai rău decît puterea. Încearcă să ne vîre pe toți în aceeași oală. Liberali, socialiști, troțkiști, comuniști, anarhiști, adepți ai antiglobalizării, protestatari în favoarea păcii – sîntem cu toți niște simpatizanți, toți niște activiști politici¹. Cu toții îi disprețuim pe evrei, urîm America și-l admirăm în secret pe Osama. Știi ce visează bancherii ăștia ai tăi?

– Sex.

– Că într-o zi, un polițist va pătrunde în birourile mișcării antiglobalizare din Berlin sau Paris, sau Londra, sau Madrid, sau Milano și va găsi o ladă mare cu antrax, avînd o etichetă mare pe care să scrie: *De la bunii voștri prieteni din al-Qaida*. Stînga liberală va fi prezentată drept o bandă de fasciști de amvon, ceea ce au fost dintotdeauna, iar mica burghezie a Europei o să meargă tîrîș pînă la Fratele cel Mare american, milogindu-se să i se ofere protecție. Iar bursa de valori din Frankfurt are să crească cu cinci sute de puncte. Mi-e sete.

¹ *Pinkos* (în original), semnifică fie activiști cu vederi radicale, fie fani ai unui grup punk cu același nume. (n.tr.)

Fac o oprire tehnică, în care termină vinul, iar Sasha așteaptă să i se potolească bătăile inimii.

* * *

Din podul școlii, dacă stai în dreptul lucarnei, unde încape și un om în picioare, poți vedea lumina zorilor timpurii strecurându-se de-a lungul zidurilor cărămizii ale castelului pînă spre rîu și peste poduri, pînă cînd întregul Heidelberg pare cotropit fără să se tragă nici un foc.

Dar dacă Mundy trebuie, ca de obicei, să se trezească și să facă ceva, Sasha, care n-a fost niciodată în stare să se scoale devreme, doarme buștean sub mormanul de perne de canapea, și pleduri, și huse, pe care Mundy le-a pus de-a valma peste el după ce și-au înecat diferendele cu cea de-a doua sticlă de vin roșu de Burgundia. Servieta de activist de partid zace la picioarele lui Sasha, alături de blugi și pantofi, și el stă cu mîna îndoită pe sub o pernă și cu capul pe ea, iar dacă Mundy nu l-ar cunoaște s-ar întreba dacă nu cumva a murit, dată fiind respirația aproape inexistentă. Pe podea, alături de el, se află ceasul deșteptător al lui Mundy, pus să sune la ora zece, așa cum a cerut Sasha, și, lîngă ceas, biletul lui Mundy, pe care scrie: *La revedere, plec la München, să-i dai un sărut Hamburg-ului din partea mea, ne vedem la biserică.* Și ca post scriptum: *Iartă-mă că am fost idiot.*

Cu pantofii în mînă, coboară scările lipăind și traversează holul spre ușa principală, apoi pornește cu pas iuțit spre orașul vechi. S-a făcut deja opt și jumătate. Atracțiile turistice din Hauptstrasse încă dormitează și vor mai rămîne astfel vreo oră. Însă el nu are treabă în Hauptstrasse. Pe o stradă laterală, într-o clădire din beton și sticlă, nu departe de gară, se află o agenție de voiaj turcească pe care a observat-o în cursul plimbărilor lui fără țintă. I s-a părut a fi deschisă permanent, și e și acum la fel. Cu banii pe care i-a scos de la un bancomat, cu ajutorul noii lui cărți de credit, cumpără două bilete de excursie de la München la Ankara pentru Zara și Mustafa și, după o ezitare de o clipă, un al treilea, pentru el.

Cu biletele în buzunar, pășește din nou de-a lungul unui drum aglomerat pînă cînd rămîne singurul pieton. Pătrunde în peisajul rural. O alee pavată ce traversează o parcelă de grîu îl duce la un complex comercial unde găsește ceea ce caută: un șir de telefoane publice în cabine separate. Are în buzunar treizeci de euro doar în monede. Întîi face prefixul de Marea Britanie, apoi de Londra, apoi Dumnezeu știe de unde, fiindcă, de cînd se știe, n-a reușit niciodată să formeze un lanț de cifre atît de disparate sau atît de multe.

Și acesta este butonul de panică al lui Edward pentru momente nefericite, îi spune Nick Amory discret, la un prînz de adio, înmîinîndu-i o carte de vizită pe care e un număr ce trebuie memorat. *Dai un semnal și vin eu la tine, dar te-aș ruga să fie vorba de ceva serios.*

Ținîndu-și stiloul pregătît, așteaptă tonul. Este întrerupt de vocea robotizată a unei femei care îi spune: *Transmiteți mesajul.* Bate cu stiloul pe microfon: asta pentru a comunica cine sînt, asta pentru cel cu care vreau să vorbesc, fiindcă la ce bun să te dai de gol unei jumătăți din lume, care ascultă, slujindu-te de propria voce?

Femeia îi cere răspunsuri binare.

Problema nu suferă amîinare?

Toc.

Mai poate aștepta douăzeci și patru de ore?

Toc.

Patruzeci și opt de ore?

Toc.

Șaptezeci și două de ore?

Toc-toc.

Acum alegeți una dintre următoarele soluții. Dacă întîlnirea pe care o solicitați poate avea loc la ultima dumneavoastră adresă, apăsați tasta cinci.

După ce femeia termină, Mundy e atît de epuizat încît trebuie să se așeze pe o bancă pentru a aștepta să se zvînte de sudoare. Un preot romano-catolic îl privește lung, întrebîndu-se dacă omul nu are cumva nevoie de serviciile lui.

CAPITOLUL PAISPREZECE

În trenul de întoarcere la München, Mundy a înălțat rugă de mulțumire surorii mai mici a Zarei, a cărei căsătorie va avea loc la ea în sat peste exact o săptămână. A remarcat că mâine Zara are zi liberă și, fiindcă este joi, Mustafa va sosi acasă la prânz.

Avionul charter pleacă peste două zile, la crăpatul zorilor. După ce ajunge în gara principală din München, Mundy caută un magazin și cumpără o valiză nouă – verde, culoare preferată a Zarei – și, de la un magazin universal de alături, o rochie lungă gri și o eșarfă asortată, după care, așa cum spune verișoara ei, Dina, mama lui Kamal, Zara oftează de multă vreme. De când trăiește cu Mundy, Zara a început să se acopere din cap până în picioare, semn că a revenit la tradiție; dar asta și pentru a-și dovedi mândria că doar Mundy deține cheia ei. Pentru Mustafa, de asemenea la sfatul Dinei, cumpără o haină albastră și elegantă și pantaloni albi ca ai lui Kamal; băieții poartă aceeași măsură. Dina, a hotărât el deja, se va ocupa de câinele Mo pe durata plecării lor.

Apoi trece pe la cafeneaua unde lucrează Zara. La ora unsprezece dimineața localul este chiar liniștit. Patronul, un bărbat ca un butoi, cu căciuliță pe cap, se arată la început uimit văzându-l pe Mundy apărând în fața lui cu o valiză verde.

– E cumva Zara nemulțumită de felul în care este tratată? întreabă el neliniștit, rămânând totuși protejat de tejghea.

– Nu, zice Mundy, nu are motive.

„Acum, după ce te-ai obișnuit să nu mai pui mîna pe ea, se simte bine la muncă“, ar putea el să adauge, dar se abține. Patronul insistă ca Mundy să accepte o cafea din partea casei, dar o felie de

tort de ciocolată n-ar dori? Mundy acceptă cafeaua, refuză tortul și propune un târg: o lună de concediu fără plată pentru Zara, începînd din clipa asta, iar Mundy va da bani pentru înlocuitorul temporar, în jur de cinci sute de euro. Pînă la urmă, se înțeleg la șapte sute.

De la un telefon public, îi telefonează doctorului turc al Zarei.

– Mă îngrijorează puțin Mustafa, zice el. Adolescența pare să-l apese cam mult. Se descurcă bine la școală, nu chiulește, dar s-a în-singurat, doarme zece ore pe zi și, cu toate astea, e cenușiu la față.

– E sfîrșitul pubertății, spune doctorul, atotecunoscător.

Prin urmare, uite ce-l preocupă pe Mundy:

– Dacă reușesc să fac rost de bani pentru a-i trimite pe Mustafa și pe mama lui în Turcia, la un mare eveniment în familie, ai reuși să-i dai o scutire medicală sau ceva care să-i mulțumească pe cei de la școală?

Bunul doctor consideră că poate face acest lucru păstrîndu-și conștiința împăcată.

Mundy dă un telefon la Linderhof și se scuză din nou că nu poate veni, dar vestea nu este primită cu mare satisfacție. Are un sentiment de jenă, dar nu cunoaște leacul. Revenit acasă, o lasă pe Zara să doarmă pînă la întoarcerea lui Mustafa de la școală, apoi o duce de mîna pînă în camera în care a pregătit decorurile. Moliciunea palmelor ei îl uimește mereu. A așezat fotografia surorii ei mai la vedere pe dulap, iar valiza verde pe podea, dedesubt, cu rochia nouă și eșarfa pliate peste un colț. Mustafa e îmbrăcat cu noua lui haină albastră. Zara are dinții din față refăcuți, dar, de teamă, își trece limba peste ei ca să fie sigură că nu visează.

Mundy a așezat biletele unul lîngă altul pe masă, împreună cu învoirea scrisă de patronul cafenelei în turcește. Ea se așază dreaptă ca o școlăriță pe scaunul din centrul încăperii, cu brațele lăsate pe lîngă corp. Se uită lung la bilete, apoi la Mundy. Citește scrisoarea de la patron și, fără să reacționeze în nici un fel, o pune înapoi pe masă. Ridică biletul cel mai apropiat – al ei. Îl analizează cu o privire severă și se luminează la față doar cînd constată că se poate întoarce în termen de trei săptămîni. Îl prinde fără menajamente pe Mundy de talie și-și apasă fruntea de coapsa lui.

Mundy mai are o carte de jucat. Biletul de avion pentru el. Acesta îl va duce în Turcia în cursul ultimei săptămîni a vizitei lor și îl va aduce înapoi cu ei cu același zbor. Fericirea Zarei este deplină. În aceeași după-amiază, fac dragoste ca niciodată, iar Zara

plînge de rușine că i-a pus credința la îndoială. Rușinea lui Mundy e de altă natură, însă mai ușor de suportat la gîndul că ea și Mustafa vor fi curînd departe din calea râului.

În timp ce îi conduce pe Zara și pe Mustafa la aeroportul din München la primele ore ale zilei, la început se teme de ceața de la sol, dar cînd ajung, aceasta se ridică și sînt doar cîteva zboruri amî-nate. Înaintînd cu rîndul format la prezentarea biletelor de călătorie, Zara stă cu privirea plecată și se ține atît de strîns de Mundy, încît el are sentimentul că ea îi este fiică și o trimite la o școală cu inter-nat împotriva voinței ei. Mustafa o ține de celălalt braț și face glu-me pentru a o înveseli.

La ghișeu au ceva probleme în legătură cu încărcatul căru-ciorului de cadouri pe care Zara le-a cumpărat din economiile proprii pentru surorile, frații și verii ei. Se găsește și un container. Unele dintre pachete trebuie reambalate. Noua ocupație se dove-dește benefică. În ultima imagine cu ea pe care o memorează, Zara stă în ușa sălii de plecări, în timp ce porțile se închid. E ghemuită la fel ca Rani pe marginea drumului, sughițînd cu capul plecat peste brațele împreunate, iar Mustafa încearcă să o consoleze.

* * *

Rămas singur cu gîndurile lui, îndreptîndu-se pe autostradă către nord și izolat parcă de restul lumii de perdeaua groasă a ploii torențiale, Mundy este readus la timpul prezent de trilul telefonului mobil. „Ticălosul acela de Rourke“, gîndește el, cînd duce aparatul la ureche și se pregătește să termine scurt cu el cînd, spre uimirea lui, îl aude pe Amory, *en clair*, pe o linie publică, flecărind cu el, dar nici unul dintre ei n-are nici o grijă pe lume.

– Edward, dragul meu. Te-am trezit cumva din somn?

Dar știe că nu.

– Am primit mesajul tău și, desigur, aș fi încîntat, spune el blînd, ca un vechi prieten care este în trecere prin oraș. Îți convine astăzi?

Mundy se gîndește dacă ar fi cazul să-l întrebe pe Amory de unde vorbește, însă nu vede ce rost ar avea, fiindcă acesta oricum nu i-ar spune. De aceea, continuă:

– Grozav. Pe la ce oră te gîndeai?

– În jur de unu e bine?

- Sigur. Unde?
- La tine se poate?
- În Heidelberg?
- La școală. De ce nu?

„Fiindcă e înțesată de microfoane din subsol pînă în pod, de aceea. Fiindcă e ținută sub supraveghere toată ziua de tineri și tineri, în mod politicos, ce-i drept. Fiindcă Rourke crede că urmează a fi un cuib terorist pentru euroanarhiști care ar dori să izoleze Germania de America.“

– Amicul nostru e în Hamburg, nu? continuă Amory, văzînd că Mundy nu-i răspunde.

- Da. Așa e. Dacă mai e amicul nostru.
- Pînă tîrziu, astăzi, bine?
- Așa a zis.
- Iar azi e sîmbătă, corect?
- Așa mi s-a spus.
- Deci nu-s lucrători care să demoleze casa.
- Nu. (Sau o reîntregesc.)
- Și atunci ce problemă ar fi dacă ne întîlnim la școală?
- Nici una.
- Familia a plecat cu bine?
- Bineînțeles.

– Atunci ne vedem la prînz. Abia aștept. Avem o mulțime de lucruri de discutat. *Tschüss*.

O rafală mai puternică a ploii torențiale zgîlție mașina. Dîrele lungi ale fulgerelor de vară brăzdează tot cerul. Broscuța ar trebui să se pensioneze, la fel ca Mundy. Sprijinindu-și capul în palme într-un restaurant de pe marginea șoselei, analizează pe rînd semnalele ascunse din mesajul lui Amory sau – așa cum s-ar exprima Dimitri – alege excrementele de muscă din boabele de piper. În dialogul greoi cu secretara electronică a lui Amory, Mundy a sugerat ca întîlnirea să aibă loc la un service auto la cincisprezece kilometri de Heidelberg. Cu toate astea, iată că aranjează revederea la locul crimei, iar Rourke le va asculta fiecare cuvîntel.

„Așadar, ce mi-a spus Amory pînă acum – Amory, care nu rostește niciodată ceva fără un scop?

Că vorbește pentru a fi auzit de toată lumea, pe o linie publică, neavînd nimic de ascuns. Dar de care lume o fi vorba?

Că este ținut la curent în legătură cu orice mișcare a mea, a lui Sasha și a familiei mele. Dar de către cine?

Că are o mulțime de chestii să-mi spună, dar numai sub supravegherea celor de la care le-a aflat. La fel ca Dimitri, Amory e un artist al vieții ascunse. Dar de data asta îmi spune că este urmărit.“

Mundy revine cu gândul unde rămăsese când l-a întrerupt Amory. „Unde o fi ea acum? Survolează România, îndreptându-se către Marea Neagră. Slavă Cerului pentru Mustafa.“ Tînjește după Jake, dar nu poate ajunge la el. N-a reușit asta niciodată.

* * *

A revenit la fereastra de la etajul întâi al școlii și privește fix în lungul aleii din cărămidă, la fel cum a făcut-o când urmărea sosirea lui Sasha și a transportului de cărți de bază pentru bibliotecă. Și-a parcat Volkswagen-ul în fața porților; ceasul arată ora douăsprezece și jumătate și e sîmbătă și, da, Sasha se află la Hamburg: uimitor din partea lui, chiar a telefonat pentru a-l întreba dacă mai are inima la locul ei sau ar prefera să-i găsească un înlocuitor, fiindcă: „Ascultă, Teddy, aș zice că amîndoi sîntem pe deplin maturizați“. Iar Mundy, la rîndul lui, l-a asigurat pe Sasha că se va dăruir complet marelui proiect, că are încredere în el. Și pesemne că, într-un fel, crede cu adevărat, deoarece nu are de ales. Dacă l-ar părăsi pe Sasha, ar însemna să-l lase pe mîna lui Dimitri și a lui Rourke, deși nu-și dă seama ce ar putea însemna asta.

De cînd stă, înfrigurat, Mundy a făcut o serie de lucruri ridicole pe care le observi la unii infractori care așteaptă sosirea ofițerilor care se ocupă de cazul lor: s-a bărbierit și a făcut duș, ascunzîndu-și hainele murdare după o perdea, a pregătit terenul de discuție într-una dintre clase, a pus un prosop curat și un săpun nou la spălător și a pus într-un termos cafea pentru cazul în care Amory nu mai bea scotch, așa cum obișnuia. S-a văzut chiar silit să-și înfrîneze impulsul de a merge în grădină pentru a tăia niște flori sălbatice pe care să le pună într-un borcan de gem.

Încă i se derulează prin minte aceste idei caraghioase de pregătire superzeloasă, imaginîndu-și în același timp sosirea Zarei și a lui Mustafa la aeroportul din Ankara și numerosul comitet de primire alcătuit din rubedenii extaziate, cînd își dă seama că un BMW de culoare maronie, cu numere de Frankfurt, a fost parcat în spatele

broscuței și că Nick Amory, cu mult mai tânăr decît s-ar cuveni după anii care s-au scurs de la ultima lor întîlnire, coboară de pe locul șoferului, încuie portiera, deschide poarta și pornește către ușa de intrare.

Mundy mai aruncă doar o privire fugară spre el, după care coboară scările tropăind, dar asta a fost de ajuns ca să se convingă că Nick, la cei șaiszeci și cinci de ani ai lui, arată bine, că părul lung a căpătat un aer inconfundabil de autoritate și că zîmbetul obișnuit, dacă putea fi numit astfel – deși reapărînd ca prin minune cînd Mundy îi deschide ușa –, nu a fost doar de paradă cînd a pornit să calce pe alee.

Un alt lucru pe care l-a remarcat și continuă să-l remarce în clipa cînd se pregătesc să se salute este șapca lui Amory, plată, din tweed verde, cu un aer sportiv și desigur avînd o croială mai bună decît șapca preferată a maiorului cînd rătnea la Mundy de pe tușă, sau decît a lui Des, cînd tăia carnea de vită pentru prînzul de duminică, sau decît a lui Sasha, cînd se fălea cu războinica lui *Tarnkappe*.

Cu toate astea, șapca îl intrigă.

Și cum Mundy nu l-a văzut niciodată pe Amory purtînd șapcă, fără a mai spune că aceasta seamănă atît de respingător cu cea purtată de mica nobilime rurală din Anglia, pe care o detestă în mod declarat – în mare măsură, crede el, pentru că acolo își are și el obîrșia –, e imposibil ca acest lucru să nu-i atragă atenția, chiar dacă este prea politicos sau prea instruit la școala din Edinburgh pentru a face vreo remarcă la adresa ei.

Ceea ce li se pare și mai ciudat persoanelor care au cît de cît cunoștințe despre codul bunelor maniere englezești este faptul că Amory nu-și scoate șapca imediat ce intră în casă. Îl bate amical pe umăr pe Mundy și îi aruncă, bine dispus:

– Cum îți merge, bătrîne, în stil australian, apoi confirmă printr-o scurtă întrebare că în casă nu se mai află nimeni și nici nu e așteptat cineva. Iar dacă ne tulbură careva, sînt primul tău cursant începînd din septembrie, adaugă el, drept scuză. Iar apoi, la fel ca Sasha, trece discret pe lîngă Mundy și ocupă o poziție de comandant exact dedesubtul luminatorului în stil Art Nouveau, la vreun metru de stiva de lăzi acoperite cu huse contra prafului, asemenea unei statui ce așteaptă să fie dezvelită, dominînd holul central.

Cu toate acestea, șapca rămîne pe cap, chiar în timp ce Mundy îi oferă turul solicitat al întregii proprietăți. Iar asta nu pentru că Amory a uitat că nu și-a dat-o jos. Dimpotrivă, și-o așază din cînd în cînd, ca să se asigure că încă o are pe cap, foarte asemănător cu felul în care Sasha trage de propria-i beretă; ori și-o împinge dinspre ceafă, de parcă unghiul în care stă nu-l satisface, după care trage de cozoroc pentru a alunga soarele din ochi, numai că aici razele lui nu răzbat: s-ar putea ca ploaia să se fi oprit, însă cerul e negru tăciune.

Turul de prezentare se desfășoară superficial. Probabil că pe Amory îl neliniștește propria prezență aici la fel de mult ca pe Mundy. Și ca întotdeauna în cazul lui Amory, deși interlocutorului i se mai întîmplă să piardă acest lucru din vedere, el nu afirmă niciodată ceva fără motiv.

– Amicul nostru nu ți-a descris mai limpede ce a făcut prin Orientul Mijlociu? întreabă el, în vreme ce aruncă o privire la mormanul de perne și huse care a alcătuit patul de campanie al lui Sasha.

– Nu tocmai. Prelegeri, ici și colo. Contracte pe termen scurt în locuri unde aveau nevoie de cîte-un profesor suplinitor. Ce-a picat, din cîte mi-am dat seama.

– Nu tocmai ceea ce-am putea numi o viață deplină, așa e?

– Plus ceva în domeniul ajutoarelor umanitare. Asta i-a venit mai greu, din cauza picioarelor. Dar în principal a fost – cum să zic – un soi de vagabond academic, așa am înțeles din puținele lucruri pe care mi le-a povestit.

– Un vagabond academic *radical*, îl corectează Amory. Cu amici *radicali* și nu prea academici, probabil.

Și Mundy, în loc să mai modereze această părere, spune că așa crede și el, deoarece de acum i-a devenit limpede că Amory, indiferent de motive, joacă pentru ascultători, iar sarcina lui este de a-l sprijini și de a nu încerca să-i fure aplauzele. E același rol pe care l-a interpretat pentru Sasha cînd jucau pentru înspăimîntătorul Lothar sau pentru Profesor, consideră el. „Nu toate replicile trebuie să fie capodopere, obișnuia să se liniștească el. Respectă rolul, și publicul te va aprecia.“ Același lucru își spune și acum.

– Iar aici va fi biblioteca, pesemne, comentează Amory, examinînd încăperea lungă, împînzită de scările și gălețile lucrătorilor.

– Exact.

– Templul adevărului obiectiv.

– Da.

– Chiar ieși în serios prostia asta?

Mundy și-a pus aceeași întrebare de câteva sute de ori pînă acum, dar tot n-a ajuns la un răspuns care să-l mulțumească.

– Cînd l-am auzit pe Dimitri, am crezut în asta. După ce am ieșit din cameră, totul a început să devină încetoșat, răspunde el.

– Iar cînd îl auzi pe Sasha?

– Încerc.

– Dar cînd te asculți pe tine însuși?

– Apar probleme.

– Și pentru toți ceilalți.

Revin în hol și admiră statuia învelită, alcătuită din cărți.

– Te-ai uitat în vreo cutie? întreabă Amory, împingîndu-și din nou șapca.

– Am citit câteva liste de inventar.

– Ai vreuna la îndemînă?

Mundy trage deoparte o husă, ridică un plic din plastic de pe capacul unei lăzi și i-l întinde.

– Deci chestii obișnuite, observă Amory, după ce și-a trecut privirea peste listă. Le găsești în orice bibliotecă „de stînga“.

– Forța bibliotecii va consta în mesajul ei concentrat, spune Mundy, citîndu-l pe Sasha și avînd senzația că vorbele par să nu aibă conținut.

Se pregătește să mai adauge ceva pe aceeași temă, dar Amory îi înapoiază lista, cu aerul că s-a lămurit.

– Pute, rostește el tare, mai mult către microfoanele din casă. Tendențios, ireal și al naibii de suspect. Chestia pe care n-o pricep este de ce lucrezi pentru pierde-vară acela de Jay Rourke în loc s-o faci pentru un agent de informații de treabă ca mine?!

După care îi aruncă lui Mundy o otheadă complice și îl mai bate o dată pe umăr, apoi îi propune să plece naibii de acolo și să meargă la vreun local scump ca să ia prînzul.

– Și o să mergem cu mașina mea, dacă nu te superi, murmură el, cînd pornesc pe alee spre poartă. E mai curată decît a ta.

Odată așezați în BMW, Amory rămîne cu șapca pe cap, însă frivolitatea pe care a etalat-o în casă a dispărut cu totul, iar prînzul nu mai e principala problemă care să-l frămînte.

– Edward, știi bine orașul?

– Am locuit trei ani aici.

– Nu mă satur să văd castele medievale. Locuri cu ziduri foarte groase și, poate, cu vreo orchestră. Am impresia că am zărit ceva de genul ăsta când veneam încoace. O să luăm un cînat pe drum.

Parchează în vechea piață a universității. Misterios ca întotdeauna, Amory a obținut permis pentru parcare în acel loc.

* * *

Aproape jumătate din viață, Mundy a urmărit mereu expresiile tipice de pe fața lui Amory. L-a văzut impasibil și neclintit în situații încordate, dar și nepăsător la culme în cazul unor reușite. A constatat cum coboară obloanele când a încercat să pătrundă în viața intimă a lui Amory; nici pînă azi nu s-a lămurit dacă Amory e căsătorit sau burlac sau dacă are copii. O dată sau de două ori, într-un așa-zis moment de confidențe, Amory a făcut referire la o soție extrem de îngăduitoare și la doi copii care au rezultate bune la universitate, dar Mundy nu știe cu certitudine dacă nu cumva a dedus ideea asta din paginile lui John Buchan¹. În rest, a rămas la fel cum i-a apărut la căpătîiul patului din spitalul militar din Berlin: un profesionist convins, care nu încalcă niciodată regulile și se așteaptă ca nici alții să nu o facă.

Prin urmare, în timp ce urcă o dată cu mulțimea drumul abrupt și acoperit cu pietriș către ruinele castelului, Mundy se simte tulburat văzînd semne de nehotărîre date de fostul său educator. Nimic nu l-a pregătit pentru această lipsă de siguranță la ultimul adult pe care îl cunoaște. Amory își scoate șapca abia când ajung la muzeul spițerilor din cadrul castelului și calcă pe podeaua din cărămizi ruginii roase de vreme; după ce se apleacă deasupra unei casete din sticlă conținînd *materia medica*, respiră adînc pe nas, ținîndu-și buzele strînse, apoi exprimă doar o primă parte din ceea ce-l frămîntă.

– Instrucțiunile mele sînt fără echivoc. Urmezi ordinele lui Rourke. Rămîi în cadrul operațiunii pînă la sfîrșit și chiar după. Lucrezi pentru Rourke exact așa cum ai face-o pentru noi. Ai înțeles?

¹ John Buchan (1875-1940), înalt funcționar britanic, guvernator general al Canadei (1935-1940), biograf și romancier de succes, cea mai cunoscută carte a sa fiind *39 de trepte*. (n.tr.)

Și-a mutat atenția asupra unei efigii din lemn a Sfântului Roch vindecătorul și a câinelui care i-a adus zilnic pîine, timp în care un înger l-a lecuit de ciumă.

Mundy se apleacă supus alături de el.

– Ba nu, răspunde el, cu o tărie care îl uimește. N-am priceput chiar totul. De fapt, nici măcar parțial.

– Nici eu. Și, după ce mi s-a spus, am dedus că nimeni din cadrul Serviciului n-a priceput nimic.

Adio prăvălie. Adio firmă, birou, slujbă. Chiar dacă Amory vorbește abia șoptit, mesajul este foarte limpede.

– Păi, cine ți-a dat ordinele, dacă nu Serviciul? întreabă Mundy proteste, cînd revin în curtea aglomerată.

– Stăpînii noștri, păi ce-ți închipuiai? îl pune Amory la punct, ca și cum Mundy ar fi cel care vorbește fără noimă, nu el. Consilierul consilierului celui mai mare din parcare a dat ordinele. Cel care-și bea cana cu Ovaltine¹ seara. „Fă ce ți se spune, ține-ți gura, iar discuția asta nici n-a avut loc.“ Așadar, fac ce mi s-a spus.

„Dar nu-ți ții gura“, gîndește Mundy în timp ce merg amîndoi în urma unui grup de franțuzoaice durdulii pe scara care coboară abrupt.

– Știi cumva numele întreg al marelui Dimitri? murmură Amory, foarte aproape de urechea lui Mundy.

Au ajuns în bezna ca de pivniță a Marelui Butoi² și sînt înconjurați de grupuri de turiști francezi, japonezi și germani și, după cîte se pare, de oameni care nu vorbesc engleză. Amory se slujește de vacarmul poliglot pentru a-i pune întrebarea.

– Speram că-mi spui tu, îi răspunde Mundy.

– Dacă ar fi să scriu tot ce știu despre Dimitri sau despre alți participanți la operațiunea asta, mi-ar ajunge spinarea unui gîndăcel, spune Amory.

– Atunci Rourke sigur trebuie să-l știe, pentru numele lui Dumnezeu!

– Așa ți-ai închipuit, nu? îl aprobă Amory, ridicînd privirea admirativă către pîtecele monstruos al butoiului. În desfășurarea

¹ Bautură pe bază de malt și vitamine, a cărei producție a început în 1904 și care a decăzut ca marcă, sugerînd că este folosită de bătrîni înainte de culcare pentru a produce somn, deși la origini a fost folosită ca tonic și afrodisiac. (n.tr.)

² Marele Butoi, un butoi care avea capacitatea de 221 000 de litri.

normală a lucrurilor, logic ar fi ca omul care îl urmărește zi și noapte pe cel mai mare răufăcător al momentului să-i știe și numele.

– Și nu l-ai întrebat?

– Nu mi s-a permis. N-am mai vorbit cu drăguțul de Jay – asta de la vizita lui de stat în Bedford Square. În prezent a devenit *mult* prea secretos. Toate discuțiile cu simpaticul nostru amic trebuie să se desfășoare pe linie ierarhică.

– Și *care* este linia asta? întreabă Mundy, uimit de ușorul dispreț al lui Amory față de vechea atitudine respectuoasă, pe care o împărtășește și el, de altfel.

– Un „miracol renăscut“ de la Ambasada Americană din Londra, care își spune Ofițer Special de Legătură pe linie de Apărare și e atît de măreț încît nici nu se obosește să stea de vorbă cu ambadorul propriu, îi răspunde Amory într-o frază lungă, atent formulată pentru a conține o doză de ironie, în timp ce urcă treptele înapoi spre lumina zilei.

Lui Mundy nu i-a trecut prin minte – și de ce ar fi așa, întrucît asta nu s-a mai întîmplat pînă acum – că probabil uimirea lui Amory e mai mare decît a lui. Și nici că mînia lui Amory ar putea să învingă autocontrolul lui obișnuit.

– Edward, în caz că n-ai băgat de seamă, există un Mare Plan, ceva cu totul nou, anunță el, destul de tare pentru a putea fi auzit de cineva care ar trage cu urechea. Se numește *naivitate preconcepută* și se bazează pe presupunerea că toată lumea ar dori să trăiască în Dayton, Ohio, sub oblăduirea unui singur zeu, dar nu se acordă premiu celor care ghicesc despre ce zeu e vorba.

– De unde are Dimitri atîția bani? întreabă Mundy, disperat să se agățe de ceva solid, cînd pășesc din nou pe aleea ce duce spre oraș.

– Of, scumpul meu prieten, de la toți arabii aceia răi, de unde? Rezolvă pentru ei toate treburile murdare din Europa, adunînd euroanarhiștii sub același stindard, așa că-și merită banii, pînă la ultimul, îi răspunde Amory, cu un aer detașat. Ia te uită, veverițe roșcate, continuă el după ce se oprește puțin ca să privească în sus, spre ramurile unui stejar. Ce drăguț. Credeam că le-au mîncat cele cenușii pe astea roșcate.

– Eu nu cred că Sasha știe ceva din toate astea, îl presează Mundy, uitînd, în tulburarea lui, să folosească apelativul *amicul*

nostru. Nu cred că el este ceea ce pretinde Rourke. Tot ce pot spune e că s-a mai domolit. S-a maturizat. Rourke vorbește prostii.

– A, Jay vorbește numai prostii și a stîrnit o furtună care se propagă pe coridoarele de la Whitehall și Capitol Hill cu o iuțeală admirabilă. Amory se întrerupe din nou, de astă dată pentru a-i lăsa pe doi băieți slăbănogi și lungani, purtînd pantaloni scurți cu bretele, să-i depășească. Nu cred că amicul nostru – al tău, adică – are vreo idee despre toată afacerea, sărmanul. N-a fost niciodată genul de om care să vadă pericolele ascunse, așa e? După toate aparențele, a căzut orbește în plasa lui Dimitri. Pe de altă parte, e prea ocupat cu mobilizarea tuturor intelectualilor cu vederi de stînga și cu alcătuirea de biblioteci esențiale de contracultură. Apropo, Edward, acolo sînt o mulțime de cărți interesante. Ar trebui să arunci o privire printre ele.

Recomandarea îi sună lui Mundy într-un contrast izbitor cu disprețul arătat ceva mai devreme de Amory față de acele volume. Tocmai pătrund în Piața Porumbului. În centrul ei, o statuie din bronz ce o înfățișează pe Maria arătîndu-și pruncul plină de mîndrie, călcînd în același timp în picioare fiara protestantă.

– Apropo, Rourke nu mai reprezintă Agenția, spune Amory. Ți-am spus asta oare? Acum patru ani s-a alăturat unui grup motivat politic, alcătuit din corporații ce vor să construiască imperii. Majoritatea din domeniul petrolului. Avînd strînse legături cu industria de armament. Și toți intangibili, asemenea lui Dumnezeu. În alte vremuri, aveau o poziție marginală, dar acum au acces nestîngerit oriunde. Oameni buni, bagă de seamă. Așa cum eram uniți și noi, imperialiștii britanici, dar sper că ne-am pierdut calitatea asta.

Au ajuns aproape de centrul orașului. Amory pare să cunoască drumul.

– Din păcate, pînă în prezent nu m-a prea interesat politica, acum însă e prea tîrziu, remarcă el, arborînd zîmbetul care îl salvează în orice situație. Și totuși, *te rog* să nu-ți pierzi curajul din cauza asta. Faptul că mi-au parvenit unele zvonuri puțin credibile nu trebuie să-l împiedice pe nici unul dintre noi să-și servească patria *exact* cum ni se comandă – iar acum vocea îi devine încărcată de sarcasm –, *tot* ce contează în ceea ce-i privește pe stăpîinii noștri – de stau la Washington sau în Downing Street – este că această operațiune *splendidă* va juca un rol vital în cadrul misiunii de a apropia și mai mult Europa și Statele Unite în lumea noastră

unipolară. Ei consideră misiunea pur și simplu... – caută în zadar un superlativ corespunzător.

– Alfa dublu plus? îi sugerează Mundy.

– Bravo. Iar dacă tu îți joci rolul pînă la capăt, trofeul va fi nelimitat. Premii *uriase* în bani care îl așteaptă pe fericitul cîștigător. Medalii, titluri, funcții. Doar să ceri. Ca unul care cunoaște bine caracterul tău puțin mercenar, cred că trebuia să-ți spun limpede acest aspect.

– De fapt și Rourke mi-a făcut o ofertă generoasă.

– Sînt convins! Așa și trebuia! Ce altceva ți-ai mai putea dori? Dublă lovitură. Acceptă. Și, fiindcă tot am amintit de duble lovituri...

Amory coboară glasul. Stau umăr la umăr în fața Hotelului Ritter, studiindu-i superba fațadă în stil baroc. A început să plouă, iar trecătorii se grăbesc să-și caute un adăpost.

– Ia în calcul și posibilitatea asta, Edward, dacă tot veni vorba. Să presupunem că Fratele Jay și Dimitri Care-Nu-Are-Alt-Nume, în loc să fie dușmani de moarte, ceea ce, ideologic vorbind, este evident...

Se întrerupe și așteaptă trecerea unui grup de măicuțe.

– Mă asculți?

– Încerc.

– Să presupunem că Dimitri și Jay, în loc să fie inamici, ar fi doi cai din același grajd. Asta ar avea vreun înțeles pentru tine?

– Nu.

– Ei, mai gîndește-te, Edward. Pune-ți la treabă materia cenușie lenevită. Cred că înțelegi la fel de bine ca mine, poate chiar mai bine. E nobil să minți pentru propria țară, atîta vreme cît știi adevărul, dar, vai, eu am renunțat la asta. Și atunci, să devenim portavocea stăpînilor noștri și să convenim că discuția dintre noi n-a avut loc. Și să ne slujim orbește regina și patria, chiar dacă ambele sînt filiale deținute integral de o măreață Hiperputere din Cer. De acord?

Mundy nici nu e de acord, nici nu-l dezaprobă. Se apropie de *Universitätsplatz*, unde Amory și-a parcat BMW-ul.

– Și totuși, revine Amory, *în caz că* vrei să pleci de aici în cel mai scurt timp posibil, ți-am adus două pașapoarte false. Unul pentru tine, celălalt pentru amicul tău, drept recunoaștere a serviciilor aduse nouă de ticălosul acela pitic. Regret că n-am putut face asta și pentru Zara, dar cel puțin ea e departe. Le găsești în buzunarul de

pe portiera mașinii, împachetate într-un exemplar din *Süddeutsche*. O să găsești și niște bani, nu mare lucru. A trebuit să-i fur din fondul pentru corupere. Chipul lui Amory devine serios, arătându-i vârsta adevărată. Regret, regret enorm, spune el simplu. Pentru mine, la fel ca pentru tine. Nu mi-a stat niciodată în caracter să fiu loial doar pe jumătate. Să nu-i spui amicului de unde le-ai primit, bine? Nu se știe în plasa cui va cădea în viitor.

Cînd ajung la BMW, ploaia se oprește, așa că Amory își pune șapca pe cap.

* * *

S-a plimbat și a băut ceva, nu mult, ci cît să mai facă uitată starea de agitație. A încercat să facă legătura cu propriul sine de altădată, a căutat cîteva dintre cotloanele pe care obișnuia să le frecventeze, dar chipurile s-au schimbat, la fel și cotloanele respective. Așezat pe o bancă din parcul orașului vechi, a încercat să-i telefoneze Zarei la Ankara, dar ea nu i-a răspuns. De altfel, nici nu se aștepta, nu-i așa? Doar a mers la o petrecere de bun venit la vreo gospodărie de la țară, bineînțeles. O vor pune să danseze, ca și cum ea ar avea nevoie de încurajări pentru așa ceva. Ceea ce-l face să se mire că o fată care dansează atît de frumos s-a îndrăgostit de o girafă ca el.

Cu toate astea, fără să se ridice de pe bancă, a telefonat și liniei aeriene și a aflat că avionul lor a aterizat fără probleme la destinație în urmă cu trei ore.

Ciudat că mobilul ei nu funcționează. Dar n-a citit el undeva că americanii au dezactivat sateliții – asta avînd legătură cu armele lui Saddam, care amenințau întreaga lume și care, totuși, n-au apărut pînă acum?

Se plimbă din nou. Pe oriunde, numai nu dincolo de pod, în susul dealului sau înapoi spre școală. Mirîndu-se ca un copil, privește cercetător turla eternă a Bisericii Sfîntului Duh care, așa cum se profilează pe cer, pare sculptată. Cum ar fi să crezi în mod real și fără să pui la îndoială? Ca Zara. Ca Mustafa. Ca amicii lui Jay Rourke. *Să știi, să știi* în mod real și absolut că există o Ființă Divină plasată în timp sau spațiu care-ți citește gîndurile mai bine decît poți să faci tu însuși și, probabil, chiar înainte de a ți se naște în minte? Să crezi că *Dumnezeu* te trimite la război, *Dumnezeu* te

fereste de gloanțe, hotărăște care dintre copiii săi vor muri, cărora le va spulbera picioarele sau care vor reuși să câștige câteva sute de milioane pe Wall Street, în funcție de Marele Plan al zilelor noastre?

* * *

Pînă la urmă urcă dealul. Fără scuze: nu are unde să meargă. Dacă ar ști că Sasha se va întoarce de la Hamburg, s-ar duce la aeroport, la gară și i-ar spune: „Sasha, amice, trebuie să fugim“. Dar Sasha n-are nevoie să știe. El trebuie să facă ceea ce i s-a spus.

Să fugim, Teddy? Cred că ești caraghios. Avem de îndeplinit o misiune mareață. Iar ți-ai pierdut curajul? Poate ar fi bine să-ți găsească un înlocuitor.

Continuă să urce. Poate că Dumnezeu va rezolva situația. Sau poate Rourke. Sau Dimitri, dacă tot bănuim că ei doi sînt de aceeași teapă. Pînă una-alta, treaba mea e să mă întorc la școală și să aștept să apară Sasha. Apoi stabilim cine cînd fuge, cu cine și de ce. Ziarul *Süddeutsche* stă împăturit în lung, în buzunarul interior al hainei. Un colț al lui îl împunge în gît. „Ai avut o zi a naibii de lungă, băiete. La ce oră te-ai trezit? Nici n-a trebuit. Puțin după miezul nopții i-am condus pe Zara și Mustafa la aeroportul din München și de atunci n-am mai pus capul jos. Atunci poate că ești prea obosit ca să evoluezi în fața microfoanelor în seara asta, Edward. Ce-ar fi să-ți oferi o pauză, băiete, și să lipești un bilețel pe ușa școlii: «Plecat la Bourul Albastru să-mi petrec noaptea. Mă găsești acolo. *Tschüss*, Teddy.»“

Pașapoartele false din ziarul împăturit îl apasă de-a dreptul. Deci aceia sînt niște bani furați din fondul pentru corupere – numai că Mundy știe totul despre Amory: i-a furat de la el însuși, nu din altă parte. Oamenii ca el nu fură. Își servesc patria, fie că e bine sau rău. Sau o fac pînă în ziua cînd se trezesc față în față cu viața adevărată, și atunci corectitudinea lor deformată îi părăsește, chipurile li se dezgheață și devin reale, debusolate ca ale celorlalți. Prin urmare, mai există un zeu al cărui termen de valabilitate a expirat: patriotismul inteligent care, pînă în după-amiaza asta, a fost religia lui Nick Amory.

La ferestre nu se văd lumini, dar asta nu-l surprinde, fiindcă n-a lăsat nici una aprinsă. Pe de altă parte, s-ar putea ca acei tineri inspectori să se fi hotărît să treacă pe acolo ca să mai verifice ceva.

Dar ei ar avea lanterne. Poarta scîrîie. Trebuie unsă. O să-i spună lui Stefan. Pe întuneric, aleea şerpuieşte şi pantofii mari nu nimesc mereu drept, călcînd prin iarba înaltă. „N-ar fi trebuit să mai beau şi paharul acela. Greşală. Cam multă tăcere prin jur. Dar aşa a fost mereu, dacă mă gîndesc bine. Dar nu la fel ca acum, cu siguranţă. Nu tocmai sîmbătă seara. Cred că e vreun meci important de fotbal la televizor, numai că nu aud glas de comentator şi nici nu văd licărul ecranelor la ferestrele vecinilor.“

Potriveşte cheia în broască din prima şi rămîne în bezna holului, încercînd să-şi amintească unde a plasat electricianul noile comutatoare. „Sînt mai nepriceput decît Troţki la propria geografie, o să-l întreb pe Sasha.“ Sub zona mai alburie a luminatorului, maldărul de cărţi învelite în cearşafuri se ridică deasupra lui ca un Mare Inchizitor, spectral, aşezat în mijlocul holului. *Apropo, Edward, acolo sînt o mulţime de cărţi interesante. Ar trebui să arunci o privire printre ele.* Bună idee, Nick. Dacă mă gîndesc mai bine, ar trebui să recuperez în materie de lectură. Pipăie pereţii, găseşte comutatoarele, dar nu sînt cum le ştie el, ci cu reostat. Nimic nu mai e simplu. Aceste noi lumini îl zăpăcesc. Se aşază pe trepte şi încearcă să o sune din nou pe Zara. Tot nici un răspuns. După ce-şi toarnă un scotch cu apă, se mişcă pînă la canapeaua dintr-un colţ al holului şi caută prin memoria telefonului numărul unchiului ei, dar nu-l găseşte. Pentru nimic în lume nu reuşeşte să-şi amintească numele bătrînului şi nici numele fermei lui. Apar prea multe „c“-uri cu sedilă şi cuvinte cu grafie greu de reţinut.

„Mai ia o gură de scotch. Gîndeşte-te!“ Ceasul din metal comun care i-a aparţinut maiorului arată zece treizeci şi cinci. „În Ankara e cu o oră mai mult. Pesemne că Mustafa se simte în culmea fericirii cu modernul sacou albastru. Oare ce-o fi făcînd tînărul Jake la ora asta. Face grinzile de la clubul Universităţii Bristol să se cutremure. Ultima oară cînd a avut veşti despre el, candida pentru funcţia de trezorier. Kate a promis că-mi va transmite numărul lui de mobil. N-a apucat. Probabil s-a rătăcit prin secretariatul Ministerului. Dacă ar fi marcat plicul drept secret, poate că l-ar fi trimis mai curînd. În sănătatea voastră!“

– Şi a tuturor ascultătorilor noştri din această seară, adaugă cu voce tare şi ridică paharul în cinstea pereţilor. Minunaţi tipi, continuă el. Şi tipese, desigur. Să vă dea Dumnezeu sănătate!

„Încăperea ar putea foarte bine deveni o moschee acceptabilă, socotește el, amintindu-și de discuția avută pe acest subiect cu Mustafa. Intrarea e liberă și are și un zid care dă spre răsărit. Prin urmare, se încadrează în reguli. Punem un mic vas acolo, în colț, pentru curățarea rituală, acel *mihrab* unde se află șemineul, porticul acolo, amvonul aici, lipim câteva dale cu desene geometrice și caligrafie frumoasă, apoi un covor și covorașe de rugăciune peste el, niște rucsacuri de puști de-a lungul peretelui și gata, ne simțim ca acasă – mă descurc bine, Mustafa?

Nu l-am dus niciodată la înot. La naiba! Am promis că vom merge înainte de plecare, apoi am uitat amândoi. De ținut minte: imediat cum se întoarce, la înot.“

Găsește numărul Dinei din München și o apelează.

– Ce mai face Mo, Dina?

– *Tînjește, Ted.*

Nu, nici Dina nu știe nimic de Zara. Dar nici nu-i de mirare, decît dacă s-a întîmplat ceva rău.

– Probabil că sînt la marea petrecere de la fermă, zice ea.

– Tot ce se poate, o aprobă el, și gîndul îi fuge din nou la Sasha.

„Unde dracu’ ești, pitic otrăvitor? Mai rabdă, Teddy. O să întîrzii. Am mulți oameni de interviavat.

Bine, dar cît de tîrziu, pentru numele lui Dumnezeu? Pînă la miezul nopții? Sau trei dimineata? Dar ce-i pasă lui Sasha? De unde să știe el că stau aici ca o mamă îngrijorată care-și așteaptă fiica de cincisprezece ani să se întoarcă de la prima întîlnire cu un băiat? *Grăbește-te*, ticălos mic. Am pașapoartele. *Mișcă-te!*“

Se ridică și, cu paharul în mînă, urcă cele două etaje pînă în pod, pentru cazul în care, prin vreo minune, Sasha s-a întors totuși mai devreme și s-a trîntit în culcușul său improvizat, dar nu, Sasha nu e ascuns printre perne.

Coboară scara curbată, acum aproape treaz, cu o mînă ținînd paharul, cu cealaltă pipăind zidul. Mormanul de cărți, acoperit cu huse, pare să analizeze coborîrea lui precaută. *Ar trebui să arunci o privire printre ele.* După ce ajunge la parter, își continuă drumul pînă în bibliotecă. Printre scări, huse și găleți cu vopsea descoperă

o trusă de scule. Nu e încuiată. Un dulgher care are încredere în lume. Bun băiat. Alege un ciocan și ceea ce, în accepțiunea lui Des, se numește un Winston Churchill: o daltă cu două gheare în formă de V. Revine în hol și-și așază paharul de whisky pe podea, lângă canapeaua îmbrăcată în piele. Își scoate haina, dar are grijă să o întindă pe canapea, astfel încât ziarul să nu se desfacă din greșală în fața camerelor secrete.

Cu gesturi hotărâte, aproape răzbunătoare, smulge husele de pe piramida de lăzi, le face rulou și le agață într-un colț al încăperii. „Să luăm asta.“ Cu ciocanul într-o mână și daltă în cealaltă alege o ladă și se apucă să desprindă scîndurile. În timp ce face asta, are impresia că aude un gîfîit de alarmă scos de publicul lui nevăzut. Sau poate-și imaginează vreun spectacol pentru copii, iar toți puștii tipă în cor: „N-o face!“ sau „Uită-te în spate!“

Și chiar se uită peste umăr, dar numai spre fereastră, să vadă de nu cumva a sosit taxiul lui Sasha. N-are noroc.

A smuls deja scîndurile de pe două laturi. Des ar sugera o abordare mai științifică, dar pe Mundy nu-l interesează știința. Urmează un strat din hîrtie groasă și maronie de ambalaj, strînsă laolaltă cu bandă adezivă. În interiorul ei, cele douăsprezece cutii din carton sînt stivuite ca niște cărămizi. „Fiecare ladă conține cîte douăsprezece cutii, gîndește el amuzat: deci cîte vor merge la groapa cu furnici?“

„Să consulți inventarul“, îl sfătuisese Sasha. Cutia unu: *Network Society*, de Manuel Castells. Cutia doi: același titlu, în germană. Cutia trei, la fel, în franceză. Parcurge fiecare cutie. Apoi le termină. Alege altă ladă, o desface fără menajamente. Apoi a treia. Cartea de frunte în seara asta e *Les Damnés de la terre* de Frantz Fanon, în nouă limbi, așadar, să-i dăm mîna fratelui Frantz, care a făcut atîta drum tocmai de la Berlin pentru a fi cu noi în această noapte.

Mai aruncă o privire la ceasul maiorului. Miezul nopții. Probabil că meciul de fotbal a ajuns deja la prelungiri, fiindcă, de cînd locuiește în această casă, Mundy n-a mai pomenit o tăcere asemănătoare.

Dar poate că-i vorba doar de imaginația lui: cînd nervii îți sînt întinși la maximum, cînd, pe de altă parte, ești mort de oboseală, cînd stai într-o casă înțesată de microfoane cu două pașapoarte false și aștepti să apară enervantul tău prieten, ca să-l poți duce cît mai departe în cel mai scurt timp posibil, este absolut normal ca

zgomotele – sau, mai precis, strigătoarea absență a lor – să capete un aspect supranatural.

* * *

La început presupune că e vorba doar de greșeala ridicolă a vreunui ambalator.

A descoperit deja câteva erori: câteva exemplare din Adam Smith și-au găsit loc în altă cutie, o ediție incompletă din Henry David Thoreau stă strivită între cărți de Thorwald, iar opere de Doris Lessing s-au amestecat cu cele ale lui Gotthold Ephraim Lessing.

Apoi mintea i se încetosează puțin și consideră că are de-a face cu vreo scăpare de-a lui Sasha, poate chiar un soi de glumă, fiindcă acum își aduce aminte că demult, când Sasha a subtilizat aparatul foto miniatural din depozitul Stasi, s-a servit și cu un manual de gherilă urbană în care a găsit recomandarea de a pune filmul expus într-un prezervativ și să-l păstreze în înghețată.

Însă nu este același manual.

Și nici nu e un exemplar rătăcit.

Cărțile despre care credem că vor fi solicitate masiv sînt livrate în mai multe exemplare, îl aude pe Sasha rostind cu glasul lui de activist.

Păi sînt cel puțin șaiszeci de exemplare. Și nici nu vorbesc despre înghețată – nici măcar despre fotografiere, cu aparate miniaturale sau și mai și. Subiectele preferate sînt modul de fabricare a bombelor din erbicide și cum să-ți ucizi cel mai bun prieten cu un ac de tricotat, sau cum să-i plasezi o bombă în mașină sau în baie, sau cum să-l sugrumi în pat, sau să-l îneci în baie, sau să-i sfărîmi laringele, sau să incendiezi puțul liftului de la locul lui de muncă.

Alegerea următoarei cutii îi creează mari dificultăți lui Mundy. Are sentimentul că nu trebuie să greșească în fața numeroșilor lui susținători; că trebuie să se poarte ca un concurent la un important concurs de întrebări și răspunsuri: dacă ratezi asta, nu te mai băgăm în program.

Însă cînd se uită mai atent la el își dă seama că deja procedează cu înțelepciune și desface cutiile una după alta, fără a se mai sinchisi dacă în ele se află cărți esențiale de contracultură sau manuale pentru teroriști în devenire, sau șiruri, așezate atent, de grenade de mărimea unor mingi mai lungi de crichet, cu învelișul

exterior aspru, ca să nu scape din mîna asudată, sau ceea ce presupune a fi ceasuri pentru bombe artizanale, fiindcă asta scrie pe instrucțiunile anexate.

Prin urmare, nu trece multă vreme și se trezește șezînd singur pe podeaua holului, avînd în jur toate lăzile și cutiile desfăcute, cu ambalaje din hîrtie împrăștiate peste tot, iar Mundy arată neconsolat ca un copil care, de ziua lui, nu mai are de desfăcut nici un pachet cu daruri.

Și, în liniștea nepămîntească, nu aude decît propria inimă care bate bum, bum, bum, plus vocea absentă a lui Sasha, care îl dăscălește printre bubuiturile care îi răsună în urechi. *Încearcă să ne vîre pe toți în aceeași oală. Liberali, socialiști, troțkiști, comuniști, anarhiști, adepți ai antiglobalizării, protestatari în favoarea păcii – sîntem cu toții niște simpatizanți, toți niște activiști politici. Cu toții îi disprețuim pe evrei, urîm America și-l admirăm în secret pe Osama.*

Iar după ce Sasha termină cu dăscăleala, îl aude pe Rourke preamărind frumusețile Heidelberg-ului. *Dacă vrei să învrăjbești America și Germania, Heidelberg-ul ar fi locul potrivit pentru a reuși acest lucru.*

Dar după aceea vine din nou rîndul lui Sasha să revină cu un argument și mai consistent:

Stînga liberală va fi prezentată drept o bandă de fasciști de amvon, ceea ce au fost dintotdeauna, iar mica burghezie a Europei o să meargă tîrîș pînă la Fratele cel Mare american, milogindu-se să i se ofere protecție.

Dar argumentul decisiv și cel mai autoritar trebuie să vină din partea lui Nick Amory, cel din această după-amiază, indignat pînă la ură. Iar cînd toate aceste sibile își vor fi rostit profețiile dispărînd îndărătul decorurilor, sosește momentul în care Sasha își va face una dintre inimitabilele lui apariții.

* * *

Nu se va ști niciodată cu certitudine ce l-a îndemnat pe Mundy să urce din nou, ca o furtună, scările pînă în pod. La o adică, mai fusese acolo în urmă cu o oră. Să-l fi stîrnit lătratul puștii automate dezlănțuite în stradă? Sau iadul izbucnit în interiorul casei care a urmat clănțănitului puștii: grenadele-surpriză, fumul și cioburile zburînd

în toate părțile când cel puțin doisprezece oameni au trecut în forță prin toate ușile și ferestrele urlînd la el în engleză americană, germană și arabă, ordonîndu-i să nu miște, să stea cu spatele la zid, să-și țină la vedere mîinile nenorocite și tot scenariul obișnuit.

În general, se știe că oamenii supuși unui astfel de atac urcă la etaj, nu coboară la parter, așa că, probabil, Mundy s-a comportat conform modelului prestabilit. Sau instinctul de a-și căuta rădăcinile a fost cel care l-a îndemnat să se năpustească în acea direcție? – amintirile lui din clădirea abandonată din Berlin și impulsul neașteptat de a se întoarce acolo – pesemne în speranța neclară că Sasha va ajunge înaintea lui sau cel puțin va afla unde să-l găsească atunci când va reveni din vizita la ultimul lui guru din Frankfurt sau de aiurea, numai că de astă dată din Hamburg?

Sau pur și simplu impulsul de a vedea ce se petrecea afară?

Nici Mundy nu știa sigur cît stătuse pe podea, înconjurat de jucării, pînă în clipa când s-au declanșat împușcăturile și atunci și-a început ascensiunea. Putea fi vorba de momente sau poate chiar de ore. Când te apuci să aduni firele plasei care te-a prins, timpul nu mai are valoare. Gîndirea e cea mai importantă. Așa cum îi plăcea domnului Mandelbaum să spună, neștiința comodă nu mai este o soluție acceptabilă, indiferent cît de greu ți-ar fi să înfrunți realitatea.

Aude împușcăturile, se ridică în capul oaselor cu încetinitorul și își spune, aproape moțăind: „Sasha, tu ești acolo și devine primejdios“. Dar când se gîndește mai bine, ajunge la concluzia că mașina a dat să se oprească înainte de a se declanșa focul. A fost ceva de genul: automobilul, împușcăturile, scrișnetul roților. Pe de altă parte, putea să se fi întîmplat și altfel: împușcături, mașina oprește, scrișnet de pneuri. Oricum ar fi, evident că trebuie să arunce o privire.

Interiorul casei a devenit deja un infern asurzitor de fum, scînteieri, explozii și urlete respingătoare. Numele lui Mundy, alături de cel al lui Sasha, este pe buzele fiecărui intrus. Și, remarcabil pentru urechile lui Mundy, un lucru care merită o analiză mintală de o clipă în afara limitelor convenționale ale timpului este că a mai auzit unele dintre aceste voci, când mîini nu tocmai prietenoase l-au aruncat, legat la ochi, ca pe un sac în furgonetă, apoi l-au transferat într-un elicopter, trîntindu-l cu fața la podeaua metalică, după care au căpătat formă umană și au apărut delicat în

fața lui, aducându-i cești de cafea fierbinte și țigări Camel, prăjiturile și scuze jenate, aceste fapte spunându-și Hank, Jeff, Art și așa mai departe.

Și oare Mundy a înnebunit *cu totul* sau aude glasul lui Jay Rourke ridicându-se deasupra celorlalte? Greu de zis, deoarece Mundy nu l-a mai auzit pe Jay răcnind, dar e gata să parieze pe toți banii că în costumul acela de invadator din spațiu se găsește același Rourke al cărui tată s-a născut aproape de localitatea unde a văzut lumina mama lui Ted, la douăzeci și cinci de kilometri în zbor de cioară, asta dacă în Irlanda mai există ciori care să zboare drept, lucru asupra căruia Jay are îndoieli serioase.

Și avînd în vedere glasurile din furtună, despre care se spune că le ajung la ureche marinarilor în timp ce nava se scufundă, Mundy aude o altă voce familiară din trecutul lui recent, pe care la început, să-l pici cu ceară, nu reușește să o identifice, pînă cînd, după un mare efort mintal, o plasează: *Richard*. Blondul Richard, cu blazerul albastru și cu cravată de însoțitor de zbor. Richard, omul lui Dimitri, care oferă o mie de dolari în numerar drept onorariu de prezență, indiferent dacă întîlnirea se încheie cu succes sau nu. Cel care se întrebă cu voce tare ce înseamnă banii cînd e vorba de un ideal măreț.

„Deci am rezolvat problema“, își zice Mundy, revenind la vorbele apăsătoare din această după-amiază ale lui Amory: doi tipi de aceeași teapă, numai că de data asta ei îi dărîmă ușile. Și totuși n-a stat locului cît i-au trecut prin minte toate aceste gînduri. Într-un fel sau altul, fostul jucător de linia a doua cu picioare lungi își croiește drum în sus pe scara largă din lemn de stejar la care a ținut de cînd a văzut-o prima oară, aruncîndu-se înainte ca Sasha, în salturi inegale, fiindcă unul dintre picioare nu-l mai ascultă și simte că pe umărul stîng îi apasă o greutate de o tonă unde l-a lovit tavanul, dar mai curînd o fi vreun obiect zburător sau unul dintre acele gloanțe despre care i-au povestit la Edinburgh că se recomandă pentru folosire în avioane și în alte situații delicate. Te trîntesc de nu te vezi și par să răspîndească o plăcintă de plumb topit pe tine, dar abia dacă străpung coaja unui bob de strugure.

Reușește să parcurgă primul palier și pătrunde pe ușa dinspre vechea scară a servitorilor, ce duce în pod. Din urmă vine o ploaie de gloanțe, tencuială, fum și înjurături, însă el nu și-a pierdut cum-pătul, urcă, iar cînd ajunge în pod și descoperă că stă în genunchi,

ca într-o moschee, cu fundul în sus și fața prinsă între palmele pline de sânge, se mai târăște pînă la fereastră și se ridică atît cît să se poată uita peste pervaz.

Iar ce vede este de-a dreptul uimitor: un soi de spectacol de *son et lumière* pentru care ai fi în stare să călătorești zeci de kilometri ca să nu-ți scape. Își aduce aminte foarte bine că l-a dus pe Jake la un asemenea spectacol în Caernarvon – sau la Carlisle? Erau acolo sulitași, și halebardieri, și tunuri de asediu, și asediați care chipurile turnau ulei fiert de pe metereze, iar lui Jake i-a plăcut extraordinar de mult: măcar pentru asta și-ar putea aminti din cînd în cînd de fostul lui tată.

Dar, în felul lui, acest spectacol este la fel de impresionant: lumini ce se aprind orbitor și se sting, fascicule de lumină și arcuri de lumină și reflectoare, lumini lipite de vișini, și luminile intermitente ale mașinilor de poliție și ale *grüne Minnas*, și girofarurile ambulanțelor parcate la fiecare capăt al intrărilor în micuța piață gazonată din fața porții principale; lumini pretutindeni, cu excepția ferestrelor cuprinse de beznă ale caselor din jur, fiindcă țintașilor nu le plac spectatori.

Cît despre costume...? A, pentru cel pe care nu-l deranjează amestecul de vechi și modern, inegalabile: oameni-broască umăr la umăr cu cruciați ai regelui Richard, purtînd căști și căciuli cu găuri pentru ochi, oșteni cu barde de luptă, ghioage și cu stranii cuferașe ca de vrăjitoare legate la brîu, poliție din Berlinul de Vest cu căști în stil prusac, pompieri îmbrăcați ca membri ai trupelor de asalt naziste, paramedici cu căști sclipitoare și jachete albe pe care sînt imprimate cruci roșii, nenumărați alți spiriduși răi și negri și drăcușori săltăreți care se strecoară de la o ușă la alta și căutînd să încingă tărăboiul.

Iar cît privește efectele sonore, în locul muzicii obișnuite, sacadate și a uruitului presărat de explozii de lumină al tunurilor, avem un sergent-major de pe platoul de paradă din Murree, nici mai mult, nici mai puțin, lătrînd ordine neinteligibile în engleză, germană sau, după cum aude Mundy, chiar punjabi. Iar într-o latură a piațetei, pe unde trece strada, un taxi iluminat orbitor, cu toate ușile deschise și cu șoferul ingenuncheat alături de doi indivizi cu măști de gaze pe față și cu armele îndreptate spre el – șoferul fiind același *Herr Knau* care l-a adus pe Sasha la școală în

urmă cu două zile. Mundy și-l amintea ca fiind slab. Legat fedeleș, arată mult mai gras.

Însă vedeta indiscutabilă a întregului spectacol, bărbatul pentru care toată lumea a bătut atîta cale ca să-l vadă, este Sasha, fără șapca lui tradițională, dar avînd în mînă servieta de activist de partid, alergînd pe drumul pavat cu piatră de rîu, cu un pantof pierdut și fluturîndu-și cealaltă mînă în aer și strigînd: „Nu, nu“, în stilul în care o stea de film li se adresează paparazzilor: „Vă rog, băieți, nu azi, nu m-am machiat“.

Paradoxal, pierderea pantofului l-a adus la un soi de normalitate. După felul în care sare dintr-o parte în alta, ca un copil din Kreuzberg cuprins de delirul unui șotron, nici nu ți-ai putea da seama că omul a schiopătat vreodată. Să fie pietrele de pavaj fierbinți ca focul? Pesemne că una dintre regulile jocului este de a te preface că sînt. Apoi, brusc, Sasha se autodepășește ori a alunecat, deoarece campionul a ajuns pe jos și se rostogolește ca o păpușă din cîrpe, și Mundy nu se află prin preajmă ca să îl ridice, brațele și picioarele i se rostogolesc o dată cu trupul, dar probabil că gloanțele îl fac să continue mișcarea, nu propriul efort, întrucît gloanțele lovesc în jurul lui, dar și în el, zdrobindu-l și desfigurîndu-l, și, chiar cînd e cu adevărat mort, luptătorii tot nu vor să creadă și de aceea îi administrează o ultimă salvă generală, așa băieți, ca să fie absolut siguri.

* * *

În acest timp, Mundy stă agățat de pervazul ferestrei cu ambele mîini însîngerate, dar, din nefericire, podul nu-i mai aparține în exclusivitate. În spatele lui se găsesc doi oameni-broască, iar ei slobozesc rafale de mitralieră prin fereastra deschisă, către casele întunecate din vecinătate, cu o nepăsare superioară, de parcă s-ar afla pe poligonul de la Edinburgh. Și, deși se vede de la o poștă că au mai multe arme decît le-ar trebui, par porniți să le folosească pînă la ultima, fiindcă nici nu termină bine de tras cu una, că o aruncă la pămînt și ridică alta, apoi trag și cu ea.

Și a mai apărut un al treilea, un tip înalt, care s-a alăturat jocului și care, în ciuda harnașamentului pe care-l poartă, nu-și poate ascunde mersul lenevos de bostonian. Se retrage cu spatele de lîngă Mundy, ca și cum i-ar fi teamă de el, și își vîră pistolul în toc. Dar

să nu ne lăsăm înșelați! Acesta nu e gestul cuiva care se pregătește să discute dulce și rațional cu un om rănit care zace la pământ. Acest antiterorist mascat, netulburat, are nevoie de o armă mai grea cu care să tragă, iar ea se dovedește a fi un soi de pușcă foarte sofisticată, cu dispozitivul de ochire atît de mare încît o persoană neinformată și întinsă la pământ, la capătul de recepție – iar aici vorbim de Mundy – s-ar putea să nici nu știe la ce gaură se uită în clipa în care este împușcat. Dar pe trăgător nu-l frămîntă asemenea gînduri, se vede limpede, deoarece cînd se îndepărtează de Mundy, atît cît îi îngăduie dimensiunile încăperii – pînă cînd își proptește mîna de perete –, duce arma la umăr și, cu o mișcare bine gîndită, trage trei gloanțe superrapide în Mundy, unul exact prin centrul frunții și altele două, de voie, în partea superioară a corpului, unul în abdomen și celălalt în inimă, deși nici unul dintre acestea n-ar mai fi fost necesar.

Dar asta nu se întîmplă decît după ce Mundy reușește să-și umple plămîinii cu aer pentru un ultim *Așteaptă-mă, sosesc!*, strigat către prietenul care zace în piațetă.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

Asediul din Heidelberg, după cum a devenit cunoscut acest episod pentru mijloacele de informare din întreaga lume, a dat naștere unor unde de șoc pe la curțile vechii Europe și ale Washington-ului, constituind un semn clar pentru toți cei care critică politica americană, calificînd-o imperialism conservator democratic.

Vreme de cinci zile încheiate, presa și televiziunea au fost silite să respecte ceva foarte apropiat de tăcere nedumerită. Au apărut titluri pe primele pagini – senzaționale –, dar nu au existat știri concrete, pentru simplul motiv că forțele de securitate interveniseră într-un mod amintind de filmările fără spectatori.

Un întreg sector al orașului fusese izolat prin cordoane, iar locuitorii uimiți se treziseră evacuați la niște cămine, unde au fost asistați de personal special și ținuti fără dreptul de a comunica pe durata operațiunii cu cei din exterior.

Nici fotografiile, nici reporterii de presă sau de televiziune n-au avut acces la scena bătăliei decît după ce autoritățile s-au convins că pînă și ultimele probe de potențiale informații au fost luate spre analiză.

Cînd un elicopter al unei companii de știri a încercat să survoleze zona, a fost escortat de avioane de luptă americane, iar pilotul, arestat imediat după aterizare. Cînd ziariștii s-au plîns, li s-a adus aminte că restricții similare privind știrile au funcționat și în Irak. „Iar ceea ce se aplică în cazul teroriștilor din Irak este valabil și

pentru teroriștii din Heidelberg“, a afirmat un înalt funcționar din apărarea SUA, punînd condiția să nu i se amintească numele.

Implicarea forțelor speciale americane în asediu a fost mai curînd salutăată decît negată, deși acest lucru a provocat furia constituționaliştilor mai liberali din Germania. Jurnaliștilor li s-a amintit totuși cu blîndețe că Statele Unite și-au rezervat dreptul de a „vîna inamicii săi oricînd și oriunde, cu sau fără cooperarea prietenilor și a aliaților săi“.

Drept confirmare, oficialii germani au vorbit cu un oarecare sentiment de jenă despre „ignorarea barierelor naționale artificiale în interesul major al luptei comune“. Prin „lupta comună“ trebuia să se înțeleagă războiul împotriva terorismului.

Un comentator german s-a referit cu un aer sceptic la rolul serviciilor de securitate germane, calificîndu-l drept „o coaliție la care unii au participat tîrziu și fără voia lor“.

Cînd, în cele din urmă, școala s-a deschis pentru presă, evident că se făcuse deja curățenie cu rîvnă, însă ceea ce rămăsese de fotografiat a meritat așteptarea. Din armele teroriștilor aflați în ascunzătoare fuseseră slobozite două sute șapte gloanțe care găuriseră clădirile învecinate. Absența oricăror pierderi în rîndul forțelor de securitate a fost considerată providențială. Un comentator de la *Fox News* a vorbit chiar de mîna Domnului.

– De această dată am avut noroc, a declarat același înalt funcționar din domeniul apărării de la Washington care dorea să rămînă anonim. Am intrat și am făcut ceea ce trebuia să facem și am ieșit fără nici o zgîrietură. Din păcate, există întotdeauna o acțiune viitoare. Nici unul dintre noi nu se laudă în gura mare.

În plus față de găurile făcute de gloanțe, reporterii au mai avut prilejul să fotografieze urmele de sînge de pe pietrele de pavaj care, fie că scăpaseră atenției celor care făcuseră curățenie, fie că fuseseră lăsate din respect pentru presă. Urmînd drumul acestor pete a fost ușor să se reconstituie ultimele momente ale teroristului A, acum demascat ca fost simpatizant al grupului Baader-Meinhof, cunoscut și sub numele de Sasha, fiul unui respectat pastor luteran.

Sasha, s-a dezvăluit de către surse anonime, cu legături în rîndul comunității informațiilor din SUA, lucrase în cursul războiului rece într-unul dintre cele mai întunecate cotloane ale serviciului de informații est-german. Activitățile lui de spionaj în favoarea comunistilor cuprindeau asigurarea pregătirii grupurilor teroriste arabe și punerea la dispoziție a altor facilități.

Cînd Zidul Berlinului a căzut, Sasha a exploatat vechile sale legături, alăturîndu-se unei facțiuni necunoscute de militanți arabi, despre care se crede că au legături cu al-Qaida. Aceste informații le-au fost servite jurnaliștilor pe tavă în decurs de cîteva zile, oferindu-le timp din belșug pentru a obține licențe de exclusivitate.

Au apărut treptat și amănunte legate de finalul carierei și de legăturile apropiate ale lui Sasha cu membri ai comunității cu vederi radicale din Germania și Franța. Documentele descoperite într-o servietă pe care o avea asupra lui în momentul încercării de fugă au fost examinate de experți criminaliști și analiști de informații.

* * *

Dar, bineînțeles, așa-numita „Academie de engleză profesională“ a constituit cea mai cutremurătoare imagine a intențiilor teroriștilor. Vreme de săptămîni, pînă cînd clădirea a fost decretată nesigură și închisă imediat din ordinul autorităților municipale, școala devastată a oferit toate atracțiile Muzeului Negru deținut de Scotland Yard. Echipele de televiziune s-au îndestulat, apoi au revenit să mai filmeze. Nici o grupare informativă nu se considera completă dacă nu se prezentau din nou imaginile preferate ale publicului. Iar unde apăreau camerele de filmat, jurnaliștii din presa scrisă se înființau neîntîrziat și cu obediență.

Unele săli de curs erau atît de perforate de gloanțe încît, dacă e să cităm un ziarist, „semănau cu răzătoarele pentru cașcaval“. Scara principală arăta de parcă fusese torpilată într-o apă puțin adîncă. Biblioteca școlii, care în momentul bătăliei se afla în plin proces de renovare, fusese sfîrtecată, șemineul din marmură se pulverizase, tavanul cu muluri stătea acum căscat și înnegrit de explozii.

– Când infractorii trag primii, e adevărat că și noi ne arătăm mai precauți, a recunoscut același oficial anonim de la Washington.

Precauția lăsase urme neîndoielnice. Ușile și ferestrele deveniseră niște goluri oarbe. Luminatorul în stil Art Nouveau, punctul de pătrundere pentru una dintre echipele de asalt, se transformase într-o movilă de cioburi colorate.

De la aceste scene de coșmar, camerele video se îndreptau iubitoare către exponatele cele mai ademenitoare: fabrica de bombe artizanale, arsenalul de arme ușoare, puști-mitralieră și grenade de mână, cutii cu produse chimice din comerț, manuale de gherilă urbană, lăzi cu literatură contestatară, pașapoarte false și un fișic de bani pentru teroriștii care nu mai aveau să plece nicăieri. Și, piesa de rezistență, harta detaliată a instalațiilor americane, civile și militare, din Germania și Franța, unele încercuite amenințător cu roșu, exponatul cel mai de preț fiind un plan desfășurat al cartierului militar general al SUA din Heidelberg, împreună cu fotografii făcute pe ascuns și înfățișând intrarea și perimetrul.

* * *

Estimările privind numărul de teroriști aflați în interiorul școlii în momentul atacului au oscilat între șase și opt. Experții în balistică au găsit probe legate de șase arme de foc separate care au tras în piață. Și totuși, rămăseseră doar doi oameni, dintre care unul nici nu apucase să intre în clădire. Așadar, unde dispăruseră restul?

Cei care locuiau aproape de zona evacuată au declarat că văzuseră *grüne Minnas* trecând în mare viteză prin dreptul ferestrelor lor cu girofarurile aprinse și cu sirenele urlând. Alții au relatat despre ambulanțele escortate de mașini de poliție și transportoare ușoare blindate. Cu toate acestea, nici un spital n-a recunoscut că primise răniți foarte importanți și nici morga locală sau închisoarea nu se puteau lăuda cu noi clienți. Pe de altă parte, concentrarea de facilități militare și personal american staționat în zonă – care, după 11 septembrie, era sub protecția sîrmei electrice și a dispozitivelor

electronice – a lăsat deschisă posibilitatea că victimele și prizonierii ajunseseră acolo.

Dezastrul dinăuntru clădirii școlii făcea aproape imposibilă reconstituirea scenei. Constructorii, interogați de jurnaliști și de poliție, nu-și aminteau de vizitatori, cu excepția unor furnizori și a englezului înalt, identificat ca fiind Mundy. Fragmentele de veselă și alimente împrăștiate printre moloz nu ofereau nici o probă concludentă. Și constructorii trebuie să mănânce. Teroriștii, se știe prea bine, sînt capabili să folosească o singură cană.

Răspunsul oficial n-a adus decît o slabă consolare: „Divulgarea altor amănunte la această dată ar putea periclita desfășurarea altor operațiuni în curs. Celelalte persoane găsite în incintă sînt arestate.”

Ce fel de persoane? Ce vîrstă au? Ce naționalitate, sex, rasă? Ce arest? Au ajuns deja la Guantanamo?

Nu mai avem nimic de adăugat în această etapă.

O figură misterioasă care a creat iluzia unei piste a fost șoferul unui BMW închiriat, de culoare maronie, care l-a luat pe Mundy de la școală în ziua raidului și, conform declarațiilor unor martori, fusese văzut vizitînd o serie de atracții turistice ale orașului în tovărășia acestuia. Necunoscutul era descris drept *fesch* – bine îmbrăcat, în bună formă fizică, în vîrstă de cincizeci și cinci spre șaizeci de ani.

BMW-ul a fost depistat imediat. Cel care îl închiriasse era un anume Hans Leppink, locuitor din Delft, Olanda. Cartea de credit, pașaportul și permisul de conducere stăteau ca dovadă, dar autoritățile olandeze au negat existența unei asemenea persoane și nu au putut furniza explicații privind modul în care aceasta ar fi putut obține documente de identitate olandeze atît de plauzibile. Nu se mai putea face altceva decît să se revină la cei doi luptători sinucigași, ambii trecuți de cincizeci de ani.

Dintre ei, Sasha era cel mai ușor de categorisit. O turmă de psihologi în terorism, proveniți de la universități fără nume, au descins din înălțimea catedrelor deținute ca să facă lumină.

El era un arhetip german, copil al nazismului, căutător de absolut, filozof din popor, când anarhist, când comunist, când vizionar radical fără rădăcini, pornit în căutarea căilor extreme pentru a supune societatea dorințelor sale.

Defectul lui fizic, plus sentimentul de inferioritate pe care îl aducea cu sine, permitea comparația cu ministrul propagandei lui Hitler, doctor Joseph Goebbels. Se înțelegea de la sine, pe baza unor probe pe care mai apoi nimeni n-a mai reușit să și le aducă aminte, că ura evreii.

Înstrăinării față de piosul său tată, demenței mamei și decesului, după o lungă suferință, acum ridicînd suspiciuni, al unui frate mai mare, în timp ce Sasha privise nepăsător de la căpătîiul muribundului, li s-a acordat semnificația cuvenită. Așadar, a existat un anumit moment în viața lui Sasha – au speculat acești înțelepți –, un fel de epifanie, când el a descoperit calea violenței, *drumul întunecat* ce i s-a deschis în față, și a apucat-o pe el?

O ziaristă de la *New York Times* știa mai bine decît toți că într-adevăr a existat. În baza unui jurămînt de a păstra secretul, a afirmat ea, primise informațiile direct de la sursă: un ofițer de informații american, pe cît de modest, pe atît de secretos, geniul care, de unul singur, îi adusese pe Sasha și pe complicele lui britanic în fața justiției. De un sentimentalism exagerat, jurnalista nu dezvăluia nici o descriere fizică sau de altă natură a acestui om, decît că era înalt, foarte politicos și „tipul de bărbat care îmi doresc să mă invite la o cină în oraș, dar care niciodată nu o face“.

„Sasha numea de obicei deșertul *sălbăticie*, i se confesase acest supererou. Poate crezi că am înnebunit, Sally, dar eu unul sînt convins că în timp ce Sasha era în locul pe care-l numea *sălbăticie* a suferit un fel de convertire religioasă ciudată, autoindusă. De acord, era ateu. Dar era fiul unui reverend și suferea de halucinații.

Poate consuma droguri, deși nu am probe directe în privința asta“, a adăugat el, vorbind ca un bărbat care ia în serios adevărul.

* * *

Însă Ted Mundy le-a pus tuturor la mare încercare inteligența. Jucătorul de crichet de la școala publică, născut în Pakistan, fiul unui militar, fost student la Oxford, anarhistul din Berlin, nepromovatul din cadrul Consiliului Britanic, profesorul ratat și simpatizant al credinței musulmane s-a bucurat de bisturiurile celor dornici să-l disece. Un ziar de scandal a mers pînă acolo încît a pornit în căutarea cîinelui numit Mo. „MO? Sau MAO?“ a urlat ziarul și, vreme de cîteva numere, Mo a devenit echivalentul canin al lui Rosebud din filmul *Cetățeanul Kane*.

Multă compasiune discretă s-a revărsat asupra fostei soții a lui Mundy, Kate, noua și ambițioasă membră a laburiștilor pentru comitatul Doncaster Trent, în prezent căsătorită și fericită alături de unul dintre principalii oameni de culise în stabilirea politicii partidului, dar al cărei viitor a devenit brusc incert.

„Deși căsătoria noastră a durat șapte ani, în realitate n-a avut viață lungă“, a declarat Kate, privind cu rezervă la camera de filmat și fiind la braț cu cel de-al doilea soț, gata să citească o declarație pregătită dinainte. „N-au existat niciodată conflicte ascunse. Ted era iubitor în felul lui, dar foarte secretos. În majoritatea timpului cît am stat împreună, gîndurile lui mi-au rămas un mister desăvîrșit, așa cum cred că vor rămîne și pentru mulți oameni din întreaga lume. Nu l-am auzit niciodată vorbind despre Sasha. Nu am avut cunoștință în nici un fel de activitățile lui politice cît a studiat la Berlin.“

Stînd alături de ea, Jake s-a dovedit și mai laconic. „Eu și mama mea sîntem extrem de afectați și derutați, a declarat el printre lacrimi. Vă rugăm să ne respectați suferința prin care trecem pentru a depăși această tragedie.“ Iar într-un solecism care sigur l-a făcut pe Mundy să se răsucească în mormînt, a adăugat: „Ca tată natural

al meu, voi simți mereu că în viața mea există un gol pe care nu-l voi putea umple niciodată.“

Cu toate acestea, treptat, ca urmare a analizelor intense ale comentatorilor, Mundy, teroristul de doi bani, a fost scos din cochilia în care stătuse ascuns.

Obsesia din tinerețe legată de Islam a fost confirmată de foștii colegi de școală: „Mundy numea insistent capela școlii moschee“, a afirmat unul dintre ei.

Au existat dezvăluiri și despre caracterul lui violent. Un fost coleg a vorbit despre ferocitatea aproape maniacă în care juca popice: *Era al dracu' de agresiv (Daily Mail)*.

Un altul a aruncat lumină asupra preocupării nesănătoase față de tot ce era german: „Era un bătrânel care preda violoncelul și germana. Își spunea Mallory. Unii băieți bănuiau că era vreun nazist care se ascundea. Ted a fost atras de el fără echivoc. Obişnuia să ne asalteze cu poezie germană și trebuia să-i spunem să-și țină gura.“

A ieșit la iveală și un raport al serviciilor americane de informații potrivit căruia, în cursul unei perioade de ședere inexplicabilă în Taos, New Mexico, Mundy stabilise relații cu doi agenți sovietici care execută în prezent sentințe în închisoare: faimosul Bernie Luger, care a folosit ca acoperire pictura pentru a obține fotografii ale unor instalații militare din deșertul Nevada, și complicea sa de origine cubaneză, Nita.

Speculațiile despre modul în care ajunsese Consiliul Britanic să angajeze pe cineva cu un dosar întocmit de poliția din Berlinul de Vest pentru violență în grup și care nu avea studii superioare i-a determinat pe unii să solicite o anchetă publică.

Zvonurile în sensul că Mundy întreținuse relații secrete cu „atașații culturali“ ai ambasadelor unor țări comuniste din Londra nu au fost respinse direct de către purtătorul de cuvânt al Consiliului. DE CE DUMNEZEU NU L-AU CONCEDIAT? a întrebat un ziar de scandal, după publicarea unei declarații făcute de un fost coleg al lui Mundy:

„Ted era un trîntor cum rar se întâlnește. Nici unul dintre noi nu înțelegea cum de a fost menținut în funcție. Nu lucra decît pentru turneele artistice în țări comuniste și stătea să bea cafea la bufet.“

Bodyguardul de la un club de strip-tease din Soho a susținut că-l recunoaște după fotografie. „Nu l-aș putea confunda. Un tip masiv, deșirat, din cale afară de prietenos. L-aș fi dat pe mîna poliției în orice clipă.“

* * *

Dar pentru indiciul definitoriu privind acest individ complex, lumea va trebui să aștepte, a fost părerea generală, pînă cînd femeia pe nume Zara, o prostituată care s-a lăsat de meserie și concubina lui Mundy din München, va putea fi determinată să-și dezvăluie propria versiune. Jurnaliștii britanici pe fază asaltau deja închisoarea din apropierea Ankarei.

Zara, care fugise în Turcia cu fiul ei de unsprezece ani, deloc întîmplător, chiar în ziua asediului, a fost arestată la sosire și în prezent este interogată. Au existat speculații potrivit cărora americanii i-au permis să se întoarcă în patrie doar pentru că metodele de interogare folosite de autoritățile turce sînt recunoscute drept ferme. Ea sosise în Germania ca soție a unui lucrător turc, în prezent executînd o pedeapsă de șapte ani într-o închisoare berlineză pentru jaf cu violență. Zara a fost descrisă drept credincioasă, inteligentă, foarte tăcută și cu o voință puternică. Imamul moscheii din München, care este reținut în baza unui mandat de durată pentru investigații, a susținut insistent că Zara „nu este fanatică deloc“, însă părerea lui a fost contestată de una dintre membrele comunității religioase, care a refuzat să i se publice numele: „E tipul de femeie de care trebuie să scăpăm comunitatea noastră dacă vrem să progresăm către secolul al XXI-lea“. Ulterior, s-a descoperit că Zara împrumutase o haină de la ea și nu i-o înapoiase înainte de plecarea în Turcia.

Rapoarte recente ale poliției turce au indicat că Zara, deși foarte îndărătnică, a început să priceapă că era înțelept să coopereze cu forțele de justiție.

* * *

Însă, după ce principalele mijloace de informare de pe ambele maluri ale Atlanticului și-au stors creierii pentru a găsi un răspuns la întrebarea cum fusese posibil ca Marea Britanie și Germania să zămislească două personalități atât de respingătoare, era imposibil să nu apară și voci alternative care să se bucure de o audiență iritant de mare.

Cea mai importantă se putea găsi pe un site web nonprofit dedicat transparenței în politică. Supărătorul articol purta titlul **A DOUA INCENDIERE A REICHSTAG-ULUI – CONSPIRAȚIA DREPTEI AMERICANE ÎMPOTRIVA DEMOCRAȚIEI**, iar autorul său era prezentat drept ofițer operativ cu o activitate îndelungată în cadrul Serviciilor de Informații Britanice, care demisionase recent și scria „cu riscul de a-și pierde pensia și de a înfrunta justiția”. Pilonul principal al articolului era că întregul asediu, la fel ca bine cunoscuta incendiere a Reichstag-ului de către Hitler, fusese o provocare, pusă la cale de ceea ce el califica drept „agenți ai unei junte care acționa după bunul plac, alcătuită din teologi neoconservatori de la Washington, apropiați ai tronului prezidențial”. Cei doi oameni uciși erau tot la fel de nevinovați de crimele ce li se puneau în spinare ca sărmanul Van der Lubbe, presupusul incendiator al Reichstag-ului.

Semnînd „ARNOLD” – nu s-a stabilit dacă era numele mic, de familie sau de agent, deși folosirea majusculilor sugera ultima variantă –, autorul a identificat „un fost agent secret al CIA” drept creator al întregii mascarade, iar pe Sasha și Mundy drept victime sacrificate în mod ritual. Bărbatul acuzat, menționat de ARNOLD doar prin litera J și descris drept „creștin renăscut de origine irlandezo-americană”, era considerat de comunitatea ortodoxă a spionajului drept un aventurier primejdios.

Complicele abject al lui J în „a doua incendiere“ era un individ respingător de origine georgiano-rusă, cunoscut doar sub numele de DIMITRI, de profesie *agent provocateur* și samsar de informații, cu pretenții de poet, și totodată actor ratat. După ce a lucrat – uneori în același timp – pentru KGB, CIA și Deuxième Bureau, acesta locuia în prezent în Montana în baza Legii protecției martorilor, drept recompensă pentru furnizarea de numeroase detalii despre un atac cu bombă împotriva unei baze aeriene americane pe care tot el l-a pus la cale.

Același ARNOLD mai susținea că, deși refuzaseră să furnizeze detalii despre „cea de-a doua incendiere“, în cadrul unor discuții neoficiale cu partenerii lor de la Washington, înalți demnitari din Downing Street dăduseră clar de înțeles că văd cu ochi buni orice inițiativă care să reducă la tăcere o dată pentru totdeauna mîriiile franco-germane privind modul în care America desfășoară războiul împotriva terorismului, fără a mai vorbi de atitudinea acestora față de Marea Britanie.

Drept dovadă a acestei afirmații, el a evidențiat așa-zisa „Axă a răului Heidelberg-Sorbona“, atît de iubită de presa de extremă dreapta din Marea Britanie, precum și vînătoarea de vrăjitoare pornită de cei care doreau să arate cu degetul și să facă de rușine intelectualii „liber-cugetători“ din Franța și Germania, care apăreau în listele deja notorii de „otrăvitori ai minților“, întocmite de Sasha (*Daily Telegraph*) care se alăturaseră de bunăvoie, potrivit aceluiasi ziar, pentru „a îndoctrina mințile impresionabile în ceea ce privește cele trei R-uri ale pseudoliberalismului: Radicalismul, Revoluția și Răzbunarea“.

Izbucnirile fulminante ale lui ARNOLD deveneau tot mai dezlănțuite pe măsură ce articolul avansa. „Se putea ca Mundy să lase impresia unui fost funcționar ratat al Consiliului Britanic, scria el, dar el a fost unul dintre eroii necunoscuți ai războiului rece, iar Sasha, prietenul lui, altul. Împreună, cei doi au furnizat vreme de mulți ani informații neprețuite privind amenințarea comunistă.“ ARNOLD susținea, de asemenea, că Mundy deținea o medalie

britanică decernată în secret pentru bravură, o afirmație respinsă imediat de surse din interiorul palatului.

Și, drept *bonne bouche*¹, ARNOLD susținea că J, prin intermediul unei sofisticate perdele de fum create de intermediari, era singurul acționar al unei companii de securitate specializate în vehicule blindate, protecție personală și consiliere de supraviețuire pentru americani extrem de bogați din domeniul corporativ și de divertisment care doreau să facă vizite în Europa bîntuită de terorism. Aceeași companie deținea drepturile de autor ale singurei filmări pe viu a asediului care va fi difuzată vreodată. Acest film înfățișează un grup de hăițași alcătuit din eroi neidentificabili, îmbrăcați în echipament antiterorist, fugind printre nori de fum hollywoodian pe acoperișul școlii. În fundal, abia vizibil printre hornuri, se vede zăcînd cadavrul euro-teroristului Sasha, împușcat în timpul încercării de a scăpa; alături de el se află o servietă uzată. Filmulețul, rulat și răsrlat de orice post de televiziune din lume, i-a adus milioane de dolari proprietarului drepturilor de autor.

* * *

Reacția celor din Downing Stree față de articolul scris de ARNOLD a fost disprețuitoare, și asta pe bune. Dacă ARNOLD există, să iasă în față, iar acuzațiile lui vor fi analizate. Probabil că dezgustătorul articol a fost opera unor elemente nemulțumite și indisciplinate din cadrul Serviciilor Britanice de Informații, cu scopul vădit de a discredita noul Partid Laburist și de a submina relația specială a Marii Britanii cu Statele Unite. Purtătorul de cuvînt al primului-ministru și-a îndemnat auditoriul să se ocupe de chestiuni mai arzătoare, precum consecințele reale pe plan mondial, modificările de etapă și indicatorii de eficiență. *Daily Mail* a declanșat un atac devastator la adresa „ultimului alarmist care a apărut din tenebrele lumii secrete” și a analizat sumbru agenda secretă

¹ Ultima și cea mai gustoasă îmbucătură (n.tr.)

a „sabotorilor de doi bani ai bunului renume al națiunii noastre, care se erijează în batjocură drept protectorii acesteia“.

Rezumînd întreaga afacere încîlcită, s-a auzit că un funcționar serios și bine situat, cu acces la cele mai înalte cercuri guvernamentale, ar fi afirmat că în zilele noastre există unii oameni care capătă o personalitate prea apropiată de cea a lui George Orwell, iar acest lucru nu este prielnic sănătății. Domnia sa făcea referire la spioni, desigur, nu la oamenii din Washington sau Downing Street.

* * *

Consecințele politice ale asediului nu au întîrziat să se manifeste. Predicția lui Sasha că un scandal euro-anarhist inspirat de Islam pe pămînt german îi va face pe cetățenii țării să dea fuga în adăpostul Fratelui cel Mare american nu a fost chiar o exagerare. La început, cancelarul social-democrat al Germaniei a evidențiat o rezervă îndărătnică, evitînd să abordeze subiectul. O declarație anterioară contesta, de fapt, *concluziile premature și tendențioase* ale dreptei germane care, după noaptea asediului, căpătase un avans substanțial în sondajele de opinie. Dîndu-și seama că acționa contra opiniei publice, cancelarul s-a văzut totuși silit să schimbe tonul, întîi prin a anunța inițierea unei anchete independente de către instituții germane, apoi prin a se lamenta că țara sa, după ce servise drept gazdă generoasă pentru cîțiva dintre făptașii atentatului din 11 septembrie, *fusesse evident aleasă drept scenă a altor acte iraționale de violență împotriva prietenilor noștri americani*.

Pentru criticii conservatori ai cancelarului, această declarație nu s-a dovedit suficient de autoacuzatoare. „De ce a trecut o săptămînă pînă să se dea un răspuns? au ținut să știe aceștia. De ce să te mai deranjezi să efectuezi o anchetă independentă, cînd dovezile pot fi văzute cu ochiul liber de către orice dobitoc? Și cum de s-au strecurat în text acele cuvinte ambigue? În genunchi, domnule cancelar! Umilește-te! Ai citit declarațiile făcute recent de băncile germane? Nu știi că America face afaceri *numai cu prietenii*? Nu-ți dai seama că încă ne urăsc pentru că le-am luat partea francezilor și

rușilor în privința Irakului? Iar acum ne faci așa ceva, pentru numele lui Dumnezeu!”

Însă, în cele din urmă, totul s-a sfârșit cu bine. Cancelarul a făcut totul, mai puțin să-și prezinte la Washington capul pe tavă. Partidele de opoziție din Bundestag s-au alăturat corului. Cumplitele pedepse fiscale anunțate amenințător de administrația SUA au fost prescrise, condiția fiind ca guvernul federal să adopte o atitudine mai plină de solitudine în „etapa următoare a războiului împotriva terorii”, prin care se făcea o aluzie nevoalată la Iran. O altă sugestie – implicită, dacă nu declarată fățiș – era că guvernul federal, dacă ne ajută Dumnezeu, va fi la acea dată unul conservator.

Sasha avusese dreptate în privința bursei de valori de la Frankfurt care, după o perioadă tulbure, a revenit la viață. Un editorialist german cu simțul umorului, care semnează pentru puternica presă de extremă dreapta din Germania, s-a lăudat că *Günther Grass* s-a dovedit mai intuitiv decât și-ar fi închipuit când a declarat că acum sîntem cu toții americani.

* * *

Numai Franța, agresivă și needucată ca întotdeauna, a refuzat să se lase impresionată de spectacolul autoflagelării oferit de vecina sa. Un purtător de cuvînt anonim al Serviciilor Franceze de Informații a declarat că lista de filozofi francezi de extremă stîngă despre care se presupune că ar fi avut legături cu „Școala din Heidelberg a Euroterorii” este o „fantasmagorie anglo-saxonă”. Integritatea renumiților gînditori și academicieni francezi va rămîne nepătată. O declarație a purtătoarei de cuvînt a președinției franceze în sensul că „întregul episod miroase de departe a manipulare mediatică de un cras amatorism” a fost respinsă drept excesiv de arogantă. Alte și alte sticle de vin franțuzesc au fost vărsate în canalele americane, cartofii franțuzești au devenit „cartofi ai libertății”, iar tricolorul a fost ars cu fast pe străzile din Washington.

Ingenioasa Rusie, deși doborîată de probleme economice, a scos un profit îndoit: reducerea la tăcere a ultimelor voci ale opoziției

„antisociale“ față de guvern, atît în mijloacele de informare, cît și în Parlament, pe motiv că protestul iresponsabil reprezintă baza oricărei terori; iar, pe de altă parte, încurajarea generoasă a Washington-ului de a continua, cu și mai mare vigoare decît pînă atunci, războiul său sîngeros purtat împotriva poporului cecen.

* * *

Un post-scriptum definitoriu a fost asigurat chiar de către cei doi teroriști morți. S-a zvonit că ambii își făcuseră testamentul. Pesemne că toți teroriștii procedează astfel. Ambii își exprimaseră dorința de a fi înhumați alături de mamele lor: germanul Sasha, în Neubrandenburg, iar englezul Mundy, pe un deal pîrjolit de soare din Pakistan. O jurnalistă întreprinzătoare a descoperit locul de odihnă a lui Mundy. „Ceața, a scris ea, nu se ridică niciodată cu totul, însă ruinele unui monument creștin face acea vecinătate să fie un loc agreat de copiii care se joacă de-a războiul.“

Cornwall, 9 iunie 2003

MULȚUMIRI

Adresez sincere mulțumiri lui Sandy Lean, Ann Martin, Tony McClenaghan și Raleigh Trevelyan pentru consultanță în aspecte legate de India și Pakistan din vremea dominației britanice, doamnei Imama Halima Krausen pentru generoasele ei sfaturi privind practicile islamice, lui Anthony Barnett de la openDemocracy.net și lui Judith Herrin pentru poziția radicală adoptată în anii 1960 și 1970 și domnilor Timothy Garton Ash, Gunnar Schweer și Stephan Strobel pentru clarificări istorice și editoriale care merg dincolo de granițele prieteniei, lui Konrad Paul pentru cunoștințele despre Weimar și lui Lothar Menne pentru informațiile despre Berlin și nu numai atât, lui Michael Buselmeier pentru informațiile despre Heidelberg și lui John Pilger pentru cuvintele înțelepte rostite la o cină. De asemenea, datorez recunoștință superbelor *Povestiri simple din Raj*, de Charles Allen.

Le cer scuze neprețuiților administratori ai castelului Linderhof al regelui Ludwig care, în realitate, nu angajează decât ghizi foarte bine informați, nu au o uzină termică în subsol și ai căror vizitatori dovedesc un discernământ și o sobrietate fără egal.

Proveniți din lumi diferite, britanicul Ted Mundy și misteriosul Sasha, anarhist și mai apoi spion în lagărul comunist, reușesc să lege o prietenie ce va dăinui peste jumătate de veac. Destinul lor se va intersecta într-o lume frământată de conflicte, în timpul studenției din Berlinul de Vest, apoi în anii sumbri ai Războiului Rece și, în final, în epoca actuală, sfîșiată de terorism și de războiul minciunii și al dezinformării.

*rao
international
publishing
company*

ISBN 973-576-696-5

9 789735 766962
www.raobooks.com